بسم الله الرحمن الرحيم

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُم مَّن
قَضَى نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا. [الأحزاب : ۲۳]

د سپـــين کاروان سـرلاري

(د اسلامي امارت د پنځوس تنو مخکښو خېرو ژوندلیکونه)

Download from:aghalibrary.com

مرتـــب

قـــاري سعـــــيد

د کتاب مشخصات

نـــــوم:	د سپـين کاروان ســــرلاري
ليکـــــنه:	د اسلامي امـارت بيلابيل ليـکوالان
را ټولـــونه:	قاري سعيد زرمتی
خپرنــدوی:	د ا، ا، ا دفرهنګي چاروکميسيون دتاليف او ترجمې څانګه
چاپ کال:	۱۴۳۸ هـ ق
چاپ شمير:	۱۰۰۰
چـاپ وار:	لومـــړی

چاپ او کمپيوټر چارې

د فرهنګي چارو دکميسيون تخنيکي څانګه

ويب: www. Shahamat. info

لړلیـــک

د کتاب په اړه د فرهنګي چارو دکمیسیون یادښت ٤

د مرتب خبري ٦

د مرحوم امیر المؤمنین ملا محمد عمر مجاهد V ژوند لیک ٩

د عالیقدر امیر المؤمنین ملامحمد عمر مجاهد V د وفات د اعلان په اړه د اسلامي امارت د رهبري شوری او دمرحوم د کورنۍ اعلامیه ٢٨

د شهید امیرالمؤمنین ملا اخترمحمد (منصور) V ژوندلیک ٣٢

درئیس الوزراء مرحوم ملامحمد رباني ژوند ته کتنه ٥٥

د اسلامي امارت دپخواني دفاع وزیر اومرستیال شهید ملا عبیدالله آخندژوند ته کتنه ٦٨

د شهید مولوي عبدالسلام ژوند ته لنډه کتنه ٨١

د شهید مولوي عزت الله عارف ژوند او کارنامو ته کتنه ٨٧

دشهید ملامحمد آخند جهادي ژوندته کتنه ٩٤

د شهید ملا مشر اخند ژوند ته کتنه ١٠٤

د شهید ملا بورجان اخند ژوند ته کتنه ١١١

د شهید مولوي محمد خوشحال ملنګ ژوندته کتنه ١٢١

دشهید مولوي احسان الله احسان صاحب ژوند اوکارنامو ته کتنه ١٣٠

د شهید مولوي نسیم الله صدیقي ژوند ته کتنه ١٤٠

د شهید ملا یارمحمد اخند ژوند او کارنامو ته کتنه ١٤٧

د شهید ملامحمدنعیم نافذ ژوند ته کتنه ١٥٨

د سپین کاروان سرلاري

د شهید مولوي محمد سرور حق پرست ژوند او کارنامو ته کتنه ١٦٧

دشهید قاري احمد الله ژوند ته لنډه کتنه ١٧٢

د شهید ملاسیف الرحمن منصور ژوند او کارنامو ته کتنه ١٨٧

د شهید حافظ عبدالرحیم صاحب ژوند او کارنامو ته کتنه ٢٠٣

د شهید سید عبدالمالک آغا ژوند ته کتنه ٢١٤

د شهید ملا روزي خان عاکف ژوند او کارنامو ته کتنه ٢٢٢

د شهید مولوي نور محمد حقپال ژوند او کارنامو ته کتنه ٢٣٦

د شهید ملا راز محمد خنجري ژوند ته کتنه ٢٤٤

د شهید مولوي محمد ولي صاحب ژوند ته کتنه ٢٥٢

دشهید مولوي اخترمحمدعثماني صاحب ژوند او کارنامو ته کتنه ٢٦١

د شهید مولوي عبدالحنان جهادوال ژوند او کارنامو ته کتنه ٢٧٠

د شهید ملا داد الله آخند ژوند او کارنامو ته کتنه ٢٨٣

د شهید مولوي محمود سیف الله ژوند او کارنامو ته کتنه ٢٩١

د شهید ملا محمد حسین مستسعد ژوند او کارنامو ته کتنه ٣٠٢

د شهید قاري فیض محمد سجاد ژوند ته کتنه ٣١٠

د شهید ملا عبدالمنان احمد ژوند او کارنامو ته کتنه ٣٢٢

د شهید مولوي دستګیر صاحب ژوند او کارنامو ته کتنه ٣٢٩

د شهید ملا عبدالسلام مجروح ژوند او کارنامو ته کتنه ٣٣٩

د شیخ الحدیث مولوي عبد العلي دیوبندي ژوند او کارنامو ته کتنه ٣٤٨

د شهید قاري ضیاء الدین فاروق ژوند او کارنامو ته کتنه ٣٥٤

د مرحوم مولوي محمدرستم حنفي صاحب ژوند اوکارنامو ته کتنه ٣٦٠

د مرحوم شیخ الحدیث مولوي غلام حیدر صاحب ژوند ته لنډه کتنه ٣٦٧

د شهید حافظ بدرالدین حقاني ژوند او کارنامو ته لنډه کتنه ٣٧٤

دشهيد شيخ دوست محمدصاحب ژوند او کارنامو ته لنډه کتنه ٣٨٢
د شهيد مولوي سنګين فاتح ژوندليک ٣٩٣
د شهيد ډاکتر نصيرالدين حقاني ژوند ته کتنه ٤٠٠
د شهيد مولوي محمد جان صاحب ژوند او کارنامو ته کتنه ٤١٠
د شهيد شيخ الحديث مولوي عبدالسلام صاحب ژوند ته کتنه ٤٢١
د شهيد مولوي نورقاسم حيدري ژوند او کارنامو ته کتنه ٤٣٢
د شهيد ډاکټر عبدالواسع عزام جهادي ژوند ته لنډه کتنه ٤٤٦
د شهيد ملا عبدالرحمن آخند ژوند ته کتنه ٤٦٠
د مرحوم مولوي عبد الهادي اخندزاده ژوند او خدمتونو ته کتنه ٤٦٧
د شهيد مولوي مير احمدګل صاحب ژوند ته کتنه ٤٨٠
د مرحوم مولوي سيد محمد حقاني ژوند ته کتنه ٤٩٢
د شهيد مولوي محمد عالم کليم ژوند او کارنامو ته کتنه ٥٠١
د شهيد ملا عبدالسلام بريالي ژوند او کارنامو ته کتنه ٥٠٩

د کتاب په اړه د فرهنګي چارو دکميسيون يادښت

حامدا و مصليا و بعد:

درنو لوستونکو!

ستاسو په لاس کې کتاب دافغانستان د اسلامي امارت د مخکښو او مشهورو شخصيتونود هغو ژونديکونو ټولګه ده چې له دې وړاندې د اسلامي امارت په بيلابيلو چاپي او آنلاين نشريو کې خپاره شوي دي.

په دې مجموعه کې د پنځوس تنو امارتي مشرانو سوانح راټول شوي دي چې د ژوند له ابتدائي حالاتو، تعليم، جهاد او په اسلامي امارت کې له خدمتونو بيا د شهادت يا وفات تر وخته د هغوی دژوند په مهمو پيښو رڼا اچوي.په دې مجموعه کې ځکه د ټولو مخکښو او مطرحو شخصيتونو سوانح ځای نه شول چې زموږ په لاس کې فی الحال همدا سوانح بشپړ او د نشر لپاره آماده و، که د نورو نامرتبو سوانحو تر ترتيب پورې مو انتظار کولای شايد د کتاب چاپ ډير تأخير شوی وای او ضخامت به يې هم له معمول حد څخه زيات وای.

د فرهنګي کميسيون د تاريخ څانګه هڅه کوي چې له دې ټولګې څخه د پاته شويو نظامي ، علمي او سياسي څېرو ژونديکونه هم په همدې شکل مرتب او په راتلونکې ټولګه کې يې د نشر لپاره آماده کړي تر څو د اسلامي امارت د فداکارو او مخلصو شخصيتونو کارنامې، چې د تاريخ په يوه سخت پړاو کې يې د اسلامي نظام او مؤمن اولس د خدمت په لاره کې سترې قربانۍ ورکړې د تاريخ حافظې ته وسپارل شي او راتلونکې نسلونو يې له خدمتونو او قربانيو څخه زده کړه وکړي.

د افغانستان د اسلامي امارت د فرهنګي چارو کميسيون تل هڅه کوي چې د مجاهدينو ورونو او عامو لوستونکو لپاره ګټور آثار خپاره کړي. له لوستونکو مو هيله

دا ده چې کتاب د ژوند ملگرى وگرځوي او همیشه د گټورو کتابونو او مجلو په مطالعه سره خپله علمي ذخیره غني او ادبي تنده خړوبه کړي.

په پای کې د اسلامي امارت له قلمي مجاهدینو (لیکوالانو) څخه مننه کوو چې د دې کتاب د محتویاتو په لیکلو سره یې ستر جهادي خدمت ترسره کړ، دغه راز د کتاب له مرتب او د سوانحو له راټولوونکي څخه هم مننه کوو چې دغه په بیلابیلو نشریو کې خواره واره ژوندلیکونه یې راټول او په کتابي شکل د نشر لپاره یې آماده کړل.

الله تعالى دې د دوی ټولو سعی قبوله او دغه کتاب دې د دوی لپاره جاري صدقه وگرځوي.

آمین یا رب العلمین

د فرهنگي چارو کمیسیون

د مرتب خبرې

اوسنۍ متعارفه تاریخ نگاري له هغو علومو شمیرل کیږي چې مبارک دین اسلام په بشریت پیرزو کړي دي.په اسلام کې د حوادثو ثبتول او د کارنامه سازو علمي،جهادي او سیاسي شخصیتونو سوانح ترتیبول او د تاریخ حافظې ته سپارل اوږده سابقه او ځانگړې اهمیت لري.

که موږ د اسلامي مبارزو تېر څوارلس سوه کلن بهیر وڅارو نو وینو چې د هر دور مسلمانانو دخپل مهال مهم تاریخي وقائع ثبت کړي.د خپل وخت د علماوو،فقهاوو، حفاظو،محدثینو،خلفاوو،فاتحینو او نورو تاثیر گذاره اشخاصو تذکرې یې لیکلي او حتی د هغوی د ژوند ډیر جزئي خو مفید اړخونه یې په پوره امانتدارۍ ثبت کړي چې اوس نه یوازې د اسلامي فرهنگي ذخیرې مهمه پانگه بلل کیږي بلکې د لوستونکو لپاره د عبرت او استفادې منابع هم دي.

د افغانستان اسلامي امارت نه یوازې د افغانستان او سیمې په تاریخ کې بلکې د اسلامي نړۍ په سطحه یوه مهمه پیښه او تاریخي سرآغاز و چې د پیل او څرنگوالي داستان به یې راتلونکو نسلونو ته ډیر جالبیت ولري. د اسلامي خلافت له سقوط کلونه وروسته په داسې چاپیریال کې چې (داسلامي نظام قیام) د ځینو علماوو په تعبیر د (الفریضة المنسیة) لقب خپل کړی و، په افغانستان کې یو شمیر د مدرسو طالبان، علماء،مجاهدین او مبارزین راپورته شول او پرته له شعارونو او اوږد مقدماتو یوازې د الله تعالى په مرسته او تکیه یې د اسلامي امارت عملي بیلگه یو ځل بیا نړۍ ته وښودله.

دا خلک چې د اسلامي حاکمیت لویدلی بیرغ یې یو ځل بیا راپورته کړ، له خاورو او غباره یې وڅنډه او د آسیا په زړه کې یې ښخ او رپاند کړ، څوک وو؟ څه صفات یې درلودل؟ څنګه مبارزه یې وکړه او څرنګه یې دغه زرینه کارنامه د اسلامي تاریخ سرمشق کړه؟؟ هغه پوښتنې دي چې ځواب ته به یې د را روان نسل تاریخ لوستونکي ډیره تلوسه ولري.

په دې کتاب کې حتی الوسع کوښښ شوی چې د اسلامي امارت د مؤسس امیرالمؤمنین ملا محمد عمر مجاهد V په ژوندلیک سربیره د امارت د یو شمیر هغو مشرانو سوانح راټول شي چې تراوسه وفات شوي او له دنیا یې رخصت اخیستی. په ټولګه کې دامارت له تأسیسي شخصیتونو، وزیرانو،نظامي مشرانو او علماء کرامو نیولې بیا تر هغو یو شمیر کارنامه سازو مجاهدینو پورې چې په یوه مرحله کې یې مهم کردار اداء کړی وي د پنځوس تنه پیژندل شویو څیرو د ژوند حالات را یوځای شوي دي. دا اشخاص چې له تخار نیولې تر فراه او له بادغیس نیولې تر خوسته له بیلا بیلو سیمو او اقوامو سره تړاو لري. خو د دیني اخوت او جهادي سنګر په اعتبار ټول د یوه کاروان ملګري او د اسلامي امارت د یوې کورنۍ غړي دي چې تر یوه بیرغ لاندې یې د مشترک هدف او آرمان په لاره کې له ژوند سره مخه ښه کړې ده.

په کتاب کې د راغلیو سوانحو ترتیب (تقدیم او تأخیر) د هغوی د شهادت یا وفات د نیټو په اعتبار شوی دی. یعنی کوم شخص چې مخکې وفات شوی سوانح یې هم مخکې راغلي او ورپسې د هغه تن سوانح راغلي چې ورپسې وفات شوی دی همداسې تر پایه. یوازې د اسلامي امارت د څلورو تنو هغو مشرانو چې یا خو بالفعله زعماء وو او یا په یوه وجه د زعامت نسبت ورته کیده سوانح یې له نورو مخکې راغلي. چې په دې ډول د مرحوم امیرالمؤمنین ملامحمد عمر مجاهد، شهید امیرالمؤمنین ملا اختر محمد منصور، مرحوم رئیس الوزراء ملا محمد رباني او د اسلامي امارت د مرستیال شهید ملا عبیدالله اخند (رحمهم الله) سوانح د کتاب په سر کې راغلي دي.

په کتاب کې به ضرور کمۍ او نیمګړتیاوې موجودې وي. د نیمګړتیا یو عامل یې شاید دا هم وي چې دغه کتاب له پیله اصلا د کتاب په شکل نه دی لیکل شوی، بلکې دغه سوانح په تیرو څو کلونو کې د میاشتنیو لیکنو په حیث ترتیبدل او د یوې لړۍ په ډول د اسلامي امارت په میاشتنیو مجلو کې نشریدل. د مجلو لپاره میاشت په میاشت د سوانحو د ترتیب دنده زما په غاړه اچول شوې وه خو د غیرحاضرۍ یا عدم رسیدګۍ له امله نورو لیکوالو ملګرو هم راسره همیشه مرسته کوله چې په دې لړ کې یوه برخه سوانح د نورو قدرمنو لیکوالانو لکه ښاغلیو شاهد غزنیوال، ملا خبیر احمد مجاهد، ملا احمد الله وثیق، بشیر همدرد، حافظ نور احمد سعید،قاري محمد یونس،نصیب ځدراڼ او مفتي ابومحمد حقاني صاحب لخوا ترتیب شوي دي چې له الله تعالی څخه ورته اجرونه غواړم.

څرنګه چې دا لړۍ لا هم روانه ده له الله تعالی څخه توفیق غواړو چې د اسلامي امارت د هغو نورو علمي،جهادي او سیاسي څیرو د ژوند حالات هم را یوځای او مرتب کړو چې تر اوسه نه دي لیکل شوي او له دې ټولګې پاته شوي دي.

په پای کې باید یادونه وکړم چې د کتاب محتویات او معلومات موږ د اړوندو اشخاصو له نږدې ملګرو او د کورنۍ له غړو څخه په مستند شکل تر لاسه کړي او له تدقیق وروسته مو په کتاب کې ځای کړي دي چې په اکثرو ځایونو کې د پیښو د روایت کوونکو نومونه یاد شوي دي.

الله تعالی ته سوال کوو چې دا کتاب په خپل در مقبول او د لوستونکو لپاره محبوب وګرځوي ترڅو د اسلام او جهاد په ګټه ښه اثر ورباندې مرتب شي.

و ما ذالک علی الله بعزیز

قاري سعید

۱۴۳۸ هـ ق د رمضان المبارک یوولسمه

د مرحوم امیر المؤمنین
ملا محمد عمر مجاهد 7 ژوند لیک

ترتیب: د فرهنګي کمیسیون د تاریخ څانګه

زوکړه او نشأت:

مرحوم ملا محمد عمر (مجاهد) د مولوي غلام نبي زوي، د مولوي محمد رسول لمسی او د مولوي باز محمد کړوسی، په کال ۱۳۳۹ هجري لمریز کې چې له ۱۹۶۰ میلادي سره سمون خوري د افغانستان د کندهار ولایت د خاکریز ولسوالۍ د چاه همت کلي په یوه متدینه او علمي کورنۍ کې وزیږېد. د ملا محمد عمر (مجاهد) والد مرحوم مولوي غلام نبي صاحب هم په همدې خاکریز ولسوالۍ کې دنیاته راغلی او د همدې سیمې په مختلفو دیني درسونو او دائرو کې خپلې دیني زدکړې ترلاسه کړې، چې بیا په یاده سیمه کې د تدریس او اسلامي دعوت په چارو کې د زیار او مصروفیت له امله د خلکو په منځ کې د یو ښه علمي او ټولنیز شخصیت په توګه وځلید .

د ملا محمد عمر (مجاهد) له زوکړې دوه کاله وروسته د هغه والد صاحب د کندهار له خاکریز ولسوالۍ څخه د دې ولایت د ډنډ ولسوالۍ د نودې کلي ته ولاړ او هلته د خپل ژوند ترپایه د سیمې د خلکو د دیني ښونې او روزنې په چارو بوخت ؤ، نوموړی په۱۳۴۴هجري لمریزکال کې چې له ۱۹۶۵میلادي کال سره سمون خوري په همدې سیمې کې وفات او د کندهار ښار د طالبانو په پخوانۍ مشهوره هدیره کې خاورو ته وسپارل شو .

ملا محمد عمر (مجاهد) د خپل پلار له وفات وروسته د پنځه کلنۍ په عمر له خپلې کورنۍ سره د کندهار له ډنډ ولسوالۍ څخه د اروزګان ولایت د هراو د

ولسوالۍ ته ولیږدیده او هلته یې د خپلو ترونو هر یو مولوي محمد انور او مولوي محمد جمعه تر سرپرستي لاندې د ژوند لومړنۍ مرحله پیل شوه .

زدکړه اوتعلیم:

مرحوم ملا محمد عمر (مجاهد) په اته کلنۍ کې د دیني علومو د ترلاسه کولو لپاره د روزګان ولایت د د هراو د ولسوالي د شهرکهنه سیمې ابتدایي دینې مدرسې ته شامل شو. د دغې مدرسې سرپرستي هم د ملامحمد عمر (مجاهد) د تره مولوي محمد جمعه لخوا ترسره کیده او ملا محمد عمر (مجاهد) هم لومړنۍ دیني زدکړې له نوموړې څخه پیل کړې .

د ملا محمد عمر (مجاهد) دواړو ترونو په تیره مولوي محمد انور د نوموړي په دیني روزنې او پالنې کې خاص رول ترسره کړ .

مرحوم ملا محمد عمر (مجاهد) د خپل شرعي تعلیم لومړنۍ او متوسطه دوره په همدغه مدرسه کې په بریالۍ توګه پای ته ورسوله او اتلس ۱۸ کلنۍ ته له رسیدو سره یې په افغانستان کې د مروجه لوړو شرعي زدکړو په تحصیل پیل وکړ، خو د شرعي لوړو زدکړو د تحصیل مرحله یې په کال ۱۳۵۷ هـ ش ـ۱۹۷۸ م په افغانستان کې د کمونستانو د واک ته رسیدلو له امله نیمګړې پاته شوه.

کورنۍ:

له قبیلوي اړخه د ملا محمد عمر (مجاهد) تعلق د پښتنې قبیلې هوتکو په تومزي قوم پورې دی .

هوتک د پښتنې قبیلې یو لوی شاخ ، او هوتکیان د معاصر افغانستان په تاریخ کې د نومیالي اسلامي شخصیت حاجي میرویس خان هوتک په څېر اسلامپال، مدبر، ملي او جهادي اتلان لري

سترغازي حاجي میرویس خان هوتک 7 چې افغانان یې احتراما د میرویس نیکه په ویاړلي لقب یادوي په کال ۱۰۸۸ هـ ۱۷۱۲ م افغانستان له صفوي ظالمانه

واکمنۍ ازاد، او د افغانانو لپاره يې په کې د يوه خپلواک مقتدر اسلامي حکومت بنسټ کيښود.

د ملا محمد عمر (مجاهد) کورنۍ له مسلکي اړخه ټول علماء او د ديني علومو مدرسين دي. هغوی خپل ټول ژوند د الله تعالی د دين خدمت، د شرعي علومو تدريس او د مسلمانانو ديني اوفکري روزنې ته وقف کړی، له همدې امله يې په خپله سيمه کې خورا زيات مقبوليت درلود او په معنوي لحاظ د ټولنې تر ټولو باوقاره او اجتماعي حيثيت لرونکي اشخاص پيژندل شوي دي.

د يوې داسې علمي او روحاني کورنۍ په ماحول کې د ملامحمد عمر(مجاهد) پيدايښت او بيا د خپلو علمي او فکري مربيينو (پالونکو) ترمستقيمې پالنې لاندې د هغه نشأت په جهادي او فکري لحاظ نوموړي ته د دې صلاحيت ور وباښه چې د افغاني ټولنې د نورو افرادو په منځ کې د يو مخلص، مجاهد، زړه سواند، با احساسه، اسلامي او ملي شخصيت په توګه راڅرګند او په خپلو جهادي او اصلاحي هڅو سره خپله ټولنه د فساد ، ظلم او بې عدالتۍ او ګران هيواد افغانستان د حتمي تجزيې له شره وژغوري .

د مرحوم ملا محمد عمر (مجاهد) جهادي کورنۍ، وروڼه او ترونه ټول مجاهدين او له ۱۳۵۷ لمريز کال راهيسې تر اوسه پورې يې په تيرو جهادي جرياناتو کې د خپلې کورنۍ څلورتنه شهيدان شوي دي.

په افغانستان باندې د امريکايي يرغل په لومړۍ ورځ ۱۳۷۹/۶/۱۵ــ ۲۰۰۱/۱۰/۷ د ملا محمد عمر (مجاهد) تره ملا محمد حنفيا لومړنی شخص و چې د امريکايي يرغلګرو په بيرحمانه هوايي بريد کې په شهادت ورسيد.

جهاد او مبارزه:

مرحوم اميرالمؤمنين ملا محمد عمر (مجاهد) د خپل ژوند دريمې لسيزې ته لا نه و ور داخل شوی چې په افغانستان کې کمونستانو د پوځي کودتا له لارې واک

ترلاسه کړ. دا هغه وخت و چې نور نو د ملا محمد عمر (مجاهد) په څير د هيواد ټولو زده‌کوونکو ته د خپلو ديني زده کړو استمرار ناشونی ښکاريده؛ ځکه د ملحدو کمونستانو لومړنۍ مقابله د ټول هيواد په کچه له علماوو، طالبانو، محصلينو او مسلمانانو منورينوسره وه، هماغه وچې ملا محمد عمر (مجاهد) هم اړينه وبلله چې خپلې لوړې ديني زدکړې نيمګړې پريږدي او د خپل شرعي مسؤليت د ترسره کولو لپاره له مدرسې څخه د جهادي جبهې په لوري مخه کړي.

نوموړي خپل جهادي بهير د روزګان ولايت د د هراو د په ولسوالۍ کې د حرکت انقلاب اسلامي په تنظيم کې پيل کړ. په دغې ولسوالۍ کې له څه وخت تيرولو وروسته نوموړی د روزګان ولايت په کچه د يوه پيژندل شوي زړور جهادي شخصيت په توګه مطرح او د دغه ولايت په بيلا بيلو برخو کې يې د کمونيستانو په وړاندې په متعد دو پوځي عملياتوکې فعال رول ترسره کړ چې نوموړي د دغه جهادي شهرت او په جهادي عملياتو کې د موفقانه رول له امله په مجاهدينوکي دومره مقبول او ومنل شو چې کله په هغه وخت کې د د هراو د په ولسوالۍ د مختلفو سيمو د مجاهدينو له لوري پراخ تعرضي عمليات ترسره کيدل نو ملامحمدعمرمجاهد په همدې عملياتو کې د ټولو مجاهدينو په خوښه د مختلفو جبهاتو د مجاهدينو مشرـ او تعرضي قومندان وټاکل شو او ښه موفق عمليات يې ترسره کړل چې په همدي عملياتو کې نوموړی په لومړي ځل زخمي هم شو ،نوموړي تر دريو کلونو زيات وخت د خپلې سيمې د مجاهدينو سره د يرغلګرو روسانو او کمونستانو خلاف په ډيرو مخامخ جګړو کې ګډون درلود.

د مرحوم ملا محمد عمر مجاهد د جبهې ملګري او مشران وايې چې ملامحمدعمراخوند په هغه وخت يعنې د جهاد په پيل کې سره له دې چې عمر يې کم و خو د هر ډول مسئوليت او کار د ترسره کولو استعداد او صلاحيت درلود او د ډير ښه صحت او قوت خاوند و.

وروسته په کال ۱۳۶۲ هـش ۱۹۸۳ میلادي کې لـه خپلوجهـادي ملګـرو سره د جهادي فعالیتونو د انسجام په غرض د کندهار ولایت میوندولسوالۍ تـه ولاړ او هلتـه یې د حرکت انقلاب اسلامي د تنظیم د مشهور جهادي قومندان فیض الله اخونـد زاده په جبهه کې د روسي یرغلګرو او د هغوی د کمونستي تالي څټـو پـه خـلاف وسـله وال جهاد ته دوام ورکړ. په کندهار ولایت کې هـم پـه بې شـمیره جهـادي عملیـاتو کـې د نوموړي د موفقانه رول او په پوځي تکتیکونو کې د ښې وړتیا اوشهرت له کبله د سیمه ییزو جهادي قومندانانوپه کچه د وخت د جهادي تنظیمونو د پاموړ شـخص وګرځیـد او د مرحوم مولوي محمد نبي محمدي په مشرۍ د حرکت انقـلاب اسـلامي د تنظـیم لخوا د مستقلې جهادي جبهې مسؤلیت ورته وسپارل شو.

له کال ۱۳۶۲هـ ش ـ ۱۹۸۳ م تـر۱۳۷۰ــ ۱۹۹۱ پـورې ملامحمـد عمـر (مجاهـد) د کندهار ولایـت د میونـد، ژړۍ، پنجـوایې او ډنـډ ولسـوالیو پـه مربوطـاتو کـې چـې د شوروي قواوو په ضد د جهاد مهم مرکزونه ول او نیږدې هره ورځ به یې مجاهـدین لـه دښمن سره په جګړه بوخت ول همدارنګه د زابل پـه ولایـت کـې د شهرصـفا او مرکـز قلات مربوطو سیمو کې د کابل ــ کندهار په لویه لاره د روسي یرغلګرو په خلاف ډیـر موفقانه عملیات ترسره کړل چې دیرو هغو کې نوموړی شخصا په مستیقمه توګه سهیم و. د مـلا محمـد عمـر (مجاهـد) تـر ټولـو خوښـه کـړای شـوې وسـله د روسي جنګـي شوبلو(ټانګونو) په ضد استعمالیدونکې مـؤثره وسـله « R.P.G.۷» توغنـدی و چـې د مجاهدینو په مینځ کې به راکټ بلل کیده او ده یې پـه ویشـتلو کـې ځـانګړی مهـارت درلود، د یادوني وړ ده چې کندهار په ځانګړي ډول د میوند، ژړۍ او پنجوایې سـیمي د کمونیزم خلاف جهاد کې هغه سیمي وې چې د روسانو د مـاتې او شکسـت محـوري نقطې بلل کېدې په دې سیمه کې د کندهار هرات پـه لویـه لاره د کمونسـتانو دومـره زیات ټانګونه او نوروسایط تخریب شوي و چې د سرک پر یوه او بله غاړه دښمن د هغو سوځول شویو ټانګونو او پوځي وسائطو دیوالو نه وهلي و څو د مجاهـدینو لـه بریـدونو څخه ځانونه پرې وساتي .

مرحوم ملا محمد عمر (مجاهد) له روسانو سره د جهادي عملیاتو پـه مخـامخ نښتو کې څلور ځله ټپي شوی او په وروستي ځل ټپي کیدو کې یـې خپلـه ښـۍ سـترګه هم له لاسه ورکړې وه .

ملا محمـد عمـر مجاهـد د کنـدهار او همجـوارو ولایـاتو پـه سطحه د شـوروي یرغلګرو او داخلي کمونیستانو په ضد د جهاد یـو وتلـی او مخکښ قومنـدان پیژنـدل کیده، چې په خورا ډیرو جهادي عملیاتو کې یې ټاکونکې ونډه او رول درلود، دلته به د نوموړي د روس ضد جهاد مهال د ملګرو له قوله یو څو خاطرې او یادوني د بیلګـې پـه توګه رانقل کړو:

۱ – د کندهار په ولایت کې د دښمن یوه خورا محکمـه پوسـته وه چـې د بـدوانو پوسته یې ورته ویله د دې پوستې سره دښمن په خورا حساس او حاکم ځای کـې ټانـګ درولی و چې له انداخت کولو یې مجاهدین ډیر په تکلیف و ډیرو مجاهدینو څـو ځلـه کوښښ وربانديې وکړ چې دا ټانګ وولي او مجاهدین یې له شره خلاص کړي خو له بیـا بیا هڅو سره سره یې کوم مجاهد په ویشتلو بر یالي نشو بالاخره د سیمې مجاهدینو له سنګ حصار نه د مرستې لپاره ملا محمدعمرمجاهد راوغوښـت او همـدا ټانـګ چـې د بدوانو د پوستې په ټانګ یې شهرت موندلی و ملا محمد عمر مجاهد د خپل آر پي جي راکټ په توسط په نښه او له منځه یووړ چې دا په هغه وخت کې مجاهـدینو تـه خـورا ستره لاسته راوړنه وه .

۲ – له روسانو سره د جهاد په دوران کې د کندهار د محله جات په سیمه کې په یوه مخا مخ جګړه کې چې د کندهار یو تن بل وتلی او غښتلی مجاهد شهید ملا عبیـد الله اخوند چې وروسته یې د اسلامي امارت د دفاع وزیراو د امریکا تر یرغل وروسته د مرحوم امیر المؤمنین ملا محمد عمر مجاهد د نائب په توګـه دنـده تـرسره کولـه هـم ورسره ملګری و، د دښمن دومره ټانګونه او موټر وسوځول چې په سبا ورځ له لیـري نـه کتونکو خلکو چې دا سوزول شوی کتار لید نو ګمان یې کاوه چې قوه اوس هم ولاړه ده،

د فساد په وړاندې پاځون او د اسلامي امارت تأسيس:

د کمونيستي رژيم له سقوط وروسته د دې په ځای چې اسلامي نظام تاسيس شي او په دې توګه د مجاهد ملت د کلونو کلونو ارمان پوره شي، خپل منځي جګړې پيل شوې، واقعي مجاهدين د يوې منظمي دسيسې له مخې ضعيفه او يا هم بيخي له صحنې وايستل شول، ځينو پخوانيو مجاهدينو هغه کمونيستان چې بايد محاکمه شوي وای په څنګ کې ورسره ونيول او ځينو نورو په منظمه توګه د ولس په لوټلو، ځورولو او د وطن په چور تالان پيل وکړ.

په دې توګه په درست هيواد کې د هرج ومرج يو داسې تور دوران راغی، چې شايد پخوانيو افغانانو نمونه او بيلګه نه وي ليدلې، د افغانانو سر، مال او ناموس هره شيبه له ګواښ سره مخامخ و، د هيواد په لارو او سړکونو د خودسره، جاهلو او پست صفته ټوپکيانو ځنځيرونه او پاټکونه خپاره شول، چې هر يوه د خپل مزاج موافق له بې وسه خلګو نه يواځې پيسې اخيستې، بلکې د هيوادوالو په عزت او ناموس يې هم صرفه نه کوله، د هيواد د ملي شتمنيو، مادي او معنوي پانګو، د جهاد د غنائمو او حتی د هيواد د ځنګلونو او کانونو داسې بې رحمانه چور تالان پيل شو، چې پخوا يې کله هم بيلګه نه وه ليدل شوې، مؤمن اولس چې څوارلس کاله يې جهاد کړی و نه تنها دا چې د جهاد ثمره يې د ضياع له خطر سره مواجه وه، بلکې ورځنی ژوند يې هم له خطر سره مخامخ و.

د هرج ومرج د فتنې له امله ټولنيز فساد، قتل وقتال، چورتالان، ظلمونه، وحشتونه او د مسلمانانو رنځونه هره شيبه په ډيريدو و، چې دې حالت رښتيني مجاهدين کوم چې د افغان مؤمن اولس د سوکالۍ، ازادۍ او سرلوړۍ لپاره يې مبارزه کړې وه سخت ځورول.

اروابناد ملا محمد عمر مجاهد چې دغه مهال له خپلو مجاهدو ملګروسره د کندهار په ميوند ولسوالۍ کې اوسيده، د نورو واقعي مجاهدينو غوندې د دې حالاتو ليدلو ډير زيات انديښمن کړی و، نوموړي ليدل چې د کندهار – هرات پر لويه لاره

حال دا چې د قوې زيات موټر سوزول شوي او نور يې بېرته خپلو مرکزو ته په شا شوي و.

۳ – د روس ضد جهاد په مهال د کندهار- هرات په لويه لاره د ژړۍ ولسوالۍ د سنګ حصار په سيمه کې د روسانو ټانګونه تيريدل ملا محمد عمر مجاهد چې ملا برادر اخوند (چې بيا د اسلامي امارت نا ئب شو) هم ورسره و، د روسانو په قوه د بريد لپاره يواځې د راکټ څلور ګولۍ (مرمۍ) ورسره وې دوی له همغو څلورو ګوليو سره د دښمن په کتار جنګ شروع کړ چې په ترڅ کې يې په همدې څلورو مرميو د دښمن څلور ټانګونه وويشتل .

۴ – ملا برادر اخوند چې له مرحوم ملامحمد عمر مجاهد سره په جهادي دوره کې نيږدې پاتې شوی وايې چې ملاصاحب دومره زيات روسي ټانګونه ويشتلي چې د ډير والي له وجې يې شمير ناشونی و.

په کال ۱۳۷۱هـ ش، ۱۹۹۲ز کې د نجيب د کمونستي واکمنۍ له سقوط او په هيواد کې د تنظيمي جګړو له پيليدو سره سم ملا محمد عمر (مجاهد) هم د نورو رښتينو مجاهدينو په څير وسله له اوږې کوزه او په خپله جهادي سيمه کندهار ولايت، د ميوند ولسوالۍ د سنګ حصار د کيشانو کلي د حاجي ابراهيم د مسجد ترڅنګ يې يوه ديني مدرسه جوړه او په همدې مدرسه کې ميشت شو او له ۱۴ ستونزمنو جهادي کلونو وروسته يې د خپلو څو تنو جهادي ملګرو په ملتيا د خپلو نيمګړيو شرعي زدکړو په پوره کولو بيا پيل وکړ .

دا هغه مهال و چې د پلازمېنې کابل په شمول ټول هيواد تنظيمي بې هدفه جګړو په سراخيستی و، د ځينو تنظيمي جګړه مارانو د شخصي غرضونو او هوسونو د ترلاسه کولو له امله د مقدس جهاد سپيڅلي آرمانونه نيمګړي او د افغان مسلمان ولس د يو نيم ميليون شهيدانو پاکې هيلې همداسې تر پښنو لاندې وې.

گام په گام پاټکونه جوړ شوي او ټوله ورځ د هیواد مظلوم مسافر، ښځې او سپین ږیري د بد اخلاقه ټوپکیانو په لاس لوټل کیږي، ځورول کیږي او وژل کیږي، باید ووایو چې دغه مهال په کندهار کې پاټکونه دومره زیات شوي و، چې د هیواد تجارانو چې له هرات څخه به یې د کندهار د سپین بولدک ولسوالۍ د ویش بادر ته مالونه راوړل، د دې په ځای چې په عمومي لاره خپل مالونه انتقال کړي د ډیرو پاټکونو له امله یې له هرات څخه راوړي تجارتي اموال په میوند کې ښکته کول او د ریگ له لارې یې په دښتو کې په ډیرو تکلیفونو تر ویش پورې رسول تر څو د پاټکوالوله شره خوندي وي .

ملا محمد عمر مجاهد V او د ده مجاهدو ملگرو ته د کندهار ښار وضعیت هم ورمعلوم و، چیرته چې خودسره ټوپکیانو ښار کوڅه په کوڅه تر خپل منځ ویشلی و، د بیت المال ملکیتونه یې مسلسل غصبول او په نغدو پیسو یې پلورل او په دولتي ځمکو یې شخصي مارکیټونه جوړول، په دې سربیره یې تر خپل منځ همیشه جگړې کولې چې ترمنځ یې اولس ځپل کیده.

همدې بې پایه ناخوالو واقعي مجاهدین اړ کړل چې د فساد د ورکولو او د مسلمانانو د سر او مال د تحفظ په خاطر خپل وس وکړي، مجاهدینو تر خپل منځ مشورې او غونډې پیل کړې، ملامحمد عمر مجاهد او ملگرو یې خپله لومړنۍ غونډه د پنجوایې ولسوالۍ د زنگاوات په سیمه کې د سیمې له مشهورو او پیژندل شویو علماء کرامو سره جوړه کړه، د روس ضد جهاد په مهال د کندهار د مجاهدینو د عمومي قاضي مولوي سید محمد صاحب (چې په مولوي پاسني صاحب یې شهرت موندلی و) په مشرۍ د علماء کرامو دې غونډې ملا محمد عمر مجاهد ته و ویل چې باید د فساد په ضد قیام وکړي او دوی ټول یې ملاتړي دي، له همدې غونډې څخه ملا محمد عمر مجاهد د اسلامي تحریک اساس کیښود او د ۱۴۱۵ هـ ق کال د محرم الحرام ۱۵ نیټه د فساد او گډوډۍ په ضد یې د مبارزې بنسټ کیښود.

د ملا محمد عمر مجاهد په مشرۍ اسلامي تحریک د فساد د مخنیوي په خاطر مبارزه پیل کړه، چې د اولس او رښتنیومجاهدینو له پراخ هرکلي سره مخامخ شوه،

لومړی یې کندهار ولایت او ورپسې یې د افغانستان زیاتي سیمې له بې بندوباره او فاسدو ټوپکیانو تصفیه کړې، هغه مهال چې د هیواد ډیرې سیمې د طالبانو تر تسلط لاندې راغلې وې د ۱۴۱۶ هق کال د ذوالقعدې میاشتې په ۱۵ مه نیټه د افغانستان د علماء کرامو یو لوی ټولي چې شمیر یې تر ۱۵۰۰ زیات و، په کندهار کې یې د یوې غونډې په دائرولو سره د ملامحمد عمر مجاهد امارت تائید او نوموړي ته یې د امیرالمؤمنین لقب ورکړ، د ۱۳۷۵ هـ ش کال د میزان میاشتې په شپږمه نیټه د افغانستان پلازمینه کابل هم د اسلامي امارت تر تسلط لاندې راغله چې ورپسې د افغانستان د ټولو مرکزي او شمالي سیمو په شمول د هیواد په ۹۵ فیصده خاوره د اسلامي امارت حاکمیت ټینگ شو .

د ملا محمد عمر مجاهد په مشرۍ د افغانستان اسلامي امارت په افغانستان کې د شریعت په اساساتو ولاړ اسلامي نظام رامنځته کړ، له اوږده ځنډ وروسته یې یوځل بیا نړۍ ته د اسلامي نظام ژوندۍ بیلگه وړاندې کړه، هیواد یې له تجزیې وژغوره او هم یې د بې مسؤلیته کسانو نه د بیت المال اسلحې را ټولي کړې او یو بې مثاله امن یې راووست دا په داسي حال کي چې ټوله نړۍ د ملل متحد په شمول دغه کار ته بې وسه او وارخطا وه خو نړیوال کفري مستکبرینو دا شریعت او امارت ونه شو زغملی نو ځکه یې په وړاندې دښمنانه دریغ خپل کړ او بې ځایه بهانې یې ور ته لټولې ترڅو یې په پای کې وربندې په گډه پوځي برید وکړ.

د ملا محمد عمر (مجاهد) قیادي شخصیت:

ملا محمد عمر (مجاهد) د یو قیادي شخصیت په توگه د ځانگړي طبیعت او سلیقې څښتن و .

نوموړي د نړۍ د نورو چارواکو او لوړ رتبه مشرانو برعکس له ځان ښکاروني او تظاهر څخه کرکه درلوده، له اړتیا پرته یې خبرې نه کولې، خو د ضرورت په وخت کې یې خبرې بیا ډیرې پخې، سنجول شوې او معقولې وې. د بیلگې په توگه په افغانستان باندې د امریکایي یرغل په پیل کې چې د امریکا یانو له لوري د اسلامي امارت د له

منځه وړلو او په تبلیغاتي لحاظ د مجاهدینو د مورال کمزوري کولو لپاره امریکایي هڅې ډیرې ګړندۍ روانې وي او ټولې غربي رسنۍ، راډیویې او ټلویزوني شبکې ورته وقف وې

ملا محمد عمر (مجاهد) د دغو ټولو شیطاني تبلیغاتي هلو ځلو په وړاندې په خورا مطمئنه او ډاډه روحیه سره په خپلو عام فهمه اوساده خبرو کې خپل ملت ته د اطمنان او ډاډ ورکولو داسې معنا لرونکی پیغام ورکړ: «الله تعالی په هرڅه قادر دی په الله تعالی باندې د امریکا او د یوه میږي (میږتون) د قدرت هیڅ فرق نشته امریکایان او د هغوی ملګري دې دا خبره په غور سره واوري چې اسلامي امارت داسې نظام نه دی چې امیر به یې لکه ظاهر شاه (د افغانستان پخواني پاچا) غونډې روم ته ولاړشي او عسکر (افراد) به یې تاسو ته تسلیم شي، بلکې دا د جهاد منظمې جبهې دي .

که تاسو ښارونه او پایتخت لاندې او اسلامي امارت ړنګ هم کړئ زمونږ مجاهدین به وطنونه او غرونه درته ونیسي- بیا به تاسو څه کوئ؟ بیا به لکه د کمونستانو غونډې په هر ځای کې وژل کیږئ!

تاسې پوه شئ چې ګډوډي رامنځ ته کول اسانه ده خو بیرته د ګډوډۍ له منځه وړل او نظام جوړول خورا ګران کاردی، مرګ حق دی او هر چاته راځي نو چې د امریکا په ملګرتیا کې د بې ایمانۍ او بیغیرتۍ په حالت کې وي دا به ښه وي او که په اسلام کې له ایمانه سره د غیرت په حالت کې شهادت ؟

ښایې په هغه وخت کې د مرحوم ملا محمد عمر (مجاهد) په دغه عقیدوي وینا د ډیرو ښاغلیو پوره سرنه وي خلاص شوی، خو اوس چې د دغې نا انډوله حیرانوونکې معرکې له پیل نه ١٦ کاله تیریږي او د امریکایانو په شمول د ناټو تړون او د هغوی ټول ایتلافیان د ملا محمد عمر (مجاهد) د تش لاسو عقیدوي مجاهدینو په مقابل کې له ښکاره ماتې سره مخامخ شوي، د نوموړي د هماغې تاریخې وینا په حقیقت به یې سرخلاص شوی وي .

دغه راز نوموړي د امریکایي یرغل په پیل کې افغان ولس ته د یوې راډیویې وینا په ترڅ کې یرغلګرو او د هغوی ګوډاګیانو ته په اشارې سره و ویل:

«وسلې مرګ کولای شي، خو مرګ ګرځولی نشي » یاده شوې جمله همغه مهال ځینو ته یو بې مفهومه ترکیب ښکاریده، خو دادی په تېرو ١٦ کلونو کې د یاد مضمون عیني مصداق نړیوالو د سر په ستوګو ولید چې یرغلګرو ځواکونو د خپلې پرمختللي ټیکنالوژۍ او وسلو په زور ډیر مرګونه وکړل خو له ځانه یې مرګ ونشو ګر ځولی او له خپلو ټولو پوځي پرمختللو امکاناتو سره سره په سلګونو زره پوځیان د اتلو مجاهدینو په لاس مړه او ژوبل شول او له افغانستان څخه پرشاتګ ته مجبور کړای شول.

دا هغه عیني واقعیت دی چې اوس په پرمختللو وسلو او تجهیزاتو سمبال مغرور یرغلګر ځواکونه هم په افغانستان کې د خپلو زرګونو پوځیانو د مرګ ژوبلې ښکاره اعترافونه کوي.

مرحوم ملا محمد عمر (مجاهد) له ډیرو ویلو لږ عمل غوره باله د نوموړي ژوند له تکلفي تشریفاتو ډیر صفا اوپاک و، سادګي او بي تکلفه حالت یې د ژوند په ټولو اړخونو احتواکړې وه، ساده لباس، ساده خوراک، بې تکلفه خبرې، بي تکلفه ناسته ولاړه یې فطري عادت و، تکلف، متکلفین او متکلفانه کړه وړه یې هیڅ نه خوښیدل .

نوموړي قاطع والی، تدبر او اخلاص د کارونو د پرمختګ لامل باله او د ملګرو له منځه یې هغه څوک ډیر خوښیده چې مدبر اخلاصمند او جدي به و.

همدارنګه نوموړي له مشکلاتو، مصیبتونو او کړاونو سره ښه ځان عادت کړی و، د هر ډول لویې حادثې او مشکل پیښیدلو په مقابل کې یې وضعیت کاملا عادي و، ویره او وارخطایي یې په زړه کې نه ورتیریده. د خوښۍ او مصیبت، کامیابۍ او ناکامۍ په مهال کې یې پرخپل ځان خورا ښه کنترول درلود او مطمئن به و .

د علماوو او مشرانو یې ډیر درناوی کاوه، سنګیني، وقار، حیاء، ادب، متقابل احترام ، خواخوږي، ترحم او اخلاص یې طبیعي خصلتونه و، کلک عزم او په ټولو

کارونو کې پر یوه الله توکل او د هغه پر مقدراتو ریښتونی باور یې د ژوند ځانګړي مشخصات و .

همدا لامل دی چې ملا محمد عمر (مجاهد) د خپلو لارویانو او مجاهدینو په زړه کې داسې محبوبیت پیدا کړی و چې د هغه تعلق نه په ظاهري منصب پوري و او نه په مادي امکاناتو پوري، د امریکایي یرغل په خلاف د جهاد په کلونو کې د هغه تر مشرۍ لاندې عام مجاهدین ماسوا له دې چې هغه مخامخ و وینې یواځې د هغه شفاهي او مکتوبي اوامرو ته په داسې احترام قائل و، چې د تعمیل لپاره یې آن د خپل سر قربانول هم نه دریغول.

د نړیوالو اسلامي قضایاو په اړه یې اهتمام:

ملا محمد عمر (مجاهد) د طالبانو د اسلامي تحریك د مؤسس او د مسلمانانو د یوه مشر په حیث د اسلامي امت د قضایاوو په اړه خاص اهتمام درلود .

د مسلمانانو د لومړي قبلې مسجد اقصی او د فلسطیني مسلمانانو له برحقې داعیې او د نړۍ په لر او بر کې له داسې نورو اسلامي قضایاوو یې همیشه دفاع کوله او له غاصبو صهیونستانو څخه د مسجد اقصی ازادول یې د هرمسلمان شرعي مسؤلیت ګاڼه .

مرحوم ملا محمد عمر مجاهد د اسلامي امت په درد دردمند مشر و، او له مسلمانانو ورونو سره اخوت، همدردي ، ایثار او همکاري یواځې شعاري نه بلکې عملا یې هم ثابته کړې وه .

عقیدوي او فکري انتماء:

ملا محمد عمر (مجاهد) په عقیدوي او فکري لحاظ د مسلمانانو د اهل السنة والجماعة د منهج لاروی او د حنفي مذهب مقلد و .

د خرافاتو او بدعتونو سخت مخالف و، د مسلمانانو ترمنځ یې مذهبي، فکري او تنظیمي اختلافات هیڅ نه خوښیدل. خپلو مجاهدینو او ټولو مسلمانانو ته په خپلو

منځونوکې د اسلامي وحدت او فکري همغږي په ټینګولو توصیه او ټینګارکاوه، د مسلمانانو ترمنځ عقیدوي وحدت او یو والی د وخت تر ټولو اهم ضرورت باله او د قرآن اوحدیثو په رڼا کې یې د سلف صالحینو او ائمه مجتهدینو په نقش قدم رفتار کول د اسلامي امت د نجات اساسي وسیله ګڼله.

شخصي ژوند:

مرحوم ملا محمد عمر (مجاهد) چې د ژوند زیاته برخه یې د دیني علومو په زدکړه او مطالعه، جهاد، دعوت او د اسلام د لارې په خدمت کې تیر کړې د افغانستان د معاصرو چارواکو په جمله کې شاید تر ټولو نیستمن او د بیت المال له شتمنیوڅخه نه استفاده کوونکی شخص وبلل شي؛ ځکه نوموړي نه د تیرجهاد په مهال له خپل جهادي نفوذ څخه په استفادې سره د خپل شخصي ژوند د برابرولو په اړه څه کړي او نه یې په افغانستان باندې د امارت د «۷» کلنې واکمنۍ په مهال کړې.

مرحوم ملا محمد عمر (مجاهد) د وفات تر وخته نه کوم د اوسیدلو عادي کور په ملکیت کې درلوداو نه هم د بهرنیو هیوادونو په بانکونو کې نغدي شتمنۍ.

په کال ۱۳۷۸هش ۱۹۹۹م کې چې د ملګروملتونو د امنیت شورى له لوري په افغانستان باندې ظالمانه اقتصادي بندیزونه ولګیدل او په بهرنیو بانکونو کې د طالبانو د مشرانو د مالي حسابونو د کنګل کیدلو حکم وشو، مرحوم ملا محمد عمر (مجاهد) د افغانستان د اسلامي امارت د امیر په توګه د امارت تر ټولو لوړرتبه شخص ؤ چې نه یې د افغانستان په داخل کې او نه له افغانستان نه بهر په کوم بانک کې نه په خپل شخصي او نه هم په مستعار نوم مالي حساب درلود.

د امارت د حاکمیت په مهال چې د نوموړي استوګنځی د دښمنانو له لوري تر مرګونو بریدونو لاندې راغي او د فامیل د نږدې افرادو په شهادت سربیره د ګڼو نورو کسانو د شهادت لامل هم وګرځیده ، نو د امارت ځینو چارواکو د نوموړي د حفاظت په مقصد د کندهار ښارپه شمال لویدیځ کې د باباصاحب د غره د کوتل لاندې سیمه

کې چې نیږدې خوا و شا یې کومه ولسي ابادي نه وه د نوموړي لپاره یـو اسـتوګنځی او د اسلامي امارت د مقام دفترجوړ کړ، چې هغه هم د تصرف په لحاظ د بیت المـال لـه عمومي ملکیتونوڅخه ګڼل کیده نه د نوموړي شخصي ملکیت .

په کال ۱۳۷۵ـ هش ۱۹۹٦ م کې چې کله د هیواد د یونیم زر علماوو او مخورو لـه لوري نوموړي ته د اسلامي امارت د امیر لقب ورکړل شو نوموړي د دې په ځای چـې د امارت د ورسپارلو له امله د خوښۍ احساس وکړي دومره وژړل چې خپل د اوږي لـوي ځادر یې په اوښکو لوند او د غونډې په پای کې یې حاضرو علماوو ته په خپلې تـاریخي ویناکې داسې و ویل:

«اې علماوو! تاسو د خپـل شرعـي علـم لـه مخـې د حضرت رسـول اکـرم ص د وارثانوحیثیت لرئ، تاسوچې نـن ماتـه دغـه درونـد مسؤلیت پـر اوږو را واچـاوه پـه حقیقت کې د هغه د استقامت او انحراف مسؤلیت ټول ستاسو پر غاړه دی!

ای زموږ استاذانو درنوعلماوو! که خدای مه کړه له موږ څخه د مسلمانانو په دې ستر امانت کې څه تقصیر او انحراف پیښیږي د هغه سمونه او اصلاح ستاسـو شرعـي مسؤلیت دی، تاسو به د خپل شرعي علم په رڼا کې مونږ ته د استقامت او په حقـه لاره د تللو حتمي لارښوونه کوئ، که چیري له مونږ څخه د اسلامي احکامو د تنفیـذ پـه اړه کوتاهي یا انحراف رامنځته کیږي او تاسو هغـه وینـئ او د اصـلاح پـه اړه یـې څـه نـه وایاست د هغې پړه به د الله په نزد ټوله ستاسو پرغاړه وي او زه بـه د سـوال ځـواب پـه ورځ ستاسو ګریوان ته لاس دراچوم .»

طبیعت اوشخصي مزاج:

ملا محمد عمر (مجاهـد) د خپلې خـاموشي ترڅنـګ یـو ډول خـاص ظرافـت او خوش طبعي هم درلوده نوموړي په هیچا باندې که څه هم په هر لحاظ تـر ده کشرـ و ځان لوړ نه ګاڼه، له خپلو ملګرو سره یې برخورد ډیر مینه ناک، صـمیمانه، باشـفقته او له متقابل احترامه ډک و، په مجالسو کې یې زیاتره د جهاد په اړه بیانونه کول .

له امریکایي یرغل وروسته

له امریکایي یرغل وروسته ستونزمنو امنیتي شرائطو او د دښمن له لوري سـخت جدي تعقیب د مرحوم ملامحمدعمر(مجاهد) په معمولي وظایفو او د اسلامي امـارت د زعیم په توګه د جهادي چارو په تعقیب او تنظیم کې کوم تغیر نه را ووست .

په دې وخت کې چې نوموړی په افغانستان کې پـه مخفـي شـکل اوسـیده خپلـه کاري ورځ یې د الله عز وجل په عبادت او د قرآن کریم په تلاوت پیلوله او د فرصت په مهال یې د قرآن کریم د بېلابېلو تفاسیرو او احادیثو مطالعه کوله، د یرغلګرو په خلاف د جهادي چارو مراقبت یـې ډیـر پـه جـدیت سره کـاوه، د جهـادي او پـوځي امـورو د ترتیب او سمبالښت په غرض یـې پـه معینـه طریقـه جهـادي قومنـدانانو تـه اوامـر او توجیهات صادرول، د جهادي نشراتي منابعو او نړیوالو خبري رسنیو له تعقیـب څخـه یې د یرغلګرو خلاف جهادي بریاوو او نورو موضوعاتو معلومـات ترلاسـه کـول ، او لـه همدې لارې یې د هیواد او نړۍ له ورځنیو پیښو ځان خبراوه.

او بالآخره وفات یې

له ټول عمر جهاد، دعوت ، اصلاح ، فداکاریو او سر ښندنو وروسته له الهي قضا او تقدیر سره سم بالاخره د غه فداکاره مجاهد د اسلامي امارت نوښتګر مؤسـس امیـر المؤمنین ملامحمد عمر مجاهد له دې فاني نړۍ د ابدیت په لوري وکوچید.

هغه امیر المؤمنین چې د واکمني هره لحظه یې له تاریخي کارنامو ډکه وه

هغه امیر المؤمنین چې د اسلامي امارت په مهال یې په افغانستان کې د شریعت ځنډیدلي احکام یوځل بیا نافذ شول.

هغه امیر المؤمنین چې د واکمنـۍ پـه مهـال یـې د افغانسـتان حکـومتي نظـام اسلامي شو، اقتصاد اسلامي شو، بهرنۍ سیاست اسلامي او د حکومـت د ټولـو احکـامو یواځنۍ مرجع قرآن کریم ، نبوي احادیث او اسلامي فقه وګرځول شوو.

همدي امير المؤمنين د يرغلگرو د اشغال په مقابل کې پوره ١٢ کاله په ډېرو ستونزمنو شرائطو کې د ټولې کفرى نړۍ په مقابل کې د يوه جهادي مقاومت حيرانوونکي قيادت وکړ، داسې قيادت چې پوځي تکتيکونواو محاربوي نزاکتونو ته يې د نړۍ د پوځي اکاډيميو ماهرين گوته په غاښ او د امريکا او ناټو تر ټولو مغرورو قومندانانو يې نظامي وړتيا ته د تسليمي سر ټيټ کړ.

نومورړي قائد د نړيوال صليبي ايتلاف په وړاندې دغه معجزانه قيادت د خپل هيواد له سپيرو کليو او ختينو کورونو څخه رهبري کړ، هغه په دې ټولې ١٢کلنې جهادي دورې کې هم دعصري اليکترونيکي وسائلو له استفادې څخه بي پروا و او هم د معاصرې نړۍ د مصنوعي سپوږمکيو د تخنيک له کارولو څخه مستغني.

هغه به په خپلې ځانگړې طريقې له مجاهدينو سره په تماس کې و ، خو دښمن يې نه د هستوگنې ځای معلوم کړای شو او نه يې د مقاومت له لومړۍ کرښې سره د مداوم ارتباط څرک ولگاوه.

رښتياهم چې ملا محمد عمر(مجاهد) په جهادي قيادت کې د کليوالي تکتيکونو په کارولو سره د غربي نړۍ د کشف او څار پرمختللې تکنالوجي ونگوله ،ځکه هغوی له خپل ټول تخنيکي تفوق سره سره نه د ده د ځای ځايگي درک ولگاوه او نه يي هم د خپلو پرمختلليو تسليحاتي وسائلوپه مټ د هغه له جهادي گوزارونو څخه ځان خوندي کړای شو.

هوکې ! ملامحمد عمر مجاهد د٢١ پيړۍ زاهد واکمن و، داسې واکمن چې خپله واکمني يې د الله د کلمې تر لوړ والې ځار کړه.

همدې زړور او نوښتگر قائد بالاخره له الهي قضا او پريکړې سره سم د١٣٩٢ هـ ش کال د ثور د مياشتې په څلورمه نيټه خپله روح د هغې حقيقي مالک ته وسپارله او له فاني نړۍ څخه يې د تل لپاره سترگې پټې کړې:

انا لله وانا اليه راجعون...

راځې دلته د دغه نوښتگر قائد په اړه د اسلامي نړۍ د علماوو, اسلامي مفکرينو او سياست پوهانو ځيني هغه تاثرات ولولو چې د نومورړي د وفات په مناسبت يې څرگند کړي:

د اسلامي نړۍ ستر محدث او د سترو مجاهدينو استاد علامه ابو محمد المقدسي:

خدای دې پرامام ملاعمر باندې رحم وکړي، د ده امثال په اوسنۍ زمانې کې ډير کم ليدل کيږي، د الله نظام يې پر ځمکه نافذ کړ، مهاجرينو ته يې پناه ورکړه ، د نصيحت گرو نصيحت يې و مانه او له کفارو سره ترهغو وجنگيدو تر څو يقين (مرگ) ورته راغی.

د سعودي عربستان ستر محدث او فقيه علامه شيخ علوان:

د تاريخ ټولې پاڼې مې واړولې خو له ملا عمر پرته مې داسې حاکم پيدا نه کړ چې هغه دې خپله واکمنې د الله تعالی له دين څخه قربان کړي وي الله دې پرې ورحميږي او فردوس جنت دې ځای شي.

مشهور ژورناليست عرفان صديقي:

هغه چې کله دخپلې واکمنۍ دوروستې ښار کندهار له سقوط وروسته د افغانستان د مغرورو غرونو په خوا روان و نو په تندي يې له الله تعالی پرته بل چا ته د سجدې خاپ نه ښکاريدو.

دوکتور حاکم المطيري الکويتي:

د ملا محمد عمرمجاهد په وفات سره اسلامي امت يوستر مجاهد زعيم له لاسه ورکړ، داسې زعيم چې د يرغلگرې صليبي ټلوالې په خلاف يې تاريخي مقابله پيل کړه.

اي د اسلامي امت زعيمه ! ته په ريښتيا د اسلامي امت لپاره داسې امام وې چې د اسلامي امت موجود اوراتلونکي نسلونه ، د هغوي ټول جهادي او فکري نهضتونو او فقهي مدارس به په تا پسې اقتداء کوي.

اي لويه استاذه ايا ته په ريښتيا له مونږه وکوچيدي؟!

دکتورشامل:

اى د نړۍ ژبپوهانو اديبانو!

راشئ د نړۍ د ټولو ژبو قاموسونه له سره وليکئ ، له هغو ټولـو څخـه د رجوليـت (نارينه توب) لغت وباسئ او پرځاى يې يواځې د ملاعمر نوم ورځاى کړئ...

أبو حمزة الدرعاوي:

دا شرعي مسئله ده چې څوک له دښمن سره د مقابلې په سـنگر کـې د ربـاط پـه حال کې وفات شي هغه شهيد دى خداى تعالى دي د شهيد ملاعمر (مجاهد) شهادت قبول او فردوس جنت ځاى کړي.

أبو عزام الأنصاري:

لوى سړى و په ډير لوى وجود کې امير (ساربان) يې پياده شو (وفـات شـو) خـو قافله مخ په وړاندې روانه ده.

پر دې سربيره د امير المؤمنين د وفات خبر د نړۍ د خبري رسنيو تر ټولـو داغ خبر و او د اسلامي نړۍ يـو زيـات شـمير علمـي او جهـادي شخصـيتونو پـه دې اړه د اسلامي امـارت د مشرـ تابـه پـه نـوم د غمشرـيکي او خواخـوږۍ پيغامونـه راوليـږل. خپله د اسلامي امارت رهبري شورى هـم د اميـر المـؤمنين د وفـات پـه مناسـبت پـه لاندې متن افغان مجاهد ولس او اسلامي نړۍ ته د تسليت او خواخوږۍ اعلاميه خپره کړه .

د عاليقدر امير المؤمنين ملامحمد عمر مجاهد V د وفات د اعلان په اړه د اسلامي امارت د رهبري شورى او دمرحوم د کورنۍ اعلاميه

بسم الله الرحمن الرحيم

إن الحمد لله , نحمده، ونستعينه، ونستغفره، ونتوب إليه، ونعـوذ بـالله مـن شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا، من يهده الله؛ فـلا مضـل لـه، ومـن يضـلل؛ فـلا هـادي لـه. ونشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له، ونشـهد أن محمـدا عبـده ورسـوله، صـلى الله عليه وعلى آله وأصحابه وسلم تسليماًکثيرا.

أما بعد. فقد قال الله تبارک و تعالی:

وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تَمُوتَ إِلاَّ بِإِذْنِ الله كِتَابًا مُّؤَجَّلاً وَمَن يُرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا نُؤْتِـهِ مِنْهَـا وَمَن يُرِ ثَوَابَ الآخِرَ نُؤْتِه مِنْهَا وَسَنَجْزِ الشَّاكِرِين۱۴۵وَكَأَيِّن مِّن نَّبِيٍّ قَاتَل مَعه رِبِّيُّـون كَثِـيرٌ فَـمَا وَهَنُـواْ لِـمَا أَصَـابَهُمْ فِي سَـبِيلِ اللّهِ وَمَـا ضَـعُفُواْ وَمَـا اسْـتَكَانُواْ وَاللّهُ يُحِـبُّ الصَّابِرِين۱۴۶امَا لَ وَلَهُمْ لاَن اَلُواْ بنَّا غفِرْ نَا نُوبنَا سِرَ فَنَا في أَمْرِنَا وَثَبِّـت أَقْدَمَنَا وانصُرْنَا عَلى الْقَوِ الْكَافِرِين ۱۴۷ آل عمران.

ترجمه : او هيڅ يو کس لره دا واک نشته چې مړ شي مگـر دالله تعـالى پـه حکـم سره په ليکل شوې ټاکلې نيټه به مري،او څوک چې ددنيا اجر غواړي نو له همـدې يـې برخه ورکوو او څوک چې داخرت اجراو ثـواب غـواړي نـو لـه هماغـه يعنـي اخرتـه يـې ورکوو،او زر به شاکرينو ته ښه بدله ورکړو. او ډير داسې نبيان دي چې په خوا کې يـې ډير خداى پالونکي جنگيدلي دي خو دالله په لاره کې د ور رسيدلو مصيبتونو لـه املـه نه سست شـول،نه کمـزوري شـول او نـه يـې سرټيټـې وکـړ او الله همداسـې صـابرين خوښوي.او ددوى له دې پرته بله خبره نه وه چې ويل به يې: اې زموږ ربه گناهونـه مـو راوبخښه او په خپلو چارو کې زموږ تيرى راوبخښه او پښې مو ټينگې کړه او پر کافرانو نصرت او بريا راکړه .

مرگ حق دی موږ پردې ایمان لرو چې له الله تعالی پرته هر موجود د مرگ سره مخ کیږي،حتی د الله تعالی تر ټولو محبوب مخلوق د دوو جهانونو سردار حضرت رسول اکرم محمد H هم د مرگ څکه کړې او له دنیا څخه یې رحلت کړی دی.

همدې حقیقت ته په پام سره د افغانستان د اسلامي امارت مشرتابه او د ملامحمد عمر مجاهد کورنۍ اعلانوي چې د اسلامي امارت مؤسس او زعیم امیرالمؤمنین ملا محمد عمر مجاهد د ورپیښې شوې ناروغۍ له امله خپل روح ملک الارواح ته وسپاره او له دې فاني جهان څخه یې رحلت وکړ. اناالله واناالیه راجعون . رحمه الله تعالی رحمة واسعة

ملا محمد عمر مجاهد رحمة الله علیه د اسلامي امت یو وياړلی او مخلص رهبر و،چې په ډېرو سختو شرائطو کې يې د اسلامي حاکمیت لویدلی بیرغ راپورته کړ، د اسلامي امارت تر نامه لاندې يې يو بشپړ منظم او د اسلامي سیاست پر اصولو برابر شرعي نظام تأسیس کړ،الله تعالی دده په توسط نه یوازې د افغانستان په سطحه مؤمنانو ته د اسلامي نظام نعمت ور ولید بلکې درست جهان ته يې د واقعي اسلامي حاکمیت نمونه وړاندې کړه.

دا څو کرښې شاید د نوموړي د وياړمنو کارنامو د احتوا تاب ونلري،نوځکه اصلي خبرې ته ځو او هغه داچې عالیقدر امیرالمؤمنین V نور له دې دنیا رحلت کړی،په دې شرائطو کې زموږ دنده دا ده چې له نوموړي راپاتې امانت اسلامي امارت هماغسې وپالو لکه ده مرحوم چې پاللی و،هماغسې اسلامي شریعت ته التزام وکړو،هماغسې مخلص او په الله تعالی متوکل واوسو،هماغسې قربانۍ ته حاضر او د حق په لاره کې مؤمن، متعهد،متوکل،صابر،ثابت او له الله تعالی څخه ویریدونکي واوسو تر څو الله تعالی همداسې ددې ستر بار د پورته کولو او تر منزله رسولو توفیق راکړي،او همداسې مو د دنیا او اخرت په سرلوړۍ او بریا ونازوي .

مرحوم ملامحمدعمر مجاهد چې دامریکا په مشرۍ دنړیوال کفري یرغل له ټول فشار او تعقیب سره سره په هیواد کې اوسېده اوپه تیرو څوارلسو کلونو کې حتی د یوې ورځې لپاره هم له افغانستان څخه بهر پاکستان یا کوم بل هیواد ته نه دی تللی او له خپل میشت ځای څخه یې د اسلامي امارت چارې رهبرې کولې چې دنوموړي په دې ستر استقامت او له هیواده په نه وتلو کره شواهد او دلایل مو جود دي چې موده وړاندې د ورپیښې شوي ناروغۍ له امله چې دناجوړي په وروستیو دوه اونیو کې سختي زیاته شوه او په حق ورسید.

عالیقدر امیرالمؤمنین V که جسما یو شخص و مگر په معنوي لحاظ نوموړی یو خوځښت،یوه نظریه او د یوه مقدس ارمان حامل و،که څوک غواړي د هغه روح خوشاله کړي او له هغه سره د وفا ثبوت وړاندي کړي،نوباید د نوموړي له میراث اسلامي امارت سره وفا وکړي،د اسلامي نظام د اعادې لپاره په دې شرائطو کې په حیث د مسلمان دا زموږ د فرد فرد وظیفه ده چې د اسلامي امارت د قوت،وحدت ، پراختیا او بریا لپاره ټولې هڅې په کار واچوو، ددې گډ کور بنیادونه لا پاخه کړو،ځکه زموږ د مسلمان اولس او مجاهد قشر عزت او سرلوړي یوازې د همدغه صف په قوت سره تضمیندلی شي .

مرحوم امیرالمؤمنین ملامحمد عمر مجاهد V اسلامي امارت د یوه ستر خوځښت په حیث په داسې ډول ودان کړی او روان کړی چې ترشا یې جوړ او محکم بنیادونه ، مخلص او باتدبیره ملگري او منظم تشکیلات پرې ایښي دي لهذا مجاهدین او ټول مسلمانان دي مطمئن اوسي،چې دا کاروان به د اسلامي امارت ټول مسؤلین او افراد د الله تعالی په نصرت او دمسلمانانو په ملاتړ د عالیقدر امیرالمؤمنین ملامحمد عمر مجاهد V له ارمانونو سره سم منزل مقصود ته رسوي ان شاءالله تعالی و ماذالک علی الله بعزیز

د اسلامي امارت د مشرتابه ، رهبري شورى او دعالیقدرامیرالمؤمنین V دکورنۍ‌له پریکړې سره سم به سر له نن یعنې د ۱۴۳٦ هـ ق کال د شوال له ۱۴ څخه تر

دريو ورځو پورې په ټولو سيمو کې دعلماء کرامو ،د مساجدو د امامانو،قومي او جهادي شخصيتونو،د اسلامي امارت د مسؤلينو،مجاهدينو او عام اولس لخوا د مرحوم اميرالمؤمنين ملامحمد عمر مجاهد V روح ته د دعاء په خاطر دقران کريم د ختمونو ،فاتحو او دعاګانو مراسم ترسره کيږي،او له الله تعالی څخه به مرحوم اميرالمؤمنين ته د مغفرت او اسلامي امارت ته د استحکام او برياليتوب دعاګانې کيږي .

په پای کې بايد يادونه وکړو چې د مرحوم اميرالمؤمنين ملامحمد عمر مجاهد مورنی ورور ملا عبد المنان اخنداو د مرحوم ملامحمد عمر مجاهد مشر زوی مولوي محمد يعقوب له ټولومسلمانانو څخه خصوصي غوښتنه کوي چې د مرحوم ملا محمدعمر مجاهد په مشرۍ د اسلامي امارت په واکمنۍ کې که ددوی کوم ډول حقوق تلف شوي وي، نو ټول دې ورته عفو وکړي او په دعاګانو کې دي تل ياد ساتي،موږ په دې ستر غم کې ټول مسلمان امت او په خاص ډول د افغانستان مجاهد ولس له ځان سره شريک بو لو اوټولو ته له الله تعالی څخه دتسليت او صبرجميل غوښتونکي يو . والسلام

د افغانستان د اسلامي امارت رهبري شوری
او دعاليقدر مرحوم ملامحمد عمرمجاهد کورنۍ
۱۴۳۶ هـ ق کال د شوال المکرم ۱۴مه
۱۳۹۴هـ ش کال د اسد ۸ مه
۲۰۱۵ميلادي کال د جولای ۳۰ مه

د شهيد اميرالمؤمنين
ملا اخترمحمد (منصور) V ژوندليک

(ترتيب: د فرهنګي کميسيون د تاريخ څانګه)

د افغانستان اسلامي امارت چې په معاصر دور کې په نړيواله کچه د کفر او استبداد پرخلاف د جهاد او مبارزې يو مستحکم سنګر بلل کيږي تأسيسي قائدين يې لله الحمد په موهوبوي شکل د رهبري او مشرتابه له فوق العاده صلاحيتونو او مهارتونو څخه برخمن وي .

خپله د افغانستان د اسلامي امارت مؤسس مرحوم ملامحمد عمر (مجاهد) V د قيادي صلاحيتونو يوه ژوندي مجموعه وه. نوموړي وکړای شول د نړيوال کفر سره د مقابلې په ډګر کې د مسلمانانو د قيادت او رهبري صلاحيتونه په عملي ډول ځينو هغو مجاهدينوته تلقين کړي چې له ده سره په دې لاره کې د الله تعالی د نظام د حاکميت لپاره ملګري ول.

د نوموړي په قيادت کې عمري جهادې مدرسې ډير داسې اشخاص تربيه اوروزلي چې هر يو يې دمسلمانانو د قيادت او د عصر په تر ټولو حساسو شرائطو کې د جهادي قيادت پوره وړتيا او صلاحيت لري.

په فکري او جهادي نهضتونو کې هسي هم تر شخصياتو زيات محوري رول د مذهبي اساساتو وي، هلته هرڅه د جهادي اوفکري انګيزې له مخې تنظيم وي. قرآني ارشادات او د رسول اکرم H او خلفاء راشدينو کارنامي د نهضت د لارويانو اساسي تګلاره وي .

د دغو بابصيرته شخصيتونو او د عُمري مدرسي د متانت لرونکو شاګردانو له جملې څخه يو هم د اسلامي امارت دوهم ټاکل شوی زعيم شهيد أميرالمؤمنين ملا اختر محمد (منصور) تقبله الله و چې په عملي ډول يې د اسلامي امارت د قيادت چارې د عاليقدر امير المؤمنين په حيات کې پيل کړې او د هغه د وفات تر اعلان وروسته د اسلامي امارت د اهل الحل والعقد معتبرو اشخاصو، علماء کرامو ، جهادي مخورو او نورو ملي شخصيتونو لخوا د اسلامي امارت د نوي زعيم په حيث وټاکل شو او بيا يې د شهادت تر شيبې په پوره ايمانداري، متانت او ميړانه ددغه ستر کاروان د رهبرۍ درنه وظيفه ترسره کړه.

په لاندې کرښو کې د نوموړي ژوند او کارنامو ته لنډه کتنه کوو هيله ده چې راسره ويې لولئ.

زوکړه يې

شهيد ملا اختر محمد منصورد الحاج محمدجان زوی، په ۷ ۱۳۴هـش ـ ۱۹۶۸ م کال د کندهار ولايت د ميوند ولسوالۍ په بند تيمور کلي کي زيږيدلی دی.

داچې د نوموړي کورنۍ د خپلې سيمې په کچه يوه متدينه اوعلم دوسته کورنۍ او جناب والد صاحب يې يو علم خوښوونکی شخصيت و، نو د جناب منصور صاحب د سالمې روزنې لپاره يې هغه ته لومړنی انتخاب د ديني زده کړو ترلاسه کول و.

زده کړې يې :

شهيد منصور صاحب په اوه کلنۍ کې د خپل والد صاحب په لارښونه د خپلې سيمې ابتدايي مکتب او دخپل کلي مسجدکې ددينی زدکړوشعبې ته شامل کړای شو، داچې پر نوموړي باندې له ماشومتوب څخه د پوهې، ذکاوت او بصيرت علامې ښکاره وې نو د خپل پلار ترڅنګ د استادانو لخوا هم تر خاصې روزنې او پالنې لاندې ونيول شو.

څرنګه چې د نوموړي کورنۍ د هجرت په مهال د بلوچستان اړوند په ګردي ځنګل کمپ کې اوسيده نو ديني زده کړې يې څه موده همدلته او بيا د پنج پای په سيمه کې ترسره کړې. له هغه وروسته کوټې ښار ته لاړ څه وخت په کوټه او وروسته يې د عبدالله خان کراس په سيمه کې په يوه مدرسه کې ديني کتابونه ولوستل. وروسته نوموړی د ديني علومو په تلاش پيښور ته لاړ او هلته يې په کچه ګړۍ او نورو سيمو کې دينی درسونه وويل او وړه دوره يې د پيښور د جلوزو په کمپ کې ولوسته.

هغه مهال چې نوموړی په ديني زده کړو بوخت و د افغانستان سياسي واک د کمونستانو لاس ته ولويد او افغان مجاهد ولس د هغوی پرخلاف اسلامي پاڅون وکړ.

جهاد او سياسي مبارزه يې :

په کال ۱۹۷۸م کې په افغانستان باندې د شوروي اشغالګرو تر تيري وروسته افغان مجاهد ولس د هغوی پرخلاف اسلامي مقاومت پيل کړ .جناب منصور صاحب چې هغه مهال اتلس کلن و د يوه تکړه او باشهامته ځوان په توګه ديوه غيرتي مجاهد په حيث يې په شعوري ډول له خپل دين او هيواد څخه د دفاع په غرض د يرغلګرو شورويانو او داخلي کمونستانو په خلاف د وسله وال جهاد لاره ونيوله.نوموړی به د کال په اوږدو کې کله په ديني درسونو بوخت و او چې سبقونه به خلاص شول نو به يې د جهادي جبهو پر خوا مخه کړه.

نوموړی په کال ۱۹۸۵ م کې د جهادي فعاليت لپاره د کندهار ولايت د مشهور جهادي قومندان شهيد قاري عزيزالله جبهه دخپل جهادي سنګر په حيث غوره او د پنجوايي ولسوالۍ په پاشمول سيمه کې يې د افغانستان په کچه د مشهور جهادي شخصيت الحاج ملامحمد حسن اخندڅوک چې داسلامي امارت په واکمنۍ کې درياست الوزرا مرستيال و تر سرپرستي لاندې د شوروي اشغالګرو او داخلي کمونستانو پر خلاف جهادي فعاليت ته دوام ورکړ،د شهيدقاري عزيز الله جبهه دجهادي شخصيت مرحوم مولوي محمدنبي محمدي د حرکت انقلاب اسلامي په تنظيم پوري ملحق وه چې دقاري صاحب تر شهادت وروسته يې دقومندان ملا حاجي

محمد اخند په مشرۍ د جهادي شخصیت مولوي محمد یونس خالص په اسلامي حزب کې رسمیت ترلاسه کړ .

محترم منصور صاحب په کندهار کې د شوروي اشغالگرو او د هغوی د داخلي ملاتړو پر خلاف په ډېرو پوځي عملیاتو کې فعاله برخه لرلې اویو ځلې په کال ۱۹۸۷ م کې دکندهارولایت د ژړۍ ولسوالۍ دسنځري په سیمه کې دروسانو په یوه ستراتیژیک مرکز باندي دمخامخ عملیاتو په ترڅ کې په داسي ډول زخمي شو چي بدن یې دیارلس ځایه خوږ و خو الله تعالی ورته شفاورکړه ،دوهم ځل بیا د۱۹۹۷ م کال دمې په میاشت کي داسلامي امارت په واکمني کې د مزار شریف په هوایي ډګر کې زخمي شو او په هغه زخمي حالت کې د مخالفینو لخوا اسیر هم شو.

د طالبانو په اسلامي تحریک کې یې تأسیسي رول

په کال ۱۹۹۲ م په افغانستان کې د کمونستي نظام تر سقوط او د اخلي جګړو پیلیدو وروسته جناب منصور صاحب د خپلې جبهې د نورو مخلصو مجاهدینو په څیر وسله پر ځمکه کیښودله او د واک پرسر دپیل کړل شوي ناروا جګړې په تداوم کې یې د هیچا پلوي و نه کړه.

منصور صاحب چې دا مهال یو نوم وتی مجاهد او د مجاهدینو په منځ کې له ښه شهرت نه برخمن و د یادې سیمې د نورو جهادي شخصیتونو او نظامي قومندانانو لکه مرحوم ملامحمد رباني ، شهید ملامحمد آخند،او شهید ملا بورجان په څیر د خپل عادي ژوند په غوره کولو سره له هرډول تنظیمي فعالیتونو څخه لاس په سر او په ځینو علمي او تربیوي فعالیتونو مصروف شو.

په کال ۱۴۱۵ هجري قمري کال کې چې د امیر المؤمنین ملامحمد عمر مجاهد لخوا د طالبانو اسلامي تحریک تأسیس شو ملا اختر محمد منصور صاحب دغه مهال په پیښور کې د جلوزو کمپ د هجرت کلي په امینیه مدرسه کې له شیخ الحدیث مولوي شهاب الدین دلاور صاحب او مشهور مدرس مرحوم سید قریش بابا سره

سبقونه ویل او ورسره د جنوب غرب حوزې نور هم ډېر طالبان ملګري همدرسه وو. کله چې دوی له راډیوګانو د طالبانو د تحریک د تأسیس خبره واوریده نو تر خپل منځ یې مشوره وکړه چې ددې نوي تحریک د حقیقت معلومولو لپاره باید څو کسان کندهار ته ولیږي. دوی خپله دوه ملګري ملا محمد قاسم اخند او ملا عبدالسلام محبور کندهار ته راولیږل. هغوی د اسلامي تحریک له مشر او چارواکو سره ولیدل او له پوره اطمینان او قناعت وروسته یې خپلو د مدرسې ملګرو ته حال راووړ چې دا واقعا د طالبانو او مجاهدینو تحریک دی.له دې سره ملا اختر محمد منصور او نور ملګري یې را روان شول، په کومه شپه چې دوی بولدک ته راورسیدل طالبانو دتخته پول سیمه نیولې وه او د کندهار پر خوا روان ول.

په بولدک ملا اختر محمد منصور او ورسره ملګرو طالبانو خپل منځي غونډه وکړه تر څو خپل مشر وټاکي په دې طالبانو کې ډېر داسې کسان و چې وروسته په اسلامي امارت کې یې ستر ستر خدمتونه وکړل لکه د نظامي کمیسیون اوسنی مشرـ صدر محمد ابراهیم،د هلمند ولایت برحال والي ملا عبدالمنان اخند،د کندهار د هوایي ډګر پخوانی مسؤل ملا محمد قاسم اخند،د شینډنډ د میدان پخوانی مسؤل ملاعبدالسلام محبور، د هلمند پخوانی والي ملا محمد نعیم اخند، د زابل پخوانی والي مولوي مطیع الله صاحب ، شهید مولوي احمد جان او نور ډیر مجاهدین او مسؤلین. له سلا مشورو وروسته دوی د خپلو ملګرو له منځه ملا اختر محمد منصور صاحب د خپل مشر په حیث انتخاب کړ او بیا دوی ټولو د هغه تر مشرۍ لاندې په اسلامي تحریک کې شمولیت وکړ او خدمت یې پیل کړ.

نوموړي د اسلامي امارت د واکمنۍ په مهال لاندې وظائف او مسؤلیتونه ترسره کړل.

۱ـ دکندهار ښار له نیولو وروسته نوموړی د کندهار د هوایي ډګر د مسؤل په حیث وټاکل شو.

۲ـ د طالبانو په لاس د کندهار ولایت تر نیول کیدو وروسته په کندهار کې د هوایي ځواکونو او هوایي مدافعي مسؤلیت ورته وسپارل شو.

۳ـ په کال ۱۹۹٦م کې د پلازمینې کابل ترنیولو وروسته د هوایي چلنداوسیاحت وزیر وټاکل شو .

۴ـ له وزارت سره هم مهاله دمرحوم امیرالمومنین د ځانګړي هدایت او حکم پر اساس د دفاع وزارت مربوط د هوایي مدافعې عمومي قومنداني مسؤلیت هم ورته وسپارل شو.

د افغانستان د هوایي چلند او توریزم وزارت په ساحه کې یې یو زیات شمیر عمراني او رغنیز فعالیتونه تر سره کړي چې په مختصر ډول یې د ځینو تذکر کوو:

هغه مهال چې کابل ښار د اسلامي امارت تر ولکې لاندې راغی په دې ښارکې د هوانوردي وزارت تأسیسات او مربوط ملکیتونه د داخلي جګړو له کبله سخت متضرر شوي ول.دا هغه مهال و چې اسلامي امارت له سختو اقتصادي ستونزو او نړیوالو محدودیتونو سره مخ و خو منصور صاحب په هماغو نامناسبو اقتصادي شرائطو کې لومړی د کابل بین المللي هوایي ډګر او د هغه اړوند تأسیسات ټول له سره ورغول او بیایې د آریانا افغان نړیواله هوایي کرښه د کورنیو او بهرنیو الوتنو لپاره په نړیوال سټنډرډ برابره مجهز ه کړه.

د هغه په تعقیب د کندهار، هرات ، ننګرهار، مزار شریف او کندز ولایت هوایي ډګرونه د هرډول ملکي او پوځي الوتنو لپاره اماده او په پرمختللیو وسائلو مجهز کړل دغه راز یې دافغانستان په دننه کې د شپې او ورځې لپاره د داخلي الوتنو سهولت برابر او له کلونو ځنډ وروسته یې په لومړی ځل په زرګونو افغاني حاجیانوته د اریانا افغان هوایي کرښې له لاري حج ته د تللو زمینه مساعده کړه.

محترم ملا اختر محمد منصور چې د اسلامي امارت د ټولې واکمنۍ پرمهال د هوایي چلند وزیر و د خپل وزارت پرمهال یې دافغانستان د ملکي هوایي چلند وزارت

داحیاء او پرمخ بیولو په لاره کې ډیرې هلې ځلې وکړې چې غواړو د مشت نمونه خروار په توګه یې دلته مختصر یادښت وکړو.

جناب منصورصاحب دملکي هوایي چلندد ښې رهنمایي اودنړۍ دنوروهیوادونود ترانزیټ پروازونوچې دافغانستان له فضانه به تیریدل په خاطر د(ویست دستګاه) دافغانستان په بین المللي مشهوروهوایې ډګرونو لکه کابل، کندهار، ننګرهار، مزاراوهرات کي ځا ی پر ځای کړه چي اوس یې هم لیدونکي شاهدان دي، اوهغه مهال یې په میلیونونو امریکایې ډالر دبهرنیو الوتکوله تیریدو نه دټکس په ډول دافغانستان بودیجي ته را تلل چي تر اوسه دوام لري. د هغه مهال د افغانستان د هوانوردۍ وزارت اوهوایي مدافعې د یوه راپور له مخې د منصور صاحب د وزارت پرمهال خوا و شا ۴۴ بیلابیلې ترانسپورتي الوتکې او جنګي چورلکې چې د جګړو پرمهال زیانمنې شوې او له الوتنې لویدلې وې له سره ترمیم او په ملکي هوایي چلند او هوایي ځواک کې د استفادي وړوګرځولې چې لنډ تفصیل یې په لاندې ډول دی .

ـــ هغه ۴۴ مختلف النوع الوتکې چې د منصور صاحب د وزارت پرمهال له سره ترمیم او رغول شوي عبارت دي:

ترانسپورتي الوتکې:

دری این ۱۲ – څلور این۳۲ – دوه این ۲٦

جنګي الوتکې

اته جیت میګ۲۱ – دری جیت سوM٤٢٠ – پنځه جیت سو۲۲

هلیکوپتر:

شپږ می ۸ – اته می۳۵ – پنځه ایل ۳۹

له دې علاوه د ملکي ترانسپورت اړوند یوه روسي ساخته ٤١ ډوله او یوه این۲۴ او د اریانا افغان هوایي شرکت امریکایي بوینګ الوتکې هم په خپل وخت کی په بهرنیو هیوادونوکي ترمیم اود استفادې وړ وګرځیدې. دغه راز یې ٥روسي ساخته

ترانسپورتي الوتكي په ازادبازاركې خريداري او د افغانستان هوايي خدماتو ته وسپارلې.

په دې يوشميرترميم شويو اوخريداري شويوالوتكو سربيره هغه مهال افغانستان نورې هم په لسگونو روغې جنگي، ترانسپورتي الوتكې او چورلكې درلودې چې د يوه بشپړ هوايي ځواک رول يي درلود او د فعاليت ښه بيلگه يې په كندز او ځينو نورو لري پرتو سيمو كې دمجاهدينو دمحاصره ځواكونواو مختلفو لري پرتومقدموجبهو او جنگي خطونوته دوام داره اكمال او هوايي مرسته بللای شواوهم دهيواد لويو ښارونو او له هيواده بهرته په منظم ډول دمسافر وړونكو الوتكو الوتنې جاري وې. خو دامريكايانو په يرغل او دهوايي ډگرونو په بمبارولو سره دغه ملي شتمني په يومخيز ډول تباه او له منځه ولاړه .

محترم ملا اخترمحمد منصور د اسلامي امارت د واكمني په مهال د جنرال مالک د غداری له كبله په شمال كې څه باندي شپږ مياشتي بندي شو خو وروسته د الله تعالی په فضل هغه وخت بيرته ژوندی راخلاص شوچي جنرال مالک د جنرال دوستم په بيرته را څرگنديدوسره له فاريابه وتښتيده اوله بنديخانو څخه يې بنديانو ته د وتلو زمينه مساعده شوه .

د امريكايانو د يرغل په خلاف وسله وال مقاومت

په ۲۰۰۱ م كال د اكتوبر په اوومه نيټه په افغانستان باندې د امريكا تر يرغل وروسته محترم منصور صاحب د هغوی په خلاف مسلح جهاد پيل كړ .

د امريكا په ضد د نوموړي د جهاد يو د ياد وړ مرحله د كندهار د هوايي ډگر په شاوخوا كې د امريكايي بمبار په مقابل كې مقاومت او د امريكا له گوډاگيانو سره مخامخ جنگونه دي چې اوږده موده يې دوام وكړ .د يادونې وړ ده چې امريكايانو خپل لومړنی يرغل او بمبار هم د كندهار له هوايي ډگر څخه پيل كړ. په لومړي ځل يې د هوايي ډگر په ساحه كې د پيچور په نوم د مدافع هوايي دستگاه وويشتله وروسته يې د

مرحوم امير المؤمنين ملا محمد عمرمجاهد كور دغه راز د هوايي ډگر رادار، ځغاست ليكه او د هوايي ډگر په ساحه كې د شهيد منصور صاحب كور او په خاص ډول دده د اوسيدلو اطاق يې په نښه كړ. خو دا چې هلته څوک موجود نه ول چاته تلفات ونه رسيدل.

وروسته چې د پلازمينې كابل په شمول له ډير ولاياتو څخه مجاهدينو عقب نشيني وكړه د كندهار په ولايت كې تر يوې مياشتې پورې بيا هم مقاومت روان و. په دې مهال د گل اغا شيرزي په مشرۍ د امريكا گوډاگيانو د ارغسان د پله له خوا مسلسلې حملې كولې او دامريكايي الوتكو بمبار هم روان و منصور او ملگرو يې تر وروستۍ شيبې پورې مقاومت وكړ او بيا بيا يې ددښمن تعرضونه په شا وتمبول.

منصور صاحب دغه مهال چې د امريكايانو سخت بمبار روان و تر هغه وخته چې د اسلامي امارت مشرانو له كندهار ښار څخه د وتلو پريكړه كوله هميشه دميدان په شاوخوا كې اوسيده او ددښمن په خلاف يې مقاومت ته ادامه وركوله.مولوي مطيع الله صاحب وايي دغه وخت ورته د امريكايانو او گل اغا شيرزي لخوا يو چا خط راووړ چې منصور صاحب ته يې په كې ليكلي وچې: نور راشه تسليم شه، سر به دې په امن وي او كنه زموږ زور نلري او له شكست سره به مخامخ شې. منصور صاحب د دښمن استازي ته وويل چې ورشه ورته ووايه چې څه زور لرئ ټول وكاروئ، زما د تسليمۍ فكر مه كوئ او نه به هم كله تسليم شم.خپل وس كوئ او خپل وس به كوم.

مولوي مطيع الله وايي منصور صاحب د كندهار په دفاعي خط كې تر وروستۍ شيبې د مقاومت اراده درلوده يو وخت ورته يوه ملگري وويل چې له ميدان څخه به مهمات او درنې مرمۍ دريگ او ميوند خواته انتقال كړو. ده ورته وويل چې له هغه ځايه يې بيا نه شو راوړلی تر څو چې يو همدلته به يې مصرفوو.

ملا عزيز الرحمن هم د منصور صاحب اړوند د همدې وخت يوه خاطره ذكر كوي او وايي: په همدې سخت وخت كې چې د افغانستان ډيرې سيمې داسلامي امارت له واكه وتلې وې او يوازې كندهار ښار پاته و او سخت بمبار هم شروع وو يوه

ورځ ورسره له ترنک پله تر ښار پورې په موټر کې ملګری وم نو یې همدا مذاکره کوله چې: حالات ډېر سخت دي، خو باید زموږ عزم متزلزل نه کړي،دا د الله تعالی تقدیر دی چې کله سړی پاچا وي او کله بیا ګدا شي.دا هر څه د بندګانو دازمویلو لپاره کیږي نو موږ باید خپله عقیده او عزم ونه بایلو او له دین سره خپل تعهد وساتو.

خو کله چې د اسلامي امارت مجاهدینو له کندهار ښار څخه د وتلو پریکړه وکړه منصور صاحب هم په هماغه وروستۍ ورځ له کندهار ښار څخه ووت او د میوند ولسوالۍ بند تیمور ته لاړ او د امریکایي یرغل په خلاف یې له سره د جهادي مقاومت د تداوم هڅې پیل کړې.

د محترم منصور صاحب په جهادي ژوند کې د امریکا په ضد د جهاد مرحله ده لپاره له سختو آزمایښتونو او چیلنجونو ډکه دوره وه .دغه وخت نوموړي ته د مرحوم امیر المؤمنین لخوا د اسلامي امارت د رهبري شورى پر عضویت سربیره د کندهار ولایت جهادي مسؤلیت هم وسپارل شو.

دا مهال د کندهار ولایت د افغانستان د نورو ولایتونو په څیر د امریکایانو خلاف جهاد کې یو تکړه ، او ماهر جهادي مسؤل ته اړتیالرله ؛ ځکه امریکایانو د ټول جنوب لویدیځ زون په سطحه جنګي پلانونه له همدې ولایت څخه د مجاهدینو په خلاف طرح کول او همدا لامل و چې تر هلمند وروسته د ټول زون په کچه په کندهار ولایت کې زیات شمیر امریکایي، کاناډایي او نور بهرني یرغلګر ځای پرځای او تر بګرام وروسته لویه مرکزي اډه یې هم د کندهار ولایت په هوایي ډګرکې فعاله کړه.

خومنصور صاحب دخپل جهادي بصیرت له مخې په کندهار ولایت کې د ټولو موجودو خارجي یرغلګرو پرخلاف داسې جهادي پلانونه طرح کړل چې د هغوی د وخت مشهور پوځي جنرالان او نظامي ماهرین یې له مخنیوي او مقابلې څخه عاجز ول.

په کال ۲۰۰۳ م او ۲۰۰۸ م کې د کندهار ولایت د مرکز ي محبس د مجاهدینو په لاس دوه ځلې په حیرانوونکې توګه ماتیدل چې له مخې یې په دواړه ځلي مجموعا تر

یونیم زر زیات اسیر مجاهدین د دښمن له اسارت څخه راخلاص کړای شول هم د منصور صاحب د مسؤلیت په مهال تر سره شول.دغه راز د کندهار ښار ته څېرمه سیمو سربیره په جنوبي او شمالي ولسوالیو کې د جهادي قیام پیل او اطرافي سیمو ددښمن له واکه ایستل،په کندهار ښار کې د چریکي ښاري جګړې تداوم،د دښمن په مراکزو د سترو استشهادي عملیاتو ترسره کیدل او ډیرې نورې جهادي کارنامې هغه څه دي چې د شهید منصور صاحب د مسؤلیت په مهال یې په کندهار ولایت کې صورت موندلی.

د اسلامي امارت د مرستیال په توګه

چې کله په۲۰۰۷ م کال کې داسلامي امارت پخوانی مرستیال الحاج ملا عبیدالله اخند د پاکستاني حکومت لخوا اسیر شونومرحوم عالیقدرامیرالمؤمنین V ، ملا اختر محمد منصورداسلامي امارت له بل مرستیال محترم ملا برادراخند سره داسلامي امارت ددوهم مرستیال په حیث وټاکه او دا هدایت یې هم ورته وکړ چې کندهار ډېر مهم دی دهغه ولایت مشرتوب به هم نه پرېږدي او دواړه دندي به پرمخ وړي.

په کال ۲۰۱۰ میلادي کې هغه مهال چې د اسلامي امارت یو مرستیال الحاج ملاعبید الله اخند د پاکستاني ځواکونو په اسارت کې شهید او بل مرستیال یې ملاعبدالغني برادر د امریکایي او پاکستاني مشترکو قواوو لخوا په پاکستان کې اسیر کړای شو امیر المؤ منین ملامحمد عمر (مجاهد) محترم منصور صاحب د اسلامي امارت د مرستیال او د امارت د ټولو چارو د عمومي مسؤل په توګه وټاکه .

دا هغه مهال و چې د اوباما لخوا افغانستان ته ۳۰۰۰۰ نوي اضافي ځواکونه را لیږل شوي او په افغانستان کې جهادي مقاومت له سترو ننګونو سره مخ و .ځکه د یرغلګرو تر یولک زیات په تر ټولو پرمخ تللیو وسلو مجهز خارجي ځواکونه د سلګونه زره داخلي پوځیانو ترڅنګ له مجاهدینو سره د هیواد په ګوټ ګوټ کې په جګړو ښکیل ول.

له یوې خوا د نهایت حساسو امنیتي شرائطو له وجې د مقاومت د پوځي رهبري لپاره د اسلامي امارت امیر ملامحمد عمر (مجاهد) راڅرګندیدل ناشونی کار ګڼل کیده له بلې خوا په جهادي جبهه کې د پوځي او اداري قیادت تشه هغه څه ول چې دمقاومت پله یې په بشپړه توګه د دښمن په لور درنوله.

په مجاهدینو باندې پر پوځي فشار سربیره د دښمن لخوا نور سیاسي او تبلیغاتي فشارونو هم ډیر زیات شوي او د مقاومت په سنګرو کې یې ډیر شمیر جهادي چارواکي په شهادت رسیدلي ول اوګڼ شمیر مشران مسئولین اسیران ول .

په دغسي یو حساس وضعیت کې د مرحوم امیر المؤمنین ملامحمد عمر (مجاهد) لخوا د صلیبي یرغلګرو په وړاندې د مجاهدینودسمبالښت مسؤلیت د محترم منصور صاحب په غاړه ور واچول شو. محترم منصور صاحب عملا وکړای شول چې دالله تعالی په نصرت اودرهبري شورى په مرسته د مقاومت په تر ټولو حساسو شیبو کې هغه په داسې ډول رهبري کړي چې مجاهدین په هیڅ ډول د عملي قیادت تشه احساس نه کړي .

هماغه و چې ۲۰۱۰م کال په افغانستان کې د صلیبي ځواکونو لپاره د هغوی په خپل اعتراف تر ټولو خونړی کال ثابت او مجاهدینو وکړای شول تر بل هروخت په همدي کال کې ډیر موثر او کاري ګوزارونه پر دښمن ترسره او په ترڅ کې یې خپله د دښمن په اعتراف ۷۷۰ تنه خارجي یرغلګر و وژني.

همدا راز مجاهدینو د منصورصاحب په قیادت کې وکړای شول چې له دښمن نه ډیري پراخي سیمي فتحه او منظمه اسلامي اداره پکې رامنځ ته کړي .

د امیر المؤمنین ملامحمدعمر (مجاهد) تر وفات وروسته

د ۱۳۹۲ هجري شمسي کال د ثور د میاشتې په څلورمه نیټه چې کله امیر المؤمنین ملا محمد عمر مجاهد وفات شو نو داسلامي امارت د رهبري شورى یو شمیر غړیو، جیدوعلماء کرامو ، په تیرو دوولسو کلنو کې د مرحوم ملا محمدعمر

(مجاهد) د ځانګړي قاصداو د نوموړي دائمي ملګروکوم چې د وفات تر وخته له نوموړي سره یوځای اوسیدل ټولو له منصور صاحب سره بیعت وکړ او نوموړی یې د اسلامي امارت د امیر په حیث تعین کړ .

دا چې ۲۰۱۳ کال د صلیبي اشغالګرو او له هغو سره مقاومت کوونکو مجاهدینو ترمنځ د مقابلې او زور آزمویلو وروستی کال و نو د اسلامي امارت د رهبري شورا مهمو قیادي اعضاوو اویوشمیرشیوخو علماءکرامو دا پریکړه وکړه چې اوس مهال د امریکاپه مشرۍ د صلیبي اشغال د زور ازمو یلو وروستۍ شیبې دي او ۲۰۱۴م برخلیک ټاکونکی کال چې اشغال ګرو د خپلو ځواکونو د پرشاتګ لپاره د وروستي کال په حیث تعین کړی په مخ کې دی نو د جهادي مصلحت او علماء کرامو د موافقې له مخې به دا غوره وي چې د مرحوم امیرالمؤ منین د وفات خبره دي له همدغو محدودوکسانو پرته بل چاته ښکاره نشي .

هماغه و چې دا اساسي راز په ډیر خارق العادته ډول د خاص جهادي مصلحت پر اساس د ۲۰۱۵ کال د جولای د میاشتې تر ۳۰ نیټې پوري پټ وساتل شو.

د اسلامي امارت د منتخب امیر په توګه

کله چې د ۱۴۳٦ هجري قمري کال د شوال المکرم میاشتې په ۱۴ نیټه چې د ۲۰۱۵ میلادي کال د جولای د میاشتې له ۳۰ نیټې سره سمون خوري د اسلامي امارت د رهبري شورى له لوري د مرحوم امیرالمؤمنین ملا محمد عمر مجاهد V وفات رسما اعلان شو.

منصور صاحب د مجاهدینو د لاښه اطمنان په خاطر د رهبري شورى غړواوعلماء کرامو ته د خپل برخلیک او د نوي زعیم د ټاکلوپه اړه اختیار ورکړ او داخبره یې ورته وکړه چې تاسو چې کوم شخص د زعیم په حیث غوره کوئ زما پري خوښه او موافقه ده.

هماغه و چې د افغانستان د اسلامي امارت د رهبري شورى اعضاوو، د مشائخو او مخورو علماء کرامو په ګډون یوې غونډې چې د اهل الحل و العقد له اعتبار څخه

برخمن ول د محترم منصور صاحب له حضور اوموجوديت پرته تر اوږدو بحثونو ، مصلحت سنجولو او مشورو وروسته نوموړی د اسلامي امارت د نوي امير په حيث وټاکه .

د اسلامي امارت د امير په توګه د محترم ملا اختر محمد (منصور) له ټاکل کيدو سره سم د اسلامي امارت د رهبري شورا غړيو، داسلامي امارت دټولو کميسونونو مشرانو د قضاء او محاکمو عمومي مسؤلينو نظامي قومندانانو او د افغانستان د ۳۴ ولايتونو جهادي مسؤلينو، د نظامي کميسيونونو مشرانو، د هيواد علمي،ملي ، جهادي، سياسي او فرهنګي شخصيتونو او د اسلامي امارت ټولو وسله والو ځواکونو او ملکي چارواکو په يوه غږ د اسلامي امارت له نوي امير منصور صاحب سره بيعت اعلان کړ. دغو ټولو پوځي او ملکي لوريو او د هيواد ملي شخصيتونو خپل بيعتونه په صوتي او کتابتي بڼه د افغانستان د اسلامي امارت نشراتي څانګي ته وليږل چې وروسته د هغوی لخوا د اسلامي امارت په مرکزي ويب پاڼې الاماره ويب سايټ کې هم نشر شول.

د نوي امير په توګه تقرر يې د شريعت له نظره

علماء کرام او اسلامي سياست پوهان په اسلام کې د زعيم دانتخاب لپاره تر ټولو سمه او غوره لاره د شورى يا اهل الحل والعقد لخوا ټاکنه بولي د اهل الحل والعقد اطلاق په هغه ټولي کيږي چې په علم، تجربې او هوښيارۍ لرونکو اشخاصو باندې مشتمل وي او معمولا د يوې شورى اطلاق ورباندې کيدلی شي.

د خلفاء راشدينو د ټاکل کيدو له بيلابيلو طريقو څخه په عمومي استنباط د شورى له لارې د زعيم ټاکلوته درې مرحلې معلومې شوي دي،چې لومړۍ دترشيح مرحله ، دوهمه د انتخاب او دريمه د بيعت مرحله ده.

ترشيح يا د مشرۍ لپاره نوماند کيدل به خپله د هغه کس لخوا څخه نه وي څوک چې زعيم ټاکل کيږي څکه رسول الله H فرمايي:

إنا والله لا نولي هذا العمل أحدا سأله , أو أحدا حرص عليه. (متفق عليه) (اخرجه البخارى (۷۱۴۹) ومسلم (۱۷۳۳)

ژباړه : په والله چې موږ به هغه څوک په دې(د مشرۍ په کار) ونه ټاکو کوم چې خپله يې غواړي او يا يې حرص لري.

نو ترشيح به د بل چا لخوا يا د يوه تن وي لکه عمرفاروق I چې د ابوبکر صديق I لاس ونيو او د زعامت لپاره يي وړاندې کړاو بيا صحابه کرامو د امام په حيث انتخاب کړ او يا به د ډيرو کسانو وي لکه عمرفاروق I چې له شهادت وړاندې څو صحابه د خلافت لپاره ونومول او د هغو له منځه حضرت عثمان I وټاکل شو.

ملا اختر محمد منصور صاحب هيڅکله ځان په خپله د مشرۍ لپاره نه دی نوماند کړی، بلکې نوموړی په لومړنۍ غونډه کې هم د مشرۍ لپاره د يوازيني کانديد په حيث د شورا لخوا نوماند شو او په دوهمه غونډه کې يي هم صراحتا شورى ته وويل چې زه د مشرۍ غوښتونکی نه يم بلکې د يوه مأمور په حيث خدمت مې زړه غواړي، خو شورى نوموړی د زعامت د يوازيني وړ کس په حيث نوماند کړ، وروسته له اوږدو بحثونو نوموړی د همدې شورى لخوا چې په علماء کرامو،شيوخو او د اسلامي امارت د رهبري شورى په غړو مشتمله وه چې ټول د علم او جهادي تجربې خاوندان دي لخوا د زعيم په حيث انتخاب او ورپسې لومړی د شورى غړو ورسره بيعت وکړ او وروسته نورو مسئولينواو عامو مجاهدينو او مؤمنينو ورسره د بيعت لړۍ پيل کړه.

په دې توګه ويلی شو چې د نوموړي انتخاب په بشپړه شرعي طريقه ترسره شو چې له همدې امله د هيواد له ساره او اوږده څخه په نورو لکونوانسانانو سربيره سلګونو د قرآن او احاديثو مشائخو د نوموړي زعامت قبول کړ ، شرعي يي وباله او بيعتونه يې ورسره وکړل.

د شخصيت په اړه يې:

د افغانستان د اسلامي امارت دوهم زعيم اميرالمؤمنين ملا اخترمحمد (منصور) د اسلامي امارت په تأسيسي غړيو کې يو خورا مدبر، مؤثر او مسلط شخصيت گڼل کيدو.نوموړی په موهوبوي شکل د قيادت او رهبرۍ له ځانگړو مشخصاتو څخه برخمن و .تقوی، اخلاص، جهادي بصيرت، سياسي درايت او د کارونو په عملي کولو کې اداري نظم او جرأت يې کاري مشخصات و .

شهيد ملا اخترمحمد منصور صاحب د اسلامي امارت د اړونده جهادي فعاليتونو په تعقيب او تنفيذ کې د خپل جهادي رهنما مرحوم ملامحمد عمر (مجاهد) نقش قدم روان و، د جهادي اهدافو تحقق، له خارجي اشغال څخه د هيواد خپلواکي او په هغه کې د شرعي نظام ټينگښت يې د جهاد او مبارزي اساسي هدف و، د(وامرهم شوری بينهم) په اساس په کارونو کې د ملگرو سالمې مشورې په غورسره اوريدل، اهل کار کسانوته مسؤليت سپارل او تر مسؤليت سپارلو وروسته وربانديې پوره اعتماد کول،مسؤلو کسانوته تل پر ولس باندې د ترحم او خواخوږي سپارښتنه کول د نوموړي ښکاره مشخصات و .

پردې خبره يې ډير ترکيز درلود(چې اسلامي امارت دټولو افغانانو گډ کورده نو همداسي بايد ټول خپل ځان پکي ووينی)

د شهيدمنصور صاحب د شخصيت په اړه دده نږدې ملگري وايي چې نوموړی متواضع، مخلص او جرأتمن شخصيت و. له بيت المال سره يې احتياط کاوو. ساده ژوند يې خوښ و. د نوموړي ملگری ملا عبدالباقي اخند وايي چې د امارت د واکمنۍ په وخت چې وزير و ليدلی يې دی چې تر ولاياتو پورې به يې د لين په عادي موټرو کې سفر کاوو. نوموړی وايي په شل کلنه ملگرتيا کې يې د منصور صاحب کومه بده خبره او تر خه وينا نه په ياديږي. له خپلو تحت الامر کسانو سره يې د يوه ملگري په حيث چلند کاوو.

حاجي اغاجان چې د منصور صاحب له نږدې کسانو څخه و وايي چې منصور صاحب ډير متوکل سړی و او سره له دې چې ډير خطرات ورته متوجه نوموړی به هميشه پيدا کيدلای شوای. دده په خبره د معاونيت او امارت په ټوله موده کې يوازې دوه ورځې داسې شوي چې له مجاهدينو سره د منصور صاحب رابطه پرې شوي وي او د احتياط په خاطر يې ځان غائب کړی وي. نور به هر وخت د ځانگړو استازو په توسط له ده سره د مجاهدينو رابطه کيدلای شوای او لازم هدايات يې ورکولای شوای.

حاجي اغاجان د منصور صاحب د قناعت او له دنيايي وسائلو، موټرو او هوس سره د علاقې نه درلودلو يادونه کوي او وايي: منصور صاحب کله هم د ښه موټر يا هوسا ژوند هوس نه دی کړی. هميشه يې د يوه عادي شخص په حيث گوزاره کوله. يو وخت مې وليد چې موټر يې حتی تر عادي حده هم زوړ و، ما ورته وويل چې زه به يو نوی موټر درته رانيسم ځکه دا ډير زوړ دی. ده ځواب راکړ چې په دې عادي گوزاره کې زما هدف د اسلامي امارت د لايحې په هغه ماده عمل کول دي چې وايي مجاهدين دې د عادي خلکو په شان گوزاره کوي. نو که زه وربانديې عمل وکړم شايد نورو مجاهدينو کې هم په دې لائحې عمل کول دود شي او که خدای مکړه زه دا ماده هيره کړم او امتيازي ژوند اختيار کړم نو بيا به نور مجاهدين هم د امتيازي ژوندهوس کوي.

د شهيد منصور صاحب زوی ملافتح الله وايي چې منصور صاحب ورته هميشه په علم او استعداد لوړولو باندې تاکيد کاوو او ويل به يې چې د ښه خدمت لپاره لوړې ښه استعداد ضرور دی او د هر ديني خدمت لپاره د علم زده کړه شرط بلل کيږي.نوموړی وايي چې منصور صاحب له شهادت نه يوه نيمه مياشت مخکې يوه ورځ وويل چې د ژوند تر تولو ستر ارمان مې پاک او مخلصانه شهادت دی.

فکري او مذهبي ليد لوری يې

محترم ملا اختر محمد منصور په مذهبي لحاظ د اهل سنت والجماعت پلوی او د امام اعظم ابوحنيفه V د مذهب مقلد و .د وخت او زمان د سياسي جرياناتو په نزاکت ښه بلد و.

له نومړي سره د مخامخ کيدو پرمهال سړي د ده سنجيده ګي، وقار او متانت ښه درک کولای شواى، سادګي او بي تکلفي يې د ژوند ځانګړې مشخصه وه .

د رسول اکرم H او خلفاء راشدينو د سيرت له مطالعې سره يې خاصه دلچسپي درلوده، هميشه يې له خپلو ټولو جهادي او اداري بوختياووسره سره رسنۍ په ډېر دقت تعقيبولې، جهادي ليکوالانو او د امارت فرهنګي اونشراتي کارکوونکوته يې د هغوي په نشراتي فعاليتونو کې خاصې مشورې او ځانګړې توصيې ورکولې .

د شهيد منصور صاحب يو مهم خصوصيت

شهيد منصور صاحب د اسلامي امارت د زعيم په حيث هميشه قضاياوو ته متوجه شخص و. نومړي به هميشه مطبوعات تعقيبول تر څو د هيواد له پيښو ځان خبر کړي، دغه راز يې يوه ملګري ته دنده سپارلې وه چې د بهرنۍ نړۍ د بيلابيلو ژبو مطبوعاتو تعقيب کړي او د هغو خبرونو او تبصرو خلاصه يې له ده سره شريکه کړي چې په يوه شکل يې د افغانستان له موضوع سره تړاو پيدا کاوه.

د نومړي يو نږدې ملګرى حاجي اغاجان وايي چې منصور صاحب په هر حالت کې له جرياناتو ځان باخبره ساته، حتى يوه شپه چې ټوله ورځ او د شپې تر ناوخته د رهبري شورا په مجلس کې وه، کله چې له مجلس نه فارغ شو ددې په ځاى چې خوب وکړي لومړى يې ماته امر وکړ چې يو ځل خبري ويب پاڼې راواړاوه چې څه حالت روان دى.

حاجي اغاجان وايي چې منصور صاحب به کوم خبر ترلاسه کړ نو سمدستي به يې د خپلو رابطينو په توسط د هغه حقيقت معلومول او خپل معلومات به يې بشپړول. مثلا که چيرې کومه چاودنه شوې وه او ملکي خلکو ته به په کې تلفات رسيدلي و، يا به يو ځاى د مجاهدينو په اړه خلکو په رسنيو کې شکايت کړى و. يا د مجاهدينو لخوا د زورزياتي کومه ويډيو يا خبر نشر شوى و، نو سمدستي به يې د پيښې عاملين معلومول

او مسؤلينو ته يې امر کاوه چې قانوني چلند ورسره وکړي.چې په ډېرو مواردو کې دداسې پيښو عاملين خلع سلاح، بنديان او يا محکمې ته معرفي کړل شوي دي.

له شهادت نه مخکې

له شهادت نه مخکې شهيد منصور صاحب د افغانستان د هلمند او نيمروز تر منځ په يوه کليوالي سيمه کې له خپلو څو تنو خاصو ملګرو مجاهدينو سره ژوند کاوه. ملا اغاجان چې په همدې مرحله کې څه موده له شهيد منصور صاحب سره يو ځاى پاته شوى وايي چې دا مې د ژوند تر ټولو خوږه خاطره وه. ځکه د اسلامي امارت زعيم د خپل وطن په سپيرو کوډلو کې داسې ساده ژوند درلود لکه يو عام دسنګر مجاهد.

په دې سيمه کې نومړى له ۸ کسو مجاهدينو سره اوسيده، دوى د عامو مجاهدينو په شان مسلح ګرځيدل اود سيمې مجاهدينو او عامو خلکو ته يې ځانونه د يوه محلي ډلګى مشر په انډيوالانو معرفي کړي وو تر څو د اوسيدو ځاى يې افشا نه شي. د اړتيا په وخت يې شاوخوا نورو سيمو ته هم سفر کاوه.

په دې مرحله کې منصور صاحب د احتياط په خاطر له مجاهدينو سره مخامخ ليده کاته نه کول. بلکې د ځانګړو استازو په توسط يې هغوى ته احکام صادرول دغه راز به کله يوې داسې سيمې ته له خپلو ملګرو سره نږدې شو چې انټرنټ به کار کاوو بيا به يې د ايميل او واټس آپ له لارې له مسؤلينو سره رابطه کوله او د وظايفو په باره کې يې ورسره سلا مشوره کوله. په دې ميشت ځاى کې په جهادي او ورځنيو رسمي وظائفو سربيره نومړي ډېر وخت مطالعه کوله او يا به له ملګرو سره په موټر کې ګرځيده او د جهاد او اولس حالت به يې ځان ته معلوماوو.

شهيد اميرالمؤمنين ملا اختر محمد منصور صاحب د خپل هيواد پر ځمکه او دجهادي حاکميت په ساحه کې ژوند کاوه او په دې لاره کې يې ټول خطرات په ځان منلي و خو مزدورو رسنيو بيا هم په هغه پسې تبليغات کول چې په ايران يا پاکستان کې اوسيده چې دغه اتهام يو بې ځايه او له حقيقته لرې اتهام و.نومړى له شهادت

وړاندي کېږ مټ د خپل سلف مرحوم امیرالمؤمنین ملا محمد عمر مجاهد په شان د سپیرو کوډلو او سنګرونو ژوند د ځان لپاره اختیار کړی و.

شهادت یې

بالاخره د حق د لارې دغه مخلص او فداکار مجاهد چې د اسلامي امارت د زعیم په حیث د ټاکل کیدو یې لا کال نه و پوره شوی د امریکا د بې پیلوټه الوتکې په برید کې د شهادت لوړ مقام ته ورسید چې د نوموړي د شهادت او نوي زعیم د ټاکل کیدو اعلان د اسلامي امارت لخوا په لاندې اعلامیه سره وشو.

د امیرالمؤمنین ملا اختر محمد منصور د شهادت او نوي أمیر د ټاکنې په اړه د اسلامي امارت د رهبري شورى اعلامیه

الحمد لله الذي بیده ملکوت کل شيء وإلیه ترجعون. وإذا قضى أمرا فإنما یقول له کن فیکون. وله الحمد في السموات والأرض وعشیا وحین تظهرون. یخرج الحي من المیت ویخرج المیت من الحي ویحیي الأرض بعد موتها وکذلك تخرجون. ونشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شریك له ونشهد أن سیدنا محمدا عبده ورسوله الأمین المأمون، والجوهر المکنون . اللهم فصل وسلم على سیدنا محمد وعلى آله وصحبه الذین هم فیما عند الله راغبون وبعد.

قال الله تبارک و تعالى: مَا أَصَابَ مِن مُّصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَن يُؤْمِن بِاللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُ اللهَ كلُ ء عَلِيم ١١ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُول فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ١٢ اللَّهُ لا إِله إِلَّا هُو وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّل الْمُؤْمِنُون ١٣ التغابن

ژباړه: هیڅ مصیبت د الله له حکم پرته نه پیښیږي او څوک چې پر الله تعالى ایمان راوړي د هغه زړه ته به هدایت وکړي او الله په هر شي پوره عالم دی. د الله اطاعت وکړئ او دپیغمبر اطاعت وکړئ خو که مخ واړوئ نو زموږ په پیغمبر یوازې ښکاره تبلیغ کول دي. له الله تعالى پرته بل خدای نشته او مؤمنان دې پر هماغه الله توکل وکړي.

رضینا بالله ربا و بالاسلام دینا و بمحمد H نبیا ورسولا.

د افغانستان اسلامي امارت په الهي قضاء د رضا اومحکم ایمان له روحیې سره اعلانوي چې د افغانسان داسلامي امارت زعیم أمیرالمؤمنین ملا أختر محمد منصور تقبله الله د ۱۴۳۷ هجري قمري کال د شعبان المعظم د میاشتې په ۱۴ مه نیټه د شنبې په ور ځ چې د ۱۳۹۵ لمریز کال د جوزا له لومړۍ نیټې سره سمون خوري د کندهار دریګستان اود بلوچستان نوشکي ته څیرمه په یوه سرحدي سیمه کې د امریکایي طاغوت د بې پیلوټه الوتکې په برید کې د شهادت لوړ مقام ته ورسېد. انا لله و انا الیه راجعون.

د افغانستان د اسلامي امارت رهبري شورى د اسلامي امارت ټولو منسوبینو، مجاهدینو، افغان مجاهد اولس، عام اسلامي امت او په ځانګړي ډول د شهید امیرالمؤمنین تقبله الله غمجنې کورنۍ ته د تسلیت مراتب وړاندې کوي او د الله تعالى له دربار څخه شهید امیرالمؤمنین تقبله الله ته د شهادت د قبولیت، الهي دیدار او جنت الفردوس خواست کوي، الله تعالى دې په شهید منصور صاحب ورحمیږي او د نوموړي کورنۍ، قریبانو، مجاهدینو او اسلامي امارت ته دې په دې ستر مصیبت ، صبر جمیل، اجر عظیم او نعم البدل ورنصیب کړي. آمین یارب العلمین.

مؤمنانو وروڼو! تاریخ شاهد دی چې د اسلامي امت حقپال خوځښتونه همیشه د رهبرانو د شهادت، وفات یا دغسې نورو درنو مصائبو سره مخامخ شوي دي؛ خو دغسې درنو مصائبوهیڅکله د ایمان د خاوندانو پښې نه دي لړزولي، بلکې هغوى یې نور هم مضبوط کړي او په لوړ عزم او ټینګ ایمان سره یې تر وروستی مرحلې د برحقې مبارزې لار پاللې ده) وکأین من نبي قاتل معه ربیون کثیر فما وهنوا لما أصابهم في سبیل الله وما ضعفوا وما استکانوا والله یحب الصابرین (۱۴۶)

شهید أمیرالمؤمنین تقبله الله د الله تعالى بنده او د حق د لارې مجاهد و، نوموړي خپله فریضه په ډیره ښه او ویاړمنه توګه ترسره کړه، د مرګ تر ساعته په خپل ایمان او برحق عزم محکم پاتې شو، د اسلامي امارت د زعامت په لنډه موده کې یې د

عزم، ايمان او سرلوړی داسې کارنامې تاريخ ته پرېښودې چې هميشه به ټول مسلمانان په خاص ډول مبارزين او مجاهدين ورباندې وياړي.

نوموړی د زمان او مکان له ټولو سختو او امتحاني شرايطو سره سره نه خو د نړيوال طاغوت مکررو غوښتنو او گواښونو ته تسليم شو، نه يې د چا د تحميلي او تزويري پروسو پيشنهادونه ومنل، نه له گواښونو وويريد او نه يې هم داخلي او خارجي توطيو، دسيسو او فشارونو عزم متزلزل کړ.

شهيد منصور صاحب دامارت د زعامت وظيفه کټ مټ د خپل سلف اميرالمؤمنين ملا محمد عمرمجاهد V په شان ترسره کړه تر دې چې له همدې وياړمن دريځ، قوي ايمان او توکل سره د يوه جهادي سفر په جريان کې د الله تعالی ديدار ته ورغی.

څرنگه چې د امام يا امير له شهادت يا وفات وروسته د مؤمنانو لپاره د نوي مشر نصبول د مسلمانانو په غاړه لازمي فريضه ده، د افغانستان د اسلامي امارت رهبري شوری چې د گڼ شمير علماء کرامو، د تفسير او احاديثو د استادانو، متدينو سياست پوهانو او جهادي تجربې د خاوندانو معتبره شوری ده د يوه مجلس په دائرولو سره چې د اهل الحل و العقد له شرعي اعتبار څخه برخمن و، وروسته له ژور فکر، تدبر او هر اړخيز ديني او جهادي مصلحت سنجولو يې محترم شيخ الحديث مولوي هبت الله اخندزاده صاحب د اسلامي امارت د نوي زعيم په حيث د شوری د ټولو اعضاء په اتفاق تعين او د شرعي امير په حيث يې ورسره بيعت وکړ، همدرارنگه محترم الحاج ملا سراج الدين حقاني صاحب او دمرحوم اميرالمؤ منين ملامحمدعمر مجاهد V زوی محترم مولوي محمد يعقوب صاحب يې دمرستيالانو په حيث تعين شول .

د اسلامي امارت رهبري شوری خپل ټول مجاهدين او عام متدين ولس په دې شرايطو کې وحدت اوتوکل علی الله ته رابولي، مجاهدين دې هيڅ تشويش نه کوي، لله الحمد موږ ناصر او پالونکي رب لرو، د اسلام او جهاد ډيوه چې دا څوارلس پيړۍ

روښانه وه ترقيامته به همداسې ځلانده وي، د لله تعالی دشکر ځای دی چې موږ د اسلامي امارت په نوم يو جوړ او سالم نظام لرو، ددې نظام د ساتلو، پاللو او ټينگښت لپاره دا د ټولو ديني وجيبه ده چې له نوي اميرالمؤمنين محترم شيخ الحديث مولوي هبت الله اخندزاده صاحب سره بيعت وکړي او د نوموړي تر مشرۍ لاندې خپلې برحقې مبارزې ته دوام ورکړي.همدارنگه د اسلامي امارت مشر تابه او رهبري شوری له ټولو مسلمانانو نه هيله کوي چې سر له سبا د دريو ورځو لپاره دشهيد اميرالمؤ منين ملا اختر محمد منصور V د فاتحې او دهغه مبارک روح ته دثواب ښښولو په نيت د قران کريم ختمونه وکړي.

دافغانستان داسلامي امارت رهبري شوری

۱۸/۸/۱۴۳۷هـ ق

۵/۳/۱۳۹۵هـ ش ـــ ۲۵/۵/۲۰۱۶م

درئیس الوزراء مرحوم ملامحمد رباني ژوند ته کتنه

لیکنه: شاهد غزنیوال

ارواښاد رئیس الوزارء ملامحمد رباني V د الحاج ملاامیرمحمد زوي دنیک محمد لمسی په ۱۳۷۷هجری قمري کـال دکنـدهارولایت پـه مرکزکـي پـه یـوه علمـي اوجهادي کورنۍ کي دې فاني دنیاته سترګي پرانستلي دي . دمرحوم ملامحمد ربـاني والد صاحب دکندهار ولایت د علماو و اومنورینوله جملې څخـه دیـوه فاضـل اومتقـي شخصیت پـه حیـث دخلګوپـه مـنځ کـې شـهرت درلـود؛ نومـوړي د خپلـو اولادونوپـه ځانګړې توګه د«ملامحمدرباني » دعلمي اوجهادي روزني په هکله ډیراهتمام کاوو .

زدکړه یې :

داچې ملامحمد رباني هم دخدای ورکړي سرشاره علمـي اسـتعدادله املـه دښـه لیاقت څښتن و،نو والدصاحب یې هـم ددینـي علومـو دزده کـړې اوحصـول پـه موخـه مدرسې ته شامل کړ. ارواښادملامحمدرباني ترډیره حده خپل دیني تعلیمات داسلامي امارت دحاکمیت دوخت سترمفتي اومتبحرعـالم شـیخ الحـدیث والتفسـیرعبدالعلي دیوبندي V ترعلمي روزنې اوتربیې لاندې ترلاسه کړي دي . معمولاپه افغانسـتان کې ددیني علومودحصول طریقه درسـمي اوحکـومتي مدارسـوله لارې نـه ،بلکـې ددې هیواد دمشهوروعلمي استاذانواومشایخوپه وسیله پـه خصـوصي توګـه پـه داسـې ډول ترسره کیـږي چـې هرعـالم اوفقیـه پـه خپـل مسـجدکې یومعلـوم شـمیرزده کـوونکي (طالبان) راټولوي اوبیاهغوی ته دمروجه شرعي علومو تـدریس اوزده کـړه ورکـوي. پـه دغومروجه علوموکې صرف، نحو ،منطق،ریاضي ،ادب ، معاني ، فقه ،اصـول الفقـه،علم التفسیراوحدیث شامل وي . دغه سلسله تقریبا له کال ۲۰۲ هجري څخه په افغانسـتان

کـې داسـلامي نـړۍ دسـترو مشـاهیرو او دپخـواني خراسـان لـه اعلامـو لکـه امـام ابوداوودالسجستاني ،شیخ الاسلام محمد بـن محمـد بـن بکرالخلمـي ،امـام ابواللیـث السمرقندي البلخي اونورو مقدمو علماء کرامو څخه په میراث پاته ده . که څه هم چې په رسمي اوحکومتي لحاظ دغه سلسله ترډیره حده له پامه لویدلې اودچارواکوله خـوا ورتـه ډیـره توجـه نـه ده شـوې ،خونومـوړې سلسـلې پـه علمـي اوجهـادي لحـاظ دمتدینوعواموپه مرسته تردانن ورځې پورې په افغانستان کې داسلامي علوموپه ترویج اودافغانستان په تاریخ کې دجهادي تحریکونود قیادت اودهغوی په ژونـدي سـاتلوکې اساسي رول لوبولی دی . دمثال په توګه په کال ۳۷۷ هجري کې سلطان محمود غزنوي دهند لویه فتحه دهمدغوعلماوو پـه هـدایت اولارښـوونه ترلاسـه کـړه. پـه کـال ۵۵۹ هجري کې چې سلطان شهاب الدین غـوري لـه افغانسـتان څخـه دهندپـه نیمـه وچـه حکومت کاوه همدغوعلماوو دهغـه دحکومـت پـه لوړومنصـبونوکي مهـم مسـؤلیتونه درلودل . همدارازکله چې دمعاصرافغانستان مؤسس اوستر واکمن احمدشاه ابدالي پـه کال ۱۱۶۰ هجري کې دهندي مسلمانانودمرستي لپاره هندته خپـل پوځونـه ورولیـږل ؛ نود همدغه اقدام په ترسره کولو کې هم دیني علماو پوره ونډه درلوده. پـه افغانسـتان باندې دانګلیسي یرغلونـو،روسي تـاړاک اوامریکـایي نیـواک پـه مقابـل کـې دمقـاوت کوونکومجاهدینومشرتوب هم دهمدغو مجاهدوعالمانواومتقي اشخاصوپه غاړه و.

جهاد اومبارزه یې :

ملا محمد رباني لادعلم اوتحصیل له بهیره پـوره نـه ؤ فـارغ شـوی چـې پـه کـال ۱۳۵۷ هجري لمریز کې کمونستانو دیوې عسکري کودتالـه لارې دافغانسـتان سیاسي قدرت ترلاسه کړ. په افغانستان کې دکمونسـتانوله واک تـه رسـیدوسره سم پـه ټـول هیوادکې دهغوی په خلاف جهادي پاڅون پیـل شـو اوددغـه جهـادي پـاڅون دقیـادت اومشرۍ مسؤلیت بیاهم دافغاني دیني علماوو په غاړه و. ملامحمدرباني چـې مخکـې ترمخکـې لادعلـم اوجهادپـه مدرسـه کـې لـه خپلواسـتادانوڅخه دجهاد،قربـانۍ اوسرښـندنې تربیـه حاصـله کـړې وه ترټولـود مخـه دجهـاد اولـه وطـن څخـه ددفـاع

سنگرونوته ولاړ . نوموړی دامهال یوویشت کلن و، خوپه جهاداوفداکارۍ کي دټولومجاهدینوپه منځ کي په یوډیرزړور،مدبر اوفداکار مجاهدسره مشهور و . نوموړي دقندهار ولایت دځوتنو نورو مشهورومجاهدینوسره دخپل جهادي فعالیت پیل دهیواد په جنوب لویدیځ زون کي دجهاد دمؤسس شهید ملاموسی کلیم له جهادي جبهې څخه پیل کړ، له هغه وروسته دکندهارولایت دارغستان ولسوالۍ ته راغی اودلته یې دروسانوخلاف دسیمي دمجاهدینو په انسجام اوترتیب لاس پوري کړ.د ارغستان ولسوالۍ په چغني نومي غره کي یې جهادي مرکز تأسیس اوله همدغه ځایه څخه یې دکندهار ولایت په مختلفو سیموکې جهادي فعالیت شروع کړ.دارغستان ولسوالۍ په چغني،تورتاک، شابیگ اوسنگرنومي سیموکي دروسانوپه مقابل کي مرحوم ملا محمدرباني په ډیروسختوعملیاتوکي په خپله گډون درلود . که څه هم چې دچغني دجبهې قیادت دقومندان عبدالرازق په غاړه و، خودجگړي په مهال به دمجاهدینومشري دمرحوم ملامحمدرباني په غاړه وه .په ټولوجهادي اوپوځي عملیاتوکي دمرحوم ملامحمد رباني دهمیشني مشارکت له امله په وروسته کي د دغې جبهې دمجاهدینو دمرستیالۍ مسؤلیت ورته وروسپارل شو چې له هماغه وخته را هیسې یې دمجاهدینوپه منځ کي دحاجي معاون صاحب په نوم شهرت پیداکړ.

په جهادي بهیرکې یې پوځي اواداري مسؤلیتونه

له روسانواودهغوي له لاسپوڅوکمونستانوسره دکندهاراوجنوب لویدیځي حوزې دفاتحومجاهدینوکلک مقاومت دغي سیمې ته دافغاني مقاومت دیوه مضبوط جهادي سنگرحیثیت ور کړاو الحاج ملامحمدرباني دنورومجاهدینوترڅنگ ددغي سیمې دیو ډیرماهر، مجرب جهادي اوعسکري شخصیت په توگه پکي ښه تبارزوکړ. نوموړی دخپل همدغه جهادي اوعسکري مهارت اونبوغ له مخي دټول جنوب لویدیځ زون دمجاهدینودیوه تکړه قومندان په توگه له ۱۳۶۰ تر۱۳۶۹ هجري لمریز کال پورې دروسانوپه ضد دډیروبریالیوپوځي عملیاتوقومانده په غاړه لرله چې له امله یې روسانوته دسراومال ډیردرانه تلفات ورسیدل اوخپله ملامحمدرباني هم ترديې (۳)

ځله زیات پکې سخت ټپي شوی دی . په دغوپوځي عملیاتوکي دنوموړي فاتحانه قیادت ددې لامل شوچې هغه په ملي کچه دافغانستان دجهاد دمشهورو قومندانانوپه کتارکي شامل اودهغه وخت دجهادي تنظیمونودرهبرانودپاموړشخصیت وگرځي . داهغه وخت ؤ چي دافغانستان دجهاد د (۷)جهادي تنظیمونورهبرانو په پاکستان کي دمجاهدینوعبوري حکومت اعلان کړی وو . په دغه عبوري حکومت کي دجهادي رهبرانوترمنځ داپریکړه وشوه چي دهیواد دداخل مشهوروجهادي قومندانانوته به هم په دغه حکومت کي فعال سهم ورکول کیږي . دمجاهدینودغه عبوري حکومت په رئیس اولومړي وزیرسربیره مکمله حکومتي کابینه هم لرله چي په هغې کي مرحوم ملامحمدرباني ته دحج اواوقافودوزارت دمرستیالۍ دنده سپارل شوې وه.که څه هم چې ملامحمدرباني په دغه وخت کي په تنظیمي لحاظ دمرحوم مولوی محمدیونس (خالص)تر رهبري لاندي له اسلامي حزب سره تعلق درلود خوپه جهادي لحاظ یې دټولوجهادي رهبرانوپه زړه کي خاص ځای درلود. نوموړي له دغه لوي اداري مسؤلیت سره سره بیا هم دهیوادپه داخل کي دخپلومربوطه مجاهدینودجهادي فعالیتونواوددښمن په ضدنظامي عملیاتوقومانده شخصاپه خپله غاړه لرله چې په ډیروځایونوکي یې دوزارت دمرستیال په توگه له دښمن سره په مخامخ جگړه کې برخه اخیستې ده .

دطالبانوداسلامي تحریک په تأسیس کې دده رول :

په ۱۳۶۹ هجري لمریزکال کي له افغانستان څخه دروسي ځواکونوله تیښتي اوبیا په ۱۳۷۱هجري لمریز کال کي دهغوی دلاسپوڅي حکومت ترسقوط وروسته ملامحمدرباني دهیواد دیوه مخلص اومصلح شخصیت په توگه دتنظیمي ډلوټپلو دخپل منځي شخړوپه هوارولوکي خپلي ټولي هڅي په کارواچولې اوپه دې لار کي یې نه ستړي کیدونکي هلي ځلي وکړې . جنوب لویدیځ زون چې یومهال دروسانوپه ضدجهاد اومقاومت محکم اوپیاوړی جهادي سنگربلل کیده ،له بده مرغه چې دروسانوله ماتي اود نجیب په مشرۍ دکمونستي حکومت ترړنگیدو وروسته

دتنظيمي اختلافاتو اوجګړه مارو ډلودخپل منځي جګړوپه ميدان بدل شو. دغه خپل منځي اختلافات اوجګړې يوازي په جنوب لويديځ زون کي نه ،بلکي په تدريجي ډول دهيوادله مرکزنه پيل اوپه ډيرلږوخت کي دهيوادشمال ،جنوب،ختيځ اولويديځ ته وغزيدې ،چې له امله يې دمقدس څوارلس کلن جهادپايلې اوپه هغه کي ديونيم مليون سورکفنه شهيدانوټولي هيلې اوارمانونه دنفاق اواختلاف په کوروراننوونکي اورکې وسوځيدل . دغه زړه دردوونکی حالت هيڅ مسلمان ته دتحمل اومنلووړنه و خودهغه دمخنيوي توان بيا هيچاهم په ځان کې نه ليد . يوشميرهغوکسانوچې دخپل اسلامي جهادپه حقانيت يې ايمان اوباوردرلود؛ دالله تعالی په دغه مقدس ارشاد باندې په باور :(ان الله لايضيع اجرالمحسنين) اوله هغه څخه په الهام اخيستلوسره داسلامي جهاد دنيمګړو آرمانونودتحقق لپاره بيا خپله مجاهده اومبارزه پيل کړه .

دغو دالله دلارې نه ستړي کيدونکومجاهدينوپه داسې حال کې چې دپخواني جهادله ستړياواواستومانيوڅخه لا نه وو هوساشوي اوهمداراز دهغه جهادپه مهال په صورت لګيدلي زخمونه يې لاپوره نه و جوړشوي ، بيايې په هغه ستړي اوستومانه حالت کـــي دخپــل رنځيـــدلي ولـــس دآرامی،خپلـــواکی اوســـوکالی پـــه غـــرض دمفسـدينواومنافقينوپه خـلاف جهـاد پيـل کـړ. ملامحمــدرباني دخپلوتيروجهـادي فعاليتونوترڅنـګ دطالبـانو داسـلامي تحريـک لـه مؤسسـينوڅخه هـم ګڼـل کيـږي .دطالبانوداسلامي تحريک دتأسيس پرمهال به چي کله دکـوم ولايـت يـاکومي سيمي دتصفيه کيدوموضوع رامنځته شوه نوملامحمدرباني به لومړی شخص و چي دهماغـي سيمي دسوله ييزي تصفيې په ترسره کولو بـه يـې غورکـاوه .نومـوړي بـه هميشـه ددې کوښښ کاوه چي څرنګـه وکـولای شي هماغـه سيمه پـه سـوله ييـزه توګـه د طالبـانو ترکنترول لاندي راشي.

کلـه چې پـه ۱۹۹۵/۱۰/۱۰ طالبـان دکابـل تـردروازو ورورسـيدل ملامحمـدرباني دمخالفينومشراحمدشاه مسعودته دخبرو دعوت ورکړ هماغه و چي مسعود هـم د ده په دعوت باور وکړ اوله ده سره دخـبرو لپاره لـه کابـل څخـه ميـدان ښارته راغـی .د

ملامحمد رباني لومړی،خبره له مسعودسره داوه چي پـه ګـران هيوادافغانسـتان کـي داسلامي حکومـت دنافذيـدولپاره يـونيم مليـون شـهيدانو قربـانی ورکـړي دي بايـد دهمدغو شهيدانو دوينو درناوی وشي اوپه افغانستان کې بې له کوم قيد اوشرط څخه اسلامي نظام حاکم شي ،دطالبانواسلامي تحريـک دافغـان ولـس ددې مقـدس ارمـان دتحقق ټينګ عزم کړی دی لهذا ته هم بايد ورسره خپله ټوله همکاري ترسره کړې چي ديـوه مسـتحکم اسـلامي حاکميـت لپـاره زمينـه مسـاعده شي ،خومتأسـفانه چـي مسعودخپلوخبروته دعمل جامه بيخي په کموماردوکي وراغوستله هغـه ترډيـره حـده په «ميم زورماټول يې زما»فارمول باوردرلود.له شمالي ولاياتونو څخه پرته دافغانستان نورټول مرکزي ، جنوب لويديځ ،جنوبي اوختيځ ولايتونه دمرحوم ملامحمـد ربـاني پـه صلح اميزه هلوځلو دطالبانوترکنترول لاندې راغلي دي .

دطالبانوپه اسلامي تحريک کې دنوموړي مسؤليتونه

کله چې په کال ۱۳۷۳کي طالبانود دکندهارولايت ترخپلې ولکې لانـدې راوسـت نومرحوم ملامحمدرباني ته په دغه وخت کي دطالبانودعالي شـورا مسـؤليت وسـپارل شو.

په ۱۳۷۴کال دحمل دمياشـتې پـه ۱۳ـــ ۱۴نيتـه چـي کلـه دهيـوادډپنځلس سـوه (۱۵۰۰)علماووله لوري دطالبانوداسلامي تحريـک مشرتـه داميرالمـؤمنين لقـب اعطـاء اواسلامي امارت بنسټ کيښـودل شـو بيـاهم دملامحمـدرباني رول ځـانګړی اهميـت درلـود اوداسـلامي امـارت داميرترڅنـګ يـې پـه پـور ه اخـلاص اوصـداقت خپلـو جهادي،اصلاحي اوملي فعاليتونوته دوام ورکړ.

پـــه ۱۹۹۵/۵/۹چــــې دطالبانوفتوحـــاتودجنوب لويــــديځ زون دنورولايـــاتو هلمنـــد،اروزګان، فـــراه اوهـــرات پـــه لـــوري مخـــه کـــړه نوملامحمــــدرباني پـــه دغوټولوفتوحاتوکې ديوه برمیال فاتح په توګه سهم درلـوداو دټـول جنـوب لويـديځ پـه تصــفيه کولــوکي دده تکتيکــي هڅــي دځــانګړي اهميــت لرونکــې وې .همــداراز پـه۱۹۹٦/۹/۱۱ چې کلـه دهيـواد دختـيځ زون ولايتونـه ننګرهـارکونړاولغمان داسـلامي

امارت ترولکې لاندي راغلل نوبیاهم ملامحمدرباني ته دختیځ زون دعمومي مشر- مسؤلیت وسپارل شو.په ۱۹۹۶\۹\۲۷مطابق۱۳۷۵کال دتلي دمیاشتي په شپږمه نیټه چي کله دهیوادپلازمینه کابل په بشپړه توگه داسلامي امارت ترحاکمیت لاندې راغی نوداسلامي امارت دمشرتابه له خوا په کابل کي ددولتي چاردوتنظیم اوترتیب په غرض شپږ کسیزه سرپرسته شوراتأسیس اومشري یې بیاهم دملامحمدرباني په غاړه وراواچول شوه. اوکله چي سرپرسته شوراپه حکومتي تشکیل بدله اوداسلامي امارت په چوکاټ کې ریاست الوزراء تأ سیس شو نوملامحمدرباني دریاست الوزراء درئیس په حیث وټاکل شو.

زهد او تقوای یې :

مرحوم ملامحمدرباني په عقیدوي لحاظ داهل سنت والجماعت اوسلف صالحینودسپیڅلي لاري پیروي کوله. نوموړي له خرافاتواوبدعتونوڅخه ډیره کرکه کوله اوتل به یې خلگ دقرأن اوسنت نبوي پیروي ته دعوتول. مرحوم ملامحمدرباني دخپلونوروحسنه اخلاقو اوفضایلوترڅنگ دزهد،تقوی اودینداری یوه نمونه وه، دشپې قیام اللیل اودورځي دځاښت لمونځ دده له خصوصیاتوڅخه و.

ایثاراوخودگذري یې:

په ۱۳٦٦ هجري لمریزکال کې دکندهارولایت ته دمجاهدینودجهادي فعالیتونو دشنډولو په غرض دروسانوډیره درنه قوه راغله ،اودکندهارولایت دمحله جات په سیمه کي دملامحمدرباني په گډون یوزیات شمیر مجاهدینومخامخ جگړه ورسره پیل کړه په دغه جگړه کي چي تقریبایوه میاشت یې دوام درلود دجگړې دواړوخواته درانه تلفات وواښتل چي خپله ملامحمدرباني هم په دغي جگړې کي سخت ټپي شو. دملاعبد القیوم په نامه دیوه مجاهدچي په دغوعملیاتوکي یې برخه درلوده په حواله چي دحاجي معاون صاحب په شمول زمونږدجبهې څلورتنه مجاهدین زخمیان شول . کله چي نورمجاهدین دجگړې له میدان څخه دټپیانودراپورته کولوپه نیت راغلل

نولومړی حاجي معاون صاحب ته ورغلل ،خوحاجي معاون صاحب دوئ ته وویل چي زه ښه یم ترماهغه درې تنه نورمجاهدین سخت زخمیان دي لومړی هغه درواخلئ .

مجاهدینوچې کله هغه راپورته کړل اوبیاحاجي معاون صاحب ته ورغلل نوهغه دومره سخت زخمي و چي بلکل دپورته کیدلواوحرکت کولونه و،خوده بیاهم دجنگ له صحنې څخه ترځان د مخه هغه نورمجاهدین چي زخمونه یې هم دده په نسبت ډیرکم وو پر ایستلو اصرار کاوه .

داسلامي نړی په قضایاوېي اهتمام:

داسلامي امت اړوندي ستونزي ملامحمدرباني مرحوم دخپل ژوند اهمي قضیې بللې اوداسلامي امارت دحاکمیت په مهال یې دفلسطین،چیچین ،کشمیراونورواسلامي قضایاووپه هکله ځانگړي بیانیې صادرې کړي دي .

بې تکلفه ژوند یې :

مرحوم ملامحمدرباني سره له دې چې دژوندزیاته برخه یې په لوړواداري اوپوځي مسؤلیتونوکي تیرشوی خوله دې هرڅه سره سره یې په طبیعت اومزاج کې دتکبراوغرورهیڅ نوع نښانې نه لیدل کیدې. دهغه ناسته ولاړه ،حرکات اوسکنات ټول دیوه ډیرعادي شخص کړو وړوته ورته و اود خپلونوروملگرو په مقابل کي ځان ته په هیڅ امتیاز قائل نه و. درسمي کاراو وظیفې پرمهال به هرعادي سړي له ده سره ډیرپه اساني سره لیدلای شول په خپله دروازه کي به یې مسؤل پیره داریوازي دمراجعینودنوبت دمراعاتولوپه منظوردراوه . دمجاهدینوپه عبوري حکومت کې د وزارت له مرستیالی نه بیاداسلامي امارت دریاست الوزراء ترمشری پوري نوموړي شخصي محافظین اوباډي گارډان نه لرل . هغه څوک چي له ده سر ه په سفراوحضرکي یوځای اوسیدل اوگرځیدل هغه دده جهادي ملگري اودرسي شاگردان ول . له خپلوملگروسره یې تعامل اوبرخوردډیر بي تکلفه اوپه خوراک،څښاک،ناسته او ولاړه کې له هغوی نه هیڅ امتیازنه درلود. دریاست الوزراء دمسؤلیت په مهال کي به له

وزیراکبرخان مېنې څخه دکابل دارگ ترمانۍ دریاست الوزراء تردفترپورې ډېروخت دخپلو دریو۔ څلورملگروسره پلی روان و . لـه خپلـوملگروسره بـه یې پـه ټولوجهـادي اوسپورتي نشاطاتوکي په ډېره خوښۍ گډون کاوه اودهغوي دسپورتي لوبوله منځه بـه یې دچغ په نامه محلي لوبه ډېره خوښه وله.

دشخصي ژوند اقتصادي حالت یې:

سره له دې چې مرحوم ملامحمدرباني دخپل عالي مسؤلیت او وظیفې لـه مخـې داسلامي امـارت پـه بودیجـه کـې دپـراخ اسـتعمال اختیـاردرلود خونومـوړي دعـادي هیوادوالوپه څېرژوندغوره کړی و. دژوندتراخیره پورې یې په خپل هماغه پلرني عـادي کوراکتفاوکړه او دبیت المال له بودیجې څخه یې ځانته شخصي۔ کورجوړنـه کـړ. کلـه چې په ۲۰۰۰ میلادي کال کې دملگروملتونودامنیت شوراله خوا په افغانسـتان ظالمانـه یوطرفـه اقتصـادي بندیزولگیـدل اودهمـدغي شـورى لـه لـوري داسـلامي امـارت دچارواکوبانکي حسابونه بنـد اعـلان شـول .خودامـارت دنوروچارواکوپـه څېرموحـوم حاجي معاون صاحب هم دده عالي منصب ته په پام سره هغه څوک وچې کـوم بـانکي حساب یې نه درلود .

دخلگوپه زړونوکې یې محبوبیت

مرحوم ملامحمدرباني دخپلونیکو اخلاقو له وجې دهرچا پـه زړه کـې ځـانگړی ځای درلود. په افغانستان کي میشتوقومونواومختلفوقشرونوملامحمدرباني تـه دخپـل یوخواخوږي اوپوه مشرپه سترگه کتل ،په جنازه کي یې په لسهاووزره خلگوگډون کړی ووحتی تردې چې ځینوبانفوذه شخصیتونویې پرفراق په لپولپواوښکي توی کړې .

وفات یې:

بالآخره دغه دجهاداومبـارزې دلارې نـه سـترې کیـدونکی لاروی،دتقـوی اوزهـد نمونـه، دایثاراوفـداکارۍ سـمبول، د اخلاقو،شرافـت اوفضـیلت څلـی دالهـي تقـدیر اوفیصلې سره سم دسرطان داوږدې ناروغۍ له امله دپاکستان دروالپنډۍ ښارپه یـوه

روغتون کې د۱۴۲۲ هق کال د محرم الحرام دمیاشتي په لومړۍ نیټه خپلـه روح خپـل حقیقي مالک ته وسپاره اودتل لپاره یې لـه دې فـاني نـړۍ څخـه سـترگي پټـې کـړې. روح دې ښاد اویاد دې تل وي.

مرحوم حاجي معاون صاحب د ملگرو په یادونو کې

د حاجی معاون صاب مشر ورور هدایت الله اخندزاده صاحب وایـي چـې حـاجي معاون صاحب زموږ په پلار خورا ډېر گران و ځکه ده ډېر لوړ اخلاق لرل او ښـه ذهـین و. دده تروش تندی زما نه دی په یاد،زما دمشرتوب او استاذي به یې ډېر احترام کاوو او چی کله به یې په مجلس کي له چا سره خبری کولې نوچي پـه دې بـه پـوه شـو چـې خبره د غیبت خواته ځي ده به دستي دا خبره ورته کوله چي غیبت به نه کوو.

دحاجي معاون صاحب بل ورورمولوي احمد رباني صاحب وایـي: حـاجي معـاون صاحب دومره ذهین و چې کله به یې کوم کتابونه ویل هم مهاله به یې نورو طالبانو ته درسول،دعلم دومره شوقی و چی آن دریاست الوزراء په وخت کې به یې سـبقونه ویـل او ښه کلکه مطالعه به یې کوله، په هیڅ وخت کې یې د تهجد لمونځ نه پرېښـود حتـی ددې وروستۍ سختې مریضي په وخت کی به یې هم کاوو.

د کندهار ولایت پخوانی جهادي مسؤل ملا محمد عیسی آخند چې ډېر وخت له مرحوم حاجي معاون صاحب سره ملگری پاته شوی وایي:د اسلامي امـارت د واکمنـۍ په وخت کې چې نوموړی د افغانستان رئیس الوزراء او د هیواد په سطحه دوهـم مهـم شخص بلل کیده خو له دې لوړ منصب سره سره یې بیا هم پـه ارگ کـې عـادي گـذاره کوله. د امارت په ټوله موده کـې د حـاجي معـاون صـاحب کـور پـه کنـدهار کـې و او نوموړی په کابل کې یوازې له څوتنـو محـافظینو او وظیفـوي همکـارانو سره اوسیدو. لومړی یې د وزیراکبر خان په اتم نمبر قصر کې د اوسیدو ځای و او د وظیفې لپاره به د ورځې ارگ ته تلو، وروسته یې د کاري ضرورت په اساس په ارگ کـې یـوه حـویلۍ د سکونت لپاره انتخاب کړه.

حاجي معاون صاحب به چې سهار راویښ شو لمونځ به یې د ارګ په مسجد کې په جماعت اداء کاوو،وروسته یې عادي ناشته او د سهار چای صرف کاوو او ورپسې کاري دفتر ته تلو، دورځې په دوولس بجې به خپل اصلي میشت ځای ته راغی او دلته یې له خپلو همکارانو، محافظینو او حتی تر اشپز او خادم پورې له کارکوونکو سره په یوه دسترخوان ډوډۍ خوړله چې خوراک به هم بشپړ عادي و لکه لوبیا،کچالو یا سبزي.نوموړي ملګرو ته اجازه نه ورکوله چې بې ځایه مصارف وکړي یوازې د جمعې په شپه یې ملګرو ته د غوښو یا وریژو د تیارولو اجازه کړې وه.

د حاجي معاون صاحب یو ډیر بارز صفت د نوموړي عاجزانه او مؤدبانه لمونځ و، تردې چې د طالبانو په تحریک کې نوموړی په ښه لمونځ کولو سره مشهور و نوموړی به په خورا ادب، عجز او انکسار په لمانځه ولاړ و او هیڅکله یې لمونځ بې جماعته نه اداء کاوو.

ملا محمد عیسي اخند وایي چې د روسانو خلاف جهاد او بیا د امارت په دور کې یې کلونه کلونه له نوموړي سره تېر کړي خو هغه یې نه دی لیدلی چې د بل ملګري په شتون کې یې بې جماعته لمونځ کړی وي، حتی تردې چې د عمر په وروستیو کې د کینسر په رنځ اخته او د عربي اماراتو په مستشفی الراشد کې بستري و سره له دې چې ډیر ضعیف و او لمونځ یې په اشاره کاوو خو یو ملګری به همیشه ورسره و تر څو ورته امامت وکړي او لمونځ یې په جماعت شي.

قاري عزیز الله چې د اسلامي امارت د واکمنۍ په مهال د ارګ د مسجد امام و خپله خاطره داسې بیانوي:

یو وخت موږ ډیرو طالبانو له حاجي معاون صاحب سره له کابله د کندهار په خوا سفر درلود،د ژمي موسم و او سخت سوړ باد لګېده کله چې د غزني د ګیلان ولسوالۍ مربوط یوې صحرایي سیمې ته ورسیدو دلته مو یو لوی باروړونکی موټر ولید چې د سرک په غاړه ولاړ دی. حاجي معاون صاحب خپل موټر ددې لوی موټر له بغل سره ودراوو هنداره یې ښکته کړه، د لوی موټر خواته یې وکتل او غږ یې وکړ. د لوی

موټر ډرایور ځواب ورکړ. له سلام او احوال پرسي وروسته یې ترې وپوښتل چې ولې دې موټر درولی دی؟

ډرایور چې له یخه ریږدېده او د ځان ګرمولو لپاره یې ګازي بخارۍ ځان ته لګولې وه وویل چې موټر نه چالانیږي څوک نشته چې راسره همکاري وکړي او نه هم موټر په لویه لار پریښودلی شم.

حاجي معاون صاحب ورته وویل: موږ درسره څه همکاري وکړو ترڅو دې موټر چالان شي او سفر ته دوام ورکړې ځکه دلته د شپې تیرول به ډیر سخت وي. هغه ځواب ورکړ چې موټر نور جوړ دی یوازې لږ ټېله غواړي چې چالان شي.ددې خبرې په اوریدو حاجي معاون صاحب خپل موټر ودراوو او نورو ملګرو ته یې هم د توقف امر وکړ، کوم ملګري چې موټر یې وروسته پاته و په مخابره کې یې په هغوی غږ وکړ چې را چابک شي. کله چې ټول ملګري را یو ځای شول نو حاجي معاون صاحب ورته وویل چې دغه لوی موټر ټېله کړي ګنو طالبانو چې شمیر یې تر لسګونو رسیده دغه موټر ته یې په یوه وار ټېله ورکړ، حاجي معاون صاحب خپله د موټر یوه ټېر ته اوږه ورکړه او په پوره اخلاص یې زور ورکړ د طالبانو په یو ځای زور کرار کرار موټر حرکت وکړ او لږ وروسته چالان شو او د غزني په خوا یې سفر ته دوام ورکړ.

قاري عزیزالله وایي د موټر له چالانولو وروسته چې حاجي معاون صاحب خپل موټر ته راغی نو ومې لیدل چې اوږه او ږیره یې د موټر ټیله کولو له امله په ختو او خاورو ککړ دي خو دغه وخت یې ملګرو ته وویل چې دغه خلک په موږ حق لري، موږ یې اولوالامر یو او هر رنګه همکاري مو چې په وس کیږي باید ورسره ویې کړو.

ملا محمد نعیم چې د حاجي معاون صاحب له انډیوالانو څخه دی هم دې ته ورته یوه کیسه په یاد لري هغه وایي: یو وخت مو په سخت ژمي له حاجي معاون صاحب سره له کندهاره د غزني په خوا سفردرلود،هوا ډیرې سړه او د ځمکې مخ سپینو واورو پوښلی و د غزني ولایت قره باغ ته نږدې د ملانوح بابا په سیمه کې دوه کسان په سخت یخ کې د لارې په غاړه ولاړ وو د حاجي معاون صاحب موټر ته یې لاس ورکړ تر

څو یې ورسره واخلي او تر غزني یې ورسوي. څرنګه چې د حاجي معاون صاحب په موټر کې ځای نه و موټر یې ورته ونه دراوو.موږ چې په وروستني موټر کې و او ځای مو درلودهم مو موټر ورته ونه دراوو خو چې کله مخکې راغلو حاجي معاون صاحب په لار کې موټر درولی و، موږ ته یې وویل چې ولې مو هغه کسان راپورته نکړل؟ ورشئ بیرته وروګرځئ او را سپاره یې کړئ چې بیا موږ همداسې وکړل.

رحمه الله تعالی

❋ ❋ ❋

د اسلامي امارت د پخواني دفاع وزیر
او مرستیال شهید ملا عبیدالله آخند ژوند ته کتنه

لیکنه: قاري سعید

د ۲۰۱۰ م کال دمارچ میاشتې په پنځمه نیټه داسلامي امارت پخوانی د دفاع وزیر او نائب الحاج ملاعبیدالله اخند دپاکستان په کراچۍ کې په یوه زندان کې په شهادت ورسېد.

شهید الحاج ملاعبیدالله اخند چې دطالبانو داسلامي تحریک له لومړنیو اشخاصو او مؤسسینو څخه شمیرل کیده، دروس ضد جهاد دمهال تکړه او مسلکي مجاهد، دتنظیمي انارشیزم او فساد په وړاندې وتلی او متعهد مبارز او دامریکا په ضد دجهاد له بنسټ اینښودونکو او احیاء کوونکو څخه شمیرل کیږي .

دنوموړي شهادت بې له شکه چې دافغانستان او دنړۍ دمسلمانانو او مجاهدینو لپاره یوه لویه ضایعه وه، چې په اسانه به یې ځای ډک نه شي، خو ددې لپاره چې دحق دلارې ددې ستر مجاهد بیلګې مو راژوندۍ کړې وي، او دنوموړي ارمانونه مو درک کړي او ترسره کړي وي راځئ دنوموړي ژوندلیک او کارنامې په غور ولولو او دخپلې برحقې مبارزې په لاره کې دیوې بیلګې په توګه ترې استفاده وکړو .

زوکړه او دژوند لومړني مراحل یې

شهیدالحاج ملاعبیدالله اخند دملایارمحمد زوی اودمرحوم ملا فتح محمد چې په خپل وخت کې خورا مشهور اوپیاوړی عالم وولمسی په ۱۳۸۸ هـ ق کال کې دکندهار ولایت دژړۍ ولسوالۍ دنلغام سیمې دالکوزو په کلي کې په یوه دینداره او علم پالونکې کورنۍ کې وزیږېد. لومړنۍ زده کړې یې له خپل پلار او د کلي په مسجد

کې سرته ورسولې او وروسته یې دخپلې سیمې په سطحه له بیلابیلو دیني پوهانو څخه دیني کتابونه ولوستل. کله چې دشوروي یرغلگرو په وړاندې په افغانستان کې دجهاد دتودېدو کلونه وو، الحاج ملاعبیدالله اخند هغه مهال نوی ځوان و چې په لومړي ځل یې په کندهار کې دطالبانوپه لویه جبهه (دملامحمدصادق اخند جبهه) کې د شوروي یرغلگرو او کمونیستانوپه خلاف جهاد پیل کړ .

الحاج ملاعبیدالله اخند له جهاد سره سره دیني زده کړې هم په مسلسله توگه تعقیبولې خو ډیر مصروفیت یې جهادي و نوموړی به سراوکال په کندهار کې په خپله مربوطه جهادي جبهه کې و او په دې لاره کې یې کله هم ستړیا نه احساسوله .

دروسانو او کمونیستانو په مقابل کې جهاد

شهیدالحاج ملاعبیدالله اخند دشورویانو او دهغوی دمزدورانو (خلقیانو او پرچمیانو) په ضد دجهاد له وتلیو مجاهدینو او مشرانو څخه و نوموړي له کشرتوب نه په کندهار کې دشوروي یرغل په وړاندې وسله واخیسته او بیا یې ترهغه مهاله بې له کوم ځنډ او توقف څخه جهاد ته ادامه ورکړه، ترڅو د وروستي کمونیست واکمن (ډاکټر نجیب) حکومت سقوط وکړ .

الحاج ملاعبیدالله اخند خپل جهادي ژوند دیوه عادي مجاهد په توگه پیل کړ ، خو څنگه چې نوموړی دښه استعداد،جهادي حوصلې او استقامت څښتن او د بدني قوت له اړخه خورا مستعد او تیار و نو ډیر ژر دکندهار په سطحه دیوه تکړه او مسلکي مجاهد په حیث وځلېد .

دنوموړي جهادي ملگري وایي: دشورویانو په ضد د جهاد په مهال د ملاعبیدالله اخند دخوښې وړ وسله ۸۲ ملي متري توپ (هشتادودو) و چې په ډیره مسلکي توگه یې کاروله، ملاعبیدالله اخند چې وروسته په کندهار کې دملامحمد صادق اخند دجبهې دعمومي نظامي قوماندان په توگه وټاکل شو، دروسانو او کمونیستانو په خلاف

یې په خورا ډیرو جگړو کې شرکت کړی او په ډیرو مشترکو عملیاتو کې یې دمشر په حیث رول لوبولی دی .

نوموړي دکندهار دمیوند، ژړۍ، پنجوایي ارغنداب او ښار په شمول په نورو سیمو کې هم جهادي عملیات سرته رسولي دغه راز دهلمند په کجکي، د زابل په شهر صفا او او دروزگان دمرکز ترین کوټ دبلاغ او سرخم په مناطقو کې هم دروسانو او کمونیستانو په خلاف دجهادي عملیاتو برخوال پاته شوی دی .

دنوموړی یو جهادي ملگری ملا جان محمد وایي دزابل ولایت دشهرصفا په سیمه کې چې دکمونیستانو خوراستره قوه دمجاهدینو په یوه مشترک برید کې له منځه لاړه، ملاعبیدالله اخند هم ددې سترو عملیاتو برخوال و، ملاجان محمد چې ددې عملیاتو په مهال له ملاعبیدالله سره په یوه سنگر کې پاته شوی وایي: په یاد مې دي چې ملاعبیدالله اخند په دښمن باندې پرته له وقفې د هشتادودو توپ ۳۰ مسلسل گوزارونه وکړل ، چې ددشمن گڼ ټانگونه او زرهپوښونه په کې له منځه لاړل .

دکمونیستانو په ضد دجهاد په مهال ملاعبیدالله اخند څو ځله ټپي شوی و له دې جملې نوموړی یوځل هغه وخت سخت ټپي شو کله چې دکندهار ښار دمحله جات په سیمه کې دیولړ تاریخي جهادي عملیاتو په مهال له عالیقدر امیرالمؤمنین ملامحمد عمر مجاهد سره په یوه سنگر کې ناست و، دهغه مهال دمجاهدینو په وینا په محله جات کې ددې جنگ په مهال ددښمن دومره ټانگونه اوموټر ویشتل شوي ، چې ددښمن له تیښتې وروسته په سبا ورځ له لیري نه کتونکوخلکوچي دا سوزول شوی کتار لید نودزیات والي له وجې به یې گمان کاوه چې قوه اوس هم ولاړه ده، ځکه شمیریې خورا زیات وحال داچې دقوې زیات موټر سوزول شوي او نور یې واپس خپلو مرکزو ته په شا شوي وو.ویل کیږي چې په دې جگړه کې ددښمن تر ۱۲ زیات ټانگونه له منځه تللي وو، دهغه وخت مجاهدین وایې چې په دي جنگ کې دموټرو او ټانگونو ویشتونکې غټه وسله یوازې عالیقد امیر المؤمنین اوملا عبیدالله اخند چلوله .

وروسته دنجيب دحکومت دسقوط ترمهاله ملاعبيدالله اخند په کندهار کې په وسلوال جهاد بوخت پاته شو، دپنجوايي ولسوالۍ په فتحه کې يې ګډون درلود او دارغنداب ولسوالۍ دفتحې په مهال يې دمجاهدينو مشري په غاړه وه، ترڅو په دې توګه له کندهار څخه دکمونيستانو دواک لمنه ټوله شوه .

داسلامي تحريک تاسيس او په امارت کې يې خدمات

په کندهار کې دکمونيستي واکمنۍ له سقوط وروسته ملاعبيدالله اخند هم دخپلو ډېرو نورو ملګرو مجاهدينو او طالبانو غونډې عادي ژوند ته مخه کړه او دکندهار په ژړۍ کې په عادي ژوند بوخت شو چې په څنګ کې يې ورسره خپلې دينې زده کړې هم کولې. خو د وخت په تيريدو سره ددرست افغانستان غونډې په کندهار کې هم حالات ډېر خراب شول، تنظيمونو ته منسوبو او خپلسرو ټوپکيانو او پاټکوالو په خپل منځي جګړو ، داولس په ځورولو او دهيواد په لوټ او تالان پيل وکړ، تردې چې دافغانانو سر، مال، ناموس او هرڅه دټوپکيانو لخوا له خطر سره مخ شول .

ددې حالت دپای ته رسولو په تکل دملامحمد عمر مجاهد په مشرۍ دکندهار په ژړۍ او ميوند کې يوځل بيا پخواني مجاهدين او طالبان سره راټول شول او د ټولنيز فساد او هرج ومرج دختمولو لپاره يې ديوه نوي تحريک بنسټ کيښود، په دې لړ کې ملاعبيدالله اخند هم دهغو کسانو له جملې څخه و چې داسلامي تحريک په تاسيس کې يې مهم رول درلود، چې وروسته د ژوند ترپايه ديوه رښتيني او متعهد مبارز په توګه داسلامي تحريک په خدمت کې پاته شو .

دطالبانو لخوا دکندهار ښار له نيول کيدو وروسته نوموړی دکندهار دقول اردو دقومندان په صفت وټاکل شو، چې ورسره به دهيواد په لويديځ کې جهادي ليکو ته هم تلو او کله ناکله يې دفراه په دفاعي خط کې دعمومي مسؤل دنده هم ترسره کوله، په فراه کې دمسؤليت په مهال ملاعبيدالله اخند يوځل داسماعيل خان دناڅاپي بريد په ترڅ کې چې داختر په سهار يې کړی و له خپلو څو تنو ملګرو سره ونيول شو، خو څلويښت ورځې وروسته دعمومي تبادلې په ترڅ کې واپس راخلاص شو، کله چې

داسلامي تحريک لخوا د ۱۳۷۵ لمريز کال د ميزان په ٦ مه کابل ونيول شو، الحاج ملاعبيدالله اخند داسلامي امارت دمشرتابه لخوا لومړی ددفاع وزارت دسرپرست او وروسته رسما د دفاع وزير په توګه وټاکل شو، چې بيا يې په افغانستان دامريکا دبريداوله کابل نه داسلامي امارت دمجاهدينو د شاته کيدو ترمهاله همدې وظيفې ته دوام ورکړ .

د دفاع دوزير له دريځه ځرنګه چې ملاعبيدالله اخند داسلامي امارت دټولو مسلحو قوتونو مشر او لومړنی مسؤل بلل کيده، خپله يې هم هميشه په مختلفو تعرضي او دفاعي عملياتو کې برخه اخيسته، دکابل دشمال له دفاعي خطوطو يې هميشه ليدنه کوله او په همدې استقامت تقريبا په ټولو جګړو کې يې په خپله برخه درلوده .

دکابل په شمال کې دجګړو په ترڅ کې د زابل ولايت وتلی جهادي قومندان ملاعزيزخان په شهادت ورسيد، دغه راز د روزګان ولايت يو جهادي قومندان چې په ثاني ملامشر مشهور و هم شهيد شو ، ملاعبيدالله آخند او داسلامي تحريک وتلي قومندان ملاداداالله آخند له نورو مجاهدينو سره په يوه چورلکه کې د دوی فاتحې ته لاړل ، دوی لومړی زابل ته لاړل او له زابل څخه روزګان ته رهي شول، خو د روزګان د مرکز مربوط د مراباد په سيمه کې ددوی هليکوفتر دتخنيکي ستونزو له امله وغورځيد، دا پيښه که څه هم خطرناکه وه خو دالله تعالی په فضل يادو مشرانو او ددوی ملګرو ته په کې هيڅ زيان ونه رسيد.

دافغانستان په مختلفو سيمو کې دمخالفينو په وړاندې په جګړو کې ملا عبيدالله اخند ۷ ځله ټپي شوی چې وروستی ځل ټپي کيدل يې دکابل په شمال کې دکلکانو ولسوالۍ مرکز ته نږدې و، چې له امله يې نوموړی د ډيروژوروټپونوله امله تر ډيره وخته په تکليف و.

کله چې دامريکايانو دبريد په پايله کې اسلامي امارت له پلازمينې کابل او نورو ښارونو څخه عقب نشيني وکړه، شهيدالحاج ملاعبيدالله اخند دعاليقدر اميرلمؤمنين ملامحمد عمر مجاهد لخوا دامارت دمقام دنائب په توګه وټاکل شو، ددې درنې

وظیفې په مهال په داسې وخت چې دافغانستان او سیمې په سطحه شرائط سخت ناماسعد و، ددښمن دیرغل او تبلیغاتو توپان رالوتی و ، عامه حوصلې سختې ضعیفې شوې وې ، اسلامي امارت له مالي او تدارکاتي اړخه له سختو ستونزو سره مخ و او دنړۍ په سطحه یې له الهي فضل پرته هیڅ مرستندوی نه درلود، ملاعبیدالله اخند داسلامي امارت دنورو باعزمه مشرانو سره یوځای سخت تکالیف او مشقتونه په ځان ومنل، ترڅو یې د الله تعالی د فضل او نصرت په برکت په افغانستان کې دیرغل په وړاندې روان مقاومت ته نوی تشکل او روحیه ورکړه .

الحاج ملاعبیدالله اخند له سره داسلامي امارت دچارو دتنظیم لپاره نوي تشکیلات رامنځته کړل، چې له بیلابیلو کمیسونونو څخه عبارت دي، په دې لړ کې دطالبانو لخوا دکابل له پریښودلو لږ وروسته شهیدملاعبیدالله اخند دعالیقدر امیرالمؤمنین په هدایت د امارت دنورو مشرانو سره یوځای په لومړي ځل دجهادي تشکیلاتو دتنظیم کار پیل کړ ، دنوموړي یو نږدې ملګری وایي ، چې په دې وخت کې یې لومړی له ملادادالله اخند اوځینونورومسئولینو سره ولیدل، دغه راز دافغانستان دمختلفو زونونو له بارسوخه جهادي مشرانو سره یې لیدل کتل پیل کړل. په دې توګه په لومړي ځل څلور کمیسیونونه (نظامي ، اقتصادي ، فرهنګي او سیاسي) رامنځته شول، دغه راز ترڅه مودې تیریدلو وروسته دافغانستان دټولو ولایاتو لپاره جهادي مسؤلین هم مقرر او لومړني تشکیلات له سره ترتیب شول، چې په دې کار سره دامریکا په ضد روان جهاد له نوي نظم او مؤثریت څخه برخمن شو .

دشهید ملاعبیدالله اخند دنږدې همکارانو په وینا دامریکا په ضد دجهاد په لومړیو کلونو کې نوموړي دجهادي خوځښت دتقویې او سرتاسري کولو لپاره ډیرې هڅې وکړې، ډیرو زیاتوسیمو ته یې سفرونه وکړل او د ډیرو هغو مجاهدینو دروازو ته ودرېد او جهاد ته یې راوبلل چې نوموړي به ترې دجهاد او مبارزې تمه درلوده ، دده او داسلامي امارت دنورو دردمنو مشرانو دهمدې هڅو په پایله کې په افغانستان کې

جهاد یوځل بیا په تدریجي توګه قوت وموند، چې اوس دادی د فتحې تر منزله رسیدونکی دی .

شخصیت او ذاتي ځانګړنې یې

دهلمند ولایت اوسیدونکی مولوي محب الله (ګرمسیري) چې دشورویانوداشغال په وړاندې دجهاد په کلونو کې څه وخت له الحاج ملاعبیدالله اخند سره یوځای پاته شوی او وروسته یې هم له نوموړي سره نږدې تعلقات درلوده ، وایي چې دالحاج ملاعبیدالله اخند له ترټولو بارزو صفاتو څخه یو دنوموړي تقوی او قوي عزم و ، الحاج ملاعبیدالله اخند دجګړې او مقاومت په حالاتو کې خورا حوصله ناک او باعزمه و او په عامه ژوند کې یې هم ډیره تقوی درلوده ، دمولوي محب الله په خبره په کندهار کې دده یاددي چې نوموړي دخپلې جبهې ملګري ټول په نیک چلند، دیانت او دجماعت په لمانځه عادت کړي وو. او کوم څوک چې به دیني ارزښتونو ته په عمل کې ژمن نه و په خپله جبهه کې یې نه پریښود ، دجهاد په مهال به ملاعبیدالله اخند هر سهار دسورت یاسین ختم کاوو ، چې یوه مجاهد به تلاوت کاوو او نور به ورته غوږ وو .

دمولوي محب الله په خبره الحاج ملاعبیدالله اخند په ځانګړي توګه له دیني علم سره ډیر شوق درلود او دعلماء کرامویې خورا ډیر احترام کاوو، کله چې نوموړی په کابل کې ددفاع وزیر و، نو که یو عادي دیني عالم به یې هم ملاقات ته ورغی، په ډیر ادب به یې ورسره ملاقات کاوو او پوره هڅه یې کول چې عزت اودرناوی یې وکړي .

ملا صالح محمد اخند چې د روس ضد جهاد په مهال د ملاعبیدالله اخند نږدې ملګری پاته شوی وایي: ملاعبیدالله اخند متقي سړی و، که به یې د مجاهدینو په موټر کې د موسیقي آلات ولیدل سمدستی یې ماتول،دغه راز که به په کوم مجلس یا ولسي- مراسمو کې کوم ناروا عمل تر سترګو شو مجلس یې پریښود، نوموړی له قومي تعصب نه پاک انسان و او د قوم پوښتنه سخته پرې غمیدله او هیڅکله یې د قوم او قومبازۍ په اړه بحث نه خوښاوه.

ملا سردار محمد اخند چې کلونه کلونه يي د ملا عبيدالله اخند سره ملګرتيا کړې وايي: هيڅکله مي نه دی ليدلی چې نوموړي دې بې جماعته لمونځ کړی وي، حتی که به دوه کسان وو خپله مخته کيدو يا يي بل ملګری مخکې کاوو او دجماعت لمونځ يې اداء کاوو،نوموړی ددفاع وزير و مګر ډير وخت به په جنګي خطونو کې وو اوپه ډېرو جګړو کې يي خپله شرکت کاوه.

ملا عبدالصمد دنوموړي د خاطرو بيانولو په ترڅ کې وايي : يو وخت له خوست څخه کابل ته تلو چې د طالبانو د څو موټرو کاروان وو په کاروان کې ملاعبيدالله اخند هم و، له يو طالب څخه په موټر باندې د يوشپانه مېږه ووهله شوه چې په څړک باندې روانه وه، ملاعبيدالله اخند شپون راوغوښت، لومړی يي ښه اکرام وکړ او بيايي ترې وپوښتل چې ددې ميږې قيمت څو روپۍ و، کله چې هغه قيمت ورته وښود، ملاعبيدالله اخند هماغومره پيسې ورکړې .

ملا اسرائيل اخند داسمعيل خان لخوا په هرات کې دنوموړي دبندي کيدو واقعه بيانوي او زياتوي: الحاج ملاعبيدالله اخند په فراه کې ددښمن لخوا ونيول شو، او بيا هرات ته انتقال شو، په هرات کې دتورن اسمعيل خان کسانو ترې غوښتل چې د تيلويزوني کمرې په مخکې دا خبرې وکړي چې طالبان له پاکستان سره تړاو لري يا پاکستان ورته پيسي ورکوي، ترڅو دا خبرې د کابل د ټيلويزون له لارې نشر- شي، خو ملاعبيدالله اخند ددښمن د هرڅومره فشار او زورزياتي سره سره دې خبرو ته حاضر نه شو، ملااسرائيل وايي: کله چې طالبانو هرات فتحه کړ يوه ورځ په هرات ښار کې له ملاعبيدالله اخند سره روان وم چې په يوه کس يي نظر ولګيد او غږ يې پرې وکړ، دا هغه کس و چې د زندان په مهال يي له ملاعبيدالله اخند څخه پوښتنې او استنطاق کاوو، ملاعبيدالله اخند ورته ووېل : تا چې له ماسره کوم زياتی کړی دی، زما لخوا درته بخښنه ده، خو يوازې دا درته وايم چې موږ يوازې دالله تعالی درضاء په خاطر او اسلامي نظام د قيام لپاره راپورته شوي يو او په سوګند درته وايم چې په دې لاره کې د هيڅا اجيران نه يو او نه له چاسره تړاو لرو .

الحاج ملاعبدالغفار چې داسلامي امارت دواکمنۍ په مهال ددفاع وزارت دمخابراتو عمومي مسؤل و او له ملاعبيدالله اخند سره ډير وخت نږدې اوسيدلی هم د ملاعبيدالله اخند دتقوی او له بيت المال سره د ډير احتياط يادونه کوي ، نوموړی وايي له ملاعبيدالله اخند سره دکندهار په ژړۍ کې دده کورته هم ورغلی په داسې حال کې چې ملاعبيدالله اخند ددفاع وزير و ، خو دکور ګوزاره يې ديوه عادي او فقير سړي په شان وه .

ملاعبدالغفار اخند د دفاع وزارت داستخباراتو دمسؤل ملانورعلي له قوله وايي، چې يوه وخت هغه مهال چې دملاعبيدالله اخند خپل کور په کابل کې و، ملاعبيدالله اخند په نيمه شپه دروازه راوټکوله ، کله چې ورته راووتلم راته ويې ويل ، چې يو څه خپلې شخصي پيسې که درسره وي ، په قرض يې راکړه ، چې زوی مې (محمد) ډېر سخت عاجل مريض دی ، ملانورعلي وايي چې ماورته ووېل ، چې ۴۰۰ بستريز روغتون ته يې ورسوه ، هلته دامارت دمربوطو کسانو علاج مفت کيږي ، او يا دبيت المال پيسې پرې مصرف کړه، ځکه دومره اجازه خو شته ، خو ددې خبرې له اوريدو وروسته ملاعبيدالله اخند راته ووېل چې ، ته اوس ماته لارښوونې مه کوه، که شخصي- پيسې درسره وي ، په قرض يې راکړه چې کله مې پيدا کړې واپس به يې درکړم ، ملانورعلي وايي ، چې بياماورته ۲۰ زره روپۍ چې زما شخصي وې را ووايستې ، چې وروسته ددفاع وزير ملاعبيدالله اخند دغه پور پيسې په يوه وار را اداء نه کړې ، بلکې په پنځه سوه ، زر او يا يونيم زر روپيو ادا کولو سره يې په کرار کرار دغه پور راخلاص کړ .

ملاعبدالغفار اخند وايي ، دملاعبيدالله اخند دکور پيردار دخپلو معلوماتو له مخې هغه وخت راته ويليوو چې دملاعبيدالله اخند دکور په مصارفو کې په اونۍ کې يوځل يوازې (نيمه کيلوغوښه) شامله وه ، چې دادنوموړي لخوا له بيت المال سره په بې ساري احتياط او عادي ګوزاره باندې دلالت کوي .

ملاعبدالغفار اخند وايي ، ملاعبيدالله اخند دعاجزۍ هم خورا ښه صفات درلودل ، په لاره دتګ په مهال له چانه نه مخکې کېده ، او که به دکيناستو ضرورت وو هيڅکله

يې داتقاضا نه کوله چې څوک ورته يوشی اوار کړي ، بلکې په سپیرو خاورو کې ډېر بې تکلیفه کیناستلی شوای ، دغه راز ملاعبدالغفار اخند ددفاع دوزیر په توګه دوظیفې په مهال دملاعبیدالله اخند په اړه وايي .

هغه ډېر متوکل سړی وو ، او خپلو وظایفو ته هم ډېر متوجه و ، په ټول افغانستان کې به ترمختلفو ولایاتو او سیمو پورې په خپل موټر کې له خپلو څو تنو ملګرو سره یوازې ګرځیده ، معمول يې دا و چې داونی اکثره ورځې به په نیمه شپه له کابل څخه راونیدو، دکابل په شمال کې به يې په زاړه او نوي سرک پراته دفاعي خطونه له نږدې کتل، له مسؤلینو به يې وضعیت معلوماوو ، او چې کله به د دفتري رسمیاتو دپیل وخت رارسیده ، بیرته به يې ځان وظیفې ته رساوو او رسمي کار به يې پیلاوو ، ملاعبدالغفار اخند وايي داسې مې هم په یاد دي ، چې ددفاع وزیر ملاعبیدالله په یوازې سر چې موټر يې په خپله چلاوو ، دشمال تردفاعي کرښو تللی او دکرښو جاج يې اخیستی وي .

ملاعبدالغفار چې ددفاع وزارت دمخابرې خصوصي مسئولیت هم ور له غاړې وو وايي ، ددفاع په وزارت کې د وظیفې په ترڅ کې داسې مې هیڅکله نه یادیږي، چې ملاعبیدالله اخند دې له مسؤلینو او مراجعینو څخه نادرکه شوی وي ، ځکه عمومي مخابره به ۲۴ ساعته خلاصه وه، چې دعمومي مخابرې مسؤلین به بیا له ملاعبیدالله اخند سره همیشه د مخابرې له لارې په رابطه که وو او چې دهرچا به څه کار په شپه او ورځ پیداکیدلای شوای تردفاع وزیر به رسول کیده .

د امریکا په ضد دنوي جهاد دپیل په شیبو کې چې ډېر دمایوسی او ازمیښت وخت وو ، شهید ملاعبیدالله اخند به په مجالسو کې ملګرو ته همیشه دا آیت کریمه ددلیل په توګه وایه (والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا وان الله لمع المحسنین) ده به همیشه ویل که موږ یوځل په رښتیا دجهاد نیت ولرو ، نو الله تعالی حتما دجهاد اسباب او امکانات راته برابروي .

دهلمند ولایت دګرشک په ولسوالی کې يو تن جهادي مسؤل ملاعطامحمد چې په هماغو شیبوکې له الحاج ملاعبیدالله اخند سره نږدې پاته شوی، وايي چې نوموړي موږ ته همیشه توصیه کوله ، چې له خلکو سره ښه ګوزاره کوئ ، اګر که تاسو په تکلیف یاستئ ، تاسو ودې یاستئ خو له خلکو به هیڅکله په زور او برلاسی څه شی نه غواړئ ، بلکې پرېږدئ چې اولس مو خپله حال ووینی او په خپله درسره مرسته او همکاري وکړي .

دامریکا ضد جهاد په هماغو پیلیزو شیبو کې دشهید ملاعبیدالله اخند دارتباط مسؤل وايي ، چې سره له دې چې حالات سخت خراب وو او امنیتي خطر هر ځای موجود و ، خو شهید ملاعبیدالله اخند راته ویلي و ، چې ته به هیڅکله دتیلفون نمبر نه بدلوې او نه به يې بندوې ، او ده خپله هم يو نمبر همیشه فعال ساته ، چې مجاهدینو همیشه زما په واسطه پیدا کولای شوای، په دې برخه کې شهیدملاعبیدالله اخندپه دې نظر وو ، چې که موږ ونیول شو ، یا زندان ته ولویږو دا دومره بده نه ده لکه دمجاهدینو چې يو عاجل ضرورت وي ، او موږ ورته ځان حاضر نه کړو او یا ترې ناخبره پاته شو

داسلامي امارت نومیالي لیکوال ملا خبیراحمد مجاهد چې دامریکا ضد جهاد په لومړیو کلونو کې يې داسلامي امارت دمطبوعاتو په احیاء کې اساسي رول درلود او په دې مهال يې له ملاعبیدالله اخند سره نږدې رابطه او همکاري درلوده وايي یوه ورځ داسلامي امارت نائب ملاعبیدالله اخند داسې مخاطب کړم (فی الحاله له مونږ سره وسایل په نشت حساب دي ، خو خدای B مهربان او لوی دی ، دټولي دنیا کفار او داسلام دښمنان راته یو شوي ، ددنیا په مخ دیوې لویشتي ځای نلرو او نه هم په ټوله دنیا او ګاونډکې داسې کوم هیوا د شته چې دڅه مرستي او خواخوږي ډاډ يې راکړي وي ، مطلب حامي ، مددګار او ساتونکی مو يو الله B دی پرهغه به توکل او عزم کوو، مونږ به دیته نه ګورو چې اول ښه ډېر او کافي وسایل، وسلي او پیسې پیداکړو نوبیا به جهاد شروع کوو که نور هیڅ هم په لاس رانغلل دځمکي کاڼي (ډبري) خوشته

داشغالگرو په لوربه یې ورغورځو او خدای B ته به په ورځ دقیامت همداوایو چې همدومره مو په وس پوره وه چې ستا ددین دښمنان مو په ډېرو ویشتل خو ولې په ارام اوساکت کښیناستلو او بله داچې په دې کارکې به د شهادت او بندیخانود زغملونیت خامخا کوو)

په پاکستان کې دزندان په مهال شهیدالحاج ملاعبیدالله اخند دقران کریم حفظ هم مکمل کړ او دزندان په موده کې یې همیشه په نفلي لمانځه کې دقرانکریم ختمونه سرته رسول او دزندان نورو ملگرو ته یې هم همدا لارښوونه کوله ، چې دقران کریم دعادي تلاوت په ځای دې دقرانکریم حفظ وکړي اوپه لمانځه کې دې تلاوت کوي ، ځکه ده به ویل چې په لمانځه کې تلاوت که له یوې خوا ډېر اجر لري ، له بلې خوا ډېر په توجه او حضور سره کیږي ، او ډېر خوند پرې اخیستل کیږي . دنوموړي دکراچۍ دزندان یو ملگری چې له شهیدملاعبیدالله اخند سره دځنگ په اطاق کې پاته شوی وایي: چې ملاعبیدالله اخند راته وویل (قرانکریم مې په دوو کلونو کې مکمل یاد کړ ، په پیل کې مې څلور سورتونه (سورت یس ، سورت الملک ، سورت الدخان ، سورت حم السجدة) یاد کړل ، او دا مې معمول جوړ کړ ، چې دجمعې په شپه به مې په څلورو رکعتونو نفلو کې همدا څلور سورتونه لوستل او وروسته مې الله تعالی ته دعا کوله او دقرانکریم دحفظ توفیق مې ترې غوښت ، چې دادی الله تعالی دقرانکریم دحفظ نعمت راته نصیب کړ)

شهادت یې

شهیدالحاج ملاعبیدالله اخند د ۲۰۰۷ میلادي کال دجنورۍ دمیاشتې په دریمه نیټه دپاکستان بلوچستان ته دسفر په مهال په کویټه کې دپاکستاني استخباراتي چارواکو لخوا ونیول شو، له نیول کیدو وروسته ترډېره وخته دنوموړي په هکله هیڅ معلومات نه ترلاسه کیدل ، ترڅو دنوموړي کورنۍ ته دپاکستاني چارواکو له خوا احوال ورکړل شو ، چې ملاعبیدالله اخند د ۲۰۱۰ میلادي کال د مارچ په پنځمه دجمعې

په مبارکه ورځ دپاکستان په کراچۍ کې په یوه زندان کې په حق رسیدلی او مړی یې خاورو ته سپارل شوی دی .

دشهیدالحاج ملاعبیدالله اخند دشهادت خبر دټولو نړۍ دمسلمانانو او خصوصا افغانانو او داسلامي امارت دمجاهدینو لپاره یو دردوونکی خبر و ، داسلامي امارت دمشرتابه لخوا دنوموړي دشهادت په اړه په خپره شوه اعلامیه کې وویل شول (دافغانستان اسلامي امارت دالحاج ملاعبیدالله اخند دشهادت په اړه دنوموړي درنې کورنۍ ،ټولومجاهدینو،افغان ولس اوټول اسلامي امت ته دغمرازۍ ،تعزیت او تسلیت مراتب وړاندي کوي ، دغه راز ځنگه چې نوموړي په جهادي ژوند او لاره کې خپل روح خپل خالق او مالک B ته سپارلی، د الله تعالی له دربار څخه نوموړي ته دشهادت دقبلېدا او دفردوس جنت غوښتنه کوي دغه راز یې قریبانوته هم له اللهي دربار څخه جمیل صبر او عظیم اجر غواړي .

دافغانستان اسلامي امارت دشهید الحاج ملا عبیدالله اخند تشه دټولي اسلامي نړۍ خصوصا دافغانستان لپاره یوه نه جبرانیدونکي ضایعه بولي اودپاکستان له چارواکوڅخه جدي غوښتنه کوي چي دالحاج ملا عبیدالله اخند ددزنداني کیدو ، مریضي او وفات په اړه اسلامي امارت ته بشپړ او واقعي معلومات ورکړي ،داچي دنوموړي ترشهادت پوره دوه کاله وروسته دشهید کورنۍ ته خبر ورسیدموږ ددي ځنډپه برخه کې دنړیوال سره صلیب اداره هم پړه بولو چي په پاکستان کې یې داسلامي امارت دبندیانو په اړه تر اوسه پوري هیڅ نو عه معلو مات دنوموړي شهید او نورو بندیانو کو رنیو ته نه دي رسولي او ورنه جدي غوښتنه کوو چي په را تلو نکي کې خپله دغه نیمگړ تیا پوره کړي ځکه دا ددوی دنده ده)

شهیدالحاج ملاعبیدالله اخند څوارلس اولاده تر شا پرې ایښي ، چې د ۹ زامنو له جملې یې څوتنه حافظان او نور ددیني علومو زده کوونکي دي .

انا لله وانا الیه راجعون

د شهيد مولوي عبدالسلام ژوند ته لنډه کتنه

ليکنه: قاري سعيد

دطالبانو داسلامي تحريک دبرياليتوب ، استقامت او ثبات يو راز دا بلل کيږي، چې دا تحريک دمعاصر پُرفتن دوران له منځه دالله تعالی دهغو صالحواو نيکو بندګانو څخه جوړ تحريک دی چې په اوس وخت کې يې خورا لږ مثالونه موندل کيدای شي. دا تحريک چې لويه برخه يې دديني مدارسو طالب العلمان او ديني علماء دي، له همدې څخه څرګنديږي چې په دې تحريک کې دمعاصر دور ترټولو متدين، پاک نفسه او سپيڅلي خلک راجمع شوي دي، دديني علومو دطالبانو په اړه سترمجتهد امام مالک V فرمايي (که چيرې دقرآن او احاديثو دطالبانو په منځ کې هم اولياء الله نه وي، نو معنی يې داده چې دځمکې په مخ اولياء الله شتون نلري)

دطالبانو په اسلامي تحريک کې ډير داسې ګمنام اشخاص تير شوي او لا اوس هم شته ، چې اعمالو ته يې په پام سره بې له شکه داولياء الله حکم وربانـدې کيـدلای شي. هغه دخدای تعالی دوستان چې ورځ په جهاد او دالهي دين په بي ريا او بې عوضه خدمت تيروي او دشپې دخدای تعالی حضور ته په سجده پراته وي . که له يوې خوا دعلم، تقوی، ديانت او اخلاص بيلګې وي له بله اړخه دايثار، شجاعت او جرأت مثالونه وي، دالله تعالی دلارې دداسې صالحو لارويانو له جملې يو هم شهيد مولوي عبدالسلام و چې الله تعالی ورته د سيرت او صورت ښکلاوې په يورنګ ورکړې وې. راځئ څو شيبې ددې شهيد له ژوند او کردار سره پاته شو .

پيدايښت او دژوند لومړني مراحل

مولوي عبدالسلام اخندزاده دملامحمد صادق اخند زوی دمرحوم مولوي صالح محمد لمسی په قوم پښتون - بارکزی په۱۳۴٦دسرطان پر۱۵ مه دکندهار ولايت دنېش ولسوالۍ په شاويز کلي کې په يوه دينداره او علم دوسته کورنۍ کې زيږيدلی دی .

لومړنۍ زده کړې يې په خپل کور کې ترسره کړي دي ، او دابتدائي زده کړو په شمول يې ډيرې زده کړې له خپل پلار او ترونو مولوي عبدالخالق اخندزاده صاحب او مولوي عبداللطيف اخندزاده صاحب څخه ترسره کړي دي .

ددوی کورنۍ له ډيره وخته دعلم او ديندارۍ کور پاته شوې او تر ۷ پيړيو يې نيکونه علماء پاته شوي دي. مولوي عبدالسلام لا دنوي ځوانۍ په مرحله کې و چې روسي يرغلګرو په افغانستان يرغل وکړ او دعمومي هجرت په مهال ددوی کورنۍ له خپل اصلي ټاټوبي څخه دپاکستان سرحدي ښار چمن ته کډه شول . هلته مولوي عبدالسلام صاحب خپلې زده کړې په نورالمدارس فاوقيه مدرسه کې پيل او ترسره ورسولې. نوموړي دحديثو دوره په چمن کې د شيخ الحديث مولوي محمد علي صاحب په مدرسه کې ترسره کړه او همدلته يې دحديثو سند ترلاسه کړ .

دروس ضد جهاد کې شرکت

مولوي عبدالسلام ځوان و چې په افغانستان کې د کمونيزم په خلاف جهاد پيل شو. نوموړي چې له جهاد سره بې کچې مينه درلوده دديني تعليم سره سره يې په جهاد کې هم شرکت کاوو ، نوموړی له پيله ترپايه په کندهار کې د ملاشيرين اخند په مشرۍ دطالبانو په لويه جبهه کې و ، دا جبهه چې دکندهار ښار په شاوخوا سيمو لکه محله جات، ارغنداب او ډنډ ولسواليو کې يې فعاليت درلود ، مولوي عبدالسلام هم په کې ديوه مجاهد په صفت دنده اجراء کوله ، دډاکټر نجيب دحکومت په وروستيو کلونوکې نوموړي دکندهارـ کابل په لويه لاره د جبار او دوستم مليشو په ضد جګړو

کې هم شرکت درلود، مولوي عبدالسلام له دیني زده کړو سره په ځنګ کې ترهغه مهال جهاد ته ادامه ورکړه ترڅو کمونیستي واکمني نسکوره شوه .

د هرج و مرج په دور کې

دتنظیمي خپل منځي جګړو او ګډوډۍ په دور کې مولوي عبدالسلام صاحب چې دغه مهال فارغ عالم و، دکندهار ښار ته نږدې ددامان ولسوالۍ په خوشاب سیمه کې یې یوه مدرسه جوړه کړه او ددیني علومو تدریس یې پیل کړ . دغه مهال نوموړي لسګونو مشرانو طالبانو ته دیني کتابونه تدریسول، په دې سربیره څرنګه چې دغه مهال دافغانستان دنورو برخو غوندې په کندهار کې عامه فساد او هرج ومرج پیل شوی، خپلسرو قومندانانو خلک ځورول، له خلکو یې پیسې اخیستې او یوه ستر اجتماعي فساد ته یې لاره هواره کړې وه، مولوي صاحب دخپلې سیمې خوشاب په سطحه د منکراتو دمخنیوي لپاره هڅې پیل کړې او په دې لړ کې یې په خپله سیمه کې څو ځله سرکشو او بدکاره خلکو ته دناروا اعمالو له امله سزاګانې هم ورکړې ، او دخپل توان په اندازه یې دخپلې سیمې په سطحه دښکاره منکراتو مخه ونیوله . مولوي صاحب دطالبانو داتحاد او نظم لپاره هم هڅې پیل کړې او له ډیرو مشرانو او دیني علماء کرامو سره یې لیدنې کتنې ترسره کړې، په همدې مهال دکندهار د ژړۍ دسنګ حصار په سیمه کې د ملامحمد عمر مجاهد په مشرۍ دطالبانو تحریک پیل شو، چې دپیل په ابتدایي شیبو کې مولوي عبدالسلام صاحب له خپلو ۷۰ تنه طالبانو سره له نوموړي تحریک سره مل شو .

دطالبانو په اسلامي تحریک کې خدمات

د اسلامي تحریک دپیل په ابتدائي شیبو کې کله چې طالبانو د میوند په ولسوالۍ ولکه ټینګه کړه، نو د مشرتابه لخوا مولوي عبدالکریم د میوند دولسوال په حیث مقرر شو چې مولوي عبدالسلام صاحب یې دمرستیال په حیث دنده اجراء کوله.

تردې وروسته نوموړي په نورو عملیاتو کې هم برخه درلوده، ترڅوچې کندهار ولایت په بشپړ ډول د طالبانو لخوا ونیول شو، دکندهار له فتحې وروسته مولوي عبدالسلام لومړی دکندهار دهوایي ډګر دمسؤل په حیث وټاکل شو او وروسته دکندهار دامنیه قومندان په حیث مقرر شو .

دغه مهال دکندهار امنیه قومنداني دټولو جهادي تشکیلاتو مرکز بلل کیده او له وظیفوي اړخه یو مهم مقام و له همدې امله خو داسلامی تحریک مشر۔ ملامحمدعمر مجاهد مولوي عبدالسلام صاحب چې دنوموړي خورا زیات اعتماد ورباندې و او خورا نږدې تعلقات او تعارف یې ورسره درلود دکندهار دامنیه قومندان په حیث وټاکه .

دغه مهال مولوي عبدالسلام صاحب دکندهار دامنیه قومندانۍ له رسمي وظائفو سربیره دامیرالمؤمنین ملامحمد عمر مجاهد دیوه نږدې مشاور او همکار په حیث هم دنده ترسره کوله. نوموړی جید عالم، بادرکه مجاهد، مدبر مشر۔ او تروروستۍ کچې متقي او خدای ته تسلیم انسان و. د ملامحمد عمر مجاهد لپاره یې د امین مشاور حیثیت درلود، دنوموړي ملګري وایي چې په دې مهال له مولوي عبدالسلام صاحب سره دملامحمدعمر مجاهد دومره همیشني تعلقات اور اشه درشه وه چې اکثره وخت به چې ملاصاحب په خپل دفتر کې نه و، نو ملګرو به یې دمولوي عبدالسلام صاحب په ځای کې پوښتنه کوله او ډیر وخت همالته پیدا کیدو .

ملامحمدعمر مجاهد نوموړی دتیرجهاد له وخت څخه پیژاند، دنوموړي د علم ، دیانت ، تقوا او اجتماعي درک په اړه یې له نږدې معلومات درلودل ، نوځکه یې دشهید مولوي صاحب منزلت پیژاند او په قدر ورته قائل و .

دمولوی عبدلسلام صاحب شهادت

په ۱۳۷۴ هـ ش کال کې کله چې دهیواد په لویدیځ کې دهرات واکمن تورن اسمعیل خان لومړی په ګرشک برید وکړ او وروسته داسلامي تحریک مجاهدینو شکست ورکړ او دفراه ولایت ته یې په شا کړ ، دجګړو په همدې لړۍ کې په لویدیځ

کې دطالبان عمومي نظامي قومندان ملامحمد اخند زخمي شو، پـه دې مهـال مولـوي عبدالسلام په خپله له یوشمیر مجاهدینو سره د جګـړې لـومړني خط تـه لاړ، چـې پـه همدې جهادي سفر کې نوموړی دفراه ولایت د آب خرما په سیمه دخوست په دره کې له دښمن سره په جنګ کې په شهادت ورسید .

دشخصیت په اړه یې

شهید مولوي عبدالسلام صاحب داسلامي امارت په سطحه یـو لـه هغـو کسـانو څخه و چې په بي ساري علمي استعداد او تقـوی یـې شـهرت درلـود. نومـوړي تـه الله تعالی په علمي استعداد او سیاسي درایت سربیره خورا متشرع شخصیت هم ورکړی و ، دنوموړي ملګري او متعلقین اوس هم دده د تواضع ، خوش اخلاقۍ او حسـن تعامـل یادونه کوي، همدا وجه وه چې نوموړی یې په ډیر کشر عمر کې د ډیرو زړونومحبـوب ګرځولی و او دخپلې سیمې په سطحه یې بیساری محبوبیت او نفوذ درلود .

دنوموړي تره مولوي عبداللطیف اخندزاده صاحب چې مولوي عبدالسلام یې لـه کوچنیوالي شاګرد پاته شوی وایي ، چې مولوي صاحب دتقوا او دیانت لـه اړخـه یـوبې جوړې سړی و ،نوموړي وایي دمولوي صاحب دری صفات خورا ښکاره وو هغـه داچـې نهایي تقوا دار و ، شجاعت یې درلود او الله تعالی خورا ښه علم ورکړی و .

دشهید مولوي صاحب ددیانت او قـرب الـی الله اثـار دنومـوړي لـه شـهادت نـه وروسته هم ولیدل شول ، هغه داچـې کلـه دنومـوړي جسـد دجنـګ لـه میـدان څخـه هدیرې ته راوړل شو، نو د دفن په مهال یې دنوموړي اغوستی کـوټ تـرې ایسـته کـړ، مګر ددې کوټ داسې خوشبویي پورته کیدله چې د جنازې ټولو خلکو احساس کړه لـه همدې امله خو دنوموړي همدا کوټ جنازې ته حاضرو خلکو ترخپل منځ ټوټه ټوټه کـړ او له ځانو سره یې یو ووړ، چې دهرې برخې یې خوشبویي پورته کیدله.

دشهید مولوي عبدالسلام پلار ملا محمدصادق اخندزاده وایي چې دنوموړي لـه شهادت څخه ۹ کاله وروسته یو وخت دده قبر ته ورغلم ، ګورم چې قـبر یـې لویـدلی

دی ، نو مې یو سهار وختي له ځان سره اراده وکړه، چې دخلکو له راتګ وړاندې یې قبر جوړ کړم په همدې نیت مې قبر راوسپړه ، خو په دې وخت کې دمولوي صاحب جسد رالوڅ شو، نوموړی وایي چې دغه مهال یې ولیدل چې دمولوي صاحب جسد له ۹ کالـه تیریدو وروسته هم نه دی خاورې شوی او داسې سالم پروت دی لکه په همدې شـیبه چې دفن شوی وي .

دملاسیف الله اخند په نوم یو طالب چې له مولوي عبدالسلام سره یـې ۱۵ کالـه ملګرتیا کړې وایي، چې نه یې یادیږي چې مولوي صاحب دې دجماعـت لمـونځ قضـا ء کړی وي ، بلکې په هرډول حالاتو کې دجماعت دلمانځه سخت پابند وو ، نومـوړي پـه ښه علم سربیره خورا ښه قرئت او حسن صوت هم درلود او په ډیر زړه وړونکي ترنم به یې اذان کاوو .

دغه دالله تعالی صالح بنده په داسې مهال په شهادت ورسید چې لا یې دځـوانۍ عمر پای ته نه وو رسولی ، له نوموړي څخه یوازې یوه لور پاته ده .

انا لله وانا الیه راجعون

❊ ❊ ❊

د شهید مولوي عزت الله عارف ژوند او کارنامو ته کتنه

لیکنه: خبیراحمدمجاهد

په راتلونکو کرښو کې درسره د داسې چا په اړه خواله کوو چې هغه داسلام په غم غمجن اودمسلمانانوپه درد دردمند،داتفاق اواتحادپه هیله دسیدجمال الـدین افغـان اومولاناعبیدالله سندهی په څیرملنگ، دمسـلمانانودازادۍ اوخپلـواکۍ دقـافلومخکښ اوپـه عـین وخـت کـې دعلمـي، سـیاسي اوجهـادي میـدانونونومیالی اتـل، پـه نبـوي اخلاقوباندې مزین، همیشه یې په خوله باندې مسکا، نـوراني اودروڼ تنـدي څښـتن و. های ! څومره قیمتي انسان و چې دسختوتکالیفواومصایبوپه وخت کې هم دصـبراوزغم نه پرته پکې بل هیڅ نشوای لیدل کیدای .

دعلـم، عمـل، سیاسـت اوجهادداځلانـده سـتوری دافغانسـتان دننگرهارولایـت دچهاردهي اوسیدونکی چې دخپل نوم نه زیات په خپل تخلص (عارف صیب) بانـدې مشهور و.

مرحوم مولانا حـافظ محمـدعزت الله (عـارف) نـورالله مرقـده، دننگرهارولایـت دمشهورجهادي اوعلمي شخصیت مولاناعبدالکافي صاحب زوی پـه ۱۳۴٦هــ ش کـال پهچهاردهي کلي کې زیریدلی، ابتدایي زدکړه یې د خپل کـلي پـه جومـات او ښـونځي کې ترسره کړه، له هغه وروسته دمتوسطې دورې لپـاره دبټـي کـوټ ولسـوالی، دفـارم غازي ابادپه ښونځي کې داخل شو.

شهیدعارف صاحب ته الله پاک په وړوکوالي کې داسې اوصـاف وربښـلي وو چـې لیدونکي به یې په اسانۍ سره دا اندازه لګولی شوای چې دا ماشوم پـه مسـتقبل کـې

دټولنې دخدمت او رهبرۍ جوګه دی. دفارم غازي ابادښونځي کې یې نهم صنف کـې اول نومره کامیابي ترلاسه کړه اوله دې وروسته یې دجلال ابادپه مشهوره دیني مدرسه نجم المدارس کې داخله واخیسته.

په دې مدرسه کې یې ایله یوکال زدکړه پوره کړې وه چې دروسي پلـوه ګـوډاګي رژیم لخوادګران هیوادپه حقاني علماووظلمونه شروع شول، چې پکې دنجـم المـدارس دمدرسې جید استاد او د عارف صاحب نږدې خپل (مولـوي غـلام سـبحاني صـاحب) سره دخپلو نوروملګرومدرسینودظالم اوبې دینه حکومت لخواګرفتارشو. له بـل لـوري دمرحوم عارف صاحب والدګرامي چې دسیمې یومخورمشر، عالم اولـوی مجاهـد و پـه هیوادکې داوسیدو دائره پرې تنګه شوه نوګاونـډي هیـواد پاکسـتان تـه سره لـه خپلـې کورنۍ په ۱۳۵۸ کال کې په هجـرت کولومجبـوراو د اوسـنی خیـبر پښـتونخوا ایالـت اړوند دمته مغل خیل په سیمه کې د خپل قوم سره یوځای کې میشت شو.

دیني زدکړې

شهیدمولوي عزت الله عارف صاحب چـې دمرحـوم مولـوي عبـدالکافي صـاحب کشری زوی وهغه یې داسلامي علومودزدکړې لپاره په کـال ۱۳۵۹ ش کـې ددارالعلـوم احنـاف امیـرزو مدرسـه کـې داخـل کـړ چـې د لـومړۍ درجـې کتابونـه یـې هلتـه ولوستل.دویمه درجه یې دتنګي پـه دارالعلـوم اودریمـه درجـه کتابونـه یـې بیرتـه پـه دارالعلوم احناف کې ولوستل، څلورمه درجـه یـې دتخـت ابـاد پـه دارالعلـوم هـدایت الاسلام کې ، پنځمه درجه یې دپیښور د باړې پـه دارالعلـوم هاشـمیه کـې دوخـت لـه مشهورو علماء کرامو او ماهرو اسـتادانو هریـو سـیدقریش بابـا او قـاضي محمـدامین صاحب نه وویله. پـه دغـه کـال دخپـل جهـادي شـوق لـه مخـې د مدرسې دطالبـانو دقومندان په حیث دهیواد د نامتو جهادي مشر مولوي جـلال الـدین حقـاني صـاحب جبهوته دجهادلپاره له لسګونوملګروسره دهغه وخـت د جهادتـاوده سـنګر د(د پکتیـا سټوکنډو) ته لاړ .

تکمیلیه درجه یې دطورودارالعلوم سعادت خان مدرسه کې په ښه شوق اوذوق دمولاناغلام محبوب صاحب نه ترسره کړه، ریاضي اود فلسفې زدکړې یې د غزني ولایت له مشهورعالم دین مولانامحمدمستقیم صاحب نه حاصلې کړې. د میراث علوم یې دمردان په بخشایي کې دمیراثي باباڅخه ولوستل، موقوف علیه دورې لپاره بیا دارالعلوم هدایت الاسلام تخت اباد ته لاړ اوهلته یې کتابونه له شیخ الحدیث مولناعنایت الله صاحب (فاضل دیوبند) اوشیخ الحدیث مولانامطلع الانوارصاحب (فاضل دیوبند) څخه وویل. لویه دوره یې په کال ۱۹۸۹م کې داکوړه خټک په حقانیه دارالعلوم کې په داسې حال کې ترسره کړه چې دسوونوطالبانوله جملې نه هغه دصحیح مسلم شریف اوسنن ترمذي شریف قاري غوره شوی و. همدغه ډول یې دلویې دورې په دریواړو امتحانوکې لوړې نمبرې اودویم نمره ګي حاصله کړه چې په ډیرامتیازسره دنامتواستادانوله لوري ورته دفضلیت دستار ورپه سرکړای شو.

دقران مجیدتفسیراوترجمه یې د پښتونخوا په صوابۍ کې له استادکل او شیخ القرآن شاه منصورباباجي **V** څخه وکړه، دغه ډول یې دقرانکریم حفظ له قاري سیدغني صاحب څخه وکړ، دیادونې وړ ده چې عارف صاحب ته د خپلې قوي حافظې په برکت الله تعالی د ټول قرانکریم دحفظ توفیق په ۳میاشتو ورپه برخه کړي و .

تدریس :

دفراغت نه وروسته په اول کال یې د پیښور د فقیراباد په (رشیدیه) مدرسه کې ددریمې، څلورمې اوپنځمې درجې کتابونه تدریس کړل، دهمدې کال په پای کې سعودي عربستان ته ولاړ اوالله تعالی دعمري اوحج سعادت ورنصیب کړ. دفراغت په دوهم کال دامدادالعلوم دمشهورې مدرسې داستادکل شیخ الحدیث شهیدمولانا حسن جان مدني رح په درخواست اولطف په نوموړې مدرسې کې دممتازو استادانوپه جمله کې شامل کړل شواوپه زړه پورې تدریس یې وکړ، په دریم کال یې دنمک منډیې دقاري فیاض صاحب په مدرسه کې داستادپه حیث په داسې حال کې چې یوزیات شمیرشاګردان ورسره و ومنل شواوتدریسي کال یې سرته ورساوو .

جهادي اوسیاسي ژوند

شهیدعارف صاحب چې داسلامي ټولنې یوبې ریا خادم اودعملي، جهادي اوسیاسي فکر او عمل نه مالامال شخصیت و، کله به یې دسرو روسانوپه مقابل کې دجهادګرم سنګرته ځان رسولو، کله به یې دمسلمانانوترمنځ دوحدت اوخیرخواهې هڅې کولې اوستره هیله یې داوه چې مسلمانان بایدپه خپلو منځوکې متحدورونه اودیوه شعاراوهدف څښتنان وي .

کله چې خپل منځي تنظیمي جګړې په هیوادکې پیل شوې عارف صاحب دهغودخاموشولواو د سولې او روغې د راوستو په هیله یوځل اتحادعلمای افغانستان له مشرمولوي عبدالله ذاکري اوبل ځل دمولوي جلال الدین حقاني صاحب سره یوځای سفرونه کړي و او جګړه مارو تنظیمي رهبرانو ته یې د سولې د تأمین او خپل منځي نزاع د ختمونو خواستونه کړي وو.

د روس ضد جهاد په کلونو کې کله چې انقلاب اوږدشواودهجرت په کورکې دمهاجرینوپه کمپونوکې یوشمیرفسادونه رامنځته شول نوهغه دخپلو استادانوپه مشوره او د ملګرو په مرسته په کمپونوکې یو دعوتي او اصلاحي منظمه جوړه کړه چې په علمای کرامو، طالبانو اومخلصومسلمانانوباندې مشتمله وه اودامربالمعروف ونهی عن المنکر دنده اوخدمت یې دکمپونوپه مساجدودجلسواودعوتي ناستوپه شکل کې سرته رساوو.

ددغواصلاحي هڅونتیجه داشوه چې دافغانستان په هرولایت کې داهل السنة والجماعة په نوم منظمې جوړې شوي اودهرولایت طالبانواوعلماءکرامودخپل ولایت په نوم دفساداومختلفو فتنوپه خلاف دعوتي اواصلاحي هلې ځلې جلسي اوعلمي غونډې وخت په وخت دایرولې، چې بالاخره الله تعالی همدغه اصلاحي ولایتي ټولیو ته چې په اخلاص سره یې د عمل میدان ته رادانګلي و د یوه سرتاسري جهادي یون اومخلصانه حرکت ځواک اوفهم وروباښه .

دشهیدعارف صاحب دځانګړي کردار په پایله کې دټول افغانستان په سطحه داهل السنة والجماعة اتحادیه رامنځته اونوموړي اتحادیه دمسلمانانواومجاهدینو دخپل منځي شخړو د اواري او له منځه وړلو په برخه کې ستر رول ولوباوه چې شهیدعارف صاحب ترپایه دنوموړي اتحادیې دمرکزي شورا رئیس اومشر و.

کله چې په ۱۴۱۵ هجري قمري کال په لومړیو کې په کندهارولایت کې دعالیقدرامیرالمومنین ملامحمدعمرمجاهدحفظه الله ترمشرۍ لاندې دافغانستان دطالبانواسلامي تحریک اعلان اوعملایې دفساد او منکراتو په خلاف مبارزه اوجهادپیل کړ، نوشهیدعارف صاحب دخپلې اتحادیې مجلس دپیښورپه (دارالقراء مدرسه) کې راوغوښت او دافیصله یې په ډېراخلاص سره وکړه چې دافغانستان دطالبانو له اسلامي تحریک سره یوځای کیږو او مرسته به یې کوو، هماغه و چې عارف صاحب خپل تدریس ته دپای ټکی کېښود او داهل السنة والجماعة دزیاتره ولایتي مشرانو په ملتیاد طالبانو د اسلامي تحریک د لیدلو لپاره کندهار ته روان شوچې هلته په رسیدو نه یوازې د تحریک له شرعي کردار څخه مطمئن شو بلکې د ټولو علماء کرامو په ګډون یې د تحریک له مشر ملامحمدعمرمجاهدسره بیعت هم ترسره اواعلان کړ.

دعارف صاحب نیږدې ملګری او د اسلامي امارت د واکمنۍ په مهال دسرې میاشتې دټولنې مشر ښاغلی مولوي عصمت الله عاصم وایي چې کله مونږ له جناب عالیقدرامیرالمومنین سره بیعت ترسره کړ زمونږ په ډله کې د مشرقي ولایتواکثره مشران ملګري لکه (مولانابرهاني صاحب ، مولوي نورجلال صاحب،مولوي عزت الله ، مولوي نجیب الله ، مولوي رستم ، مولوي رحیم الله اومولوي رحم الدین) شامل وو.

په دغه وخت کې مولوي عبدالباقي حقاني اومولوي عبدالقدیر صاحب د ملګرو په مشوره په پیښورکې د ملګرو د تنظیم اوتشکیلاتو برابرولو په منظورغوره اوپاتي شوي وو. عاصم صاحب وایي: مونږ ټول ډېرخوشحاله وو ، خوعارف صاحب دومره متاثره و چې ترډېره وخته به یې ویل چې افغانانو او په خاص ډول علماء کرامو او طالبانو چې د کوم امیر تلاش کاوو هغه اوس الله تعالی پرې لوروله دی.

دژوندوروستی ورځې

څرنګه چې الله تعالی عارف صاحب ته داستعداداواطاعت ځانګړې خزانې اوانعامات وربښلي وو په عالیقدرامیرالمومنین اومرحوم ملامحمد رباني صاحب اود امارت په نورومشرانوباندې خورا ګران اوشفقت به یې پرې کاوه ، ددعوت اوجلب کاربه یې ځینې اخیست،د سیاسي او اداري اموروپه برخه کې به یې مشورې ورڅخه اخیستې د ختیځوولایتونو له ولس سره دارتباط اوهلته دتحریک د ورتګ د زمینه سازۍ په باب به یې دعارف صاحب رول اواغیزته په درنه سترګه کتل .

خوالله تعالی ته مقدره اومحبوبه داګرځیدلې وه چې د بصیرت ، تقوا، عرفان اوکمال دغه ستوری نورله دې فاني دنیاڅخه ابدي دنیا ته وغواړي ، هماغه وو چې د ملاصاحب او د حاجي معاون صاحب W په مشوره عارف صاحب سره له ګنوملګرو د نیمروزولایت له فتحې وروسته نوموړی دې ولایت ته واستول شوترڅو هلته د نوموړي ولایت اداري اوجهادي امورتنظیم اوهلته یوه فعاله اداره جوړه کړي، خوچون داسلامي امارت هرملکي نظامي وي اوهرنظامي ملکي اوله هریوه تن اومسول سره دااحساس و ي چې څنګه مصدر د خدمت اواطاعت وګرځي ، نوعارف صاحب به هم دولایت د نورو امورو د پرمخ بیولو ترڅنګ په جهادي اونظامي برخه کې هم فعاله برخه اخیسته.

هماغه و چې په نیمروزولایت دشر او فساد د لښکرو له لوري دیوه سخت تعرض او مخامخ جګړې په نتیجه کې جناب عارف صاحب د۱۹۹۵م کال دمی میاشتې په ۱۵ نیټه دلوی اخترپه ۴ ورځ دشهادت لوړمقام ته ورسید(اناالله واناالیه راجعون)

دیادونې وړده چې عارف صاحب په داسې حال کې شهید شو چې له نیمروزولایت څخه طالبانو عقب نشیني کړې وه، کله چې په دوهم ځل د نیمروز ولایت فتح شو، نوبیادعارف صاحب ددفن ځای پیدا او جسدمبارک یې ړومبی کندهارته نقل او بیا د هغه د والدګرامي په ډېراصرار خپلې پلرنۍ سیمې چهاردهي ته راوړل شو، الله تعالی دې ددغې عظیمې هستی جهاد ي اوعلمي کارنامي ، سیاسي

اواجتماعي خدمتونه په خپل دربارکې قبول وګرځوي ،لاردې له لارویوډکه اوجنت الفردوس دې يې نصيب وګرځي آمين

په پای کې درسره د هيواد د وتلي او منلي شاعر فضل ولي ناګار صاحب هغه شعر شريکوو چې د شهيد عزت الله عارف په اړه يې ليکلی دی.

شهيد عزت الله عارف ته!

کارنامو د ننګ او پت ته مو عنوان يې نوی نوی
رنګ دې واخيست له ايمانه ته داستان يې نوی نوی
ستا د وينو احسان منې د وطن د غرو ګلونه
د هر چا زړه کې غوړيږي يو ارمان يې نوی نوی
د روضې کوترو ټولو درته غومبر اچولي
لکه لال لکه شفق يې بدخشان يې نوی نوی
کونړې دې ده هنداره د سپين غره د بوډۍ ټاله!
په فضا مو د رنګونو کهکشان يې نوی نوی
له جنګ سترې قام به چيرې هېر پيغام د سولې نکړي
چې جرس په چيغو چيغو د کاروان يې نوی نوی
زلمکي پکتياني څرخ خوري د ايپي فقير دوهی ته
د لالي وزير په غوږ کې يا قربان يې نوی نوی
څه تلپاتې مقام درکړ شهادت ډک له وياړونو
د تاريخ په هره پاڼه نقش افغان يې نوی نوی
د ژوندون واړه کيسې به شي زړې او تېرې هيرې
د ناګار د شعر شپيلۍ کې يو آذان يې نوی نوی

دشهيد ملامحمد آخند جهادي ژوندته کتنه

ليکنه: شاهد غزنيوال

اتل شهيد ارواښاد ملامحمد V داسلامي امارت يوله هغو مهمو بنسټ ايښودونکوڅخه دی چې دده ترجهادي روزنې لاندې داسې پوځي اوجهادي شهکاران روزل شوي چې نن يې دجهاد اومقابلې په ميدان کې دنړيوال کفر ټول روزل شوي پوځي جنرالان دهغوئ له ټولو پرمختلليو وسلو اوامکاناتوسره په ګونډوکړي دي.

ددغو جهادي اتلانو له هرې جهادي کارنامې اودهغوئ په عملياتي محاذونوکې دهرپوځي برياليتوب په مهال دشهيد ملامحمد نوم نورهم ژوندی اودده دجهادي مدرسې شاګردان يې په نوم اخيستلو فخر کوي .

شهيد ملامحمد V دطالبانو داسلامي تحريک دمؤسسينوپه جمله کې داسې يو شخصيت و چې دپخواني شوروي اتحاد ديرغلګر سره پوځ په مقابل کې دهيواد د جنوب لويديځ زون په کچه ښه جهادي شهرت درلود اوبيا يې له همدغه جهادي شهرت نه په استفادي سره دطالبانو داسلامي تحريک دتاسيس په مهال دمفسدينو خلاف پاڅون کې بارز رول ولوباوو. ديرغلګرو شورويانو ،دهغوئ دمزدورانو اومفسدينو په خلاف مبارزې کې دغه نه سترې کيدونکی جهادي متمايز شخصيت ددې مستحق دی چې جهادي کارنامې يې دافغاني تاريخ په پاڼوکې په زرينو تورو وليکل شي ترڅوزمونږ راتلونکی نسل ترې مستفيد اوله يرغلګروسره دجهاد اومقابلې په ډګرکې ترې ګټه واخلي.

پېژندنه :

اتل شهید ملامحمد V په ۱۳۸۲ هجري قمري کال کې دکندهار ولایت د ارغنداب ولسوالۍ دمنارکلي د مرحوم مولوي عبدالواحد په علمي کورنۍ کې دغې فاني نړۍ ته سترګې پرانستلې.

نوموړي خپله علمي زده کړه له خپل مهربان کاکا مرحوم مولوي نورمحمد څخه پیل کړه او ویې کړای شول چې په ډېرکم وخت کې هغه تر منځنۍ مرحلې پوري په کامیابي سره ورسوي .

جهاداومبارزه یې:

شهید ملامحمد V لاهماغه مهال په دیني مدرسه کې په خپلوزدکړو لګیاوو چې شوروي یرغلګرو زمونږدهیواد په سپیڅلي حریم یرغل وکړ، که څه هم چې په دې وخت کې ملامحمدآخند دعمر له لحاظه کم سنه و خو غیرتي لوي زړه یې دانه منله چې خپلې زدکړو ته په داسې حال کې دوام ورکړي چې هیواد یې دیرغلګرو تراشغال لاندې وي .

هماغه و چې زده کړې یې نیمګړې او له دغو یرغلګروسره دمقاومت اوجهاد لپاره دسیمې دمشهورجهادي قومندان شهید لالا ملنګ V جهادي جبهې ته ولاړ .

شهید ملامحمد آخند په ډېرکم وخت کې دمجاهدینوپه منځ کې دیوه ماهر جهادي مشرحیثیت خپل کړ او نورومجاهدینوبه دخپلو جهادي پروګرامونو دپلي کولو په مهال تل دده مشورې اولارښوونې په ډېرغورسره اوریدلې .

نوموړي دیرغلګرو روسي پوځونو په خلاف خپل جهادي فعالیت دکندهارولایت دمحله جات ،خوشاب ،پاشمول اوچارباغ له سیموڅخه پیل اوپه دغوسیموکې یې د دښمن دځواکونو دپوځي فعالیتونو دمخنیوي په غرض دعملیاتو لومړنۍ حلقوي کمربند ایجادکړ .

ددښمن په مقابل کې دجګړې ددغې لومړۍ کرښې اداره اوتنظیم ټول خپله دده لخواترسره کیدل اودغه پوځي تکتیک ددښمن دځواکونو په محاصرې اودهغوئ دپوځي تحرکاتو په مخنیوي کې ډېر اساسي رول درلود.

نوموړي وکولای شول دهمدغه پوځي تکتیک په وسیله دلومړي ځل لپاره دکندهارولایت دبابا صاحب مشهوره ولسوالي فتح اوهالته ددښمن ټول موجود جنګي وسایل غنیمت کړي .

دشهید ملامحمد یوتن نیږدي اوهمیشنی ملګری حاجي رحمت الله دهغه دپوځي پوهي اوزړورتیا په اړه داسې وایي :

یوځل مو دکندهارولایت ښارته نیږدي دروسي ځواکونو یوې پوځي ګزمې ته کمین ونیو ،دغه ګزمه د ددریو روسي زرهپوشونوپه وسیله ترسره کیده، مجاهدینو دملامحمدآخند په مشرۍ په دغه ګزمه ناڅاپي برید وکړچې په ترڅ کې یې دوه زرهپوشونه تخریب اویوپه تیښته بریالی شو نوموړي دهمدغه تښدیدلي زرهپوش عسکرهم تعقیب کړل اوویې لیدل چې هغوئ دسرک په سر توقف وکړ اودري تنه روسي پوځیان تري راکوز او دسرک بلې غاړې ته په یوه ګوښه کې کیناستل .

دغه دری تنه پوځیان ټول په روسي وسله کلاکوف مسلح ول اودری واړوسره خپلې وسلې ترڅنګ ایښې وې .

شهید ملامحمد یوناڅاپه پرې دتکبیرپه ویلو سره فیرونه پیل کړل ، دری واړه یې ځای په ځای ووژل او کلاکوفونه یې ترې غنیمت کړل .

په جنوب لویدیځ زون کې دروسي یرغلګروپه خلاف دمقاومت مشهوره جبهه دشهید لالاملنګ جبهه وه چې د زون په کچه تر ټولومشهور مجاهدین لکه شهیدملا بورجان، ملامحمدحسن رحماني، حاجي لالا اوقومندان عبدالرازق ددغې جبهې پیاوړې مجاهدین ول .ددغونومیالیوپه جمله کې یوهم شهیدملامحمد وچې دټولوپه منځ کې یې په ښواخلاقو ،ښه عسکري مهارت ، ښه تقوی اوجهادي زړورتیانوم وړی و.

دطالبانوداسلامي تحریک په تأسیس کې دشهیدملامحمد رول.

په افغانستان کې دکمونیستي رژیم لـه نسکوریدو وروسته پـه ټـول هیـوادکې تنظیمي ناروا جګړې پیل شوي، دغوخونړیوجګړو افغان مجاهد ملت ټول هغه ارمانونـه خاورې کړل چې دترسره کیدولپاره یې دیونیم میلیون انسانانو پاکې وینې تـویې شـوې وې.

دغه نـاوړه حـالات دهـیڅ مسـلمان هیوادپـالونکي افغـان لپـاره دمنلـو وړنـه وو، اوهماغه وو چې دهغه دبـدلون لپـاره دطالبانوداسـلامي تحریـک دمؤسـس ملامحمـد عمرمجاهد لخوا دطالبانو د اسلامي تحریک بنسټ کیښودل شو.

ددغه تحریک دلومړنیوبنسټ ایښودونکوله جملې څخه یوهم شهید ملامحمـد و چې په خپلـو بیسـارو قربـانیو او موفقـو پـوځي تکتیکونـو سره یـې د هیوادپـه جنـوب لویدیځو ولایتونوکې د دغه اسلامي تحریک لپاره دموفقیت لاره پرانستله .

دشهید ملامحمد یونیژدي ملګری حاجي لالا دتحریک په تأسیس کـې دنومـوړي درول په اړه داسې وایي:

په کابل کې دنجیب دګوډاګي رژیم ترړنګیدو وروسته مونږ یوه سل کسیزه ډلـه مجاهدین کابل ته ولاړو اوهالته مو دافغانستان دجهاد له یومشـهورجهادي شخصـیت ارواښادمولوي محمدیونس خالص صاحب سره ولیدل.

مولوي محمـد یـونس خـالص 7 چـې دروسي یرغـل پـه مهـال دافغانسـتان داسلامي حزب په نوم دیوه جهادي تنظیم مشر اوزمونږجبهـه هـم دنومـوړي دتنظـیم مربوط جبهه وه زمونږلپاره یې دیوه قابل قدرعالم جهادي لارښود حیثیت درلود.

مونږله نوموړي څخـه دکمونیسـتي نظـام لـه ړنګیـدو وروسـته دخپلـو راتلونکـو پروګرامونو په اړه مشوره وغوښتله چې نوموړي داسې راته وویل:

یواځې دکمونیستي رژیم په ړنګیدلوسره دجهاد اهداف نه دي ترسره شـوي اونـه هم دمجاهدینو آرمانونه پوره شوي.

تاسوبه خپلې وسلې اوټول جهادي امکانیات خوندي ساتئ اودهیڅـا پـه پلـوي بـه هم په تنظیمي نارواجګړوکې ګډون نه کوئ !

تاسـو زمـا دغـه پیغـام پـه جنـوب لویـدیځ زون کـې زمـادتنظیم مربـوط ټولـو مجاهدینوته هم ورسوئ اوهغوئ ته وواياست چې دکوم هدف لپاره چې مونږ جهادپیل کړی وو هغه نه دی ترلاسه شوی.

تاسو کوښښ وکړئ چې خپل جهادي تشکیلات اوعسکرجبهې همداسې محفوظې وساتئ اوله تنظیمي جګړو لیري اووسئ.

حاجي لالا وایي: کله چې مونږله کابل نه بیرتـه کندهارتـه راغلـو او دخـالص بابـا مرحوم توصیې اولارښونې مو شهید ملامحمد ته ورواورولې نومـوړي سمدسـتي خپـل ټول مجاهدین راټول اوهغوئ ته یې دخپـل جهـادي مشرـ محـترم خـالص بابـا توصـیې اوهدایات ابلاغ کړل، اوترهغه وروسته یې دجبهې ټول پـوځي وسـائل رایوځـای ،دهغـه دسـاتنې اومراقبـت لپـاره یـې ځـانګړي کسـان تعـین کـړل اوددې کارترڅنـګ یـې دمجاهدینو ددیني اوعلمي زدکړو دتدریس لپاره ددیني علوموپوښه ماهر استاد هم په جبهه کې مقرر کړ اوټول مجاهدین یې ددشرعي زدکړوپه تعلم مکلف کړل، تردې چـې په ډیرلږوخت کې زمونږ عسکري جبهه ددیني زدکړو دتعلیم په یوه ښه مدرسه بدلـه شوه.

دغومجاهدینوته به دشهید ملامحمد په لارښونه شرعي اوعسکري تعلـیم ورکـول کیده اودهغوئ دفکري روزنې خاص اهتمام به کیده.

داهغه مهال و چې ټول هیواد دخپل منځي ورانوونکوجګړو اورونوپه سراخیسـتی و، فساد ،غلا ،قطاع الطریقي اوبدامنۍ اوج ته رسیدلې وي .

دروسي اشـغال پـه خـلاف جنګیـدونکي یوشـمیرمخلص مجاهـدین ددغـو زړه دردوونکو حالاتو په لیدلو ډیرخوریدل ، هرڅوک له دغو ویرجنوحالاتو څخه دنجات په تمه ناست ول ،هماغه وو چې ددغه ملي نجات لپاره دملامحمد عمرمجاهـد لـه لـوري

دطالبانو اسلامي تحریک تاسیس اودهیواد له گوټ گوټ نه ټول مخلص مجاهدین دنجات اوژغورنې له دغې قافلې سره یوځای کیدل .

شهیدملامحمدآخند چې دتحریک دمشرتابه له نیږدي مخلصو جهادي ملگروڅخه و اوله ډیره پخوا لا دفساد له منځه وړونکي اسلامي تحریک دتأسیس په انتظار و لومړنی جهادي قومندان و چې چې له تحریک سره یوځای او خپل ټول پوځي امکانات اوتربیه شوي مجاهدین یې دتحریک خدمت ته وسپارل .

دشهید ملامحمد روزل شوي مجاهدین لومړني کسان ول چې دخپلو نیکو اخلاقو اومجربو جهادي تکتیکونوپه وسیله یې وکولای شول په ډیره کمه موده کې دهیواد دجنوب لویدیځ زون ټولې سیمې دمفسدینو اوتنظیمي جگړه مارانو له شره خلاصې اوهالته دسولې او امن په فضاکې شرعي نظام پلی کړي.

هماغه و چې دطالبانو دتحریک مشرتابه شهید ملامحمد دخپلې پوځي پوهې اوښې جهادي سابقې له مخې ددغه تحریک دعمومي نظامي قومندان په توگه تعین اودټولو عسکري سوقیاتو مسؤلیت یې همده ته وسپاره .

دتحریک ترتأسیس وروسته دشهید ملامحمد آخند پوځي کارنامې .

وروسته تردې چې په ۲۱/۸/۱۳۷۳ هجري شمسي نیټه دکندهار ښار دطالبانوترولکې لاندې راغی شهید ملامحمدآخند دطالبانو دعمومي نظامي مسؤل په توگه دکندهار دگاونډیو ولایتونو دتصفیې لپاره یوپوځي پلان طرحه اودهغه په مټ یې وکړای شول چې په ډیرې کمې مودې کې دهلمند ،فراه او نیمروز ولایتونه یوپه بل پسې دتنظیمي جگړه مارانوله شتون نه تصفیه کړي.

نوموړي ددغو تصفیوي عملیاتوپه ترځ کې دفراه ولایت دلارام ولسوالۍ په سنجیلان سیمه کې دیوې درنې جگړې په ترځ کې دمخالفینوسلگونه تنه وسله وال کسان اسیران کړل چې له ډیرمحدودوخت وروسته سمدستي یې هغوئ ټول بیرته ازاد

اوخپلو ملگروطالبانوته یې له نوموړیو اسیرانو سره دنیکې اسلامي رویې کولو مکررې توصیې کولې.

ددغو تصفیوي عملیاتو په وروستیوکې دمخالفینو له خوا دیوه ځای په ځای شوي ماین په وسیله سخت زخمي اوهغه عملیاتي پروگرام چې ده دهرات ولایت دتصفیه کولو په نیت پیل کړی وو همداسې نیمگړی پاتې شو.

شهید ملامحمد لا له خپل زخمي حالت نه سم نه وو روغ شوی چې بیرته دجگړې لومړۍ کرښې ته ولاړ اوهلته یې دمخالفینو په خلاف د پیل کړل شوې جگړې مشرۍ په غاړه واخیسته اودخپل ځانگړي پوځې مهارت له مخې یې وکړای شول چې دجگړې لومړۍ کرښه دهرات ولایت ته ورسوي .

دشهید ملامحمد دجهادي ژوند ځیني ځانگړتیاوې.

دیني چاپیریال اوکلکه ایماني عقیده هغه څه دي چې دمسلمانانوپه منځ کې دجهاد اوسرښندنې لپاره داسې کسان تیارکړي چې هغوئ وکړای شي دخپلو فداکاریو اودالله په لاره کې دزحمتونوپه گاللو سره مستضعفین اواسکیرلي د مستکبرینو له استکبارڅخه وژغوري.

دغه جهادي اتلان دجهاد اومبارزې دقیادت لپاره په خپل ژوند کې یولړ خاص امتیازات اوځانگړنې لري چې ارواښاد شهید ملامحمد آخند هم له دغو امتیازاتو بې برخې نه و.

مونږغواړوپه لنډه توگه دنوموړي دجهادي ژوند ځینوځانگړتیاووته اشاره وکړو.

۱ـ بې کچې تقوی اوله الله تعالی ویریدنه دنوموړي یوخاص امتیاز و،دغه امتیازبه هغه وخت سړي ښه محسوس کاوو چې کله به دی دشپې مهال په تیاره شپه کې الله تعالی ته په رازاونیازولاړ اویاهم دقرآن کریم تلاوت کاوو .

۲ـ له دښمن سره دمخامخ کیدوپه مهال بي ساري زړورتیا او جدیت اوپه خپلو مجاهدینو وروڼو دنوموړي شفقت اوخواخوږي بل هغه څه و چې هغه یې دنوروجهادي مسؤلینوپه جملې کې په یوه متمایز شخصیت مشهورکړی و.

۳ــ دعلماوو اومشرانویې ډیراحترام کاوو اوپه هرکارکې به یې له هغوئ مشوره غوښته .

۴ــ حلم ،حیاء اوایثار به یې ډیرخوښیدل اوپه خپله یې هم په کور،جبهه اومدرسه کې له خپلو ټولو ملګروسره له دغو غوره اسلامي اخلاقو څخه کاراخیست .

۵ـ دژوندپه هرحالت کې به یوه حال و ، نه له ډیرو مشکلاتوسره دمخامخ کیدو په مهال له وارخطایي سره مخ کیدو اونه به دډیرې خوښۍ اوسوبې په حال کې ځان ترې ورکیدو.

۶ـ دژوند حالت یې ډیر ساده وو،عیش پرستي اوهوس رانۍ یې بلکل نه خوښوله له ریااوتظاهر څخه یې ډیربدراتلل ، دبیت المال له پیسو څخه یې ځان ډیرلیري ساتو اودژوند تراخیرې شبې پوري یې له بیت المال څخه دخپلوشخصي کارونو لپاره هیڅ استفاده ونه کړه.

۷ــ له معاصي ووڅخه یې ځان پاک ساته، دهیڅا غیبت یې نه کاوو اونه به یې دچامخامخ توصیف کاوو .

۸ ــ په جهادي چارویې ډیرهتمام کاوو، دوسلو اونورو عسکري وسایلو اوپوځي تکتیکونه زده کړه یې دژوند مشغله وه له پوځي وسائلوسره دنوموړي دبي ساري مینې په اړه دده یونیږدي ملګري حاجي لالا داسې وایي :

ملامحمد مرحوم له هرډول وسلې سره بي کچې مینه لرله ،خپله وسله به یې یواځې دلمانځه په مهال له اوږې ښکته کوله اونوربه یې په هرحال کې هغه له ځانه سره ګرځوله، په کال ۱۹۹۰ کې چې کله مجاهدینو دزابل ولایت په جګړه کې له کمونستانو ډیره وسله غنیمت کړه نودنورو جبهو اکثرو مجاهدینو دغنیمت هغه

وسلې چې ددوئ په سهم رسیدلې وي خرڅې کړې، خوملامحمد مرحوم بیا دهغوئ برعکس دخپل سهم په ساتلو برسیره ددي کوښښ کاوه چې دنورو سهمونه له هغوئ په قیمت واخلي اوداداسې مهال وو چې زمونږ دجبهې مجاهدین په اقتصادي لحاظ ډیرتنګ لاسي هم ول .

نوموړی وایي : شهید ملامحمد ددغو غنیمتونوله جملې څخه دوه روسي ډې سي ډوله توپونه په ډیره لوړه بیه واخیستل اوبیا یې یو خاص پوځي صاحب منصب هم په خپله جبهه کې مقرر کړ چې مجاهدینو ته ددغو توپونو ټریننګ ورکړي.

۹ ــ ملا محمد آخند چې د طالبانو د تحریک لومړنی عمومي نظامي قومندان او په عین حال کې یې د کندهار د قول اردو د قومندانۍ مسؤلیت هم درلود د هیواد په جنوب لویدیځ هلمند، نیمروز او فراه کې ډیرې فتوحات دده تر مشرۍ لاندې د مجاهدینو په نصیب شول. دغه راز د میوند، پنجوایي او ډنډ له نیولو وروسته د کندهار ولایت په بولدک ولسوالي او د کندهار په ښار د طالبانو د فاتحانه هجوم په مهال هم نظامي مشري دده په غاړه وه. نوموړی یو ځیرک، تجربه کار او پرهیزګار نظامي مشر و او جهادي چارې یې په ډیر دیانت او هوښیارۍ سره پرمخ وړلې.

نوموړي چې د پاټکیانو او تنظیمي مفسدینو په ضد د جګړو مشرې یې کوله عمده هدف یې د افغانستان مظلوم اولس د تنظیمي ټوپکیانو له شره خلاصول و. نوموړي به زیاتره جهادي عملیات او تعرضونه د شپې لخوا په تیاره کې ترسره کول.ده به ویل موږ دا نه غواړو چې په جګړه کې ډیر خلک ووژل شي.هغوی که څه هم زموږ مخالفین دي مګر زموږ پرې پیرزو نه ده چې په دې جګړه کې او د فساد په صف کې ووژل شي. موږ غواړو چې له دوی څخه وطن خلاص کړو او یوازې یې تیښتې ته اړ کړو. څرنګه چې په شپه کې دوی ته د تیښتې فرصت ډیر وي نو ځکه موږ ورباندې په شپه کې تعرض کوو، تر څو مقاومت ونه کړي او د تیښتې لار غوره کړي.

اوبالآخره شهادت يې.

له ډېروخت جهاد اوفداکاريو وروسته بالاخره دغه دالله دلارې نه سترې کيدونکی مجاهد ،اتل غازي اوخواخوږي مسؤل هم خپل ارمان ته درسيدوپه لارکې له مخالفينو سره د يوې مخامخ نښتې په ترڅ کې په ۱۲/٦/۱۳۷۴ هجري شمسي نيټه کې د هلمند او فراه په حدودو کې د شوراب دښت په سيمه کې په شهادت ورسيدو اوخپله سترې روح يې په هيوادکې ديوه شرعي نظام دحاکميت په هيله دهغې حقيقي مالک ته وسپارله .

رحمه الله تعالى

❋ ❋ ❋

دنوميالي جهادي قومندان شهيد ملا مشر اخند ژوند ته کتنه

ليکنه: قاري سعيد

کله چې په افغانستان کې دفساد او فتنو په مقابل کې دعلماء کرامو په مشرۍ دطالبانو اسلامي تحريک راپورته شو، نو داسلامي تحريک په بيلابيلو وظائفو کې يوه مهمه وظيفه دمجاهدينو دنظامي مشرتابه او په جګړه ايزو حالاتو کې دپوځي رهبرۍ وه .

ددې وظيفې دترسره کولو لپاره اسلامي امارت له پيله خورا غښتلي، زړور او فداکار جهادي مشران درلودلي دي ، چې له دې جملې يو پيژندل شوی شخصيت په ملا مشر مشهور شهيد ملاعبدالقيوم دی .

شهيد ملا مشر اخوند يو له هغو څيرو څخه دی ، چې داسلامي امارت په تأسيس او پراختيا کې يې خورا ستر کردار ادا کړی. ډېره موده داسلامي تحريک دجهادي لښکرو مشر پاته شوی او دنوموړي په مشرۍ مجاهدينو خورا ډېر فتوحات لاسته راوړي. ددې په ځای چې دنوموړي په جهادي کردارونو او دشخصيت په ځانګړنو رڼا واچوو، له هرڅه وړاندې غواړو دنوموړي لنډه پيژندنه درته وړاندې کړو .

پيدايښت او ابتدائي حالات يې

دملا مشر اصلي نوم ملاعبدالقيوم دی، نوموړی چې دپښتنو له ترين قوم څخه و په ۱۹۴۵ م کال کې دروزګان ولايت دګيزاب ولسوالۍ په مرکز چونۍ بازار سيمه کې دنيا ته راغلی .

دشهيد ملامشر دپلار نوم ملاعبدالشکور او دنيکه نوم يې ملا مؤمن وو ، ددوی کورنۍ له ډېر پخوا څخه دعلماء او نيکانو کورنۍ پاته شوې . دملا مشر اخوند پلار

ملاعبدالشکور دری زامن درلودل ، مشر یې ملاعبدالغني (دروس ضد جهاد کې شهید شوی) دوهم یې ملاعبدالقیوم (شهید ملا مشر) او دریم یې ملاعبدالرؤف نومېده چې هغه هم دشورویانو په ضد جهاد کې په شهادت رسیدلی .

ملامشر اخند خپلې ابتدائي زده کړې ، په خپل کور کې ترسره کړې او وروسته یې دکندهار په بولدک او دبلوچستان په پښین سیمه کې په مختلفوکلیوالو مدرسو کې خپلو دیني زده کړو ته دوام ورکړی، تردې چې خپل دزدکړو سفر یې تر سادسه درجې پورې ورساوو، چې په دې مهال په افغانستان شورویانو یرغل وکړ ، او ملامشر- اخوند ددرس او تدریس په ځای دکفارو په مقابل کې جهاد ته خپل پاته ژوند وقف کړ .

په ملامشر دنومېدو وجه

ډیر لږ کسان به داسې وي ، چې دشهیدملامشر اصلي نوم ملاعبدالقیوم به یې زده وي ، ځکه نوموړي له تاندې ځوانۍ څخه بیا په ۵۰ کلنۍ کې دشهادت تروخته د هرچا لخوا یوازې په همدې نوم (ملامشر اخند) سره پیژندل کیده ، او همدې نوم یې داصلي نوم ځای نیولی و .

کله چې ملامشر طالب و، نوموړي دطالبانو ترمنځ د زورآزمویلو او پهلوانۍ دلوبو په مهال همیشه په ډیر قوت او بهادرۍ مشهور و، تردې چې په خپل مهال کله هم کوم سیال په پهلوانۍ کې ماته نه وه ورکړې، له همدې امله نوموړي دخپلو ملګرو ترمنځ په ملا مشر سره شهرت وموند، چې وروسته یې همدې افتخاري لقب داصلي نوم ځای ونیو او په ملامشر سره مشهور شو .

دروسانو په خلاف جهاد

کله چې په افغانستان کمونیستي نظام حاکم شو او ورپسې دشوروي اتحاد یرغلګرو عسکرو په افغانستان برید وکړ ، ملامشر اخند دا مهال دپاکستان دبلوچستان دپښین په سیمه کې په یوه کلیواله مدرسه کې دیني زده کړې کولې، چې دجهادي قیام په پیل سره یې دخپلو وروڼو غونډې ځان جهاد ته وقف کړ .

په دې مهال دافغانستان په جنوب کې یوه مشهوره جهادي جبهه دزابل په ولایت کې د آمر موسی کلیم جهادي جبهه وه چې ترډېره طالبان او علماء په کې راټول وو. ملامشر اخند هم لومړی خپل جهادي عملیات دآمر موسی کلیم ترمشرۍ لاندې دزابل ولایت په مربوطاتو کې پیل کړل .

په زابل ولایت کې له څو کلن جهادي خدمت څخه وروسته ملامشر- اخند کندهار ته راغی او دلته یې دمولوي عبدالستار او حافظ عبدالکریم په جهادي جبهاتو کې څه موده جهادي خدمت وکړ او وروسته یې دقومندان رازق په جبهه کې جهادي خدمت پیل کړ . دا جبهه چې مرکزونه یې دکندهار دارغسان ولسوالۍ دچغني په غره کې وو، زیاتره عملیات یې دکابل ـ کندهار په لویه لار او دکندهار په پنجوایي ، ډنډ او ژړۍ ولسوالیو کې کول ، دغه راز یې د کندهار په ښار کې هم چریکي ګروپونه درلودل .

دقومندان رازق جبهه هاغه مهال یوه له مشهورو جهادي جبهو څخه وه چې زیاتره په کې طالبان راټول شوي وو. دملامشر اخوند په شان د اسلامي امارت څو نور پیژندل شوي مشران لکه مرحوم ملامحمدرباني، شهید ملایارمحمد، ملامحمد غوث، ملامحمدعیسی او ملا احمدالله هم هغه مهال په همدې جبهه کې په جهادي خدمت بوخت وو .

دکندهار ولایت لپاره داسلامي امارت جهادي مسؤل ملامحمد عیسی اخند چې دروس ضد جهاد په مهال دزابل او کندهار په جبهاتوکې دملامشر- اخند سره یوځای پاته شوی دی وایي. چې شهید ملامشر اخند دزابل او کندهار په دواړو جبهاتو کې په پوره متانت سره جهادي دنده ترسره کړه ، او په ډیر لږ وخت کې دیوه غښتلي ، زړور او مخلص مجاهد په صفت وپیژندل شو .

دملامشر اخند همدا فداکاري او لوړ جهادي استعداد و چې دخپلو ملګرو ترمنځ یې ډیر رسوخ وموند او دیوه جهادي مشر په حیث راڅرګند شو، سره له دې چې دا

مهال دجبهې عمومي قومندانان نور وو خو ډیر ځله به دجګړې په وخت مشري دملامشر اخند په غاړه وه .

د روس ضد جهاد په مهال ملامشر اخند څو ځله له سختو خطراتو سره مخامخ او ټپي شو، یو ځل دکندهار هوایي ډګر ته نږدې دخوشاب په سیمه کې له شوروي عسکرو سره په مخامخ جنګ کې ډیر سخت ولګېد او ژامه یې سخته ټپي شوه .

د کمونیزم ضد جهاد په وروستیو کلونو کې ملامشر اخوند له کندهار څخه خپل اصلي ټاټوبي روزګان ولایت ته ولاړ او هلته یې دمجاهدینو دیوه ګروپ مشري په غاړه واخیسته او ترهغه وخته یې مسلح جهاد ته ادامه ورکړه ترڅو جهاد بریا ته ورسید او کمونست رژیم له منځه لاړ .

داسلامي امارت په صف کې خدمت

کله چې دکمونیزم په ضد جهاد بریالیتوب ته ورسید ملا مشر اخند د ډیرو واقعي مجاهدینو غوندې خپله وسله په ځمکه کیښوده او په خپل اصلي وطن دارزګان په ګیزاب کې یې غریبانه ژوند پیل کړ. مګر نوموړي ولیدل چې د یوشمیر بې احساسه خلکو او ټوپکیانو لخوا دجهادپه ارمانونو لوبې روانې دي ، دقدرت لپاره دجنګ لویه فتنه رابرسیره شوه او په افغان اسلامي وطن کې دهیچا هم سر او مال په امن نه دی ، همدې حالت شهید ملا مشر اخند هم دنورو واقعي مجاهدینو غوندې په دې فکر کې کړ، چې باید د روان زیاتیدونکي فساد او هرج ومرج دمخنیوي او محوې لپاره یوه لاره وسنجول شي .

نوموړی له خپلو ملګرو سره په همدې فکر کې و چې په کندهار کې دملامحمد عمر مجاهد په مشرۍ دطالبانو اسلامي تحریک پیل شو. ملامشر اخند له هغو کسانو وو چې دپیل له لومړیو مراحلو له دې تحریک سره ملګری شو او په کندهار او دافغانستان په نورو برخو کې یې دتحریک په پراختیا کې خورا ستر نقش ولوباوو .

دتحریک له تاسیس وروسته کله چې دلوی کندهار حوزه دطالبانو لاس ته ولوېده، نو طالبانو دغزني، کابل او پکتیا په خوا پرمختګ پیل کړ. همدا کاروان چې وروسته غزني، وردګ، لوګر، پکتیا، پکتیکا، خوست او آن دکابل لمنو ته ورسیدو، ملا مشر اخند په کې دیوه مشر ملګري په حیث برخوال و . ملامشر اخند وروسته په میدان ښار کې دطالبانو ددفاعي خط مسؤل وټاکل شو، چې په پلازمینه کابل دبریدونو مسؤلیت به هم دده په غاړه و .

ملا مشر اخند چې د امیرالمؤمنین ملا محمد عمر مجاهد ډیر نږدې او اعتمادي ملګری و او په جهادي امورو کې یې په ده باندې ډیر باور درلود، ډیرځله به دملاصاحب لخوا هغو سیمو ته لیږل کیده چې مجاهدین به له مشکلاتو سره مخامخ وو.

د ۱۹۹۵ م کال داګست میاشتې په اواخرو کې کله چې دتورن اسمعیل لخوا په هلمند ستر برید وشو او مجاهدین له ډیرو مشکلاتو سره مخامخ شول، ملامحمدعمر مجاهد ملامشر اخند چې دا وخت د میدان ښار دخط مسؤل و کندهار ته وغوښت او ورته ویې ویل چې ګرشک ته ځان ورسوي .

د دلارام او بکوا په جګړو کې دملامشر اخند په ګډون طالبانو دتورن اسمعیل خان کسانو او د مسعود کومکي ټوپکوالو ته سخت شکست ورکړ، چې په تعقیب یې فراه او هرات ولایتونه هم دطالبانو لخوا فتحه شول .

دهرات له فتحې وروسته ملا مشر اخوند بیرته دکابل خطوطو ته راوګرځید او په پلازمینه کابل یې له غرب، جنوب او جنوب ختیځ څخه څوځله سخت بریدونه وکړل ، چې په وروستي ځل خو یې خورا ډیر پرمختګ هم وکړ او پلازمینه دفتحې په درشل کې وه، چې دکابل په جنوب ختیځ دقلعه فتح الله په سیمه کې ملامشر اخند خپله ددښمن دبمبار په نتیجه کې په شهادت ورسېد .انالله وانا الیه را جعون

دشهید ملامشر اخند جسد خپل پلرني وطن دروزګان ګیزاب ته انتقال شو ، او همالته په خپله هدیره کې خاورو ته وسپارل شو .

دشهادت په مهال د شهید ملامشر اخند عمر ۵۰ کاله و او تر شایي دوه اولادونه بسم الله او رحمت الله پاته شول ، چې دشهادت په وخت یې دمشر زوی عمر دری نیم کاله او دکشر زوی شپږ میاشتې و. دملامشر اخند زامن اوس لله الحمد ځلمیان دي او مشر زوی ملابسم الله یې په خپله سیمه کې دامریکایي یرغلگرو په خلاف دمجاهدینو دیوه گروپ مشري کوي .

دشهید ملامشر اخند دشخصیت ځانگړنې

شهید ملامشر اخند دنوموړي دنږدې ملگرو او متعلقینو له مشاهداتو سره سم دخورا عالي شخصیت خاوند و. که له یوې خوا داخلاص، تقوا، قوي عزم او توکل درلودونکی و له بلې خوا خورا فقیر مزاجه او بې تکلفه شخصیت هم و .

دنوموړي ملگري وایي چې ملامشر اخند له ټول جدیت سره سره همیشنۍ خوشطبعي هم درلوده او کله ناکله به یې دجهاد په ډېرو سختو حالاتو کې په خوشطبعۍ سره دملگرو حوصله لوړه ساتله .

ملامحمدعیسی اخند وایي د دشوروي ضد جهاد په وخت کې دزابل ولایت په تازي سیمه کې دیوه سخت جنگ په مهال یې دملامشر اخند زړورتوب او متانت په خپلو سترگو لیدلی، دده په خبره هغه وخت چې له روسي عسکرو سره سخت جنگ روان و او دمرمیو باران ورېده ملامشر اخند هغه یوازینی څوک و، چې بې له کومې ویرې مخ په وړاندې روان و او په روسي عسکرو یې حملې کولې .

ملامحمدعیسی اخند وایي: په پیل کې مجاهدینو په پخوانیو غیراتومات وسلو جهاد کاوو خو کله چې په کندهار کې جبهې ته په لومړي ځل یو میل اتومات وسله کلاشینکوف راغله، نو دجبهې مشر د ټولو مجاهدینو له منځه ملا مشر اخند ته ورکړه ځکه چې په ده یې ترټولوډېر باور درلود او دښې وسلې مستحق ورته ښکارېدو .

ملامحمدعیسی اخند وایي: دملامشر اخند بله قهرماني دکندهار ښار په ښاري چریکي عملیاتو کې ولیدل شوه، یوځل دکندهار ښار د شکارپور دروازې په سیمه کې

دروسانو یو ټانگ چې روسي عسکر یې په سر ناست و، ملا مشراخند مخامخ حمله پرې وکړه، روسی عسکر یې مړ کړ، وروسته ورغی دوژل شوي روسي وسله یې هم ترلاسه کړه او ټانگ ته یې اور واچاوو .

د روس ضد جهاد دمهال غوندې داسلامي تحریک په وخت کې هم په مختلفو جگړو کې دملا مشر اخند زړورتوب، متانت او لوړه حوصله په بیا بیا مشاهده شوې ده. نوموړی تل دجهادي صف ترټولو سخت ځای ته ورمخته کیده، چې له همدې امله نوموړی څو ځله ټپي شو او بالاخره شهید هم په داسې مهال شو چې نورو ملگرو ته په نجات ورکولو بوخت و .

دملامشر اخوند شهادت

په ۱۳۷۴ هـ کال کې طالبانو دپلازمینې کابل دفتحه کولو لپاره خورا ستر عملیات په لاره واچول. دا عملیات چې په کابل باندې له لویدیځ، جنوب او جنوب ختیځ څخه په یوه وخت پیل شوي و، طالبانو دجنوب ختیځ په جبهه کې خورا ډیر پرمختگ وکړ . په همدې استقامت مجاهدینو د چکرې، بندغازي او نورې گنې سیمې ونیولې او حتی په ختیځ کې دپل چرخي ترمحبس پورې ورسیدل . په همدې استقامت ملامشر اخند په خپله په عملیاتو کې برخوال او دجگړې په لومړۍ کرښه کې یې شتون درلود. خو د مجاهدینو داعملیات هغه مهال نیمگړي پاته شول او دفتحې ترسرمنزله ونه رسیدل کله چې دقلعه فتح الله په سیمه کې دعملیاتو عمومي قومندان ملا مشر اخند په شهادت ورسید . دعیني شاهدانو په وینا دکابل په جنوب ختیځ کې دقلعه فتح الله په سیمه کې د دښمن په بمبار کې ځینې مجاهدین ترنړیدلو ودانیو لاندې شول ، ملا مشر اخند چې عمومي مسؤلیت یې هم په غاړه و له نورو مجاهدینو سره یوځای هڅه کوله ، چې تر ودانیو لاندې پاته مجاهدین راوباسي چې په دې مهال دمسعود الوتکو بیا بمبار وکړ او نوموړی یې له څو تنو نورو مجاهدینو سره یوځای په شهادت ورساوو . انا لله وانا الیه راجعون

د کابل د فاتح شهید ملا بورجان اخند ژوند ته کتنه

ليکنه: شاهد غزنیوال

شهید ملابورجان چې اصلي نوم یې ملا امین الله دی دحاجي ملامحمد صادق زوي اودملا موسی جان لمسی په ۱۳۷۹ هق ۱۹۵۸م کې دکندهارولایت د پنجوایي ولسوالۍ دتلوکان کلي په یوه دینداره اومجاهده کورنۍ کې دې فاني نړۍ ته سترګې غړولي دي .

زده کړه اوتعلیم یې :

داچې دنوموړي تعلق په یوه علمي کورنۍ پوري و نو دهغه والد صاحب داکوښښ کاوو چې دده زوی هم دخپلي کورنۍ داسلافو په څیر په علمي سلک کې داخل اوله هغې لاري څخه دخپل دین ، عقیدې اووطن لپاره دخدمت مصدر وګرځي.خود الهي تقدیر له مخي نوموړی دخپل ژوند په دوهمه لسیزه کي و چې والد صاحب یې وفات شو او ده خپل وروستی ژوند دهغه دشفقت اومهربانۍ له سیوري لیري په یوازیتوب کي دخپلي مور ترسرپرستۍ لاندي دعلم طلب اوحصول ته وقف کړ.نوموړي دهغي بي ساري میني اوشوق له مخي چي له دیني تعلیم سره یې درلود دژوند په ډیروستونزمنوشرائطوکي دسیمي په مدارسو اومساجدوکي خپل ابتدایي اومنځني تعلیمات سرته ورسول.

جهاد اومبارزه یې:

شهید ملا بورجان تازه ده خپل آرمان (د اسلامي تعلیماتو)دحصول منځنۍ مرحلې ته داخل شوی و چې زمونږ په هیواد کې دکمونستانودیوې پوځي کودتا له لارې دقدرت واګې ترلاسه کړې .دامهال شهید ملا بورجان نوی دځوانۍ په موسم ورګډشوی او په زړه کي یې ددرس اوښووني ترڅنګ د جهاد اوجهادي سنګرونو مینه

هم په جوش راغلې وه .داهغه وخت و چې دهیواد دجنوب لویدیځ زون په شمول دافغانستان په ټولو ولایتونوکي دکمونستانوپه خلاف داسلامي جهاد اومقابلې بیرغ اوچت شوی و.کمونستانوپه ټول افغانستان کي دمدارسو ښوونکي، عالمان،استاذان اود اسلامي فکرلرونکي کسان ددولت اوکمونستي عقیدې ددښمنۍ په تور بندیانول اوبیابه یې دننیو صلیبیانو اودهغوی دغلامانوپه شان همداسي له شواهدو او اسنادو پرته په ګوندي کمونستي محاکمو کي په شهادت رسول .شهید ملابورجان هم هغه وخت له درس اومدرسې سره خدای پاماني وکړه اودجهادي جبهي په لوریې مخه کړه چي کمونستانو دنوموړي ددیني ښوونو ډیر استاذان په افغانستان کي دسوسیالستي ترقۍ دمخالفت په تور بندیان اوبیایي په مظلومانه توګه په شهادت ورسول.که څه هم داوخت شهید ملابورجان دعمر په لحاظ کم سن و خودغیرت ،شهامت اوسرښندني په ډګرکي بیاترټولوزړه ور،غیرتي اوسرشاره مجاهد و. جهادي خدمت یې په ۲۵ کلنۍ کي د کندهارولایت په پنجوایي ولسوالۍ کي دجنوب لویدیځي حوزې دمشهور جهادي قومندان ملا حاجی محمد اخندله جبهې څخه پیل کړ .شهید ملابورجان په ډیرلږوخت کي دخپلي بې کچي زړورتیاله مخي په دغې جبهې کي ترټولو دبهادر او غیرتي مجاهد لقب خپل کړ،چي له امله یې په ټوله سیمه کي دیو شجاع،تکتیکي اوځیرک مجاهد په نوم مشهورشو.

له ۱۹۸۰ تر۱۹۸۹پوري دهیواد جنوب لویدیځه حوزه په تیره دکندهار ولایت مرکز دمجاهدینو او روسانواودهغوی دغلامانو خلقیانواو پرچمیانو دخونړیو عملیاتو ساحه وه، دکندهار ولایت مرکز اودهغه په خواوشاسیموکي به هیڅ داسي ورځ نه تیریده چي په هغې کي دي په لسګونوروسي زغره وال وسائط او بي شمیره روسي پوځیان دمجاهدینو دمرګانیو عملیاتوپه ترڅ کي له منځه نه وي وړل شوي. دکندهارولایت دخپل سوق الجیشي حیثیت له مخي روسانواو په کابل کي دهغوی ګوډاګي رژیم ته لکه داوس په څېرامریکایانواوپه کابل کي دهغوی لاسپوځي اداري ته

ډیر د اهمیت وړ ولایت بلل کیده، همدالامل و چې د هغه دساتنې اوپه هغه کې دمجاهدینو دپوځي فعالیتونو مخنیوي ته یې ډیره پاملرنه کوله.

هغوی دکندهارښار دساتنې لپاره دهغه خواوشا ډیرمستحکم امنیتي کمربندونه جوړ کړي وو اودهغوی ساتونکي روسي اوافغان پوځیان یې دوخت په ترټولو پرمختللیو پوځي وسائلو مجهز کړي وو.مجاهدینوهم کوښښ کاوه چې په دغه مهم ښارباندي خپلي حملې زیاتي اوهغه ترخپلې محاصرې لاندي وساتي .مجاهدینو ددې کار لپاره دکندهارښار چارچاپیره اوپه خاص ډول دمحله جات ،پاشمول خوشاب او . . . په سیمو کېدکندهارښار دمحاصرې اوپه هغه باندې دترسره کوونکوعملیاتولپاره پوځي کمربندونه تشکیل کړل اوپه هغوکي یې دسیمي ترټولو مجرب اوباتدبیره مجاهدین له ښوپرمختللیو وسلوسره ځای پرځای کړي وو.دغه مجاهدین چې شمیریې سلګونو تنوته رسیده دوخت په بیلابیلوجهادي تنظیمونوپوري مربوط وو ،خودلته دجګړې په محاذکي دهغوی ټولومشري دشهید ملابورجان په غاړه وه.نوموړی که څه هم چې تنظیمي وابستګي یې دمرحوم مولوي محمد یونس (خالص) په اسلامي حزب پوري وه خودخپل جهادي شهرت له امله یې دوخت دټولوجهادي رهبرانوپه زړه کي خاص ځای درلود.ټولوجهادي رهبرانود نوموړي په پوځي لیاقت، زړه ورتیا اوعسکري پوهي باندي پوره باور درلود اوله همدې امله یې نوموړی دکندهارپه سطحه دکندهارښار دجنګ دلوموړی کرښي دعمومي مسؤل په توګه ټاکلی ؤ.دروسي یرغل په مهال دکندهارولایت دمشهورومجاهدینوپه شاهدي شهیدملابورجان لومړنی شخص و چې په رڼا ورځ یې په دغه سیمه کي دروسانو او خلقیانو (کمونستانو)په پوځي مرکزونو چریکي حملې پیل کړې.

ملابورجان شهید دغیرت، سرښندني، تدبیر اوزړه ورتیا یوه نمونه وه . دهغه به پردښمن خاص رعب پروت و،په کوموپوځي عملیاتوکي چې به نوموړی شریک و دټولومجاهدینو به په هماغوعملیاتوکي دځان په بریالیتوب باندې پوره باور و. د روسي یرغل په مهال یوه شپه مجاهدینوپروګرام ترتیب کړچې دکندهارپه ښارکې دننه

دروسانوپه یوه مهم پوځي مرکز عملیات ترسره کړي ؛ ددغوعملیاتوقومانده د ملابورجان په غاړه وه .

نوموړي دمجاهدینوله منځه څوتکړه مجاهدین انتخاب کړل چې دهغوی له جملې څخه یوهم دافغانستان داسلامي امارت زعیم عالیقدرامیرالمؤمنین ملامحمد عمر مجاهد و.هماغه پوځي مرکزته له رسیدوسره یې نورمجاهدین دمرکزپه شاوخواکي ځاي پرځای اودی خپله دمرکز همجواره دیوې ودانۍ بام ته ورپورته شو هلته یې ولیدل چې ګڼ شمیر روسان اوساتونکي خلقیان یې دمرکزپه دننه کي دپرو (قطعو)په لوبو بوخت دي .سمدستي یې له خپلو ملګرومجاهدینوڅخه هغه توغندی چې مخکي یې لا دتوغولو لپاره چمتوکړي وې دبام سرته ورپورته او له هغه څخه یې په غافل ګیره توګه دروسانو په هماغه بنډاري مجلس باندي ورشارټ کړې چې له امله یې په یادمرکزکي دیره روسانواودهغوی مزدورانوته مرګوني تاوان ورواړاوه ،خو خپل ځان او ورسره ټول مجاهدین یې په سالمه توګه بیرته خپل مرکزته راورسول .

همدارازکله چې په کال. (۱۹۸۸) کي دکندهار ولایت دارغنداب ولسوالۍ ته چې هغه مهال دمجاهدینو ترټولومحکم اومضبوط سنګرګڼل کیده دروسانویوه ډیره لویه پوځي قوه راغله چې دهغې مشري په افغانستان کي دروسي قواوود مشرقومندان جنرال بوریس ګروموف په غاړه وه.دغه قوه دروسي پوځي چارواکوپه وینا دهغوی د۱۲۰۰۰۰ کسیز پوځ ترټولولویه قوه وه چې په ډیر شمیر روسي پوځیانو دزیات شمیرالوتکو اوزغره والووسایطوپه ملتیا پکي برخه درلوده .

جنرال بوریس ګروموف په خپل کتاب (سرې لښکري په افغانستان کي)ددې لوېي قوې اودهغې په مقابل کي دمجاهدینو دسخت مقاومت په اړه تفصیلي بحث لیکلی دی .دارغنداب ولسوالۍد کندهار ښار شمال لوېدیځ ته په پنځه کیلومتري کي یوه ګڼ مېشته کرنیزه ولسوالي ده چې شمال ته یې شاولي کوټ، شمال لوېدیځ ته یې خاکرېز ، لوېدیځ ته یې ژړۍ ولسوالي او جنوب ختیځ ته یې کندهار ښار موقعیت لري . روسانوځکه ارغنداب ته په دومره لوی شمیرقوه راولیږله چې دغي ولسوالۍ

دخپل ستراتیژیک موقعیت له کبله دکندهارولایت د مرکز په ساتلو اوبایللو کي ډېر مهم رول در لود.

په دغه جګړه کي روسي ځواکونو په جنوب غربي حوزه کي یوبل مشهورجهادي قومندان او دارغنداب دمجاهدینو عمومي مشرـ ملانقیب الله دهغه له ټولو مجاهدینوسره ۳۳ ورځې محاصره کړی ؤ. شهید ملابورجان چي دامهال دپاشمول اومحله جات په سیمه کي دروسي ځواکونوله خوا د ور ته محاصرې ترتهدید هم لاندې و دایې و نشوای زغملای چي په ارغنداب کي دي دده نور مجاهدین وروڼه دروسانو تروژونکو بمباریو لاندې محاصره پاتي شي .

هماغه و چي له خپلو ګڼ شمیرتکړه مجاهدینو سره سیمي ته ورغی د روسي ځواکونو په حلقوي کرښوېې دشاله لوري ناڅاپه تکتیکي حملې وکړې چي په پایله کي یې دښمن تیت وپرک کړاومجاهدین یې دهغوی دمحاصرې څخه راخلاص کړل .دشهید ملابورجان په مشرۍ دارغنداب له ولسوالۍ څخه دروسي ځواکونود دغه سترې حملې په شاتمبول ددې لامل شو چي نوربیا روسي ځواکونوترهغوچې په ۱۵ ـ ۱ ـ ۱۹۸۹م کي له افغانستان څخه وتل ددې جرئت تر لاسه نکړ چي بیادي په کندهار ولایت کي دمجاهدینوکوم مرکز محاصره اویادي په هغه برید وکړي .دملابورجان دغي تاریخي کارنامې دنوموړی شهرت اومحبوبیت نورهم پسيـ زیات کړ.دشهید ملابورجان ټول جهادي دور دایو امتیازدرلود چي دښمن هیڅ کله په ده باندي دبرید کولو جرئت په ځان کي نشوای پیداکولای ،برعکس زیاتره وخت به دده (ملابورجان)له خوا روسي او مزدورافغان ځواکونه یې تربرید لاندي نیول کیدل.نوموړي دجهادټول وخت دجنوب لویدیځي حوزې دمجاهدینودیو تکړه اومشهورپوځي قومندان په توګه له روسي ځواکونوسره په مخامخ جګړوکي تیرکړی او دوه ځلي په دغو جګړوکي سخت زخمي شوی هم دی .لومړی ځل په کال ۱۹۸٦ کي کله چي مجاهدین دکندهارښارته څېرمه دباغ پل په سیمه کي دروسي ځواکونوله لوري محاصره شول اودی یې دخلاصون په نیت ورغی هلته دمجاهدینودمحاصرې ترماتولو وروسته دیومځکني ماین

دانفجار په وسیله ټپي شو .دوهم ځل بیا په کال۱۹۸۷ م کي دمحله جات په سیمه کي له روسي ځواکونوسره په هغه خونړۍ جګړه کي زخمي شو کومه چي روسانوپه دغه سیمه کي دمجاهدینو دلومړیو جنګي کمربندونودله منځه وړلوپه غرض پیل کړې وه اودحاجي معاون صاحب (ملا محمدرباني) په شمول دمجاهدینو یوشیرنورمهم مشران هم پکې زخمیان شول. خوپه دغو دواړو وارونوکي یې زخمي کیدل ددې لامل نشول چي دده په جهادي عزم کي دي کمزورتیا راولي ،بلکي له هغوزخمونوبه لا مکمل نه و روغ شوی چي بیا به دعملیاتو محاذ ته ولاړ . په افغانستان کې دنجیب په مشرۍ دکمونستي نظام تر ړنګیدو وروسته ملا بورجان هم دنورومخلصو مجاهدینوپه څېر پرکورارام کنبیناست اودتنظیمي اختلافاتوپه مهال یې دهیڅ کوم حزبي جهت په ګټه دهغوی په داخلي غورځوپرځوکي ګډون ونکړ .

دطالبانو د تحریک په تأسیس کي دشهید ملابورجان مهم رول

په افغانستان کي دطالبانو اسلامي تحریک په داسي حالت کي رامنځته شو چي دشهید ملابورجان په څیر زیات شمیر مخلص مجاهدین دخوارلس کلن مقدس جهاددسپیڅلو ارمانونوله ترلاسه کولوڅخه مایوسه شوي وو.ټول هیواد دورور وژونکي نارواجګړې سوځوونکولمبوپه سراخیستي ؤ اوپه کابل کي دیونیم ملیون ارمانجنوشهیدانودتوقع خلاف دنړیوالوکفري دسیسو په ترڅ کي منځته راغلې بیواکه اوفاسده اداره حاکمه وه.هغومجاهدینوچي په هیوادکي یې دیو سوچه اسلامي نظام دپلي کیدوپه غرض بیدریغه قرباني ورکړي وې ،تکلیفونه یې ګاللي وو، ډیرشمیر خپلوان اودسنګرخواره ملګري یې له لاسه ورکړي وو، هغوی ته تربل هرچا دغه ناوړه حالت دزغملو وړنه و هغوی که تربل هرچا داسلامي حکومت دقائمولوپه لار کي ډیرکړاونه لیدلي هم وو، خودخپلوقوي عزائمو اوپخو ارادو له مخي د دغو ناخوالو اودهیواددنامناسبوحالاتوپه مقابل کي تسلیمي اوآرام کیناستل ورته له خپلو شهیدانو وروڼوسره جفا معلومیدله. ددغو راسخ العقیده، قوي عزمه اونه ستړي کیدونکوجهادي لارویانوله جملې څخه یوهم شهید ملابورجان و چي دخپل پیل کړي مزل دسرته رسولوپه غرض یې دطالبانواسلامي تحریک

دمؤسس ملامحمدعمر مجاهد ننګه وکړه اوپه ډیر اخلاص اومیړانه سره دتحریک دتأسیس له هماغه لومړي سر څخه دهغه ترڅنګ ودرید.د۱۹۹۴ م دجولای دمیاشتي له پیل نه بیا د۱۹۹٦ دسپتمبر تر۲۷ مي ، دکابل ترتصفیې پوري چي دطالبانواسلامي تحریک په پوځي اوسیاسي ډګر کي کومي لاسته راوړني درلودلې په هغوکي بي له شکه دشهید ملابورجان دمخلصانه قربانیو، ستومانیو اوصادقانه هلوځلوستررول و .په ۵ـ۱۱ـ۱۹۹۴ کي چي طالبانو دکندهارولایت مرکز ترخپلي سلطې لاندي راوست اوهلته یې دطالبانو داسلامي تحریک په نوم عالي شورى تأسیس کړه شهید ملابورجان ددغي شوراد دعضویت ترڅنګ په اسلامي تحریک کي دځینو پوځي امورو تنظیم اوترتیب هم په غاړه درلود.

هغه په لومړي سرکي دکندهار امنیه قوماندان وټاکل شو ترهغه وروسته چي کله طالبانو دهیواد دنورو ولایاتو دتصفیې اقدامات وکړل نودهغه لپاره دپوځي سوقیاتوپه انسجام او ترتیب کي هم شهید ملابورجان دحاجي معاون صاحب ملا محمدرباني اودتحریک د عمومي نظامي قوماندان شهیدحاجي ملامحمد اخندپه ملګرتیامخکښ رول ولوباوه.طالبانو وکولای شول چې دهغه دعسکري موفقوتکتیکونوپه مرسته په ډیر ه کمه موده کي له کندهارنه دکابل ترڅنډو چاراسیاب اومیدان ښارپوري ځان ورسوي .په ۱۴ـ ۲ ـ ۱۹۹۵ دکابل په جنوب دچار اسیاب په سیمه کي شهید ملابورجان شدید زخمي شو اودمعالجې لپاره کندهارته راغی. دلته ترلږ وخت استراحت او علاج وروسته بیرته دکابل جنوب چاراسیاب ته دجګړې دلومړیوکرښو دتنظیمولو لپاره ولاړ. د۱۹۹۵ دفبروري دمیاشتي له دوهمي نیټې بیا د۱۹۹٦ کال داګست ترمیاشتي پوري طالبانو څوځله دکابل دنیولو کوښښ وکړ خو موفق نشول .وروسته شهیدملابورجان صاحب دطالبانو دقیادت په مشوره له ختیځ لوري دکابل دنیولو په یوه بدیل عسکري پلان کار پیل کړ . هماغه ؤ چي په ۱ـ ۸ ـ ۱۹۹٦ م کال یې ددغه نوي پوځي پلان دعملي کولو نقشه د پکتیا د اریوب او سپیني شګي له استقامت څخه پیل کړه اودسپیني شګي ، حصارک ،ازري،ننګرهارولایت ،کونړ،لغمان اوسروبي له تصفیه کولو وروسته یې په یوه میاشت او۲٦ورځوکي دجګړې لومړۍ کرښه دکابل ختیځي دروازي دماهي پر سیمي ته ورسوله.

دشهید ملابورجان پوځي عبقریت.

سره له دې چي شهید ملابورجان په تعلیمي لحاظ نه په کوم حربي ښونځي کي جنګي تعلیمات ترلاسه کړي وو اونه هم دکوم حربي پوهنتون فارغ التحصیل و خو په موهوبوي لحاظ ورته الله تعالی یوځانګړ ی حربي مهارت ورکړی و .

دجنوب لویدیځي حوزې دمجاهدینو دشاهدۍ په استناد، چي کله به دپخواني جهاد په مهال شهید ملابورجان په کندهارښاربانډي دعملیاتو پروګرام درلود په هغه ورځ به په ټول ښارکي دکمونستانو حرکت ،تګ راتګ تقریبا له بشپړ توقف سره مخامخ و ځکه هغوی په دې پوه وو، چي ملابورجان ددښمن داهدافو دله منځه وړلو اودهغوی داستهداف ډیر دقیق اوتکتیکي پروګرامونه طرحه کوي له همدې ویري به هغوی هیڅ یوه هم له خپل مرکز اوځای څخه دبهر راوتلو هڅه نشوای کولای .دطالبانو دتحریک په دور کي هم په کوم استقامت کي چي به شهید ملا بورجان شتون درلود هلته به دطالبانو پوځي پرمختګ ډیر ګړندی و او مجاهدین به له جنګي تلفاتوڅخه ډیر خوندي پاتي کیدل.هغه به دهرپوځي اقدام ترعملي کیدود مخه په هغه کي دخپل ځان دبریالیتوب اوناکامۍ په اړه یوه دقیقه وړاندوینه کوله.

دبیلګې په توګه ارواښادملابورجان به ویل چي : زما د پوځي تجربي له مخي مونږکابل دچار آسیاب اومیدان ښار له لوري نشو نیولای ، خوکه مونږ همدغه پوځي اقدامات دکابل له ختیځ استقامت نه عملي کړو نوکولای شو چي په لنډوخت کي کابل ترخپلي ولکې لاندي راولو.

ریښتیا هم کله چي دده دمشورې له مخي دکابل دنیولو لپاره له ختیځ لوري کارپیل شو هماغه و چي څومره وخت نوموړي تعین کړی و په هغومره وخت کي کابل ښارپه مکمله توګه طالبانو ترخپل کنترول لاندي رواست .

دشهید ملابورجان ترحم اوخواخوږي.

سره له دې چي شهید ملابورجان خپل ټول عمر په پوځي چاروکي تېرکړی و اوټول سر وکار یې له جنګي امورسره ؤ، خو له اخلاقي لحاظه بیا ډیر حلیم ،نرم مزاجه

اوخوش طبيعته انسان و. دجهادي ژوندپه صحنه کي له خپلو ملگروسره دهغه تعامل دقران کريم ددې مبارک ارشاد (اشداء على الكفار رحماء بينهم) يوښکاره مصداق و.

هغه به دجگړې په سختوشيبوکي ددې ډيرکوښښ کاوه چي په ناحقه دچا وينه توي نه شي. دطالبانو پـه ټولـو پـوځي عملياتوکي ده دا هيلـه درلـوده چـي دطالبـانو مخالفين ونه وژل شي ،هغوی ته بايد داسي زمينه مساعده شي چې ياتسليم اوياهم دطالبانوله مقابلې څخه دعقب نشيني لاره غوره کړي.پـه ۱۹۹۵ م ۱۰\۱۲\مـه کلـه چـي طالبـانو دميـدان ښـار اولـوگر ولايتونـه تـرخپلي ولکـې لانـدي راوسـتل دبي بي سي راډيودپښتو څانگې خبريال له ملابورجـان سره دطالبـانو دپـوځي پرمختگونوپـه هکلـه مرکه درلوده .دمرکې په ترڅ کي خبريال له ملابورجان څخـه پـه دې اړه هـم وپوښـتل چي تاسو ولي خپل ټول پوځي عمليات پـه ورځ کـي تـرسره کـوئ اودشـپې مهـال هـيڅ چيري ستاسوكوم پوځي تحرک نه وي؟.نوموړي په ځواب کې ورته وويل چي :«مونږنه غواړوچي په غافلگيرانه توگه خپل مخالفين تر بريد لاندي ونيسو ځکـه پـه دې طريقـه دهغوی په منځ کي مرگ ژوبله زياته راځي اومونږ نه غواړوچي هغوی ووژل شي ، بلکي غواړو چي دهغوی دوژلوڅخه پرته سيمي ترخپل کنترول لاندي راولو». دتعجب خبره داده چي په وريښمين تنگي کي دده دشهيد کيدلوپه ځای چيرته چي طالبانو لـه هغـه سره نژدې يومسجد جوړ کړی دی ، اوس هلته دكـرزي اداري محـافظينو يـوه امنيتـي پوسته جوړه کړې ده ،هغوئ دخپل ځان دحفاظت په غرض دپوستې په ديوال پـه لـوی خط ليکلي دي :دشهيد ملابورجان امنيتي پوسته !!.

يوه ورځ شهيد ملا بور جان په چار اسياب کـي دجگـړې پـه لـومړی کرښـه کـي يوشمېرطالبانوته په کومه خبره باندي په قهر شو اوڅه تر خې خـبري يـې ورتـه وکـړې کله چي خپل ځای ته راغی په خپل دغه کار باندي ډيرخفه ؤ، بير ته هغو مجاهدينو ته دعذرغوښتلو لپاره ورغی ،هغوی يې ټول راضي کړل ،له هر يوه څخه يې ځانته – ځانتـه ښښنه وغوښته اوله ټولوسره دغيږي ترروغبړ(معانقې)وروسته بيرته پـه خوشـالۍ سره خپل مرکزته راغی.

دشهيد ملابورجان تقوی اوديانت.

ملابورجان لکه څرنگه چي په شهامت، زړه ورتوب، اوبهادری، مشهور و، همداسي د ديانت ،حسنه اخلاقو او پرهيزگـاری، يـوه نمونـه و.دبيـت المـال لـه پيسـوڅخه يـې دشخصي کارونولپاره په هيڅ ډول استفاده نه کوله نوروته به يې هم داخبره کولـه چـي :مجاهدين په بيت المال کي خيانت وکړي نو ستونزي يې ډيرېږي يعني بشري اومالي تلفات يې ډيرېږی .سره له دې چي ملابورجان ټول وخت په لويومسؤليتونوکي تېرکـړی و، خو کورنۍاقتصادي وضعه يې ډيره کمزورې وه .

.په داسي حال کي چي ده خپل ټول عمر په جهادکي تېر کړی و او دخپل شخصي ژوند لپاره يې په اقتصادی لحاظ هيڅ کار نه ؤ کړی اونه يې هم لـه بيـت المـال څخـه ناوړه استفاده کړې وه.نو دورځني ژوند گذاره يې تر دې اندازې خرابه وه چي دکـور د ورځنيو اساسي اړتياوو درفع کولو لپاره به يې له ملگرو څخه پيسې قرض اخيستې اوبيا به يې هغه مشکل باندي حل کاوه.

دشهيد ملابورجان شهادت :

دجهـاد اوشـهادت دسـنگرونودغه اسـطوره يـي شـهکار، دغيرت،شـجاعت اوفداکارۍنمونه، دتقوی، صداقت اواخلاص سمبول ،قهرمان بي ريا مجاهد محترم ملا امين الله صاحب (شهيدملابورجان)د۱۳۷۵ هجري شمسي کال د ميزان د مياشـتې پـه پنځمه نيټه دوريښمين تنگي په سيمه کي د مخالفينود ۸۲ ملي متري تـوپ د مرمـۍ په پرزو دلگيدوله امله په شهادت ورسيد ،پـه دي سره دخـدای بخښـلی د(۳۸) کلـن اسلامي، جهادي او ملي وياړمن ژوند دعمربليدونکې ډيوه خاموشه شوه .انـالله وانااليـه راجعون . روح دي ښاد ،ياد دي تل وي .

هرگزنميرد آنکه دلش زنده شد بعشق
ثبت است بر جريده عالم دوام ما
حافظ شيرازي

د شهيد مولوي محمد خوشحال ملنگ ژوندته کتنه

ليکنه: خبير احمد مجاهد

دافغانستان د لوګرولايت دمرکزاړوند (سپيست) په سيمه ، دپاينده خيلوپه قوم کې دلعل محمد په کورکې پـه ۱۳۴۸ هجـري شمسيـ کـال لـه الهـي لورينـوډک هلـک وزيږيد، دهغه په مبارکه بشره کې دنبوغ او خوشحالی نښې له ورايه بريښيدي، نوځکه يې هلک په محمد خوشحال ونوماوه

محمدخوشـحال، ابتـدايي زدکـړي دخپـل کـلي دجومـات لـه مـلا څخـه ترلاسـه دنورولپاره يې اوږده علمـي سـفرته ملاوتړلـه، پـه لنـډ وخـت کـې يـې ړومبنـي دينـي اومروجه کتابونه خلاص اودلوړوزدکړوپه خاطريې دافغانستان اوپاکستان دډيروجيدو علماء کراماوشيوخوڅخه اړوند علوم او فنون ولوستل دطالبانو او خپلوهمځولوپه منځ کې دذکاوت او ذهانت نوميالی ځيـره وه ،لـه همـدې وجـې يـې دهراسـتادپه زړه کـې ځانګړی ځای درلود.

دهجرت په دیارکې يـې دپيښـورد چـراټ پـه محمديـه اسلاميه جامعـه کـې پـه ۱۴۱۱هق کال کې دموقوف عليه (وړه دورې) کتابونه ولوستل. په ۱۴۱۲ هق کال کې يې دحديثو لويه دوره دپاکستان خيـبر پښـتونخواپه مشـهوره مدرسـه دارالعلـوم حقانيـه اکوړه خټک مدرسه کې ترسره کړه اوپه همدې کال پـه اعلـی درجـه اوممتـازو نمـبرو فارغ او د فضيلت دستار يې په سرکړ.

دعلم له طلب سره په مسلح جهادکې ګډون :

مولوي محمدخوشحال ملنګ،دروسانواودهغودګوډاګيانوپه مقابل کې پـه عمـلي جهاد کې پوره ونډه اخيستله اوله فرصت نه په اسـتفادي سره بـه يـې تودوسـنګرونوته ځان رساوو چې يوځوبيلګې يې دلته را اخلو .

دتيـر جهـاد پـه مهـال دمجاهدينولـه لـوري دکمـو نسـتانو پـه ضـد د جـلال اباددثمرخيلوپه لويه اوتاريخي معرکه کې مولوي صاحب شجاعانه برخـه اخيسـتي وه. دلوګر ولايت په مرکزاوشاوخوا سيموکې به دروسانو اوکمونيستانوپرخلاف دمجاهدينو په تعرضونو اوحملوکې هرکال سهيم اوګډون وال و، ترديې چې يوځل يې دولايت دمرکز دګمبزی په قرارګاه چې دګرديز- لوګر په عمومي سرک واقع وه دورځي پـه ۱۲بجـود ۹ تنو طالبانو په ملتياتعرض وکړاوترماښامه په داسې حال کې چې دښـمن څلوروخواوتـه محاصره کړي ووسخته مقابله يې ورسره وکړه ، په نتيجه کې محاصره دالله ج په نصرت ماته شوه، ددښمن څوعرادي موټرېې تخريب اودرونـد ځـاني زيـان يـې ورواړاوه، اتـل مولوي صاحب په دغه جنګ کې په چپ لاس زخمي شو، له دغې پيښې يوه ورځ ورسته ددوستم ګلم جم مليشودلوګردتورغره په څوکوحمله وکړه اوهمدلته يې مهم سـنګرونه ونيول، مولوي صاحب پـه زخمـي وجـود لـه خپلـو همـدغو ۹ طالبـانو سره دورځـي پـه ۱۱بجوپـه دښـمن حملـه وکـړه، دسـختي مقـابلې پـه پـای کـې يـې لـه دښـمن څخـه دمجاهدينوسنګرونه بيرته ونيول چې ۸ نفره ملحدين اوګلم جـمان هـم پـه جګـړه کـې ووژل شول اوزياته اندازه مهمات اووسلي مجاهدينو په غنميت ونيولي

درس او تدريس

دعلوموله فراغت وروسته مولوي محمدخوشحال ملنګ، د خيبرپښتونخوا صـوبې په دارالعلوم ضياءالاسلام ورسک کې يوکال تدريس وکړ،دفراغـت پـه دوهـم کـال يـې دمانسهرې دخاکي دافغان مهاجرينوپه کمپ کـې پـه نعمانيـه مدرسـه کـې دمروجـه فنونومهم کتابونه طالبانوته تدريس کړل.

دطالبانوداسلامي تحريک پيل

مولوي صاحب، په نعمانيه مدرسه کې لاتدريسيـ کـال نـه وخـتم کـړی چـې پـه افغانستان کې دطالبانوداسلامي حرکت وړانګې په خپريدو شوي

مولوی صاحب دتحریک داعیې ته لبیک ووایه اودڅوتنونورملګروسره دلوګرولایت دعلماوواوطالبانوپه نمایندګي کندهارته سفروکړ،هلته یې دتحریک له مشرانوسره ترکتنې ورسته دده په مشری پلاوي ته دنده وسپارل شوه تر څو لوګر ولایت ته ولاړ شي او دخپل ولایت داړوند طالبانو لیکې منظمې کړي .

دجهاد په لومړیو کرښوکې ځان ځارونه

دخوست په ولایت کې دیولړ نظامي اوملکي مسولیتونوله ترسره کولووروسته،له خپلو جهادي ملګرو اوطالبانوسره دمیدان شهراوکابل په پوله واقع ړومبی جنګي کرښي (د پریکړي سیمې) ته ولاړاوهلته یې دمیدان ښار دعمومي جنګي محاذونودقومندان (ملامشراخند رح) په هدایت دمدافعي سنګر په ساتلوموظف شو،په داسې حال کې چې هلته ۲۴ساعته دفاع اوپهرې ته ضرورت و، خو مولوي محمدخوشحال صاحب څومیاشتي په ډېرشجاعت اومیړاني هلته تیري کړي

له څه مودې وروسته دکابل ولایت دچهاراسیاب ولسوالی کې داسلامي تحریک اولنیوکرښوته له خپلو ملګروسره ورغی، هلته یې دریشخوروفرقي په سر پرتوحساسوڅوکوکې څه وخت تیر کړ، له هغه وروسته دکابل دچکړي په سیمه کې ړومبی کرښي ته ولاړاوپه هغه لوی تعرض کې یې په ډېر شهامت برخه واخیسته چې دکابل دنیولوپه موخه پیل شوی و.

دنومړي تعرض په نتیجه کې دچکړي، ملنګ کلی اوبندغازي ټولي سیمي طالبانو ونیولي، دبندغازي په یوه ستراتیژیکه څوکه کې مولوي صاحب له څومحدودوملګروسره په دفاع بوخت اودخپل استقامت په بنایې ددښمن څلورتعرضونه چې ددوی ټول قوت دمولوي صاحب دیوې پوستې په نیولوځرخیده په مکرر ډول په شاوتمبول شول اوددښمن دسختوحملوپه وجه چې له مولوي صاحب سره څومره ملګري وو اکثره زخمیان شول،هماغه ووچې دتحریک پیل شوي بریداوفتوحات مخ په وړاندې ولاړل اوتر(پل چرخي محبس) پوري شاوخواټولي سیمي دطالبانولاس ته ورغلي.

قهرمان مولوي صاحب ، له څه مودې ورسته دمشرانوپه لارښوونه دچهاراسیاب لیکوته مخه کړه اوهلته یې په حساسوسنګرونوکې واړول چې یوځل ددښمن الوتکودمولوي صاحب په مورچل اوپوستي بمباري وکړه چې هغه اونوروپنځه تنه ملګري یې شدیدټپیان اودخاورو له انبارونوڅخه ژوندي راوویستل شول.

له درملنې ورسته مولوي صاحب خوشحال ملنګ خوست ولایت ته ستون شو، دخوست ولایت وضعیت په هغه مهال داسې وو چې طالبان صرف دخوست په ښار او نیږدي سیموکې میشت وواوولسوالیوته یې دعملي سلطي اراده نه وه کړې اودخوست په ولسوالیوکې چې ډېره ددښمن ترکلکې قبضي اونفوذلاندې و هغه دیعقوبیوولسوالي وه، دتحریک مشرانودهمدغې ولسوالی د اراملواونیولو لپاره مولوي صاحب هلته دولسوال په توګه ولیږه، مولوي صاحب په خپل بیساري نظامي او ولسي تدبیر دیعقوبیو ولسوالی ارامه او دغه مهمه ولسوالی یې دتحریک ولکې ته راوستله ، د ولسوالی دامنیتي وضعیت له نورمال کیدورسته ،مولوي صاحب په ولسوالی کې محترم مولوي صاحب عبدالروف خدام دځان کفیل وټاکه او په خپله دچهاراسیاب کرښوته ستون شواوهلته یې له نظامي اوجهادي بوختیاسره سره دریشخورپه فرقه کې طالبانوته دیني درسونه او دعظیم الشان قران ترجمه هم شروع کړه.

کله چې دطالبانوداسلامي تحریک فاتحانه کاروان د اتل اونومیالي مشر شهید (ملابورجان V) ترمشري لاندې دلوګردازري ولسوالی دددینداروخلکوپه دعوت اوملتیاپیل شو،محترم شهیدمولوي صاحب ملنګ دشهیدملابورجان په خاص هدایت دکاروان مل اوملګری وګرځید.

دازري ولسوالی فتحه شوه، خو دښمن دنومړي ولسوالی دچوتري په کوتل کې په مقاومت شروع وکړه ،شهیدملابورجان په عمومي سرک تعرض پیل کړاو مولوي صاحب ملنګ ته یې د غرونوپه څوکودحملي قومنده وروسپارله، هماغه و چې کوتل فتحه دښمن په تیښته شو، له هغه وروسته دمختلفو محاذونولپاره مشران تعین شول،او شهید ملنګ ته هم د ملابورجان اخند لخوا د یوه محاذ مشري وسپارل شوه.

هماغه وچې الله تعالی دفتوحاتودروازي پرانیستي اوترجلال ابادپوري سیمي طالبانو ونیولي، کله چې دجلال اباد ښار ونیول شو،ملابورجان اخند، مولوي ملنګ دتورخم دنیولولپاره ولیږه،چې خدای تعالی تورخم پرته له کومي جګړي دطالبانولاس ته وروست .

دمشرقي ولایتونوله تصفیي اوفتحي ورسته ، دشهیدملابورجان په مشري دفتحي کاروان دکابل په استقامت وخوځید، شهیدملنګ ورسره څنګ په څنګ روان و، کله چې د وریښمین تنګي په خوله کې دغیرت اومیړاني ستراتل ملابورجان اخوند شهیدشو دمولوي صاحب ملنګ هم ګڼ ملګري زخمیان شول، وریښمین تنګی الله تعالی فتحه کړ اوطالبانو سروبي ته مخه کړه، له لږمقاومت ورسته سروبی هم ونیول شو، په ماهیپرتنګي کې مخالفینوکلک مقاومت کاوو اوپاخه سنګرونه یې نیولي وو، له دری ساعته جنګ وروسته طالبان لږ بې مورال شول اودشاتګ په لټه کې شول ، لیکن مولوي ملنګ او په صحنه کې حاضرو نورو جهادي مشرانو په طالبان غږ کړ چې حوصله ماته نکړي الله ج مهربانه دی ، په دې آن کې دری تنه طالبانو دغره له داسې څوکي چې هلته دانسان ختل سخت دي دماهیپرپه تونل کې په ولاړټانګ دراکټ فیروکړچې له هغې سره ددښمن په منځ کې دوارخطایي اوتیښتي لړی پیل شوه اودالله ج په خاص نصرت دفتحې دروازه خلاصه شوه، دتحریک دهغه ځای ګڼ مشران شاهدي ورکوي چې هغه دری تنه فاتحین طالبان بیانه چاولیدل او نه یې هم داځرک ولګاوه چې داڅوک وو، معلومه شوه چې هغه اسماني لښکري وي چې دطالبانونصرت ته راکوزي شوي وي

کله چې کابل ښار تصفیه اوحساس مراکز اونقطي ونیول شوي، محترم ملاعبدالرزاق اخندچې دشهیدملابورجان له شهادت ورسته دکابل دنیولوقومنده له هغه سره وه، شهیدمولوي ملنګ ته دنده وسپارله چې دخیرخانې کوتل سمبال اودباګرام دهوایي ډګرپه لورحرکت وکړي ، هغه ووچې د۱۲تنونوروملګروپه ګډون

دباګرام هوایي ډګر ته ننوت ،له ۲ ساعته تیریدوورسته دتحریک نورځواکونه هم باګرام ته راورسیدل اودښمن یې دپنجشیرترخولي پوري تعقیب کړ.

دجبل السراج دولسوال په توګه

دعالیقدرامیرالمؤمنین دفرمان له مخې شهیدمولوي صاحب خوشحال ملنګ، دجبل السراج ولسوالی دولسوال په توګه وګمارل شو، مولوي صاحب ترخپلې وسې ډیرې هلې ځلې وکړي ترڅوپه نوموړي ولسوالی کې عام ولس دتحریک همکاروګرځوي اودشراوفسادله منګولونجات ورکړي، خودښمن دغه ولس دځان لپاره سپراوښکارګرځولی واودهغوی دکورونو، باغونواوکروندوله لاري به یې په غلچکی ډول په طالبانوبریدونه کول ، هماغه ووچې دښمن په جبل السراج ، ګلبهار اوچاریکاروکې شدیدي حملي پیل کړي ، دتحریک مشرانودولسي خلکودنجات اوڅه نورومصلحتونوله مخې خپل قوتونه دکابل دشکردرې ولسوالی کې ځای په ځای اوړومبی کرښه یې هلته جوړه کړه ،شهیدمولوي صاحب محمدخوشحال ملنګ په نوي کرښه کې هم دیوه باعزمه مشر اومجاهدپه توګه تریوې مودې پوري هلته پاتې شو

دلوګردعلمای کراماواوطالبانودصدرپه توګه

ددې لپاره چې دطالبانواسلامي تحریک دلوګرله جهاداوعلم خیزه ځمکي نه نوره ښه استفاده وکړي، نودلوګرجیدوعلماء کرامو، طلباووامارتي مشرانوله لوري په یوه اتفاق دجلال اباد په ښارکي محترم مولوي صاحب محمدخوشحال ملنګ دلوګر دعلماوو او طلباوودمشر، محترم شهیدمولوي محمدشریف سعیدي دهغه دمرستیال او محترم ملامیراحمدګل یې دنظامي مسول په صفت منتخب اوبیادغه انتخاب دعالیقد رامیرالمومنین له لوري هم تائید شو.

دکاپیساولایت دوالي په توګه :

داسلامي تحریک دځواکونوخوځښت بیادشمال په خوادشهیدمولوي صاحب ملنګ په ملتیاپیل شو، دکاپیسااوپروان ولایتونه فتحه اوونیول شول ، هماغه ووچې

دعالیقدرامیرالمومنین په حکم شهیدمولوي ملنگ دکاپیسادوالي په توگه وټاکل شو، چون دولایت اداري چاري په مکمله توگه ویجاړي شوي وي اوټول دولتي اسباب ددښمن له لوري چوراوچپاول شوي وي ، محترم مولوي صاحب دخپلو نوروملگروپه هلوځلوپه ډیر لږ وخت کې په نسبي ډول اداري فعالي اوامارتي نظم نسق یې هلته برپاوگرځاوه اوددښمن دزهرجنو تبلیغاتو دشنډولو په خاطریې دکاپیساولایت په هره دره اوسیمه کې جلسي اوله ولس سره ناستې وکړي

که څه هم دښمن خپل انتهایي زور واچاووترڅوکاپیساولایت له طالبانو ونیسي- خو دمولوي صاحب مدبرانه اوباشهامته اثر او د ملگرو میراني ترډیره وخته ددښمن ناولي موخي شنډي اوگڼ لوی تعرضونه یې بې نتیجې وگرځول

د ۱۳۷۶ هـ ش کال په جوزا کې دښمن په کاپیسادرنه حمله وکړه اودطالبانوپه اوله کرښه کې یې لږبدلون راووست، مولوي صاحب ملنگ خپله منتظره قطعه ددښمن مخې ته ولیږله اوپه لنډوخت کې یې باغیان په شاوتمبول ، ددې ترڅنگ دشر او فساد عناصرو د گلبهارپه ولسوالی بریدکړي وواو محاصره کړي یې وه،مولوي صاحب دگلبهارمحاصري دخلاصون په نیت په همدې لورحرکت وکړ، خوکرغیړن اومکاردښمن دگلبهارنه مخکي د(دیبالي) په بازارکې خپل کسان ځای په ځای کړي وو چې بازارته دمولوي صاحب د موټر له داخیلدو سره سم ځوتنوددین اوهیواد غلیمانو دمولوي صاحب موټر هدف وگرځاوو هماغه ووچې داسلام، هیواداومیړانې دغه لویه هستی یې نښه وگرځیده اودعلم ، نورانیت اوغیرت ستره بیلگه اوهستي (مولوي محمد خوشحال ملنگ له یوتن بل زړورملگري ملاخلیل احمدسره په کال ۱۳۷۶ل دجوزاپه ۸ دسهارپه ۹ بجودشهادت جامونه نوش کړل (اناالله واناالیه راجعون)

دیادونې وړده چې دمولوي صاحب همدغه دشهادت او له دنیانه درحلت ورځ دهجرت په دیارکې دده دواده اودنوي ژوندشروع کیدونیټه اوتاریخ هم ټاکل شوی ووواوکورته یې دسرې ډولۍ په ځای داتل شهیدپه سرووینورنگین تابوت اوجنازه ورووړه!

دمولوي محمدخوشحال ملنگ ځانگړتیاوي

دخالق B اودهغه دپیغمبر H اوشریعت مطهره سره د میني اومحبت نه علاوه یې له مسلمانانوسره ځانگړی الفت درلود،په خاصه توگه دسنگراودرس ملگري پري بې حده گران وودخپلو استادانوبه یې ډیرقدرکاوو، دامیراطاعت یې په ټولوجهادي اواداري امورو کې لازمي باله اودخپلو مشرانو دحکم یې ډیر اطاعت کاوو.

شهیدمولوي صاحب ، په ملگروکې دومره اخلاص اوصمیمیت لاره چې هرملگري به یې په اړه داپوخ یقین اوباوردرلودچې له بل هرچاله ده سره زیات محبت اواخلاص لري

دمدرسې اوجومات نه علاوه به یې په سنگر کې هم د دین په تدریس اودقرانکریم په ترجمه مشغول و، تردې چې اکثره ملگري له ده څخه په سنگر کې دکتابونوپه ویلومستفیدشوي اودسلهاووطالبانومشفق استادپاتي شوی .

دبیت المال سره داحتیاط په اړه یې هروخت خپلو ملگرواوعاموطلبه ووته توصیه کوله چې دبیت المال په ساتنه کې ډیراحتیاط وکړي اود هیڅادخفگان پرواونه ساتي،سره لدې چې گڼ شمیر وسایط یې په خدمت کې ولاړ وو مگردخپل شخصي- کاریاکورته دتگ په وخت کې به یې دبیت المال له وسایطوڅخه حتی الوسع استفاده نکوله .

مولوي صاحب سره لدې چې په مالي اوشخصي لحاظ ډیرغریب و،خوایثاراوشفقت یې دومره زیات وچې هیڅ یوملگری یې بې نوااوبې احسانه نه پریښود

دیادونیکواوصافواوغوره خصلتونوله وجې داسلامي امارت په مسولینواوپه خاصه په عالیقدرالمومنین زیات گران وو

دشهادت نه ورسته یې ډیرو خلکوته کرامت معلوم شوی و، مثلادده د مدفن ترڅنګ یوکوراباد و، څښتن یې یادونه کوله چې کله شهیدمولوي صاحب په قبرکې دفن شوپه اوله شپه زه بهرراووتلم ،ناګهان مې دقرانکریم خوږتلاوت ترغوږونوشو، سوچ مې وکړچې په دې نیمه شپه اوهدیره کې تلاوت چیرته اوڅوک کوي ؟؟وایي چې متوجه شوم دشهیدمولوي صاحب دقبر له لوري دتلاوت اواز راته نووررواڼ شوم، چې کله قبر ته نیږدې شوم تلاوت یوناڅاپه بندشو، هغه کس وایي چې کله بیرته دخپل کورخواته راتلم تلاوت بیاپیل شو، هغه کس ویل زه په صدق شاهدي ورکوم چې دغه عمل څوځله تکرار او هغه واورید.

رب B دې همیشنی سعادت په نصیب اومونږ دې هم دده په قدم روان او د شهادت له سعادته برخمن کړي.

❊ ❊ ❊

دشهید مولوي احسان الله احسان صاحب ژوند اوکارنامو ته کتنه

لیکنه: قاري سعید

اسلامي خوځښتونو همیشه د هر بخش لپاره ځانګړي، ورزیده او با استعداده رجال درلودلي دي. که د خوځښت ځیني برخوال د توري او جنګ د ډګر نومیالی وي ځینې نور بیا د سیاست، دعوت، خطابت او د خلکو د زړونو د فتحه کولو په چاره کې داسې مهارت او استعداد لري چې هره خبره او چلند یې د زرګونو مرمیو په تناسب ستره نتیجه او فتحه په لاس راوړي.

الله تعالی خپل اشرف مخلوق انسان ته بیلابیل استعدادونه ورکړي دي چې په دې استعدادو کې یو مهم استعداد د نطق او بیان استعداد دی چې انسان له نورو مخلوقاتو څخه ممتاز ګرځوي. خو کله چې همدغه د بیان او وینا استعداد د فصاحت او بلاغت له کمال سره همغاړی شي او ورسره د اخلاص او صمیمیت مرسته هم وي نو بیا د ویناکوونکي وینا په نورو خلکو د سحر غوندې اغیز کوي، خبرې یې په زړونو کې لارې باسي او د افکارو په توجیه او تهذیب کې ستر نقش لوبوي.

شهید مولوی احسان الله احسان صاحب د افغانستان په سطحه یو له همداسې خطباوو او ویناوالو څخه و چې د اغیزناکې وینا یادونه به یې تر ډیره د افغانانو په اذهانو او زړو کې خوندي وي. شهید احسان صاحب د هیواد د تاریخ په یوه حساس پړاو کې د سیاست میدان ته راودانګل، هغه مهال چې افغانستان د حتمي تجزیې له ګواښ سره مخ و، اولس د ذات البیني جګړو او فساد په لمبو کې کبابیدو او په هر اړخیزه توګه د فساد او هرج و مرج توپان را الوتی وو. مولوی احسان الله احسان صاحب د ګڼ شمیر نورو علماء کرامو او طالبانو په شمول د فساد د محوه کولو لپاره د جهاد میدان ته راوړاندې شو،د طالبانو اسلامي تحریک او په تعقیب یې د افغانستان

اسلامي امارت تأسيس کړ، هيواد يې له فساد او ګډوډيو وژغوره او د جهاد ثمره يې د ضياع له خطر څخه خوندي کړه.

شهيد مولوي احسان الله احسان

شهيد مولوي احسان الله احسان د مولوي اغا محمد زوی د مولوي ميرزا محمد لمسی په قوم پوپلزای چې اصلي ټاټوبی يې د کندهار ولايت د شاولي کوټ ولسوالۍ د بورې د علاقې لوی کلي دی په کال ۱۳۸۱ هجري قمري کې د محرم د مياشتې په پنځمه نيټه د زابل ولايت دميزاني ولسوالۍ د سليم په کلي کې په يوه متدينه علمي کورنۍ کې زيږيدلی دی. دشهيد مولوي احسان الله نيکه مولوي ميرزامحمد صاحب دکندهار ولايت له مشهوروجهادي اوعلمي شخصيتونو څخه بلل کيږي؛ نوموړي دافغان انګليس د دوهمي جګړې په مهال دانګريزانوخلاف په ډيرو جګړوکې فعال سهم درلود اودخپل همدغه فعال جهادي مساهمت له امله دکندهار ولايت په سرحدي ولسوالۍ سپين بولدک کې له انګليسي پوځونوسره په مخامخ مقابله کې په پښه زخمي شوی و چې له همدې امله دسيمي دخلګوپه منځ کې دګوډ ملا ميرزامحمد په نوم مشهور و.

زدکړه اوتحصيل يې :

شهيد مولوي احسان الله احسان له وړکوالي څخه دفطری نبوغ اوسرشاره علمي ذکاوت څښتن و. نوموړی په يوه متدين علمي خاندان کې زيږيدلی و د پلار په شان يې والده شريفه هم د ديانت او زهد څښتنه وه چې ويل به يې شهيد احسان ته مې هميشه په اوداسه شيدې ورکړي دي. د شهيد احسان صاحب مور به د نوموړي د ذکاوت په اړه ويل چې له کوچنيوالي د نبوغ او ذکاوت څښتن و د پنځو کلونو و چې آيت الکرسي يې ياد کړې او ماته يې هم را ياد کړه. د شهيد احسان والد صاحب له هماغه وړکتوبه څخه دده علمي اوتربيوي روزني اوپالني ته ډيره توجه کوله .لوموړی يې په خپل کورکي په هغه باندي دابتدايي ديني علومو زده کړه پيل کړه اوبيا وروسته يې دشرعي علومو دتحصيل لپاره د پاکستان لوړوشرعي مراکزواومدارسوته وليږه .شهيد

مولوي احسان الله صاحب خپل لوړشرعي تحصيلات ددارالهجرت په بيلا بيلو ديني مدارسوکي په ډيرزيار اوکوښښ سره حاصل کړل. د پاکستان د خيبر پښتونخوا له سوات علاقې نيولې بيا د بلوچستان تر مختلفو سيمو لکه، ميزی اډه،پښين، کچلاغ،لور لايي او مرکز کوټه کې يې د خپل وخت له زبده عالمانو او مدرسينو لکه مولوي سعد الدين اخندزاده،مولوي عبدالغفور صاحب،مولوي شرف الدين صاحب، مولوي عنايت الله مشهور په غبرګي اخندزاده،مولوي عبيد الله قندهاري، مولوي ابوالفضل معين الدين صاحب او نورو څخه يې ديني علوم او فنون حاصل کړل تر دې چې د احاديثو تر وړې او لويې دورې پورې ورسيد.

وړه دوره يې د کويټې په مشهوره مدرسه جامعه اشرفيه کې له شيخ الحديث مولوي عبدالباري او مولوي عبدالحی څخه ولوسته او لويه دوره يې په همدې مدرسه کې له شيخ الحديث مولوي عبدالغفور صاحب څخه پيل کړه. خو د کال په اوږدوکې شيخ الحديث مولوي عبدالغفور صاحب وفات شو، نو ځکه يې پاتې سبقونه د کويټې د شالدرې په مدرسه کې له شيخ الحديث حافظ عبدالواحد صاحب څخه تکميل کړل او له ديني علومو د فراغت سند يې ترلاسه کړ.

د کمونيزم په خلاف جهاد

شهيد مولوي احسان الله صاحب لادخپلو ديني تعليماتو دحصول په ابتدايي مرحله کې و چې په افغانستان کې کمونستانو ديوې پوځي کودتا له لارې دقدرت واګې ترلاسه کړې چې سمدستي يې پرخلاف مؤمنو افغانانو اسلامي جهاد پيل کړ. په دغه مقدس جهاد کې دافغانستان ټول ملت په بيساري ميړاني اوشهامت سره سهم درلود، خودهغه دقيادت او درهبرۍ مسؤليت دشرعي اومذهبي مکلفيت له مخي تر ډيره دعلماوو په اوږو ورلويدلی و. شهيد مولوي احسان الله صاحب هم چې دخپلي سيمي په کچه يې په يوه علمي اوجهادي کورنۍ پوري تعلق درلود نوتربل هرچايې دروسانواوکمونستانو خلاف جهاد خپل ديني مسؤليت باله .

نومړي دهمدغه ديني مسؤليت له مخي لومړی دزابل ولايت دميزاني ولسوالۍ دشهيد مقيم ترمشرۍ لاندي ديرغلگرو روسانوپه ضد جهاد پيل کړ.له هغه وروسته هلمند ولايت ته ولاړ اوهلته يې دوه کاله دهماغه ولايت په مختلفوجبهاتو کي دکمونستانوخلاف جهاد وکړ.په هلمند ولايت کي د بېلابېلو جهادي اوپوځي تکتيکونوترلاسه کولو وروسته بيرته زابل ولايت ته راغی اودلته يې دمولوي عبد الظاهرپه ملگرتيا ددې ولايت دميزاني ولسوالۍ په ارغسو غره کي ديوې فعالي جهادي جبهې بنسټ کېښېښود.شهيد مولوي احسان الله به دخپلي نوي تأسيس شوي جبهې مجاهدينوته دپوځي اوعسکري زده کړي ترڅنگ د دعوت په حلقوکي دفکري پوهني اواسلامي ثقافت درسونه هم ورکول اوهغوی به يې دپوځي زده کړي ترڅنگ په علمي اوفکري لحاظ هم دالحاد اوبيدينۍ په خلاف جهاد اومبارزې ته چمتو کول .

نومړي وروسته ډيره توجه ددينې زدکړو تکميل ته واړوله خو بيا يي هم د خپل توان او فرصت په اندازه په جهادي فريضه کې ونډه اخيسته او د جهادي داعيې يو مخکښ داعي او عملي مجاهد و.

د طالبانو په اسلامي تحريک کې شموليت

د ۱۴۱۵ هجري قمري کال د محرم الحرام په مياشت کي چي په هيواد کي دجهادي نيمگړو آرمانونو دتحقق لپاره داسلامي امارت دمشرتابه له لوري دطالبانو اسلامي تحريک تاسيس شو نوشهيد مولوي احسان الله صاحب يوله هغو لومړنيوکسانوڅخه و چي په خورا اخلاص اوصداقت دتحريک دمؤسس ترڅنگ ودريد اوپه خپلونه سترې کيدونکو هلوځلوپې دهغه ملاتړ وکړ.دتحريک دتأسيس په هماغو اوائلوکي چې لا د طالبانو تحريک د ميوند او ډنډ ولسوالۍ له حدودو نه و تېر شوی مولوي احسان الله صاحب نه يوازې عملا د اسلامي تحريک غړی شو بلکې دخپلي سيمي ټول جهادي قومندانان اوعام ولسي خلگ يې دې ته وهڅول چې په سوله ييزه توگه له تحريک سره يوځای اوله خپلو وسلوسره دطالبانو په ليکوکي په هيواد کي ديوه سوچه شرعي نظام دحاکميت لپاره قربانۍ ورکړي.هماغه ؤ چې دشهيد احسان

صاحب ددغو حکيمانه هلوځلو له برکته دسيمي ډېر پخواني جهادي قومندانان او عام خلگ دې ته تيارشول چي له تحريک سره يوځاي شي . مولوي احسان صاحب د علماء کرامو د هغې شورا غړيتوب هم درلود چې د مرحوم شيخ مولوي عبدالعلي ديوبندي صاحب په مشرۍ يې به بولدک کې ټوپکي قومندانانو ته دعوت ورکړ تر څو له پاټکمارۍ او ظلم زياتي لاس واخلي او د طالبانو د تحريک داعيه ومني خو دا چې هغو ټوپکيانو له ډيرو دعوتونو سره سره هم خپل ناروا حاکميت ته دوام ورکاوو نو ځکه طالبانو د شهيد ملا محمد اخند په مشرۍ د هغو په ضد عمليات وکړل او د بولدک ساحه يې ترې تصفيه کړه.

د مولوي احسان الله صاحب ستره کارنامه

د کندهار له فتحي وروسته د ۱۳۷۳ هـ ش کال د جدي د مياشتې په ورستيو کې د طالبانو لښکر له کندهار څخه د زابل په خوا حرکت پيل کړ. مولوي احسان الله احسان صاحب هم د امارت د نورو مشرانو تر څنگ ددې لښکر برخوال و، د زابل په ولايت کې موجوده مجاهدينو او طالبانو د دوی هرکلی وکړ او واک يې په بشپړه توگه وروسپاره. له زابل وروسته همدغه لښکر غزني ولايت ته ورسيد. د غزني مرکز، ولايت، فرقه او نور مهم مراکز په غزني کې يو شمير خيرخواه قومندانانو طالبانو ته وسپارل، خو د غزني په يونټ او روضه سيمو کې د حزب اسلامي او حزب وحدت له ډلو سره جنگ وشو چې وروسته هغوی تيښتې ته اړ او سيمه مکمله د طالبانو تر واک لاندې راغله.

که څه هم د طالبانو د همدې لښکر لويه برخه د ميدان وردگو په خوا لاړل او تر ميدان ښار، لوگر او چهاراسياب پورې ورسيدل خو د همدې کال د دلوې د مياشتې په ۲۷ نيټه د طالبانو يوه لويه ډله د مولوي احسان الله احسان صاحب په مشرۍ له غزني د پکتيکا په خوا لاړه . د پکتيکا ولايت ځايي علماء او مشرانو ورته د ولايت واک په بشپړ ډول وسپاره. له همدې ځايه مولوي احسان الله احسان صاحب د لويې پکتيا له جهادي قومندانانو او مطرحو مشرانو لکه ستر مجاهد مولوي جلال الدين حقاني،ملا

عبداللطیف منصور، مولوي فريد الدين محمود او نورو مجاهدينو سره خبرې پيل کړې تردې چې دمولوي احسان صاحب د مدبرانه تګلارې، قوي استدلال او قانع کوونکو وضاحتونو په نتيجه کې د لويې پکتيا يعني پکتيا، پکتيکا او خوست ولاياتو ټول مجاهدين د اسلامي امارت په واکمنۍ قانع او په پوره اخلاص يې خپل تشکيلات د اطالبانو د اسلامي تحريک په صفوفو کې مدغم کړل. چې په دې توګه نه يوازې دغه درې مهم ولايات په مکمل ډول د اسلامي واکمنۍ برخه وګرځيدل بلکه د ځايي مجاهدينو، طالبانو او له هغوی سره د موجودو امکاناتو او وسلو او عام اولسي ملاتړ په مټ اسلامي تحريک نور هم قوي شو چې ددغې پروسې په کاميابۍ کې ډېر رول د مولوي احسان الله احسان صاحب و چې په خپل فصيح او بليغ استدلال سره يې اسلامي تحريک خلکو ته د يوه واقعي اسلامي او افغاني تحريک په حيث ورمعرفي کړ او د هغوی بشپړ قناعت او ملاتړ يي حاصل کړ.

په اسلامي تحريک مسؤليتونه

مولوي احسان الله احسان صاحب چې د اسلامي تحريک په اوائلو کې يې د جنوب ختيځ زون په ولاياتو کې د طالبانو سرپرستي او مشري په غاړه درلوده د هرات ولايت له فتحې څه موده وروسته د عاليقدر اميرالمؤمنين V په امر د هرات ولايت د والي په حيث وټاکل شو هغه مهال چې هرات ولايت په پوځي لحاظ فتحه شوی و مګر په ذهني لحاظ لا هم ډېر خلک د طالبانو په اړه شکمن و او له همدې امله ډېر خطرات موجود و او هميشه به په ښار او اطرافو کې د طالبانو په خلافت مزاحمت او بريدونه کيدل. مولوي احسان الله احسان صاحب په خپلو عالمانه قانع کوونکو ويناوو او مدبرانه برخورد سره په دې وتوانيد چې ددې ولايت د خلکو باور او زړونه را خپل او په دې توګه په هرات کې د اسلامي امارت په خلاف موجود مشکلات او مخالفتونه له رينښې ختم شي.

د ١٣٧٥ هـ ش کال د حمل په مياشت کې کله چې په کندهار کې د اسلامي امارت د تأسيس غونډه دائره او د طالبانو تحريک د افغانستان په اسلامي امارت سره

تبديل شو. د علماء کرامو په دې عظيم الشانه غونډه کې چې شاوخوا يونيم زر تنه علماء کرامو په کې ګډون کړی و مولوي احسان الله احسان صاحب په کې کليدي رول درلود د غونډې په جريان کې مولوي احسان الله صاحب دغې شورى ته د ملا محمد عمر مجاهد لپاره د اميرالمؤمنين لقب عرض کړ چې د شورى لخوا د رأيو په اتفاق سره تصويب او له کلونو وروسته يو ځل بيا دغه نوم د اسلامي سياست په قاموس کې راژوندی شو.

د همدې کال د ميزان په مياشت کې چې طالبانو د کابل د فتحې عمليات پيل کړل د افغانستان د ختيځ د فتوحاتو په سلسله کې مولوي احسان الله احسان صاحب لومړی د ننګرهار ولايت د والي په حيث وټاکل شو خو وروسته چې کابل فتحه شو نوموړی د اسلامي امارت د لومړنۍ کابينې د تعين په مهال د افغانستان بانک د لوی رئيس په حيث وټاکل شو.

د ١٣٧٦هـ ش کال د جوزا د مياشتې په لومړيو کې چې طالبانو په شمال ولاياتو کې له جنرال مالک سره ناکامه موافقه وکړه چې په لړ کې يې د لنډو ورځو لپاره د فارياب،جوزجان سرپل او بلخ ولاياتو ته طالبان ور داخل شول مولوي احسان الله احسان صاحب د اميرالمؤمنين ملا محمد عمر مجاهد په امر له څو تنو نورو امارتي مشرانو سره مزار شريف ته لاړ تر څو هلته د وضعيت په برقرارۍ کې همکاري وکړي. خو له موافقې دوه ورځې بعد جنرال مالک اړخ بدل کړ او له حزب وحدت سره د شريکې دسيسې په پايله کې يې د طالبانو په خلاف غدارانه اقدام وکړ چې په نتيجه کې يې په زرګونو په پاک نيت ورغلي طالبان په شهادت ورسيدل چې له دې جملې د امارت څو تنه زبده مشران من جمله مولوي احسان الله احسان صاحب هم و.

د شهيد مولوي احسان الله احسان صاحب د شهادت واقعه

دلته به د شهيد مولوي احسان الله احسان صاحب د شهادت واقعه د نوموړي د ورور مولوي عبدالغني احسان صاحب له قوله درسره شريکه کړو چې ددې پيښې عيني شاهد پاته شوی دی. نوموړی وايي: د ١٣٧٦ هجري شمسي کال د جوزا په پيل

کې زه کابل ته د مولوي احسان الله صاحب د ليدلو لپاره لاړم. خو هلته مې دی ونه ليد ځکه پاکستان ته يې سفر کړی و تر څو د مزار لـه سقوط وروسـته پاکسـتان هيـواد د افغانستان د اسلامي امارت په رسميت پيژندلو ته وهڅوي چې پـه اسلام ابـاد کـې د اسلامي امارت د هغـه وخـت د سـفير مولـوي شـهاب الـدين دلاور صـاحب پـه خبـره پاکستان هيواد بالاخره همدې ته تيار هم شو او د د جوزا د مياشـتې پـه څلورمـه نيټـه يعني د مزار له تحول سمدسـتي وروسـته يـې اسلامي امـارت د افغانسـتان د رسـمي حکومت په حيث په رسميت وپيژاند چې په تعقيب يـې سـعودي عربسـتان او عـربي متحده اماراتو هم اسلامي امارت په رسميت وپيژاند.

مولوي عبدالغني صـاحب زيـاتوي: زه بيـا کنـدهار تـه راغلـم او مولـوي احسـان صاحب هم له پاکستان څخه کندهار ته او لـه هغـه ځايـه د اسلامي امـارت د بهرنيـو چارو د وزير ملا محمد غوث او څو نورو مشرانو په ملګرتيا مزار ته لاړل. زه هـم ددوی په تعقيب په الوتکه کې شبرغان او له هغه ځايه مزار شريف ته لاړم، په مزار کې د ښار د امنيت لپاره د طالبانو او جنرال مالک تر منځ ګډ پلان جوړ شو چې شپږ اعضـاء يـې درلودل. د طالبانو لخوا د فارياب والي سيدجانان اغا، دهـرات امنيـه قومنـدان مـلا عبدالحق او زه و او د جنبش لخوا شيرعرب،جنرال مجيد روزي او مولوي عثمان وو.

يوه ورځ چې تيره شوه په ښار کې جنګ شروع شو. سره له دې چې جنګ جـنرال مالک شروع کړی و خو موږ ته يـې ويـل چـې دا د حـزب وحـدت کسـانو شروع کـړی دی.مازديګر جنګ شروع شو تر سهار پورې د سهار په وخت کې ډېر طالبـان څـوک د شبرغان خواته او څوک د سيلو خواته له مزار ښار نه ووتل. پـه همـدې ورځ سـهار اتـه بجې چې د ١٣٧٦ لمريز کال د جوزا د مياشتې ٧ مـه نيټـه وه زه د روضـې شريفـې لـه مسجد سره ولاړ وم چې په جيپ موټر کـې څـو طالبـان راغلـل او راتـه ويـې ويـل چـې مولوي احسان الله صاحب او نور ملګـري د مخـابراتو پـه رياسـت کـې دي مـا پـه ډېـر تکليف ځان ورورساوو. هلته مولوي احسان الله صـاحب،ملا محمـد غـوث اخنـداو پـه کندهار کې د امارت د خارجه چارو رئيس حاجي فضل محمد موجود و بيا له دې ځايه

له نورو طالبانو سره يوځای په موټرو کې سپاره شو د سيلو سره نږدې يې د مـلا محمـد غوث اخند موټر وويشت بيا مو هغه په بل موټر کې سپور کړ او په مخ مو حرکت وکړ. د تنګي شاديان په نوم سيمې ته چې ورسيدوپه مخکې د چارکنت د ولسوالۍ د هـزاره ګانو د مشر سيد اسد نفر ولاړ وو. هغوی زموږ لاره بنده کړه او زموږ د خلع سلاح کولو لپاره يې لاس واچاوو. بالاخره همدلته له هغوی سره خبره تـر جنـګ ورسـيده او ټکـان شروع شول. دغه وخت به د ورځې تقريبا لس بجې وې همدلته په جنـګ کـې مولـوي احسان الله صاحب ولګېد او وغورځېد موږ د غره په خوا حرکات وکړ، همدا شـپه موپـه غره کې شوه سهار د لوړې او تندې څخه د هلاکيدو له امله بيرته کـلي تـه راکـوز شـو هزارګانو له ټولو څخه پيسې، ساعتونه او قيمتـي شـيان واخيسـتل او مـوږ يـې بنـديان کړو. بيا يې بنديان څو ځايه سره جلا کړو زه چې د کومو بنديانو په ډله کې وم شـپيته کسان و موږ يې مزار شريف ته يووړو څلورو ورځې بعـد يـې بيرتـه همدلتـه پـه تنګـي شاديان کې د حزب وحدت يوې قرارګاه ته راوړو پنځه ورځې بعد يې موږ لس کسان را وايستو تر څو هغه شهيدان راباندې راټول کړي چې همدلته دوی شهيدان کړي وو.

په دې ورځ موږ پنځه څلويښت شهيدان چې تراوسه پـه لاره شـاوخوا پراتـه وو او څو ورځې ورباندې تيرې شوې راټول او دفن مو کړل په دوی کې مې خپل ورور مولوي احسان الله احسان صاحب وپيژاند او له نورو شهيدانو مې جلا دفن کـړ. بيـا چـې کلـه مزار شريف او ټول سمت شمال دوهم وار فتحه شو د مولوي احسان الله صاحب جسـد له هماغه قبر څخه کندهار ته را انتقال او د کندهار ښار په لويه وياله کې د طالبانو په هديره کې دفن شو چې په دغه هديره کې د مشرانو د قبرونو له جملـې د مشرق لخـوا لومړی قبر د شهيد ملامحمد اخند، ورپسې شهيد ملا بورجـان اخنـد، ورپسـې شـهيد مولوي احسان الله احسان صاحب، ورپسې شهيد ملا يار محمد اخند او د سر خواته يې د رئيس الوزار مرحوم ملا محمد رباني صاحب قبر دی. رحمهم الله تعالی

بايد ووايو چې د شمال په همدې ستره غميزه کـې د مولـوي احسـان الله احسـان صاحب يو بل ورور مولوي ولی الله صاحب هم شهيد شو نوموړی چې د ميمنې لخوا له

طالبانو سره راغلی و د جنرال مالک کسانو د زرګونو نورو طالبانو په شان له نیولو وروسته د جوزجان د فیض اباد ولسوالۍ په دشت لیلي کې په ژورو ځاګانو کې په شهادت رسولی وو. انا لله و انا الیه راجعون

❋ ❋ ❋

د شهید مولوي نسیم الله صدیقي ژوند ته کتنه

لیکنه: قاري سعید

مرګ حق دی، له الله تعالی پرته هرشی د مرګ څکه کوي،خو لکه څنګه چې هرنفس له مرګ سره مخامخیدل یو محکم حقیقت دی همدارنګه دا هم یوه منل شوې خبره ده چې د ځینو کسانو له دنیا څخه رحلت په ظاهره مرګ بلل کیږي اما حقیقتا هغوی د تلپاتې ژوند په انعام ویاړل شوي وي.

الله تعالی د حق دلارې د شهیدانو په اړه فرمایلي دي : ژباړه: او تاسو د الله تعالی په لار کې په وژل شویو کسانو د مړو ګمان مه کوئ، بلکې هغوی ژوندي دي د الله تعالی په نزد رزق ورکول کیږي .۱۶۹سورة آل عمران

د الله تعالی په نزد هر هغه څوک شهید بلل کیږی چې دالله تعالی په لار کې ورته مرګ حاضر شي،که څه هم په مخامخ جنګ کې د دښمن په مرمۍ نه وي لګیدلی،څکه رسول الله H فرمایي: من فصل (أي خرج) في سبيل الله فمات أو قتل فهو شهيد ، أو وقصه فرسه أو بعيره أو لدغته هامة ، أو مات على فراشه بأي حتف شاء الله فإنه شهيد وإن له الجنة) أخرجه أبو داود

شهید مولوي نسیم الله صدیقي چې د حق دلارې یو مخلص مجاهد و کله چې په جهادي سفر کې زخمي شو الله تعالی ورته شفاء نصیب کړه اما په همدې سفر کې ورته داسې مرض پیښ شو چې دده د وفات سبب شو او خپل روح یې اصلي مالک ته وسپاره،څرنګه چې نوموړي ته د ددې مرض عارضېدل د جهادي خدمت په وخت کې و نوځکه نوموړي ته د شهید ویاړمن لقب ورکولای شو.

مولوي نسیم الله

مولوي نسیم الله صدیقي د مولوي حمیدالله زوی د مولوي عبدالحکیم لمسی په ۱۳۴۸ هـ ش کال د افغانستان د تخار ولایت د فرخار په ولسوالۍ کې دنیا ته راغلی.

نوموړی چې په یوه علمي او دین دوسته کورنۍ کې زیږیدلی و، والدین یې له کوچنیوالي دیني تربیې ته متوجه و چې په دې لړ کې یې نوموړی د ماشومتوب په مهال د فرخار ولسوالۍ په خسده سیمه کې د مولوي حبیب الله اخندزاده په نوم له عالم سره شاګرد کړ تر څو خپلې ابتدایي دیني زده کړې ترې حاصلې کړي .

په افغانستان د شورویانو له یرغل وروسته کله چې په ملیونونو افغانان د خپل هیواد پریښودلو او هجرت ته مجبور شول د مولوي نسیم الله کورنۍ هم په ۱۳۵۹ هـ ش کال له خپلې اصلي سیمې تخار څخه د پاکستان د خیبرپښتونخوا د صوابۍ سیمې ته هجرت وکړ او هلته په درګي نومې کمپ کې ځای په ځای شول.

مولوي نسیم الله چې دغه مهال ماشوم و، دیني زده کړو ته یې دوام ورکړ او دپاکستان په مختلفو مدارسو کې یې دیني کتابونه ولوستل تردې چې د فنونو کتابونه یې خلاص او ورپې دورې پورې یې خپله تعلمي سلسله ورسوله .

د طالبانو له تحریک سره پیوستون

مولوي نسیم الله صدیقي په ۱۳۷۳ هـ ش کال د پاکستان په مردان کې په یوه مدرسه کې د وړې دورې کتابونه لوستل،نوموړی د یوه خواریکښ او د علم د عاشق طالب په حیث یوازې دیني تعلم ته متوجه و او ددنیا په نورو جریاناتو یې کار نه درلود. همدغه مهال د افغانستان په کندهار ولایت کې د طالبانو اسلامي تحریک قیام وکړ او له بیلابیلو مدارسو څخه د طالبانو د پیوستون بهیر ورسره پیل شو.

په همدې شپې ورځو کې د احادیثو او تفسیر طالب مولوي نسیم الله په خوب کې رسول الله H وینې چې ورته وایي: لاړ شه او د طالبانو د تحریک ملګری شه!

مولوي نسیم الله چې له خوبه راپاڅیږي په هماغه سهار خپل کتابونه کټ کوي او له څو تنو نورو ملګرو سره یوځای د کندهار په خوا روانیږي ترڅو د طالبانو له اسلامي تحریک سره ملګری شي،دغه وخت طالبانو د کندهار ښار او په جنوب کې ګڼې نورې سیمې فتح کړې وې او د کابل په خوا د پرمختګ په حال کې وو.

په اسلامي امارت کې خدمتونه

مولوي صاحب نسیم الله چې د تخار،کندز، بغلان، سمنګان اولغمان ولایاتو یو شمیر طالبان ورسره وو د طالبانو د اسلامي تحریک سره ملګری شو. دزابل، غزني او میدان وردګ له تصفیې وروسته دوی کابل ته ورسیدل او د لوګر لخوا د چهاراسیاب په خط کې ځای په ځای شول. دلته د مولوي نسیم الله د مسؤلیت ساحه د ریشخورو فرقې ته څیرمه وه،همدغه مهال نوموړي ته د عالیقدر امیرالمؤمنین لخوا د تخار ولایت د طالبانو د مشرۍ چاره وسپارل شوه،مولوي نسیم الله صاحب د چهاراسیاب په جهادي کرښه کې خپل مسؤلیت په ډیره ایمانداری ترسره کړ،همدلته یې دوه تنه تکړه او نږدې ملګري مخدوم لطیف صاحب او ملا موسی جان شهیدان شول.د چهاراسیاب او محمدآغې په سیمه کې دجهادي چارو سره هم مهال نوموړي ته د شهید مولوي احسان الله احسان صاحب لخوا چې هغه وخت د خوست والي ود خوست ښار د امنیت مسؤلیت وسپارل شو،چې ددې ښار په امن کولو او د نظم په اعاده کې یې د یاد وړ نقش ولوباوو.

د کابل له فتحې څه موده وړاندې چې کله د پکتیکا په اورګون ولسوالۍ کې د خالد فاروقي او یوشمیر نورو مخالفو وسلوالو لخوا تعرض پیل شو، مولوي نسیم الله صدیقي له خپلو ملګرو سره اورګون ته لاړ او د شروفساد د ټوپکیانو د ټغر ټولولو په عملیاتو کې یې برخه واخیسته.

مولوي نسیم الله صدیقي لا په پکتیکا کې و،چې د پلازمینې کابل د فتحې لپاره د شهید ملابورجان په مشرۍ عملیات پیل شول، دغه عملیات چې د پکتیا د سپینې شګې سیمې له نیولو سره پیل شول مولوي نسیم الله ورسره له همدې ځایه ملګری شو.

نوموړي او تر قومانده لاندې ملګرو يې د ننګرهار او لغمان ولايت د تصفيې په عملياتو کې عملي ونډه درلوده، د لغمان په ولايت کې د عليشنګ ، علينګار او دولت شاه ولسواليو د تصفيې او د شروفساد له عناصرو څخه د خلاصولو مسؤليت د مولوي نسيم الله صاحب په غاړه وه چې خپله دغه وظيفه يې په ډېره ښه توګه انجام کړه .

د پلازمېنې کابل د فتحې په تعقيب چې کله دپروان ولايت مرکز هم فتحه شو،مولوي نسيم الله صديقي له لغمان څخه پروان ته راغی او د اسلامي امارت د مشرتابه لخوا د پروان د امنيه قومندان په حيث وټاکل شو.

د مولوي نسيم الله نږدې ملګري مولوي محمد محسن هاشمي چې هغه مهال يې له نوموړي سره د امنيه قومندانۍ د مرستيال په حيث دنده اجراء کوله وايي: مولوي صاحب په هغو پيچيده شرايطو کې خپله دنده په ډېره ښه توګه ترسره کړه،د نوموړي په هڅو په شمالي کې ددښمن ډېر قومندانان او افراد په سوله ييزه توګه له جګړې لاس په سر شول او له اسلامي امارت سره يوځای شول، زما په ياد دي چې د مخالفينو يو مشهور قومندان چې آصف نوميده د مولوي نسيم الله صاحب د دعوت په برکت نه يوازې د خپلو وسلوالو په ګډون له مخالفت څخه لاس په سر شو بلکې يو موټر مهمات او وسلې يي هم اسلامي امارت ته تسليم کړې .

د افغانستان د کار او ټولنيزو چارو د لوی رياست پخوانی رئيس مخدوم عبدالسلام سعادت صاحب د مولوي صاحب همدې صفت ته اشاره کوي او وايي: مولوي نسيم الله ته الله تعالی ډېر جذاب شخصيت او حسنه اخلاق ورکړي و، د عوامو خلکو د جلب او د خلکو د زړونو د راخپلولو لپاره يو اغيزناک شخصيت و، د نوموړي په توسط ډېر زيات طالبان او عام خلک د اسلامي امارت له صفوفو سره يوځای شول چې بيا يي د اسلامی نظام او جهاد په لاره کې لوی لوی خدمتونه وکړل.

کله چې په شمال کې د طالبانو جنګي خط له ګلبهار او جبل السراج څخه راپر شا شو او دکابل حدودو ته راورسيد دغه وخت نوموړي د شکردرې او ګلدرې په سيمو

کې جهادي مسؤليت په غاړه واخيست او د شراو فساد عناصرو په وړاندې يې پرلپسې مقاومت ته ادامه ورکوله.

نوموړي د کابل د شمال د بيلابيلو سيمو سربيره په غوربند او بادغيس ولايت په جنګي خطوطو کې هم جهادي دنده اجراء کړې ده .

وفات يې

مولوي نسيم الله صديقي د شکردرې په جنګي خط کې له دښمن سره په جګړه کې زخمي شو. د جګړې له سيمې د علاج لپاره انتقال شو چې الله تعالی ورته شفاء نصيب کړه،اما څه موده وروسته چې نوموړی په جهادي خدمت بوخت و ناڅاپه په يوه سخته ناروغي مبتلا شو،څرنګه چې د نوموړي علاج د هيواد په داخل کې ممکن نه و د علاج لپاره د پاکستان پېښور ته انتقال شواو هلته په کويټي شفاخانه کې بستر او عمليات شو. خو د مرض د سختوالي له امله ډاکټرانو مشوره ورکړه چې دپاکستان کراچي ته انتقال شي،نوموړي له پېښور څخه کراچي ته د تګ په مهال په طياره کې په نيمه لاره خپل روح اصلي مالک ته وسپاره او د شهادت جام يي نوش جان کړ.

انا لله وانا اليه راجعون .

د مولوي صاحب جنازه کابل ته انتقال شوه د کابل په عيدګاه کې يې د اسلامي امارت د لوړپوړو چارواکو د رياست الوزراء مرستيال مولوی عبدالکبيرصاحب او دفاع وزيرملا عبيدالله اخند په ګډون جنازه اداء شوه او بيا يي جسد د کابل په شهدای صالحين هديره کې خاورو ته وسپارل شو.

رسمي وظايف

مولوی صاحب نسيم الله صديقي د اسلامي امارت په ليکو کې د خدمت په مهال لاندې مسؤليتونه ترسره کړي:

§ د تخار ولايت د طالبانو مسؤل

§ د خوست ښار د امنيت مسؤل

- § د پروان ولایت امنیه قومندان
- § د پروان ولایت اداري رئیس
- § د شکردرې په جنګي کرښه کې د یوه محاذ مسؤل
- § د شپاړسمې فرقې قومندان
- § د ۲۲ مې لواء قومندان
- § د مولوي نسیم الله کورنۍ

د مولوي نسیم الله کورنۍ دده له والدینو او څو ورونو او خویندو جوړه وه، د مولوي صاحب مشر ورور چې قاري انعام الله نومیده او مولوی نسیم الله صدیقي څخه وروسته دده ځایناستی وټاکل شو دامریکایانو دیرغل په لومړیو شپو کې د خوست ولایت په متې چینه سیمه کې د یرغلګرو په بمبار کې په شهادت ورسید، مولوي نسیم الله صاحب واده کړی د وفات تر وخته یي د واده دوه کاله وتلي و، له نوموړي څخه کوم اولاد نه دی پاته شوی .

د مولوی نسیم الله صدیقي د شخصیت په اړه

د افغانستان د کار او ټولنیزو چارو د لوی ریاست پخوانی رئیس مخدوم عبدالسلام سعادت صاحب وایي:

زه د مولوي نسیم الله صاحب سره لومړی هغه مهال شناخته شوم چې د طالبانو خط په چهاراسیاب کې و. په لومړي ملاقات کې ما درک کړه چې نوموړي ته الله تعالی په ژور علمي استعداد سربیره، د اخلاص ،تقوی او دیانت شرف هم ورپه برخه کړی دی،نوموړی ډیر له خلوصه ډک او محبت کوونکی شخص و چې ټول مجاهدین ترې ډیرې ښې خاطري لري .

نوموړي د خلکو په جلب او جذب او داسلامی امارت له لیکو سره په وصل کولو کې لوی لاس درلود،نه یوازې یي جهادي تجربه او همت درلود بلکې ښه عالم او په شخصي لحاظ متقی انسان و، د نوموړي له کورنۍ او نږدې ملګرو څخه ډیرو کسانو

دفساد او وروسته دامریکایي اشغال په مقابل کې جهاد کې فعاله ونډه اخیستې ،ډیرې قربانۍ یي ورکړې دي او لا هم خدمتونه ترسره کوي.

د تخار ولایت پخوانی جهادي مسؤل او د مولوي نسیم الله صاحب نږدې ملګری مولوي محمد محسن هاشمي وایي :

مولوی نسیم الله واقعا د زهد،اخلاص،نیکواخلاقو، سخاوت او میړانې نمونه وه،هغه د رفاقت او اخلاص یو ځانګړی خصلت درلود، همیشه به یي په شونډو موسکا خپره وه، په دې سربیره ورته الله تعالی ښه استعداد ورکړی و،او په تقریر کې یي ځانګړی تاثیر پروت و.

نوموړی د خپل اخلاص له امله د اسلامي امارت د زعیم ملامحمد عمر مجاهد سره خورا نږدې تعلقات او حسنه روابط درلودل او په ده یې کامل اعتماد درلود نو ځکه یي ورته همیشه مهم مسؤلیتونه سپارل، الله تعالی دې په نوموړي رحم وکړي او الله تعالی دې دده خدمتونه په خپل دربار کې قبول وګرځوي .

رحمه الله تعالی

❋ ❋ ❋

د شهيد ملا يارمحمد اخند ژوند او کارنامو ته کتنه

ليکنه: قاري سعيد

شهيد ملايار محمد اخند دافغانستان په جنوبي ولاياتو کې دروسانو په خلاف دجهاد دمهال له مهمو څيرو څخه شميرل کيږي، چې وروسته يې داسلامي امارت په قيام او واکمنۍ کې هم ستر رول لوبولی دی. که په دې حوزه کې دپخواني جهاد، دطالبانود تحريک او اسلامي واکمنۍ يادونه کيږي نودملايارمحمد اخند له يادونې پرته به نيمګړې وي، ځکه نوموړی هغه شخصيت و چې دکمونيستانو په خلاف د جهاد دمرحلې غونډې يې داسلامي امارت په قيام کې هم کليدي رول درلود.

په دې ليکنه کې هڅه کوو چې دافغانستان دجهاد ددې وتلي شخصيت او قهرمان مجاهد په ژوند او کارنامو وغږيږو .

پيدايښت او دژوند ابتدائي مراحل

ملايارمحمد اخند دحاجي خان محمد زوی دنيازمحمد لمسی په ۲۱/۸/۱۹۵۹ ميلادي نيټه چې د ۱۳۳۸ هـ ش کال د اسد مياشتې له ۲۹ سره سمون خوري دکندهار ولايت د دامان ولسوالۍ دمرغان کيچې په په سيمه کې دنيا ته راغلی. نوموړی په خټه پښتون - پوپلزی او په سيمه کې يې له يوې ديندارې او مخورې کورنۍ سره تعلق درلود .

ملايارمحمد تنکی ځوان و چې ديني زده کړو ته يې مخه کړه، ابتدايي کتابونه يې په خپله سيمه دغه راز دکندهار ښار، ارغسان او نيش ولسواليو په مختلفو کليوالو مدرسو کې ولوستل. هغه مهال چې نوموړی دځوانۍ په درشل پل ايښی و، په افغانستان کې کمونيستانو کودتا وکړه، چې له همدې سره نوموړي خپل پاته ژوند دکمونيزم په خلاف جهاد ته وقف کړ .

دکمونيزم او شوروي يرغل په خلاف دجهاد پيل

دزابل ولايت اوسيدونکی پخوانی مشرـ مجاهد او دملايارمحمد اخند نږدې ملګری ملا عبدالمنان وايي، چې دکندهار ولايت دارغسان ولسوالۍ په چغني غره کې دقومندان عبدالرازق اوحاجي ملا محمد ربا ني په مشرۍ مجاهدينو ستر جهادي مرکز درلود. په لومړي ځل ملايارمحمد چې تقريبا شل کلن و، همدې مرکز ته دځو نورو مجاهدينو سره يوځای دجهاد لپاره راغی، له همدې مهاله نوموړي دکمونيستانو په خلاف جهاد پيل کړ او ورسره يې په فارغ وخت کې دديني کتابونو لوست ته هم ادامه ورکوله .

ملايارمحمدپه لومړي ځل دارغسان په ولسوالۍ دمجاهدينو په لوی تعرض کې برخه واخيستله او وروسته يې دکابل ــــ کندهار دلارې په اوږدو کې دکندهار او زابل مربوط په مختلفو ساحو کې جهادي عملياتو ته ادامه ورکړه .

په دې وخت کې دهمدې سيمې دمجاهدينو زيات عملياتي تمرکز دکندهار او کلات ترمابين په غزيدلي لاره و، او ډير ځله به يې دهمدې لارې په امتداد کې ددښمن په کتارونو بريدونه کول .

ملاعبدالمنان وايي په دې وخت کې مجاهدينو په مختلفو سيمو کې په دښمن بريدونه کول، دلويې لارې په اوږدو کې دشهرصفا او کلات ترمابين دغشيـ، خاران، خوارزانه کوټۍ او په نورو سيمو کې مجاهدينو دښمن ته کمينونه نيول او هميشه کمونيستانو ته سخت تلفات اوښتل تردې چې دشهرصفا مربوط يوه سيمه له دې امله د (سويو موټرو سيمه) باندې ونوميده، چې مجاهدينو ددښمن خورا زيات موټر په کې وسوځول .

ملايارمحمد اخند په دې ټولو عملياتو کې ديوه مخکښ مجاهد په صفت برخوال و، نوموړی چې د ۷- RPG راکټ او توغنديو عيارولو مسلکي و، وروسته يې دطيارو

ضد ستينګر ميزايل په ويشتلو کې ډېر مهارت وموند او دکمونيستانو هوايي ځواک ته يې درانه تلفات واړول .

د دښمن په لاس بندي کيدل

ملايارمحمد اخند دډاکټر نجيب دحکومت په لومړيو کې دشهرصفا او دامان ترمابين دپوټي په کلي کې دکمونيستي عسکرو لخوا ونيول شو او دکمونيزم زندان ته ولوېد. ددې بند په مهال کمونيستانو نوموړي ته په پښو د راځړولو په شمول خورا سختې شکنجې او تعذيبونه ورکړل او ترېوه کال پورې په کندهار کې دکمونيستي حکومت په زندان کې و، تردې چې د حبيب اکا په نامه دارغسان ولسوالۍ يوه سپين ږيري او مخور په خپلو هڅو راخلاص کړ او په دې توګه يې دکمونيزم له پنجو نجات وموند او يوځل بيا جهادي صف ته ستون شو .

بايد وويل شي چې ملايارمحمد اخند دطالبانو داسلامي تحريک په مهال هم يو ځل ددښمن په لاس بندي شو.کله چې د ۱۳۷۳ لمريز کال په حوت کې طالبانو دجنوب او جنوب لويديځ لخوا په کابل بريد وکړ، چهلستون ته نږدې د درې اړخيز جنګ په پايله کې يوشمير مجاهدين محاصره شول، همدلته دڅو نورو طالبانو سره يوځای ملايارمحمد هم داحمدشاه مسعود لاس ته ولويد ، ملايارمحمد اخند ٦ مياشتې ۴ ورځې په جبل السراج کې بندي و،تردې چې ددلارام په خط کې داسمعيل خان او مسعود له کسانو سره دتبادلې په پايله کې راخلاص شو.

د جهادي مسؤل په توګه

کله چې ملايارمحمد اخند دکمونيستانو له زندان څخه ازاد او جهادي صف ته ستون شو، دغه مهال دارغسان د جبهې عمومي مشر- قومندان عبدالرازق دمختلفو سيمو لپاره جهادي ګروپونه تشکيل کړل، چې په دې لړ کې يې دکندهار ددامان ولسوالۍ دشيخزو په سيمه کې دمجاهدينو دځايي ګروپ مشر- ملايارمحمد اخند وټاکه، په همدې سيمه کې په جهادي فعاليت سربيره وروسته نوموړي خپل فعاليتونه

نور هم وغځول او دکندهار په هوايي ډګر چې ددښمن ډيرې قواوې په کې وې عمليات يې پيل کړل. دهمدې عملياتو په لړ کې ملايارمحمد اخند په لومړي ځل ددښمن مېګ جنګي طياره رانسکوره کړه، ملاعبدالمنان چې ددې صحنې شاهد دی وايي ، ميدان ته په نږدې سيمه کې جنګي الوتکو په مجاهدينو بمبار کاوو، مجاهدينو ددښمن دقومندې دمرکز مخابره کشف کړه، چې پيلوټانو ته يې ويل چې ډېر احتياط وکړي ځکه کيدای شي دمجاهدينو لخوا وويشتل شي. خو يوه پيلوټ ځواب ورکړ چې دی له مجاهدينو نه ويريږي ، همدا طياره دبمبار لپاره په مجاهدينو راټيټه شوه او بمونه يې وغورځول، خو بيرته دپورته کيدا په مهال ملايارمحمد اخند په ستينګر ميزايل په نښه کړه او رانسکوره شوه. دعبدالاحد په نامه د طيارې پيلوټ چې مجاهدينو يې خبرې په مخابره کې اوريدلې وې، له يوبل ملګري سره ژوندی دمجاهدينو لاس ته ورغی .

تردې عملياتووروسته دکندهار مجاهدينو درېګ په سيمه کې ددښمن په پوستو باندې سرتاسري عمليات پيل کړل. ملايارمحمد اخند په دې عملياتو کې هم ديوه مخکښ مجاهد په حيث برخوال و، چې په نتيجه کې يې درېګ له سيمې ددښمن کمپله په بشپړ ډول ټوله شوه .

د جبار او دوستم مليشو په خلاف جنګونو کې شرکت

د نجيب دحکومت په وروستيو کلونو کې د درست افغانستان غونډې په جنوبي ولاياتو کې هم جهادي عمليات دهرکله په نسبت تشديد شول او له اطرافي سيمو ددښمن کمپله ټوله شوه په دې وخت کې دزابل ولايت مرکز کلات ښار دمجاهدينو ترمحاصرې لاندې راغی او دلوېې لارې پرسر دمجاهدينو عمليات دهرکله په نسبت زيات شول .

دزابل او کندهار ولايت مجاهدينو په ګډه دزابل په مرکز کلات باندې بريد پيل کړ،دهمدې لارې دخلاصولو او دکلات دمحاصرې دماتولو لپاره حکومت په جنوب کې دسترې حکومتي مليشې مشر عبدالجبارقهرمان ته قومنده ورکړه چې کلات ته ځان ورسوي. دجبار مليشه چې ددوستم دګلم جمي مليشې غونډې يې په جنوبي ولاياتو

کې په سختو ظلمونو شهرت درلود او زرگونه بې جلبه مرتزقه ټوپکوال په کې راغونډ شوي وو، له کندهارڅخه یې دکلات په خوا پرمختگ پیل کړ، کله چې دجبار قوه چې سلگونه پوځي موټر او وسایط ورسره وو د شهر صفا له سیمې تېره شوه، مجاهدینو دجلدک په سیمه کې برید پرې وکړ او دوړاندې تگ مخه یې ونیوله او دکندهار دمجاهدینو یوه مشر- ملامحمد رباني اخنددغه وخت دملایارمحمد په مشرۍ مجاهدینو ته وظیفه ورکړه چې د کندهار له دامان سره نږدې دشهرصفا ولسوالۍ دشیرعلي خان په سیمه کې په دښمن برید وکړي او دسیمې ولکه په لاس کې واخلي، په دې توگه مجاهدینو په دې سیمه کې په دښمن برید وکړ او د جبار ملیشه یې کلات ته نارسیده د شهرصفا او کلات ترمنځ محاصره کړه .

ددې جنگ په مهال چې دزابل او کندهار ولایت گڼو مجاهدینو او جهادي گروپونو په کې شرکت درلود، دشهرصفا او جلدک په سیمو کې له دښمن سره سخت جنگونه وشول، چې په نتیجه کې یې دجبارملیشه یو مخ ختمه شوه او یوازې مشر- یې په تیښته ځا ن خلاص کړ . له دې وروسته بیا دې حکومتي ملیشې سرپورته نکړ، بلکې ټول عسکر یې د کندهار او زابل ترمنځ دمجاهدینو په سختو بریدونو کې له منځه لاړل.

په دې پراخ جنگ کې دملایارمحمد مسؤلیت دشهرصفا ولسوالۍ د شیرعلي خان په سیمه کې و، چې له دښمن سره یې سخت جنگونه وکړل. ددې جنگ په مهال هم دده ملگرو ددښمن یوه جنگي چورلکه رانسکوره کړه او بله یې هغه مهال روغه ونیوله، کله چې دمجاهدینو دپرمختگ له امله پیلوټ خطا شو او دمجاهدینو په ساحه کې یې ځرخکه کینوله چې مجاهدینو وربانديې حمله کړه او له درې تنه عملې سره یوځای یې ونیوله .

ملاعبدالمنان وایي د مجاهدینو مشر قومندان عبدالرازق غوښتنه وکړه، چې نیول شوې ځرخکه دې په ارغسان کې دمجاهدینو مرکز ته راوستل شي. خو دامهال چې د دښمن ځرخکې هم ډیرې گرځېدې او هرځای یې بمبارونه کول، ددې لپاره چې

دمرکز مجاهدین دغه ځرخکه وپېژني ملایارمحمد اخند خپله لنگوټه د نښې په توگه په ځرخکه پورې وتړله ، او په دې ډول یې له شهرصفا څخه په ارغسان کې دمجاهدینو مرکز ته نقل کړه.

په همدې مني چې دجبار ملیشه ختمه شوه، په ورپسې ژمي دجنرال دوستم گلم جم ملیشې په همدې لار دتیریدلو هڅه وکړه. په دې جگړه کې مجاهدینو ددوستم ملیشې ته سخت تلفات واړول ، خو ځرنگه چې دیخ موسم و او دمجاهدینو شمیر کم و، نوځکه دوستم وتوانید چې یو شمیر عسکر یې دمجاهدینو له بریدونو روغ ووځي، ددوستم په خلاف دجنگ په مهال ملایارمحمد اخند د شهرصفا ولسوالۍ د کوټیزو په سیمه کې ددښمن په خلاف جنگیده .

دکندهار ښار په شاوخوا کې جهادي فعالیت

دجبار او دوستم ملیشو له شکست وروسته په اکثره اطرافي سیمو دمجاهدینو ولکه راغله او ددښمن شتون یوازې دکندهار ترمرکز پورې راغونډ شو . دغه مهال ددښمن اکمالات هم ټول دهوا له لارې کیدل او دمجاهدینو په خلاف ددښمن یوازیني مؤثر عملیات هم دجنگي الوتکو او چورلکو بمبار و، نوځکه مجاهدینو په کندهار کې ددښمن دهوايي ځواک ځپلو ته توجه زیات کړه. دغه مهال مجاهدینو ددښمن دجنگي طیارو او هوايي ډگر دویشتلو لپاره یو ځانگړې ډلگۍ وټاکله چې مشري یې دملایارمحمد اخند په غاړه وه، دوی که له یوې خوا په هوايي ډگر او ورسره نږدې (بري غونډ) باندې تهاجمي عملیات کول له بلې خوایې په دوامدار ډول هوايي ډگر دتوغندویو تربرید لاندې ساته .

ددې عملیاتو په مهال به ملایارمحمد اخند دنورو ملگرو مجاهدینو په مرسته له ۱۰ تر ۲۰ میزایل په مسلکي ډول عیارول او بیا به یې شارت ورکاوو او په دې توگه به یې په میدان کې ناستې ځرخکې او جنگي طیارې په نښه کولې. داسې ویل کیږي چې دافغانستان په جنوب کې دکمونیست رژیم جنگي هوايي ځواک چې د کلیوالو سیمو د بمبار او ولسي قتل عامونو عامل بلل کیده تر ډیره په دې طریقه له پښو ولوېد او

لسګونه جنګي طيارې او څرخکې يې په ځمکه ناستې له منځه يوووړل شوې چې په دي کې د شهيد ملا يار محمد اخند رو ل تر هر چا زيا ت و .

دکندهار ښار په شاوخوا کې ملايارمحمد اخند دمحله جات په سيمه کې يوځل په اوږه باندې ولګېد، چې له معالجې وروسته يې ټپونه روغ شول .

په کندهار کې دکمونيستانو او غدارانو مشترکه دسيسه

کله چې جهاد دبرياليتوب پړاو ته ورسيد او دنجيب کمونيست حکومت دنړيدو په درشل ولاړ و، داځل کمونيستانو يوځل بيا هڅه وکړه، چې دخپل شيطانت په کارولو اويوشمير محلي غدارانو له جفا نه په استفاده واک ته درښتيني مجاهدينو درسيدلو مخه ونيسي .

دا مهال په کندهار کې يوه ډله هغه مجاهدين وو، چې په رښتيني معنا يې قربانۍ ورکړې وې ، جهاد يې کړی و او ډير مشقات يې ګاللي وو. په دوی کې دکندهار په سطحه قومندان عبدالرازق ، ملامحمد رباني، ملا محمدعمر مجاهد، ملامحمد صادق،معلم فدامحمد،ملامحمد شيرين، شهيد ملايارمحمد، شهيد ملابورجان، شهيد ملامحمد او داسې نور ګڼ شمير د کمونيزم ضد جهاد دمهال نوميالي مجاهدين وو .

خو له دوی سره په څنګ کې د مجاهدينو دقومي شورا په نامه يوه بله ډله هم وه، چې زياتره شعاري مجاهدين او هغه کسان په کې راټول وو چې له جهاد څخه يې دقدرت او دنيوي اعتبار دلاسته راوړلو لپاره استفاده کوله. په دوی کې مطرح کسان ګل اغاشيرزی، خان محمدمجاهد، استاد عبدالحليم، اميرلالی، فضل الدين اغا، حامداغا او ځيني نور کسان وو، چې دکمونيزم په خلاف په عملي جهاد کې يې کومه دپاموړ ونډه نه درلوده، خو دجهاد په نامه دمرستو او وسلو په پيدا کولو ډلبازۍ او قوم پرستۍ باندې ښه غښتلي وو، چې زياتره ورسره بې جلبه ټوپکوال رايوځای شوي وو .

هغه مهال چې کندهار لا د کمونيستانو په لاس کې و، دې قومندانانو له حکومت سره پټې اړيکي درلودې او حتی داسې ويل کيدل، چې دحکومت له استخباراتو (خاد) سره يې روزمره ليدل کتل کول او دغه مهال دوی کمونيستانو ته ددښمن په سترګه نه کتل .

کله چې کمونيستي رژيم په دې پوه شو چې نور په کندهار کې واک ته ادامه نه شي ورکولای ، نو يې دکندهار والي جنرال اکرم ته دنده ورکړه، ترڅو واک په داسې شکل پريږدي، چې رښتيني مجاهدين هغه چې دکمونيزم ملا يې ماته کړې وه، واک ته ونه رسيږي. په دې توګه جنرال اکرم په پټه دقومي شورا له شاملو مجاهد نما قومندانانو سره خبرې اترې پيل کړې او ناڅاپه يې دکندهار ټوله اداره همدې تش په نامه جهادي قومندانانو ته وسپارله .

چې همدې يادو شويو دقومي شورا قومندانانو دکندهار ولايتي اداري ترخپل منځ سره تقسيم کړې، چا هوايي ډګر ونيو، چا ولايت قبضه کړ اوڅوک په قومندانۍ يا قول اردو ننوتل. په دې توګه دکندهار رښتيني مجاهدين او جهادي مشران ټول له ښار څخه بهر په جهادي جبهاتو کې پاته شول، ملايارمحمد اخند چې دغه مهال يې دکندهار هوايي ډګر ته څيرمه دبري غونډ له کمونيستانونيولی و، په همدې غونډ کې يې خپل مجاهدين ځای په ځای کړل.

له همدې ورځې دکندهار په ښار او شاوخوا کې دتاريخي بې نظمۍ او هرج ومرج دوران پيل شو. واکمنو قومندانانو چې پخوايي ځانونه مجاهدين او دقومي شورا غړي بلل، په خپل منځ کې يې جګړې پيل کړې. نه يوازې جګړې بلکې داولس په وړاندې يې هم سخت ظالمانه چلند پيل کړ . غلا ، قطاع الطريقي ، فساد او هرډول مظالمو ته يې لاس واچاوو او بې سابقې فساد يې رامنځ ته کړ ، چې بالاخره ددوی همدا فساد او د مجاهد اولس بدې ورځې دکندهار ښتيني او پاک مجاهدين په دې مجبور کړل، چې دغه بې جلبه ټوپکيان له سيمې وشړي او اولس دسولې او عزت ژوند ته ستون کړي .

په اسلامي تحریک کې شرکت

کله چې په کندهار کې دملامحمدعمر مجاهد په مشرۍ دطالبانو اسلامي خوځښت پیل شو، دغه مهال ملایارمحمد اخند دکندهار هوايي ډګر ته څیرمه په بري غونډ سیمه کې له خپلو مجاهدینوسره و. هغه مهال چې تحریک ډنډ ولسوالۍ ته راورسید نوموړي دوړاندیني شناخت او تعلق له مخې دتحریک له مشرانو ملامحمد عمر مجاهد او ملاعبدالغني برادر سره ولیدل. په دې مجلس کې چې ملامحمدرباني او ملاعبدالمنان هم حاضر و، ملایارمحمد اخوند له خپلو ټولو مجاهدینو او امکاناتو سره یوځای له اسلامي تحریک سره وصل شو، چې تردې وروسته بیا دعمر ترپایه داسلامي تحریک په بیلابیلو نظامي او ملکي بخشونو کې په خدمت بوخت پاته شو، ترڅو یې چې په همدې لاره کې دشهادت جام هم نوش کړ .

دکندهار له فتحې وروسته ملایارمحمد اخند دطالبانو په هغه لښکر کې جهادي خدمت سرته رساوو، چې زابل ، غزني، وردګو او لوګر ولایاتو ته ورسید. نوموړی په کابل دلومړني بریدپه مهال داحمدشاه مسعود له خوا ونیول شو او کله چې راخلاص شو بیا یې جهادي دندې ته ادامه ورکړه . کله چې دهرات ولایت دطالبانو لخوا ونیول شو، نوموړی دهرات دوالي په حیث وټاکل شو .

هغه مهال دهرات ولایت وضعیت خورا کړکیچن و. دتورن اسمعیل خان کسان چې په هرات ښار او شاوخوا کې یې پراخ نفوذ درلوده او له بلې خوا ددښمن تبلیغات هم روان وو، همیشه به یې دبرید او بغاوت هڅه کوله . دشپې مهال به یې دښار په مختلفو سیمو کې ډزې پیل کړې او هڅه به یې کوله چې مجاهدین وارخطا او دهرات پرېښودو ته اړ باسي. مګر ملایارمحمد اخند په ډېر شجاعت او استقامت له دې حالاتو سره مقابله وکړه، ددښمن هیڅ فشار ته تسلیم نه شو او نه یې په ګواښونو پروا وکړه، تردې چې وروسته دهرات وضعیت کرارکرار نورمال شو او ددښمن تحرکات ختم شول .

په هرات ولایت کې دددندې په مهال ملایارمحمد اخند خورا ډېر عمراني کارونه ترسره کړل. دهرات ولایت په تاریخي جامع مسجد یې ډېر کار وکړ دغه راز یې ګڼې نورې تاریخي او حکومتي ودانۍ ، جوماتونه، مدرسې او عام المنفعه ودانۍ جوړې او ترمیم کړې او دولایت په مقام کې یې نوی جامع مسجد جوړ کړ .

په هرات کې له دندې وروسته نوموړی دغزني ولایت والي وټاکل شو، چې هلته یې هم د پام وړ عمراني خدمات سرته ورسول. په غزني کې دوظیفې په مهال دنوموړي ډېر تعلق دغزني په شلګر کې له تاریخي مدرسې نورالمدارس فاروقیې سره و. همیشه به دې مدرسې ته ورتلو، په طالبانو به یې احوال اخیست، مرسته یې ورسره کوله او ځانګړې مینه یې ورسره درلوده .

ملایارمحمد اخند که څه هم دجهادي ژوند له امله خپله تعلیمي سلسله ترې نیمګړې پاته شوې وه، خو دعمر ترپایه یې له دیني علم ، علماء او مدارسو سره ځانګړې مینه درلوده دزابل د شهرصفا اوسیدونکی ملاعبدالمنان اخند چې دملایار محمد اخند سره ډېر وخت ملګری پاته شوی وایي، چې ملایارمحمد اخند څو بارز صفات درلودل.

جواد سړی و او په مجاهدینو او اړو کسانو یې په ډېر سخاوت پیسې تقسیمولې، هیڅ قومي یا دانډیوالۍ تعصب یې نه درلود او که به یې له چاسره جنجال وکړ هم، عقده یې نه درلوده، بلکې لږ شیبه وروسته به بیرته داسې و لکه هیڅ چې نه وي پیښ. په جهاد کې غیرتي او بااستقامته و، تقودار او پاک نفسه وو، په ځان ښه حاکم و، او له بداخلاقۍ نه یې ډېره کرکه کوله .

شهادت یې

هغه وخت چې ملایارمحمد اخند په غزني کې والي و، دغزني ښار په شمال کې دخواجه عمري په ولسوالۍ کې دحزب وحدت کسانو برید وکړ. ملایارمحمد اخند په خپله دجګړې ډګر ته لاړ چې همدلته دخواجه عمري ولسوالۍ دقیاق درې په سیمه

کې دحزب وحدت له کسانوسره دجګړې په مهال په ۱۸/۵/۱۴۱۹ هـ ق نېټه دغرمې په ۱۲ نيمې بجې د ثقيل ماشيندار په مرمۍ ولګېد اود ۳۹ کلنۍ په عمر په شهادت ورسېد.

دنوموړي جنازه کندهار ته انتقال شوه او دکندهار ښار دشهيدانو په مشهوره هديره کې خاورو ته وسپارل شو.

له ملايارمحمد اخند څخه شپږ اولادونه پاته دي، دنوموړي ورونه اوجهادي ملګري اوس هم دنوموړي په لاره روان او دنوي امريکايي يرغل په مقابل کې په جهادي خوځښت کې دپام وړ رول لري .

انا لله وانا اليه راجعون

❋ ❋ ❋

د شهيد ملامحمدنعيم نافذ ژوند ته کتنه

ليکنه: قاري سعيد

نوموړکي اتلان

داسلامي مبارزوبهير اساسا دهغو ګمنامو اتلانو دکارنامو او جانبازيو مرهون دی چې موږ يې له نومونو، ژونداليکونو او څېرو سره آشنا نه يو. دا يو حقيقت دی چې دتاريخ پاڼې ترډېره دمشهورو او سرکرده اشخاصو په تذکرو راڅرخي او هغه ګمنام اتلان يې په هر دور کې هير کړي دي چې دانقلابونو په راوستلو، کارنامو جوړولو او حماسو زيږولو کې يې لومړی لاس او مباشر رول درلودلی وي .

داسلامي تاريخ دغه اتلان که څه هم په دنيايي لحاظ نوموړکي او ناپيژندويه بلل کيږي ، مګر باور دادی چې دآخرت برخه به ددوی درنه وي. ځکه دوی دالله تعالی حضورته دخپل سوچه عبادت او خدمت پانګه وروړې چې دهيڅ ډول شهرت ، رياء او ځانښودنې شائبه په کې نه شته . دغه راز رسول الله H هم داسلام د لارې دغه ډول نا پيژندويه، ګمنام او بې تقاضا سپاهيان د بشارت وړ بللي او د هغوی د مقام ستاينه يې کړې. په حديث شريف کې راځي چې رسول الله H فرمايي: طوبى لعبدٍ آخذ بعنان فرسه في سبيل الله، أشعث رأسه، مغبرة قدماه، إن كان في الحراسة كان في الحراسة، وإن كان في الساقة كان في الساقة، إن استأذن لم يؤذن له، وإن شفع لم يشفع) رواه البخاري

بشارت او خوښي ده د هغه بنده لپاره چې د جهاد په لاره کې يې د خپل آس ملوني نيولې وي. ببر سر، سپيرې پښې او دا باک نه کوي چې که په پيره ودرول شي په پيره ولاړ وي او که د لښکر وروستۍ برخې ته واستول شي همالته خدمت کوي، دومره

گمنام او نا پیژندویه وي چې که اجازه وغواړي اجازه نه ورکول کیږي او که د چا سپارش وکړي سپارش یې نه قبلیږي.

په افغانستان کې داسلامي امارت قیام په معاصره اسلامي نړۍ کې یوه لویه پېښه وه ، په لومړي ځل له لسیزو وروسته دالله تعالی په ځمکه په صحیح معنی دیوه سوچه اسلامي نظام دنفاذ غږ پورته شو، ددې ارمان دترسره کولو په لاره کې ډیرو متعهدو ځوانانو خپلې وینې نذرانه کړې ، هغوی چې خپل پور یې اداء کړ، دحق دمعرکې میدان ته راغلل او لاړل ، داممکنه نه ده چې ددوی ټولو سوانح راغونډ او تدوین شي ، خو په دې باید اعتراف ولرو ، چې همدغه دحق دسنگر گمنام شهیدان هر یو ددې حق لري، چې امت یې یادونه په سینو کې ژوندي وساتي. ځکه همدوی دي چې خپلې وینې یې داسلام ډیوې ته ورکړي دي، خو په مقابل کې یې هیڅ دنیاوي خونبها ونه غوښته .

راځئ دهمدې قافلې دیوه بل لاروي شهیدملامحمدنعیم نافذ په ژوند او ژوند پیښو سره وغږیږو .

شهید ملامحمدنعیم نافذ

محمد نعیم نافذ د حاجي گل محمد زوی دمرحوم سعیدجان لمسی په قوم پښتون /میرانۍ په ۱۹۷۲ میلادي کال کې د روزگان ولایت دخاص روزگان ولسوالۍ په شیره نومي علاقه کې په یوه دینداره کورنۍ کې دنیا ته راغلی.

نوموړي خپل دکوچنیتوب عمر په خپل کلي کې تیر کړ، دکلي دمسجد له ملاامام څخه یې لومړنۍ الفباء ولوسته اووروسته دروزگان ولایت دمرکز ترین کوټ چرمستان سیمې ته لاړ او هلته یې په دیني مدرسه کې داخله واخیسته .

په همدې سیمه کې یې یوکال درس ووایه او وروسته دزابل ولایت د دایچوپان ولسوالۍ هزاربوز سیمې ته لاړ چې هلته یې په یوه کلیواله مدرسه کې دیني زده کړو ته دوام ورکړ. په دې مهال چې په افغانستان روسي یرغلگرو برید کړی و او په مقابل

کې یې مسلح جهاد شروع و، ددوی کورنۍ له روزگان څخه دپاکستان دبلوچستان مسلم باغ سیمې ته هجرت وکړ او هلته یې دمهاجرو په یوه کیمپ کې دهجرت ژوند پیل کړ .

محمدنعیم نافذ چې دغه مهال نوی ځوان و، دپاکستان دبلوچستان په مختلفو مدارسو کې یې خپلو دیني زده کړو ته دوام ورکړ. له دې جملې په مسلم باغ، کویټه، سرخاب، میزۍ اډه او نورو سیمو کې یې له مشهورو استادانو څخه دیني کتابونه ولوستل تردې چې دفنونو کتابونه یې خلاص کړل او د وړې دورې تردرجې پورې ورسید .

د کمونیستانو په خلاف دجهاد په وروستیو کلونو کې نوموړي په لومړي ځل په جهادي عملیاتو کې برخه واخیسته، چې دغه وخت دروزگان ولایت دمشهور جهادي قومندان ملامحمد شفیق اخند په جبهاتو کې یې جهادي خدمت ترسره کړ .

دطالبانو په اسلامي تحریک کې شمولیت او خدمت

دطالبانو داسلامي پاڅون دپیل په مهال، هغه وخت چې دطالبانو لخوا بولدک نیول شوی و، ملامحمد نعیم نافذ په اسلامي تحریک کې شامل شو. دکندهار له فتحې وروسته چې کله دنورو ولایاتو په خوا تشکیلات کیدل ملامحمدنعیم په هغه تشکیل کې و چې دروزگان ولایت په خوا ولیږل شو. په روزگان ولایت کې زیاتره پخواني جهادي قومندانانو دطالبانو داعیې ته لبیک ووایه او له اسلامي تحریک سره وصل شول، خو یوازې د محمدنبي، معلم عبدالخالق او اخترمحمد په نومونودری تنو قومندانانو مقاومت وکړ. له دوی سره دروزگان دمرکز ترین کوټ په مربوطاتو کې جگړه وشوه، چې ملامحمدنعیم په کې دیوه گروپ مشر په حیث برخه درلوده. دروزگان له فتحې وروسته ملامحمدنعیم داسلامي تحریک دمشرانو لخوا د دهراوود ولسوالۍ دامنیه قومندان په حیث وټاکل شو.

کله چې دطالبانو تحریک دغزني او کابل په خواپرمختګ وکړ ملامحمد نعیم هم ددې لښکر ملګری وو، چې دغزني، میدان وردګ او لوګر په جګړو کې یې برخه درلوده، ترڅو دکابل دچهاراسیاب ښارګوټي او دکابل ښار یو شمیر جنوبي سیمې دطالبانو لاس ته ورغلې ، نوموړي ته په دې مهال دریشخورو دفرقې مسؤلیت وسپارل شو او په همدې سیمه کې له خپلو جهادي ملګرو سره اوسیدو .

په همدې سیمه کې یوه ورځ چې له ملګرو سره په جهادي دفاعي خط باندې ګرځیده، ددښمن دهاوان مرمۍ دلګېدو له امله سخت ټپي شو، چې دعلاج لپاره دجګړې له سیمې انتقال شو .

له علاج وروسته نوموړی بیرته جهادي صف ته حاضر شو، دغه وخت طالبانو هرات نیولی و او دبادغیس په مربوطاتو کې جګړه روانه وه، نوموړی دامیرالمؤمنین ملامحمد عمر مجاهد په فرمان دبادغیس دفاعي کرښې ته ولیږل شو او د کمربند مسؤلیت وروسپارل شو .

په بادغیس کې له څه وخت تیرولو وروسته چهاراسیاب ته راغی او همدلته ترهغه وخته په جهادي صف کې پاته شو، ترڅو طالبانو کابل فتحه کړ. دکابل د فتحې په مهال چې طالبان دمیدان ښار، چهاراسیاب او پل چرخي له لورې په کابل ورننوتل، نوموړی دچهاراسیاب په دفاعي خط کې و، چې د دری طرفه جګړې په نتیجه کې ددښمن دفاعي کمربندونه مات شول او طالبان فاتحانه کابل ته ننوتل .

د کابل په شمال کې جهادي خدمت

دملامحمد نعیم نږدې ملګری او همسنګر ملاعبدالحنان وایي چې دکابل له نیولو وروسته نوموړی د کابل دشمال شکردرې په سیمه کې مسؤل وټاکل شو. له هغه وروسته څه موده دکاپیسا ولایت ته لاړ او بیا دبګرام په دفاعي خط کې په خدمت بوخت و .

ملاعبدالحنان وایي هغه وخت چې دمسعود له خوا دکابل دبیانیولو عملیات پیل شوي وو او طالبانو د بګرام په استقامت دکاریزمیر ترسیمې پورې عقب نشیني کړې وه، بلې خواته په شکردره باندې هم سخت عملیات روان وو ، په همدې وخت کې چې حالات ډیر حساس و، دافغانستان ددفاع وزیر ملاعبیدالله اخند دجګړې کرښې ته راغی، او ملامحمد نعیم نافذ ته یې وویل چې دشکردرې خط ته لاړ شي، نوموړی له خپلو ملګرو سره دشکردرې خط ته لاړ چې هلته له څو ورځو جګړو وروسته ددښمن پرمختګ په ټپه ودرېد. له دې وروسته نوموړی په شکردره کې دقطعې مسؤل وټاکل شو او ترډیره وخته یې په همدې سیمه کې خدمت ترسره کړ، نوموړي د شمالي تقریباپه ټولو عملیاتو کې برخه درلوده .

هغه وخت چې ملامحمد نعیم په شمالي او کندز کې جهادي دنده ترسره کوله، دګردیز ددریم نمبر قول اردو دقومندان په حیث مسؤلیت یې هم درلود، خو څرنګه چې نوموړی همیشه په جنګي کرښو کې وو په قول اردو کې یې دنده په نیابت شهید ملاعبدالمنان اوبیا شهید ملاپای محمد ترسره کوله .

کندز ته اوښتل

د ۱۹۹۷ میلادی کال په می میاشت کې دافغانستان په شمال کې ستر تحولات رامنځته شول. په همدې میاشت کې دشمال یو مشهور قومندان جنرال مالک له طالبانو سره ملګری شو، دنوموړي سره په ګډه طالبانو دمزارشریف په ګډون شمالي ولایات ترکنترول لاندې راوستل. دغه راز دطالبانو بل لښکر د پروان څخه دسالنګ تونل په لاره بغلان ته ووت او پلخمری ښارګوټي یې ونیو، خو کله چې جنرال مالک له طالبانو سره غدر وکړ او دمزار شریف په شمول شمالي ولایات یې بیرته ونیول په پروان کې مسعود برید وکړ سالنګ ، جبل السراج او چاریکار یې ونیول چې په دې توګه دطالبانو زرګونه مجاهدین په بغلان کې کلابند پاته شول ، طالبانو د نجات دیوازینۍ لارې په توګه په کندز برید وکړ او دسیمه ایزو قومندانانو په مرسته یې

كندز ښارګوټی ونيو چې په دې توګه يې دكندز دهوايي ډګر له لارې له كابل سره دهوايي تګ راتګ لار ومونده .

طالبان چې دكندز په مركز كې په ډېره محدوده ساحه كې محاصره وه ، او هره شيبه د تخار ، بغلان او سمنګانو له اړخه دمخالفينو تربريدونو لاندې وو، په ډېرو سختو شرايطو كې يې شپې ورځې تيرولې. هيچا داتمه نه درلوده چې له دې سختې محاصرې به روغ وځي همدا سخت حالات ددې باعث وو چې دكندز جهادي صف ته هيچا دتللو زړه نه كاوو. په همدې مهال ملامحمدنعيم نافذ چې دكابل په شمال شكردره كې يې جهادي دنده ترسره كوله د اسلامي امارت د زعيم ملامحمد عمر مجاهد لخوا مأمور شو، ترڅو دجهادي خدمت لپاره كندز ته لاړ شي، نوموړي په پوره اطاعت دخپل امير امر ته لبيک ووايه او دغه سخت مسؤليت يې قبول كړ .

ملا عبدالحنان وايي ، شهيد ملامحمد نعيم خپل ملګري په كابل كې راغونډ كړل او ورته ويې ويل چې ماته ويل شوي دي چې كندز ته واوړم، په تاسو كې كه هرڅوک تيار وي او له ماسره په خوښه ځي زه وربانديې خوشاله كيږم اما زما لخوا اجبار نشته چې خامخا راسره لاړ شئ، په دې مهال يوازې ۱۱ تنه تيار شول چې له ده سره دې سخت سفر ته تيار شي. ملا محمد نعيم له همدې ۱۱ تنو ملګرو سره د طيارې په توسط كندز ته لاړ، چې وروسته كله چې دكندز دجبهاتو مشر- شهيدملادادالله اخند كابل ته لاړ ملامحمد نعيم په كندز كې دعمومي جهادي مشر په صفت پاته شو .

دافغانستان دتعليم او تربيې پخوانی وزير ملااميرخان متقي چې هغه مهال يې په كندز كې دطالبانو په جهادي ليكو كې خدمت كاوو، وايي چې ملامحمد نعيم خورا منتظم او په حربي چارو پوهيدونكی سړی و. دكندز دمحاصرې په مهال داحمدشاه مسعود ټول كوشش دا و چې په كندز كې طالبان له منځه يوسي، ځكه په كندز كې دطالبانو شتون نوموړی په كابل باندې له سرتاسري بريد څخه منعه كاوو او ډير ځواكونه يې په كندز كې بوخت وو. دهمدې لپاره مسعود او ملګري يې هردم په هڅه كې وو چې په طالبانو دمحاصرې كړۍ تنګه كړي، خو ملامحمد نعيم نافذ چې

پرلپسې يې مقاومت او تعرضونو ته دوام وركاوو نه يوازې په شا نه شو بلكې اضافه ډېرې سيمې يې فتحه كړې او هميشه دپرمختګ په حال كې وو چې په دې توګه دمحاصرې ساحه ازاديدله .

ملااميرخان متقي وايي ، ملامحمد نعيم دمخابراتي ارتباط خورا ښه او بريالی نظام جوړ كړی و، چې هميشه فعال وو ، ملامحمد نعيم فعال او متحرک سړی و، چې اكثره وخت يې ۱۸ تر ۲۰ ساعته پورې كار كاوو ، هميشه به په جنګي كرښو ګرځيده ، او ددښمن دبريدونو ځواب ته اماده و .

ملا عبدالحنان چې په كندز كې يې له ملامحمد نعيم سره جهادي ملګرتيا درلوده، وايي چې په كندز كې دجهادي مسؤليت په مهال دملامحمد نعيم په مشرۍ دتخار اشكمش ، دبغلان بوركه او نورې ګڼې سيمې فتحه شوې او مجاهدينو سترې برياوې ترلاسه كړې .

شهادت يې

په كندز كې له اوږده مسؤليت ترسره كولو وروسته نوموړي ته په ۱۹۹۹ م كال كې يوځل بيا دكابل په شمال كې جهادي مسؤليت وسپارل شو. داځل چې مخالفينو دكاپيسا په مربوطاتو كې عمليات پيل كړي وو نوموړي هڅه كوله، دتګاب او نجراب ترمنځ سيمه كې دمخالفينو په پوستو متقابل بريد وكړي .مخالفينو چې سيمه په ځمكنيو ماينونو پوښلې وه، ملامحمدنعيم له خپلو ملګرو سره يوځای هڅه كوله د لارې په تصفيې سره مخ په وړاندې دتللو لاره خلاصه كړي، په همدې مهال چې ماين پاكان دلارې په خلاصولو بوخت وو او دی له خپلو ملګرو سره دسرک په غاړه انتظار وو، د دوه ميلې يو موټر په ماين وخوت چې په درانه انفجار كې ملامحمدنعيم اخند هم په پرخچو سخت ولګيد او ځای په ځای په شهادت ورسيد .

انالله وانا اليه راجعون

ملامحمد نعيم نافذ چې دشهادت په مهال ۲۷ کلن وو جسد يې د روزګان ولايت دمرکز مربوط په چرمستان سيمه کې خاورو ته وسپارل شو .

ملامحمد نعيم نافذ چې ډير عمر يې په دينـي تعلـيم او جهـاد کـې تيـر کـړی و نږدې ملګري يې وايي چې په دې دواړو ډګرونو کې دښـه اسـتعداد خاونـد و، چـې پـه علمي پانګه سربيره يې ښه شجاعت او تدبير هم درلود .

ملااميرخان متقي چې شهيد ملامحمد نعيم يې له نږدې پيژاند وايي: نومـوړی د حسنه اخلاقو څښتن اودمشرانوقدرپيژندونکی شخص و بهترينه خاکساري يې درلـوده اوله تکبره دومره ليري و چې يوه ورځ دتخارولايت د بنګي په سيمه کې له دښمن سره سخت جنګ روان و چې په دې وخت کې شهيد مـلا محمـد نعـيم نافـذ هـم دجګـړې ډګرته راورسيد دده په راتلو سره په مخابرو کې ناري شوي چې نا فـذ را غـی ددښـمن خواته هم په مخابرو کې همدا اوازه خپره شوه چـې ورسره دښـمن دتيښـتي لاره خپلـه کړه او ميدان يې پري ښود شهيد نافذ چي دا هرڅه په غوږونو اوريدل او په سـترګويې ليدل نو بي اختياره يې په سترګو کې او ښکې را غلي او ويې ويل چي زه څوک يم زه خو ديوه غريب سړي زوی يـم ، مګـر داچـې دحـق صـف ملګـری يـم الله تعـالی دهمـدې حقانيت له برکته په دښمن داسې رعب ګډ کړ .

ملا ولي جان چې دملامحمد نعيم نافذ کشر ورور دی ، وايي چې ملامحمد نعيم له بيت المال سره خورا ډير احتياط کاوو ، او دبيت المال هيڅ پيسه يي پرته له اجازې په کور کې نه مصرف کوله.

ملا ولي جان وايي هغه مهال زموږ ژوند دغربت ژوند و، يو وخت مې ملا محمـد نعيم ته د کمزوري اقتصادي حالت شکايت وکړ . ده راته وويل له ماسره دبيت المـال خورا زياتي پيسې دي ، چې په شخصي ـ ضروريـاتو يـې مصرـفولای شـم ، خـو زه لـه الله تعالی څخه ويريږم. که زما منې همدا دفقر ژوند ښه دی، دغه پيسې که بې له اجـازې څخه په شخصي ډول مصرف کړو نو دقيامت په ورځ به زموږ لپـاره سـور اور وي. مـلا ولي جان وايي نوموړی به چـې کورتـه راتلـو نـو دامـارت دمشرـتابه لخـوا ورتـه د کـور

دمصارفو لپاره ځانګړې پيسې ورکول کيدلې چې ده يوازې هغه ماته راکولې او ويـل بـه يې چې دغه د کور دمصارفو لپاره راکړل شوي دي، دبيت المال له نورو پيسـو سره يـې ډير احتياط کاوو .

د ملامحمـد نعـيم نافـذ ترشـهادت وروسـته دنومـوړي نـږدې جهـادي ملګـری ملاعبدالرزاق دده په ځای وټاکل شو، چې وروسته هغه هم دنافذ په نامه خورا مشـهور شو او سترې کارنـامې يـې تـرسره کـړې ،ملاعبـدالرزاق نافـذ پـه روزګـان ولايـت کـې دامريکايي يرغل په وړاندې جهاد پيل کړ او په همـدې لاره کـې د شـهادت تـر منزلـه ورسيد خو ملګري او همسنګران يې تراوسه د امريکايي اشغال پـه وړانـدې پـه برحقـه مسلحانه مبارزه بوخت دي.

پای

❋ ❋ ❋

د شهید مولوي محمد سرور حق پرست ژوند او کارنامو ته کتنه

ليکنه: قاري سعيد

د اسلام تاریخ د حق د پیروانو له زړه وړونکو خاطراتو او یادونو څخه مالامال دی.اسلامي امت د تاریخ په هره مرحله کې داسې زلمیان په خپله غیږ کې روزلي چې د خپل دین او معتقداتو لپاره له هر څه تیر شوي. خپل د ځوانۍ عمر،دنیوې هیلې او امیدونه،عیشونه او عشرتونه، خپلوان او پلرنی وطن او ټول هغه څه چې په دنیا کې زړه پورې تړاو مومي دا ټول څه یې یواز ې د رب تعالی د رضا موندلو او سپیڅلي دیني ارمان لپاره قربان کړي او په همدې لاره کې یې د د غربت او پردیسۍ په عالم کې د شهادت جامونه غړپ کړي دي.

که موږ د اسلامي نړۍ په ساره او اوږده کې،له ترکستان او کابل څخه ، بیا تر اندلس او قسطنطنیې پورې د صحابه کرامو مقابر وینو او د هغوی د هدیرو شاهدان یو،نو دا حقیقت په لاس راکوي چې د اسلام لومړنیو سپاهیانو د دین او قرآن د خدمت په لاره کې خپل وطن، کورنۍ او قریبان په ډېره اسانۍ هیرولای شوای او په لرې وطنونو او ناپیژندویه ماحول کې یې ددین لپاره د غربت او گمنامۍ مرگ د ځان لپاره افتخار باله.

په راوروسته پیړیو کې هم د اسلامي امت له منځه همداسې ځوانان راپیدا شوي چې ددین د خدمت او جهادي ارمان لپاره یې خپل هر څه هیر کړي او له خپل کور څخه په لرې سیمو کې یې د گمنامۍ شهادتونه نصیب شوي دي. د هند ستر مجاهد سید احمد شهید او ملگري یې ددې سلسلې هغه ویاړمن مجاهدین دي چې ددین دخدمت او جهاد په نیت یې له خپل اصلي وطن د هند له بریلي څخه هجرت وکړ، د

سند، بلوچستان، کابل او پېښور په سیمو را وگرځېدل او په پای کې یې د بالاکوټ په غرونو کې له سیکانو سره دمخامخ جنگ په نتیجه کې دشهادت جامونه نوش کړل.

په افغانستان کې د روس ضد جهاد په مهال د عربي نړۍ راغلي مجاهدین چې تورخم ته نږدې د شمشاد سره یې د شهیدانو ستره هدیره ده د همداسې یوې بلې بیلگې حکایت کوي. د اسلامي امارت دواکمنۍ په مهال د افغانستان زیاتره ولایتونه د اسلامي امارت تر واک لاندې راغلل خو په شمال ختیځ کې د بدخشان او تخار ولایاتو ډیرې برخې لا هم د مخالفینو په ولکه کې پاتې وې. مگر په همدې مرحله کې د بدخشان او تخار ولایاتو مجاهدو طالبانو او گڼ شمیر علماء کرامو یو ځل بیا د اسلامي تاریخ همداسې ویاړمنه کارنامه راتانده کړه. هغوی په داسې حال کې چې د اکثرو کورونه د مخالفینو تر واک لاندې سیمو کې وو. مگر دوی داسلامي نظام تر سیوري لاندې د بې کورۍ ژوند قبول کړ، په ډېر اخلاص او متانت یې د اسلامي امارت په صف کې جهادي وظائف ترسره کړل تر دې چې د بدخشان او تخار له شهید شویو طالبانو په لوگر ولایت کې هدیره جوړه شوه. دغه راز په خوست ولایت کې د متې چینې په مدرسه په بمبار کې هم د دې ولایاتو ډیر طالبان دشهادت لوړمقام ته ورسیدل او د پردیسۍ له ژوند څخه د خپل متعال رب B لقاء ته ورغلل.

په لاندې کرښو کې د همداسې یوه اتل سوانح درسره شریکوو، هغه چې خپل د ځوانۍ ټول عمر یې د علم او جهاد لپاره په مسافرۍ کې تیر کړ او بالاخره په همدې سفر کې د امریکایي طاغوت په بمبار کې شهادت په لوړ مقام فائز شو.

محمد سرور حق پرست

محمد سرور حق پرست د میزراب زوی په ۱۳۵۱ هـ ش کال کې د تخار ولایت په نمک آب ولسوالۍ کې په یوه متدینه او علم دوسته کورنۍ کې دنیا ته راغی.نوموړی لا ماشوم و چې په افغانستان کې کمونیستان واک ته ورسیدل، وروسې شورویانو په هیواد یرغل وکړ او په مقابل کې یې د افغانستان په ټولو ولایاتو کې مسلح جهاد پیل شو.

خو د جهاد او اسلامي انقلاب په تاوجنو کلونو کې د حالاتو د سختۍ سره سره محمد سرور د ديني علوم د تعلم لار ونيوه.لومړنۍ زده کړې يې په خپل کلي کې له مدرس عالم مولوي عبدالرشيد څخه حاصلې کړې،وروسته بنگي ولسوالۍ ته لاړ او هلته يې له مولوي ضياء الرحمن مدني صاحب څخه ديني علوم ولوستل.وروسته فرخار ولسوالۍ ته لاړ او دنهرآب په سيمه کې يې له مولوي عبدالحليم څخه ځينې کتابونه ولوستل.

د علم په لټه اوږد سفر

د هيواد شمال ختيځه حوزه له پخوا څخه د علم او فرهنگ سيمه بلل کيږي او اوسيدونکي يې د علم د حصول ځانگړې مينه لري. د روس ضد جهاد په مهال چې په دې ولاياتو کې هم سخت جنگونه روان وو د بدخشان او تخار ولاياتو طالبانو به ډير اوږده مزلونه وهل او د هندوکش له اسمانڅکو غرونو څخه په اوښتو به يې ځانونه د پاکستان خيبر پښتونخوا، کراچۍ او نورو سيمو ته رسول تر څو هلته په ديني مدارسو کې ديني علوم حاصل کړي.دغه طالبان به زياتره تر هغه وخته بيا کور ته نه تلل تر څو به يې چې د فراغت پگړۍ نه وه تړلې.

مولوي محمد سرور حق پرست هم د علم په مينه د همدې مزل وهونکو طالبانو له جملې و، نوموړی په ۱۳۶۴ هجري شمسي کال کې د علم په حصول پسې پاکستان ته لاړ. لومړی د خيبر پښتونخوا په دير سيمه کې ميشت شو او هلته يې يو ځل بيا له مولوي ضياء الرحمن مدني صاحب څخه کتابونه شروع کړل. وروسته د مينگورې سيمې ته لاړ او له شيخ زکريا صاحب،شيخ عبدالشکور او مولوي عبدالخالق نه يې کتابونه ولوستل.

مولوي حق پرست صاحب تکميليه درجه په دارالعلوم سيدو شريف کې ولوسته او دوره حديث يې هم همالته مکمله کړه او د فضيلت دستار يې پرسر کړ. نوموړی يو له تکړه او با استعداده طالبانو څخه و چې له تعلم سره سره يې تدريس هم کاوو او نورو طالبانو ته يې مختلف کتابونه تدريسول.

په اسلامي امارت کې خدمت

شهيد مولوي محمد سرور حق پرست د تخار ولايت په سطحه يو له تکړه عالمانو او د جهاد او اسلامي نهضت له مخکښانو څخه و. کله چې د طالبانو اسلامي تحريک قيام وکړ نوموړی د ډيرو نورو ملگرو سره يوځای له دې تحريک سره وصل شو او بيا يې په مختلفو برخو کې ملکي او نظامي خدمتونه سرته ورسول.

شهيد حق پرست په جهادي خطوطو کې په نظامي وظائفو سربيره د پروان او لوگر ولايت د مرستيال په حيث هم ډيره موده وظيفه ترسره کړه. کله چې مولوي ضياء الرحمن مدني صاحب د پروان والي و حق پرست صاحب ورسره د مرستيال په حيث خدمت کاوه. په دې شپږ مياشتنۍ موده کې چې په پروان ولايت کې به سخت جنگونه روان و او مخالفينو به هميشه تعرضونه کول شهيد حق پرست په ډيره ميړانه خپله وظيفه انجام کړه.

وروسته نوموړی ډيره موده د لوگر ولايت مرستيال و او ورسره يې په نظامي برخه کې هم خدمتونه سرته رسول.

شهادت

په افغانستان د امريکايي صليبي يرغلگرو له حملې څو اونۍ وروسته چې مجاهدين له کابل او نورو ښارونو څخه دوتلو په حال کې وو،يو زيات شمير عرب او نور داخلي مجاهدين د خوست ولايت پر خوا لاړ،په دې وخت کې چې امريکايي الوتکو پرلپسې په هوا کې پروازونه کول او مجاهدين يې څارل،ګڼ شمير مجاهدين د خوست ښار لويديځ ته د متا چينې نور القرآن مدرسه د شپې تيرولو لپاره غوره کړه.

مولوي محمد سرور حق پرست هم د همدې طالبانو له جملې څخه وو، دوی چې د رمضان المبارک په لومړۍ شپه د نورالقرآن مدرسې په جامع مسجد کې د قران کريم د ختم په تراويحو ولاړ وو، ناڅاپه وربانديې امريکايي الوتکو بمبار وکړ او لسگونه رب تعالی ته په سجده مؤمنين او مجاهدين يې په شهادت ورسول.

شهیدمولوي محمد سرور حق پرست هم د همدې بختورو له جملې څخه و، چې په هغو سختو شیبوکې یې دعبادت په مهال او د رمضان المبارک پـه میاشـت کـې د امریکایي ظالم طاغوت په بمبار کې مظلومانه شهادت په برخه شو.

انا لله و انا الیه راجعون.

په دې ډول هغه نوراني زلمی چې دحق په تـلاش او د اسـلامي نظـام د قیـام پـه ارمان یې خپل کلی او کور پرې ایښی و د گمنامۍ په عالم کې د شهادت لـه سـعادت څخه برخمن او د گنبو نورو مسافرو شهیدانو سره په یوه هدیره کې دفن کړای شو.

د شهید حق پرست د صورت او سیرت به اړه دده نږدې ملگـري وایـي: نومـوړي شهید ته الله تعالی دسیرت او صورت ښکلا ور پیرزو کړې وه،جذابه او نوراني څېره یې درلوده.ښایسته اخلاق یـې لـه سـترو امتیـازاتو څخـه و.لـه کـبر، غـرور، تنـدخویي او تندگویي څخه پاک و.

له ملگرو سره په صمیمانه چلند مشهور واو د هیچاپـه وړانـدې یـې رکیـک او نـا مناسب الفاظ نه استعمالول.

رحمه الله تعالی

❋ ❋ ❋

دشهید قاري احمد الله ژوند ته لنډه کتنه

لیکنه: شاهد غزنیوال

شهید قاري احمد الله د عبدالسلام زوي دغزني ولایت دخوگیاڼو ولسوالۍ دقلعه شاده په کلي کې په کال ۱۳۸۴هـق چې له ۱۹٦۴ مـیلادي سره سـمون خـوري دې فـانې نړۍ ته سترگې غړولې. دشـهید قـاري احمـدالله کـورنۍ لـه وخـت څخـه لـه علـم او دینداري سره تړاو لرونکـي کـورنۍ وه، نـو ځکـه ویـلا ي شـو چـې نومـوړی د کـورنۍ لومړنی څوک نه و چې پـه همـدې سـپیڅلي خـو ظـاهرا لـه کړاوونـو ډکـې لار کـې پـه رښتیني توگه د شهادت تر بریده رسیدلی بلکـي د نومـوړي شـهید کـورنۍ لـه ده نـه وړاندي هم شهادتونه، زخمونه او معیوبیتونه گاللي. مولوي عبد المحمد د شهید قاري صاحب مشر ورور د خپلې سیمي د جیدو او ممتازو علماءکرامو له جملې څخـه و چـې د تدریس په سلسله کې به يي تـل د قـران عظـیم الشـان ترجمـه او تفسـیر شـامل و، د کمونیستي کودتا په اوائلو کې شهید مولوي صاحب د هغو علماوو په لومړي صف کـې و چې کمونستانو ته ډېر مطلوب وو او په هماغه لومړنیو وختونو کې د هغوي له لـوري محبوس ، مفقود او بالاخره په شهادت ورسول شو دغه راز د قاري صاحب دمجروح په نوم بل ورور يي هم په هغه مهال په جهاد کې فلج شوی دی .

قاري صاحب چې په یوه دینداره او علمي کورنۍ کې زیږیدلی و لـه کوچینـوالې څخه دښواخلاقو ښه سیرت اوښه صورت لرونکـی او دنبـوغ وذکـاوت نښـې وربانـدې ښکاره وې، همدالامل و چې پلار او کورنۍ يې دتعلیم په اړه ځانگړې توجه ورته لرله او په ډېر کم عمر یې دکلي محلي ښونځي ته شامل کړ.

تعلیم اوزده کړه یي: شهید قاري احمد الله لومړنۍ زده کړې اودقرآن کـریم حفظ پـه خپلې سیمې کې ترسره کړ اوداچې دده دتعلیمي مرحلې په مهـال هیـواد دشـوروي اشـغالگرو تریرغل لاندې و، نو نوموړی هم دخپلې سیمې دنورو سلگونو طالبـانو او زده کوونکـو پـه څیـر

دځپلو ديني زده کړو دتحصيل په غرض پاکستان ته مهاجر شو. نوموړي په لومړيو کې ديني ابتدائي زده کړې دپېښور په دارالعلوم هاديه کې ترسر ه او بيا يې په مختلفو مدرسو لکه دجنوبي وزيرستان ضياء المدارس مدرسه، د کوټي نورالمدارس دغه راز په شمالي وزيرستان کې د منبع العلوم په علمي او جهادي مرکز کې ترسره کړې.

منبع العلوم مدرسه دافغانستان دجهاد دمشهور جهادي مشر- الحاج مولوي جلال الدين (حقاني) لخوا دهغو زرگونو طالبانو دتعليم او تربيې په غرض تاسيس شوې وه کومو چې به ددیني علم دحصول ترڅنگ وخت ناوخت دشوروي اشغالگرو په خلاف جهاد کې هم گډون کاوو .

جهادي فعاليت يې:

داچې شهيد قاري احمد الله له پيل نه له جهاد اوشهادت سره خاصه مينه لرله نو به يې دمدرسې په کلنيو رخصتيوکې هرکال له ځپلو نورو ملگرو سره په مسلح جهاد کې شرکت کاوو او هلته به يې په جهادي محاذونوکې دشرعي زدکړو ترڅنگ جهادي اوپوځي زدکړې هم کولې.

نوموړی په ډير کم عمر له روسانو او دهغوی مزدورانو خلقيانو اوپرچميانو سره دجهاد سنگرونوته تللی او لومړنی جهادي سنگرېې هم دجهاد دمشهور جهادي شخصيت اوجنوبي زون وتلي قومندان الحاج مولوي جلال الدين حقاني ترقيادت لاندې دجهاد په جنوبي زون کې دخوست ولايت وه، چې بيا وروسته خپلې سيمې ته راغی اوهلته يې دشوروي يرغلگرو ځواکونو تروتلو خپل وسله وال جهاد ته دوام ورکړ .

شهيد قاري احمد الله دشرعي زده کړو ترڅنگ له پوځي اوجهادي زده کړوسره هم ډيره مينه لرله ؛ځکه نوموړی په دې باور و چې دشرعي نظام حاکميت اوساتنه په جهاد سره کيږي او اعداد(جهادي زده کړې) بيا دجهادي فريضې متمم دی،لهذا نوبايد شرعي زده کړي او پوځي اعداد يوله بل سره هماهنگ ترسره شي ترڅو اسلامي نظام دشرعي احکامو مطابق حاکم او دحاکميت او دفاع لپاره يې له فی سبيل الله جهاد څخه کار واخيستل شي.

دشوروي او صليبي اشغال په خلاف مشهورجهادي قائد الحاج مولوي جلال الدين (حقاني) دپخواني جهاد په مهال دشرعي علومو طالبانوته دغه زمينه ښه مساعده کړې او ډيروطالبانو دنوموړي ترقيادت لاندې په عملي لحاظ دغه دواړې مهمې فريضې (شرعي اوجهادي زدکړې) يودبل ترڅنگ حاصلولې.

په دې لحاظ ويلای شو چې شهيد قاري احمد الله دمولوي جلال الدين (حقاني) دعلمي او جهادي مدرسې ديوه وتلي شاگرد په توگه په هيواد کې دشرعي نظام دحاکميت او له هغه څخه ددفاع په لاره کې ښه روزنه حاصله کړې اوبيايې دهغې دعملي کولو په لاره کې نه ستړې کيدونکې هلې ځلې وکړې.

دشهيد قاري احمد الله ټوله کورنۍ په خپلې سيمې کې په جهادي کورنۍ مشهوره او تقريبا دکورنۍ زياتره غړي يې هم دشوروي يرغل په مهال او هم اوس دصليبي يرغلگرو په خلاف تکړه مجاهدين دي. په افغانستان کې دکمونيستي نظام تر ړنگيدو وروسته شهيد قاري احمد الله په بشپړه توگه ځان دشرعي زدکړو تحصيل ته فارغ کړ او دهغو داکمال او تحصيل لپاره يوځل بيا مدرسې ته شامل شو .

نوموړي همالته ترموقوف عليه مرحلې پورې خپلې زدکړې پوره اوځان يې نور دنبوي احاديثود وړې او لويې دورې داتمام لپاره اماده کړ .

دطالبانو له اسلامي تحريک سره يو ځای کيدل

شهيد قاري احمد الله لا دشرعي لوړوزدکړو په اکمال سره خپل آرمان ته نه ورسيدلی چې په هيواد کې دتنظيمي جگړه مارو لخوا کورنۍ جگړه پيل او دمجاهدينو اوشهيدانو ټول هغه سپيڅلي آرمانونه پکې ترپښو لاندې شول کوم چې افغانانو ۱۴ کاله دهغوئ دتحقق لپاره قرباني ورکړې وه .

کله چې په کال ۱۴۱۵ دمحرم دمياشتې په ۱۵ ددغې فتنې دختمولو او په هيواد کې داسلامي حاکميت دنافذولو په غرض دامير المؤمنين ملامحمد عمر مجاهد لخوا په افغانستان کې دطالبانو اسلامي تحريک تاسيس شو نوشهيد قاري احمد الله هم

دخپلو نورو طالبانو وروڼو په څير بيا خپلې زدکړې نيمګړې پريښودلې او دتحريک دتاسيس په ابتداء کې دهغه له ليکوسره يوځاى شو.

شهيدقاري احمد الله دطالبانو په اسلامي تحريک کې يو له هغومهمو اومحوري څيرو څخه ګڼل کيږي چې دتحريک له تأسيس نه بيا دشهادت ترمهال پوري دتحريک دمشرتابه لخوامهم اداري او پوځي مسؤليتونه ورته سپارل شوي او ده هم هغه په پوره اخلاص ،صداقت او ايمانداري سره سرته رسولي.

دطالبانو په اسلامي تحريک کې وظائف يې

لکه مخکې چې مو وويل قاري صاحب احمد الله دخپل علمي،اداري او پوځي لياقت او استعداد له مخې دتحريک دتأسيس له ابتداء څخه دمشرۍ تابه دځانګړې توجه مورد و او وخت په وخت ورته مهم وظائف سپارل کيدل،چې دلته يې په مختصر ډول دځينو وظائفو او مسؤليتونو تذکر په لاندې ډول ليکو:

په کال ۱۵/۱۱/۱۹۹۴ چې کله دزابل ولايت دطالبانو داسلامي تحريک لخوا تصفيه شو نو ددغه ولايت دامنيتي چارو دښه سمون په غرض دمشرتابه له لوري شهيد قاري احمد الله ددې ولايت دامنيه قومندان په حيث تعين کړاى شو .

نوموړي دلته دخپل مسؤليت په مهال له خپلو ملګرو او نورو ټولو ولسي خلګو سره په ډيره ښه اسلامي او اخلاقي رويه برخوردکاوه او دياد ولايت په ټولو نيږدي او ليري پرتو ولسواليوکې دبشپړ امنيت فضا حاکمه کړه .

ترڅو وروسته چې کله په ۲/۹/۱۹۹۵ دهيواد په جنوب لويديځ زون کې دنيمروز ولايت دطالبانو ترولکه لاندې راغي نو بيا هم دقيادت په دستور شهيد قاري احمد الله ددې ولايت دامنيه قومندان په توګه وګمارل شو ،خوداچې هماغه ولايت له مخالفينو سره دجګړې په لومړۍ کرښه کې موقعيت درلود نو شهيد قاري احمد الله به ډير وخت همالته له دښمن سره دمقاومت په لومړي خط کې تيراوه .

هماغه و چې يومهال دمخالفينولخوا دجګړې په لومړۍ کرښه کې اسير او څه وخت يې دجنوب غرب زون دمخالفينو دمشر تورن اسماعيل په مرکزي محبس هرات ولايت کې اسارت تيرکړ خوکله چې دهرات ولايت دطالبانو داسلامي تحريک ترولکې لاندې راغی نو دی هم دنوموړي ولايت له محبس نه ازاد اوبيا دقندهارولايت دامنيه قومندان په توګه وټاکل شو.

نوموړی لادکندهار دولايت دامنيه قومندانۍ مسؤل و چې پلازمينه کابل داسلامي امارت دځواکونو لخواونيول شو .

په کال ۲۷/۹/۱۹۹۶ دکابل په نيولو سره اسلامي امارت سمدستي هالته ټول ملکي او عسکري تشکيلات برحاله او دټولو وزارتونو اودولتي دوائرو لپاره يې مسؤلين وټاکل.

شهيد قاري احمد الله چې په امنيتي چاروکې يې ښه تجربه او پخواني سابقه لرله اوله دې سره سره يې دامارت دمجاهدينو په منځ کې په يوه مدبر،حليم او باکفايته مسؤل شهرت خپل کړی وه دمشرتابه له لوري دکورنيو چارو دوزيرپه صفت مقررکړل شو .

سره له دې چې دکورنيو چارو وزارت دخپل اداري تشکيل له مخې يوډير مهم وزارت او دکارونو ساحه يې دټول هيواد په کچه ډيره پراخه ده،خو شهيد قاري احمد الله بياهم داسلامي امارت ديوه با تدبيره مجاهد په توګه دغه درووند مسؤليت په ډيره ښه توګه ترسره او په خپل کارکې يې ښې برياوې لرلې .

قاري صاحب له رسمي وظائفو سره په څنګ کې هميشه دجهاد لومړيو ليکو ته تلو او په ډيرو عملياتو کې يې برخه درلوده. دکابل له نيولو څه موده وروسته چې دشمال لخوا مخالفينو په کابل باندې ستر هجوم راووړ، قاري صاحب دکابل دشمال په دفاعي خط کې په پوره ميړانه خپل مسؤليت ترسره کړ او دخداى ورکړې جهادي جرأت او استعداد په ښودلو سره يې دپلازمينې کابل دفاع وکړه .

ترډي وروسته شهيد قاري احمد الله ته دمسؤلينو دلزوم ديد لـه مخـې دامنيـت ملي چې داسلامي امارت دحاکميت په مهال داستخباراتو دلوي رياست په نوم يادېده مسؤليت ور وسپارل شو .

داچې داستخباراتو لوي رياست دخپل کاري مسؤليت له مخې داسې يو رياسـت و چې مسؤل يې حتما بايد سخت مزاجه او دخشن تعامل څښتن وي .

خوشهيدقاري احمد الله پـه هماغـه مسـؤليت کـې هـم دهرچـا ديـوه مهربـان او خواخوږي وروړپه توګه له ټولو کارکوونکو او نورو مراجعينو سره برخورد کاوو او دخپل مسؤليت تر اخيره پوري هيچا هم ترې بده خاطره نه لرله .

په عين مهال کـې چـې قـاري احمـد الله داسـتخبارتو دعمـومي رئـيس پـه توګـه مسؤليت درلود له دې سره همزمان به يې دکابل په شمال او يا دشـمالي زون پـه نـورو ولايتونوکې ډيروخت دجګړې په لومړيو ليکو کـې تيـراوه او هالتـه بـه يـې هـم ددغـو خطونو مسؤليت په غاړه درلود.

چې دهغوله جملې څخه دبيلګې په توګه دکابل په شمال دغوربنـد پـه اسـتقامت ،دباميانو په ولايت کـې ديکاولنـګ اودهيـواد پـه شـمالي زون کـې دتخـار پـه لومړيـو کرښوکې دده فعال پوځي مساهمت او هالته دمجاهدينو نظـامي مسـؤليتونه يـادولای شو.

قاري صاحب دخپلو جهادي وظائفو په مهال نهايي هڅه کوله چـې مخـالفينو تـه داسلامي امارت داعيه ورسوي او له مخالفت څخه لاس اخيستلو ته يې تشـويق کـړي، دنوموړي په همدې هڅو دافغانستان په مرکزي سيمو کې ډيرې ستونزې بې لـه جنګـه هوارې شوې .

دصليبي يرغل په خلاف يې جهادي فعاليت :

په ۲۰۰۱/۱۰/۷م چې کله صليبي يرغلګرو دامريکاپه مشرۍ پـه افغانسـتان يرغـل وکړ او په نتيجه کې يې اسلامي امارت مجاهدين له ښارونو نه ووتل شهيد قاري احمد

الله سمدستي دهغوی په خلاف وسله وال مقاومت شروع ،او بې له ځنډه يې ديرغلګرو په خلاف دمجاهدينو په نظم اونسق اوپوځي سوقياتو کارپيل کړ .

شهيد قاري احمد الله دجهـادي فعاليـت لپـاره ديـوه امنيتـي تکتيـک لـه مخـې دپکتيکاولايت غوره کړ،دغه استقامت تريوې اندازې د دښمن له اسـتخباراتي تعقيـب نـه دځـان ژغورلولپـاره مناسـب و ؛ځکـه نومـوړي دامهـال دامريکـايي يرغلګـرو لخـوا ترسخت استخباراتي تعقيـب لانـدې او نـوم يـې مخکـې ترمخکـې دامريکايـانو لخـوا داسلامي امارت د هغو مهمو چاراوکوپه ليست کې نيول شوی و کوم چـې دوی تـه لـه امنيتي پلوه په لومړۍ درجه مطلوب ول.

امريکايي استخباراتي چاراوکي په دې معتقدول چې لـه شـهيد قـاري احمـد الله سره داسلامي امارت ډيرمهم محرم اسرارموجود دي، چې دهغو په ترلاسه کولو سره به وکولای شي داسلامي امارت دټولو مهمو چاراوکوپه اړه مهم معلومات ترلاسه کړي.

دامريکايانو ديرغل په پيل کې دهغوی لومړنی ترکيز داسلامي امارت دلوړ پـوړو چاراواکو تعقيب اوڅارنه وه ترڅو هغوی ته دازمينه مساعده نه شي چې ديرغلګـرو پـه خلاف جهادي ليکې دوباره منظمې کړي.

خوبيا هم دالله تعالی په فضل او نصرت سره ډير مجاهدين وتوانيدل چې ددښمن دسخت مراقبت او تعقيـب سره سره دهيـواد پـه مختلفـو سـيموکې دمقاومـت ليکـې منسجمې او په يرغلګرو صليبيانو ملاماتوونکي ګذارونه وکړي.

که څه هم چې ددغو مجاهدينو له جملې څخه يو شمير شهيدان اوځيني اسيران شول خو ډيرشميريې بيا ددښمن په وژلو ،تباه کولو او اسيرکولو هم وتوانيدل .

لِيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَو كَرِهَ الْمُجْرِمُون (۸) الانفال

اوبالاخره شهادت يې :

له کلونو مبارزې ،جهاد دعوت اوداسلامي علوموله تعليم او تعلم څخـه وروسـته دغـه د اسـلام دلارې نـه سـتړې کيـدونکی غـازي ،پـه قـرآن او عقيـدي مـين

شخصیت،دهیواد او ولس خواخوږی، اتل مجاهد،دمبارک قرآن حافظ اومجود قاري احمدالله د۱۴۲۲کال دشوال په میاشت کې چې د۲۰۰۱کال د نومبر له میاشتې سره سمون خوري دامریکایي یرغلگرو دهوایي برید له امله دپکتیکاولایت دنکې په ولسوالۍ کې په شهادت ورسیدو او په دې سره یې خپل ځان دالله تعالی ددې مبارک قول مصداق وگرځاوه چې فرمایي:

من المؤمنین رجال صدقوا ماعاهدوا الله فمنهم من قضی نحبه ومنهم من ینتظر ومابدلوا تبدیلا.(الاحزاب سورت ۲۳ایت)

ژباړه: په مؤمنانوکې ځینې داسې (نران) سړي هم شته چې په کوم شي یې الله سره لوزکړی و هغه یې رښتیاکړ،نوځینوخویې خپل نذرپوره کړاوځینې یې لا انتظارکوي او هیڅ بدلون یې په (خپل عهد) کې ونکړ.

شهید قاري احمدالله چې یرغلگرو امریکایانو ته خورا مطلوب و او له دې وړاندې یې هم په پکتیکا او خوست کې دوه ځله دده دوژلو په نیت ورباندې بمبار کړی و خو الله تعالی پکې ساتلی و، دپکتیکا ولایت د نکې په ولسوالۍ کې داسلامي امارت په مهال دپکتیا دوالي مولوي احمد طه قادري په کور کې ورباندې امریکایي الوتکو بمبار وکړ چې دمولوي طه دکورنۍ د ۱۲ تنو غړو په شمول قاري احمدالله هم له خپلو ٦ تنو مجاهدو ملگرو سره په شهادت ورسید.

د قاري احمد الله د شهادت په هکله مولوي احمد طه وایي :

قاري صاحب د پکتیا ، پکتیکا او خوست ولایت له قومي مشرانو ، جهادي شخصیتونو او دسیمي له خلکو سره په مسلسل ډول ملاقاتونه او ناستي ولاړي کولي او هغوي یي د امریکایانو په خلاف جهاد ته هڅول او په دي لار کي یي نه ستړي کیدونکي هلي ځلي تر سره کړي شپه ورځ یي په ځان باندي یوه کړي وه او دا په داسي حال کي و چي د امریکایي ځارگرو الوتکو له لوري یو ځل په پکتیکا او بیا په خوست کي بمباري ورباندي وشوي خو الله تعالی پکي وساته. بالاخره د پکتیکا نکي ،زموږ

سیمي ته تر راتلو وروسته د مسلسلو جهادي مصروفیاتو په لړ کي یي زه د څه کارونو په موخه زابل ولایت ته ولیږلم او هلته د یوه پخواني جهادي قومندان ځای ته تر رسیدلو وروسته راته ځرگنده شوه چي هغه پکتیکا ولایت ته تللی دی نو زه هم هلته پسي ورغلم او د قاري صاحب پیغام مي ورته ورسول، نوموړي قومندان چي پراخ تعلقات او اړیکي یي لرلي د تر لاسه شویو معلوماتو له مخي راته وویل چي قاري صاحب ته ووایه چي امریکایان ډیر تلاش کوي ترڅو دي یا ژوندي ونیسي او یادي هم له مینځه یوسي نو باید ډیر احتیاط وکړي او د څه وخت لپاره ځان له کارونو څخه گوښه کړي، له نوموړي قومندان سره تر لیدلو وروسته زه بیرته د قاري صاحب خواته ور روان شوم او د لاري په اوږدو کي له ملا سیف الرحمن منصور سره هم د څه کارونو لپاره مخامخ شوم هغه هم ډاډ راکړ چي موږ هم خپلي جهادي چاري سمبال کړي دي او قاري صاحب هم ډیر کار کړي دي امید دی چي د الله تعالي په نصرت سره به ډیر ژر بیرته مجاهدین خپل جهاد لا پسي چټک کړي او ډیر ژر به ټول مجاهدین بیرته سره منظم شي(د یادونې وړ ده چې ملا سیف الرحمن منصور صاحب دغه مهال د نکې ولسولۍ سره پیوسته د زرمت په شاهیکوټ نومې غرنۍ سیمه کې د جهادي سنگرونو په ټینگولو بوخت و چې څه موده وروسته په دې سیمه کې د نوموړي تر مشرۍ لاندې مجاهدینو له امریکایانو سره سخته جگړه وکړه) زه د اړونده کارونو له تر سره کولو وروسته د کور په لور روان شوم تر څو قاري صاحب د خپلو تر سره کړل شویو چارو له جریان څخه خبر کړم د لاري په اوږدو کي مو څو تنه کلیوال اوسیدل دهغوی ځای ته د احوال معلومولو لپاره ورغلم خو هلته راته و ویل شول چي په نکه کي بمباري شوي ده هغوی هلته تللي دي، زما ذهن ته دا خبره نده راغلې چي دا بمباري به زموږ پر کور او یا هم په قاري صاحب شوي وي نو د کور په لور مي حرکت وکړ کله چي کلي ته را ورسیدم هلته مي له دوکانو سره موټر ودرول چي گورم یو کلي وال مي په چیغو چیغو ژاړي پوښتنه مي وکړه چي څه خبره ده هغه راته وویل چي ستاسي په کور بمباري شوي ده ستا وروڼه مولوي جانان او مولوي اسمعیل د کورنۍ له دولسو تنو غړو سره یو

ځای شهیدان شوي دي ، ما ور ځخه وپوښتل چي میلمانه څنگه شول ؟ په ځواب کي یي راته وویل چي هغوی هم ټول شهیدان شول.

باید یادونه وشي چي قاري صاحب د خپلو نورو شپږو تنو ملگرو سره ټول په شهادت رسیدلي وو او زمونږ د کورنۍ نور ټول غړي په شهادت رسیدلي وو یواځي په پیښه کي زما د شهید شویو وروڼو مولوي جانان زوي او مولوي اسمعیل لور چي د بمبارۍ له امله تر خاورو لاندي شوي وو د یوه بل بم په لویدلو سره بیرته د ځمکي سر ته را غورزول شوي وو او هغوي دواړه ژوندي پاتي شوي وو .

کلیوالو ټول شهیدان دفن کړي وو، نو کله چي د ماسپښین پر مهال د خلکو گڼه گوڼه لږ سره کمه شوه نو مي وپوښتل چي قاري صاحب مو په کوم یو قبر کي دفن کړی دی ؟ تر معلوملو وروسته مي دوه نور ملگري هم راسره کړل او د قبر په لوځولو مو پیل وکړ ترڅو شهید قاري صیب د غزني د خوگیاڼو په ولسوالی کي خپل پلرني کلي ته نقل کړو، قبر مو پرانیست کله مي چي د تابوت سر پورته کړ گورم چي د قاري صاحب په مخ باندي خولې ډنډ ولاړي دي او بریتونه یي هم په خولو لامده دي او داسي خوشبویي ورځخه پورته کیدله چي کله مي هم په ژوند کي نه وه لیدلي. قاري صیب په نس کي لگیدلی وو او پښي یي هم له مینځه تللي وي ، تابوت مو را و ایستل او د وړلو لپاره مو موټر ورته تیار کړ او ملگري مو ورسره کړل ما ور ته وویل چي تاسي در روان شئ زه هم په بله لاره ځان در رسوم په دي وخت کي د کندز مولوي یاسین له یوه ملگري سره راورسیدل او راته ویي ویل چي د ارگون لار مخالفینو نیولي ده او هر موټر دروي او د مولوي طه پوښتنه کوي نو ته مه ځه موږ به ور سره ولاړ شو، ما ور ته وویل چي سمه ده زه به په بله لاره ځان در ورسوم ، ما ځان د زرمت کلالگو ته ورسول ، ملگرو هم شهید قاري صاحب هلته راورسول ، په دي وخت د قاري صاحب یو ورور او نور خپلوان را رسیدلي وو ما ورته و ویل چي له پیښي ځخه څوک مه خبروئ او قاري صاحب په پټه دفن کړئ، زه بیرته ور ځخه راستون شوم خپل ځای ته چي را ورسیدم په کلي کي په یو کور کي ناست وم چي نا ببره د امریکایي ځرخکو غږ مو تر

غوږو شو چي بیا په چټکۍ سره یوه د کور یو خوا او بله بل پلو ته کیناستله، تر څو چي امریکایان کور ته را رسیدل زه په پټه لاره د غره په لور ووتلم ، امریکایان زموږ د وران شوي کور په پاتي شونو گرزیدل او وروسته یي د شهیدانو د قبرونو لور ته مخه کړه ټول قبرونه یي وڅیړل خو د قاري صیب جسد پکي تر لاسه نشو، له کلیوالو ځخه یي هم پوښتني وکړي خو کوم معلومات یي ترلاسه نکړای شول .

دشهید قاري احمد الله اخلاقي ځانگړني:

شهید قاري احمد الله دخپلو ټولو وروڼو او ملگرو په منځ کې یو باتقوی ،با اخلاقه، صابر او حلیم شخصیت و.

دکبر ،غرور،انانیت هیڅ نښې نه وې پکې،له ټولو خلگوسره به یې په ډېره نرمې اوحسنه اخلاقو برخورد کاوو، اوهرڅوک به یې له نیکو اخلاقو ډېر متأثر کیدل .

د شهید قاري صاحب اخلاق له کوچنیوالي ځخه الله تعالی داسې جوړ کړي وو چې تقوا او حسن خلق یې دفطرت برخه گرځیدلي وو. دتخار ولایت اوسیدونکی مولوي عطاء الرحمن چې په پیښور کې دابتدائي زده کړوپه مهال دقاري صاحب استاذ پاته شوی وایي (قاري صاحب ډېر امین او وفادار انسان و، دامانت یې دا حال و، چې هغه مهال چې قاري صاحب کشر طالب و او په پیښور کې به یې مدرسې ته وظیفه (ډوډۍ) راټولوله، نو که به چا کومه یوه روپۍ یا نیمه روپۍ (اته انې) ورکړې وه، ده به هغه هم خپل جیب ته نه اچوله بلکې مدرسې او نورو طالبانو ته به یې ورکوله ترڅو یې مصرف کړي ، یوځل مې ورته وویل چې دا پیسې خو خلک شخصا تاته درکوي او ستاکیږي ، خو ده ځواب راکړ چې نه ، ماته مې مور ویلي چې دچا حق به نه خورې او له حرامو به ډېر ځان ساتي .

نوموړی مولوي صاحب وایې :قاري صاحب ډېر وفادار سړی وکله چې داسلامي امارت په مهال لوړ منصب ته ورسید او دکورنیو چارو او استخباراتو دعمومي ریاست

وظایف وروسپارل شول ، قاري صاحب بیا هم همیشه په ماباندې پوښتنه کوله او له ډیرو کلونو تیریدو وروسته یې هم نه وم هیر کړی چې داده دوفادارۍ نغد ثبوت دی)

مولوي محمد امیر چې له قاري صاحب سره یې په یوه اداره کې کار کړی دنوموړي په اړه وایي (چې کله دافغانستان اسلامي امارت د بامیانو په ولایت واکمن شو نو دهغه ځای ټولو اوسیدونکو دقاري صاحب سره ډېره مینه اومحبت درلود د ډېرې مینې نه به یې دده لاسونه ښکلول او په ډېرادب احترام به یې دده هرکلی کولو.

اودهغه ولایت دټولوخلکوبه دده نه داغوښتنه وه چې تاسوزمونږدولایت مسئولیت اوسرپرستي په غاړه واخلئ که نه نوتاسوراته په خپله خوښه بل داسې یوڅوک را واستوئ چې ستاسوخوښ وي)

مولوي محمد امیرزیاتوي (ما دمرحوم قاري صاحب سره دطالبۍ دوخت نه په کویټه بلوچ خان چوک دنورالمدارس په مدرسه کې تعارف پیداشوې وو. دډېرنږدې نه مو سره پیژندل، پرته له شکه چې قاري صاحب یو تکړه باتجربه ځوان او غښتلی مجاهدو اونورومجاهدینوته دخپل وخت یوډېر ښه دعوتگر و باتجربه دښو اخلاقو دنرم خوی او لویې حوصلې خاوندو، ژور کاري فکر یې درلود او تل دهرچا په خدمت کې و د هغه شهادت زموږ د ټولنې لپاره یوه ډېره لویه ضایعه وه.

مشهورجهادي شخصیت او وتلی داعي استاد محمد یاسر به دشهید قاري احمد الله په اړه ویل هرڅوک که غواړي چې دصحابه کرامو داخلاقو ژوندۍ نمونه وګوري هغه دي یوکرت له قاري احمد الله سره کیني او په ورځني ژوندکې دي دهغه تعامل له نیږدي مطالعه کړي .

شهید قاري احمد الله به دخپل مسؤلیت په مهال ډېر وخت دبامیانو په ولایت کې اوسیدو، ددغې سیمې په زیاتره برخوکې داسلامي امارت مخالفین له امارت سره په مقابله لګیاول،خو دشهید قاري احمد الله دحسنه اواسلامي معاملې له مخې ددغو مخالفینو دحزب وحدت اکبري مهمه ډله ددغې ډلې دمشر محمد اکبري په شمول

دقاري صاحب دحسنه اخلاقو له مخې د امارت له مخالفت نه لاس واخیست او ټول له خپلو وسلو او امکاناتو سره له اسلامي امارت سره یوځای شول او دامارت دحاکمیت تر وروستیو شپو ورځوپورې یې دقاریصاحب دنظامي قطعي په لیکو کې پوځي فعالیت کاوو.

داسلامي امارت دحاکمیت په مهال چې کله دحزب وحدت اکبري ډله د دې ډلې دمشر محمد اکبري په شمول اسلامي امارت ته تسلیم شول نو زه دڅوتنو نورو ژورنالیستانو په جمله کې دمرکې لپاره دمحمد اکبري هستوګنځې ته چې دکابل په انټرکانټیننټال هوټل کې موقعیت درلود ورغلم.

دنوموړي دمطبوعاتي غونډې په مهال ماورڅخه په خپل نوبت له اسلامي امارت سره دده دیوځای کیدو لامل وپوښتو چې ده راته دنوورو وجوهاتو په سرکې د شهید قاري احمد الله نیک برخورد اودسیمې له اوسیدونکو سره ښه رویه یاده کړه او زما دپوښتنې دځواب په تفصیل کې داسې راته وویل:

موجودیت اشخاص مجاهد ومتورع امثال قاري احمد الله وتعامل اخلاقي انها با آهالی منطقه، از ارجحیت های بود که خودم به شمول همه پیروانم تصمیم گرفتم تا بامارت اسلامی یکجا ودرپهلوی آنها به ضد مخالفین امارت جبهه گیري نمایم .

له محمد اکبري نه سیوا نورهم ډېر مخالفین دشهید قاري احمد الله له نیک تعامل اوښې رویې څخه متاثر اوله همدې وجې داسلامي امارت له مخالفت څخه لاس اخیستی.

نوموړي چې کوم فعالیت داسلامي امارت په لیکوکې ترسره کړی هغه یې ټول دخپلو نیکو اسلامي اخلاقو په وسیله کړی نه دپوځي او نظامي زور په وسیله، نوموړي ډېرزیات مخالفین دخپلو نیکو اخلاقو په وسیله دامارت ترڅنګ درولي اواسلامي امارت لیکې یې په هغوئ قوي کړې.

په دي هکله مولوي عبد السلام مسلم وايي : زما په ياد دي چي هغه مهال د باميانو والي مولوي محمد اسلام محمدي د اسلامي امارت رئيس الوزرا ملا محمد رباني ته د خپل ملاقات پر وخت د قاري صاحب ډيره زياته ستاينه وکړه او زياته يي کړه چي که قاري صاحب د څه مودي لپاره نور هم په باميانو کي پاتي شي زما باور دي چي د ده د ښي رويي او معقولي تګلاري له امله به ټول مخالفين له مخالفت څخه لاس واخلي او په اخلاص به له امارت سره يوځاي شي او صادقانه ملګرتيا به ورسره وکړي .

دشهيد قاري صاحب دتوکل او وظيفه شناسي په اړه مولوي عبدالسلام مسلم زياتوي : (قاري صاحب ډير متوکل سړی و، يوځل موږ په باميانو کې دده داوسيدو ځای ته ورغلو نو له ده سره يوازې يو تن ملګری و، دغه راز دتخار ولايت له نيول کيدو وروسته چې کله ده هلته عمومي مسؤليت درلود، نو دتالقانو له خلکوسره به يې عمومي مجلسونه کول هغوی ته به يې ويناوې کولې او دجامع مسجدد خطابت سربيره يې له لمانځه وروسته په مساجدو کې له خلکو سره خلاص مجالس کول او دهغوی ستونزې به يې اوريدې. ده به ويل اګر که دومره ازادانه ګرځيدل تريوه حده له خطره ډک دي خو دا يو ضرورت دی ځکه دې خلکو ته داسلامي امارت په اړه ډير منفي تبليغات شوي له دوی سره سوالونه دي چې بايد ځواب شي)

دغزني ولايت دناوې ولسوالۍ اوسيدونکی حاجي عبدالباري چې ډيره موده له قاري صاحب سره نږدې پاته شوی دی دقاري صاحب يوه خاطره داسې بيانوي (قاري صاحب سره له دې چې لوړ منصب يې درلود او ډيرو پيسو ته يې لاس رسی و خو له دنيايي متاع سره يې قطعا د زړه تړاو نه درلود. يو وخت زه له ده سره دپروان په سياګرد ولسوالي کې وم هغه وخت چې دی دکورنيو چارو وزير او هم دشيخ علي ولسوالۍ دخط مسؤل و، په دې وخت کې احوال راغی چې قاري صاحب داستخباراتو دلوی رياست درئيس په حيث ټاکل شوی دی او بايد چې کابل ته ځان ورسوي، قاري صاحب دخط مسؤليت بل چاته ورله غاړې کړ او ماته يې وويل راځه چې کابل ته لاړ شو، ده موټر همالته ملګرو ته پريښود او له سياګرد څخه دلين په فلاينګ کوچ موټر

کې پروان ته راغلو، پروان ته چې راورسيدو، ده چې خپل جيبونه وکتل نو پيسې ورسره نه وې، له ماسره هم يوازې دومره پيسې وې چې دموټر کرايې ته بس شوې، وروسته مې ورته وويل چې ترکابله به څنګه ځو نوموړي وويل دلته په پروان کې ملګري شته له هغو به يې واخلو، بيا مو همداسې وکړل او کله چې کابل ته په عمومي موټر کې تلو، نو قاري صاحب ماته وويل چې خپل کلاکوف ټوپک دې پټ ونيسه، ځکه دا ښه ده چې دموټر خلک موږ عادي مسافر وبولي او داسې احساس ونه کړي چې حکومتي خلک په موټر کې ورسره دي)

شهيد قاري احمد الله V دخواخوږۍ ،عطوفت او مهرباني يوه نمونه وه چې تل به يې په ښکلې ځيرې خنداخوره او په فطري ډول به يې هرڅوک دحسنه اخلاقو مرهون کيدل.

همدغه ډول کسان دالله تعالی غوره بندګان او دهغه له لوري دشهادت په ځير په ډيرو لوړو مرتبو نازول کيږي .

رحمه الله تعالی

❊ ❊ ❊

د شهید ملاسیف الرحمن منصور ژوند او کارنامو ته کتنه

لیکنه: قاري سعید

زیږېدنه

ملاسیف الرحمن منصور د شهید مولوي نصرالله منصور زوی په کال ۱۳۴۸ هـ ش کې دپکتیا ولایت دزرمت ولسوالۍ دسهاکو دسیمې دهیبت خېلو په کلي کې په یوه دینداره او علمي کورنۍ کې دنیا ته سترګې وغړولې .

دسیف الرحمن منصور پلار شهید مولوي نصرالله منصور (چې اصلي او کورنی نوم یې مولوي فضل الرحمن و اووروسته یې په مولوي نصرالله منصور شهرت وموند) له شاهي دور څخه دخپلې سیمې او افغانستان په کچه یو وتلي دیني عالم او سیاسي مبارز و، چې دغزني له نورالمدارس فاروقیه مدرسې څخه فارغ التحصیل او دخدام الفرقان په نامه ددیني علماء کرامو دیوه تنظیم له عالیرتبه مسؤلینو څخه و.

مولوي نصرالله منصور له افغانستان شموله سیاسي او دعوتي هلو ځلو سره په څنګ کې ددیني علومو تدریس هم کاوو ، او په خپل کلي (هیبت خېلو) کې یې ددیني علومو دتدریس حجره درلوده .

سیف الرحمن منصور دمولوي نصرالله منصور دوهم زوی و چې په یوه درانه علمي کاله کې وزېږېد، دخپل عالم او مجاهد پلار په سیوري کې یې وده وکړه ، او له کوچنیوالي څخه په دیني او جهادي روحیه وروزل شو .

د زدکړو سلسله

ملاسیف الرحمن منصور خپلې ابتدائي زده کړې په خپل پلرني ټاټوبي کې له خپل پلار مولوی نصرالله منصور څخه پیل کړې. وړاندې وویل شول ، چې شهیدمولوي

نصرالله منصور دزرمت په هیبت خېلو کې مدرسه درلوده ،ملاسیف الرحمن منصور ابتدایي زده کړې همدلته پیل کړې. کله چې د داودخان دواکمنۍ په وخت کې په افغانستان کې په سیاسي فعالیتونو باندې بندیز ولګول شو، او په ځانګړي ډول په سیاسي مبارزو علماء کرامو باندې دژوند کړۍ تنګه شوه، مولوي نصرالله منصور هم دحالاتو دسختیدو له امله د داودخان دواکمنۍ په دوهم کال خپل کور او عیال له خپل کلي (هیبت خېلو) څخه دزرمت ولسوالۍ غرنۍ سیمې (شاهیکوټ) ته نقل کړ، او هلته یې امامت ، تدریس او سیاسي اصلاحي فعالیت پیل کړ. سیف الرحمن دلته هم ابتدایي دیني زده کړې تعقیبولې خو وروسته دحالاتو دډېرو سختیدو له امله مولوي نصرالله منصور صاحب خپل کور بیرته خپل کلي ته واستاوو او خپله یې د ډیورنډ کرښې بلې غاړې (دشمالي وزیرستان میرانشاه ته) هجرت وکړ، وروسته کله چې په افغانستان کې کمونیستان واک ته ورسیدل او مهاجرت لړۍ پیل شوه ، سیف الرحمن منصور هم له خپلې کورنۍ سره لومړی میرانشاه او بیا پیښور ته ولېږدیدل. ملاسیف الرحمن منصور څه موده دپښتونخوا د ډېره اسمعیل خان په کلاچي نومې سیمه کې په جامعه نجم المدارس او په ګوجرانواله کې په جامعه عربیه کې زده کړې ترسره کړې، او وروسته یې د ډېرې مودې لپاره د پیښور په بخشي پل او باړه کې په الجامعة نورالمدارس فاروقیه کې زده کړو ته دوام ورکړ .

په دې مدرسه کې یې نهم صنف ولوست ، او وروسته په جهاد کې دمصروفیت له امله دخپلو زده کړو په پوره کولو ونه توانېد. په مروجو دیني زده کړو سربیره ملاسیف الرحمن منصور د (اسلامي سیاست او اسلامي دعوت) په نامه هغه ځانګړې کورسونه هم ویلي و چې دشهید مولوي نصرالله منصور لخوا به د مدرسو دکلنیو رخصتیو په مهال طالبانو ته ویل کیدل. په دې سربیره ملاسیف الرحمن منصور حربي او نظامي درسونه هم په ښوخو ځله لوستي و. دروس ضدجهاد په مهال دجهادي اعداد په یوه مرکز کې ملاسیف الرحمن منصور له ډېرو نورو ملګرو سره په سپکو وسلو سربیره د څو ډوله توغندیو لکه (میلان ، SPG-9 ، ۸۲ ملي متري توپ او RPG

راکټ) ځانګړې مسلکي زدکړې ترسره کړې ، دغه راز دکمونيزم ضد جهاد په وروستيو کلونو کې يې په پکتيا کې دټانک ، توپچي او نظامي نقشو په برخه کې هم عملي زده کړې وکړې ، دنوموړي جهادي ملګري وايي ، ملاسيف الرحمن منصور په دې سربيره چې يو ماهر ټانکس و ، په جګړه کې په استعماليدونکو ټولو سپکو او درنو وسلو کې يې مهارت درلود او په مؤثره توګه يې استعمالولای شوای .

دطريقت بيعت

ملاسيف الرحمن منصور لکه څنګه چې له کفارو او دهغوی له پيروانو سره دوسلوالې مبارزې دډګر مجاهد و همدارنګه يې له نفس اماره او شيطان سره دجهاد لاره هم په پوره ميړانه پالله. څرنګه چې دده پلار شهيد مولوي نصرالله منصور دکابل دقلعه جواد له حضرت ضياء المشائخ محمد ابراهيم مجددي V سره نږدې تعلق او بيعت درلود ، ملاسيف الرحمن منصور هم دنقشبنديه مجدديه طريقې وتلی صوفي او سالک و .

ملاسيف الرحمن منصور په پيل کې له مرحوم خليفه صاحب فضل الدين (مشهور دارغندی په خليفه صاحب) سره بيعت کړی و. او دهغه له وفات وروسته يې دزرمت له خليفه صاحب دين محمد او دوردګو دجغتو له خليفه صاحب احمدضياء سره هميشني تعلق او رابطه درلوده .

دتصوف دلارې ديوه لاروي په توګه ملاسيف الرحمن منصور په شخصي توګه خورا تقوی لرونکی و، چې دجهادي مشرتوب په مهال يې په ملګرو هميشه ځينې فوق العاده معمولات مقررول ، دبېلګې په توګه دپنځه لمونځونو له جماعت وروسته پنځه سورتونه لوستل (سهار سورت ياسين ، ماسپښين سورت الفتح ، مازديګر سورت النباء ، ماښام سورت نوح ، ماخستن سورت الملک) دغه راز سهار له لمانځه وروسته دخوب په ځای وظيفه ياسپورت کول او مازديګر (ختم خواجه ګان) کول هم دملاسيف الرحمن منصور له معمولاتو څخه و .

ملاسيف الرحمن منصور دژوند په وروستيو کې دتصوف مروج مراحل پای ته رسولي وو، دنوموړي جهادي ملګري په بيلابيلو جهادي مراحلو کې دده د کراماتو کيسې کوي ، چې ترټولو ښکاره کرامت يې دشهادت په ورځ ليدل شوی و.

د کمونيزم ضد جهاد او په اسلامي امارت کې يې خدمات

ملاسيف الرحمن منصور له ماشومتوبه په جهادي روحيه روزل شوی او له جهادي عشق او جذبې ډک زړه يې درلود ، دنوموړي دکشرتوب يو ملګری (قاري اکمل) وايي: هغه وخت چې دملاسيف الرحمن منصور عمر يوازې ١٢ کاله و او د ډيره اسمعيل خان په کلاچي نومې سيمه کې يې درس وايه، کله به چې په مدرسه کې ختم کيده ، يا به دعا کيدله ، ده به ددعا په وخت سخت ژړل اوبې دريغه اوښکې به يې تويولې ، قاري اکمل وايي: يوه ورځ مې ترې وپوښتل ، ولې داسې ژاړې ؟ ملاسيف الرحمن په ځواب کې راته وويل (ګوره مونږ دلته په ارام په مدرسه کښې ناست يود افغانستان په غرونوکي به څومره مجاهدين نن بياپه شهادت رسيدلي وي، الله تعالى دي ماته ځواني په نصيب کړي چې دمقدس جهادلپاره زه هم دمجاهدينوپه صفونوکښي وردننه شم دالله تعالى په لار کې وجنګيږم اودشهادت مقام مي په نصيب شي)

دهمدې جهادي فطري مينې له امله و چې ملاسيف الرحمن منصور له تاندې ځوانۍ بيا دژوند تر وروستۍ شيبې پورې ټول ژوند په جهادي هلوځلو کې تېر کړ. نوموړی ١٦ کلن و چې په لومړي ځل يې په ننګرهار ولايت کې دروسانو او دهغوی دمزدورانو په خلاف په جهادي عملياتو کې برخه واخيسته، چې په دې لومړي جهادي سفر کې ټپي هم شو، وروسته يې دخوست په ولايت کې هم په جهادي عملياتوکې ګډون درلود، دغه راز يې په ١٩٨٧ ـــ ١٩٨٩ کلونو کې دپکتيا ولايت په زرمت ولسوالۍ کې په بيلابيلو جهادي تعرضونو کې شموليت درلود ، چې په دې کلونو کې هم دګرديز په دفاعي پوستو ديوه تعرض په مهال ټپي شو ، په ١٩٨٩ کال کې چې

كمونيستو گلم جم مليشو دزرمت په ولسوالۍ برید وکړ، په دې وخت کې ملاسیف الرحمن منصور دیوه جهادي گروپ مشري په غاړه درلوده .

کله چې دکمونیزم ضد اسلامي جهاد بریالی شو، ملاسیف الرحمن منصور دپکتیا په گردیز کې په خپل کور کې اوسېده ، په ۲۰/۱۱/۱۳۷۱ هـ ش نیټه کله چې مولوي نصرالله منصور په یوه ناځوانمردانه برید کې په شهادت ورسید، سیف الرحمن منصور ته دخپل کور په چارو سربیره دخپلو جهادي ملگرو دسمبالښت اومشرتوب چارې هم ورله غاړې شوې. په دې موده کې نوموړی دپکتیا په گردیز کې د ۱۵ مې زغره والې لواء قومندان او دشهید منصور صاحب دجهادي ملگرو له مشرانو څخه و، چې ورځنی مصروفیت یې دخپلې ترواک لاندې سیمې دامنیت ساتل او دجهادي ملگرو اعداد او نظامي تربیه وه. په دې موده کې نوموړی په گردیز کې دهغه کسانو په مقابل کې په کلکه ودرید چې غوښتل یې دښار امنیت اخلال کړي ، چې له همداسې کسانو سره په یوه برخورد کې یو ورځ دچپ لاس په ورغوي ټپي هم شو ، او دری گوتې یې له کاره ولوېدې.

کله چې دعامه فساد په مقابل کې له کندهار څخه دطالبانو او دیني علماء کرامو تحریک پیل شو، ملاسیف الرحمن منصور او دده ملگرو (چې زیاتره یې طالبان وو) دیوه هیئت له لیږلو وروسته سمدستي ترې ملاتړ اعلان کړ. دده ځیني ملگري دیوه کاروان په شکل دطالبانو سره دپیوستون په خاطر دکندهار په خوا وخوځیدل ، دوی دښرنې او او شلگر له لارې ترمقر پورې ورسیدل ، چې دا وخت دطالبانو تحریک هم همدې سیمې ته راورسید او دوی ورسره یوځای شول او په گډه یې دغزني دښار په لور حرکت پیل کړ، کله چې په غزني ښار برید کیده خپله ملاسیف الرحمن منصور دپکتیا له خوا له څوټانگونو او مسلحو ملگرو سره په عملیاتو کې برخه واخیسته ، دغزني په یونټ باندې عملیات داسلامي امارت په پلوۍ دنوموړي لومړني جهادي عملیات وو. دغزني له نیول کیدو وروسته داسلامي تحریک دمشرانو لخوا ملاسیف الرحمن منصور او دده ملگرو ته د ټانکونو او نورو زرهي او توپچي وسایطو مسؤلیت

وسپارل شو ، څرنگه چې دمنصور صاحب ملگرو له وړاندې په دې برخه کې زده کړې درلودې ، دوی په غزني کې موجود ټانکونو هم سمبال کړل ، دغه راز یې له کندهار ښار څخه هم څو ټانکونه راوستل ، له دې وروسته ملاسیف الرحمن منصور په میدان ښار ، لوگر او چهاراسیاب کې داسلامي تحریک په پرمختیایي عملیاتو کې برخه واخیسته ، دکابل له فتحې څه موده وړاندې دپکتیکا په اورگون کې چې د (پري) په نامه دیوه جگړه مار په خلاف عملیات ترسره شول ، هم گډون یې په کې درلود چې ددې عملیاتو وروسته یې دفتحې په هغه کاروان کې دتحریک دنورو مشرانو ترڅنگ دیوه ډلگۍ مشر په توگه سفر پیل کړ، چې له پکتیا څخه روان شو، ځاځي ، سپینه شگه ، ازره او حصارک یې تصفیه کړل ، جلال اباد یې ونیو او وروسته یې کابل فتحه او احمدشاه مسعود یې دپنجشیر تر (دالان سنگ) تنگي پورې په شا وتمباوو.

دکابل له فتحې وروسته ملاسیف الرحمن منصور دقرغې داتمې فرقې دمعاون او دټانک کنډک دمسؤل په صفت دنده پیل کړه ، نوموړی بیاپه افغانستان باندې دصلیبیانودبریدترمهاله په همدې دنده او دکابل دشمال په دفاعي خطوطو کې پاته شو، چې په دې ترڅ کې یې ډیره موده د شکردرې دلومړنۍ جنگي کرښې دمسؤل په صفت هم دنده ترسره کړه .

په شمالي کې داسلامي امارت په څو واریزو پرمختگونو کې په ټولو کې ملاسیف الرحمن شرکت درلود، چې دنوموړي دوروڼو له جملې ملامنصور الرحمن منصور هم په همدې استقامت په شهادت ورسید ، کله چې په ۱۹۹۷ میلادي کال کې داسلامي امارت مجاهدین دسالنگ له تونل څخه ووتل، ملاسیف الرحمن منصور او ملگري یې هم ددې کاروان برخوال وو ، ددې عملیاتو په مهال نوموړی پلخمري ته نږدې د رباتک په سیمه کې په نس کې په مرمۍ ولگېد ، او سخت ټپي شو ، چې دهلیکوفتر په واسطه دجگړې له سیمې کابل ته انتقال کړای شو .

تردې وروسته دکابل په شکردره کې دمسؤلیت په مهال دهاوان په چره دنوموړي ښی لاس سخت زخمي شو، دښي لاس دځنگلې هډوکی (مفصل) یې له

منځه لاړ او لاس یې په بشپړ دول له کاره ولوېد ، تردې ټپ وروسته دنوموړي په دواړو لاسونو کې یوازې دچپ لاس دوو کوچنیو ګوتو حرکت کاوو، نورېې دبیا بیازخمونه له وجې لاسونه له کاره لویدلي وو، په شمالي باندې دوروستیو تهاجمي عملیاتو په مهال کله چې ملاسیف الرحمن منصور له خپلو ملګرو سره ددښمن له خوا محاصره شو ، نو دنجات دیوازیني لوري په توګه یې دغوربند په خوا پرمختګ وکړ ، په دې توګه نوموړی له ډېرو مجاهدینو سره یوځای ددښمن له ضرر څخه په امن شول ، په دې عملیاتو کې هم نوموړی په سر باندې ټپي شو ، خو دا ځل یې ټپ ډېر ژور نه و.

کله چې په افغانستان امریکا برید وکړ ، ملاسیف الرحمن منصور هم داسلامي امارت دنورو مجاهدینو سره دشمال په دفاعي خطوطو کې ترورروستۍ شیبې مقاومت وکړ ، کله چې داسلامي امارت ځواکونو له کابل څخه عقب نشیني وکړه ملاسیف الرحمن منصور هم له خپلو څوتنو ملګرو سره لوګر ته راغی ، په دې وخت کې نوموړي داسلامي امارت نورو مسؤلینو او جهادي ملګرو ته مشوره ورکړه ، چې دشمالي ټلوالې دپرمختګ دمخنیوي لپاره دې په لوګر یا دتېرې په کنډو کې دفاعي خط جوړ شي ، خو څنګه چې دامریکایانولخوا سخت بمبار روان و وروسته مصلحت دا وبلل شو ، چې دجبهه یي مقاومت په ځای دې چریکي جنګونه پیل شي ، په دې توګه ملاسیف الرحمن منصور له خپلو ملګرو سره خپلې سیمې (دپکتیا زرمت) ته راغی ، په همدې وخت کې سره له دچې حالات نامساعد وو نوموړي دعالیقدر امیرالمؤمنین دلیدلو او هدایت ترلاسه کولو په نیت کندهار ته سفر وکړ ، ددې سفر په مهال نوموړي دعالیقدر امیرالمؤمنین په لیدلو بریالی نه شو ، خو دمخابرې له لارې یې داپیغام او هدایت ترې ترلاسه کړ، چې (ټولو مجاهدینو ته ووایئ چې غرونو ته وخیږي ، او په هرډول چې ممکنه وي دامریکایانو په خلاف جهاد ته ادامه ورکړئ) له کندهار څخه له راګرځیدو وروسته نوموړي بې له ځنډه دشاهیکوټ په غره کې دجهادي قرارګاه په جوړولو او چریکي جهاد په پیلولو شروع وکړه .

دمهاجرو مجاهدینو برخلیک او دشاهیکوټ جګړه

ملاسیف الرحمن منصور داسلامي امارت دواکمنۍ په مهال هم له مهاجرو مجاهدینو سره ځانګړی تعلق او خواخوږي درلوده، نوموړي به ملګري همیشه په دې مامورول چې ددې مهاجرینو سره ښه او له تبعیضه پاکه ګوزاره وکړي ده به ویل (موږ ته کیدای شي کله ناکله دخاورې یاقدرت سوچ راولویږي خو دې خلکو یوازې دالله تعالی ددین په خاطر خپل وطنونه پرې ایښي او موږ ته یې پنا راوړې) دکابل له سقوط وروسته دمهاجرو مجاهدینو په سلګونو کورنۍ هم له کابل څخه دپکتیا په خوا وکوچېدې، سره له دې چې له دوی سره لویان او نارینه هم وو ، خو زیاتره یې بې سرپرسته تورسرې او ماشومان وو چې مشران یې یا پخوا شهیدان شوي وو او یا دهیواد په شمال کې بند پاته وو.

په دوی کې پیژندل شوې څېرې قاري محمدطاهر فاروق، ابوخباب المصري ، عبدالرحمن کنیډي ،شیخ ابوعلي ، ابواللیث اللیبي ، سیف العدل ، ابومصعب السوري ، زیدالخیر ، ابومحمد او عبدالهادي وو، چې ورسره دعربي ، شیشاني ، ازبکي ، او ترکستاني مهاجرینو په سلګونو مجاهدین او کورنۍ وې .

ملاسیف الرحمن منصور دخپل یوه ملګري (دجنوبي وزیرستان اوسیدونکي شهیدنیک محمد) سره په ګډه ددغو مهاجرینو دخوندي کولو او نجات لپاره داسې ترتیب جوړ کړ، چې په پایله کې یې په زرګونو مجاهدین او مسلمانې مهاجرې تورسرې دامریکایي وحشي یرغلګرو له ضرر څخه په امن او زیاتره یې خپلو اصلي هیوادونو ته ورسول شوې، دوی په لومړي قدم کې په زرمت او دپکتیا او پکتیکا په نورو سیمو کې دولسي افغانانو په منځ کې ددې مهاجرینو دخوندي کولو کوښښ وکړ ، شهید نیک محمد په وزیرستان کې ددوی دورتګ لپاره زمینه برابره او ځایونه پیدا کړل، او له هغه ځایه یې ترخپلو هیوادونوپورې ددوی درسولو پروګرام عملي کړ. ددې مهاجرینو موټران او نور دخرڅلاو وړ وسائل په نغدو پیسو خرڅ کړای شول او دوی ته یې پیسې تسلیم شوې وروسته دیوه پټ او منظم پروګرام په ترڅ کې ددې مجاهدینو تورسرې او

نظریات واوریدل ، چې د هرچا نظر جلا و، او وروسته یې په صریحوټکو ټولو حاضرینو ته وویل (زه که پوره عالم نه یم ، خو الحمدلله دومره پوهیږم چې امریکایان متجاوز کافران دي او په مقابل کې یې جهاد فرض عین دی، له بلې خوا دخپل شرعي امیر (عالیقدرامیرالمؤمنین) لخوا هم ماته همداسې هدایت دی ، چې دامریکایانو په مقابل کې مسلح جهاد ته ادامه ورکړم ، زه نه غواړم تاسو ته اوږدې خبرې وکړم ، دوروستي ځل لپاره درته وایم ، که څوک غواړي له موږ سره په جهاد کې ملګرتیا وکړي ، نو له موږ سره دې (بیعت بالشهادة) وکړي ، موږ له جهاد پرته بله هیڅ لاره نلرو)

په شاهیکوټ کې دامریکایانو په خلاف جګړه

دملاسیف الرحمن منصور په مشرۍ دشاهیکوټ مجاهدینو پروګرام درلود، چې په دې ستراتیژیکه سیمه کې دیوه محکم سنګر له جوړولو وروسته دهوا له تودېدو سره په هوارو سیمو کې دامریکایانو په خلاف چریکي مقاومت پیل کړي، په دوی کې دپکتیا ، پکتیکا او غزني ولایتونو دمجاهدینو سربیره یو شمیر مهاجر مجاهدین چې زیاتره یې دقاري طاهرجان ملګري وو هم وو، چې دټولو مجموعي شمیر تقریبا ۱۰۰ تنو ته رسیده ، د ۲۰۰۲ میلادی کال دمارچ په دریمه نېټه امریکایانو دمخکنیو اطلاعاتو له مخې په دې سیمه حمله وکړه ، چې ورسره مجاهدینو سخت مقاومت پیل کړ ، دې جګړې چې له امریکایي کوماندویانو سره دافغاني مجاهدینو لومړنۍ مخامخ اوږده جګړه وه څه کم دوه اونۍ دوام پیدا کړ ، چې په امریکا سربیره د ډنمارک ، استرالیا ، کاناډا ، فرانسې ، جرمني او ناروې ځانګړو ځواکونو هم په کې برخه درلوده .

ددې جګړې په مهال مجاهدینو دخورا دقیق پروګرام او طرح ریزۍ له مخې امریکایي دیسانټ ځواکونه په بیا بیا په پیچلو غرنیو سیمو کې راګیر او له منځه یووړل ، مجاهدینو چې تقریبا په ټولو حاکمو نقطو یې دافع هواوسلې نصب کړې او مورچلونه جوړ کړي و، دښمن ته یې موقع ورکوله ، چې ددوی تراور لاندې سیمو کې له چورلکو څخه ځواکونه پیاده کړي، خو کله به چې له دې پیاده شویو عسکرونه چورلکې

ماشومان وزیرستان او له هغه ځایه دکراچۍ ترساحله رسول کیدل، او له هغه ځایه دهوا یا سمندر له لارې خپلو هیوادونو ته ستنیدل ، ددې بهیر په پایله کې په سلګونو کورنۍ په ځانګړې توګه دعربو مجاهدینو په عزت سره خپلو اصلي ټاټوبیو ته ورسول شوې .

د مهاجرو مجاهدینو له خوندي کولو او لېږد سره سره ملاسیف الرحمن منصور او ملګري یې دامریکایانو په خلاف دمنظم مقاومت جاري ساتلو او لومړنیو امادګیو ته هم متوجه وو، دوی دهمدې لپاره دزرمت ولسوالۍ په جنوب ختیځ کې دشاهیکوټ په غرونو کې (چیرته چې دروس ضد جهاد په مهال دمجاهدینو یوه قوي جبهه موجوده وه) دیوه جهادي مرکز په جوړولو پیل وکړ ، دې مرکز ته که له یوې خوا له ګردیز اونورو سیمو څخه سپکې او درنې وسلې او مهمات انتقال شول، له بلې خوا دشاهیکوټ درې په ټولو خواوو کې دمحکمو مورچلو او سنګرونو دجوړولو او د دافع هوا په شمول دبیلابیلو وسلو نصبول هم روان وو.

مجاهدینو د ۲۰۰۱ لومړي کال له دسمبر څخه د ۲۰۰۲ کال ترمارچ پورې په خورا سختې یخنۍ او پیچلو شرایطو کې ددې مرکز دجوړولو او استحکام لپاره کارکاوو ، دا داسې وخت و چې امریکایي یرغلګر دځمکې او هوا له لارې دمجاهدینو په تلاش کې وو، او افغان مجاهد اولس په ټولیزه توګه له سخت عدم اطمنان او ناهیلۍ سره لاس او ګریوان و.

ملاسیف الرحمن منصور د ناهیلیو په دې سخت او امتحاني پړاو کې یوازې په الله تعالی باندې توکل وکړ ، دحالاتو نامساعدتیا، دوسائلو او ملګرو کموالي او یوازیتوب یې عزم متزلزل نه کړ، او نه یې دجهاد او تعقل دځینو هغو پخوانیو مدعیانو تبلیغاتو او مخالفت ته توجه وکړه، چې دامریکایانو په مقابل کې دملاسیف الرحمن منصور وسلوال مقاومت یې لیونتوب او بغاوت باله، ملاسیف الرحمن منصور په خپلو ملګرو او مخالفینو د اتمام حجت لپاره یوه ورځ خپل ټول مخالفین او موافقین دزرمت ولسوالۍ مرکز ته نږدې په یوه ختېین مسجد کې راټول کړل، لومړی یې دهغوی

پورته شوې، مجاهدينو به بريد پرې وکړ، او دمجاهدينو دافع هوا به ددښمن چورلکو ته ددې اجازه نه ورکوله، چې خپل په جګړه کې ښکيل عسکر له سيمې وباسي .

امريکايانو چې دې عملياتو ته يې د اناکونډا (ښامار) نوم ورکړى وو وويل چې دعملياتو په مهال يې ترلسو زرو ډېر بمونه ورولي دي، چې زهري ، کيمياوي او اکسيجن ختموونکي بمونه هم په کې شامل وو، څرنګه چې ددې جګړې په دريمه ورځ دشاهيکوټ په غرونو درنه وواره ووربده ،او دتودوخي درجه دجګړې په سيمه کې ترصفر ښکته وه ، نوځکه ددښمن زهري وسلو مجاهدينو ته دپام وړ زيان نه رساوو.

دجګړې له پيل دوه اونۍ وروسته دمارچ په ١٨ مه په افغانستان کې امريکايي مشر جنرال ټومي فرانکس ددې عملياتو پاى اعلان کړ، نوموړي په رسمي توګه وويل چې په دې عملياتو کې يې ٢ چورلکې نسکورې شوې ، ٨ عسکريي وژل شوي او ٨٢ نور يې ټپيان دي ، خو هغه څه چې ددې جګړې برخوالو مجاهدينو دسر په سترګو ليدلي ، او يا وروسته ددې جګړې ګډونوالو امريکايي سرتيرو په خپلو خاطرو کې ليکلي ، دامريکا تلفات تردې څو چنده زيات ښيي .

دبيلګې په توګه يوامريکايي سرتيرى (سارجنټ براون) په شاهيکوټ کې يوازې دلومړۍ ورځې دجګړې کيسه داسي کوي (په لومړۍ ورځ دجګړې له پيل لږ ساعت وروسته زموږ يوه له سرتيرو ډکه چورلکه وويشتل شوه او وغورځيده، چې ځينې سرتيري يي مړه او ځيني ټپيان وو. زه دژغورنې په ټيم کې وم، چې هڅه مو کوله ټپي سرتيري وژغورو، خو موږ دلويدلي چورلکې ٢٠ مترۍ ته لانه وورسيدلي چې دتوغنديو او سپکووسلې ډزې راباندې پيل شوې، دژغورنې دډلې څلورتنه سرتيري ووژل شول ، په دې ورځ زموږ اودښمن ترمنځ جګړې ١۴ ساعته دوام وکړ ، جګړه په دومره نږدې واټن کې وه چې زموږ بريدکوونکي الوتکه له ٥٠٠ پاويزو بمونو سره زموږ په سر تاويدله خو له دې امله ورته دبمبار اجازه نه کيده چې له دښمن سره زموږ دتلفاتو ويره هم وه ، وروسته معلومه شوه ، چې ٧ تنه امريکايي سرتيري وژل شوي دي) (له افغانستان تروروستي افغانه کتاب ۴ ټوک څخه په لنډيز)

په دې جګړه کې دامريکايانو ګڼې چورلکې دمجاهدينو په بريدونو کې نسکورې شوې خو داچې دجګړې سيمه پراخه وه او په بيلابيلوبرخو کې جګړه روانه وه دغه راز امريکايانو هم ټوله هڅه کوله چې تلفات پټ کړي ، دقيقا نه شي ويل کيداى چې امريکايانو ته څومره تلفات ورسيدل، خودا اټکل کيداى شي، چې دغورځولو شويو چورلکو شمير تر٥ ډېر او دوژل شويو امريکايانو شمير تر ١٠٠ تنو زيات وو.

په دې جګړه کې د۴٠ په شاوخواکې مجاهدين هم په شهادت ورسيدل ، چې دشهيدانو په ډله کې دمجاهدينو مشر ملاسيف الرحمن منصور او مرستيال يې ملا فدا محمد جواد هم وو.

د شاهيکوټ جګړه يوه عادي جګړه نه وه، په دې جګړه کې په لومړي ځل دامريکايي ټيکنالوژۍ او پوځي برترۍ پوښلي ضعف رابرسيره او دمجاهدينو مورال ورسره خورا لوړ شو، د جګړې له پيل دوه اونۍ وروسته سره له دې چې امريکايانو خپل عمليات پاى ته رسيدلي او موفق اعلان کړل، خو ددوى په وړاندې مقاومت په ټول افغانستان کې په يوه نوي روحيه جاري پاته شو.

دملاسيف الرحمن منصور شهادت

ملاسيف الرحمن منصور دبل هررښتيني مجاهد غوندې له پيله دشهادت تمنا لرله، او په ټول زړه ورته اماده و، د شاهيکوټ دجګړې په مهال نوموړى دجګړې له پيل څخه دمخابرې له لارې له ټولو استقامتونو او مجاهدينو سره په تماس کې واو د (ثابت) په مستعار نامه يې دجګړې وضعيت کنترولاوو ، دجګړې په مهال نوموړى په بيا بيا دامريکايانو ترسختو بريدونو او بمبار لاندې راغى ، خو الله تعالى ترې وساته ،تر څو يې دجګړې په اوومه ورځ په ١٩/١٢/١٣٨٠ هـ ش نيټه چې د ١٠/٣/٢٠٠٢ ميلادي سره سمون خوري دشهادت ارمان ترسره شو.

دنوموړي کشر ورور ملاعبدالرحمن منصور چې دهمدې جګړې برخوال و په دې اړه دسترګو ليدلى حال داسې بيانوي (موږ ته ديوه بل مجاهدشهيدجواد صاحب

دشهادت خبر راورسید، او دهغه په خوا ور روان وو چې جسد یې ترلاسه کړو، مازدیگر مهال ودشاهیکوټ درې په جنوبي څنډه کې دمارزکو له کلي لاندې دخوړ په غاړه روان وو، چې یوډېر خوږ تورږم (بوی) مو حس کړ ، ملگري دهمدې خواږه بوی په خوا روان شوو ، نږدې شل متره لرې ، څو شهیدجسدونه پراته وو، او شاوخوا دبمبار نښې وې ، ماچې وکتل دقومندان صاحب (ملاسیف الرحمن) دخړرنگه ملتانۍ لونگۍ ټوټې مې وپیژندې چې په شاوخوا ونو کې بندې وې، جسدونه مو وپلټل د یوه جسد خاص خوشبویي تله، مخونه یې له منځه تللي و، خو ماچې وکوت د چپ لاس د ورغوي او دنس له پخوانیوپرهارونو مې وپیژانده ، چې همدا جسد دقومندان صاحب دی، څلور جسدونه نورهم ورسره په خواکې وو ، چې یوه د فضل محمد په نامه دزرمت ولسوالۍ داوسیدونکي یوه مجاهد و ، او درې نور مهاجر مجاهدین وو، په همدې ساعت ددې اجسادو په تجهیز او تدفین بوخت شوو، دقومندان صاحب شهید جسد مو په همدې شپه زرمت ته راکوز کړ، او د ځینورازدارو علماءکرامو په حضور کې مو له جنازې وروسته خاوروته وسپاره)

د شهیدملاسیف الرحمن منصوردشهادت خبر دعامو مجاهدینو دروحیاتو دلوړساتلو لپاره په خورا رازدارۍ پټ وساتل شو ، تردې چې امریکایي استخباراتو هم دکلونو له تیریدو سره سره دغه راز معلوم نه کړای شو، او له شهادت څوکاله وروسته یې هم په سیمه کې دده تصویرونه له فضاء څخه شیندل ، او په سریي انعام مقرراوو، چې دامسئله دامریکایي استخباراتو دضعف یو څرگند مثال بلل کیدای شي .

دشهید ملاسیف الرحمن منصور دتقوی او دیانت ځینې خاطرې

قومندان سیف الرحمن منصور الله تعالی له کوچنیوالي څخه په ښو اخلاقو ، تقوی او دیانت باندې ښایسته کړی و. دلته که دنومړي دبیلابیلو حسنه اخلاقو په اړه خاطرې په تفصیل را اخلو ښایي کیسه ډیره اوږده شي، نو ځکه به په څو واقعو کفایت وکړو .

ــ له عبادت او تهجد سره مینه: دنومړي یوپخوانی دمدرسې ملگری (قاري اکمل) دده دهغه مهال کیسه کوي چې ملاسیف الرحمن ۱۳ کلن و(یوه شپه

دگوجرانوالې په مدرسه عربیه کې داوسیدو په مهال چې ډیر دیخ موسم و، دشپې راویښ شوم ، ومې کتل ، سیف الرحمن په خپل ځای کې نشته ، اندیښنه مې شوه ، بهر ووتم هرځای مې وکوت ، خو نه و، اخر دمدرسې بام ته وختلم ، گورم چې ملاسیف الرحمن یوازې یوکمیس اغوستی او په دې سخت یخ کې دتهجد په لمانځه ولاړ دی ، زه یي هم ترشا غلی ودریدلم ، دتهجد لمونځ یې خلاص کړاو بیا یې په دعا پیل وکړ ، په دعا کې په ژړا شو ، اوددعاالفاظ ترې په زوره شول ، الله تعالی یې په داسې الفاظو مخاطباوو لکه مخامخ چې الله تعالی ویني او زارۍ ورته کوي ، دژړا او دعا دې حالت یې بیخي ترډیره دوام وکړ ، اخر زه له یخ نه سخت په تنگ شوم بیرته کوټې ته راغلم ، خو له صبح صادق نه لږ مخکې پوه شوم چې ملاسیف الرحمن بیرته خپل ځای ته راغی ، ماپوښتنه ترې وکړه چیرې تللی وې ده یوازې دا راته وویل (زړه مې لږ ډک و تش مې کړ)

دنومړي یوبل ملگری مفتی فیض محمدصاحب او ځیني نور ملگري یي هم وایي ، چې دشپې عبادت دملاسیف الرحمن له همیشنیو عاداتو څخه وو ، چې دتعلم ، جهاد او حتی دزخمیتوب په حالت کې یې په هسپتال کې هم نه قضاء کاوو.

ــ تقوی او حق گویي

شهید ملا سیف الرحمن منصوربه دخپلې شخصي تقوا ترڅنگ خپلو ملگروته هم تل دتقوا توصیه کوله او ویل به یي گورئ دا تقوا ډیره سخته نده فقط یواځې خپل نفس تر پښو لاندې کړئ وروسته تقوا اختیارول آسانه کارده .

مفتي فیض محمد وایي: دنوي ځوانۍ په مهال یو وخت زه ملاسیف الرحمن منصور دده له والد شهیدمولوي نصرالله منصور سره دچا کره په میلمستیا لاړو ، هلته ډیر خلک راغلي وو، خو ملاسیف الرحمن منصورچې کله په دې پوه شو، چې کوربنوتردې پخوا غیرشرعي مالي کاروبار کاوو، د ډوډۍ په مهال ملاسیف الرحمن منصور له ډوډۍ نه لاس ونیو ، او له هرڅومره ټینگارسره یې څکه هم پرې ونه کړه ، زموږ داگومان شو چې روژه به یې وي ، خو چې خپل ځای ته راغلو ده ډوډۍ وغوښته ،

دغه راز یې خپل پلار شهید مولوي نصرالله منصور صاحب ته وویل ، چې ولې دداسې خلکو میلمستیا ته ځې،چې ډوډۍ یې حلاله نه وي ، خو هغه په ځواب کې ورته وویل چې دا خلک اوس دمجاهدینو خواخوږي دي ، اوس یې ګټه پاکه ده ، نو ځکه یې ډوډۍ خوړل کوم شرعي حرج نه لري .

ــ له بیت المال سره احتیاط

دتحریک په مهال ددوهم ځل زخمي کېدو نه وروسته، چې دلاس هډوکی یې له منځه لاړ ، ملاسیف الرحمن منصور په کندهار کې دعالیقدرامیرالمؤمنین ملامحمدعمرمجاهد ملاقات ته لاړ، ملاصاحب ورته وویل ، چې دلاس دعلاج لپاره به دې خارج ته واستاوو، خو ده په ځواب کې ورته وویل چې زه یوځل له وتلي جراح (موسی وردګ) سره مشوره کوم ، چې که دخارج دعلاج په واسطه زما لاس ددې جوګه کېږي ، چې وسله پرې وچلوم ، نو لاړ به شم ، کنه نو ولې هسې دبیت المال پیسې خرچ کړم ، ډاکټر موسی وردګ ده ته وویل چې که هرډول علاج وکړي ، په لاس کې به دې یوازې یوڅه حرکت پیدا شي ، نور ددې وړ نه شي کېدلای چې بیا وسله پرې وکاروې ، له همدې امله نوموړی له دې معالجې او سفر څخه منصرف شو .

دغه راز دده یوه ملګری (قاري حبیب) وایي ملاسیف الرحمن منصور دتحریک په مهال دخپل ورور په واده کې شرکت ونه کړ ، کله مې چې پوښتنه ترې وکړه ، نو اول یې نورې بهانې کولې خو اخر یې اصلي خبره راته وکړه ، او راته ویې ویل (ما دا فکر وکړ ، چې که ددې واده په وخت کې له خپل موټر سره کورته لاړ شم ، نو د واده په وخت کې ضرور د خپلوانو دوړلو او راوړلو لپاره دموټر ضرورت پېښېږي ، او داد بیت المال موټر ده چې زه نه غواړم په شخصي ژوند کې یې ا ستعمال کړم .

ــ دشریعت په تعمیل ټینګاراو په دې برخه کې انډیوالي نه پالل

دامارت په مهال دزرمت ولسوال چې یومشهور مولوي اود ملاسیف الرحمن منصور له خورا نږدې او اوږدمهالو ملګرو څخه و دغه راز دهمدې سیمې دوه تنه

پېژندل شوي ، او پیسه دار خلک چې له دوی سره یې ډېر کومکونه کړي وو، کله چې په یوه مسئله کې درشوت خبره پرې ثابته شوه ، ملاسیف الرحمن منصور دوی ټول دکابل په قرغه کې خپلې قرارګاه ته وروغوښتل له هغه ځایه یې ، په خپل موټر کې واچول ، او نظامي محکمې ته یې وسپارل ، چې بیا ترپایه بندیان وو، په دې کارسره نوموړي ثابته کړه، چې دشریعت او الهي قانون په تعمیل کې هیڅ ډول خپلوي ، ملګرتیا او نورملحوظات ورته داهمیت وړ نه دي .

ــ له جهاد سره مینه

قاري حبیب وایي دکمونیزم ضد جهاد په مهال دملاسیف الرحمن منصور دواده مراسم وو او دی په یوه جهادي مرکز کې په نظامي تعلیم بوخت وو پلار یې احوال ورکړ ، چې د واده په شپو کې کورته راشي ، خو دی دجهاد شوق په مخه کړی وو اخر یې پلار مولوي نصرالله منصور خپله په موټر کې دتعلیم ځای ته ورغی او له لاسه یې راووست، چې ترکوره یې په موټر کې هم په دې ټینګار کاوو ، چې باید جهادي تعلیم وکړم .

ــ له شهادت سره شوق

مولوي ذاکرالله ذاکري وایي ، دکمونیزم ضد جهاد په مهال دګردیز په دفاعي پوستو دتعرض په مهال یې په یاد دي چې ملاسیف الرحمن منصور دتعرض له پیل نه وړاندې دشهادت په هیله خپله زنه په خپله وتړله ، خو په دې جګړه کې دی شهید نه بلکې زخمي شو .

اولادونه

شهید ملاسیف الرحمن منصور څلور اولادونه (چې څلور واړه زامن دي) ترشا پرې ایښي ، چې همدا اوس په دیني زده کړو بوخت دي ، الله تعالی ته سوال کوو ، چې دشهیدقومندان صاحب برکات په دوی باندې کېږدي ، ترڅو همداسې ددین او جهاد سرلوړی اتلان ترې جوړ شي. امین یارب العلمین.

د شهيد حافظ عبدالرحيم صاحب ژوند او کارنامو ته کتنه

ليکنه: قاري سعيد

په افغانستان د امريکايانو بريد چې په اسلامي نړۍ د غرب د دريم يرغل (نوې استعماري جګړې) پيلامه بلل کيږي د خپل ډول يو بې ساري بريد و. شايد تردې پخوا نړۍ د کوم هيواد يا اولس په خلاف د جګړه مارانو دومره ستر اتحاد يا نظامي ايتلاف نه وي ليدلی. تردې پخوا دنړۍ تر ټولو ستر ايتلاف په لومړۍ نړيواله جګړه کې د متحدينو ايتلاف و چې د شاملو هيوادونو شمير يې تر ديرشو نه زياتېده، خو په افغانستان د يرغل کوونکو هيوادونو شمير تقريبا پنځوسو ته رسيده چې لسګونو نورو هيوادونو ورسره استخباراتي،مالي او سياسي ملاتړ او همآهنګي درلوده.

د نړيوال کفر او نفاق دغه عالمګير ايتلاف چې حتی د نړۍ او سيمې ستر ستر طاقتونه يې مرعوب کړي او اجباري ملګرتيا ته اماده کړي وو،د ياد وړ خبره دا وه چې ددې توپان په وړاندې د ولاړو رښتينو مؤمنانو په زړونو يې هيڅ اغيزنه معلوميده. دافغانستان مؤمن مجاهدين چې په الهي نصرت يې اعتماد درلود دنړيوال کفر له هرخومره غورو او لاپو سره يې په دريځ کې هيڅ تغير رانغی او ترپايه خپل دريځ ته وفادار پاته شول.

ددغسې مجاهدينو له جملې يو تن مبارز او مقاوم مجاهد چې هيڅکله يې عزم متزلزل نه شو، هيڅکله يې خپل ټوپک له اوږې کوز نه کړ، هيڅکله يې د ضعف او مورال بايللو احساس ونکړ ، تردې چې په يوازې ځان يې د کفري اشغال په وړاندې د مبارزې ميدان تود وساته او په دې ډول يې نوي ځوانان دې لارې ته سوق کړل. دغه مجاهد شهيد حافظ عبدالرحيم و، چې په لاندې کرښو کې يې يوه شيبه په ياد تم کيږو، هيله ده چې راسره ويې لولئ .

حافظ عبدالرحيم

حافظ عبدالرحيم د نصرالدين زوی د محمدامين خان لمسی په قوم پښتون/نورزی په ۱۳۷۰ هـ ق کال د کندهار ولايت د بولدک ولسوالۍ د ماشينګزو سيمې په کمالزو کلي کې زيږيدلی دی.

حافظ عبدالرحيم چې په يوه کليواله سيمه او متدينه کورنۍ کې زيږيدلی و،د ۸ کلونو په عمر و چې مور يې وفات شوه. د لس کلنۍ په عمر يې پلار هم وفات شو او په دې ډول د ماشومتوب په عمر د والدينو له مينې څخه بې برخې شو.

دزدکړو سلسله

حافظ عبدالرحيم صاحب د ماشومتوب په مهال ابتدايي زده کړې د خپل کلي په مسجد کې پيل کړې د لس کلنۍ په عمر يې د کندهار ښار د هرات بازار د اخند صاحب د دهنې په سيمه کې له يوه مدرس ملا امام څخه ديني کتابونه شروع کړل. دوه کاله وروسته د پاکستان سرحدي ښارګوټي چمن ته لاړ او هلته يې د قاري ولي محمد صاحب په مدرسه کې د قرانکريم حفظ شروع کړ.څه موده وروسته د پاکستان مشهور ښار کويټې ته لاړ او هلته يې په مشهوره مدرسه مظهر العلوم چې اوس د شالدرې په مدرسه مشهوره ده د قران کريم حفظ ته دوام ورکړ.

د قران کريم له حفظ کولو وروسته حافظ صاحب کندهار ته راغی او دديني علومو د زده کړې لپاره د کندهار ښار د لويې ويالې په سيمه کې د شهيد مولوي عبدالغفور صاحب په مدرسه کې داخل شو. له يو کال تيرولو وروسته د پاکستان پيښور ته لاړ او هلته يې د کمونيستي انقلاب تر وخته په مشهوره مدرسه دارالعلوم حقانيه او نورو مختلفو مدارسو کې دديني علم زده کړې ته دوام ورکړ. د زده کړو په سلسله کې نوموړي په ۱۹۸۴ ميلادي کال کې د پاکستان د صوابۍ په سيمه کې د شيخ التفسير مولانا عبدالهادي صاحب چې په شاه منصور باباجي صاحب مشهور و سره د قران کريم د تفسير دوره وکړه او سند يې ترې ترلاسه کړ .

کله چې کمونيستان واک ته ورسيدل نوموړی د جلال اباد او کابل له لارې کندهار ته راغی دهيواد په يوشمير سيمو وگرځيد ترڅو دحالاتو جاج واخلي له دې سفر وروسته له جهادي صف سره يوځای شو او په لومړي ځل چې په سرحدي سيمه باديني کې د مجاهدينو مراکز و، له همدې ځايه يي جهاد پيل کړ .

په جهادي صف کې له څه مودې تيرولو وروسته کراچۍ ته لاړ تر څو خپله نيمگړې ديني زده کړې بشپړې کړي د پاکستان دکراچۍ ښار په مشهوره مدرسه جامعة الاسلاميه بنوري ټاون کې يي داخله واخيسته او په ۱۴۰۱ هـ ق کال کې له همدې مدرسې فارغ او د فضيلت دستار يي په سر کړ.

جبهه فاورقيه

له ديني علومو له فراغت وروسته چې حافظ عبدالرحيم صاحب جهادي صف ته ستون شودحرکت انقلاب اسلامي په تنظيم کې يي شموليت وکړ او د همدې تنظيم په تشکيلاتو کې يي د کندهار په سرحدي ولسوالۍ بولدک کې د جبهه فاروقيه په نوم جهادي جبهه تاسيس کړه. دغه جبهه چې دتاسيس او مشرتابه چارې يي خپله د حافظ صاحب په غاړه وې او گڼ شمير مجاهدين په کې راټول وو، مرکز يي د بولدک ولسوالۍ د چهلگزي او ونکه په سيمه کې و او عمليات يي دکندهار ولايت د بولدک او تخته پل په ولسواليو کې ترسره کول.

بولدک ولسوالي چې د ډاکټر نجيب د رژيم له ړنگيدلو دری کاله مخکې فتحه شوه حافظ صاحب په کې کليدي رول درلود چې د فتحې په جگړه کې يي په لومړني ځل د کمونيستانو مرکز ته ورننوت،د بولدک له فتحې وروسته د حافظ صاحب د جبهې مجاهدين د تخته پل او کندهار د اطرافو په جهادي سنگرو کې ځای په ځای شول او نوموړي تر هغه وخته جهاد ته ادامه ورکړه تر څو کندهار ښار سقوط وکړ او کمونيستي رژيم له منځه لاړ .

حافظ عبدالرحيم لکه څنگه چې د امريکايانو په خلاف د جهاد يو وياړلی مشرـ بلل کيږي د کمونيستانو په خلاف جهاد کې يي هم د پام وړ ونډه درلوده. نوموړی د کمونيزم ضد جهادپه مهال څو ځله ټپي شوی و چې په يوه مرکه کې يي په دې اړه داسې ويلي:

يو وخت د روسانو سره د جهاد په وخت د سپين بولدک د ونکې په سيمه کې زخمي شوم،بل وار بيا له خلقيانو سره په مقابله کې په لاسي بم ولگيدم او الله تعالی بچ کړم او کامله شفاء يي راکړه او همداراز د سپين بولدک په جنگ کې چې ډير خونړی جنگ و او د کمونيستانو طيارو سخت بمبار کاوو، زخمي شوم خو الله تعالی وساتلم .

د مجاهدينو له بريا وروسته حافظ صاحب څه موده په کندهار ښار کې تيره کړه خو کله چې دتنظيمي دورې فسادونه راپورته شول نوموړی له کندهار ښاره لاړ او د کندهار ښار او بولدک تر منځ په وت سيمه کې يي د جامعة الاسلامية العربية په نوم مدرسه جوړه کړه چې دطالبانو د قيام تر وخته د همدې مدرسې د اهتمام په چارو بوخت و.

په اسلامي امارت کې شموليت او وظائف

د تنظيمي گډوډۍ د اوج په مهال چې کله د کندهار ولايت په ژړۍ او ميوند سيمو کې د ملامحمد عمر مجاهد تر مشرۍ لاندې پخوانيو مجاهدينو او طالبانو اصلاحي خوځښت پيل کړ،دغه مهال د کندهار په بولدک ولسوالۍ کې هم يو شمير علماء او مجاهدين سره راټول شوي وو او په سيمه کې يي دفساد د ورکولو لپاره سلامشورې کولې،چې حافظ عبدالرحيم صاحب هم په کې مخکښ نقش درلود. کله چې دوی خبر شول چې په ژړۍ،ميوند او ډنډ کې هم داسې تحرک پيل شوی دی، بيا حافظ عبدالرحيم،مولوي عبدالشکور صاحب،شهيد ملامحمدعوض او شهيد قاري عبدالسلام صاحب ډنډ ولسوالۍ ته ورغلل له ملا محمد عمر مجاهد سره يي وليدل اوله خپلو ټولو مربوطو مجاهدينو سره د طالبانو له اسلامي تحريک سره يوځای شول.

له هغه وروسته حافظ عبدالرحیم صاحب د اسلامي تحریک د یوه برجسته غړي په حیث مختلف خدمتونه سرته ورسول، د کندهار له نیولو وروسته د روزګان ولایت د مرکز ترین کوټ د نیولو په عملیاتو کې حافظ عبدالرحیم صاحب د یوه مشر په حیث برخوال . بیا چې د اسلامي تحریک لښکر د کندهار څخه دزابل په خوا لاړ، غزني او میدان ښار یې ونیول تر دې چې د کابل دروازو ته ورسید. حافظ صاحب هم ددې لښکر برخوال چې په میدان ښار کې د توقف په مهال د خط د عمومي مسؤل شهیدملامشر اخند لخوا ورته د خط د یوې برخې مسؤلیت وروسپارل شو.

په میدان ښار کې له دندې وروسته نوموړی د روزګان ولایت دامنیه قومندان په حیث وټاکل شو چې دوه کاله یې دغه وظیفه ترسره کړه. له هغه وروسته د زابل ولایت د مرستیال په حیث تعین شو چې په افغانستان د امریکاد یرغل تر مهاله یې همدا وظیفه سرته ورسوله تر څو چې دامریکایي یرغل له امله اسلامي امارت له ښارونو څخه عقب نشیني وکړه .

دامریکا په خلاف د جهادي عملیاتو پیل

حافظ عبدالرحیم صاحب د جنوب غرب په حوزه کې دامریکا په خلاف د جهادي قیام تر ټولو مخکښ مجاهد بلل کیږي. داسلامي امارت د واکمنۍ له سقوط وروسته په مجاهدینو ډیر سخت امتحاني حالت راغی.دامریکایانو زور او جبر او د هیواد او سیمې په سطحه د شرایطو خرابوالي زیاتره مجاهدین دې ته مجبور کړل چې خپلې وسلې له اوږو کوزې کړي او د څه وخت لپاره ځانونه مخفي یا په نورو کارونو مصروف شي.

خو په دې امتحاني شرایطو کې داسې باعزمه مجاهدین هم ووچې د حالاتو توپان ته تسلیم نه شول،د یأس او ناهیلۍ احساس یې ونه کړ او د الله تعالی په دې قول چې : لاتیأسوا من روح الله . . په ټینګ باور سره یې د نهیلیو په توپان کې د امید شمعې بلې کړې او په ډیر سخت حالت کې یې خپل جهادي عزم وساته چې یو له داسې کسانو څخه حافظ عبدالرحیم صاحب و.

نوموړي په یوه مرکه کې ویلي چې دکندهار له سقوط وروسته زه خپل کور ته راغلم چې د بولدک په وت سیمه کې و، په کور کې مې دوه ورځې استراحت وکړ،خو مسلح ګرځیدم او په دریمه ورځ له کوره د جهاد په نیت په یوازې سر ووتلم. لومړی د انځرګي په سیمه کې یوه ٦٥ کلن مجاهد بارکزي اکا ته ورغلم او د جهاد خبره مې ورته وکړه، هغه راسره ومنله او بیا له هغه ځایه د نورو مجاهدینو په موندلو او دامریکا په خلاف عملي جهاد ته په اماده کولو بوخت شوو.

د حافظ صاحب نږدې ملګری ملا شیخ محمد آخند وایي:د کندهار ښار له سقوط وروسته چې د روژې په وروستیو ورځو کې و،حافظ صاحب کور ته راغی خو داچې په جهادی هڅو بوخت و، دامریکایانو ملګري کور ته ورغلل ترڅو یې ونیسي۔ خو حافظ ترې بچ شو،نوموړي خپل کور له وت سیمې بار کړ او د لوی کاریز سیمې ته لاړ. دکوچني اختر په شپږمه ورځ زه کور ته ورغلم ،حافظ صاحب راته وویل چې د امریکایانو په خلاف به جهاد کوو،که کومې وسلې یا مهمات درسره وي ماته یې راکړه .

مولوي عبدالباقي صاحب وایي: حافظ صاحب په پیل کې یوازې و، دشپې به په پټه خلکو ته ورتلو د جهاد دعوت به یې ورکاوو وروسته یې خپل داکا زوی ملا عبدالباري ورسره ملګری شو چې دواړه به په موټر سایکل مسلح ګرځیدل. ورځ به یې په غرونو یا کنډوالو کې تیروله او دشپې مهال به یې د جهاد دعوت خلکو ته ورکاوو، خلک به یې امریکایانو ته د وسلو له ورکولو او یا په پولیسو او نورو امنیتي لیکو کې له داخلولو څخه منع کول. دجهاد لپاره یې ملګري او وسلې پیدا کولې چې ترڅو میاشتو نوموړي په پټه دغه جریان روان کړی و. د حافظ صاحب زوی مولوي حمدالله وایي چې دغه مهال حافظ صاحب په میاشت کې یوځل کور ته راتلو چې په نیمه شپه به راغی او بیا به پټه له کوره ووت ،ځکه حالات ډیر خراب و او امریکایان او ملګري یې نوموړي ته سخت متوجه وو.

د هېڼي غره جهادي مرکز: حافظ عبدالرحیم صاحب دامریکایانو د یرغل دلومړني ژمي او پسرلي په شپو کې جهادي دعوت چلاوه. وسلې ، مهمات او ملګري

یې پیدا کول. داوړي تر وخته یې څه ملګري پیدا کړل چې تکړه مجاهد شهید عبدالغني چې په تورغني مشهور و هم په همدې مهال ورسره ملګری شو. دغه مهال حافظ صاحب دیوه جهادي مرکز د جوړولو اراده وکړه. داچې له نوموړي سره پیسې یا نور امکانات نه و،نو د مرکز د فعاله کولو لپاره یې په ۱۴۲۳ هـ ق کال د شعبان په میاشت کې له خپل کور څخه بسترې ،لوښي او د ژوند وسایل یووړل او دبولدک مربوط د هډې غره په سیمه کې یې لومړنی مخفي جهادي مرکز ورباندې ودان کړ. په دې مرکز کې په پیل کې دحافظ صاحب په مشرۍ یوازې پنځه کسان اوسیدل. څرنګه چې دا وچه غرنۍ سیمه وه مجاهدینو له هغو اوبو څخه استفاده کوله چې له تیرژمي څخه دلته په یوه ډنډ کې ولاړې وې چې دڅښاک وړ نه وې خو داودس او مینځلو کار ترې اخیست کیدای شوای. د څښاک لپاره مجاهدینو یو مخلص کس په اجوره مقرره کړی و چې په څلورو ورځو کې به یې یوځل د ماشینګزو له کلي څخه د شپې په مهال په بوده باندې اوبه ورته راوړې.

لـه دې مرکز څخه حافظ صاحب لومړنۍ مبارزه داسې پیل کړه چې په ماښام کې به له خپلو مسلحو ملګرو سره په هواره کې پرتو کلیو ته روان شول،که به چا له حکومت سره همکاري کړې وه، یا به یې په عسکرۍ کې نوم لیکلی و، هغه به یې راوایستل، بیرته به یې توبه ورباندې وایسته او له خپل کار څخه به یې پښیمانه کړل. د روژې په راتګ سره د شپې د تراویحو په وخت مسجدونو ته ورتلو او خلکو ته یې دجهاد په باره کې تقریرونه کول او ورته ویل یې چې کفارو یرغل کړی،وطن اشغال اشغال دی ،جهاد فرض دی او دکفارو په لیکو کې خپل ځوانان مه داخلوئ. په دې وخت کې دحافظ صاحب د ملګرو شمیر تر ۲۰ تنو رسیدلی و چې د شپې مهال کلي په کلي ګرځیدل، حکومتي خلک یې ویرول او دجهاد دعوت یې چلاوو او د شپې په وروستۍ برخه کې به بیرته په هډې غره کې خپل مرکز ته تلل.

له دعوت او تحریض څخه د قتال په خوا: د ۱۴۲۳ هـ ق کال د ذوالقعده میاشتې په ۴ مه نیټه د بولدک ولسوالۍ په سیبت سیمه کې یوه لویه قومي غونډه روانه وه.

د سپین کاروان سرلاري

حافظ صاحب چې خبر شودا یې دجهادي دعوت لپاره ښه فرصت وباله نو له خپلو ۲۵ کسه مسلحو ملګرو سره ورغی،هلته یې جهادي تقریر وکړ او خلک یې په ډاګه د امریکا خلاف مبارزې ته راوبلل.

حکومتي عسکر چې کله ورباندې خبر شول،نو له بولدک څخه یې دې سیمې ته قوا وروسته دعسکرو په ورتګ سره حافظ صاحب او ملګرو یې ورسره جنګ شروع کړ چې په نتیجه کې یې ۷ حکومتي عسکر ووژل شول،یو مجاهد زخمي او ۳ مجاهدین دشمن ژوندي ونیول،دا دامریکایي یرغل او دهغوی دداخلي اجیرانو په خلاف د حافظ صاحب دملګرو لومړنۍ مسلحانه جګړه وه چې وروسته دجګړو بهیر زور واخیست او په درست کندهار کې دجهادي پاڅون پیلامه ثابته شوه .

لـه دې پیښې شل ورځې وروسته کله چې دحافظ صاحب دوه ملګري ملا عبدالباري او حافظ عبدالغني چې دده داکازامن هم وو، د بولدک ولسوالۍ د پاییزو کاریز په سیمه کې لـه امریکایانو سره مخامخ شول چې ملا عبدالباري شهید او عبدالغني ژوندی امریکایانو ونیو.له همدې نیول شوي بندي څخه امریکایانو دحافظ صاحب دسټلایت ټیلفون نمبر پیدا کړل او د سټلایت له کشف کیدو سره یې دحافظ صاحب د مخفي مرکز موقعیت هم کشف کړ او په همدې ورځ امریکایانو اوددوی ملګرو لویه قوه د هډې غره په خوا ور وایستله چې له دې سره دهډې جنګ په نامه د شاهیکوټ له جګړې وروسته له امریکایانو سره دوهم لوی جنګ همدلته ترسره شو.

په دې جنګ کې که څه هم امریکایانو د دالوتکو او څرخکو په شمول درانه جنګي وسائل وکارول او ډیر زور یې استعمال کړ خو بیا هم درانه تلفات ورته ورسیدل،یوه چورلکه یې د مجاهدینو لخوا وویشتل شوه دغه راز یې عسکر هم ډیر له منځه لاړل. د جنګ په اوږدو کې د حافظ صاحب په مشرۍ مجاهدین د شپې له تیارې نه په استفاده له سیمې ووتل،خو امریکایانوتر څو ورځو په دې غرنۍ سیمه کې عملیاتو ته دوام ورکړ. په دې جګړه کې یوځل امریکایانو په خپلو عسکرو هم بمبار وکړ. دجګړې په ترځ کې د مجاهدینو له جملې یوازې یو تن ټپي شو اونور هیڅ زیان

ورته ونه رسيد خو دهغه مهال دبولدک ولسوال او دامريکايانو ملګري فضل الدين په دروغو دعوه وکړه چې دهډې غره په جنګ کې يې ۲۵ مجاهدين له منځه وړي په داسې حال کې چې هلته د ټولو موجودو مجاهدينو شمير ۱۸ تنه و.

د هډې غرله جنګ وروسته حافظ عبدالرحيم صاحب يوځل بيا خپل ملګري سره راټول او دکندهار د بولدک ولسوالۍ په مربوطاتو کې يې په جهادي عملياتو پيل وکړ د ۱۴۲۴ هـ ق کال دمحرم دمياشتې په ۲۹ نيټه حافظ صاحب او ملګرو يې د بولدک د ملاولي نيکه په سيمه کې په داخلي ګوډاګيانو بريد وکړ او تلفات يې ورته ورسول. له دې جنګ وروسته مجاهدين د تورغره په خوا لاړل چې هلته ددښمن لويه قوه پسې ورغله چې د خارجي او داخلي عسکرو د ټانګونو شمير ۷۰ ته رسيده.

د حافظ صاحب په مشرۍ مجاهدينو دلته هم ددښمن له ځواړخيز يرغل سره مقابله پيل کړه جنګ چې سهار پيل شوی و، تر مازديګره يې دوام وکړ او ددښمن عسکرو ته په کې د پام وړ تلفات ورسيدل. د ورځې په وروستۍ برخه کې چې کله حافظ صاحب غوښتل د يوه نږدې لګيدلي عسکر څخه وسله راواخلي نو ددشمن دمرمۍ هدف وګرځيد او په سينه کې ولګيد.

ملا شيخ محمد صاحب د حافظ صاحب له قوله دغه صحنه داسې بيانوي :کله چې ولګيدم نو په ځمکه وغورځيدم او د ولاړيدو وس مې نه درلود، دغه مهال چې ددشمن لخوا د نيول کيدو له خطر سره مخامخ وم، الله تعالی ته مې دعاء وکړه چې اې الله تعالی ددښمن په لاس مې مه ورکوې،که همدلته پاته او شهيدشم نو دغه وړه ډله به مايوسه شي او داسې څوک به نه وي چې پرې راټول شي نو الله تعالی د جهاد په خاطر نجات رانصيب کړې.

په دې سره مې الله تعالی په بدن کې نوی قوت پيدا کړ له ځايه راولاړ شم او بيرته مې خپلو مجاهدينو ته ځان راورساوو، دلته چې له سخت درد څخه ځوريدم يوه مجاهد ته مې وويل چې ته مې دم کړه او دعاء راته وکړه هغه دم کړم او الله تعالی مې درد رفع کړ،څرنګه چې زما زخم ډير ژور و او وينه مې ضايع کيدله بيا مجاهدينو په

همدې غره کې دانځر ونې راماتې کړې د هغو له ښاخو څخه يې کټ يا تسکره راته جوړه کړه او ددوړو او غبار څخه په استفاده يې د جنګ له سيمې راوايستم .

د جهاد د پراختيا وروستۍ هڅې اوشهادت

د حافظ صاحب چې کله زخمونه معالجه او جوړ شول نو داسلامي امارت له نورو مشرانو سره د ليدنو کتنو او مشورو وروسته يې پلان جوړ کړ چې له خپلې سيمې پرته نورو سيمو ته هم جهادي خوځښت وغځوي. د همدې لپاره يې غوښتل معروف ولسوالۍ ته تشکيل وکړي خو د ۱۴۲۴ هـ ق کال د جمادی الاول په مياشت کې يې چې کله غوښتل د زابل د شملزو او اټغر ولسواليو له اړخه معروف ته لاړ شي په لاره کې له دښمن سره مخامخ او په ډير تکليف ددښمن له اذيت څخه خلاص شو.

دهمدې کال د شعبان په مياشت کې د حافظ صاحب اراده وه چې د زابل ولايت دای چوپان ولسوالۍ ته لاړ شي خو په نيمه لاره يې تصميم بدل شو او د کندهار ولايت د معروف په ولسوالۍ د بريد اراده يې وکړه.د ۱۴۲۴ هـ ق کال د شعبان د مياشتې په ۱۶ نيټه يې د معروف ولسوالۍ په مرکز حمله وکړه،د ولسوالۍ حفاظتي پوستې يې له دښمن څخه ونيولې خو د ولسوالۍ مرکز ته نږدې ددښمن په مرمۍ په سينه باندې ولګيد او يوه شيبه وروسته د شهادت لوړ مقام ته ورسيد. انا لله وانا اليه راجعون

د حافظ صاحب جسد دجګړې په سيمه کې پاته شو،چې ورسره د ۳ تنو نورو شهيدو مجاهدينو جسدونه هم وو د پيښې په سبا د محلي خلکو لخوا د حافظ صاحب او نورو شهيدانو اجساد په همدې سيمه کې خاورو ته وسپارل شول. خو کله چې امريکايان او د هغوی ګوډاګيان ورباندې خبر شول، دوه ورځې بعد يې د حافظ صاحب جسد بيرته له خاورو راوايست ، کندهار ښار ته يې راووړ چې بيا يې يوه ورځ وروسته د حافظ صاحب ورثه وو ته وسپاره او د کندهار ولايت د بولدک ولسوالۍ د پاييزو سيمې د ماشينګزو په هديره کې خاورو ته وسپارل شو .

په دې ډول د اسلامي امت د هغه اتل داستان پای ته ورسېد، چې د امريکايي طاغوت د غرور په اوج کې يې د کفر په لښکرو خوب حرام کړی و، د کفر يواړخيز يرغل يې په ډاګه مسخره کړی او ددوی په وړاندې يې يوازې په ايماني قوت د مقابلې بېلګه وړاندې کړې وه .

حافظ صاحب شهيد شو، خو لاره يې لا هم جريان لري، د شهيد حافظ صاحب دوينو ځاځکې د حالاتو په تورتم کې شپه اخيستو پرګنو ته دهدايت مشالونه شول، چې وروسته په همدې پلونو نور زلمي روان شول تردې چې د امريکايي طاغوت په خلاف جهاد د سرتاسري قيام شکل خپل کړ او امريکايي يرغلګر يې له هيواده تښتېدو ته اړ کړل .

د حافظ صاحب د شخصيت په اړه د نوموړي ملګري وايي چې متواضع او متوکل سړی و،په شرعي امورو کې جدي او خو له ملګرو سره يې د ظرافت او عاطفې نه ډکه ملګرتيا درلوده،د شهادت داسې ارمانجن و چې نه يوازې يې په خپله هميشه د شهادت دعاګانې کولې بلکې نورو مجاهدينو ته يې هم خواست کاوو چې د شهادت دعاء ورته وکړي .

د جهاد په لاره کې دومره ايثارګر او قربانۍ ته چمتو و چې د جهادي امکاناتو داخستلو لپاره يې حتی دکور سامان الات او کتابونه پلورل ترڅو يې په پيسو جهادي ضروريات رفع کړي يوملګری يې وايي چې دامريکايي يرغل په لومړنيو سختو شيبو کې يې له ماغوښتنه وکړه چې د ځمکې لپاره يو خريدار راته پيدا کړه چې په پيسو يې دجهاد کار وچلوو.

الله تعالی دې د حافظ صاحب دغه قربانۍ، مشقات او خدمتونه قبول کړي او په اولادونو او ملګرو دې يې دده برکات پيرزو کړي . آمين يارب العلمين

❋ ❋ ❋

د شهيد سيد عبدالمالک آغا ژوند ته کتنه

لیکنه: قاري سعيد

سيد عبدالمالک اغا د افغانستان په مرکزي ولايت وردګو کې يو له مخکښو مجاهدينو څخه شميرل کيږي،نوموړی په دې سيمه کې چې وروسته د امريکايي يرغلګرو لپاره په يوه خطرناکه او مورال ځپونکي سيمه بدله شوه د مسلح جهاد له لومړنيو مؤسسينو څخه دی، چې د خپلو وينو په قيمت يې د جهاد او مبارزې ډيوه روښانه کړه، ترڅو چې ملګرو او رهروانو يې همدا لار تعقيب او د افغانستان پلازمينې ته څيرمه دغه مهمه سيمه يې د يرغل په وړاندې د جهاد په يوه نه ماتيدونکي سنګر واړوله .

راځئ دلته د وردګو ولايت د دې مخکښ غازي او شهيد په ژوند رڼا واچاوو او خاطرې يې راتاندې کړو .

سيد عبدالمالک آغا

سيد عبدالمالک اغا د ميرسيد اغا زوی په ۱۳۴۹ هـ ش کال کې د وردګ ولايت د سيداباد د بهادرخيلو په سيمه کې دنيا ته راغی،نوموړی د سيدانو له قوم څخه دی چې په افغانستان کې په اغاصاحب،پاچاصاحب يا ميرصاحب هم ياديږي.

عبدالمالک آغا لومړني درسونه په خپل کلي کې وويل، لا ماشوم و چې په افغانستان کې کمونيستي کودتا وشوه او د درست افغانستان غونډې په وردګو ولايت کې هم د کمونيستي رژيم په وړاندې ولسي قيام او جهاد پيل شو. عبدالمالک اغا لا تاند ځوان و چې په خپله سيمه کې يې په جهادي چارو پيل وکړ، په خپله سيمه سيداباد کې له څه وخت جهادي خدمت وروسته د پکتيکااو وزيرستان ترمنځ په پرته

سيمه لواړه کې د حقاني صاحب جهادي مرکز ته لاړ،هلته يې په جهادي نظامي زده کړو پيل وکړ دغه راز يي دينې زده کړې هم تعقيبولې .

د سيدعبدالمالک اغا د هماغه وخت ملگرى مولوي فضل ربي وايي چې هغه مهال زه د ميرانشاه په انوارالعلوم مدرسه کې وم، عبدالمالک اغا چې هغه مهال نوى ځوان و جهاد او ديني زده کړې دواړه يي کولې او ډير وخت به په خوست کې په جهادي جبهاتو کې و،نوموړي دخوست ولايت په ډيرو جگړو کې شرکت کړى دى او کله چې خوست ولايت د نوميالي مجاهد مولوي جلال الدين حقاني صاحب تر مشرۍ لاندې فتحه شو عبدالمالک اغا هم د يوه مجاهد په حيث په دغه ستره فتحه کې گډونوال و.

عبدالمالک اغا د نجيب د رژيم تر سقوط او د کابل د فتحې تر مهاله په جهاد کې شريک و. کله چې په کابل کې د کمونيستانو رژيم له منځه لاړ، نوموړي وسله له غاړې کوزه کړه او په ميرانشاه کې يې په انوارالعلوم مدرسه کې ديني زده کړې پيل کړې.

دغه مدرسه چې مشري يې د مشهور صوفي او دقلعه جواد د شهيدو حضراتو دسجاده نشين خليفه صاحب فضل الدين 7 چې د ارغندۍ په خليفه صاحب يې شهرت درلود په غاړه وه، هغه مهال په دې سيمه کې د علم او تزکيې يو د پاموړ مرکز بلل کيده. سيدعبدالمالک اغا چې په نسب سيد و او الله تعالى ورته کم ساري تقوا، ديانت او شايسته اخلاق ورکړي و د خليفه فضل الدين صاحب سره يې نږدې علاقه درلوده او له نوموړي سره يي د تصوف د نقشبنديه مجدديه طريقې بيعت هم کړى و.

سيد عبدالمالک اغا د ميرانشاه په انوارالعلوم مدرسه کې له څه وخت درس ويلو وروسته د مولوي جلال الدين حقاني صاحب په مشهوره مدرسه منبع العلوم کې داخله واخيسته او تردوو کلونو يي په دې مدرسه کې ديني زده کړې وکړې.

د طالبانو په اسلامي تحريک کې خدمتونه

دغه مهال چې په افغانستان کې تنظيمي جنگونه و، د هجرت د ديار په افغاني مدارسو کې د طالبانو د جمعيت طلبه په نوم سيمه ايزې اتحاديې جوړې شوې،سيدعبدالمالک اغا د وردگو ولايت د طالبانو په اتحاديه کې د يو مخکښ غړي په حيث فعال و،کله چې د طالبانو اسلامي تحريک ظهور وکړ،نوموړى د طالبانو تحريک له استازو سره له سلامشورو وروسته له ۷ تنو نورو ملگرو سره خپلې سيمې وردگو ته لاړ ترڅو دطالبانو داسلامي تحريک د راتگ لپاره زمينه سازي وکړي او دخلکو او مخورو شخصيتونو افکار تنوير کړي .

سيدعبدالمالک اغا او ملگرو يي په ميدان وردگو ولايت کې د سيمې علماء، مجاهدين او مخور اشخاص وليدل او دطالبانو دتحريک په اړه يې معلومات ورسره شريک کړل،دغه مهال چې د طالبانو اسلامي تحريک په کندهار کې و عبدالمالک اغا او ملگرو يي د سيداباد د هفت آسيا په سيمه کې مفتاح العلوم مدرسه د خپل مخفي مرکز په حيث انتخاب کړى و او دلته يي د طالبانو داسلامي تحريک لپاره ملاتړي پيدا کول. څه وخت وروسته دوى د خپلو ملگرو له جملې مولوي فضل ربي او هاشمي صاحب کندهار ته واستول او هلته يي داسلامي تحريک له مشر ملامحمد عمر مجاهد، مولوي احسان الله احسان او نورو مشرانو سره وليدل،هغوى ورته وويل چې د سيمې له علماء کرامو، مجاهدينو او حتى د غزني او وردگو ترمنځ د حزب اسلامي د جنگي کرښې له جنگياليو سره ووينې او دطالبانو د سوله ايزې داعيې په اړه پيغام ورته ورسوي،چې طالبان يوازې د جگړې پای ته رسيدل اوسوله غواړي.

سيدعبدالمالک اغا او ملگري يي په همدې فعاليت بوخت و، چې طالبان غزني ته راورسيدل،د غزني له نيولو وروسته يي د سيداباد د سالارو سيمه پرته له جنگ څخه ونيوله،دلته د طالبانو نظامي مشر ملامشر اخند د محلي طالبانو په مرسته د سيداباد ولسوال ډاکټر مسلم دې ته تيار کړ چې له جگړې لاس واخلي،خو يوشمير

نورو ټوپکوالو د سیداباد په ولسوالۍ کې له طالبانو سره جګړه وکړه چې وروسته وتښتېدل.

د میدان ښار او لوګر له نیول کېدو وروسته سیدعبدالمالک اغا او ملګري یې غزني ته لاړل، په غزني کې د مولوي احسان الله احسان صاحب سره په ګډ کاروان کې په سوله ایزه توګه دپکتیکا مرکز ښرنې ته لاړل په پکتیکا کې له څه وخت خدمت وروسته نوموړی په چهاراسیاب کې جنګي کرښې ته وغوښتل شو، دغه مهال سیدعبدالمالک اغا چې پخه نظامي تجربه او سابقه یې درلوده د خپلو ملګرو مشر- وټاکل شو. په چهاراسیاب کې له څه مودې جهادي خدمت وروسته د میدان ښار خط ته لاړ او هلته د خط د مسؤل ملامشرآخند لخوا ورته د وردګو ولایت د طالبانو د محاذ مسؤلیت وسپارل شو.

د میدان ښار په خط کې عبدالمالک اغا او ملګرو یې ډېره موده د کوه قرغ په نامه ستراتیژیکه نقطه کې جهادي خدمت سرته ورساوو، کوه قرغ یوه لوړه غرنۍ نقطه ده چې هغه مهال د جنګي خط تر ټولو مهمه، خطرناکه او ستراتیژیکه نقطه بلل کېدله،دلته به طالبانو تر واورو لاندې په خیمه کې ګذاره کوله او حتی د څښناک لپاره یې د واورې له اوبو استفاده کوله،دغه سیمه چې طالبانو په نوبتي شکل په کې دنده اجراء کوله ،په حقیقت کې یې د میدان ښار په خواد مسعود د قواوو د پیش قدمي مخه ډب کړي وه، مسعود په دې سیمه څو ځله سختې حملې وکړې او حتی یوځل یې وهم نیوله، خو طالبان بیرته وتوانیدل چې په درنو قربانیو یې ونیسي- او ترپایه یې وساتي .

د کابل له فتحې وروسته

د کابل له فتحې وروسته سیدعبدالمالک آغا په پیل کې د کابل ښار د خیرخانې د ۱۱ حوزې آمر وټاکل شو.څرنګه چې نوموړی به ډېر وخت د شمالي په جنګي کرښه کې و کارونه به یې د مرستیال لخوا اجراء کیدل،وروسته نوموړی او ملګري یې د قرغې داتم نمبر فرقې په تشکیل کې د شمالي په جنګي کرښه کې په خدمت وګمارل

شول. دغه مهال ددوی قرارګاه په قرغه کې وه خو جهادي خدمت یې دکابل د شمال په خطوطو کې کاوو،نوموړي په دې موده کې د شمالي په بیلابیلو سیمو لکه شکردره، ګلدره،پل صوفیان،کلکان، قلعه نصرو،قره باغ او نورو سیمو کې خدمت ترسره کړی دی. کله چې په۱۹۹۷ م کال کې د اسلامي امارت د مجاهدینو یو ستر لښکر د سالنګ تونل له لارې دافغانستان شمال ته واوښت عبدالمالک اغا او ملګري یې هم ددې بهیر برخوال و په کندز کې له څه مهال خدمت وروسته کابل ته راغی او د شمالي په خط کې یې خدمت ته ادامه ورکړه وروسته نوموړی بیا شمال ته لاړ او د تخار په اشکمش کې د منتظره قطعې مسؤل تعین شو چې وروسته همدا قطعه د فرخار تنګي ته انتقال شوه.

سید عبدالمالک اغا د اسلامي امارت د واکمنۍ په مهال په ډېرو فتوحاتو کې برخوال و له دې جملې د بامیان ولایت په لومړي ځل فتحه کې چې د جلریز او جلګې لخوا ورباندې عملیات وشول نوموړی د جلریز لخوا په عملیاتو کې شریک و،د بامیانو له نیولو وروسته چې څو ځله په غوربند او شیخ علي سیمو کې عملیات وشول هم نوموړي په کې شرکت درلود.

د امریکایانو د یرغل په مهال نوموړی د شمالي په دفاعي کرښو کې و،چې د امریکایانو په بمبار کې ټپي او خپلې سیمې ته ولیږدید.

د امریکا په خلاف جهاد

ملا محمدفرید قیام او مولوي عبدالصمد وزیر چې د سیدعبدالمالک اغا له نږدې ملګرو څخه دي وایي: له امریکایي یرغل او د کابل له سقوط وروسته چې اغاصاحب خپلې سیمې سیداباد ته راغی نو لومړنۍ هڅه یې داوه چې مجاهدین وساتي او دې سیمې ته د شورای نظار د ټوپکیانو د راتګ مخه ونیسي، د همدې لپاره یې په سیمه ایزه کچه ډېرې هلې ځلې وکړې چې ډېرې ګټورې واقع شوې،دغه راز نوموړي د امریکا خلاف د جهاد تداوم په اړه هم هڅې پیل کړې په دې لړ کې یې څو ځله پکتیا ولایت ته سفر وکړ او له ملا سیف الرحمن منصور سره یې ولیدل چې هغه مهال په

شاهیکوټ دره کې دامریکا خلاف د مقاومت په ترتیباتو بوخت و،څرنګه چې امریکایانو سید عبدالمالک اغا په میدان وردګو کې د مجاهدینو د مطرح مشر په حیث پیژاند او د نیولو په هڅه کې يي و نوځکه نوموړی مجبور شو چې له خپلې سیمې هجرت وکړي،خو د جهادي چارو له انسجام څخه یي لاس وانخیست .

سید عبدالمالک اغا یوځل بیا د اسلامي امارت له مشرتابه غړو سره په رابطه کې شو او دهغوی لخوا په وردګو ولایت کې د جهادي چارو د پرمخ بیولو کار ورته وسپارل شو. نوموړی یوځل بیاپه مخفي ډول خپلې سیمې ته لاړ، خپل پخواني ملګري یي راغونډ کړل او د جهادي عملیاتو د پیل په اړه یي ورسره سلامشورې پیل کړې،نوموړی په وردګو ولایت کې د جهادي عملیاتو د انسجام به چارو بوخت و چې امریکایانو یي ستلایټ ټیلفون کشف کړ، په کور باندې یي سلګونه امریکایي عسکر او داخلي ګوډاګیان ورغلل او د نوموړي د نیولو هڅه یي وکړه.

خو سید عبدالمالک اغا او مشر ورور یي اسمعیل اغا له امریکایانو سره جنګ وکړ، چې په پایله کې یي امریکایانو ته له تلفات اړولو وروسته دواړه ورونړ د اشغالګرو سره په مخامخ جنګ کې د ۱۳۸۲ هـ ش کال د حوت میاشتې په ٦ مه نیټه په شهادت ورسیدل . اناالله وانا الیه راجعون

امریکایانو ددوی جسدونه له ځان سره بګرام ته یووړل او هلته یې په یوه جر کې وغورځول ، کله چې د سیمې خلکو ډیرې غوښتنې وکړې ۴۲ ورځې وروسته ددوی جسدونه خپلې کورنۍ ته وسپارل شول،خو دغه مهال د دغو شهیدانو یو کرامت خلکو ته څرګند شو هغه داچې له ۴۲ ورځو وروسته یي هم جسدونه سالم و او کوم تغیر په کې نه و راغلی .

له سیدعبدالمالک آغا څه یوازې یو زوی پاته دی، داچې اغاصاحب د شاهیکوت د معرکې له اتل ملاسیف الرحمن منصور سره له ډیره وخته ملګرتیا درلوده او داسلامي امارت د واکمنۍ په مهال یي هم ټوله موده همسنګر و او دواړو د جهاداو

تصوف غوندې ګڼ مشترکات درلودل،عبدالمالک اغاصاحب په خپل یوازیني زوی سیف الرحمن نوم ایښی و.

د شهید عبدالمالک آغا څو خاطرې

د وردګو ولایت د سیداباد ولسوالۍ د مجاهدینو په قول سید عبدالمالک آغا په دې سیمه کې د جهاد او مبارزې د لارې د یوبنسټګر او قدوې حیثیت لري چې دامریکایانو په خلاف یي په لومړي ځل جهادي تحرکات پیل کړل.

همدا اوس چې په دې ولسوالۍ کې کوم مخکښ مجاهدین او ډلګۍ مشران دي لکه ملامحمد فرید قیام، ملا عبدالله ، مولوي حبیب الرحمن او نور ټول دسیدعبدالمالک آغا د لاس تربیه شوي او دنوموړي په سیوري کې په جهادي فکر رالوی شوي کسان دي،په سیداباد کې د سیدعبدالمالک آغا لخوا د جهادي مبارزې بنیاد کیښودل شو،چې له امله یي نوموړی دامریکایانو لخوا ډیر زر په نښه او په شهادت ورسول شو، خو وروسته د نوموړي نږدې ملګري او مرستیال شهید مولوي عبدالباقي صاحب دنوموړي لار تعقیب کړه تردې چې دغه ولسوالي وروسته دامریکایانو په قتل ګاه او دامریکایي کتارونو په هدیره بدله شوه چې تراوسه ترینه اشغالګر په ارامه عبور نشي کولای .

ملا محمد فریدقیام چې اوس د نوموړي د ډلګۍ مسؤلیت لري او ډیره موده له شهید اغاصاحب سره په ملګرتیا کې پاته شوی دی د نوموړي دشخصیت په اړه وایي: شهید اغاصاحب بیساری تقوادار،حیاناک، مینه ناک او مخلص شخص و. دومره حیاناک و چې ما په څو کلنه ملګرتیا کې ترې بدالفاظ، ښکنځلې یا پوچې خبرې نه دي اوریدلي،هیڅا ته یي بدالفاظ په خوله نه راوړل، حتی مخالفینو او هغه دښمنان چې په جګړه ورسره بوخت و په بدو الفاظو یي نه یادول او نه یي ورته ښکنځل کول، اغا صاحب هر سهار د سورة یس او ماښام د سورة الملک وظیفه کوله او دایي په سختو شرایطو کې هم نه قضاء کوله .

مولوي عبدالصمد وزير داغاصاحب د مرستيال شهيد مولوي عبدالباقي له قوله وايي: يو وخت چې په کندز کې د بالاحصار سره نږدې د برج برق په سيمه کې اوسيدلو يوه شپه چې ملګري ويده شول خو زه ويښ وم ، اغاصاحب له ځايه راپورته شو، غوړ يې ونيو او يوه خوا بله خوا يې وکتل کله چې پوه شو چې ټول ملګري ويده دي، نو له ځايه ولاړ او بهر ووت.

مولوي عبدالباقي وايي له ځنډ تيرولو وروسته مې ورته سودا شوه چې اغاصاحب چيرته لاړ، نو زه هم پسې ورووتم، بهر مې ټول ځايونه پسې وکتل خو پيدا مې نکړ، انديښنه مې لا ډيره شوه، او نيت مې و چې ملګري راويښ کړم ترڅو د اغاصاحب درک ولګوو، وروسته مې هسې يوې اضافه کوټې ته چې لرګي په کې پراته و وروکتل، ګورم چې اغاصاحب همدلته د لرګيو په کوټه کې د تهجد په لمانځه ولاړ دی،ما چې بتۍ ورته رڼا کړه ، نو ومې ليد چې پټکی يې په غاړه کې ول ول پروت دی، او له سترګو يې اوښکې بهيږي او په عبادت کې غرق دی .

مولوي وزير زياتوي: د اغاصاحب بل صفت د ملګرو خدمت او خاکساري وه. سره له دې چې نوموړی له پيله تر پايه زموږ مشر و، خو د اطاق خدمت لکه ديګ پخول، مينځل او نور خدمت به يې په خپله کاوو او په دې کار کې هيڅوک ترې وړاندې کيدای نه شوای. نوموړي وايي په جهادي جريان کې به چې کله موږ د شپې د پيره داري تقسيم اوقات جوړاوو او هر ملګري ته به مو يو ساعت پيره ليکله، اغا صاحب ته مو هميشه ۳ ساعته پيره ليکله ځکه نوموړي په ډيره خوښي دغه جهادي دنده سرته رسوله .

ملا محمد فريد قيام وايي: شهيد اغاصاحب سره له دې چې مشر و، خو هيڅکله يې متفاوت چلند او ګوزاره نه کوله، ځان يې تر هيچا لوړ نه باله نه يې کوم د برترۍ خواهشات لرل بلکې هميشه يې دملګرو سره برابره عادي ګوزاره کوله .

رحمه الله تعالی

د شهيد ملا روزي خان عاکف ژوند او کارنامو ته کتنه

ليکنه : ملا احمدالله وثيق

زوکړه او زده کړې يې :

شهيد ملا روزي خان عاکف په کال (۱۳۵۴ هـ ش) کې د زابل ولايت دنوبهار ولسوالۍ دمشيزو په کلي کې دحاجي صالح محمد په دينداره او جهادي کورنۍ کې دې فاني نړۍ ته سترګې پرانيستې، لومړنۍ زده کړې يې په خپله سيمه کې دکلي پر ملا امام پيل کړې وروسته د زابل دشاه جوی ولسوالي دموسی زو او ګاګرۍ په سيمو کې په زده کړو بوخت شو، دنورو زده کړو لپاره يې د پاکستان دبلوچستان ايالت دکوټې ښار ته سفر وکړ هلته يې په مختلفو ديني مدرسو کې له جيدو علماء کرامو څخه زده کړې ترلاسه کړې.

په ۱۹۹۴ ميلادي کال کې چې دشراو فساد په ضد دطالبانو اسلامي تحريک پيل شو،ملا روزي خان چې لا له وړکتوبه يې له جهاد سره مينه درلوده، له طالبانو سره ملګری شو له همدې امله يې زده کړې نيمګړې پاته شوې، نوموړی دشهادت تر وخته په جهادي فعاليتونو کې مصروف پاته شو او تر اخره يې فرصت ونه موند چې خپلې ناتمامې زده کړې تمامې کړي.

دطالبانو په اسلامي تحريک کې شموليت او مبارزه يې :

په ۱۹۹۴ ميلادي کال کې هغه مهال چې په افغانستان کې د ټولنيز هرج و مرج او فساد د ورکولو په موخه دطالبانو اسلامي تحريک قيام وکړ ، شهيدملا رزوي خان عاکف دغه مهال تازه ځوانۍ ته رسيدلی و، چې له جهاد او خدمت سره دزياتې مينې له امله دطالبانو له يوه ګروپ سره ملګری شو، لومړی دکندهار مرکز ته لاړ اوله هغه ځايه دطالبانو په تشکيل کې دشاوليکوټ ولسوالۍ ته ولاړ او هلته يې دملا

عبدالرحمن تر مشرۍ لاندې په وسلوال جهاد پیل وکړ،دکندهار ولایت دبشپړې فتحې وروسته نوموړي په مختلفو وختونو کې له مجاهدینو سره یوځای دګرشک،دلارام ،فراه رود او همداسې د فراه ولایت د آب خورما سیمې په سختو جګړو کې برخه واخیسته، نوموړی په یادو جګړو کې دخپل شهامت او ددښمن په وړاندې دمیړانې او دلاورۍ په ښودلو سره دمجاهدینو ترمنځ د یوه زړور او مدبر مجاهد په حیث مطرح شو او دهغه مهال دجنګ دلومړیو کرښود قومندانانو شهید ملا محمد اخند،شهید ملا رحمت الله اخند او نورو د اعتماد او توجه وړ وګرځېد.

دجنوب لویدځو ولایاتو په استقامت کې دجنګ په لومړیو کرښو کې له خدمت ترسره کولو بعد نوموړی له اوږدې مسافرۍ وروسته په زابل ولایت کې خپل کور ته راستون شو له خپلو قریبانو سره دلږ وخت تیرولو وروسته نوموړی دخپلې ولسوالۍ (نوبهار) له مجاهدینو سره یوځای په تشکیل کې دمیدان ښار پر لوردجنګ لومړیو لیکوته ولاړ .

هغه مهال چې طالبان دمیدان وردګ ولایت په مرکز میدان ښار کې دشر او فساد له ټوپکیانو سره په جګړه بوخت وو دجګړې په لومړۍ دفاعي کرښه کې ترټولو ستراتیژیکه نقطه او مهمه امنیتي پوسته د(کوه قرغ)سنګر و چې ساتل یې ډیرمشکل او خطرناک و،د کوه قرغ پوسته به همیشه ددښمن ترسختو ګذارونو او مخامخ تعرضونو لاندې وه،شهید ملا روزي خان دخپلو ملګرو په شمول ددې مهم سنګر په ساتلو کې ډیر دپام وړ رول درلود، دکوه قرغ پوسته په داسې یوه موقعیت کې قرار درلود چې کله به مجاهدینو دې پوستې ته اکمالات کول دښمن په ډیره اسانۍ سره په رسا توګه ویشتلای شوای، له همدې امله دورځې ډیر کم له دې لارې دموادو انتقال ترسره کیده،خو ملا روزي خان به په جرأت او میړانه په رڼا ورځ یادې پوستې ته دباپیور(ډاټسن) موټر په مټ اکمالات کول. نوموړي دمیدان ښار په کوه قرغ،جلریز او ارغندۍسیموپه سختو جګړو کې برخه واخیسته،او کله چې په ۱۳۷۵هـ ش کال په مني کې دکابل دنیولو لپاره له دوو استقامتونو(جلال اباد او میدان ښار) څخه عملیات

پیل شول شهید ملا روزي خان عاکف دهغو مجاهدینو په تشکیل کې و چې دارغندۍ له لارې دکابل ښار ته ننوتل.

دکابل له سترې فتحې وروسته مجاهدین دپروان ولایت په لور وخوځیدل،شهید عاکف چې څو میاشتې مسلسل یې د جهاد په لومړنیو کرښو کې تېرې وې، دڅه وخت استراحت کولو لپاره خپل کور ته دتلو اراده وکړه ،دشهید عاکف نږدې ملګرى ملا عبدالاحد جهانګیر وال وايي ،شهید عاکف له کابله لومړی کندهار ته راغی،په دې وخت کې په پروان کې دمخالفینو له لوري شدید تعرضونه پیل شول طالبانو له پروان نه عقب نشیني وکړه او دکابل ښار حدودو ته جګړه راورسیده. شهید عاکف چې کله په کندهار کې له دې وضعیت څخه خبر شو د مسؤلیت داحساس له مخې یې کور ته تګ پريښود،په کندهار کې له یوې شپې تیرولو وروسته یې بیرته دکابل په لور حرکت وکړ او دجنګ لومړۍ کرښې ته ولاړ.

دکابل له فتحې څه موده وروسته نوموړي دقرغې داتمې فرقې په تشکیلاتو کې چې قومنداني یې د ملا امیرخان حقاني په غاړه وه جهادي خدمت پیل کړ چې ډیر وخت به په شمالي کې دبګرام په استقامت دجنګ دلومړۍ کرښې دمهمو نقطو دساتلو او نیولو په عملیاتو کې بوخت و.

په ۱۹۹۷ میلادي کال چې کله د طالبانو یو ستر لښکر د سالنګ په تونل د شمال خواته ووت، بغلان او کندز یې ونیول، ملاروزي خان عاکف په همدې عملیاتو کې هم برخوال و، وروسته چې کله همدغه مجاهدین په پلخمري اوکندز کې محاصره شول نوموړي په ډیر متانت له خپلو نورو ملګرو سره یوځای ددښمن په وړاندې مقاومت وکړ، په دې وخت کې ۱۷ ځله یو په بل پسې ددښمن له لوري قوي تعرضونه وشول چې د ټولو په دفاع کې ملا روزي خان له نورو مجاهدینو سره یوځای برخه درلوده او مهم رول یې لوباوه. د نوموړي یو نږدې ملګری ملا سلیمان اغا بهیر کیسه کوي، دپلخمري د رباټک په سیمه کې دښمن قوي تعرض وکړ، یوشمیر مجاهدین ددښمن په منځ کې محاصره پاته شول،ملا روزي خان چې دا حالت ولید،د مرمیو په باران کې یې خپل

بایفور موټر مخامخ ددښمن په عسکرووروځغلاوه او ددښمن په منځ کې یې جګړه پیل کړه،محاصره ماته شوه دجګړې په میدان ددښمن د۱۸ تنو جسدونه پاته شول او وسلې یې غنیمت شوې.

د شمال له فتحې وروسته نوموړي په بلخ کې د یوې ۸۰۰ کسیزې ضربتي قطعې د مشر په حیث دنده اجراء کوله چې د مخالفینو دغلچکي بریدونه مخنیوی یې کاوه،ملا اسدالله واسر وایي: مخالفینو د بلخ او سمنګانو له جنوبي غرنیو سیمو غلچکي بریدونه کول، خو مجاهدینو به په ډېر سرعت سره دفع کول،د همدې ساحې په شولګره، دره صوف،آق کوپرک او نورو سیمو په په دفاعي جګړو کې د امریکایي یرغل او بمبارونو دپیل ترمهاله ملاروزي خان اخند د یوه فعال مسؤل په حیث برخه درلوده .

د امریکایانو یرغل او په وړاندې یې مسلح جهاد

د ۲۰۰۱ میلادي کال د روژې په میاشت کې د اسلامي امارت دمجاهدینوترعقب نشینۍ وروسته چې له اکثرو سیمو مجاهدین ووتل ملا روزي خان عاکف هغه مهال هم په خپله سیمه کې فعال پاته شو له خپلو مسلحو مجاهدینو سره یوځای په جهادي فعالیتونو اودخپلو اسلحو او پوځي وسایطو په خوندي کولو او ساتلو بوخت و. هغه مهال مي شهید ملا روزي خان عاکف ولیددخپلو وسایلو په اړه یې راته داسي وویل: ((په دې وروستیو کې مي لوي ملاصاحب (امیرالمومنین ملا محمدعمرمجاهد)ولید هدایت یې راته وکړ چې وس دي کیږي یو ټوپک لا هم چاته ورنکړې نور ته پوه شه او کار دي)دملا صاحب دامر مطابق مې الحمدالله ټول پوځي وسایل اووسایط خوندي کړي او دوخت انتظار کوم)).راقم الحروف

۲۰۰۲م کال په افغانستان د امریکایي یرغل لومړنی کال و، دا کال د سختو مایوسیو،خپګانونو او مصائبو کال و، امریکایي یرغل په اوج او موج کې و،په ځمکې آن تر کلیواو اطرافي سیمو پورې دیرغلګرو ازادانه ګزمې ګرځېدې او د اسمان مخ د امریکایي الوتکو ګشت و ګزار نیولی و، کفري ایتلاف خپل ټول پوځي زور نمایش ته وړاندې کړی و،او اولس د سختې مایوسۍ او حیرانتیا سره مخامخ و.

خو په هماغو امتحاني شیبو کې د هیواد په ګوټ ګوټ کې یو شمیر باعزمه زلمیو د حوادثو له سیلاب سره مقابله وکړه، عزم یې متزلزل نه شو او د خپل جهادي مسیر دتعقیب او بیا سمبالتیا لپاره لاس په کار شول، په دې زلمیو کې په زابل ولایت کې ملا روزي خان عاکف هم و، چې دامریکایي یرغل په وړاندې له مقدمو جهادي مخکښانو څخه شمیرل کیږي.

ملا سلیمان اغا بهیر چې د اشغال په وړاندې د وسلوالې مبارزې په پیل کې له ملا روزي خان سره ملګری و وایي: دامریکایانو لخوا دافغانستان داشغال په لومړیو کې یوه ورځ حاجي ملا رزوي خان یو شمیر مخور او بانفوذه کسان راغونډ کړل او له خپلې جهادي ارادې یې خبر کړل وروسته یې له مجلس نه وغوښتل چې په دې اړه ستاسو څه نظر دي،دمجلس له یوه سر نه نظرونه پیل شول او تر پایه ورسیدل اکثریت په دې نظر وو چې اوس دستي دوسلوال جهاد لپاره زمینه نه ده مساعده دمجلس د وروستي کس دنظر تر اوریدلو وروسته ملا روزي خان ماته مخ را واړاوه چې ستا څه نظر دی ، زه چې دمجلس دبرخوالو مایوس کن نظرونو زړه نازړه کړی وم چندان مثبت جواب می ورنکړ، ملاروزی خان کرار وخندل او راته یې وویل: پوښتنه کوم ، چې نور هیڅ څوک نه وي راسره او زه په یوازي تن راولاړشم زموږ وطن ته دراغلو غاصبو کفارو په مقابل کې دا خپل سر قرباني کړم شهید بلل کیږم ؟ زما مرګ خو به نه خرابیږي ؟ ما ورته وویل نه هیڅ کله نه. نوموړي سم دستي خپل ټوپک اوږې ته کړ له مجلس نه یې اجازه راواخیسته او ماته یی ویل راځه، په موټر سایکل سپاره شولو ترښه ډېره مو هیڅ ړغ نه و وروسته نوموړي دراتلونکو پلانونو په اړه بحث پیل کړ.

ملا روزي خان عاکف ترټولو لومړی وسلوال برید د۲۰۰۳ م کال په اوایلو کې دزابل ولایت دنوبهار ولسوالۍ په مرکز ترسره کړ، ولسوالي یې په بشپړه توګه فتح کړه ګڼ شمیر وسایل یې په غنیمت ونیول. له دې کامیاب برید وروسته دښمن غوښتل چې دنوبهار ولسوالي بیرته ونیسي په سهار یې دزابل له مرکز کلات او کندهار ولایت نه ستره قوه دنوبهار ولسوالۍ په لور راغله، مجاهدینو دسپیره سنګ په سیمه کې ورته

کمين ونيو،ټوله قوه يې بيرته په شاه کړه او دولسوالۍ مرکز ته ونه رسيدل.دا په زابل او ګاونډيو ولايتونو کې ترټول لومړی وسلوال بريد او بريا وه چې مجاهدينو ترلاسه کړه.دوهم بريد دسپيرسنګ په سيمه کې دګوډاګۍ اداري په عسکرو ترسره شو، څو ورځې وروسته دسرخکان دلودينو په سيمه کې د زابل دامنيه قومندانۍ پر عسکرو وسلوال بريد ترسره شو چې په نتيجه کې يې يو عسکرووژل شو دعبدالخالق په نوم يو قومندان ژوندی ونيول شو.دې بريدونو په خپل وخت کې دحالاتو نامساعدتيا ته په کتو خورا ډير اهميت درلود،ځکه په دې سره په سيمه کې دمجاهدينو موجوديت ثابت شواو ددښمن غرور يې ختم کړ هغه ډار او دهشت چې په سيمه خپور و دخلګو له زړونو ووت.دې غيرمتوقعه پېښو ددښمن پښې ولړزولې، هغو سيمو ته چې به عسکر په ډير اطمنان تلل مخه يې ونيول شوه.

په ۲۰۰۳ ميلادي کال کې دکابل کندهار په لويه لار دتازي په سيمه دګوډاګيو عسکرو په قوي پوسته دشپې له مخې پراخ وسلوال بريد ترسره شو، په دې حمله کې دشهيد ملا روزي خان ترځنګ دزابل يوشمير جهادي قومندانو (شهيد ملا محمدګل بشير،شهيد ملا نذيراخنداو ملا احمدالله منصور)هم برخه درلوده دبريد عمومي قومنده دشهيد ملا روزي خان په غاړه وه .اسدالله واسر چې په دې حمله کې له ملا روزي خان سره ملګری وو وايي، هغه شپه حاجي صاحب (ملاروزي خان) مجاهدين په دريو برخو تشکيل کړل يوه ډله مجاهدين په کمين کې وو دوهمه ډله د وسائطو او شاته دوتلو دلارې دحفاظت لپاره وګمارل شوه دريمه ډله پر پوسته باندې دتعرض لپاره تعين شوه چې ددې وروستي ډلې مشري د ملا روزی خان په غاړه وه، لومړی څو ملګري پوستې ته ډير نژدې ورغلل او د بي ايم يک مرمۍ يې پوستي ته نصب او فير کړه مرمۍ په خپل هدف رسا ولګيده ، له دي سره سم مجاهدينو پر پوسته تعرض پيل کړ، کله چې موږ پوستې ته ورسيدو ملا روزي خان عاکف تر موږ مخکې پوستې ته رسيدلی و وروسته دکمين ملګري پوستې ته پر راروانو کومکي عسکرو هم بريد وکړ

په دې کاميابو عملياتو کې ۱۴ عسکر ووژل شول،۷ تنه ژوندي ونيول شول،دوه موټر تخريب شول يو مو غنيمت کړ .

دا عمليات دکابل کندهار په لويه لار دسړک پر سر ترسره شول نو ځکه يې له جزياتو عام خلګ هم خبر شول او دې پيښې هغه مهال ډير مطبوعاتي انعکاس درلود.

د ۲۰۰۳ ميلادي کال په وروستيو کې د زابل د شاه جوی ولسوالۍ په مرکز او امنيه قومندانۍ پراخ وسلوال او پروګرامي حمله ترسره شوه ،دشاه جوی ولسوالۍ په ولايت کې ترټولو مهمه او ستراتيژيکه ولسوالۍ ده چې دکابل کندهار په لويه لار پرته ده، دښمن يې هميشه د ساتلو ډير زيات کوشش کوي .په ولسوالي له دوو لوريو بريد ترسره شو،دحسن کاريز له خوا قومنده دملا روزي خان په غاړه وه او دارغنداب سرک له لوري قومنده دمولوي محمدعالم مسوليت و.په دې حمله کې ددښمن ګڼ شمير عسکر ووژل شول دمحمدجمعه په نوم يو قومندان ژوندی ونيول شو.

په ۲۰۰۴ ميلادی کال کې دکابل کندهار په لويه لار کلات ته څيرمه دکابل اداري د زابل د والي خيال محمد حسيني په موټريز کاروان مخامخ بريد ترسره شوچې له امله يې ګڼ شمير امنيتي پوليس مړه او ژوبل شول او يو شمير يې ژوندي ونيول شول خپله والي له بريده روغ ووت. له دي بريد وروسته دښمن سخت تعقيب پيل کړ امريکايي ځواکونو دملا روزي خان او ملګرو دنيولو لپاره سختي چاپې پيل کړې .

شهيد ملا روزي خان د ۲۰۰۲ نه بيا تر ۲۰۰۴ م کال پوري دجهاد په هماغو لومړنيو امتحاني شيبوکې د خپلو حيرانوونکو کارنامو او کاميابو جګړو له امله ديوه پياوړي، منلي او بانفوذه طالب قومندان په حيث شهرت وموند. د زابل ولايت په ګڼو ولسواليو او دورڅيرمه ولايتونو غزني او کندهار په يو شمير ولسواليو کې يې ډير زيات نفوذ پيدا کړ. نوموړي وخت ناوخت په زابل سربيره دغزني په ناوه، مقر، او جنډه ولسواليو کې هم عمليات ترسره کول .

دیادو کلونو په موده کې دجهاد ساحې پراخې شوې او دجنوب په زیاترو ولایتونو کې داشغال په ضد جهاد او مقاومت گرم شو. د زابل ،کندهار،ارزگان او غزني مجاهدینو په همغږۍ او له یو بل سره په همکارۍ خپل جهادي فعالیتونه مخ ته وړل،ددې جهادي فضاء په رامنځته کیدو او سیمو په ازادۍ کې د ملاروزي خان اخند اساسي نقش و چې په لومړنيو سختو حالاتو کې يي جهادي مقاومت جاري وساته او دجهاد ولوله يې سرېدا ته پرېښوده .

دشهادت واقعه يې

شهيد ملا روزي خان په زابل او ورڅيرمه جنوبي ولاياتو کې داشغال په وړاندې دوسلوال جهاد له مخکښانو بلل کيده، دنوموړي په نوښت او جهادي فعاليتونو په يادو سيمو کې دجهاد ساحې پراخې شوې.له هغه پيله لا نوموړی ددښمن دسترگو اغزی ودهغه دله منځه وړلو،شهادت او يا ژوندي نيولو لپاره يې ډير زيات کوششونه او هڅې کولې،دنوموړي دکشف لپاره يې زيات شمير جاسوسان گمارلي و ترڅو دقيق موقعيت يې معلوم کړي.

کله چې په ۲۰۰۴ م میلادی کال کې دسیوري ولسوالۍ په مربوطاتو کې دامريکايي ځواکونوپه قطار چاودنه وشوه په دې چاودنه کې دنورو پوځيانو ترڅنگ يو لوړ پوړي امريکايي افسرـ چې (ډان) نوميده هم ووژل شو، له پيښې وروسته له مطبوعاتو سره په خبرو کې ملا روزي خان ديادې حملې مسوليت ومانه،ملا سليمان اغا بهير وايي چې له دې پيښې وروسته حاجي روزي خان ته امريکايي ځواکونه ډير زيات متوجه شول اودهغه دله منځه وړلو لپاره يې مسلسلې چاپې ووهلې، له څلورو سختو يرغليزو چاپو نوموړی ژوندي ووت.ملگرو مشوره ورکړه چې د څه وخت لپاره سيمه بدله کړي او لږ ځان گوښه کړي.

دخدای دلارې د سپيڅلي او پاک زړي مجاهد ملا روزي خان چې دجهاد په لار کې شهادت يې دژوند ترټولو ستر ارمان ووبالاخره د ۲۰۰۴ م کال داگست په ۲۹ نيټه غرمه مهال دشاه جوي ولسوالۍ مربوط د(خړ دوزي)په نوم کلي کې په يوه کور کې له

يوه بل ملگري سره ناست و، امريکايي ځواکونو يو ناڅاپه دهوايي او زميني ځواک په مټ پرې چاپه ووهله او نوموړی يې محاصره کړ. دخړدوزي دکلي يو کليوال دخپلو سترگو ليدلی حال داسي بيانوي: کله چې دالوتکو ږغ شواو په لري فاصله کې يې دورې وهلې، ملا روزی خان په خپل کله کوف ماشين غوټه کړه او چانټه يې وترله،ملگري ته يې وويل ته ټوپک وغورځوه په کلي کې چيرته ځان پټ کړه ما په خپله مخه پرېږده،ملا روزي خان کلي ته نژدې غره ته مخه کړه، دکلی په منځ کې کليوالو را ايسار کړ او مشوره يې ورکړه چې د اوبو دکاريز څاه ته دې کوز شي، ملا روزي خان وويل چې زه امريکايانو ته ځان ژوندی په لاس نه ورکوم تاسو ځانونه خوندي کړي ما او کار سره پريږدئ.دغره خواته په ختلې نرۍ لار باندی رهي شو او ډير په اطمنان روان و، امريکايي الوتکو زيات شور جوړ کړی و او په نوموړي يې دگازي گرنيټونو گزارونه کول، کله چې نوموړی دغونډۍ سره ته پورته شو هلته يې ددو لويو ډبرو په منځ کې سنگر ونيو، دده لور ته په څلور ټيره موټر سايکلونو کې په ور روانو امريکايي عسکرو يې ډزې کولې دې متقابلو ډزو تر ډيره پوري دوام وکړ د نوموړي په ډزو باندی يوشمير امريکايي عسکر ولگيدل چې نورو عسکرو دکلی په سر کې يوې کنډوالې ته په ځولۍ کې راوړل . وروسته د محاصرې کړی ورو ورو پرې راتنگيدله يو شمير عسکر دشاطرف ته ورسره راوگرځيدل، په ملا روزي خان يې ډزې وکړې او په شهادت يې ورساوه. انا لله وانا اليه راجعون.

وروسته امريکايي عسکرو دنوموړي جسد له غره نه را کښته کړاو په هليکوپټر الوتکه کې يې له ځانه سره انتقال کړ.دنوموړي جسد ترشلو ورځو پوري امريکايي ځواکونو په باگرام هوايي آډه کې ساتلی و له شلو ورځو بعد يې دسيمې دخلگو دډير اصرار له امله سپين ږيرو ته وسپاره او دغه د صليبي تاړاک پر ضد مبارزې مخکښ اتل د نوبهار ولسوالۍ ته څيرمه دمشيزو په کلي کې خاورته وسپارل شو.

د شهيد ملا روزي خان د شخصيت په اړه: د افغانستان د اطلاعات او کلتور او معارف پخوانی وزير ملا اميرخان متقي چې په ۱۹۹۷ م کال کې دسالنگ له لاري

شمال ته د اوښتو طالبانو سره يوځای او دکندز د محاصرې عينی شاهد و،د ملا روزي خان جهادي فعاليتونه او له جهاد سره شوق يې له نيژدې په خپلو سترګو ليدلی او څارلی،ددښمن په وړاندې دهغه مهال په تعرضونو کې دنوموړي،دپوره ميړانې،پوځي نبوغ او هوښيارۍ يادونه کوي، همدا راز د امريکايي اشغال په وړاندې دجهاد په شروع کولوکې دشهيد ملا روزی خان عمده رول د قدر وړ بولي،نوموړی دشهيد عاکف دشخصيت په اړه خپل نظر په لنډو ټکو کې داسې څرګندوي:

په پلخمري اوکندز کې دمحاصري او مقاومت شپې ورځې واقعا دتکليف ،ستړيا او فشار له اړخه کم ساري وې چې هرچاپې دبرداشتولو توان نه درلود، ملاروزي خان اخند چې په هغه وخت کې په عمر هم کشر و خو ثبات او لوړ مورال يې ديوه ډيرپاخه او تجربه کاره شخصيت په ډول و. نوموړي له دې سختو حالاتو سره خورا په ورين تندي برخورد کاوه هغه داتکاليف اصلا تکليفونه نه بلل زما يې دا وړتياډيره خوښيده چې په کوم طرف به سختي وه ،ددښمن فشاربه واو په ده به مو ژغ وکړ خورا په چټکي او خوښۍ به فورا هغه لوري ته روان شو اودخطرپروايې نه کوله بل داچې دالله دلاري ديوه مجاهد ترټولو ممتازه خاصه بايد ښه اخلاق وي شهيد ملا روزي خان له دې امله هم الله تعالی په لوړ انعام نازولی و.

تکړه ليکوال او شنونکی مولوي عبدالرحيم ثاقب چې له ملا روزي خان سره يې ډيرځله ليده کاته شوي، د نوموړي په اند شهيد ملا روزي خان دامريکا يی اشغال په ضد دجهاد او مقاومت مشهوره او تاريخ سازه څهره ده نوموړی زياتوي: شهيد ملاروزی خان يوځوان نوښتګر شخصيت وه چې په ښکلي جهادي څيره کې يې تربل هرڅه زيات دپوځي نبوغ او زکاوت نښې څرګندوي ، ماچې به کله هم نوموړی شهيد ليدو، د ده په ليدو به مې په زړه کې جهادي عزم او همت را تازه کيدو ، هغه مهال چې د غربي ميډيا د تبليغاتو په مټ صليبي ځواکونه د نړۍ بې سياله فاتحين بلل کيدل او د دوی په مقابل کې دريدل يواځې له خپل ژوند سره دلوبو کولو په معنی و شهيد ملاروزي خان په خپل جهادي همت او شجاعت سره عملاوکړای شول چې افغان

ولس ته د يرغلګرو په مقابل کې دبريمنې مقابلې روحيه ورکړي . د صليبي يرغلګرو په خلاف د جهاد ابتدايي مراحل ډير تاريخ جوړوونکې حساسې شيبې وي چې اساس يې د شهيد عاکف په څير د غيرتي سرښندونکو غازيانوپه فداکاريو او قربانيو ښودل شوی دی.

د اسلامي امارت وياند ښاغلی ذبيح الله مجاهد وايي :

دشهيد ملا روزي خان له نامه سره هغه مهال آشنا شوم چې دطالبانو داسلامی تحريک ځواکونه په ميدان ښار کې دشر او فسادله مليشو سره په جګړه بوخت و، د کوه قرغ په استقامت به اکثره وخت دې ته اړتيا پيداکيدله چې مجاهدين د دښمن په مرکزونو او پوستو تعرضي بريدونه وکړي ، ددغو بريدونو په جريان کې به د ميدان ښار د خط ټولو مجاهدينو خپله ونډه اداکوله په دغو جګړوکې به ځينې مجاهدين چې خورا زړور ، باتور او ميړنې معلوميدل له يوبل سره اوږه په اوږه دتعرض په هيله روان و ، تور او نوي ثقيلان (پيکا ماشينګن) به ورسره وو او دبريد په لور به يې قدم واهه، په دغو کسانو کې زما په ياد پاته ملګري يو هم دزابل ولايت مشهور قومندان ملا روزي خان ، ورسره بل مشهور دلګی مشر ـ ملابسم الله سحر او دپکتيا ولايت دزرمت اوسيدونکی (جګ) ملا نذير اخند و، دغو دريو ملګرو به په خپل منځ کې خورا مينه او صميميت لاره، له ملا روزي خان سره دلږ اوږدې زمانې لپاره هغه زمانه شناخته پاتې شوم چې دکندز په ولايت کې دلومړي ځل لپاره طالبان محاصره شوي وو. په دې مهال شهيد ملار وزي خان اخند دکندز په بالاحصار او ورنه لاندې نيږدې مرکزونوکې له خپلو ګڼ شمير طالب ملګرو سره اوسيده او وخت په وخت به يې د محاصرې به زمانه کې کله يو خوا او کله هم بله خوا ددښمن دتعرضونو مخنيوې ته دانګل او په ډير اخلاص يې جهادي خدمت کاوو. کله چې خبره امريکايي يرغل ته ورسيده نو د دوهم ځلي جهاد په پيل کې مې بيا دملاروزي خان اخند نوم د زابل په ولايت کې واوريده چې دميړانې ملايې تړلې او له يرغلګرو سره په جګړه بوخت ده، نورهغه صفات چې دده د لاډير متانت او لا قهرمانۍ په اړه اوريدل شوي بيخي زيات دي کوم شی چې زه

زيات متاثر کړم هغه دا و چې يوه مخلص ملگري راته دشهيد ملا رزوی خان کيسه کوله، چې يو چاترينه پوښتنه وکړه چې ډيره ښه ځواني دې ده نو که جهادکوي شهيد نشي ؟ وايي ده ورته په ځواب کې وويل چې(زما هم دا خوښه ده چې خداي راکړې ښه ځواني بيرته دالله په لاره کې قرباني کړم) .

له پورته ويناڅخه دده نيت ، خلوص او له الله تعالي سره مينه څرگنديږي .

شاعر او ليکوال ملا راز محمد ساقيار چې شهيد عاکف يې له نږدې پيژاند، په سنگر او يو شمير سفرونو کې ورسره ملگری شوی، دنوموړي په اړه وايي، ملا روزي خان دجنگ په ميدان کې دقهرماني او فداکاري ترڅنگ دنورو گڼو عالي صفاتو درلودونکی و،دښايسته صورت او سيرت،لوړو اخلاقو او متواضع طبيعت د درلودلو له امله يې دخلگو په زړونو کې ځاي پيدا کړی و،دمختلفو قومونو او مختلفو ژبو مجاهدين(عرب،ترک، او ازبک) ورسره ملگري وو چې ترخپله وسه يې کوشش کاوه چې له ټولو سره په شناخت او علاقه کې مساوي گوزاره وکړي. په وروستي ځل چې بيا په هغه موده کې پسې شهيد هم شو ترشپږ مياشتې زيات وخت مسلسل له مجاهدينو سره په سنگر کې پاته واو دشهادت په شوق يې وخت تيراوه.نوموړی دجهاد په کارونو کې خورا زيات جدي سړي وو.

ملا عبدالاحد جهانگير وال، داسلامي امارت دحکومت په مهال داميرالمؤمنين کاتب او سکرتردشهيد عاکف په اړه خپل نظر داسي څرگندوي:

شهيد ملا روزي خان له ښايسته ځواني او نيکو صفتونو سره سره يو استثنايي شخصيت، دلوړ فکر او عالي تدبير څښتن و، ټول فعاليتونه او تحرکات يې د اسلام، وطن او د اولس دخلگو په گټه و داسلامي نظام برپا کيدل او دهيواد ازادي يې تر ټولو غټ ارمان وو، او په دي لار کې شهادت يې ارزو وه،دده له شهادت وروسته رامنځ ته شوې خلا تراوسه پوري موږ ډکه نکړای شوه.

د يادوړ ده چې د نوموړي جهادي مرتبت له دې هم اټکلولای شو، چې امريکايانو يې دشهادت خبر ډير مطبوعاتي کړ،د نوموړي دشهادت په پيښه يې مستند فلم جوړ او نشر کړ،او د نوموړي جسد يې د دريو اونيو لپاره د بگرام په اډه کې ساتلی و، په هر حال شهيد ملاروزي خان اخند د سختيو او ناهيليو په تورتم کې هغه ځلنده ستوری و چې د ځوان جهادي نسل اميدونه يې تاند ساتل، په پای کې دا ستوری د شهاب غوندې د وخت په شيطان راپريوت او دخپل تن په بيه يې د وخت فرعون ته عبرتناک گوزار ورکړ.

ددښمن اعترافات

کله چې د زابل په ليرو پرتو ولسواليوکې داشغالگرو او کابل اداري فعاليتونه محدود شول،مجاهدينو ډيره توجه دکابل کندهار لويې لارې ته واړوله په دغه لاره د اشغالگرو ځواکونو په پوځي او اکمالاتي کاروانونو يې حملو ته زور وکړ په عمومي سړک يې پوره کنترول او واک پيدا کړ ډير وخت به دکابل کندهار عمومي لار دساعتونو لپاره دمجاهدينو دعملياتو له امله بند وه.دې حالت دکابل اداري چارواکي سخت په تنگ کړل له مجاهدينو سره ده څه تيرې بيري دخبرو کولو کوششونه يې پيل کړل. په دې موده کې يوځل علی احمد جلالي چې هغه مهال دکابل رژيم دکورنيوچارو وزير و، له ملا روزي خان سره يې ټليفوني اړيکه ونيوه او داسي يې ورته وويل، ته يو زړور افغان يې او ددې خاوري غيرت من بچی يې زه ستاسو په ميړانه وياړ کوم،ته دافغانستان يوه هستي يې په دې بې ځايه مقاومت کې خپل ژوند له لاسه مه ورکوه،که تاسو غواړئ چې له مقاومت نه لاس واخلئ ستاسو هرډول شرايط به ومنل شي او هرڅه امتياز به درکړل شي.

ملاروزی خان په ځواب کې ورته وويل: زه ستاسو ددې حسن نظر چې زما په اړه يې لری ستاينه کوم،بايد ووايم افغانستان اشغال شوی دی، وطن ته مو کفري لښکرې راغلې،اوس وخت په موږ او تاسو ټولو جهاد فرض دی،دخپل ځان په اړه به درته ووايم

ترڅو چې يو اشغالگر خارجي عسکر په افغانستان کې موجود وي زه به لـه جهـاده لاس وانخلم.

د کابل کندهار په لويه لار نژدې هره ورځ ددښمن اکمالاتي ټيلر اوټانکر تر بريـد لاندي راتلل او دروند مالي زيان ور اوښت، ملا دادگل مسلم وايي، يوځل دکابـل ادارې دغزني والي اسدالله خالد ملا روزي خان ته ټليفون راوکړ او ورته يی وويل، په اکمالاتي ټانکروو او لاريو بريدونه پريږدئ هره مياشت به يې په مقابل کې تاسو ته يو لـک ډالـر درکوو.خو حاجي ملا روزي خان ورسره ونه منله.

رحمه الله تعالی

❊ ❊ ❊

د شهيد مولوي نور محمد حقپال ژوند او کارنامو ته کتنه

ليکنه: مفتي ابومحمد حقاني

دختيځ نابغه او د اسلامي امت د وحدت ستر دعـوتگر علامـه سـيدجمال الـدين افغان ٧ څه ښه ويلي : (په شرق کې ميړونه او نوميالي چې ژونـدي وي، نـو مـړه دي، خو چې کله بيا مړه شي ،نو بيا ژونـدي شي))، دا رښـتيا خـبره ده، چـې زمـونږ پـه ټولنو کې دژونديو علمي ،جهادي اويا ټولنيزو شخصيتونو قدرنه وي او نه يې دسـتاينې او درناوې پاته څوک اړوي ،دوی دخلکو په منځ کې ورک وي او کـه کـوم علمـي اثريـا حماسي شهکاري يې ډگر ته راونه وځي، نـو څـوک يـې نـه پيـژني او نـه يـې څـوک پـه استعداد او وړتيا باندې وياړي، خو چې ومري او ددوئ له سترگو پناه شي، نو بيا پـرې نمانځغونډې جوړيږې ،مرثيي او شعرونه پرې ويل کيږي ،ژوندليکونه او آندليکونه يـې په يادليکل کيږي او دامهال خلکو ته ټولمنلې اجتماعي ستړه شي .

خبره مې د شهيد مولوي نورمحمد حقپال دميړانې او قهرمانۍ په اړه کوله، چـې دا فقيد شخصيت هم دداسې عجيبو او غريبو صفاتو خاوند و،چې زمـونږ غونـدې ډيـر نور ترې بي برخي دي ،دده دشخصيت دځانگړتياوو په باب زما معلومات ځکه بايد وي ،چې زه هغه مهال په (۱۹۹۱او ۱۹۹۲ميلادي)کلونوکې دپيښور دسپين جومات دجامعـه اسلاميه نعمانيه دپنځمې درجې طالب وم او نوموړی شهيد راسره په ځينوکتابونو کې يوځای و.

هغه وخت چې دروسانو ديرغل پر خلاف دجهادکلونه وو،نو شهيد حقپال صاحب دمرحوم مولوي محمديونس خالص رح ترقيادت لانـدې اسـلامي حـزب کـې د شـهيد انجنير محمود په اړوندو جبهاتوکې د يوه تاند او هڅاند مجاهدپه توگه پيژندل کيـده

او داړتیاوو په وخت کې به ترهر چا وړاندې دجهاد په مورچلونو کې ولاړ و،له پخوانه یې جهادي رزم او حماسي خوښیدې او له مورچلونو سره یې لیونۍ مینه وه.

زوکړه :

شهید مولوي نورمحمدحقپال دننګرهارولایت د خوګیاڼو ولسوالۍ دوزیرو دسیمې د(پیره خیلو)کلې کې د محترم الحاج خیرمحمد کره په (۱۹۷۰ز)کال کې وزیږیداو دژوند دستړتیاوو خاپوړې یې پیل کړې، کوچنی و ستر شو،بلوغ ته ورسید،دجهاد اوعلم له کرشمو نه یې خپله بهره واخسته او بالاخره په همدې سپیڅلې لاره کې یې خپله پاکه وینه څښتن تعالی ته نذرانه کړه .

زده کړه او فراغت :

شهید الحاج حقپال د خپل ځیږ او اغزن چاپیریال او هم د هجرت د ستونزمنو شیبو له زغملو سربیره له پیله خپلو اسلامي زده کړو ته ادامه ورکړه او لکه د هیواد دنورو علماوو په شان یې خپل ابتدایي درسونه دهجرت په دیار کې دپیښورپه مختلفو مدرسو کې ولوستل او له نیکه مرغه چې دوره حدیث یې په وتلي علمي درسګاه(جامعه دارالعلوم حقانیه اکوړه خټک)کې په (۱۹۹۳ میلادي)کال بشپړ او هماغلته یې همدا کال دپګړۍ تړلو مراسم ترسره او بری لیک ترلاسه کړ. تردې وروسته نوموړې هیواد کې د(۱۳۷۰او۱۳۷۵ش)کلونو ترمینځ دخپل کلي په یو مسجد کې دامامتۍ سپیڅلې دنده ترسره او ورسره په یو ه ځایي مدرسه کې د مدرس په حیث پاتي شواو خپل ځان یې لکه دنورو علماوو غوندې په داخلي جنګونوکې له تلویث او ککړتیا نه وژغوره ،ترڅو چې په میوند کې دطالبانو داسلامي تحریک سپین بیرغ رپانده او دا نوموړی شهید ددې ژغورنده کاروان دسرلښکرفقید لارښود ملامحمدعمر مجاهد **V** تر مشرۍ لاندې روان شو .

دطالبانو اسلامي تحریک سره ملګرتیا: هاغه وخت چې هیواد دداخلي ټوپکسالارنو،او مغرضوکړیولخوا دتجزیي او عدم ثبات له خطر سره مخامخ شواو

ناچاره دهیواد طالبانواو علماوودخپل ایماني او اخلاقي مسؤلیت پر اساس دشروفساد پر ضد پاڅون ته چمتو شول، له نیکه مرغه دامیرالمؤمنین ملامحمد عمر مجاهد رح په قیادت دطالبانواسلامي تحریک دکندهارپه افق کې ظهور وکړاو ترخوست ولایت پورې راورسید،نو هماغه وو،چې نوموړی قهرمان شهیدمولوي نورمحمد حقپال هم دخپل استاذمولوي محمد ظاهر نصرت په مشرۍ دیوې لویې ډلې مجاهدینو په شمول ددې تحریک سره په (۱۹۹۶ز)کال کې عملاًیوځای اوله مشرتابه سره یې بیعت وکړ،دتحریک دمشرانوحکم ته یې لبیک ووایه ،تردې چې دطالبانودقهرمان قوماند شهید ملا بورجان **V** په لاس ننګرهارفتحه اوفاتحې لښکرې دکابل تر ماهیپره پورې ورسیدې .

دندې او مسؤلیتونه :

کله چې دننګرهار ولایت دطالبانو داسلامي تحریک له خوا فتحه شو، مولوي محمدظاهر نصرت چې یو نظامي پیاوړی تجربه کار مجاهد و، دتورخم او سرحدي نظامي مرکزونو اوقطعاتو لپاره دعمومي مشر په توګه وټاکل شو. نو داوخت مولوي نورمحمد حقپال دنوموړې سره دهمکار او اعتمادي ملګري په توګه وظیفه ترسره کوله، دڅه مودې وروسته چې کله مولوي محمد ظاهر نصرت په شهادت ورسید، دننګرهارولایت دمسؤلینولخوا یې پر ځای مولوي محمدالله(وحدت) دعمومي نظامي مشر په توګه اومولوي نورمحمد حقپال د معاون په توګه وټاکل شول، شهید مولوي محمدالله وحدت به زیات وخت دهیواد په شمال کې دمخالفینو سره دمجاهدینو قومانده په غاړه لرله، نو څکه به مولوي نورمحمدشهید دلته دمعاون او سرپرست وظیفه ترسره کوله،دوخت په تیریدلو سره مولوي محمدالله وحدت دکابل سره نږدې د ګلدرې په سیمه کې په شهادت ورسید، اوپر ځای یې شهید مولوي نورمحمد حقپال وټاکل شو، نوموړی ددې سربیره شمالي جنګي کرښو ته دتشکیلاتو پر وخت څوځو ځله په مختلفو ځایونو کې دمسئول په توګه ټاکل شوی،همدارنګه دننګرهار ترټولو مهمه او ستراتیژیکه ولسوالي (دره نور) لپاره دولسوال په توګه توظیف شو، چې له

هغې وروسته دننګرهار دهسکې مينې ده بالا ولسوال وټاکل شو، ددې سربيره دننګرهار دولايت دمشرتابه لخوا وخت ناوخت دنظامي قطعاتو او غونډونو سرپرستي هم ترسره کړي. د(تورخم دشمشاد،د اقصی لوا دقوماندان په توګه،د ډکې دغونډاو لنډي خيبر) اونورو سرحدي قطعاتو دمسؤل په حيث يې هم مسؤليتونه ترسره کړي دي.

دامريکايانو لخوا پراسلامي امارت له يرغل وروسته دننګرهار دنظامي چارود مسئول په توګه تعيين اوپه هغو حالاتوکې يې دنوي انقلاب او صليبي اشغال پرخلاف دننګرهار په سيمه کې دجهاد دسپيڅلې مبارزې لپاره ځوانان وهڅول.

يوه نه هيريدونکې تاريخي حماسه :

د شهيد حقپال پر نورو حماسي اوجهادي وياړنوسربيره يې يوه لويه وياړنه او حماسه داده، چې مولوي نورمحمد شهيد په هماغوسختو شرائطو کې چې دامريکا صليبي مزدورانو په پوره زور سره دهر ډول مدرنو وسلو او جنګي الوتکوپه را الوځولو سره تاريخي (توره بوره) خپل هدف وګرځوله ،لکه څنګه چې ګومان کيده، چې شهيد شيخ اسامه بن لادن ۷ په (توره بوره) کې له خپلو ټولو عربو مجاهدينو سره محاصره دی او دښمن يوه لحظه هم دبمبار او توپونو څخه پرته نه پريښودله، مګر په هماغو سختو حالاتو کې مولوي نورمحمدحقپال دخپلو مجاهدينو سره دمرستې په موخه (تورې بورې) محاذته ورغی او دخارجي مجاهدينو دخوندي ايستلو لپاره يې لارې چارې برابرې کړي او دلوی خدای په فضل سره په خپل پلان کې بريالی او زيات مجاهدين او مشران يې لدې محاصرې روغ رمټ را ووتل ، تردې وروسته يې هم ديرغلګرو پرخلاف په نظامي ميدان کې په تدريجي ډول دافرادو اومجاهدينو په جلب اوجذب کې بې ساري خدمات انجام کړل او ډير فوائد پرې مرتب شول .

يو زوی او دوه شهيدان ورونه : د اسلامي امارت دسپين بيرغ تر قيادت لاندې شهيد مولوي نورمحمد حقپال ۷ خپل دوه ورونه او يو تنکی زوی دالله تعالی ددين لپاره نذرانه کړل. يو ورور يې (شهيد ملک عنبرګل) وتلی نظامي تجربه کار او

دده له شهادت وروسته يې دسيمې دمجاهدينو مشري په غاړه لرله،دامريکايانو په هوايي بريد کې په شهادت ورسيد. دويم ورور يې چې د زړ ورتيا او جرأت يوه نمونه وه شهيد قوماندان (ملا احمد حنيف) نوميده ،نوموړی په نظامي ميدان کې ديو ښه ملګري په ځای ولاړ و، د صليبيانو او هغوئ دمزدورانو د چاپې پر مهال شهيد شو.او په دې وروستيو کې يې اته لس کلن مشر زوی (طالب الحق) د داعشيانو سره په مخامخ جګړه کې په شهادت ورسيد،شک نشته چې دشهيد مولوي نورمحمد حقپال کورنۍ جهادپاله او داسلام لپاره دقربانيو زياتې بيلګې لري .

ځانګړتياوې:

په شهيد مولوي نورمحمد کې ديوه شريف او سنګين انسان ټول خصوصيتونه موجودو. په کوموصفاتو چې يو بشر د کمال پر پوړيو خيژي، څښتن تعالی هماغه ځانګړنې ددې شهيد په برخه کړي وي. نوموړی څومره چې ماپيژاند يومتواضع ،تقوی دار او فقيرمزاجه انسان و. دهرطالب ،مجاهداو ملګري مخکې به يې ښه چلند او تواضع وياړ باله ،تل به په خړو پړو جامو او ساده لباس کې ګرځيده ،دخپل ځان په باب يې داسې فکرنه کاوه، چې زه بايدهروخت ترنورو لوړ واوسم ،دجهاد سره مينه يې بله مهمه ځانګړنه وه ،دسبقونو تر څنګ به دجهاد په مورچلونو کې تل حاضر و . اجتماعيت او غوره اخلاق يې بله ځانګړنه وه ،الله تعالی ورته کريمه اخلاق ورکړي و او د خپلو ښو اخلاقو په وجه پر خپلو ملګرو ډير ګران و،نو په ټوليز ډول به وواېو چې ټول هغه صفات پکې څښتن تعالی ايښې و،کوم چې ديوه نيک انسان دتکامل لپاره اړين عناصر وي .

شهادت :

مولوي نورمحمدحقپال چې دجهاد په لاره کې دهيچا له دښمنۍ نه ډاريده او نه يې دچا د عداوت پرواکوله، له هغې وروسته چې ننګرهار او خوګياڼوکې يې جهادي بريدونه کول، نو ډاريدلي دښمن نور دده ژوند دخپل ځان مرينه بلله، نو هماغه و،چې نوموړی يې دهجرت ديار دپيښور دلطيف آبادپه سيمه کې په(۲۰۰۴زکال

دسپتمبرمياشتې په لومړۍ نيټه)په يوه ناځوانمردانه ظالمانه غلچکي بريد کې په شهاد ت ورساوه (انالله وانا اليه راجعون)

خاطرې اوآندونه:

حافظ مولوي عصمت الله (عاصم) دمولوي نورمحمد حقپال دميړانې، اطاعت او نورو صفاتوپه مورد کې داسې وايي : محترم مولوي نورمحمدحقپال روان جهاد کې زمونږ په لومړنيو ملګرو کې دی او له پيله يې دجهاد وسله راخستې او ترشهادته پورې يې بيا کښېنښوده ،عاصم صيب وايي : چې شهيد نورمحمد حقپال ډېر وفاداراو مطيع مجاهد واو په ورسپارل شويو دندو کې يې له پوره صداقت نه کار اخست،حقپال صاحب دشهادت ډېر هيله من وو، ،دنوموړي سره دملګرو او مجاهدينوداتفاق ډېره مېنه وه او ددې زيات ليوال و،چې اتفاق مينځ ته راشي ،دهيواد آبادۍ سره يې علاقه ډېره وه ،غوښتل يې چې وطن يې سمسور شي ، اطاعت او دمشرانو خبرې منل يې يوه ځانګړنه وه، ددې نه په غير نور داسې صفات پکې و، چې هغه دده د شخصيت محبوب جوړيدنې سبب ګرځيدلې و.

دافغانستان د نامتو علمي او جهادي شخصيت محترم مولوي محمد يونس خالص بابا زوی او دده ځا ی ناستی محترم(مولوي انوارالحق مجاهدصيب)چې دشهيد مولوي نورمحمد حقپال سره يې ملګرتوب درلود،دنوموړي شهيد په باب خپله خاطره داسې بيانوي: دامريکا په مشرۍ دکفارو له يرغل او اشغال څخه وروسته چې کله بيا ننګرهارکې دمجاهدينو نظم جوړيده، نو داسې يومتفق عليه شخصيت ته اړتيا وه، چې دننګرهار ټول طالبان او مجاهدين پرې راټول شي ،هماغه و،چې مشرانو زمونږ څخه مشوره وغوښته ،نو زمونږ په پيشنهاد او داکثريت په اتفاق د ننګرهار دجهادي دانسجام او تنظيم لپاره لومړنی مسؤل (شهيد مولوي نورمحمد حقپال)دامارت دمشرتابه لخوا مجاهدينو ته تعين شو.

دشهيد مولوي نورمحمد حقپال په اخلاص او قربانۍ دننګرهارټول مجاهدين قانع وو،نوځکه يې پر مشرۍ او مسؤليت هم کوم مجاهد اعتراض نه درلود. يوه بله

خاطره يې داده، چې کله ننګرهارکې امارت سقوط وکړ او په (توره بوړه) کې په عرب مجاهدينو سخته جګړه روانه وه ،نورمحمدشهيد هم لکه دننګرهار دنورو مجاهدينو په شان ددغه ميلمنو پالنه او ساتنه خپل اخلاقي اوديني مسؤليت باله او ددوئ ضياع يې دافغانانو اوبيا ننګرهاريانو لپاره تاريخي شرم ګاڼه، نو ځکه ځمکې ځای نه ورکاوه او په سيمه کې موجود و،ترڅو ددغه ميلمنوپه خدمت کې فعاله برخه واخلي ،هماغه و،چې په لويه کچه دخدمت موقع په لاس ورغله ،او دغه ارمان يې پوره شو او دهغوئ دحفاظت اوساتنې په لاره کې يې داسې خدمات ترسره کړل، چې دنوموړي اولاده او کورنۍ بايد پرې فخر وکړي .

مولوي نورمحمد حقپال زما ډېرخوږ ملګری و.

ملانيك محمد(رهبر)دشهيدمولوي نورمحمد حقپال کشر- ورور ،ځای ناستی او اوس مهال په ننګرهارکې دپوځي قطعاتو عمومي قوماند دی، نوموړی دخپل شهيد ورور په باب داسې وايي : هغه شپه به مې هيڅکله هيره نشي- ،چې دننګرهار دخوګيانوپيره خيلوکلې کې زمونږ په کور باندې توره شپه کې امريکايي اشغالګرو اوددوی غلامو عسکرو پداسې حال کې چاپه ووهله ،چې ددوی شمير سلګونه او هوايي جنګي الوتکواو زغروالو شوبلو يې بدرګه کوله. ما کتل چې شهيد مولوي نورمحمدحقپال او بل ورور شهيد ملک عنبرګل په ډېره ميړانه پر اشغالګرو حملې کولې ،مجاهده مور مې همداسخته شيبه دنورمحمد شهيد سره څنګ کې ولاړه وه او ورته به يې نه يوازې داويل چې روحيات مه بايله، زه درسره تر آخري سلګۍ پورې ولاړه يم او حتی مرمۍ يې هم ورته رسولې.همداشپه مې دريم ورور(ملااحمد حنيف) دکورپه حجره کې و، دجګړې په پيل کې ولګيداو ژوبل شو،مولوي نورمحمد شهيد غوښتل چې له دروازې نه يې کورته را دننه کړي ، خو هغه ورته ويل :چې زه خو هسې هم تللی يم (شهيد کيږم)ته مه راځه! کله چې مو له جګړې نه چې وروسته رادننه کړ،ګوروچې ملا احمد حنيف دشهادت جام څښلی و،ګرده شپه مو اشغالګرو سره له خپل کوره جګړه وکړه، ترڅو چې دسيمې نور مجاهدين مو مرستې ته راورسيدل ،دامهال ګورو،چې ملااحمد حنيف په سرو وينو کې

پروت دی ،خپل روح یې خپل لایزال څښتن ته سپارلی دی، په معجزانه ډول موددې شهید نه پرته دکور ټول غړې روغ رمټ او ژوندي پاتي شول .

د (ملنگ کاکا) په نامه دشهید حقپال یوبل مخکینی ملگری، دنوموړې شهید په اړه وایي : چې کله مولوي نورمحمد حقپال شهید په (۱۹۹۸ز)کال کې دشمالي په خطونوکې مسؤلیت درلود،نو بل وروریې ملا احمد حنیف ژوبل شو، نوموړی حقپال چې پخپله هم په مټ زخمي شوی و،نه یې غوښتل چې له خپل ټپ نه خپل زخمي ورور او نور ټپي شوي مجاهدین خبرکړي ،نوځان یې په څادر وتاړه او کابل کې روغتون ته دزخمیانو پوښتنې ته ورغی ،دامهال چې په لوړه روحیه پخپله هم زخمي او دزخمیانو پوښتنه کوي ،دننگرهار دهغه وخت دامنیه قوماندان مولوي احمد طه هم ورغلی و، ورته یې وویل چې زمونږ په ژوند کې دي تاخدای الله تعالی له موږ نه کموي،نو نوموړې شهید ورغبرگه کړه: چې که زه شهید شوم، نو دانور زمري وروڼه لرم چې دظالمانو خلاف به زما په پل پل ږدي ،ملنگ کاکا زیاتوي چې همداسې شول د مولوي صاحب وروڼو هم د جهاد لاره وپالـله .

ابوبلال انوري دشهید په باب وایي : مولوي نورمحمد حقپال V داستاذانواو مشرانو په خدمت کې له ډیر اخلاصه کار اخیست او هڅه به یې کوله، چې دمشرانو او استاذانو خدمت وکړي ، ترڅو یې دجهاد له سنگره راستون نه کړي.

پاتي ورثه:

شهید الحاج نورمحمدحقپال V ټول اوه وروڼه درلودل چې دوه ترې مشران او څلور ترې کشران وو، دنورمحمدحقپال رح په شمول ترې درې وروڼه شهیدان او یو وروړې په سعودي کې وفات شوی، چې فعلا یې درې وروڼه ژوندي دي ،د نوموړي شهید یوولس اولاده دي چې مشر زوی یې هم د شهادت په مرتبه فائز شوی دی.

رحمه الله تعالی

د شهید ملا راز محمد خنجري ژوند ته کتنه

لیکنه: قاري سعید

افغانستان د جهاد او خپلواکۍ ښښونکو مبارزو هیواد دی ددې هیواد د تاریخ تر نیمایي ډیره برخه له جهادي مبارزو جوړه ده. همدلته د نړۍ ډیر کبرجن طواغیت وهل شوي او له پښو غورځیدلي دي،په افغانستان کې د ناټو او امریکایي یرغلگرو له شکست سره په نړیواله سطحه دې هیواد ته د امپراطوریو قبرستان لقب ورکړل شوی دی.

په افغانستان کې چې د هر عصر کبرجن فراعنه له شکست سره مخ شوي او دې خطې او اولس ته یې تاریخي ویاړونه وربښلې نو دا ټول څه هسې مفت نه دي ترلاسه شوي، بلکې ددې هیواد مؤمنو اوسیدونکو سترې قربانۍ په ځان منلي دي، د ایثار او استشهاد سترې بیلگې یې ننداري ته وړاندې کړي دي ترڅو یې په پای کې کفري طواغیت له پښو غورځولي او اسلامي امت ته یې نجات بښلی دی .

د افغان اولس د حماسو،شهادتونو، قربانیو او ویاړونو کیسې دومره ډیرې او پراخې دي چې په ټولو احاطه شاید د کوم لیکوال د وس کار نه وي. دلته هرې کورنۍ شهید ورکړی،هر کور غازي درلودلی ،هره غونډۍ سنگر پاته شوې،په هره تړه د شهید وینې څڅیدلې او له هر گړنگه مستکبر یرغلگر را رغړیدلي دي. ددې لپاره چې ددې په ایمان سمبال اولس د قربانیو او رشادتونو حق مو ادا کړی وي،کله ناکله به د هیواد له لراوبر څخه د مشت نمونه خروار په حیث د یوه اتل او شهید سوانح درسره شریکوو،تر څو ددې مظلوم خو ویاړلي اولس د میړانې کیسه د تاریخ له حافظې هیره پاته نه شي.

دا دی دا ځل د هیواد یوې بلې ګوښې ته سر ورښکاره کوو، د هیواد په جنوب ختیځ کې پکتیکا ته ځو، هلته د یوه ګمنام اتل شهید ملا راز محمد خنجري یادونه راسپړو او د ددوو ښکیلاکونو په وړاندې د جهاد له کیسې یې ځان خبروو.

ملا رازمحمد خنجري

ملا راز محمد خنجري د حاجي خان محمد زوی د مرحوم لعل ګل لمسی په قوم پښتون- سلیمان خېل په ۱۳۳۵ هـ ش کال کې د پکتیکا ولایت د ډیلې ولسوالۍ په دشت لوړګي سیمه کې په یوه دینداره کورنۍ کې دې فاني دنیا ته سترګې رڼې کړې وې.

نوموړي په لس کلنۍ کې دیني زده کړې پیل کړې وې او تر ۲۲ کلنۍ عمر پورې یعنې تر هغه وخته چې کمونیستانو کودتا وکړه په دیني زده کړو بوخت و. نوموړي د غزني ولایت د مقر او ناوې په ولسوالیو کې د بادیني په سرحدي سیمه او نورو مختلفو سیمو کې په کلیوالو مدارسو کې دیني زده کړې ترلاسه کړې،کله چې د ۱۳۵۷ هـ ش کال په ثور میاشت کې په افغانستان کې کمونیستانو کودتا وکړه او په وړاندې یې په درست افغانستان کې مسلح جهاد پیل شو، ملا راز محمد خنجري چې دغه مهال تازه ځوان و، خپلې زده کړې یې وځنډولې او د کمونیزم په خلاف یې په وسلوال جهادپیل وکړ .

د کمونیستانو په خلاف جهاد

ملا راز محمد خنجري په لومړي ځل جهاد دپکتیکا ولایت د یوه جهادي قومندان سیدامیر تر مشرۍ لاندې پیل کړ. ویل کیږي چې ملارازمحمد په تانده ځوانۍ کې د جهاد لپاره د ټوپک پیداکولو وس نه درلود نوځکه یې یو خنجر اخیستی و چې تل به یې له ځان سره ګرځاوو د هماغه خنجر له امله نوموړي د خنجري لقب د ځان کړ، نوموړي په لومړي ځل په هغو عملیاتو کې شرکت وکړ چې د زابل د شملزو ولسوالۍ مربوط د درخت یحیا په سیمه کې د کمونیستی رژیم په یوه مرکز ترسره

شول. تردې وروسته نوموړي د زابل او پکتیکا په سرحدي سیمو کې په ډېرو عملیاتو کې برخه واخیسته او د خپل جرأت، بهادرۍ او جهادي مهارت له امله د خپلې سیمې په سطحه د یوه وتلي مجاهد په حیث مشهور شو .

د کمونیستانو په خلاف د پیل شوي جهاد درې یا څلور کاله به پوره شوي و، چې نوموړی د مرحوم مولوي محمد نبي محمدي په تنظیم حرکت انقلاب اسلامي کې د یوه مستقل قومندان په حیث وټاکل شو، چې بیا د کمونیستي رژیم د سقوط تر وخته نوموړی په خپله سیمه کې دیوه برجسته قومندان په حیث فعال و، په سلهاوو مجاهدین یې تر قومنده لاندې وو او په ګڼ تعدادکې عملیات یې ترسره کول .

د شوروي یرغل خلاف د جهاد په مهال د ملارازمحمد خنجري تر قومنده لاندې د مجاهدینو مرکز د پکتیکا ولایت د شینکي غره په زرګلانه سیمه کې و له همدې سیمې دوی ټولو شاوخوا سیمو ته عملیات سوق کول چې د کتهواز مربوط زیاتره ولسوالۍ یې د تر عملیاتي پوښښ لاندې راتلې. خو ددوی ډېر عملیاتي تمرکز د ګواشتې او پتنۍ غره په سیمو و چې په همدې سیمو له کتهواز او د غزني له ناوې ولسوالۍ څخه د وازیخوا په لورې ددښمن اکمالاتي لارې راتیرې وې او شورویانو به غوښتل له همدې لارو په استفاده وازیخوا ته اکمالات ورسوي .

د شورویانو خلاف د جهادپه مهال د نوموړي د کارنامو کیسې خورا ډېرې دي چې دلته به د بیلګې په توګه یوه کیسه راواخلو .

د نوموړي د ملګرو په استناد خنجري صاحب ویل چې د شوروي ضد جهادپه وخت مو یو وخت د وازیخوا ولسوالۍ لویدیځ لور ته د زنګلې په سیمه کې له شوروي عسکرو سره جنګ شو. د سخت جنګ په مهال موږ ددوی مورچو ته بیخي نږدې ورغلو،خو په همدې حال کې چې زه د شورویانو یوې مورچې ته بیخې په نږدې مسافه کې وم ماته د ټوپک مرمۍ راخلاصې شوې،مخامخ په مورچه کې مې روسی عسکر ولید نو د ډېرې ګوزار مې پرې وکړ،هغه له واره لاسي بم راوغورځاوو، بم ماته نږدې ولوید خو مخکې له دې چې انفجار وکړي ما پرې حمله کړه او بیرته مې د روسي

عسکر مورچې ته ورواړوو، بم له غورځېدو سره سم منفجر شو او روسي عسکر په دې ډول په خپل لاسی بم له منځه لاړ،نوموړي ویل چې په دې جګړه کې موږ دیارلس روسي عسکر ووژل او د ټولو وژل شویو وسلې مو هم غنیمت کړې .

ملا رازمحمد خنجري د روس ضد جهادپه مهال په خپله سیمه کې یو فعال مجاهدمشر و،نوموړي دوازیخوا ولسوالۍ مرکز،د ختک کلا پوسته،د خوشامندو ولسوالۍ د فیضګي کلا پوسته، د خیرکوټ ولسوالۍ مرکز،د ناوې مربوط د زیان سیمې پوستې او په شاوخوا کې د ګڼو نورو سیمو په فتوحاتو کې مخکښ رول او ونډه درلوده. دغه راز کله چې د ډاکټر نجیب د حکومت په مهال د غزني د ناوې ولسوالۍ د سره کلي په سیمه کې ددښمن په ګڼو پوستو د غزني،زابل او پکتیکا مجاهدینو په ګډه بریالي عملیات وکړل نوموړي په کې مخکښ رول درلود .

د طالبانو په اسلامي تحریک کې خدمت

د کمونیزم ضد جهاد له پای ته رسیدو وروسته ملا راز محمد خنجري ټوپک له اوږې کوز کړ او د خپلو دیني زده کړو تکمیل ته یې ملا وتړله نوموړی د تنظیمي شخړو په ټوله دوره کې په درسونو بوخت و. کله چې دطالبانواسلامي تحریک قیام وکړ، هغه مهال چې طالبان له کندهاره د غزني په خوا روان وو نوموړی د غزني د مقر په سیمه کې سره له خپلو ګڼ شمیرو مجاهدینو له طالبانو سره یوځای شو.نوموړي خپلې ټولې وسلې ، مهمات او وسایط چې یو ټانګ او دوه موټر هم په کې شامل و د طالبانو اسلامي تحریک ته وسپارل او عملا له خپلو ملګرو سره داسلامي تحریک ملګری شو . د غزني له تصرف وروسته نوموړي ته په همدې ښار کې د یوه نظامي غونډ مسؤلیت وسپارل شو خو زیاتره وخت به له خپلو ملګرو سره د میدان ښار په جنګي کرښه کې و.

د میدان ښار او کابل ترمنځ چې د طالبانو جنګي کرښه وه، د شیرعلم پوستې په نامه ددښمن په یوه مرکز د جنګ په مهال نوموړی په پښه باندې ټپي شو، چې د ملګرو قومنده یې یوه بل ملګري ملا عبدالقهار په غاړه واخیسته،ملاعبدالقهار د کابل د

فتحې تروخته دغه مسؤلیت ترسره کړ او کله چې د کابل له فتحې لږ وروسته د شمالي په جګړو کې ملا عبدالقهار شهید شو ملا رازمحمد خنجري یوځل بیا جهادي مسؤلیت په غاړه واخیست .

د طالبانو د اسلامي تحریک په دور کې نوموړي په ډیرو جهادي محاذونو کې خدمت ترسره کړ، نوموړی له خپلو ملګرو سره د طالبانو د هغه ستر کاروان ملګری و چې په ۱۹۹۷ م کال کې د سالنګ له تونل نه ووتل او دپلخمري له تصرف وروسته یې کندز ونیو په کندز کې له څه مهال مقاومت وروسته ملا رازمحمد خنجري ددښمن دطیارو د بمبار په یوه پیښه کې په سر او لاس زخمي شو او د علاج لپاره کابل ښار ته ولیږدول شو.

له شفاء یابۍ وروسته ملا رازمحمد خنجري لومړی په خوست ولایت کې د یوې نظامي فرقې د مسؤل په حیث تعین شو او ورپسې یې په لغمان ولایت کې تر هغه وخته د یوې نظامي فرقې مسؤلیت ترسره کړ چې امریکایانو په افغانستان برید وکړ .

د امریکایانو په خلاف جهاد

کله چې امریکایانو په افغانستان حمله وکړه او داسلامي امارت قوتونو له ښارونو څخه اطرافو ته شول، ملا راز محمد خنجري هم له خپلو ملګرو سره خپلې اصلي سیمې ته راستون شو. له څو میاشتو تیریدو وروسته نوموړي په جهادي تحرکاتو پیل وکړ او په خپله سیمه کې یې د مجاهدینوپه تنظیم او د یرغلګرو خلاف د چریکي جهادپه ترتیباتو شروع وکړه.

دغه مهال نوموړي ته د ګوډاګیو چارواکو لخوا بیا بیا دعوت ورکړل شو چې له حکومت سره یوځای شي،حتی یوځل خو یو پخوانی جهادي قومندان چې اوس د حکومت تر څنګ ولاړ و، د ګوډاګي حکومت په نمایندګي ورته راغی او ورته ویې ویل چې اوس له امریکایانو سره مقابله ناشونې ده راځه په دې نوي رژیم کې به ګډ شو او د جهاد فرصت ته به انتظار وکړو .

خو خنجري صاحب ورته وويل چې زه د کفر په وړاندې ټوپک له اوږې نه شم کوزولی زه دا بهتره ګڼم چې له ټوپک او چانټې سره له دنيا رخصت شم .

د امريکا خلاف د جهاد په ابتدائي کلونو کې چې مولوي عبدالکبير صاحب د پکتيکا ولايت عمومي جهادي مسؤل و ملا رازمحمدخنجري په خپله سيمه کې د يوه مطرح نظامي مسؤل په حيث دنده ترسره کوله،دغه مهال نوموړي او کورنۍ يې په لرې پرته غرنۍ سيمه کې په کيږديو کې ژوند کاوو او په پټه يې جهادي عمليات رهبري کول.

د نوموړي تر مشرتابه لاندې مجاهدينو د يرغل په لومړنيو کلونو کې د وازيخوا ولسوالي فتحه کړه او لوی مقدار وسلې يي له دښمن څخه غنيمت کړې په وازيخوا سربيره د د پکتيکا په ډيله ،تروو، خوشامند او جاني خيلو ولسوالۍ کې هم ګڼ شمير عمليات ترسره شول چې دښمن ته په کې تلفات ورسيدل او ورسره په دې ټوله حوزه کې جهادي عمليات راژوندي شول .

د شهيد خنجري شهادت او وروستۍ حماسه

دا چې شهيد خنجري د روس ضد جهاد دمهال وتلی مجاهد و او د امريکايانو په خلاف يې هم د جهادتوغ پورته کړی و او د وازيخوا او شاوخوا ولسواليو په ټوله سيمه کې يې ډير شهرت او اعتبار درلود او دده په اقتفاء ډير نوي ځوانان جهادي صف ته داخليدل امريکايانو دنوموړي همدا موقف پيژندلی و نو ځکه يي هڅه کوله چې په هر قيمت وي نوموړی له منځه يوسي .

بالاخره د ۲۰۰۵ ميلادي کال د د مارچ د مياشتې په ۲۵ نيټه امريکايان په دې وتوانيدل چې دنوموړي موقعيت معلوم کړي نوځکه په يوه وحشيانه چاپه سره يې نوموړی په شهادت ورساوو .

د شهيد خنجري صاحب ځايناستی حاجي محمدعمر حنفي چې د شهيد خنجري د شهادت د واقعې عيني شاهد دی وايي چې دغه مهال د شهيد خنجري

کورنۍ د وازيخوا ولسوالۍ د مهربان نيکه په نامه غرنۍ سيمه کې په کيږديو کې اوسيدله. ماته يې ويلي وو چې د موټر سايکل تيل راوړه او کوم جهادي سفر ته يې اراده وه، سهار وخت و خنجري صاحب په دې ورځ په سټلايټ ټيلفون کې له جهادي ملګرو سره رابطه کړې وه او شايد له همدې امله امريکايانو ته دنوموړي موقعيت معلوم شوی و. زه دده له ځای څخه څو کيلومتره لرې په يوه لوړه سيمه وم چې د خنجري صاحب د اوسيدو کيږدۍ رامعلوميدلې ما غوښتل په کوچنۍ مخابره ورسره رابطه وکړم چې ناڅاپه جنګی الوتکې په فضاء کې راښکاره شوې ورپسې امريکايي چورلکې هم راغلې او د خنجري صاحب د ځای څلورو خواوو ته يي عسکر پياده کړل. لږ شيبه وروسته چې امريکايي عسکر او داخلي ګوډاګيان يي د خنجري صاحب د کور خواته ورنږدې شول ناڅاپه ډزې پيل شوې، ډزې له دواړو خواوو او څو ساعته يې دوام وکړ ،له څو ساعته جګړې وروسته ډزې ارامې شوې او امريکايي چورلکې بيرته والوتلې.

کله چې سيمې ته ورغلم نو کتل مې چې امريکايانو سخت وحشت کړی و، څو کيږدۍ چې د خنجري صاحب لويه کورنۍ په کې اوسيدله نړيدلې وې او د ښځو او ماشومانو په شمول اوه کسه د کورنۍ غړي يې په شهادت رسيدلي وو.

د خنجري صاحب د کورنۍ غړو راته وويل چې خنجري صاحب په خپله خيمه کې خپل کوچنی زوی او لور ته د قرانکريم درس وايه ،چې امريکايي چورلکې راغلې،نوموړي خپل راکټ ، کلاشينکوف او تفنګچه ټول راواخيستل او په يوه لويه کمپله کې يي ځان ونغښت چې دښمن ورسره وسلې ونه ويني،امريکايان او داخلي عسکر د کيږديو په خوا راغلل،چې په دوی کې د عنايت کليوال په نامه د اورګون د کمپاين يو مشر هم و، نوموړي په لوډسپيکر کې په خنجري صاحب غږ وکړ چې راووځه او او ايتلافي ځواکونو ته په ارامه ځان تسليم کړه او خپلو ماشومانو او کورنۍ ته تاوان مه رسوه.

خنجري صاحب همداسې په کمپله کې نغښتی له خيمې ورووت په داسې حال کې چې راکټ ته يي مرمۍ ورتيره کړې وه، مخامخ يې په همدې کسانو د راکټ فير

وکړ او ټول يې په لومړني گوزار له منځه يووړل وروسته خنجري صاحب ځوان زوی يې بشيراحمد او وراره يي طاوس په يوه غونډۍ کې سنگر ونيو او له امريکايانو سره يې مقاومت پيل کړ .

د څو تنو سرتيرو مؤمنانو او د کفر د مجهز پوځ ترمنځه دا جگړه خورا حيرانوونکې وه په داسې ډول چې د خنجري صاحب په مشرۍ د کور نارينه جنگيدل او د کور ميرمنو او ماشومانو ورته مرمۍ رسولې ،جگړې درې ساعته دوام وکړ،د جگړې په ترڅ کې چې کله خنجري صاحب په شهادت ورسيد ميرمنې يې وسله واخيسته او له امريکايي عسکروسره يي تر هغو مقاومت وکړ تر څو يي اخري مرمۍ هم د کفارو په خوا وشړله.

د جگړې په ترڅ کې د خنجري صاحب په شمول ټول اته تنه شهيدان شول چې درې په کې د نوموړي دکورنۍ ښځې وې او دوه تنه نور د کور غړي يي ټپيان شول،بايد وويل شي چې د نوموړي د کورنۍ ۷ غړي تر دې پخوا د روسانو خلاف په جهاد کې په شهادت رسيدلي وو.

امريکايان چې په دې جگړه کې يې گڼ شمير عسکر وژل شوي وو دغه راز يې يو چورلکه هم زيانمنه شوې وه، له ډير وحشت وروسته يې د شهيد خنجري او څو تنو نورو شهيدانو اجساد له ځانه سره د اورگون امريکايي بيس ته يووړل او له هغه ځايه يي د پکتيکا مرکز ښرنې ته انتقال کړل. امريکايانو ددوی اجساد کورنۍ ته نه سپارل خوتر ۹ ورځو تيريدو وروسته يې د قومي سپين ږيرو د ډيرو غوښتنو او اصرار په پايله کې ددوی اجساد خپلې کورنۍ ته وسپارل .

په دې ډول د پکتيکا په يوه لرې پرته سيمه کې هغه گمنام مجاهد له متعهدانه ژوند تيرولو وروسته د رب تعالی لقاء ته ورغی چې خپل ټول ژوند يي د اسلام ددفاع او سرلوړۍ لپاره وقف کړی و، هغه مجاهد چې ژوند يې له علم،جهاد، ذکر او تقوی څخه جوړ و .

د شهيد مولوي محمد ولي صاحب ژوند ته کتنه

لیکنه: قاري سعيد

د هر اسلامي نظام يوه له اساسي وظائفو څخه دا ده چې دالله تعالی مخلوق خير ته رهبري او له شر څخه يي راوگرځوي.له همدې امله خو الله تعالی د مسلمانانو په منځ کې د يوې داسې ډلې وجود ضروري بللی دی چې د امر بالمعروف و نهی عن المنکر مبارکه وظيفه ترسره کړي.

الله تعالی فرمايي: ولتکن منکم امة يدعون الی الخير و يأمرون بالمعروف و ينهون عن المنکر و اولئک هم المفلحون. ۱۰۴ آل عمران

او وي دې ستاسو څخه يوه داسې ډلې چې خير ته دعوت کوي او په نيکيو امر کوي او له بديو نه منع کوي او همدا خلک بريالي دي.

د همدې قرآني امر په اساس له کومې نيتې څخه چې د ملا محمد عمر مجاهد
۷ په مشرۍ د اسلامي مارت قيام پيل شو له لومړيو شيبو څخه يې د سيار گروپ په نوم ډله درلوده چې خلک يې له منکراتو منع کول،په نيکيو يي ورته امر کاوو او د ديني احکامو داحياء هڅه يې کوله.

د اسلامي امارت په هماغو لومړنيو شيبو کې د کندهار له فتحې څه موده وروسته د ۱۳۷۴ هـ ش کال د حمل په ۲۸ نيټه د اسلامي امارت د مشر ملا محمد عمر مجاهد په ځانگړي فرمان د سيار گروپ د ادارې په ځای د امربالمعروف و نهی عن المنکر په نوم ځانگړې اداره رامنځته شوه او د کندهار يو تن پرهيزگار، بااستعداده او د ښو صلاحيتونو خاوند عالم او مجاهد مولوي محمد ولي صاحب يي د مشر په حيث وټاکل شو.مولوي محمد ولي صاحب په دې ډول د اسلامي امارت په تشکيلاتو کې د

امربالمعروف ونهی عن المنکر د مهمې وظیفې مسؤلیت په غاړه واخیست تردې چې د کابل له فتحې وروسته په همدې نامه د نوي رامنځته شوي وزارت وزیر وټاکل شو او د امریکایي یرغل تر وخته یې په همدې بخش کې خدمت ته ادامه ورکړه. دلته په دې لیکنه کې د نوموړي په ژوند او کردار رڼا اچوو هیله ده چې د متدین ژوند له کارنامو څخه به یې مستفید شئ.

د ژوند لومړني مراحل

مولوي محمد ولي حنیفي د ملا محمد عوض زوی او د ملا عبدالواحد لمسی په قوم پښتون/علیزی په ۱۳۴۶ هـ ش کال کې د کندهار ولایت په سیاچوی سیمه کې زیږیدلی دی. د یادونې وړ ده چې سیاچوی سیمه هغه مهال د پنجوایي ولسوالۍ مربوط ساحه وه مگر د نویو اداري تقسیماتو له مخې د ژړۍ ولسوالۍ مربوط بلل کیږي.د مولوي محمد ولي صاحب کورنۍ له پخوا څخه د علم او دیانت درلودونکې کورنۍ وه، پلار او ورونو یې ددیني علم برخه درلوده له همدې امله له کوچنیوالي نوموړي ددیني علم په حاصلولو پیل وکړ.

د تعلم سلسله

د مولوي محمد ولي صاحب پلار له علم سره خورا زیات شوق درلود له خپلو اولادونو سره یې د علم په حصول کې ډیر زیات کوښښ کاوو او له هر کار څخه یې علم ته فارغ کړي وو.د مولوي محمد ولي صاحب یو ورور وایي چې پلار مو راته ویلي و: که زما په بدن اور بل و هم ، تاسو به ځان له سبقه نه باسئ او نه به په بل کار مشغولیږئ.مولوي محمد ولي صاحب چې د خپلو ورونو په منځ کې یې ځانگړې لیاقت او استعداد درلود د پلار یې ورباندې ځانگړې نظر و او کوښښ یې کاوو چې ښه عالم شي.

د مولوي محمد ولي صاحب مشر ورور قاري عبدالباري صاحب د پاکستان په مشهوره مدرسه دارالعلوم حقانیه کې په تعلم بوخت و. د ثور له انقلاب وروسته په

۱۳۵۸ هـ ش کال کې نوموړي خپل کشر ورور محمد ولي چې دغه مهال ۱۲ کلن و هم له ځان سره بوت او هلته یې په دې پیژندل شوي علمي مرکز کې ددیني علومو حصول ته دوام ورکړ.

مولوي محمد ولي صاحب په دارالعلوم حقانیه کې دوه کاله تیر کړل له هغه وروسته بلوچستان ته راغی او دلته یې په بیلابیلو مدارسو کې لکه د کویټې د شالدرې مدرسه، په کراس سیمه کې دارالعلوم العربیه، دغه راز د هغه وخت د مشهورو استادانو لکه شیخ نور محمد صاحب، شیخ عبدالحکیم صاحب او شیخ حبیب الله صاحب د تلمذ ویاړ یې ترلاسه او ددینی علومو له سعادت څخه برخمن شو.

مولوي عبدالغنی صاحب چې د طالبی په همدې دوران کې ډیر وخت له مولوي محمد ولي صاحب سره نږدې پاته شوی وایي: مولوي محمد ولي صاحب په ټوله معنی یو مخلص،متدین او د علم شوق لرونکی طالب و، په ښه استعداد سربیره یې پوره تقوا هم درلوده تردې چې د شریعت هیڅ مخالف کار یې نه شوای زغملی. د جهاد په وخت کې ما او مولوي محمد ولي صاحب د یوه تنظیم په مدرسه کې زده کړې کولې، یو وخت ددې تنظیم مشران د هیئتي په شکل په مدارسو گرځیدل، چې زموږ مدرسې ته هم را روان وو. د هیئت مقصد دا و چې د مدرسې د لیلیه شاگردانو واقعي شمیر معلوم کړي ترڅو له هغه سره برابره اعاشه ورکړي.زموږ په مدرسه کې لیلیه شاگردان لږ و اما د مدرسې اراکینو ددې لپاره چې ډیره اعاشه ترلاسه کړي له شاوخوا مساجدو یې ډیر طالبان راوبلل ترڅو یي هیئت ته د مدرسې د لیلیه طالبانو په حیث وښیي. کله چې هیئت مدرسې ته راغی او مولوي محمد ولي صاحب د مدرسې د یوه طالب په حیث ورسره مخامخ شو، نو وضاحت یې ورته وکړ چې دا طالبان ټول د همدې مدرسې نه دی بلکې له بهره راوستل شوي دي، بیا مولوي محمد ولي صاحب له هیئت سره په ټولو اطاقو وگرځید او هر طالب یې ورته معرفي کړ چې د مدرسې دی او یا هسې په جعل راوستل شوی دی. د نوموړي دا کار که څه هم د مدرسې د اراکینو د غوسې او خپگان سبب شو مگر ځکه یې ترسره کړ چې د هغه طبیعت داسې جوړ و چې هیڅ غیرشرعي

کار یې نه شوی زغملی . ځکه غدر یو له غیر شرعي کارونو او د نفاق له علاماتو څخه دی چې رسول الله H یې په اړه فرمایي: وعن أَبي سعيدٍ الخدريّ I أنَّ النبي H قَالَ: لِكُلِّ غَادِرٍ لِوَاءٌ عِنْدَ أسْتِهِ يوم القِيَامَةِ يُرْفَعُ لَهُ بِقَدْرِ غَدْرِهِ. رواه مسلم . رسول الله H فرمایي د هر غدر کوونکي په کوناټو کې بـه د قیامـت پـه ورځ د غدر بیرغ ولاړ وي چې دده د غدر په اندازه به لوړ ریږدي.

مولوي محمد ولي صاحب هغه مهال چې نور دکمونیستانو په خلاف جهاد د بریا منزل ته نږدې شوی و یو ځل بیا دارالعلوم حقانیه ته لاړ هلته یې ددوو کلونـو پـه تـرڅ کې وړه او لویه دوره وکړه او د وخت له ستر فقیه او عالم شیخ الحـدیث مولانـا مفتـي محمد فرید V څخه یې د نبوي احادیثو اجازت ترلاسه کړ.

جهادي ژوند

د شوروي یرغلګرو په خلاف جهاد په مهال مولوي محمد ولي صاحب نوی ځـوان و،چې د کال زیاتره وخت به یې په دیني مدارسو کې دیني علوم لوستل اما د رخصـتیو په وخت کې به کندهار ته تلو او هلته به یې د شوروي یرغلګرو خلاف په مسلح جهـاد کې برخه اخیستله.

دنوموړي مشر ورور قاري عبدالباري صاحب وایي چې مولوي محمد ولي صاحب د شوروي ضد جهاد په مهال ټول وخت د کندهار ولایت د ویـاړلي مجاهـد شـهید لالا ملنـګ پـه جبهـه کـې جهـادي خـدمت تـرسره کـړ. دغـه جبهـه چـې د ارغنـداب، ژړۍ،پنجوایي او د کندهار د ښار په شاوخوا کې یي جهادي عملیـات تـرسره کـول پـه کندهار کې یوه له هغو جبهو څخه وه چې د شـوروي یرغلګـرو خـلاف جهـاد کـې یـې کلیدي ونډه درلوده او ستر افتخارات یې ګټلي دي.

د کمونیستي واکمنۍ په وروستي کال شـهید مولـوي محمـد ولي صـاحب زابـل ولایت ته هم د جهاد لپاره لاړ چې هلته یې د جبار ملیشو تر نامه لاندې د کمونیسـتانو له ځواکونو سره په سختوجګړو کې برخه واخیسته او په دې جګړه کې ټپي هم شو.

د جهاد له بریا وروسته مولوي محمد ولي صاحب پـه پنجـوایي ولسـوالۍ کـې د دیني علومو تدریس ته ملاوتړله چې د طالبانو د اسلامي تحریـک د ظهـور تـر وختـه د تدریس په سپیڅلې وظیفه بوخت و.

په اسلامي امارت کې شمولیت او خدمتونه

د نوموړي وراره حافظ محمد صاحب وایي: د تحریک د لومړني پیل په شـپو کـې یو وخت چې موږ د شهید مولوي محمد ولي صاحب سره په مدرسه کې سبقونه ویل یو ورځ مو ډزې او د مرمیـو اوازونـه واوریـدل. خلکـو ویـل چـې طالبـانو پـه یـوه ټـوپکي قومندان صالح باندې جنګ شروع کړی دی،مولوي محمد ولی صاحب په هماغـه ورځ خپل تدریس ته د پای ټکی کیښود خپل طالبان یې ورسره روان کړل او پـه دغـه جنـګ کې یي شرکـت وکـړ، دا د طالبـانو د تحریـک لـومړنی جنـګ و او مولـوي محمـد ولي صاحب له همدې ځایه د تحریک ملګری شو.

د کندهار له فتحې څه موده وروسته د امیرالمـؤمنین مـلا محمـد عمـر مجاهـد V په فرمـان د امـر بـالمعروف ځـانګړې اداره جـوړه شـوه او مولـوي محمـد ولي صاحب یې د مشر په حیث وټاکل شو.نوموړي په دې اداره کې ور سپارل شوی خدمت په ډیر اخلاص او احسنه طریقه سره انجام کړ. د اسلامي امارت هغه لویه کارنامه چې وروسته له کلونو د ځمکې پر مخ د الهـي نظـام تنفیـذ و تـر ډیـره د همـدې اداري پـه توسط عملي کیدو. کله چې اسلامي امارت لخوا کابل فتحه شو، د افغانستان په تـاریخ کې په لومړي ځل د امر بالمعروف و نهی عن المنکر په نوم ځانګړی وزارت رامنځ تـه شو.

دغه وزارت چې په ټولو ولایاتو کې یي اړوند ریاستونه درلودل لـه مهمـو کـارونو څخه یې د دینی شعائرو احیاء، په لمونځ، روژه، زکـات او ټولـو حسـنه اعمالـود خلکـو مأمورول، د ناروا کارونو، بـدعتونو او غیرشرعـي دودونـو لـه منځـه وړل،د ساز سرود، فحشاء او بي دینۍ د اسبابو ختمول، د شرعي حجاب او ستر رعایت ته د ښځو متوجه کول، د مسلمانانو سیرت او صورت په شرعي طریقه باندې برابـرول،د نشه یـي توکـو،

شرابو او نورو مخدراتو د استعمال مخنيوى او دغسې نور شرعي وظائف يې له مهمو فعاليتونو څخه وو.

مولوي محمد ولي صاحب د ددې وزارت د وزير په حيث په خپل کار کې خورا جدي او پوره توجه يې ورته درلوده تر دې چې يو وخت يې کوم کس د څه نامشروع کار له امله بندي کړى و، خو دده په ناخبرۍ کې د نوموړي مشر ورور پرته له اجازې له توقيف څخه خوشې کړى و، خو چې کله مولوي محمد ولي صاحب خبر شو نو د خپل ورور د بندي کولو امر يې وکړ چې هغه د حبس له ويرې له ښاره وتښتېد.

د امريکا په خلاف جهاد او شهادت

د امريکايي يرغل نه وروسته او کله چې د اسلامي امارت ځواکونه د هيواد له لويو ښارونو ووتل مولوي محمد ولي صاحب يو ځل بيا پاکستان ته مهاجر شو.له څه موده مخفي ژوند نه وروسته يې يو ځل بيا د جهادي چارو په سمبالولو پيل وکړ تر دې چې د جهاد عملي ډګر ته يې مخه کړه.

حافظ محمد صاحب و ايي د مولوي صاحب له جهاد سره فوق العاده مينه وه، په ٢٠٠٦ ميلادي کال کې کله چې لومړى ځل د جهاد سنګر ته تلو نو دومره خوشاله و او داسې شوق يې درلود چې له ډېره شوقه يې وويل چې د بيت الله شريف حج ته مې هم والله که داسې زړه کيږي لکه د پاشمول (په کندهار کې يوه جهادي سيمه ده) جهادي سنګر او د الله په لاره کې جهاد ته . مولوي محمد ولي صاحب جهادي خدمتونه پيل کړل چې په دې لاره کې يې شهادت يو له سترو ارمانونو څخه و.

له شهادت نه څه موده وړاندې نوموړى د ژړۍ ولسوالۍ په سياچوى سيمه کې د خپلو ورېرونو کور ته ورغلى و، هغوى ورته ويلي و چې دلته حالات خراب دي امريکايان حملې کوي، نو زموږ مشوره داده چې لاړ شه خپل کور ته. خو مولوي صاحب په خوب کې ورته وويل زه د جهاد او شهادت لپاره راغلى يم او زړه مې غواړي چې د الله تعالى په لاره کې مې بدن ټکره ټکره شي.

عجيبه دا وه چې څو ورځې بعد الله تعالى د مولوي محمد ولي صاحب همدغه هيله ور پوره کړه، د ژړۍ ولسوالۍ د پاشمول سيمې د رازمحمد خان په کلي کې د مجاهدينو په مرکز امريکايي الوتکو دروند بمبار وکړ چې په نتيجه کې يې د ٢٥ نورو مجاهدينو تر څنګ د ١٤٢٧ هـ ق کال د ذوالقعدة الحرام د مياشتې په ٢٤ مه نېټه د پنجشنبې په شپه مولوي محمد ولي صاحب په شهادت ورسيد. انا لله وانا اليه راجعون

په دې بمبار کې د ډېرى شهيدو مجاهدينو جسدونه روغ او سالم و اما د مولوي محمد ولي صاحب په جسد باندې بم لګيدلى و نو ځکه يې بدن ټوک ټوک شوى و او په دې ډول د شهادت هيله يې پوره شوې وه.

د نوموړي د شخصيت په اړه

شهيد مولوي محمد ولي صاحب د خپلو ملګرو تر منځ په ډېره تقوا او ديانت شهرت درلود. د نوموړي ملګرى مولوي احمد الله مطيع صاحب وايي : مولوي محمد ولي صاحب يو پرهيزګار او مخلص سړى و، د فقر ژوند يې درلود، د جهاد او اسلامي نظام په لاره کې يې ډېر مخلصانه خدمتونه سر ته ورسول او په همدې لاره کې د شهادت مقام ته ورسيد.

د نوموړي ورور قاري عبدالباري صاحب وايي: مولوي صاحب له کوچنيوالي او ځوانۍ څخه د تقوى او ديانت نمونه و. حتى په ځوانۍ کې يې ما عيش پرستي،بې ځايه خندا، ټوکې،عبث ګويي او د وخت ضايعه کول تري نه دي ليدلي. تقوى يې طبعي وه، ډېر زيات اذکار به يې کول او د تصوف د نقشبنديه طريقې مريد و. د وزارت په وخت کې چې د امارت لخوا کوم معاش ورکول کيده هغه ټول يې په کور کې نه مصرفاوو بلکې نيم يې واپس کاوو او د کور نيم مصارف يې له کورنۍ شتمني څخه پوره کول. ده به ويل چې ما ټول وخت د امارت کار ته نه دى ورکړى، بلکې نيم وخت په کور کې يم نوځکه بايد ټول مصارف هم د امارت له معاش څخه ونه کړم.

حافظ محمد صاحب وايي: مولوي صاحب د فقر او غربت ژوند درلود، سره له دې چې وزیر و مګر په ژوند کې یې د اسایش په لحاظ کوم تغیر ونه لیدل شو، یو وخت یې ویل چې له وزارت وړاندې مې راسره سرمایه ۱۳زره کلدارې وې مګر کله چې امارت سقوط وکړ او هجرت مې کاوو نو ۷ زره کلدارې شخصي بودیجه مې درلوده او په دې یې شکر کاوو چې د بیت المال له پیسو څخه یې شخصي پانګه نه ده زیاته کړې.

قاري عبدالباري صاحب وايي: مولوي صاحب زما ورور او تر ما کشر و ، داسلامي امارت په مهال ما د خوست په ولایت کې وظیفه درلوده کله به چې کندهار ته خپل کور ته راغلم،نو دلته به د رخصتۍ په مهال په ښکار پسې تلم، یو وخت مولوي محمد ولي صاحب راته وویل چې که په ښکار پسې ځې نو د امارت د موټر تیل به نه مصرفوې او که موټر خراب شو هم په خپله به یې جوړوې ځکه دا تاته د رسمي وظائفو لپاره درکړل شوی دی نه د ښکار لپاره. له دې څخه معلومیږي چې مولوي محمد ولي صاحب د بیت المال د مصرف په برخه کې خورا ډیر محتاط و او په دې برخه کې یې هیڅ خپلوي نه پالله او نه یې د چا لحاظ کاوو.

د نوموړي نږدې ملګري وايي: یو وخت په کابل کې یو عادي موټر چلوونکي مولوي محمد ولي صاحب په موټر وواهه، کله چې دغه موټر چلوونکی خبر شو چې د طالبانود حکومت وزیر یې په موټر وهلی دی نو ډیر وارخطا شواو د امنیتي چارواکو لخوا توقیف شو. مګر کله چې مولوي صاحب روغتون ته یووړل شو او را په حال شو تر هرڅه مخکې یې دا وویل چې هغه ډریور مو که بندي کړی وي آزاد یې کړئ زما لخوا ورته عفو ده او بښلی مې دی.

دا خبره ځکه ډیره د تأمل وړ ده چې له طالبانو وروسته د کرزي او اشرف غني په حکومتونو کې روزانه د لوړپوړو چارواکو لخوا عادي موټر چلوونکي، ترافیک یا پولیس له دې امله وهل کیږي، ټپیان کیږي او حتی وژل کیږي چې ولې یې دوزیر یا

پارلمان د وکیل موټر ته لاره نه ده ورکړې او په دې ډول کبر جن چارواکي په مظلومو او بې وسه کسانو خپل فرعونیت تجربه کوي.

خو د اسلامي واکمنانو مثال داسې وي لکه مولوي محمد ولي صاحب چې که بل څوک پرې ملامت هم شي ورته عفو کوي او حتی عادي دعوا وربانديې نه کوي.

الله تعالی دې په شهید مولوي محمد ولي صاحب باندې ورحمیږي او دده برکات دې ددې په ورثه وو باندې کیږدي آمین یا رب العلمین.

❊ ❊ ❊

دشهيد مولوي اخترمحمدعثماني صاحب ژوند او کارنامو ته کتنه

ليکنه: قاري سعيد

زوکړه يې :

شهيد مولوي اختر محمد عثماني د مولوي نورمحمد زوي د مولوي عبدالله لمسی په ۱۹۶۵ ميلادي کال کې دهلمند ولايت دسنگين ولسوالۍ دجوشالي سيمې په يوه دينداره او علمي کورنۍ کې دې فاني نړۍ ته سترگې وغړولې.

لومړنۍ زده کړه يې :

شهيد مولوي اخترمحمد عثماني خپلې لومړۍ دينې زده کړې له خپل والد صيب او دخپل کلي په مسجد کې پيل کړې ، وروسته په خپله سيمه کې دسنگين مشهورې مرکزي مدرسې ته لاړ او دغه وخت چې نوموړی نوی ځوان و، دروسي يرغلگرو په وړاندې يې جهادي مبارزه هم پيل کړه. شهيد عثماني صيب د جهادي مبارزې او زده کړو ترځنگ په سنگين کې ديادې مدرسې دنظامت چارې هم سمبالولې ، چې تر څو کلونو په همدې دندو بوخت و.

لوړشرعي تحصيلات يې :

له افغانستان څخه دشوروي يرغلگرو ترتيښتې وروسته شهيد عثماني دخپلوزده کړو دپوره کولو په غرض گاونډي هيواد پاکستان ته ولاړ اوهالته يې ، دپښتونخوا صوبې په مشهورو مدارسو کې دخپلو ديني تعليماتو ترلاسه کولوته ادامه ورکړه ،ترڅوچې په کال ۱۴۱۵ هجري قمري کې دپښتونخوا صوبې له سترې او مشهورې مدرسې دارالعلوم حقانيه څخه د حديثو دلوېې دورې ترپوره کولو وروسته دفراغت سند ترلاسه کړ.

دطالبانو له اسلامي تحريک سره يوځای کيدل

شهيد عثماني صيب په داسې مهال له خپلو لوړوشرعي زده کړوڅخه فارغ شو چې په گران هيواد افغانستان په تيره کندهار ولايت کې دتنظيمي انارشيزم او ټولنيز هرج ومرج په وړاندې دطالبانو اسلامي تحريک نوی تأسيس شوی و.

کله چې شهيد عثماني صاحب ترفراغت وروسته دعلم له سفر څخه دهلمند ولايت سنگين ولسوالۍ کې خپل کورته دراستنيدو په حال کې و په لاره کې دکندهار ولايت سپين بولدک ته په رسيدو له يوه نوي هيله بښونکي بهير سره مخامخ شو اوهغه داچې تصادفا په همدې ورځ دطالبانو دنوي پيل شوي تحريک لومړنيو ځواکونودکندهار سپين بولدک او ويش سرحدي سيمې تازه ترخپل کنټرول لاندې راوستې وې.

شهيد عثماني صيب خپل ديني مسؤليت ته په پام سره له همدې ځايه دطالبانو له اسلامي تحريک سره ملگری شو ، چې بيا دشهادت تر لحظې په همدې دريځ او لاره مستقيم پاته شو .

دطالبانو په اسلامي تحريک کې دشهيد عثماني پوځي او اداري فعاليت اومسؤليتونه

شهيد عثماني صيب دعاليقدراميرالمؤمنين مرحوم ملا محمد عمر مجاهد 7 ډيراعتمادي اونږدي کس ؤ. په يولړخصوصي کارونوسربيره يې داسلامي امارت دواکمنۍ په مهال او وروسته دامريکايانو په خلاف دجهاد په مهال بيلابيلې مهمې جهادي دندې ترسره کړې او داسلامي امارت په چوکاټ کې يې ستر او نه هيريدونکي خدمتونه وکړل .

نوموړی په پيل کې دکندهار دامنيه قومندانۍ مرستيال او وروسته دڅه وخت لپاره دکندهار امنيه قومندان وټاکل شو. له دې وروسته په کندهار کې ددوهم نمبر

قول اردو عمومي قومندان وټاکل شو او دامريکايانو ديرغل تروخته يې ترڅلوروکالوپورې همدې وظيفې ته دوام ورکړ .

په دې لړ کې په مهمو فتوحاتو او جهادي تشکيلاتو کې شهيد عثماني صيب برخه درلوده ، په کابل کې د رباني د واکمنۍ په خلاف دتعرضونو په مهال نوموړی دچهاراسیاب په خط کې ډېر وخت په دنده بوخت و. وروسته کله چې دهرات له لورې تورن اسمعيل خان په هلمند حمله وکړه ، شهيدعثماني صيب له کندهار څخه دسلګونو ملګرو سره يوځای دګرشک دفاعي کرښې ته لاړ . په دې جګړه کې چې اسمعيل خان سخته ماته وخوړه ، عثماني صاحب هم دهغه کاروان برخوال و، چې د دوو ورځو په ترڅ کې يې نيمرزو ، فراه او هرات فتحه کړل ، اود اسمعيل خان موازي او خودسره واکمنۍ ته يې دپای ټکی کيښود .

په دې سربيره عثماني صيب دشمال دتصفيې په مهال هم په مختلفو سيمو کې خپله جهادي دنده تعقيب کړه. دوه ځله يې دڅوڅومياشتولپاره دبلخ ولايت سرپرستي وکړه اوهم يې د دره صوف او سنګچارک په جبهو کې دمسؤل په صفت دنده درلودله ، دمزار له فتحې وروسته دايراني ديپلوماتانو د وژنې په عکس العمل کې چې ايران دافغانستان سرحد ته څيرمه د (ذوالفقار) په نامه پوځي مانورې او قدرت نمايي پيل کړه او په افغانستان دبريد ګواښ يې رامنځته کړ، اسلامي امارت دافغانستان دحريم ددفاع په خاطر په سلګونو ځواکونه چې په دافع هوا او درنو وسلو سمبال وو همدې سيمو ته وليږل، تر څو دايران داحتمالي بريد په مهال دافغانستان ساتنه وکړي، داسلامي امارت ددې احتياطي دفاعي ځواکونو مشري هم دعثماني صيب په غاړه وه .

په افغانستان له امريکايي يرغل څخه دوه کاله وړاندې شهيد عثماني صاحب دهيواد شمالي صفحاتو ته دعاليقدر اميرالمؤمنين لخوا ديوځانګړي هيئت دمشر په توګه لاړ، چې ديوې مياشتې هيئتۍ په مهال يې تقريبا دشمال له ټولو ولاياتو ليدنه وکړه، له ټولو اولسونو او قومي مخورو سره يې له نږدې ليدنې او ناستې وکړې او په دې توګه يې دعوامو په تنوير او اعتماد خپلولو کې ستر خدمت ترسره کړ . دنوموړي

يو نږدې ملګری چې شمالي ولاياتو ته دنوموړي دهيئتۍ په سفر کې ورسره ملګری وو، وايي چې ددې سفر په مهال عثماني صيب تقريبا دشمال په ټولو سيمو راوګرځيده، هر ولس او کلي ته ورغی، داسلامي امارت داعيه او پروګرامونه يې هغو ته تشريح کړل، دخلکو پوښتنې، انتقادونه او مشورې يې په پوره اخلاص او زغم سره واورېدې او په دې توګه يې په خورا ښه ډول خپله وظيفه انجام کړه .

دامريکايي يرغلګرو په خلاف جهادکې دشهيد عثماني پوځي رول

شهيد اخترمحمد عثماني صيب له امريکايي يرغل وروسته هم په پوره متانت خپل جهادي مسير تعقيب کړ. نوموړي له امريکايي يرغل وروسته په خورا سختو شرائطو کې دمجاهدينو د رايوځای کولو او تنظيم دنده پرمخ بيوله او په دې لړکې يې ډېر تکليفونه په ځان ومنل ، دامريکايانو په خلاف دجهادي مبارزې دتنظيم لپاره چې دعاليقدر امير المؤمنين لخوا څوکسيزه عالي شورا جوړه شوه، شهيد عثماني صيب هم ددې شورا غړيتوب درلود او ورسره يې دهلمند په ولايت کې دمجاهدينو عمومي مسؤليت په غاړه و. نوموړي په بيلابيلو ملکي او نظامي برخو کې خپلوجهادي وظائفو ته ادامه ورکوله ،چې د د ۱۴۲۷هق ،دذوالقعده پر۲۸مه مطابق د ۲۰۰٦ م ۱۸\۱۲\مه نيټه دهلمند ولايت دبرامچې په سيمه کې ددښمن دجاسوسي الوتکې دبمبار په پايله کې په شهادت ورسيد . V تعالی

دشهيد عثماني صيب علمي او جهادي شخصيت

شهيد مولوي اختر محمد عثماني صيب چې الله تعالی دسيرت او صورت دواړو ښيګنې او ښايست پرې لورولی وو ، خورا دښو اخلاقوڅښتن و .

عثماني صيب ميانه ونه، ښايسته څيره او معتدل جسامت درلود. څنګه چې نوموړی په يوه علمي او ديني کورنۍ کې زيږيدلی و نو ديانت داري او تقوی يې خاصيت ګرځيدلی و. دطالب العلمۍ دمهال ملګري دنوموړی دبې ساري ذهانت او ځيرکوالي کيسې کوي له تعليم اوتعلم سره يې دومره مينه لرله چې کله دکندهار

دقول اردو قومندان و له خپل ټول مسؤلیت او زیات مصروفیت سره سره به یې له رسمي مصروفیاتو وروسته دکندهار ښار په لوی مسجدکې چې په (سره جامع) سره مشهوره و اودکندهار هرات په لویه لاره قول اردوته نږدې واقع و طالبانو ته دیني کتابونه ویل او تدریس یې جاري ساته. دعثماني صیب کشر ورور چې د تعلیم او جهاد په ډیرو دورو کې له نوموړي سره یوځای اوسیدلی وایي ، چې عثماني صیب په شخصي ژوند کې خورا تقوا لرونکی او په لږ څه قناعت کوونکی و. دبیت المال له شتمنیو سره یې بې کچې احتیاط کاوه او کله یې هم بې ځایه او په شخصي مصارفو کې له شرعي ضرورت پرته نه مصرفاوو .

دنوموړي ورور وایي چې عثماني صیب د جهادې دندو او مسؤلیت په ټول وخت کې کله هم دښه موټر ، ښه خوراک یا ښه ژوند او عیش د درلودلو کوښښ نه دی کړی او خپل نږدې ملگري یې هم له داسې څه څخه منع کول ، نوموړي به تل ویل (ترڅو پورې چې زموږ ورونه مجاهدین په مختلفو سیمو کې په غرو ، دښتو ، ځنگلو او نورو سختو سیمو کې دمشکلاتو سره لاس او گریوان وي او سختۍ تیروي باید هیڅوک هم د دنیاوي ښه ژوند او عیش تمه ونه کړي، ځکه په داسې سختو شرائطو کې په دنیاوي عیش او هوسونو کې مشغولیدل ، یقینا دمجاهدینو ، یتیمانو ، کونډو او دردمنو مسلمانانو له هیلو سره جفاکاري او بې پروایي ده)

په دې سربیره شهید عثماني صیب خورا دټینگ عزم او لوړ توکل څښتن وو او په هرډول حالاتو کې یې یوازې په الله تعالی تکیه کوله ، کله چې دهیواد په سترو ښارونو دامریکایي بمبار په نتیجه کې داسلامي امارت واکمني پای ته ورسیده، نو دکندهار ښار له سقوط وروسته اکثره مجاهدین له خورا سخت حالت سره مخامخ شول ، ځکه هیڅ داسې مصئون لوری نه و، چې مجاهدینو پنا وروړې وای ، په دې سختو حالاتو کې امریکایانو ، او په کندهار کې دهغوئ سیمیزو ملگرو دیوه پخواني قومندان عبدالواحد(رئیس دباغران) په واسطه عثماني صیب ته احوال ولیږه، چې که

تاسو له وسلوالې مبارزې لاس واخلئ اودامریکایانو واکمني ومنئ، نو په امن کې به پاته شئ، که نه له ډیر سخت انجام سره به مخامخ شئ .

عثماني صیب ددښمن ددې غوښتنې په مقابل کې خورا له ایماني غیرت نه ډک ځواب ورکړ او دباغران رئیس ته یې وویل چې (جهاد په موږ فرض او زمونږ ایماني مسؤلیت دی، داچې حالات داسې سخت شول، موږ خو څه له خپل ایمان څخه نه شو تیریدلای، تاسو که هرڅه کوئ ویې کړئ ، ما خدای ته پریږدئ)

دعثماني صیب یو نږدې ملگری چې له ده سره ډیر وخت یوځای پاته شوی وایي، چې نوموړي دجهادي مبارزې دتنظیم او مجاهدینو داکمال او انسجام لپاره ډیرې زیاتې منډې تړې وکړې ، او مختلفو سیمو ته یې دمجاهدینو او خلکو دلیدلو لپاره سفرونه وکړل. دسیمې په سطحه یې ډیرو دیني عالمانو، طالبانو او عامو مسلمانانو ته دجهاد داعیه ورسوله ، چې په دې لاره کې ستړیا به یې دځان لپاره افتخار بلله .

نوموړی وایي چې یوه ورځ شهید عثماني صیب راته وویل (مجاهد که دخپلې مبارزې په مهال په یوه کار کې دکیدلو پنځه فیصده امکان ویني ۹۵ فیصده نور باید دالله تعالی نصرت او پیروزینې ته وسپاري او سمدستی اقدام پرې وکړي، چې همدې ته توکل وایي) همدارنگه داسلامي امارت یو مشر مسئول او دعثماني صاحب نږدې ملگری دنوموړي داطاعت اوله جاه طلبۍ نه دکرکې په هکله وایي : کله چې داسلامي امارت دمشرتابه له لوري د عثماني صاحب پرځای ملامحمد رحیم اخند دهلمند مسئول وټاکل شو نوزه څه وخت وروسته دعثماني صاحب پوښتني ته ورغلم په خبروکې مي ورته وویل چي گوره داله دندې لرې کول دربانډي درانه نشي اوڅوک دي خطاء نه کړي چي صاحب ته خو غټ سړی وې دا ولي داسي وشول چې له دندې یې لرې کړې. عثماني صاحب راته وخندل چي هووالله ځیني خلک راته را غلل او راته ویې ویل چي ته اوس هم زموږ مشر یې موږ ستا خبره منو چي ته هر ډول قومانده راکوې موږ یوازې هغه منو،مگر ما ورته وویل چي زه څوک یم چي تاسو زما خبره منئ اوس خو موزه امیر نه یم ورشئ دخپل نوي ټاکل شوي والي صاحب او عمومي مسؤل چې زما

په ځای ټاکل شوی خبره ومنئ او دهغه اطاعت وکړئ او س مو شرعا هغه امیر دی او ټول به یوازې دهغه امر ته غاړه ږ دو. عثماني صاحب وویل چې کله مې دا حالت ولید نو یوه مسجد ته ننوتلم څورکعته نفل لمونځ مې وکړ بیا مې الله تعالی ته په ډیره عاجزي سره سوال وکړ چې یا الله ته خومي په دې امتحانو کې کامیاب کړې له هغه وروسته مې دنوي والي صاحب پوښتنه وکړه چې چیري دی ځای مې یې معلوم کړ او سیده ورغلم په څنګ کې ورسره کښېنستم ترڅو ورځو پوري چې به والي صاحب چیري کار کاوو زه به ورسره ناست وم او ګډ کار به مو ورسره کاوو ترڅومو مجاهدین ووینې چې نه کوم اختلاف شته اونه هم دابدلون کومه مهمه خبره ده. والي صاحب دې خیر یوسي په هر څه کې به یې له ماسره مشوره کوله او ما هم پوره همکاري ر ورسره کوله مجاهدینو چې به زه دنوي والي په څنګ کې لیدلم چې هغه به زما احترام کاوه او مابه دهغه همکاري کوله ځیني به حیرا نیدل او ډیر به خو شحاله کیدل بیا نو دهمدې ګډ کار برکت وو چې الله تعالی دهلمند جهادي کاروانه نور هم پرمخ بوتلل او دلوېې کامیابۍ سبب شول .

دهلمندولایت تر مسئولیت وروسته بیا شهید عثماني صاحب داسلامي امارت داقتصادي کمیسیون درئیس په حیث وټاکل شو چې په دې کار کې یې هم په ښه اخلاص او امانت داري سره خدمت وکړ .

عثماني صاحب خورا لوړ او حسنه اخلاق لرل چې څوک به ورسره مخامخ شو نودده له ښه چلندنه به یې دا خیال کاوو چې زه به دعثماني صاحب په ډیرو نږدې ملګرو کې یم . نوموړي له خپلو استادانو،شاګردانو، ملګرو او ټولو شناخته ؤسره خورا ښه راشه درشه درلوده وخت په وخت به یې په ټولو پوښتنه کوله خصوصا دسختۍ په وخت کې به یې هغوی ته لاس ور کاوه ،چې څوک به سره خفه یا مخالف وو دهغوی دخوشحالي او نزدیکت کوښښ به یې کاوه او په دې کار کې خورا بر یالی هم و.

دشهیدعثماني صاحب وروروابوالوفا چې ډیر وخت په علمي او جهادي ژوند کې له عثماني صاحب سره ملګری پاته شوی وایي: یو وخت عثماني صاحب ته یو تجار

راغی څلورلکه روپۍ یې ورکړې چې دا ستا شخصي د کوردي او دوه ویشت لکه یې نوري دمجاهدینو لپاره ورکړې ،بیا ده ما ته وویل چې دادرواخله زما زړه ډیر خوشاله سو ځکه چې په کورکي ډیره مجبوري وه. په داسبا یې بیا زنګ راته وواهه چې هغه څلورلکه ملا داروخان مشهورپه ملا شیرین ته ورکړه چې مجاهدینو ته کوټونه پرې واخلي،ماورته وویل چې تا دهغه سړي خبره نه واوریده چې دا ستاشخصي دکور لپاره دي. ده راته وویل چې ما او تا چې په پیښورکي سبقان ویل ولي چاپیسې نه راکولې؟ ګرچه زه ډیر ورسره تینګ شوم خوراسره یې نه منله، بیا مې هغه کس ته چې ده را ښو دلی و ورکړې.

یووخت ده دجهاد په سلسله کي یوخطرناک کارکاوه ماورته وویل چې په کوم ځای کي چې ته داکارکوې داخلک خو له دې کارسره مخالف دي او ته یې کوې نو څه اطمینان لرې که نه ؟ ده په جواب کي راته وویل وروره دین قرباني غواړي.

ده به ماته همیش دا خبره کوله چې په بیت المال کي احتیاط کوه.

یووخت مې په سفرکي داوبو بوتل راواخست ،کله چې هغه اوبه ختمې سوې،ماورته وویل چې یو بل داوبو بوتل به راواخلو ده راته وویل چې نه مخته به همدا بوتل له ساده اوبو راډک کړو بل په پیسو مه اخله.

دده کوشش داوو چې هرڅوک جهاد کوي باید دامارت په چوکاټ کي وي،او په یوه صف کې متحدانه جهادوکړي.

د شهید عثماني پلار مولوي نور محمد صاحب چې جید عالم و د جهاد په موضوع د تحفة المجاهدین په نوم کتاب لیکلی چې په یوه برخه کې یې د عثماني صاحب د شخصیت په اړه هم لیکنه کړې او نوموړی یې دحق د لارې واقعي مجاهد بللی دی.

او بالآخره شهادت یې

وړاندې وویل شول ، چې دامریکا په مشرۍ دکفارولہ لوري دافغانستان تراشغال وروسته عثماني صیب دهلمند ولایت لپاره عمومي جهادي مسؤل په توګه ټاکل شوی

و، نوموړي په هلمند کې دجهادي عملیاتو د نظم او انکشاف لپاره خورا ډیرې سترې تېرې کړې ، چې په برکت یې هلمند دافغانستان په سطحه دمجاهدینو په یوه قوي مرکز او دیرغلګرو لپاره په هدیره بدل شو، دغه راز په نورو ملکي او نظامي بخشونو کې هم عثماني صیب یو فعال او مؤثر شخص و، چې په کارونو کې دخوځښت پیداکولو او ابتکار ښه مهارت یې درلود.

دشهید عثماني صیب پرنفوذ او راښکونکي شخصیت دغه راز سیاسي او جهادي مخورتوب او مؤثریت ته په پام سره نوموړی داسلام ددښمنانو له لوري تر ډیر تعقیب لاندې و ، چې بالاخره دالله دلارې دا رښتینی خدمتګار د ۱۴۲۷هق ،دذوالقعده پر۲۸مه چې د ۱۳۸٦ هـ ش د قوس له ۱۴ سره سمون خوري ، دهلمند ولایت د دیشو ولسوالۍ دبرامچې د ګولیګل په سیمه کې کله چې له خپلو پنځو تنو مجاهدو ملګرو سره دماسپښین دجماعت په لمانځه ولاړ وو، ددښمن دبې پلوټه جاسوسي الوتکې دتوغندي په ګوزار ولګېد اوله ملګرو سره په شهادت ورسید ، چې وروسته یې جسد همدلته په برامچه کې د ډیرو نورو مسافرو او ګمنامو شهیدانو په یوه مبارکه هدیره کې خاورو ته وسپارل شو . دشهید عثماني صاحب ترشا دری زامن او دوه لوڼې پاته دي ، الله تعالی ته سوال کوو، چې دنوموړي برکت یې په زامنو باندې کېږدې، ترڅو ددین او اولس همداسې سپیڅلي او مخلص خادمان ترې جوړ شي .

رحمه الله تعالی

❊ ❊ ❊

د شهید مولوي عبدالحنان جهادوال ژوند او کارنامو ته کتنه

لیکنه: قاري سعید

هغه زلمی چې دکندهار دخاکریز په یوه دینداره کورنۍ کې وزیږېد، مور او پلار یې دیني زده کړو ته وقف کړ خو ده په پنځلس کلنۍ خپل درسي کتاب ونغښت او په پټه جهاد ته لاړ ، په لومړۍ مرحله کې مجاهدینو دکم عمرۍ له وجې له جهادي صف څخه ستون کړ، خو وروسته یې کم عمر د جهادي جذبې په وړاندې خنډ نه شو او دکندهار په ارغنداب کې یې د شوروي لښکرو په وړاندې نه سترې کیدونکې مبارزه پیل کړه. مګر کله چې شورویان مات شول دنوموړي جهادي تنده لا هم نه وه خړوبه، نوځکه یې په کمونیستي کفر پسې پل واخیست ، جهادي روح یې لالهانده وجود په نوې لاره روان کړ ، دافغانستان له پولو واوښت او دماوراء النهر په تاجکستان کې یې د کمونیزم په خلاف جهاد پیل کړ، تر دوه کلن جهاد وروسته یې په افغانستان کې دفسادپه خلاف دپیل شوي جهاد ملګرتیا وکړه ، دشیشان ، ماوراء النهر ، عربي نړۍ ، افریقا او دنړۍ دهرې برخې له مهاجرو مجاهدینو سره ملګرۍ پاته شو او کله چې امریکایان په دې هیواد راغلل، یوځل بیا یې په نوې روحیه جهاد ته کارووایه . دزابل ، کندهار او هلمند په اوارو او غرنیو سیمو وګرځید،له دښمن سره په بیا بیا وجنګېد، ترڅو یې سترې وجود هغه وخت د نه سترې کیدونکي روح له بوجه سپک شو چې دهلمند په ګرشک کې یې له تهجدوروسته ددعاء په مهال داوسیدو په مېنه امریکایي بم ولګېد او دشهادت جام یې ګوټ کړ . شاعر رښتیا ویلي:

اذا کانت النفوس کبارا
تعبت في مرادها الاجسام

دمولوي عبدالحنان روح زموږ دنورو مجاهدینو غونډې له څو لسیزي ستړیاوو ، مزلونو ، شهادتونو او هجرتونو سره سره ستړی نه شو او نه یې هم مقاومت او حوصله له لاسه ورکړه ، بلکې هغه وخت ارام شو کله یې چې غوښن وجود د کروز په پرخچو ولګېد، ونړېد او دجهادي روح له ګرځولو بې سیکه شو. هوکې دسترو ارواحو وصف هم دادی ، چې تل وجود ته شکست ورکوي ، او تن یې په وړلو ستومانه کیږي او مقاومت بایلي .

پیدایښت او دوژوند ابتدائي مراحل

عبدالحنان جهادوال په۱۳۸۴ هـ ق/ ۱۹۶۴ میلادي کال د افغانستان دکندهار ولایت دخاکریز ولسوالۍ د (لام) سیمې په اتلي کلي کې وزېږېد ، دپلار نوم یې محمدابراهیم و، دوی دپښتنو له (توخي) قوم سره تړاو لري ، او کورنۍ یې په سیمه کې په دینداري او نیک کردار سره شهرت درلود.

عبدالحنان لا ماشوم و چې پلار یې ددیني زده کړو لپاره په یوه سیمیزه مدرسه کې شامل کړ، نوموړي په خپل کلي او نږدې سیمو کې دیني کتابونه لوستل، چې تر پنځلس کلنۍ پورې یې په خپله سیمه کې دیني زده کړو ته دوام ورکړ، نوموړی دزدکړو خورا پوخ استعداد درلود او په لږه موده کې یې خورا ډېر علم ترلاسه کړ .

په جهاد پسې له کوره وتل

هغه مهال چې عبدالحنان نوی دځوانۍ په پړاو ورګډیده په افغانستان کې دکمونیزم او شوروي یرغل په خلاف مسلح جهاد پیل شوی و. نوموړی چې نه ماتیدونکې جهادي تنده یې درلوده ، یوازې دې ته انتظار و چې د عمر له لحاظه دجهاد وړ شي، خو نوموړی لاپوره دځوانۍ مرحلې ته نه و رسیدلی چې جهادي جذبه وربانديې غالبه شوه. نوموړی ۱۵ کلن و چې دجهاد په نیت له خپلې سیمې هلمند ولایت ته لاړ، په هلمند کې دمجاهدینو ډېرو جبهاتو ته ورغی خو مجاهدینو ځکه ورسره شامل نه کړ چې عمر یې کم و. نوموړی بیرته خپلې سیمې ته راستون شو، خو

د سپین کاروان سرلاري

وروسته بیا دکندهار ارغنداب ولسوالۍ ته لاړ او هلته یې دطالبانو په یوه مشهوره جبهه کې دملاشیرین اخند ترسرپرستۍ لاندې جهادي دنده پیل کړه .

مولوي عبدالحنان هغه مهال که څه هم دعمر په لحاظ کشر و، خو علمي او جهادي استعداد یې خورا لوړ و. نوموړي دجهاد په ټوله موده کې نه یوازې په خپله دیني زده کړې کولې بلکې نورو مجاهدینو او ملګرو ته یې هم کتابونه تدریسول او په دې توګه یې له جهاد سره سره علمي افاده او استفاده هم روانه وه .

دکمونیزم په خلاف جهاد

مولوي عبدالحنان جهادوال په کندهار کې لومړی جهاد دملامحمدشیرین اخند په جبهه کې پیل کړ، وروسته یې په ځینو نورو جبهاتو کې هم جهادي خدمت وکړ او په پای کې یې خپله دمجاهدینو دیوه ګروپ سرپرستي په غاړه واخیسته .

په ارغنداب کې دجهادپه وروستیو مراحلو کې دنوموړي ملګري زیاتره هغه عرب، شیشاني او ازبک مجاهدین وو چې د کمونیزم په خلاف دجهاد لپاره افغانستان ته راغلي وو، له همدې ځایه له مهاجرو مجاهدینو سره دمولوي عبدالحنان جهادوال انډیوالي پیل شوه ، تردې چې دعمر ترپایه یې له عربو او نورو مهاجرو مجاهدینو سره خورا نږدې ملګرتیا درلوده .

په ارغنداب کې دجهاد په مهال مولوي عبدالحنان جهادوال دوه ځله ټپي شو، یوځل چې نوموړی دشوروي عسکرو دهاوان دمرمۍ دلګیدو له امله په پرخچو باندې په نس کې ولګید، ټپ یې خورا خطرناک و ددې ټپ له امله نوموړي ته ډاکټرانو پلاستیکي کولمې پیوند کړې خو دې ټپ هیڅکله هم دنوموړي جهادي عمل ضعیف نه کړ بلکې همیشه یې خورا درندې او ستړې جهادي دندې سرته رسولې .

مولوي عبدالحنان جهادوال کلونه کلونه په کندهار کې خپله مقدسه جهادي وظیفه سرته ورسوله او کله چې شوروي یرغلګرو او ملګرو یې شکست وخوړ، نوموړی په منځنۍ اسیا کې په پیل شوي جهادي خوځښت کې دګډون لپاره منځنۍ اسیا ته

لاړ، نوموړي دوه کاله دماوراء النهر په سيمه کې په جهادي صفوفو کې تير کړل . دنوموړي ددې جهادي ژوند په اړه ډېر معلومات نشته خوهغه څه چې دده ملگرو ته معلوم دي ، وايي چې مولوي عبدالحنان جهادوال صاحب ددې جهادي سفر په مهال په تاجکستان او آذر بايجان هيوادونو کې دکمونيستانو په خلاف په جهادي عملياتو کې برخه واخيسته، ددې جهادي سفر په مهال هم په تاجکستا ن کې شهيدجهادوال صاحب يوځل ټپي او يوځل دروسي عسکرو لخوا نيول شوی و، چې په زندان کې شوروي عسکرو سختې شکنجې هم ورکړې وې، خو الله تعالی په خپل فضل سره له دې ټولو امتحاناتو بريالی راويوست .

ددې جهادي سفر په مهال نوموړي نه يوازې ديوه مجاهد په حيث په جهادي عملياتو کې ونډه اخيسته بلکې دمجاهدينو ديوه تربيوي معسکر مشري يې هم په غاړه درلوده، شهيد جهادوال صاحب له دوه کلونو وروسته افغانستان ته راستون شو .

په اسلامي امارت کې خدمت

کندهار ته له راستنيدو وروسته شهيد جهادوال صاحب لومړی دکندهار د دامان ولسوالۍ دخوشاب په سيمه کې ددينې زده کړو يوه مدرسه جوړه کړه او ددينې طالب العلمانو په روزنه يې لاس پورې کړ. وروسته نوموړي له همدې سيمې خپلې پلرنۍ منطقې د خاکريز لام سيمې ته لاړ او هلته يې ددينې زده کړو تدريس ته دوام ورکړ .

په دې مهال دهيواد زياتره سيمې داسلامي امارت دځواکونو لخوا فتحه شوې وې او څرنگه چې داسلامي امارت دواکمنۍ او حکومت د چلښت لپاره استعدادونو ته ضرورت و، مولوي عبدالحنان جهادوال صاحب داميرالمؤمنين ملامحمد عمر مجاهد لخوا وغوښتل شو او په اسلامي امارت کې په خدمت وگمارل شو. نوموړی په هرات کې دافغانستان دشمال لويديځو ولاياتو د تنظيمه رياست مرستيال او په همدې حوزه کې دمهاجرو مجاهدينو مشر وټاکل شو. په هرات کې دنوموړي دملگرو مرکزي قرارگاه په باغ اسلامي سيمه کې وه خو نوموړی به خپله زياتره وخت قول اردو ته نږدې

په يوه ودانۍ کې اوسيده دامهال دنوموړي ترسرپرستۍ لاندې گڼ شمير مهاجرو مجاهدينو جهادي دنده اجراء کوله چې له جملې څو تنه پيژندل شوې څيرې لکه ابومصعب الزرقاوي او أبومحمد هم وو، دوی زياتره دافغانستان دشمال په مختلفو جهادي ليکو کې دنده اجراء کوله .

امريکايي يرغل او په وړاندې يې جهاد

دامريکا تريرغل وروسته کله چې مجاهدين دافغانستان له ښارونو څخه ووتل مولوي عبدالحنان جهادوال صاحب هم دخپلې سيمې په خوا ستون شو. نوموړي خپل ټول جهادي امکانات چې مختلفې وسلې او وسائل په کې شامل وو، هم کندهار ته له ځانه سره راوړل او په دې سيمه کې يې دامريکايي يرغلگرو په خلاف دجهادي فعاليت په تنظيم لاس پورې کړ .

نوموړی تردې وړاندې يوه اندازه وسلې په ځينو مخلصو خلکو ددې لپاره ويشلې وې ترڅو دامريکايانو په خلاف جهاد ته ادامه ورکړي. کله چې خپله کندهار ته راغی نو په کندهار او زابل کې يې له جهادي قومندانانو او بااحساسه خلکو سره ليدنې کتنې پيل کړې او ددې لپاره يې دهيوادنورو سيمو ته هم سفرونه وکړل، ترڅو دجهادي خوځښت په گټه افکار او امکانات اماده کړي .

له څه مودې گرځيدلو وروسته نوموړی دزابل دايچوپان ته لاړ او هلته يې دنورو مجاهدينو په مرسته يو مخفي جهادي مرکز جوړ کړ، خو دغه وخت څرنگه چې نوموړی امريکايانو ته ډېر مطلوب و دوه ځله يې امريکايانو په کور چاپه ووهله ، خو نوموړي ته الله تعالی نجات ورکړ . تردې وروسته يې دده غوندې کور هم ناکراره شو، لومړی دکندهار ښار ته وکوچيدل خو کله چې هلته ورباندې گوزاره سخته شوه نوبيا دزابل ولايت د مرکز مربوط دسينک په سيمه کې ميشت شول چې څوکلونو يې هلته تير کړل، خو په دې ټوله موده کې نوموړی په جهادي سفر و او ډېر لږ به کورته راتلو، دنوموړی دکورنۍ يو غړی وايي دمولوي صاحب ټول ژوند که لس برخې کړو، نو شايد

يوازې يوه برخه يې په کور تيره کړې وي او نورې نهه برخې ژوند يې له کوره بهر په جهادي سنګريو کې تير شوی دی .

په کندهار کې دجهادي مرکز تاسيس

په افغانستان دامريکايي يرغل دريم کال و چې مولوي عبدالحنان جهادوال صاحب دخو تنو نورو ملګرو په مرسته دکندهار دخاکريز ولسوالۍ دخنجکتو(Khanjakto) په غرنۍ سيمه کې لومړنی مخفي جهادي مرکز جوړ کړ. دا جهادي مرکز دغرونو په يوه لړې پرته سلسله کې جوړ شوې وروسته په بيا بيا تغير او پراخ شو او دجهادي عملياتو ديوې مهمې هستې رول يې ولوباوو. ددغه مرکز لومړنی دميشت ځای له بوټو او د ونو له ښاخونو جوړه شوې يوه خارګاه وه، چې مولوي جهادوال صاحب په خپله د يوه کمره له بيخ سره جوړه کړې وه. په پيل کې دخوراک هيڅ انتظام نه و او دخوراکي موادو دراوړلو لپاره به مجاهدينو په پټه ۳ ساعته مزل کاوو ترڅو هوارې ته لاړ شي، حتی ډير ځله به مجاهدينو دخوراک لپاره دغرنيو بوټو له پاڼو او بيخونو استفاده کوله .

دخاکريز په غرنيو سيمو کې همدا مخفي مرکز چې وروسته په کې مجاهدينو تربيوي او دسوق الجيش فعاليت هم پيل کړ، په کندهار کې دجهاد له مهمو مراکزو حسابيږي. له همدې مرکز څخه په پيل کې مجاهدينو په خاکريز سربيره دامان ، شاوليکوټ ، نېش او دروزګان دهراوو ولسوالۍ ته تشکيلات کول او دعملياتو لپاره يې کوچنۍ ډلې استولې. خو وروسته دغه عملياتي ساحه نوره هم پراخه او حتی تر هلمنده ورسيده، تردې چې دهمدې مرکز مجاهدين چې عمومي سرپرستي يې دمولوي جهادوال صاحب په غاړه وه، په ګرشک ، سنګين ، ژړۍ او ميوند کې هم جهادي عمليات سرته رسول. دافغانستان دجنوب له مختلفو سيمو څخه به مجاهدين همدې مرکز ته راتلل، چې ځينو به جهادي تربيه حاصلوله او يو شمير به يې دجهادي هداياتو لپاره راتلل .

دغه جهادي مرکز چې دخاکريز په غرونو کې يې موقعيت و او څو ځله يې ځای بدل شو، امريکايانو وربانديې دوه ځله سخت عمليات ترسره کړل، خو دواړه واري له سخت شکست سره مخامخ شول. لومړی ځل عمليات چې دوه تنه مجاهدين په کې شهيدان شول ، مرکز ته يې ډير تاوان ونه رساوه، خو دوهم ځل ستر عمليات چې درې ورځې يې دوام وکړ، د مجاهدينو د مقاومت له امله دواړو خواوو ته درانه تلفات واوښتل. په دې جګړه کې چې مولوي صاحب مجاهدين په دريو برخو تقسيم کړي وو او په مختلفو سيمو کې له دښمن سره وجنګيدل دمولوي صاحب دملګرو له جملې ۱۰ تنه شهيدان او ۲۲ کسه ټپيان شول او يو تن ملګری ژوندی امريکايانو ته په لاس ورغی ، په دې جګړه کې ۱۲ تنه خارجي عسکر هم له منځه لاړل .

په همدغو ابتدايي مراحلو کې که له يوې خوا مولوي عبدالحنان صاحب دهمدې جهادي مرکز په برکت دکندهار په ټولو سيمو کې جهادي خوځښت ته نوې روحيه ورکړه، له بلې خوايې خورا زيات لوی او واړه جهادي عمليات هم ترسره کړل. په ابتدايي شيبو کې په ورو روزمره عملياتو سربيره يوه کاميابه جګړه دنېش ولسوالۍ د دره نور په سيمه کې وشوه، چې مجاهدينو دکمين په ترڅ کې دامريکايي يرغلګرو دوه ټانګونه او يو دداخلي اردو رينجر مکمل له منځه يووړل او تر شلو تنو ډير خارجي او داخلي عسکر يې ووژل .

په نورو سيمو کې جهادي فعاليت

د ۲۰۰۵ کال په ترڅ کې هغه مهال چې جهاد علني شوی و او دکندهار په شمالي او جنوبي سيمو کې مجاهدينو په عملياتو لاس پورې کړی و ، مولوي عبدالحنان صاحب دکندهار او هلمند په نورو سيمو کې جهادي عمليات پيل کړل. په دې مهال نوموړی داسلامي امارت دمشرتابه لخوا دعمومي نظامي کميسيون دمرستيال په حيث ټاکل شوی و، چې زياتره وخت به يې دکندهار او هلمند په جهادي مراکزو کې تيراوو. په دې مهال دنوموړي ډير ملګري دکندهار په ژړۍ ولسوالۍ کې په جهادي خدمت

بوخت وو، هغه وخت داسیمه دهیواد دجنوب په سطحه دجهاد له وتلیو سیمو څخه وه دغه راز په میوند ، غورک او ګرشک کې یې هم جهادي وظایف سرته رسول .

په ژرۍ کې نوموړي له امریکایانو سره ځوځله خورا سخت جنګونه وکړل او امریکایي ځواکونو ته یې خورا درانه تلفات واړول، له همدې امله امریکایي ځواکونو په نوموړي پسې شول او دده وژلو لپاره یې په سختوهڅو پیل وکړ .

د ۱۴۲۷ هـ ق کال دشعبان په ۱۸ نیټه امریکایي ځواکونو دخپلو هڅو له مخې دکندهار په پاشمول کې دمولوي عبدالحنان صاحب مخفي قرارګاه کشف کړه، چې وروسته یې دکروز توغندي برید پرې وکړ، په دې برید کې دمولوي عبدالحنان صاحب د وراره او نائب ګل محمد په شمول دنوموړي ۱۹ تنه جهادي ملګري شهیدان او ۱۱ نور ټپیان شول ، خو داچې مولوي عبدالحنان صاحب دا مهال په خپل مرکز کې نه وو الله تعالی نجات ورکړ .

خوله دې برید سره سره په نوموړي پسې امریکایي دښمنان سخت متوجه وو او هره شیبه یې هڅه کوله چې دنوموړي څرک ومومي او بریدورباندې وکړي .

دشهادت پیښه

وړاندې وویل شول چې دمولوي صاحب جهادي مصروفیت ترډیره دهلمند او کندهار په مختلفو سیمو کې و چې له دې جملې د هلمند په ګرشک ولسوالۍ کې نوموړي ډیر وخت جهادي دنده اجراء کوله . د ۲۰۰۷ م کال په لومړیو کې هغه وخت چې مولوي عبدالحنان صاحب دهلمند په ګرشک ولسوالۍ کې په جهادي خدمت بوخت دامریکایانو لخوا یوځل بیا دنوموړي دهدف ګرځولو هڅې پیل شوې ، لومړی ځل دګرشک په زمبیلي سیمه کې امریکایانو دمولوي صاحب داوسیدو په سیمه چاپه واچوله چې مولوي صاحب ورسره دنورو ملګرو په ملتیا مقاومت وکړ ، په دې جګړه کې نوموړي امریکایانو ته هم تلفات واړول، خو دامریکایانو په برید کې دنوموړي ۹ تنه

ملګري مجاهدین شهیدان او ۳ ټپیان شول ، خو خپله مولوي صاحب ددښمن له محاصرې څخه روغ رمټ ووت .

په راتلونکې شپه ۲۷/۱/۱۴۲۸ هـ ق / ۱۵/۲/۲۰۰۷ م چې دچهارشنبې شپه وه ، په داسې حال کې چې مولوي صاحب په همدې سیمه یعني دهلمند دګرشک په زمبیلي کې په یوه اطاق کې و، دنوموړي ملګري وایي چې مولوي صاحب دتهجد لمانځه ته پورته شوی وو او له لمانځه وروسته په دعاء بوخت وو، چې ناڅاپه امریکایي الوتکو همدا اطاق په نښه کړ او په پرلپسې بم غورځولو یې مولوي صاحب له ۴ نورو کسانو سره یوځای په شهادت ورساوو .

انا لله وانا الیه راجعون

دمولوي عبدالحنان صاحب نږدې ملګری حافظ محمد چې ډیروخت یې له مولوي صاحب سره نږدې تیر کړی وایي ، چې مولوي صاحب ترشهادت لږ وخت مخکې راته دخپل شهادت زیری راکړی و، چې دده له خبرې سره سم کټ مټ رښتیا وخوت .

ترشهادت وروسته دمولوي عبدالحنان صاحب جسد خپل کلي ته انتقال شو او دکندهار دخاکریز ولسوالۍ د اټلي په کلي کې خاورو ته وسپارل شو .

له مولوي صاحب څخه د محمد ناصر ، أنس او ضرار په نامه درې زامن او څلور لونې پاته دي ، دامریکا ضد جهاد کې دده د کورنۍ دوه نور غړي وریرونه (ګل محمد او عبیده) هم په شهادت رسیدلي او کورنۍ یې له جهادي جذبې سرشاره کورنۍ ده .

دمولوي عبدالحنان جهادوال صاحب ژوند او خاطرې

دکندهار اوسیدونکی حافظ محمد چې دمولوي عبدالحنان صاحب له نږدې او رازدارو ملګرو څخه شمیرل کیږي، کله مې چې دمولوي صاحب د ځاني صفاتو، اخلاقو اواستعداد په اړه ترې وپوښتل، نوموړي وویل مولوي صاحب یو جامع سړی و مطلب داچې دعلم، تقوی، دیانت، زغم، استقامت، شجاعت، صبر، توکل او هره اړخه مولوي

صاحب خورا ژور استعداد درلود، خو ترټولو ښکاره صفت يې استقامت وو چې په هيڅ حال کې يې حوصله له لاسه نه ورکوله .

حافظ محمد وايي په جهاد کې بيلابيل تکاليف راتلل ، اقتصادي ستونزې، دځای نشتوالی، دخوراک نشتوالی، ددښمن فشار او نور قسماقسم تکاليف خو الله تعالی ديوه رښتيني مجاهد په صفت مولوي صاحب ته داسې استقامت ورکړی و، چې هرډول امتحاني حالت کې به نورمال و او دوارخطايي او زغم بايللو نښې به په کې نه ځرگنديدې .

د زابل ولايت لپاره داسلامي امارت جهادي مسؤل ملاشرف الدين تقي چې ډير وخت يې له مولوي جهاد وال صاحب سره نږدې تير کړی وايي: مولوي صاحب خورا ډيره استغناء درلوده او کوښښ يې کاوو چې مجاهدين متوکل ، مستغني او له مادياتو څخه بې پروا روږدي کړي. مولوي صاحب به هميشه ويل چې هيڅکله په جهادي کار کې په دنيا او دنيادارو پورې زړه مه تړئ، دهر کس او ناکس څخه دمرستې پيسې مه اخلئ ځکه په دې سره جهادي برکت له منځه ځي، يوازې له مخلصو او صالحو دنيادارانو څخه د جهاد لپاره کومک اخلئ .

حافظ محمد هم همدا خبره کوي نوموړی وايي: په خاکريز کې په غرني مرکز کې داوسيدو په مهال يو وخت مجاهدين له سختو اقتصادي مشکلاتو سره مخامخ وو، تردې چې دومره څه يې نلرل چې خوړلي يې وای او دخوراک لپاره يې د غره له بوټو لکه ښيزو او نورو استفاده کوله، خو په دې وخت کې يو سړی مرکز ته راغی او شل زره روپۍ يې مولوي صاحب ته دمرستې په حيث وړاندې کړې، مولوي صاحب چې داسړی پيژاند چې مخلص نه دی او له دې مرستې يې يو دنياوي غرض شته، نو دخپل هميشني عادت له مخې يې مخامخ ښه عزت ورکړاوښه ميلمه پالنه يې ورسره وکړه، خو په پای کې يې ورته وويل چې موږ داوس لپاره دغو پيسو ته ډير ضرورت نلرو، بل ځای کيدای شي ترموږ محتاج مجاهدين وي، نو ښه به دا وي چې دامرسته هغوی ته

ورورې، هغه سړی چې يوازې له موږ څخه دغرض حاصلولو په حيث راغلی و، دمولوي صاحب په دې خبره حيران پاته شو او همداسې بينوا لاړ .

ملاشرف الدين تقي وايي مولوي صاحب به هر ډول شرايطو کې کوښښ کاوو چې دمجاهدينو حوصله لوړه وساتي، او د مادياتو په نسبت ورته معنوياتو ډير ارزښت درلود. نوموړی وايي : يوځل له عراق څخه دعراقي مقاومت وتلي مشر ـ شهيد أبومصعب الزرقاوي چې دمولوي عبدالحنان صاحب دشاگردی شرف يې درلود د عراق د جهاد دمشرۍ په مهال يې له مولوي صاحب سره د ځانگړي قاصد په توسط مکاتبه درلوده او مولوي صاحب ته به يې په ليک کې د (والدي الاستاذ) خطاب کاوو، مولوي صاحب ته يې د ټيلفون له لارې وويل چې که ستاسو نقدي مرستې ته ضرورت وي، نو له ماسره څوميليونه ډالر شته کولای شم مرسته درسره وکړم، خو مولوي صاحب په داسې حال کې چې خپله له سختو اقتصادي مشکلاتو سره مخامخ و، ورته وويل چې نه الحمدلله موږ هرڅه لرو هيڅ مرستې ته مو اړتيا نشته، مجاهدين مو له هره لحاظه پوره دي .

خو کله مې چې له مولوي صاحب څخه ددې خبرو وضاحت وغوښت ، هغه وويل چې دعراق مجاهدين اوس په مقاومت اخته دي او دافغانستان جهاد هم ددوی حوصله لوړه ساتي، که موږ په هرحالت کې يو خو دوی زموږ په مقاومت ډير مورال اخلي، که موږ له دوی نه دمرستې تمه وکړو، نو کيدای شي دوی ووايي چې دلته مجاهدين په څومره ضعيف حالت کې دي چې له بل جهادي صف څخه مالي مرسته غواړي، نو ښه داده چې موږ دوی ته داسې دضعف انځور ورنه کړو، بلکې ځانونه قوي وښيو ترڅو ددوی مورال نور هم قوي شي .

ښاغلی تقي وايي مولوي صاحب مجاهدين داقتصادي مشکلاتو په حالت کې هم په لوړه روحيه ساتل او له اقتصادي ستونزو يې نه خبرول او ددې لپاره يې بيلابيل چلندونه کارول، مثلا که کله به اقتصادي مشکلات وو او دڅه شي داخيستلو پيسې به نه وي، مولوی صاحب به چې په مرکز کې کوم ځای ډوډۍ، شريني يابل خوراکي شی

ولید چې مجاهدینو بي ځایه اینبی، یا ډوډۍ اضافه شوې، نو به یې ویل چې تاسو مصارف او بي پروایي زیاته کړې او دا مو جزا ده چې په تاسو شریني بنده ده او یا به یې ډوډۍ کمه کړه .

دنوموړي ملګري وایي مولوي صاحب په شخصي تقوی کې هم خورا غښتلی و، دده ملګرو او خپل اعتراف له مخې نوموړي له پنځلس کلنۍ نیولې بیا په ۴۵ کلنۍ کې تر شهادته د ۳۰ کاله په موده کې له استثنایي حالاتو پرته تهجد نه و قضا کړی ، ملګري یې وایي حتی که به دشپې په وروستۍ برخه کې هم ویده شو تهجد ته پاڅیده ، او خپل ملګري یې هم همیشه تهجد ته هڅول .

دمولوي صاحب بل خصوصیت له مطالعې سره شوق و، په سفر حضر او او هرډول جهادي حالاتو کې به له نوموړي سره ضرور څو کتابونه وو، چې مطالعه کول به یې. دنوموړي ډېر مینه داسلامي تاریخ، سیر او احادیثو له کتابونو سره وه ، سورت الانفال او سورت التوبه یې خپله هم یاد وو او په خپلو ملګرو یې هم ضرور یادول او همیشه به یې دهمدې سورتونو ترجمه او جهادي وعظ کاوو .

د سهار او ماښام مأثور اذکار دمولوي صاحب ورځني معمولات وو، چې په ملګرو یې هم یادول او ورته تشویقول یې. دمولوي صاحب ژوند ټول مقصودي ژوندو هیڅکله یې بې مورده وخت تیرول او دودیزه ګپه عادت نه وه، همیشه به یې له وخت نه استفاده کوله او ډېر ځله به یې مجاهدینو ته دجهادي ترغیب او فکري تربیې په اړه وعظ کاوو .

ملا شرف الدین تقي وایي مولوي صاحب له عامو خلکو سره خورا دنرمي او زغم رویه درلوده له همدې امله خو یې په خپله سیمه کې بې ساری عمومي محبوبیت درلود، نوموړي نه یوازې دمجاهدینو نظامي تربیې ته توجه درلوده بلکې فکرا یې هم مجاهدین داسې روزل چې بیا بې استقامتي، ضعف او ستړیا ونه پیژني بلکې جهاد ته د عمر کار ووایي .

شیخ نصرالله وایي: مولوي صاحب یو له زبده مجاهدینو څخه و، چې په جهادي چارو کې ډېر محتاط و او تقوی یې درلوده. نوموړي د امریکایانو خلاف د جهاد لومړیو کلونو کې د جهادي ضرورت په اساس او دا چې د هیواد مختلفو سیمو ته یې سفرونه کول نو خپله ږیره به یې لږ لنډوله، یو وخت چې یي د سفر اراده درلوده، ماته یې ویلي و چې ږیره به راته لنډوې،مازدیګر وخت و او ده سبا د تګ اراده درلوده، ما ورته وویل راځه مولوي صاحب اوس داسې ښه فارغ وخت دی او رڼا هم ده، نو ږیره به دې درته لنډه کړم.

خو ده راته وویل زه سبا سهار د سفر اراده لرم او د سفر تر وخته د ږیرې لنډولو ته ضرورت نشته، احتمالا که په شپه کې مرګ راته حاضر شي او ما مخکې له ضرورت څخه ږیره لنډه کړې وي الله تعالی ته به څه ځواب وایم. نو ښه داده چې د ضرورت د پیښیدو یعني سفر له پیل سره هم مهال یې لنډه کړم، ځکه الضرورات تقدر بقدرها.

حافظ محمد وایي مولوي صاحب به ویل چې په جهاد کې د کامیابۍ یوازینی عامل دمجاهدینو عجز، الله تعالی ته زاری او الهي نصرت دی او د ناکامۍ، شکست او تلفاتو عامل بیا فخر او په خپلو کامیابیو باندې غرور دی، چې دالله تعالی د نارضایت سبب ګرځي، نوځکه به یې مجاهدین همیشه دې ته متوجه کول چې په خپلو لاسته راوړنو فخر ونه کړي او نه دکبر احساس وکړي، ځکه دا په جهاد کې دناکامۍ سبب ګرځي .

دمولوي عبدالحنان جهادوال صاحب متعهد او متدین ژوند نورهم ډېر دیاد وړ اړخونه لرل چې دلته دټولو خاطراتو ذکر کول به شایدلیکنه ډېر اوږده کړي نوځکه په دې دعاء لیکنه رانغاړو چې الله تعالی دې دنوموړي برکات او استعداد په اوسنیو مجاهدینو کیږدي ترڅو دده غوندې با استقامته او نه ستړي کیدونکي مبارزین ترې جوړ شي ، آمین یا رب العلمین

د شهید ملا داد الله آخند ژوند او کارنامو ته کتنه

ليکنه: نور احمد سعيد

شهید ملا داد الله «رهبر» V د حاجی عبد الله زوی په ۱۹۶۷ میلادي کال کي د روزګان ولایت د دهراوود ولسوالۍ په یوه دین دوسته او مجاهده کورنۍ کې زیږیدلی دی .لومړنۍ زده کړي یې دخپلي سیمي په یوې درسي حجره کي ترسره کړې ، نوموړي لا خپل دیني تعلیم نه و پوره کړی ،چې ګران هیواد افغانستان د پخواني شوروي اتحاد دسرو لښکرو تریرغل لاندي راغی .

جهادي ژوند

دشهیدملا دادالله دجهادي ملګرو دمعلوماتو له مخې نوموړی په ۱۹۸۳ میلادي کي په کندهار کي د نامتوجهادي قوماندان مولوي اختر محمدآغاترمشرۍ لاندي د شوروي سره یوځ پرضدوسلوال جهادپیل کړ ، نوموړي په لومړي ځل دکندهارولایت د ارغنداب ولسوالۍ د شاهین په کلي کي د شوروي عسکرو په مقابل کي په یوه سخت جنګ کي ګډون وکړ، که څه هم دا مهال نوموړی د عمر په لحاظ کشر۔و خو په همدغه لومړي جنګ کي دنوموړي میړانه او جهادي مهارت ټولو مجاهدینو په سترګو ولیداو نوموړی دیوه زړور او باعزمه مجاهد په توګه وپیژندل شو .

په ارغنداب ولسوالۍ کي د شوروي عسکرو له ماتي وروسته ملا داد الله آخند له مجاهدینو سره یو ځای د هلمند ولایت ته ولاړ او له اتل قومندان شهید ملا محمد نسیم اخندزاده سره ملګری او د شوروی عسکرو په مقابل کي یې وسلوال جهاد ته دوام ورکړ. په هلمند کي له یوه کال تیرولو څخه وروسته نوموړی بیرته د کندهار ولایت ته راغی او د مولوي اختر محمد اغاتر قوماندې لاندې یې خپله اسلامي ، شرعي او جهادي دنده په پوره میړانه او غیرت تر هغه وخته پوری پر مخ بوتله تر څو چي په

ګران هیواد افغانستان کي شوروي یرغلګرو قواوو او د هغوی کمونستو ګوډاګیانو ماتي و خوړه او په تور مخ له افغانستان څخه وتښتیدل .

د وروستني کمونیست واکمن ډاکټر نجیب دحکومت له سقوط وروسته کله چي د قدرت واګي د مجاهدینو لاس ته ورغلې ا ودیو شمیر په واک مینو او تش په نامه جهادي رهبرانو لخوا د قدرت په سر داخلي جنګونه پیل شول، ملا داد الله آخند له داخلي جنګونو څخه د ځان ساتني په خاطر خپله اسلحه په مځکه کیښوده اوددیني زده کړو دحصول په مقصد یې دبلوچستان ایالت په مرکزکویټه کي د مولوي شفیع الله صاحب په مدرسه کي داخله واخیسته او وروسته بیادنامتوعلمي ،جهادي شخصیت شیخ الحدیث مولوي عبد العلي دیوبندي V مدرسې ته ولاړاوهلته یې خپلو زده کړو ته دوام وکړ.

کله چي په کال ۱۴۱۵ هـ ق کي د هیواد په جنوبي ولایت کندهار کي د طالبانو اسلامي تحریک د مرحوم امیرالمؤمنین ملامحمدعمرمجاهد V په مشرتوب د ظلمونو، فسادونواو ناروااوو په مقابل کي راپورته شو. شهیدملادادالله آخند له هماغې ابتداء څخه له تحریک سره ملګری شو. نوموړی دشلوتنوانډیوالانوسره د عالیقدر امیر المؤمنین په لارښوونه د کندهار ولایت د پنجوایي ولسوالۍ ته ولیږل شو او د دې ولسوالۍ له نیول کیدو وروسته یې د سپین بولدک ولسوالي په نیولوکي هم ګډون وکړاو د نوروجهادي عملیاتو په تعقیب یې دکندهار هوایي میدان او د ولایت مرکز ښاراو نورو ټولو عملیاتوکې پوره برخه واخیسته .

د طالبانو په لاس د کندهار ولایت له پوره نیولو څخه وروسته نوموړی دمشرتابه له لوري دروزګان ولایت ته ولیږل شو اوهلته یې دخپلي سیمي خلګ له اسلامي تحریک سره یوځای کیدوته دعوت کړل .د روزګان ترتصفیه کیدو وروسته نوموړی دتحریك دقیادت په دستور هلمند ولایت ته ولیږل شو او د سنګین ولسوالۍ له فتحي وروسته دفراه ولایت په لوروخوځید تر هغو هلته و چي د دلارام ولسوالۍ هم طالبانوفتحه کړه .وروسته نوموړی زابل ولایت ته ولاړ د زابل، غزني او میدان وردګو

ولايتونو له نيول کيدو وروسته نوموړي دلوګر ولايت او د چهار اسياب ولسوالۍ په فتوحاتوکي پوره ونډه درلوده ،دغه راز يې دپکتيا او خوست ولايتونو ته داسلامي تحريک په کاروان کې هم برخوال و.

کله چې د پلازمينې کابل په شاوخوا کې د احمدشاه مسعود له ځواکونه سره جنګونه شروع شول شهيدملا دادالله اخند په کې برخوال او ډير وخت به د جګړې په لومړۍ کرښه کې اوسيدو.په چهاراسياب کي له سختو جنګونو څخه وروسته نوموړی دامير المؤمنين په لارښوونه د هلمند ولايت هغو سيمو ته چې لا هم نوې فتحه شوې وليږل شو، د هلمند ولايت له مکملي تصفيې څخه وروسته فراه ولايت ته ولاړاو دجګړې په لومړيوکرښوکي يې خپل مسوليت ترسره کاوه ،په دغه وخت کې مفسدو مليشو د چهار اسياب په لومړۍ خط سخت تعرضي جنګونه پيل کړل دمشرتابه له خوايو وار بياملا دادالله د چهار اسياب لومړۍ کرښې ته واستول شو. ملا دادالله اخند د چهار اسياب په لومړۍ خط کي د يوه سخت جنګ په ترڅ کي ديو مځکني ښخ کړای شوي ماين ښکار شو چې د چاوديدو له امله يې يوه پښه له لاسه ورکړه.نوموړی له معالجې وروسته يو ځل بيا جهادي خدمت ته ستون شو.

کله چې د اسلامي تحريک مجاهدينو د کابل ولايت د نيولو پريکړه وکړه او د وريښمين تنګي له لارې يې په کابل ولايت لوی تعروضي عمليات پيل کړل، ملا داد الله د اتل قومندان شهيد ملا بورجان ۷ تر څنګ په دغه جنګ کې د زرګونو مجاهدينو مشري کوله او له ډيرو سختو جنګونو څخه وروسته يې د هيواد پلازمېنه کابل دټوپکسالارانواوکمونستانوله وحشي منګولوڅخه خلاص کړ اود امن سپين بيرغ يې پکښې ورپاوه، نوموړی د کابل ولايت د فتحي په جنګ کي له هوائي ډګر(خواجه رواش) سره نژدې په ښي لاس کلک ټپي شو، خو په دغه زخمي حالت کې په دښمن پسې شو او د کابل ولايت په شمالي سيمو شکر دره، پل متک او د کاپيسا په لور يې حرکت وکړ، په لوړو يادو شويو ټولو فتوحاتو کې سره له دې چې ملادادالله اخند

دجګړې عمومي قومندان نه وو ، خو په ټولو فتوحاتو کې يې ديوه فعال ډلګۍ مشر- رول ادا کاوو .

په ۱۹۹۷ ميلادي کال کې کله چې له جنرال مالک سره داسلامي امارت له لوري موافقه وشوه شهيدملا داد الله له زرګونو طالبانو او داسلامي امارت له نورو مشرانو او قومندانانو سره يوځای دسالنګ تونل له لارې د هيواد شمالي ولايتونو ته ولاړ او چې د بغلان ولايت تر پلخمري پورې يې پرمختګ وکړ، د جنرال مالک د تاريخي غدر اونامردانه عمل نه وروسته چې په ترڅ کې يې زرګونه ددين او وطن په مينه مست سوله غوښتونکي مجاهدين شهيدان شول ،ملا داد الله له خپلوملګرو سره د بغلان ولايت په پلخمري کي محاصره شو،دا مهال چې داسلامي امارت زرګونه محاصره مجاهدين له سخت حالت او لوی خطر سره مخامخ وو د ملادادالله اخند او ملاميرخان متقي په ګډون داسلامي امارت مشرانو خورا سترجهادي تاکتيک او بصيرت په کار واچاوو ترڅو يې په پايله کې له يوې خوا ټول محاصره مجاهدين ددښمن له ضرر څخه محفوظ وساتل شول او له بلې خوا دهيواد په شمال کې ډيرې سيمې د اسلامي امارت د مجاهدينو لاس ته ورغلې د احمد شاه مسعود ځواکونه په يوه بل جهاد کې په جګړو مصروف او ځواک يې تقسيم شو، داسلامي امارت مسؤلو مشرانو په دې سختو حالاتو کې دخپلو محاصره ملګرو مورال لوړ وساته ، دغه راز يې له ځايي قومندانانو او عامو خلکو سره ليدنې کتنې او تعلقات ګرم کړل. دسيميزو خلکو اعتماد يې ترلاسه کړ او وروسته يې دځايي جهادي قوماندانوپه بلنه اوملاتړ د کندز په ولايت حمله وکړه له نيکه مرغه چې په ډيري اسانۍ يې دغه ولايت ونيو اود خپل ځا ن او مجاهدينو لپاره يې ديوپو خ او قوي سنګر په توګه غوره کړ. ملادادالله اخند چې په کندز کي يې دمجاهدينو نظامي مشري په غاړه وه ددښمن له خوادپردغه ولايت د سختوتعرضي حملو سره سره يوکال سخت مقاومت وکړپه داسي حال کي چې ټول اکمالات يې د هوا له لاري دطياروپه واسطه کيدل .

له دې څخه وروسته ملا داد الله رهبرد باميانو، تخار او د کابل ولايت په شمالي سيمو بگرام، تگاب او نجراب کي په مختلفو عملياتو کې برخه واخيسته .

الحاج شهيد ملا داد الله اخند د اسلامي امارت د قيام او حاکميت په مرحله کې يو له ډيرو مهمو او تاثير گذارو پوځي مشرانو څخه و،چې ځواکمن او دښمن ماتوونکي جهادي ډلگۍ يې درلوده او تقريبا په ټولو فتوحاتو او مهمو جگړو کې نوموړی خپله او يا يې هم ملگري گډونوال و. نوموړي چې ډيره موده د کابل د مرکزي قول اردو د قومندان په حيث دنده ترسره کړه د اسلامي امارت د دفاع او واکمنۍ د پراختيا په لاره کې ډيرې هڅې وکړې او له همدې امله نوموړی د اسلامي امارت يو له مهمو پوځي مشرانو شميرل کيږي.

کله چې امريکا او متحدينو يې پرگران هيواد افغانستان وحشيانه اونارواحمله وکړه شهيد ملا دادالله 7 د هيواد په شمالي ولايتونو کې د صليبي ځواکونو او د هغوی دغلامانو په وړاندي کلک مقاومت وکړ. خوکله چې شمالي ولايات د امريکا يانواودهغوی دگوډاگيانوپه ولکه کي راغلل او مجاهدين تر ډيرې مودې په کندز کې محاصره شول ملا داد الله اخند او په کندز کې محصورو ټولو مجاهدينو تر ډيرې مودې د امريکايي وحشيانه بمبارد او د امريکا د گوډاگيانو د حملو په مقابل کې مقاومت وکړ. وروسته ملا داد الله اخند له خپلوشپږوتنو ملگرو سره د بلخ ولايت په بلخ ولسوالۍ کي په يوه کور کي پناه واخيسته، د امريکايي او دوستمي مليشو له سخت تفتيش سره سره يې بيا هم په دغه کور کي پوره يوه نيمه مياشت تيره کړه او وروسته يې د سټلايټ ټليفون له لارې له بي بي سي راډيو سره مرکه وکړه او ويې ويل چې : الحمد لله زه نن ورځ مازيگر څلور بجې روغ سلامت د کندهار ولايت ته را ورسيدم. ددې مرکې له اوريدو سره سم د دين او وطن دښمنانانو هم ومنله چې نوموړي د دوی له محاصرې څخه روغ وتلی له مرکې کولو څه وخت وروسته ملا داد الله د يو شمير بااحساسه خپلواکي غوښتونکو هيوادوالو په مرسته د سالنگ له لارې لومړی کابل ته او بيا له کابل څخه کندهار ته را ورسيد.

اتل شهيد ملا دادالله اخند خپلې سيمې ته له رسيدو او په خپل کور کې له پنځلسو ورځو تيريدو وروسته يوځل بيا خپل ملگري سره راټول او منظم کړل، په صليبي اشغالگروقواوو او د هغوی په غلامانو يې چريکي، کميني او تعرضي حملې پيل کړې، چې په پايله کي يې دښمن ته زيات ځاني اومالي زيانونه واړول . کله چې امير المؤمنين ملا محمد عمر مجاهد د يو ځانگړي امر په توسط د ۲۰۰۲م کال د ۲ مياشتي په ۱۲مه نيټه د يرغلگروځواکونو په مقابل کې دجهادي عملياتود گړنديتوب اودمجاهدينو د ښه تنظم، تجهيز او اکمال لپاره يوه «لس کسيزه شوری » جوړه کړه ملا داد الله رهبرې د همدې شوری غړی وټاکه، نوموړي د امير المؤمنين له امر سره سم په کندهار، هلمند، زابل، روزگان او يو شمير نورو جنوبي ولايتونو کې په زرگونو مجاهدين ښه منظم او اکمال کړل او په صليبي عسکرو او د هغوی په مزدورانو يې مرگوني گوزارونه پيل کړل. دامهال شهيدملادادالله آخند ديرغلگرانو او د هغوی لاسپوڅو پر ضد د کندهار ولايت په شما ل د«دره نور»په سيمه کې دترسره کړوکاميابو عملياتوپه اړه دمشهور ژورناليست او د بي بي سي راډيوله همکار رحيم الله يوسفزي سره خورا مهمه مرکه وکړه چې بي بي سي هم نشر کړه. په دې مرکه کې ملا دالله اخند په سيمه کي ديوې پراخي جگړې يادونه وکړه او ويې ويل چې په دغه جنگ کي يې شپيته تنه يرغلگراوداخلي عسکروژلي دي اود«دره نور»دره يې چې دکندهار- ارزگان لويه لارپکښي تيريږي تړلې ده ، شهيدملادادالله ددې پوښتني په ځوا ب کي چې «امريکايان افغانستان ته په خورالوي قوت اوزورسره راغلي دي ښايې تاسي يې په وتلوونه توانيږئ ؟»وويل چې «روسانوهم نه غوښتل چې له افغانستانه ووځي خوچې مځکه ورته گرمه شوه بياځنگه وتښتيدل نوامريکايان به هم دنورويرغلگروپه څېرناکامه اوشرميدلي زموږله غيرتي خاوري څخه وځي انشاءالله » داتل رهبردې مرکې دومره تاثيروکړچې دکابل دنانځکي اداري دمشرکرزي زړه اودماغ ته يې ټکان ورکړ،کرزي پربي بي سي خوله راخلاصه کړه او دملا دادالله آخند دمرکې خپريدل يې وغندل ،کرزي له رسينووغوښتل چې نورنوبايدپه اصطلاح دترهگرو(!!) دخبرونشرته

وخت ورنه کړي. دې مرکې په هغه سخت مهال کې په درست هیواد کې مجاهدینو ته خورا لوی مورال ورکړ او ډېر ښه اثر يې درلود .

شخصيت او خاطرې

شهيد ملادادالله اخند داسلامي امارت دهغو نظامي مشرانو او قومندانانو څخه و ، چې داسلامي امارت زعيم عاليقدر اميرالمؤمنين ورباندې ځانګړی اعتماد درلود ، نوموړی زړور ، باعزمه او دلوېې ارادې او همت خاوند و، داسلامي تحريک په پخوانيو فتوحاتو او وروسته دامريکايانو په خلاف دجهاد په جاري ساتلو کې ملادادالله اخند مهم او اساسي رول درلود .

دنوموړي دهمت او جهادي خدمت دجذبې په اړه دده يوتن جهادي ملګرى وايي چې دشوروي ضد جهاد په مهال يو ځل روسي قواوو د کندهار ولايت ارغنداب ولسوالي له هري خوا څخه سخته محاصره کړه او غوښتل يې چې په نوموړې ولسوالۍ کې د مجاهدينو مرکزونه له منځه يوسي او ولسوالي تر خپل واک لاند راولي، ملا داد الله رهبر چې د نوموړي ولسوالۍ د محاصره شوو مجاهدينو په ډله کې و يوه ورځ يې له سهاره تر ماښامه ټوله ورځ له شوروي عسکرو سره په جنګ کې تيره کړې وه او له ماخوستن څخه وروسته يې په يوازې ځان په داسي حال کې چې هيڅ څوک ورسره نه و تر سهاره پورې يې ۱۵۰ کيلو ګرامه« اوړه » لامده اوبيا پاخه کړل اولسګونو مجاهدينو ته يې ډوډۍ تياره کړه.

هغه مهال چې ملادادالله اخند په کندز کې له څلورو خواوو محاصره و او په ډېر سخت حالت کې يې قرار درلود ، دنوموړي ملګري وايي چې په نوموړي کې يې هيڅکله د وارخطايي او دوه زړه توب اثار نه دي ليدلي ، په داسې حال کې چې په محاصره کندز باندې به دمسعود، دوستم او نورو مختلفو جنګياليو لخوا له هرې خوا بريدونو روان و، ملادادالله اخند به په خورا متانت دخپلو ملګرو رهبري کوله ، دعادي حالاتو په شان به يې له ملګرو سره مجلس او ټوکې ټکالې کولې، چې دجګړې په توده ساعت کې به دنوموړي دې نورمال چلند ټولو مجاهدينو ته مورال ورکاوو.

دالجزيرې تيلويزيون يو خبريال چې په هلمند کې يې له ملادادالله اخند سره څه وخت يوځای تير کړی وايي: چې ملادادالله اخند ډېر متوکل سړی و ، چې له امريکايي هوايي ځواک څخه هيڅ نه ويريده ، نوموړی ملادادالله اخند دامريکاضد جهاد په مهال په هلمند کې خورا ازاد ګرځيده ، نوموړی په داسې حال کې چې په يوه پښه معيوب و په هلمند کې اوږده مزلونه پياده وهل او په غرونو کې به يې داسې حرکت کاوو چې هيڅ دمعيوب شک ورباندې نه راته ، دغه خبريال وايي چې يوځل مې پوښتنه ترې وکړه چې تاسو دامريکايانو لپاره ډېر مطلوب ياستئ ، مګر بيا هم دومره ښکاره ګرځئ ، آيا له امريکايي ځارونکو سپوږمکيو څخه ويره نه احساسوئ ؟

ملادادالله اخند راته وويل چې پوهيږم چې زموږ له پاسه دامريکايانو ځارونکي سپوږمکۍ شته ، خو بايد ووايم چې ترهمدې سپوږميکو لوړ زموږ قادر ، حافظ او ناصر رب B هم شته ، هغه رب B چې موږ پرې ايمان لرو او دهغه لپاره جهاد کوو، موږ دخپل بشري وس په اندازه به دځان ساتنه کوو ، خو زموږ اصلي ساتونکی الله تعالی دی او دهغه په لار کې شهادت ته هميشه حاضر يو .

دملادادالله اخند شهادت

الحاج ملادادالله اخند له اوږده جهادي او متعهدانه ژوند نه وروسته د ۲۰۰۷ ميلادي کال دمی دمياشتي په ۱۴مه چې د۱۴۲۸ هق د ربيع الثاني له ۲۶ سره سمون خوري دهلمند ولايت دګرمسير ولسوالۍ دلوی درويشان په کلي کې دامريکايي ځواکونو په چاپه کې په شهادت ورسيد .

له ملادادالله اخند څخه ۴ اولادونه پاته دي، الله تعالی ته دعا کوو چې دنوموړي برکات يې په اولادونو کيږدي، تر څو همداسې دحق دلارې زړور مبارزين ترې جوړ شي.

انا لله وانا اليه راجعون

❋ ❋ ❋

د شهید مولوي محمود سیف الله ژوند او کارنامو ته کتنه

ليکنه: قاري سعيد

له نصوصو او تاريخي جريان څخه ثابته ده چې الله تعالی د خپل دين او خلقت د مقاصدو د ساتنې لپاره هميشه، په هرځای، هر عصر او هر ډول حالاتو کې مجاهد او مبارز رجال پيدا کوي، تر څو د هغوی په واسطه د دين د ساتنې، دفاع او خپراوي فعاليتونه تجديد او ورته نوې ساه ورکړي.

د افغانستان په جنوب لويديځه څنډه کې، هغه ريگستان چې د کندهار له حدودو پيل بيا د هلمند جنوب او د نيمروز ولايت تر غربي او شمالي ساحاتو رسيدلی په دې ساحه کې د جهاد، ديني علم او دين ته د تعهد د نوي دوران لپاره الله تعالی د مولوي محمود V په نوم يو متدين، مجاهد او مبارز ځوان انتخاب کړ. هغه چې په خپل وياړمن کردار سره يې نه يوازې دا سيمه د امريکايي يرغل په وړاندې د جهاد په نه ماتيدونکي سنگر بدله کړه، بلکې د تعلم، تعليم او دين ته د التزام فرهنگ يې هم په سيمه کې په ميراث پرېښود، چې له برکته يې اوس دا سيمه نه يوازې په جهادي فکر سمباله ده، بلکې د ديني مدارسو ډيوې هم په کې بلې دي.

راځئ يوه شيبه د ريگستان په سوزنده صحراوو کې ددې راټوکيدلي غاټول د ژوند او کردار ننداری ته تم شو، تر څو يې د يوه مجاهد او مبارز شخص په حيث له وياړمن تاريخ څخه خوند او پند واخلو.

زوکړه او نشأت

مولوي محمودد ملا عبدالحميد زوی چې د بلوڅ قوم له شاهوزی قبيلې سره يې تړاو درلود په۱۳۹۲ هـ ق کال کې چې له ۱۹۷۲ ميلادي سره سمون خوري د افغانستان

د نيمروز ولايت د چخانسور ولسوالۍ مربوط د تپه نادعلي په کلي کې دنيا ته سترگې وغړولې.

نوموړي خپلې ابتدائي زده کړې په خپل کور او د کلي په مسجد کې پيل کړې،د کمونيستانو د واکمني او شوروي يرغل په مهال ددوی کورنۍ ايران ته په هجرت اړ شوه، نوموړي څه موده د ايران په زاهدان کې سبقونه وويل او بيا پاکستان ته لاړ او د بلوچستان د مرکز کويټې په تجويدالقرآن مدرسه کې يې زده کړې پيل کړې.

مولوي محمود V په يوه کاملا علمي او جهادي چاپيريال او عصر کې رالوی شو،که له يوې خوا د ديارهجرت په بيلابيلو مدارسو کې په زده کړو بوخت و،له بلې خوا ځرنگه چې همدا مهال په افغانستان کې د کمونيستي کفر به خلاف مسلح جهاد روان و، نو جهادي جذبه يې هم ويده نه وه پاتې بلکې د تاندې ځوانۍ په موسم کې هغه مهال چې د کمونيزم په آخري واکمنۍ وروستي گوزارونه روان و نوموړی عملا د جهاد ډگر ته لاړ او د مسلح جهاد له خونده يې ځان خبر کړ.

مولوي محمود V په نوې ځوانۍ کې د ډاکټر نجيب د واکمنۍ له سقوط دوه کاله وړاندې په لومړي ځل کندهارولايت ته د جهاد لپاره لاړ، هلته يې د ارغسان په سيمه کې په يوه جهادي معسکر کې حربي روزنه ترلاسه کړه او بيا يې د دامان، تخته پل او د کندهار ښار په شاوخوا کې په نورو جهادي معرکو کې هم برخه واخيسته.

له جهاد څخه له راستنېدو وروسته نوموړی دبلوچستان مستونگ ته لاړ او هلته يې د ديني علومو تعلم ته دوام ورکړ،له دې وروسته مولوي محمود V د پاکستان او ايران په بيلابيلو مدارسو کې تر هغه وخته ديني زده کړو ته دوام ورکړ ترڅو په افغانستان کې د فساد او هرج ومرج په وړاندې د مبارزي جهادي صف يعني اسلامي امارت ظهور وکړ.

په اسلامي امارت کې شرکت او خدمتونه: د افغانستان د اسلامي امارت له تأسيس او پرمختگونو وروسته هغه مهال چې مجاهدينو د هرات ولايت مرکز فتحه

کړ، څه موده وروسته مولوي محمود صاحب سره له څو تنو ملګرو د اسلامي امارت په صف کې داخل شو، نوموړي څه موده په شينډنډ کې دنده ترسره کړه او وروسته د کندهار په هوايي ډګر برج راهدار کې مؤظف شو.

دغه مهال چې د کابل په شاخوا د طالبانو کلابندي راګرځيدلې او د چهار اسياب په سيمه کې تعرضي خطوط و،د جهادي ضرورت په اساس مولوي محمود صاحب له خپلو ملګرو سره چهاراسياب ته لاړ او هلته د وتلي مجاهد ملا دادالله اخند په ډلګۍ کې داخل شو.

مولوي محمود صاحب د شهيد ملا دادالله اخند تر قيادت لاندې په جهادي کړښو کې ستر او د قدر وړ خدمتونه ترسره کړل، په دې لړ کې چې کله د ټانک د مسلک ماهرينو ته ضرورت پيښ شو، مولوي محمود له ګڼو نورو مجاهدينو سره هرات ته لاړ او هلته يي په ځانګړي کورس کې د ټانګ او ګڼو نورو ثقيله اسلحو زده کړه او تخصص تر لاسه کړ. نوموړی وروسته بيرته کابل ته راغی او کله چې کابل د طالبانو په لاس فتحه کيدو نوموړی د هغو سوبمنو مجاهدينو له جملې څخه و چې د ريشخورو له استقامت څخه پلازمينې کابل ته داخل شول.

د کابل له فتحې وروسته مولوي محمو صاحب څه وخت د کابل د شمال په جنګي خطوطو کې پاتې شو او وروسته د خپلودينې زده کړو د تکميل لپاره مدارسو ته ستون شوچې په دې مرحله کې يي د ايران او پاکستان په بيلابيلو مدارسو کې ديني زده کړې تعقيب کړې، په ۱۴۱۸ هـ ق کال کې يي د ايران له مشهور سني عالم شيخ مولانا محمد عمر سربازي صاحب څخه علمي فيض ترلاس کړ او څو کاله وروسته يي د پاکستان په صادق اباد کوته سبزل سيمه کې په الجامعة السعديه کې دديني علومو او احاديثو د زده کړې مروجه سلسله پای ته ورسوله او د فضيلت دستار يي وتاړه.

له ديني علومو له فراغت وروسته چې کله د جهادي خدمت لپاره ستون شو، نو د اميرالمؤمنين ملا محمد عمر مجاهد په هدايت او منظورۍ نوموړی د بلوڅو مجاهدينو د ډلګۍ مشر وټاکل شو،او په دې ډول يي د مستقلې ډلګۍ په چوکاټ کې

فعاليت پيل کړ،چې يوه اندازه ملګري يي په کابل او نور د شمال په تخار ولايت کې په خدمت لګيا و، په دې وخت کې مولوي محمود د څه وخت لپاره د کندهار ولايت د ميوند ولسوالۍ د ولسوال په حيث هم دنده اجراء کړه،خو د نوموړي جهادي ملګري په هغه ځانګړي قطعه کې بسيج شوي و چې د اميرالمؤمنين په فرمان له څلورو لويو ډلګيو څخه جوړه وه، مرکزيت يي د کابل په بالاحصار کې و او د هيواد په مختلفو جنګي محاذونو کې يي خدمت کاوو.

د امريکايي يرغل په تعقيب د شهيد مولوي محمود د ډلګۍ ۱۲۰ تنه مجاهدين چې مشري يي حافظ غلام الله صاحب په غاړه وه او د تخار په جبهاتو کې و د نورو زرګونو مجاهدينو سره يوځای بنديان شول چې له جملې يي ۴۰ تنه د دوستمي مليشو لخوا په کانتينرونو کې شهيدان او پاتې يي د مولوي محمود صاحب په ډيرو هڅو او پيسو په توسط له زندان څخه ازاد شول.

د يرغل په خلاف د جهاد پيل

د کابل له سقوط وروسته مولوي محمود له خپلو ملګرو او وسلو سره د هلمند د ديشو ولسوالۍ مربوط سرحدي سيمې برامچې ته لاړ چيرته چې نوموړي له پخوا څخه په يوه غرنۍ سيمه کې معسکر جوړ کړی و. د کندهار ښار له سقوط څو ورځې وړاندې د روژې په نيمايي کې امريکايانو او داخلي اجيرانو يي د برامچې په ملک غره کې په همدې معسکر بريد وکړ،او په لومړي ځل په دې سيمه کې له يرغلګرو سره سخته جګړه وشوه،چې ددښمن يو ټانګ په کې وويشتل شو،وروسته امريکايانو دا سيمه سخته بمبار کړه چې په پايله کې يي ۳۲ تنه مجاهدين شهيدان شول، ددې معسکر له نړيدو وروسته مولوي محمود صاحب د مشکاني غره په سيمه کې جهادي مرکز جوړ کړ، خو دا ځل يي ځان چريکي جګړې ته اماده کړ نو ځکه يي وسلې خوندي او ملګري يي متفرق کړل تر څو ددښمن د بمبار هدف ونه ګرځي.

له څو مياشتې څنډ وروسته مولوي محمود صاحب خپل پخواني جهادي ملګري او يو شمير علماء کرام رايوځای کړل تر څو د جهاد د پيل په اړه ورسره خبره شريکه

کړي،مولوي عبدالعزیز جهادیار وایي چې په دې مجلس کې مولوي صاحب وویل چې : موږ یو اسلامي نظام درلود چې په ډېرو قربانیو مو تأسیس کړی و، صلیبیان راغلل او زموږ نظام یې ونړاوو،دښمن له هر لحاظه په ډېر قوي حالت کې دی او موږ تاسو هیڅ نلرو په داسې حال کې موږ ته څه کول په کار دي؟ آیا په همدې تش لاس جهاد پیلوو او که آرام کینو؟

د مولوي صاحب ددې خبرې په ځواب کې ځینو کسانو وویل چې : موږ له جهاد څخه منکر نه یو مگر دا هم وینو چې امریکایان ډېر په قوت کې دي، په ځمکه او هوا برلاسي دي او که یې په مقابل کې څوک ادنی حرکت کوي هم نو له منځه یې وړي. . .

ددوی په ځواب کې مولوي صاحب وویل: چې داسې ده نو تاسو په قرآن او احادیثو کې یو داسې دلیل او مبرر وپلټئ چې موږ له جهاد څخه معذور وبولي تر څو ټول خپلو کورونو او مدارسو ته ستانه شو او د امریکایانو تر واک لاندې د آرام ژوند پیل کړو.

ددې خبرې په اوریدو د مجلس ټول گډونوال خاموش شول. لږ وروسته مولوي محمود صاحب خاموشي ماته کړه او ویې ویل: زما یقین دی چې تاسو د دین له نظره مبرر نه شئ پیدا کولای،د کفر په خلاف جهاد فرض شوی دی او چې فرض دی،زه به که په تش لاس هم وي دغه فریضه پیلوم،خیر دی که ددښمن په لاس موږ ووژل شو، لاسونه او پښې مو غوڅ شي او یا محبوس شو، نو به د الله تعالی په نزد واقعا معذور شو او الله تعالی ته به ووایو چې اې الله تعالی موږ خو ستا د فریضې د ترسره کولو عزم درلود مگر د همدې فریضې په لاره کې قتل او معیوب شوو نو ځکه رانه په نیمه کې پاته شوه.

په دې مجلس کې ملگرو ته د قناعت ورکولو نه وروسته مولوي محمود صاحب عملا ددښمن په خلاف د تعرضي بریدونو لپاره په تیاریو لاس پورې کړ،تر دې چې د ۱۴۲۴ هـ ق کال د ذوالحجة الحرام میاشتې په لومړیو کې یې لومړني عملیات د هلمند ولایت د دیشو ولسوالۍ په چوټو سیمه کې د گوډاگیانو په یوه مهم مرکز ترسره کړل.

حاجي ضرار چې ددې عملیاتو برخوال و، وایي: په چوټو کې د قومندان ایوب په مشرۍ ددښمن ډېر عسکر اوسیدل چې څو پوستې او مراکز یې درلودل، مجاهدینو لومړی ددوی په یوه مرکز حمله وکړه، پیره دار یې د چاړې په گوزار وواژه او بیا مرکز ته ننوتل خو ددښمن عسکر له دې مرکز څخه وتلي و، مجاهدینو څه شیان غنیمت کړل، ددې برید په تعقیب د چوټو بازار ته نږدې له دښمن سره مخامخ جگړه وشوه چې د قومندان ایوب ماما په شمول ۷ تنه عسکر په کې ووژل شواو مالونه یې مجاهدینو په غنیمت ونیول.

د جهادي دعوت او عملیاتو دوام

مولوي محمود صاحب دا مهال له جهادي عملیاتو سره یوځای د دعوت پروگرام هم تعقیباوو، نوموړی د خپلې سیمې په اکثرو علماء کرامو،قبایلو او قومي مشرانو وگرځېد او د جهاد دعوت یې ورکړ،چې له جملې یې ځیني ورسره په سر او مال ودرېدل او ځینو ورته د همکارۍ ډاډ ورکړ، له دې جملې د بلوڅو دمحمدحسني قوم د یوه مشر- حاجي غریب شاه دا تاریخي کارنامه د یادولو ده چې په ډېر سخت او امتحاني حالت کې یې مولوي محمود صاحب ته وویل چې جهاد یوازې په تاسو نه دی فرض بلکې موږ هم مسلمانان یو او په موږ هم فرض دی، تاسو جهاد پیل کړئ موږ په سر مال او حتی د ماشومانو او ښځو په قرباني کیدلو درسره ولاړ او هرې قربانۍ ته حاضر یو.

د مولوي محمود صاحب تر مشرۍ لاندې مجاهدینو د ۲۰۰۳ میلادي کال له نیمایي څخه د هلمند په جنوب کې په دښمن د بریدونو لړۍ پیل کړه، چې په ۲۰۰۷ میلادي کال د نوموړي د شهادت تر وخته یې خپله مولوي محمود صاحب مشري کوله، په دې اوږدو کې نوموړي د اسلامي امارت د نظامي کمیسیون د عضو او د نیمروز ولایت د جهادي مسؤل په حیث هم دندې اجراء کړې.

په دې مرحله کې د شهید مولوي محمود تر مشرۍ لاندې گڼ شمیر عملیات وشول لکه د دیشو ولسوالۍ په مرکز مکررې حملې،د مارجې او خانشین په مربوطاتو کې ددښمن په پوستو، مراکزو او کتارونو بریدونه،د گرمسیر په سفار سیمه کې ددښمن په

مرکز حملې،دغه راز د کندهار پنجوایي او د نیمروز ولایت بیلابیلو سیمو ته جهادي ملګري لیږل تر څو له نورو مجاهدینو سره په ګډه په جهادي عملیاتو کې برخه واخلي.

په دې مرحله کې د مولوي محمود صاحب جهادي مرکز د برامچې مربوط د مشکاني غره په سیمه کې وه چې د هلمند، نیمروز، او کندهار په مربوطاتو کې یې له نورو مجاهدینو سره اوږه په اوږه په جهادي عملیاتو کې ونده اخیسته، دغه راز په برامچه کې د نوموړي لخوا د مجاهدینو د تدریب لپاره یو معسکر هم تاسیس شوی و چې ګڼو مجاهدینو ته یې په جهادي اعداد سربیره د ریموټ جوړولو او نورو تخنیکونو زده کړې هم ورکولې دا معسکر اوس هم د موقعیت په تغیر سره موجود دی او جهادي خدمتونه ترسره کوي.

په دې جهادي مرحله کې یویو ځل د مجاهدینو لخوا د دیشو او خانشین ولسوالیو مراکز هم فتحه شول، څرنګه چې د بهرامچې مهمه سیمه بشپړه د مجاهدینو په کنترول کې وه، نو په ۲۰۰٦ م کال کې د دښمن یوه لویه قوه د بهرامچې په خوا راووته، خو مجاهدینو ورته د ساسولي په سیمه کې کمین ونیو او ددښمن ګڼ شمیر عسکر یې ووژل چې مړي یې په میدان پاته شول.

ددغه شکست د جبیره کولو او خپلو عسکرو د اجسادو د وړو لپاره د هلمند امنیه قومندان عبدالرحمان جان په خپله له یوې قوې سره بهرامچې ته راغی،خو مولوي محمود صاحب د نوموړي د مخابرې نمبر پیدا کړ او اخطار یې ورکړ که تر سبا له سیمې ونه وځي نو مجاهدین به ورباندې داسې برید وکړي چې پخوانی شکست به یې هیر شي،عبدالرحمن جان ددې اخطار په اوریدو په هماغه شپه کې خپل ټول عسکر او تشکیلات له بهرامچې وایستل او په دې ډول د دیشو ولسوالۍ مکمله د مجاهدینو په لاس کې شوه چې تراوسه ورباندې واکمن دي، له هغه وروسته امریکایانو دوه ځله د هوا له لارې د بهرامچې په بازار چاپې وهلي او بازار یې نړولی دی چې هر ځل ورته مجاهدینو درانه تلفات هم اړولي نور دښمن په دې نه دی توانیدلی چې په دې سیمه کې کومه ثابته قرارګاه جوړه کړي.

په هلمند کې په جهادي خدماتو سربیره څرنګه چې مولوي محمود صاحب د نیمروز ولایت جهادي مسؤلیت درلود په نیمروز ولایت کې یې هم لوی جهادي خدمتونه وکړل، نوموړي لومړی ددې ولایت مختلفو سیمو ته دعوتي ملګري ولیږل تر څو علماء کرامو، مخورو او په کور ناستو مجاهدینو ته د جهاد پیغام واستوي، وروسته یې بیلابیلو سیمو ته تشکیلات پیل کړل، او عملا یې په نیمروز کې په دښمن بریدونه شروع کړل چې له دې جملې د دلارام ولسوالۍ فتحه او د امنیه قومندان وژل کیدل، دغه راز په دې سیمه کې د هندوانو کمپ سوزول دیادولو وړ دي.

شهادت

۲۰۰۷ میلادي کال چې د جهادي عملیاتو او فتوحاتو د پراختیا یو مهم کال بلل کیږي، مولوي محمود صاحب غوښتل له خپل مرکز بهرامچې څخه نیمروز ولایت ته جهادي تشکیلات پراخ کړي،په دې لړ کې د همدې کال د جون په اتمه نیته چې د ۱۴۲۸ هـ ق د جمادی الثاني له ۲۳ سره سمون خوري د جمعې په مبارکه ورځ د دیشو ولسوالۍ د جوکي په سیمه کې په داسې حال کې چې د ګڼو ونو منځ کې په جهادي ترتیب بوخت و امریکایانو ورباندې چاپه واچوله او وروسته یې د نوموړي په ملګرو سخت بمبار وکړ،چې په ترڅ کې یې خپله مولوي محمود سیف الله صاحب له ۹ تنو ملګرو سره په شهادت ورسید چې د شهیدانو په جمله کې ورسره تکړه مجاهد ملګري مولوي محی الدین صاحب هم و.

شهید مولوي محمود V او نور شهیدان ملګري یې د دیشو مربوط د بهرامچې د شهیدانو په مشهوره هدیره کې خاورو ته وسپارل شول. رحمهم الله تعالی

د شهید مولوي محمود V د ژوند څو خاطرې

شهید مولوي محمود صاحب د ګڼو امتیازي خویونو څښتن و، نوموړي ته الله تعالی په ښه علم،جهادي عزم، جرأت او شجاعت سربیره تقوی، دیانت او اخلاص هم ورنصیب کړی و، د نوموړي ځیني ملګري د ده د شخصیت په اړه داسې وایي:

مولوي عبدالعزيز انصاري صاحب وايي: مولوي صاحب له بيت المال سره خورا زيات احتياط کاوو، او د بيت المال پيسې يې له عامه جهادي ضرورت پرته کله هم په شخصي ډول او بلا ضرورته نه خرڅ کولې، کله چې په کندهار کې يې وظيفه وه نو زه يې د مالي چارو مسؤل ټاکلی وم، نو چې به له نورو ملګرو سره بازار ته د سودا خيستلو لپاره لاړو ،ملګرو به د فاکهې او مشروباتو د اخيستلو غوښتنه درلوده، ما له مولوي صاحب څخه پوښتنه وکړه چې آيا د بيت المال له پيسو ملګرو دا شيان واخلم؟ مولوي صاحب راته ووېل ځرنګه چې دا مجاهدين دي او پيسې هم ورسره نشته نو که فتوی رانه غواړې اجازه درکوم چې ورته اخله يې مګر زما خپله تقوی داده چې په داسې ځای کې که څه هم لږ وي بايد د بيت المال پيسې مصرف نه شي.

حافظ غلام الله صاحب وايي: کله چې مولوي محمود صاحب په ميوند ولسوالۍ کې د ولسوال په حيث دنده درلوده، نو يوه ورځ په دې سيمه کې يوه ملګري قاري ايوب صاحب چې دهمدې علاقې اوسيدونکی و ميلمستيا وکړه،مولوي صاحب نورو مسافرو مجاهدينو ته چې جهادي خط ته روان وو ووېل چې ميلمستيا ته تاسو ورشئ، ځکه تاسو سبا يا بله ورځ روان ياست، زه ددې سيمې حاکم يم او ميلمتستيا کوونکی هم ددې سيمې سړی دی،نو مناسبه نه بولم چې په ميلمستيا کې يې شرکت وکړم، تر څو که سبا يې له چا سره دعوه وي نو ماته دواړه جانبه علی السويه وي او د چا تر منت لاندې به نه يم.

حاجي ضرار وايي: د مولوي صاحب لوی خصوصيت دده اخلاص او له مجاهد سره محبت و، ده به له هر مجاهد او هرچا سره داسې وضعيت کاوو چې هغه به فکر کاوو چې تر ټولو له ماسره ډير محبت لري،ډير زيات عابد و،د بيت المال د پيسو له غلط استعمال څخه يې ډير لرې ځان ساته، د دنيا او متاع هيڅ شوق يې نه درلود،بله دا چې هر چا ليدلی و نو ډير به ورته محبوب و چې همدا عامه محبوبيت يې د قبوليت لويه نښه وه.

مولوي خالد صاحب وايي: شهيد مولوي محمود صاحب لکه څنګه چې په يوه وتلي او منلي مجاهد سره مشهور و، همداسې يې له علم ، علماء کرامو او مدارسو سره هم هميشنۍ رابطه وه،نوموړي ډير خلک علم او د مدارسو تأسيس ته تشويق کړل، د علماء کرامو او طالبانو يې ډير احترام کاوو.

په شرعي امورو او د طرفينو تر منځ په ثالثيت کې ډير محتاط او شريعت ته پابند و، يوه ورځ د سيمې يو عالم ورسره مخامخ شو، مولوي محمود صاحب يې ډير احترام وکړ، وروسته دې عالم له جيب څخه يو موټی شنې را وايستې او مولوي صاحب ته يې ورکړې،مولوي صاحب يوه دانه خولې ته واچوله،خو دغه عالم سم دستي د خپلې دعوا بيان او سپارش شروع کړ،مولوي صاحب يې خبرې ته غوږ نيولی و خو چې کله دغه عارض رخصت شو، مولوي صاحب هغه د شنې يوه دانه چې خولې ته اچولې وه، په خوله کې يې ساتلې وه او بيرته يې وغورځوله، پاته شنې يې عامو مجاهدينو ته ورکړې او ويې ويل: ددې سړي څه عرض شته، نو زه چې مسؤل يم احتياط دا دی چې دده له لاسه کوم شی ونه خورم، تاسو چې عام مجاهدين ياست او له داسې قضاياو سره مو کار نشته تاسو ته يې خوړل باک نلري.

قاري هارون الرشيد وايي: هغه وخت زه د بهرامچې د تيمورچاي په سيمه کې په بدرالعلوم مدرسه کې د شعبه حفظ استاد وم، مولوي صاحب چې په جهادي چارو بوخت و، کله به په خفيه شکل مدرسې ته راتلو او دلته د لنډ وخت لپاره اوسيده، ما چې مولوي صاحب له نږدې ليدلی و، د ډير معتدل مزاج، لوړو اخلاقو، تواضع او پرنفس د حاکميت څښتن و. مثلا زه به ددوه وړې خاطرې ذکر کړم چې ما په خپله ليدلي او ددوی د شخصيت کمال ترې معلوميږي.

موږ په مدرسه کې اوسيدلو نو دلته په يوه اطاق کې د بسترو له جملې د يوه بالښت پوښ يو څه خيرن و،بله ورځ مولوي صاحب همدې اطاق ته ورغلی و، نو يو ځل ګورم چې مولوي صاحب د همدې بالښت پوښ ايستلی، او بيا د اوبو ځای ته تللی دی، پوښ يې په صابون پاک مينځلی او په لاسونو يې لمر ته نيولی تر څو وچ شي، ما چې

کله ولید نو ورغلم او ترې وامي خیست. نو مطلب دا چې د نوموړي مشرتوب او دا چې دلته د یوه معزز میلمه پـه حیـث اوسـیده ددې پـه وړانـدې نـه و مـانع شـوي چـې د مدرسې خدمت وکړي.

یوه بله ورځ چې مولوي صاحب همدلته د میلمه په حیث اوسیدو، په مدرسه کې مو پسه حلال کړی و، موږ د پسه ینه کباب کړه او مولوي محمود صاحب ته مو وروړه، کله مو چې وروړه ده پوښتنه وکړه چې آیا دا یوازې زما لپـاره ده کـه نـورو طالبـانو او استادانو ته هم دا خوراک رسیدلی؟ موږ ورته وویل چې دا مو یـوازې تاسـو لپـاره تیـار کړی.

مولوي صاحب وویل : دا طالبانو او نورو استادانو ته وروړه هغوی هم زما غوندې انسانان دي او دغسې زړه او خواهشات لري، زه پر دوی هیڅ برتـري نلـرم چـې پـه دې خوراک سره خاص شم، ماته یوازې هغه خوراک راوړئ چې ټول طالبـان او ملگـري یـې خوري .

له دې څخه معلومه شوه چې نوموړي په خپل ځان او نفس تر ډیره حده کنټـرول درلود اوطبعي خواهشات يي تر پښـو لانـدې کـولای شـوای چـې همـدایي د بریـا او د شخصیت دکمال لوی رمز و.

د مولوي محمود سیف الله V له شهادت وروسته د نومـوړي نـږدې ملگـری مولوي عبدالرشید صاحب دده په ځای وټاکل شـو تـر څـو جهـادي مسؤلیتونه تـرسره کړي.

❋ ❋ ❋

د شهـید لیـــکوال او ادیـب
ملا محمد حسین مستعد ژوند او کارنامو ته کتنه

لیکنه: قاري سعید

الله تعالی د خپل دین د دفاع،خپرولو او خدمت لپاره په هره زمانه کې د بیلابیلو صلاحیتونو او استعدادونو درلودونکي رجال پیـدا کـړي دي.کـه الله تعـالی د تـورې او جهاد د میدان د خدمت لپاره توریالي او حماسه ساز میړونه پیدا کوي نو د علم، ادب او فرهنگ د خدمت لپاره بیا د قلم او بیـان پـه اسـتعداد سـمبال قلمـوال، شـاعران او لیکوالان د خدمت میدان ته سوق کوي.

اما داسې به لږ لیدل شوي وي چې د حق د لارې په کوم مبارز کې د قلم او تورې استعداد هم مهال یو ځای شوی وي. راځئ دلته د همداسې یو مجاهد او د حق مسیر د لاروي داستان سره ولولو چې نه یوازې د علم، سیاست او جهاد د لارې مبارز و بلکې الله تعالی ورته د قلم او لیکوالۍ استعداد هم وربښلی و او په دې ټولـو برخـو کـې یـې ویاړمن خدمتونه سرته رسولي.

ملا محمد حسین مستعد

ملا محمد حسین مستسعد د مرحوم مولـوي فـیض الحـق اخنـدزاده زوی او د مرحوم ملا محمد سرتور لمسی دی چې پـه ۱۳۹۳ هــجري قمـري کـال چـې لـه ۱۹۷۲ میلادي سره سمون خوري د افغانستان د زابل ولایت د شملزو ولسوالۍ په نسوزو کلي کې یې دې فاني دنیا ته سترگې غړولي دي.

د مستسعد صاحب کورنۍ له پخوا څخه د علم او فضل درلودونکي کـورنۍ پاتـه شوې، د نوموړي د نیکه پلار مرحوم ملا عبدالرحمن یو صوفي او بزرگ عالم و او په اړه

يې مشهوره ده چې څو ځله د بيت الله شريف حج ته په پښنو تللی و او وفات يې هم په همدې سفر کې شوی و.د مستسعد صاحب پلار د کابل د قلعه جواد د حضرت نورالمشائخ صاحب مريد او شاگرد و ،مستسعد صاحب په همدې علمي او متدينه کورنۍ کې وزيږېد او ستر شو نوځکه يې په د دين او علم مينې په رګونو کې ځای وموند او د شهادت تر نيټې يې د يوه رښتيني او جرأتمن مسلمان په حيث متعهدانه ژوند وکړ.

د ديني او عصري زده کړو مرحله

شهيد مستسعد لومړنۍ ديني ضروري زده کړې په خپل کور کې له خپل عالم پلار څخه پيل کړې،نوموړی لا ماشوم و چې په افغانستان کې د ثور کودتا وشوه وروسته شوروي تجاوزګرو په افغانستان بريد وکړ او مسلح جهاد پيل شو، د شهيد مستسعد کورنۍ هم له خپل پلرني ټاټوبي د پاکستان بلوچستان ته هجرت وکړ او د مسلم باغ د مهاجرينو په کمپ کې ميشت شول.شهيد مستسعد همدلته خپلو ديني او ورسره هم مهاله عصري زده کړو ته دوام ورکړ. صرف، نحو، فقه، عقائد، منطق او د نورو ديني علومو کتابونه يې تر ډيره حده ولوستل. په ۱۹۸۸ميلادي کال کې د علم په تلاش د بلوچستان مرکز کوټې ښار ته لاړ او هلته يې په اسلاميه هايي سکول کې داخله واخيسته ځلور کاله وروسته چې له دې ليسې فارغ شو نو يې د کوټې ښار په ختيځ کې د ګورنر موسی په نوم کالج کې د ادبياتو په پوهنځي کې داخله واخيسته او دوه کاله يې همدلته خپلو زده کړو ته دوام ورکړ.

شهيد مستسعد له عصري زده کړو سره هم مهال ديني زده کړې هم تعقيبولې او تر تکميل درجې پورې يې دينې زده کړې د کوټې په شالدره مدرسه، تجويدالقرآن مدرسه او نورو بيلابيلو مدرسو کې ترسره کړې.په رسمي تحصيلي بهير سربيره شهيد مستسعد دعلمي پلټنې او مطالعې ځانګړې قريحه درلوده.پرلپسې يې ازادې مطالعې،ليکوالۍ او شاعرۍ ته ادامه ورکوله چې همدې هڅو د نوموړي پټ

استعدادونه راويښ کړل او هغه ته يې د علم او معلوماتو کم ساري برخه ورنصيب کړه.

د شهيد مستسعد لوړ استعداد او د علم په لاره کې محنت او همت له دې هم اټکلولای شو چې هغه په مورنۍ ژبه پښتو سربيره په فارسي، عربي، اردو او انګليسي ژبو پوهيدو او حتې په ځينو يادو ژبو يې شعر او نثر هم ليکلی شوای.

د طالبانو له اسلامي تحريک سره پيوستون

په ۱۹۹۴ ميلادي کال چې له ۱۳۷۳ هجري شمسي سره سمون خوري هغه مهال چې په افغانستان کې د شر او فساد او داخلي ګډوډۍ د ورکولو په مقصد د طالبانو اسلامي تحريک پاڅون کړی و ملا محمد حسين مستسعد خپلې ديني او عصري زده کړې پای ته نږدې کړې وې. خونوموړي خپل د تعلم سفر نيمګړی پريښود او د طالبانو له اسلامي تحريک سره وصل شو.

د اسلامي تحريک په ابتدائي وختونو کې نوموړي په نورو بيلابيلو جهادي او اداري خدمتونو سربيره د مطبوعاتو په برخه کې هم خدمت پيل کړ. د طلوع افغان ورځپاڼه چې له ډيرې مودې ځنډ وروسته د طالبانو د اسلامي تحريک له قيام سره هم مهال يو ځل بيا له چاپه راووته شهيد مستسعد پکې د نورو جهادي قلموالو تر څنګ خدمت کاوه او ددې وزينې او تاريخي ورځپاڼې له صفحو يې هيوادوالو ته اشعار او مقالې نشرولې.

د افغانستان د اسلامي امارت مؤسس مرحوم اميرالمؤمنين ملا محمد عمر مجاهد چې د ملا محمد حسين مستسعد عالي شخصيت او استعداد يې درک کړی و نوموړي ته يې د اسلامي امارت د تاريخ د ليکلو مسؤليت وسپاره. مرحوم اميرالمؤمنين شهيد مستسعد ته متحدالمال مکتوب ورکړ او د هغه له لارې يې د امارت ټول چارواکي او منسوبين په دې مأمور کړل چې له شهيد مستسعد صاحب

سره د تاریخي معلوماتوپه شریکولو کې همکاري وکړي ترڅو د اسلامي امارت یو بشپړ او معیاري تاریخ ولیکل شي.

شهید مستسعد ددې کار په مقصد ډیرې هڅې او تلاشونه وکړل،ګڼ شمیر مرکې یې وکړې او ډیر معلومات یې راټول کړل، د ګڼ شمیر کتابونو پاڼې یې واړولې تر څـو (له راشده خلافته تر اسلامي امارته) د اسلامي واکمنۍ یو معتبر تاریخ مرتب او په هغه کـې د دینـي علومـو د طالبـانو نقـش او تـاریخي خـدمات برجسـته او نړیوالـو تـه وښيي.نومړي ددې کتاب یوه برخه چې اوس چاپ شوې هم ده د امام اعظم V د ژوندلیک څیړنې ته ځانګړې کړه. د نورو بیلابیلو مراحلو په اړه یې هم ډیر څه ولیکل چې تراوسه یې نهایي ترتیب او چاپ ته تیاري نه ده شوې.

په اسلامي امارت کې بیلابیل وظائف

د اسلامي امارت د مجاهدینوپه لاس د کابل له فتحې وروسته د اسـلامي امـارت په لومړنۍ کابینه کې ملا محمد حسین مستسعد دعلومو د اکاډمۍ د رئیس په حیـث وټاکـل شـو. دغـه اداره چـې د علمـي او اکـاډمیکو څیړنـو مرکـز بلـل کیـږي د شـهید مستسعد له ذوق او استعداد سره جوړ منصب و چې نومړي په کې په ډیر اخـلاص او عالي روحیه علمي او څیړنیز خدمات سرته ورسول.

د نومړي د ریاست په موده کې د علومو اکاډمۍ لخوا بیلابیل سـمینارونه دائـر شول چې شهید مستسعد هم په کې خپل تحقیقي ارزښـتمن مقـالات وړانـدې کـول.د علومو په اکاډمۍ کې د دندې په مهال د پوهانـد رشـاد، وتـلي مـؤرخ محمـد ابـراهیم عطایي او د هیـواد لـه نـورو تجربـه کـارو څیړونکـو سره تعـارف او ګـډ کـار د شـهید مستسعد علمي ظرفیت ته نوره وده هم ورکړه او د نومړي علمي او معلوماتي بوخڅـه نوره هم غني شوه.

د علومو اکاډمۍ د رئیس په حیث له څه مودې دندې ترسره کولو وروسته شهید مستسعد د اسلامي امارت په تشـکیلاتو کـې د چـارو د ادارې د لـوی ریاسـت لـومړی

مرستیال وټاکل شوچې په همدې مهمه اداره کې یـې هـم د قـدر وړ خدمتونـه تـرسره کړل. وروسته نومړی د اسلامي امارت د مالیې وزارت مرسـتیال وټاکـل شـو چـې پـه افغانستان د امریکاد یرغل او اسلامي امارت د واکمنۍ د سقوط تر وخته یې په همدې منصب دنده ترسره کړه.

خو په دې ټولو موده کې نومړي د یوه فعال او نوښتګر قلموال او شاعر په حیث همیشه مطبوعاتي او فرهنګي فعالیت هم ترسره کاوو.د اسلامي امـارت پـه مطبوعـاتو لکه ورځپاڼو، مجلو او او جریـدو کـې همیشـه د نومـوړي ارزښـتمنې مقـالې او اشـعار چاپیدل چې د ځانګړې ادبي سبک او غني محتوا له اړخه یې د امارت په مطبوعاتو کې خاص ځای درلود.

د امریکایي یرغل په وړاندې قلمي او مسلحانه جهاد

په ګران افغانستان د امریکایي تجاوزګرو له یرغل وروسـته مـلا محمـد حسـین مستسعد د ګڼو نورو مجاهدینو تر څنګ مسلحانه او ورسره په څنګ کې قلمـي جهـاد پیل کړ.نومړي په نورو جهادي هڅو سربیره د نورو ملګـرو سره یوځـای د امریکایـانو په مراکزو د فدایي حملو ترتیبات پیل کړل چې په دې لړ کې یې په اشغالګر بیـا بیـا د فدایي حملو رهبري ترسره کړه چې په کـې دښـمن تـه درانـه تلفـات ورسـیدل. شـهید مستسـعد د حـالاتو لـه نامسـاعدتیا سره سره د هیـواد مختلفـو سـیمو تـه سـفرونه کول،جهادي عملیات یې طراحي کول او خلک یې د امریکا په وړاندې قیام تـه دعـوت کول.د یرغل په هماغو لومړیو کلونوکې په داسې حال کې چې د امریکایي طـاغوت پـه وړاندې د قلم او مطبوعاتو ژبې ګونګې وې او د هیواد زیاتره قلموال د ډالرو او امریکا د مزدورۍ پـه مـزو اوښـتي وو شـهید مستسـعد لـه څـو تنـو نـورو قلموالـو لکـه مـلا عبدالرحیم ثاقب، مرحوم انجنیر عبدالله ګل ریان،ملا عبـدالحی مطمـئن، مـلا سردار محمد شکیب او ځینو نورو با احساسه قلموالو سره پـه ګـډه د عـزم پـه نـوم مجلـه را وایسته چې د هغې له لارې یې د امریکایي طاغوت په وړاندې د قیـام او مسـلح جهـاد غږ پورته کړ.

وروسته چې دغه مجله د سختو شرايطو له امله وتړل شوه او ځينې مسؤلين يې ونيول شول. شهيد مستسعد د توکل په نوم يوه بله مجله را وايسته چې زياتره ليکنې يې خپله دده لخوا په بيلابيلو مستعارو نومونو ليکل کيدلې. شهيد مستسعد په دې ډول د مسلح جهاد تر څنګ قلمي جهاد ته هم تر هغه مهاله ادامه ورکړه ترڅو د جهادي وظايفو په لړ کې د۱۴۲۸هق ،د رجب پر۹مه نيټه چې د۲۰۰۷ ميلادي دجولايې له ۲۲ مې سره سمون خوري دزابل ولايت دشملزوولسوالۍ دابازوپه کلي کې دامريکايي يرغلګروسره دمخامخ پنځه ساعته نښتي په پايله کې له ۱۲ تنو نورو مجاهدينو سره يوځای دشهادت لوړمقام ته ورسيد.اناالله وانااليه راجعون

د شهيد مستسعد اند او فن

شهيد ملا محمد حسين مستسعددعالي ارمان ،روڼ فکر،ټينګ عزم ،غښتلي استعداد،پراخي مطالعي اوژوري پوهي څښتن مدبرشخصيت و. په پښتو،دري ،عربي ،اردو او انګريزي ژبو پوهيده.که له يوې خواد ديني اوعصري علومو عالم و،نو بل طرف ته بيا يو هڅاند مؤرخ، تکړه ليکوال، مصنف، څېړونکی اوښه شاعرهم و. په بيلابيلوفورمونوکي يې ازاد او قافيه وال شعرونه ليکلي دي.په ګڼ شمير سياسي ،تاريخي اواجتماعي مقالې،ادبي اوطنزي ليکني اولنډې کيسې يې ليکلي دي چې د کتابونوپه برخه کې يې په ځانګړې توګه لاندي چاپ اوناچاپ اثاريادولای شو.

چاپ آثار :

v دامام اعظم ابوحنيفه   v دژوندانه بيلابېل اړخونه
v دسنګرطالبه مبارکۍ ته به درځم
v شپېلۍ مي مه ماتوئ (شعري ټولګه)
v دعلامه رشادپر«دتودو وينو حمام افغانستان شو»(شعري غونډ) سريزه اوزياتونه

ناچاپ آثار:

ü طالبان په افغانستان کي له راشده خلافته تراسلامي امارته
ü اسلامي خلافت
ü اصحاب صفه
ü ژوندۍ خاطرې
ü اسلام اونوی ساينس
ü متفرقي مقالې
ü لنډې کيسې
ü اويوه شعري مجموعه

شهيد ملا محمد حسين د شعر ځانګړی له سوز او ګداز ډک سبک درلود چې په هر مخاطب يې اغيز پرېباسه. د هغه له غريو نيولې زړه راپورته شوې چيغې زموږ د جهادي شاعرۍ يو بې بيلګې برخه ده چې د امريکايي يرغل د لومړيو شپو ورځو ډېر ترخه يادونه په کې خوندي دي. دلته د نوموړي د سوزنده اشعارو له جملې درسره يو شعر شريکوو چې د امريکايي يرغل په عکس العمل کې يې ليکلی دی.

دبلال کړيکه

اهريمن خوښ دی چې نن زما ښکلی جوهر رانه وړي
واک مي په زور، توره په فريب، دين په منتر رانه وړي

د سره ښامار له شرميدلې ماتې ونه شرمېد
کفر يوشوی دی اسلام مو په اشر رانه وړي

له واتيکان نه راستون شوي يو زاړه لاس پوځي
چاته ويل : د حسين سر به نن شمر رانه وړي

منحـوس صـليب مـو کـور او کلـی نـن پـه سر اخيسـتی
زمـــوږ عقيـــده د مســـيحا د ژونـــد نظـــر رانـــه وړي

د بـــدلمنو و ســـينگارته يـــی کورســـونه جـــوړکړل
حيـــاد پيغلـــو مـــو څپـــي او شـــال د سر رانـــه وړي

څـومره احمـق دی زمـا لـه دينـه نـاخبره غلـيم
د ديـن پـه تـور د پـلار نيکـه ښـکلی هـنر رانـه وړي

غلـيم لـه وختـه دي تـه غلـی دی چـې لاس يـی بـر شي
پـه نـوم د سـولې راځـي زمـا د لاس خنجـر رانـه وړي

د آزادۍ طلايـــــي وړانگـــــو ژرســـــئ وځليـــــږئ !
د تـــورو شـــپو لښـــکر راغلـــی روڼ ســـحر رانـــه وړي

د بابـــا تـــوري وچليـــږه ايمـــاني جگـــړه ده
د پـــت کيســـه ده پخـــوانی نـــوم د ټـــبر رانـــه وړي

د بـــلال کړيکـــه د درد نـــه ده د ايمـــان نښـــه ده
احـــد احـــد يـــې عقيـــده اثـــر د شر رانـــه وړي

د احـــرار چيغـــې د هيـــواد پـــه غـــرو کـــې و ازانگـــه
غلـيم و تيښـتې تـه چمتـو دی اوس روغ سر رانـه وړي

❋ ❋ ❋

د شهيد قاري فيض محمد سجاد V ژوند ته کتنه

ليکنه: قاري سعيد

ښکلي ښکلي خلک

دنيا د ازمېښت ډگر دی، الله تعالی بې شميره مخلوقات پيدا کړي، چې ددې مخلوقاتو له جملې مهتم بالشأن يي مکلف مخلوق يا انسانان دي. دانسان مکلفيت دادی چې دالله تعالی له احکامو سره موافق ژوند وکړي، ترڅو دالله تعالی رضاء ترلاسه کړي او دالله تعالی محب او محبوب وگرځي .

د نبوي احاديثو له مخې د انسانانو ترمنځ غوره هغه څوک دی چې دالله تعالی له مخلوق سره ښه او له ديانته ډکه رويه ولري ،امام بيهقي V يو حديث روايت کړی چې رسول الله H فرمايي : الخلق عيال الله فاحب الخلق الی الله من احسن الی عياله .

خلک دالله تعالی داولاد په منزله دي، په خلکو کې الله تعالی ته محبوب هغه څوک دی چې د الله تعالی له عيال / خلکو سره ښه / نيکي کوونکی وي .

ددې حديث په استناد کوم څوک چې دعامو مسلمانانو په قضاوت کې ښه بلل کيږي، هرڅوک يي صفت کوی او دنيکۍ يادونه يي کوي ، څوک ترې شکايت او بده خاطره نلري، بلکې خپل او پردي ټول ترې خوشاله وي، دلوړ نبوي حديث په استناد دداسې کس په اړه ويلای شو، چې الله تعالی ته مقبول او قريب انسان دی، ځکه دالله تعالی مخلوق چې له چا څخه راضي شو، نوهمدا دالله تعالی دراضي کيدلو په معنی دی.

په راروانو کرښو کې چې موږ دکوم چا په اړه بحث کوو، دا هم دهغو بختورو انسانانو له جملې څخه دی، چې الله تعالی وربانديې لوړياد شوی صفت پيرزو کړی

دی، قاري فیض محمدسجاد دجهادي مخکښانو په ډله کې یو دهغو کسانو له جملې څخه دی، چې هیڅوک ترې بده خاطره نلري. دکورنۍ غړي یې، دجهاد او مدرسې ملګري یې، دزندان او سفر انډیوالان یې او حتی له فکري لحاظه مخالف کسان یې ټول په ښه خوله یادوي. ټول یې یوازې دحسن خلق یادونه کوي، هغه حسن خلق چې داسلام له نظره د سړیتوب او مروت معیار بلل کیږي، د اسلام له نظره دانسان تول په همدې ترازو کیږي هغه چې رسول الله H یې په اړه فرمایي : ولا حسب کحسن الخلق . .د نیکو اخلاقو په شان بل شرف یا دافتخار وړ شی نشته . . رواه البیهقي .

قاري فیض محمد سجاد

قاري فیض محمد سجاد د ایمانداد زوی د ملا عبدالوهاب لمسی په قوم پښتون/ اڅکزی په ۱۳۸۵ هـ ق کال چې له ۱۹۶۵ میلادي سره سمون خوري د کندهار ولایت د تخته پُل ولسوالی په ملاید کلي کې دنیا ته سترګې وغړولې .

په کوچنیوالي کې دمور او پلار په خدمت او د کښت او مالدارۍ په چارو کې له خپل والد صاحب سره مصروف و، چې یو څه ستر شو، نودیني زده کړې یې پیل کړې، ابتدائي تعلیم یې په خپل اصلي ټاټوبي کې ترسره کړ او وروسته یې ددیني علم په حصول پسې د افغانستان او پاکستان مختلفو سیمو ته سفر وکړ .

ډیری دیني کتابونه یې دپاکستان په کوټه، پیښور او لاهور کې په مختلفو دیني مدارسو کې ولوستل، د قرآن کریم دقرأت او تجوید علم یې په لاهور کې ترلاسه کړ، کله چې دکمونیزم په خلاف جهاد بریالی شو او هیواد له کمونیستانو ازاد شو قاري فیض محمد سجاد صاحب د کندهار په خاکریز ولسوالۍ کې دیني زده کړې پیل کړې، د علمي سفر په دې ټوله دوره کې نوموړي مروج فنون خلاص کړل خو دنبوي احادیثو دوره یې لا نه وه کړې چې په افغانستان کې دطالبانو اسلامي پاځون پیل شو، چې په دې سره له نوموړي څخه خپلې دیني زده کړې په نیمایي کې پاته شوې .

جهاد او په اسلامي امارت کې خدمتونه

هغه مهال چې قاري فیض محمد صاحب نوی ځوان و په افغانستان کې دکمونیزم په خلاف مسلح جهاد روان و ، نوموړي په تانده ځوانۍ کې لومړی ځل په کندهار کې دکمونیستانو په خلاف په مختلفو جګړو کې شرکت وکړ، له دې جملې یوه مهمه جګړه د زابل او کندهار دلویې لارې په اوږدو کې د کمونیست رژیم دجبار ملیشې سره تاریخي جګړه وه چې په نتیجه کې یې دغه ملیشه په بشپړ ډول له منځه لاړه ، قاري صاحب په دې جګړه کې دیوه فعال مجاهد په حیث برخوال و .

د کمونیستي نظام له سقوط وروسته قاري صاحب وسله په ځمکه کیښوده او دکندهار په خاکریز کې یې دیني زده کړې پیل کړې، مګر کله چې په تنظیمي دوره کې فساد او ګډوډي اوج ته ورسیده او واقعي مجاهدین یې د ټوپکي مفسدینو په خلاف پاڅون ته اړ کړل ، قاري صاحب دهغو محدودو مجاهدینو له جملې څخه و، چې دکندهار په میوند کې یې په لومړي ځل دملامحمد عمر مجاهد تر مشرۍ لاندې پاڅون وکړ. دطالبانو داسلامي تحریک بنسټ یې کیښود او په تدریج سره یې کندهار ولایت اووروسته درست افغانستان د داړه مارانو او پاټکیانو له منګولو خلاص کړ .

د کندهار په ژړۍ کې چې د صالح قومندان په نامه دیوه محلي مفسد په خلاف طالبانو لومړنی جنګ وکړ قاري صاحب په کې برخوال و، چې د قومندان صالح له تیښتې وروسته په همدې سیمه کې د طالبانو د محلي مرکز مشري قاري صاحب ته وسپارل شوه، کله چې طالبانو دکندهار باغ پُل سیمه ونیوله، د باغ پُل په سیمه کې د جهادي طالبانو د مرکز مسؤلیت ورته وسپارل شو .

د کندهار له فتحې وروسته چې طالبانو زابل او غزني ولایات هم ونیول او دمیدان وردګو ولایت ته ورسیدل، دغه مهال قاری فیض محمد سجاد د ملامحمد عمر مجاهد په امر د ۳۲ مجاهدینو په مشري میدان وردګو ولایت ته ولیږل شو، په دې سیمه کې نوموړي نه یوازې د میدان ښار او دکابل دچهاراسیاب په جبهاتوکې په

جګړو کې برخه اخيسته بلکې څه موده يي د ميدان وردګو ولايت د سيداباد ولسوالۍ د ولسوال په حيث هم خدمت ترسره کړ .

د سيد اباد مثالي ولسوال

قاري فيض محمد صاحب په ۱۴۱۶ هـ ق کال کې د ۸ مياشتو لپاره د وردګو ولايت دسيداباد دولسوال په حيث پاته شو ، خو په دې ۸ مياشتو کې يې هلته داسې کردار ترسره کړ ، چې تراوسه يې نيک يادونه پاته دي .

دا هغه مرحله وه چې افغانستان له سختې ګډوډۍ او بې نظمۍ څخه د راوتلو په حالت کې و، دطالبانو تحريک چې نوی يې د سياست او حکومت دارۍ په عرصه ګام اينبی و، د اوس غوندې منظم نه و او نه يي تشکيلات دومره چوکاټ ته لويدلي و، خو له ټولو مشکلاتو سره سره قاري صاحب په سيداباد کې دعدل او انصاف يوه مثالي اداره رامنځته کړه، د عام اولس داسې رضايت او اعتماد يې تر لاسه کړ، چې تراوسه پورې دهمدې سيمو اولس په خورا اخلاص او کلک اعتماد دخپلو طالبانو ورونو ترڅنګ ولاړ دي .

مولوي حيات الله چې هغه مهال له قاري صاحب سره يوځای اوسيدو، وايي چې دقاري صاحب د ولسوالۍ په وخت کې د قومندان مسلم په نامه دحزب اسلامي يو قومندان چې پخوا دطالبانو مخالف پاته شوی و، دنوموړي دښې ګوزارې له امله په خپله سيمه کې ازاد اوسيدو، دغه راز يې نه په ياد کيږي چې قاري صاحب دې کوم څوک که څه هم مخالف به و وهلی، توهين کړی او يا هم بې آبه کړی وي او حتی خپلو هغه ملګرو ته يې عتاب ورکاوو چې له چا سره به يې بد چلند کړی و .

مولوي حيات الله وايي يو ورځ زه او ملا فضل باري د سيداباد يوه قومندان ته چې پخوا له موږ سره مخالف و ورغلو او ورته ومو ويل چې موږ ته راپور راغلی چې تا دمجاهدينو موټر او نور وسائل پټ کړي دي ، چې بايد موږ ته يې راوسپارې .

کله چې موږ بيرته راتلو نو دغه قومندان قاري صاحب ته راغلی و او دغه کيسه يي ورته کړې وه ، کله چې موږ راغلو قاري صاحب ډير خپه و او موږ ته يې خوشکې وکړې ، چې تاسو ولې په خپل سر داسې غلط کارونه کوئ ، تاسو کشران پرون له مدرسو څخه راپورته شوئ، الله تعالی يو فرصت درکړ اوس نه مجاهد ګورئ نه مشر او په بې احترامۍ ورسره حسابونه کوئ، تاسو دغه پخواني مجاهدين او قومندانان بايد وپيژنئ ، دوی داسلام لپاره دومره ستر خدمت کړی چې مثال يي نشته، دوی د خپل همت او ايمان په زور د شوروي غوندې خدای دښمنه طاغوت ته شکست ورکړی، د دوی قدر او منزلت بايد وپيژنئ ، له دوی سره که موټر وي ، خو په خپل غيرت به يې په غنيمت کې ګټلی وي ، ستاسو څه مجبوريت دی چې په خپل سر له خلکو سره حسابونه کوئ .

مولوي حيات الله وايي د قومندان مسلم په نوم يو قومندان چې پخوا دطالبانو سخت مخالف وو او اوس بيا دکرزي په حکومت کې دسيداباد ولسوال دی هغه وخت دقاري صاحب دنيک چلند څخه دومره متاثره شوی و ، چې نور خلک به يې دطالبانو صف ته دعوتول او حتی د وردګو په جلګه ولسوالۍ کې يې په يوه غونډه کې خلکو ته دطالبانو په پلوۍ تقرير وکړ .

د قاري صاحب د ښې حکومت دارۍ يو ښه مثال دافغانستان دوتلي ليکوال احسان الله آرينزي هغه ليکنه ده چې په ۱۳۷۴ هـ ش کال د حوت په ۲۱ مه د شريعت اونيزې په پرلپسې ۱۲ مه ګڼه کې چاپ شوې ، ددې ليکنې عنوان دی (دسيداباد په شرعي محکمه کې ديوې حقوقي دعوی خلاصول) د احسان الله آرينزي پلار په سيداباد کې له حاجي خليل نومي کس څخه يوچارک ځمکه پخوا اخيستي خو وروسته حاجي خليل دتنظيمي بالادستي له امله بيرته ترې ګرځولې او پوره لس کاله يې په ظلم کرلې ريبلې ده، کله چې په سيداباد کې قاري فيض محمد ولسوال شوی احسان الله آرينزي خپل شکايت قاري صاحب ته کړی او هغه داسنادو دليدلو ، پوښتنو او تصفيې څخه

وروسته دمحکمې له لارې په څو ورځو کې دعوه حل او فصل کړې او ځمکه یې له لس کلن غصب وروسته بیرته خپل اصلي مالک ته سپارلې .

دا پیښه وتلي لیکوال احسان الله آرینزي ډیره په دلچسپه بڼه بیان کړې، قاري صاحب یې یو آرام سړی بللی چې دعارضینو خبرې یې په ډیر حوصله ترپایه اوریدې، نوموړی په پای کې وایي: دلته باید دا په ډاګه کړم چې دسیداباد ولسوالي دطالبانو په وخت کې له څوکاله رکود وروسته بیا فعاله شوه، که څه هم په شعباتو کې قالینې ، ښکلي میزونه ، موبل او فرنیچر موجود نه وو، خو ډیره تقوی موجوده وه، ما دخپلې دعوی په جریان کې په سلګونو کسان هلته ولیدل چې دخپلو کارونو داجراء یا دخپلو حقوقي او جزائي دعواګانو د حل او فصل لپاره په شعباتو کې ګرځیدل که څه هم دکارونو اجراء وخت نیوه او زیات تګ راتګ خلک پریشانه کوي ، خو هیڅا د دوه افغانیو د رشوت خبره راته ونه کړه ، له مراجعینو سره دمامورینو پیش آمد ښه او دواسطې ، پیسو او زور قصه بیخي ختمه شوې وه .

د جهادي مدرسې مهتمم

د وردګو ولایت په سیدابادکې له ۸ میاشتې خدمت څخه وروسته د عالیقدرامیرالمؤمنین په امر قاري فیض محمد صاحب کندهار ته راوغوښتل شو، مولوي حیات الله چې دصحنې شاهد دی وایي په کومه ورځ چې قاري صاحب له سیداباد څخه روانیدو، نو د ددې سیمې سپین ږیرو او مشرانو د ډیر محبت له امله ورپسې ژړل ، خو دمشرتابه امر و چې دغه پاک حاکم خپل رعیت د اخلاص له اوښکو سره پریښود او کندهار ته لاړ، قاري صاحب په کندهار کې څه موده د باغ پُل په سیمه کې د مظهرالعلوم مدرسې سرپرستي وکړه او کله چې د کندهار ستره جهادي مدرسه تاسیس شوه، قاري صاحب ددې مدرسې د مهتمم په حیث وټاکل شو، چې دامریکایي یرغل ترمهاله یې څلورکاله همدې دندې ته ادامه ورکړه .

د کندهار جهادي مدرسه یوه تعلیمي /جهادي اداره وه په دې مدرسه کې هغه طالبان اوسیدل، چې په عادي حالاتو کې یې دیني درسونه ویل، خو دضرورت په وخت کې د جګړې لومړیو کرښو ته تلل .

قاري فیض محمد سجاد صاحب ددې مدرسي عمومي مشر او مهتمم و. نوموړی دمدرسې د چارو په سمبالښت سربیره دکال په اوږدو کې جهادي کرښو ته هم تلو، په دې لړ کې د کابل دشمال د جنګي کرښو سربیره په کندز ، تخار او سمنګانوکې نوموړي دخپلې مدرسې دطالبانو په مشرۍ جهادي وظیفه ترسره کړې ده.

په کندهار کې د جهادي مدرسې او نورو اړوند مدارسو دطالبانوجهادي مشري یوه مهمه او سخته وظیفه وه چې قاري صاحب په ډیر ښه ډول اجراء کړه، نوموړی د خپل سرشار اخلاص، تقوی او حسن تعامل په واسطه توانیدلی و، چې د څلورو کلونو په اوږدو کې دمدرسې د طالبانو چې شمیر یې د ۱۷۰۰ او ۲۵۰۰ په منځ کې چلیدو، ښه رهنمایي وکړي، دیني زده کړو ته یې متوجه کړي او د مدرسې نظم برقرار وساتي، هغه طالبان چې په دې موده کې په یادو مدارسو کې پاته شوي له قاري صاحب څخه یوازې ښې خاطرې لري .

د جهادي مدرسې د مشرتوب سربیره نوموړي له امیرالمؤمنین ملامحمد عمر مجاهد سره هم خورا نږدې تعلقات درلودل، امیر المؤمنین صاحب په نوموړي خورا زیات باور درلود او دده استعداد یې درک کړی و، ملاخلیل احمد چې هغه مهال دقاري صاحب ملګری و، وایي چې اکثره وخت مازدیګر یې ملامحمد عمر مجاهد لید چې په موټر کې به راغی، قاري صاحب به یې له ځان سره واخیست او دماښام له لمانځه وروسته به یې واپس راووړ، چې همدا له امیرالمؤمنین سره دنوموړی په همیشني او نږدې مصاحبت دلالت کوي .

د شمال محاصره او زنداني کیدل: هغه مهال چې امریکایي یرغلګرو په افغانستان یرغل ترسره کاوو، قاري صاحب فیض محمد له خپلوجهادي ملګرو سره دخپل اسلامي هیواد ددفاع په خاطر دافغانستان شمال ته تللی و او په تخار ولایت کې

يې جهادي دنده ترسره کوله ، نوموړی له خپلو ملګرو سره په کندز کې محاصره پاته شو، چې وروسته له دوستم سره دموافقې په نتيجه کې د نورو طالبانو غونډې ورسره وعده وشوه چې کندهار ته درسيدلو لار به ورکول کيږي .

خو دوستم دخپل تاريخي غدر په لړ کې کله چې طالبان خلع سلاح کړل ، کانتينرو ته يې واچول او د شبرغان او بلخ په خوا يې انتقال کړل، قاري فيض محمد صاحب په دې مرحله کې دهغو کسانو له جملې څخه و چې شبرغان ته په لاره په کانتينر کې ژوندی پاته شوی و، چې وروسته دشبرغان زندان ته واچول شو، د شبرغان په زندان کې چې کله د دوستم کسانو او سي آی اې د مامورينو لخوا دطالبانو دمشرانو پلټنه پيل شوه، قاري صاحب هم دطالبانو دمشر په صفت وپيژندل شو چې امريکايانو لومړی دکندهار د هوايي ډګر کرغيړن زندان او ورپسې د کيوبا د ګوانتانامو زندان ته انتقال کړ .

په ګوانتانامو زندان کې له يو نيم کال تيرولو وروسته نوموړی دهغو لومړنيو بنديانو له جملې څخه و چې راخلاص شو، دکيوبا په زندان کې نوموړي ۲۰ سيپارې قرانکريم حفظ کړ چې پاتې لس سيپارې يې له خلاصون څخه وروسته پوره کړ او په دې توګه يې دقرانکريم د حفظ وياړ ترلاسه کړ .

دامريکا خلاف جهاد او شهادت يې

د ګوانتانامو له زندان څخه له راخلاصيدووروسته نوموړي يوځل بيا دامريکا په خلاف مسلح جهاد پيل کړ. دامريکايي يرغل په دريم کال دخپلو هغومجاهدينو په مشرۍ چې دجهادي مدرسې له وختو يې ملګري وو دکندهار په معروف ولسوالۍ کې يې جهادي فعاليت پيل کړ، وروسته يې په ارغسان ، شاوليکوټ او ميانشين ولسواليو کې جهادي فعاليت ته ادامه ورکړه په دې مهال نوموړی ډيره موده د جنوب او جنوب غرب حوزو دعمومي نظامي کميسيون دمشرۍ په حيث هم دنده اجراء کړه ، چې دجهادي کاروانو په نظم او ترتيب کې يې مهم رول درلود .

دکندهار ولايت په لوړو يادو ولسواليو کې نوموړي ديوه مشرـ جهادي رهبر او لارښود په حيث خورا ډير خدمتونه ترسره کړل، دمجاهدينو جهادي صفوف يې منظم کړل او ګڼ شمير مجاهدين يې مؤثر فعاليت ته اماده کړل، په شاوليکوټ کې له ۲ کاله خدمت وروسته نوموړی داسلامي امارت دمشرتابه لخوا دروزګان ولايت دجهادي مسؤل په حيث وټاکل شو. نوموړي په روزګان کې هم ټولو جهادي سيمو ته سفرونه وکړل، جهادي تشکيلات يې منظم کړل ، خو دهمدې جهادي خدمت په ترڅ کې يي د ۱۴۲۸ هـ ق کال د رجب دمياشتې په ۱۱ مه نيټه د چهارشنبې په شپه د شهادت ارمان ترسره شو. په دې نيټه نوموړي د روزګان ولايت دخاص روزګان ولسوالۍ په شالۍ ناوه سيمه کې دماښام د لمانځه له جماعت وروسته خپلو ملګرو ته ديني وعظ کاوو، چې ددښمن په هوايي ناڅاپي بريد کې په نښه شو او دشهادت لوړ مقام ته ورسيد. انا لله وانا اليه راجعون

قاري صاحب پنځه زامن تر شا پرې ايښي چې نومونه يې محمد ، احمد ، حسن ، عبدالرحمن او کوچنی سعد دي، سعد دنوموړي دشهادت نه څه موده مخکې پيدا شو، نوموړي د ټيلفون له لارې خپلې کورنۍ ته احوال ورکړ چې په نوي پيدا شوي زوی يې سعد نوم کيږدي ، خو قاري صاحب خپل دغه کشری زوی په دنيا کې ونه ليد ځکه نوموړی په همدې جهادي سفر کې شهيد شو ، الله تعالی دې وکړي چې په عقبی کې يې په جنت کې سترګې پرې يخې شي .

د قاري فيض محمدسجاد صاحب د شخصيت په اړه

وړاندې وويل شول، چې قاري صاحب دخپلو ملګرو او متعلقينو ترمنځ يو غيرمتنازع شخص دی، شخصا ما يې تراوسه له کوم چا څخه بده خاطره نه ده اوريدلې ، ټول ملګري يې دښه شخصيت ، ښه اخلاقو او ديانت صفت کوي .

دديني علومو استاد مولوي حيات الله له قاري صاحب سره ډير وخت نږدې پاته شوی، نوموړی وايي: قاري صاحب يو عجب دينداره سړی و، مجاهد هم و، دطريقت بيعت يې هم کړی و، تبليغ يې هم نه هيراوو په تبليغي دعوت کې به يې درې ورځې

ياڅه زيات وخت لګاوو حتی کله ناکله تر څلورو مياشتو په تبليغ کې تلو، ديني علم يي هم نه هيراوو، حتی دسفر او جهاد په حالت کې به ورسره يو بکس و چې کتابونه به په کې و او له فرصت نه په استفاده يې مطالعه کوله، قاري صاحب به ويل چې داسلام په ټولو شعبو کې بايد عملا کار وکړو، اسلام بايد يوازې په جهاد يا علم کې منحصر نه کړو، بلکې ټولې شعبې په خپل ځای بايد مهمې وبولو او خدمت په کې وکړو .

مولوي حيات الله وايي د قاري صاحب يو بل بارز صفت زهد و، له دنيايي عيش و نوش سره يې نه لګيده، ډيرې زياتې نفلي روژې يې نيولې، کله به چې له جهادي مدرسې څخه جهادته تلو نو امارت ورته ګڼ شمير موټران ورکول ، چې ده به په جهاد کې ترې استفاده کوله، مګر کله به چې بيرته راغی، ټول موټر به يې اړونده ادارو ته وسپارل او حتی ځانته يې يو موټر هم نه پريښود، په مدرسه کې يې دعادي طالب غوندې ساده ژوند کاوو .

د اسلامي امارت په تشکيلاتو کې دهرات پخوانی والي او دفوائد عامې پخوانی وزير مولوي احمدالله مطيع وايي : قاري صاحب له الله تعالی څخه ويريدونکی انسان و، ديانت يي ډير ښه و، په خپلو وظايفو کې زحمت کش او نه ستړی کيدونکی وو او که رښتيا ووايم بې جوړې سړی و .

ملاخليل احمد وايي : په ياديږي يې کله به مو چې په موټر کې سفر کاو، قاري صاحب به په ډير خواږه غږ تلاوت کاوو او دحضر په مهال هم دقرانکريم دتلاوت ډير پايبند و .

مولوي حيات الله چې دامريکا خلاف جهاد کې له قاري صاحب سره نږدې پاته شوی دی وايي : قاري صاحب د جهادي ژوند يو ځانګړی پروګرام درلود، ملګري يې عبث وخت تيرولو او بې حاصله ګپ شپ ته نه پريښودل ، دورځې به يې درې وخته ديني وعظ او بيان کاوو او دابه يي دملګرو ترمنځ د يوه ځانګړي ترتيب له مخې تقسيم کړی و، د سهار او ماښام مسنون اذکار(أذكار الصباح و المساء) يې په ملګرو زده کول او عملي کول، که به مجاهدين ملګري کومې خوا ته روان و، اوپه لوړځای به ختل نو

قاري صاحب به غږ کړ، هلئ دلوړ ختلو ذکر الله اکبر شروع کړئ او که به په کوم ځای ښکته کيدو نو غږ به يي کړ د ښکته کيدلو ذکر سبحان الله واياست .

دغه راز د ډوډۍ د پيل او پای، مجلس، خوب او هرډول حالاتو اذکار يې هميشنی معمول و، او په ملګرو يي هم زده کول، که په مجاهدينو کې د چا سم قرأت نه و زده ، نو مجبورول يي چې له نورو قاريانو ملګرو څخه قرانکريم سم زده کړی، لمونځ ورته تير کړي ترڅو يي عبادت سم شي .

خپلو مجاهدينو ملګرو ته يې په هميشنۍ مذاکره کې د ژوند د هر اړخ آداب ورښودل، دډوډۍ اداب ، دمجلس اداب ، له مشرانو او کشرانوسره دګوزارې آداب او داسې نور مسنون آداب يې ملګرو ته ورښودل اوعملي اړخ ته يي دومره متوجه و ، که به چا په چپ لاس ډوډۍ پورته کړه سمدستې يې ورباندې غږ کاوو چې د ډوډۍ خوړلو مسنونه طريقه په ښي لاس خوراک دی .

د قاري صاحب دغه اصلاحي پروګرام په ډيره مسلکي طريقه اود نيک اخلاقۍ په چوکاټ کې و چې په هيچا نه بوج کيده ، بلکې اکثره داسې علماء او مدرسين چې له ده څخه په علم او عمر کې زيات و، له ده څخه يې زده کړه کوله ، دده په ملګرتيا يې فخر کاوو، ځکه دقاري صاحب جهادي ملګرتيا يوازې جهاد نه و، بلکې يو اصلاحي پروګرام و. که به چا وخت ورسره تير کړ نو له جهادنه سوا به يې د شخصيت داصلاح په برخه کې ډيره ګټه کړې وه .

د قاري صاحب دجهادي ملګرو شمير خورا زيات و، خو د هريوه يي نه يوازې نوم زده وو بلکې د کورنۍ د غړو ، والدينو او شخصي ژوند پوښتنه يي هم ترې کوله که به کوم ملګری له کور څخه سنګر ته راستون شو، قاري صاحب به د يوه مشفق قريب غوندې د ټولو خپلوانو پوښتنې ترې کولې ، چې دا ډول صميميت اوس په خورا لږو خلکو کې ليدل کيږي .

مولوي حیات الله صاحب دقاري صاحب د ژوند او شخصیت په اړه خورا جالبې خاطرې لري، د لیکنې داوږدیدو له امله به په دې کفایت وکړو، چې قاري صاحب دنبي کریم H دطریقې مطابقت په جهاد کې په اعمالو او عباداتو سره جنګ کولو ته ډیره توجه درلوده، نوموړي به چې د وسلو اومهماتو د اخیستلو لپاره دامارت مشرتابه ته د پیسو پیشنهاد کاوو، نو د وسلو ترڅنګ به په لست کې د مجاهدینو د مسواکونو مصرف هم لیکل شوی و، ځکه نوموړي به په جبهه کې خورا ډیر مسواکونه له ځان سره ساتل ترڅو مجاهدین له دغه مسنون عمل څخه بې برخې نه شي .

باور وکړئ ما (لیکوال) چې کله دشهید قاري صاحب فیض محمد سجاد د شخصیت په اړه دده دملګرو څخه ځیني خاطرې واورېدې او بیامې دلیکلو په مهال له ځانه سره لحاظ کړې، نو بې اختیاره مې له سترګو اوښکې وبهېدې ،دا پیښه ماته دقاري صاحب د دیانت یوه ځانګړتیاښکاره شوه، ځکه زه خپل دلیکوالۍ په ژوند کې تراوسه له داسې پیښې سره نه وم مخ شوی ، سبحان الله ، د فتنوپه دې عصر کې دومره دیانت ساتل ، چې تش یاد یې په یوه سخت زړه باندې اثر کوي او اوښکې ترې رابیلوي ، خو بیا مې له ځان سره وویل

این سعادت به زور بازو نیست
تانبخشد خدای بخشنده

راځئ دعاء وکړو ، چې متعال رب تعالی دې د رحمت دخپلوبې پایه خزانو څخه په موږ ټولو مجاهدینو باندې هم رحم وکړي ، اخلاص ، نیک اخلاق، دیانت او صبر مو دې الله تعالی نصیب کړي ، ترڅو د دنیا او اخرت فائزین شو .

رحمه الله تعالی

* * *

د شهید ملا عبدالمنان احمد ژوند او کارنامو ته کتنه

لیکنه: قاري سعید

د اسلام تاریخ له زړه وړونکو صحنو مالامال دی. د تاریخ د جالبو صحنو له جملې یو هم د هغو تنکیو زلمیانو او کم عمره قائدینو داستانونه دي چې په کم عمر یې داسلام لپاره ستر ستر خدمات کړي او تر خپل قامت لوړ د میړانې او ویاړ داستانونه یې تر شا پرې ایښي.

که زموږ پخوانی تاریخ په دې برخه کې د تنکیو اتلانو معاذ او معوذ L او د محمد بن قاسم V په شان د ځوانو قائدینو بیلګې لري نو معاصر او نوی تاریخ مو هم په دې برخه کې خوار نه دی.دا خبره د لمر غوندې روښانه ده چې د امریکایي جهاني طاغوت په خلاف زموږ د سرلوړي جهاد ډېر بوج زموږ د مسلمان ملت ځوانانو او تنکیو زلمکیانو په اوږه واخیست. همدوی وو چې خپلې ګلورینې ځوانۍ او ګلابي شبابونه یې د دین له شمعې ځار کړل.همدوی وو چې د امریکایي دجالي تخنیک په وړاندې په ټوله میړانه ودریدل، د کفر په لښکرو یې فدايي بریدونه او مخامخ حملې وکړې تر دې چې بالاخره یې د الله تعالی په نصرت د نړیوال کفري یرغل زور اوبه او یرغلګر یې له هیواده تیښتې ته اړ کړل.

د شهیدو اتلانو د سوانحو په لړ کې دا ځل د هغه ځوان قائد یاد راتاندوو چې په نوې ځوانۍ کې یې د صلیبي تاړاکګرو په خلاف مسلح جهاد پیل کړ او ډیر زر په جهادي میدان کې د یوه وتلي او مخکښ جهادي قائد په حیث وپیژندل شو. هو کې ، شهید ملا عبدالمنان احمد یادوو. . . هغه ستوری چې لا پر جهادي افق بشپړ نه و ځلیدلی چې د شهادت په ګلورینه غیږه کې دمه شو.

شهيد ملا عبدالمنان أحمد

شهيد ملا عبدالمنان احمد د محمد واصل زوی د حاجي محمد دین لمسی په قوم حسین خېل په ۱۳۶۱ هـ ش کال کې یې چې لـه ۱۴۰۳ هــ ق سره سمون خوري د کابل ولایت په موسهي ولسوالۍ کې دنیا ته سترګې غړولي. ددوی پلرنی کلی دهمدې ولسوالۍ د حاجي خیلو کلی دی مګر فعلا په میاخیل کلي کې هستوګن دي.

د ملا عبدالمنان د پیدایښت کلونه په افغانستان کې د شورویانو پـه خلاف د جهاد له کلونو سره مصادف دی. نوموړی هغه مهال وزېږېد چې د کمونیزم پـه خلاف جهـاد زور اخیستی و او د افغانستان هـر کلـی او صـحرا د سـختو معرکـو شـاهد و، نوموړی په همدې انقلابي ماحول کې راستر شو نو ځکه یې جهادي جـذبې لـه کوچنیوالي په زړه او دماغ کې ځای ونیو.

دیني زده کړې

نوموړي ابتـدائي زده کـړه لـه ښوونځي پیـل کـړه او د دریـم ټـولګي پـوړې یـې ښوونځي واویه په شپږ کلنۍ کې یې د دیني زده کړو تعلم پیـل کـړ د فقهې او نـورو دیني علومو لومړني کتابونو یې له خپل نیکه او د خپلې سیمې له مختلفو علماء کرامـو څخه ولوستل.

د طالبانو د اسلامي تحریک په مهال یې په کابل کـې د شـهید مـلا معـاذ الله او شهید ملا بورجان رحمهماالله په مدرسو کې دیني زده کړو ته دوام ورکـړ دغـه راز یـې څه مهال د ننګرهار ولایت په درونټه کې په جهادي مدرسه دارالعلوم صدیقیه کې هم دیني تعلم وکړ.

ملا عبدالمنان د خوست ولایـت پـه مظهـر العلـوم مدرسـه،د پاکسـتان پـه ټـل درسمند کمپ کې په دارالعلوم حنفیه او د پیښور په باغبانان کمپ کې په دارالنجـاة مدرسـه کـې دینـې زده کـړې وکـړې او د قـران کـریم تفسـیر او ترجمـه یـې د خیـبر پښتونخوا په صوابۍ شامنصور کې له شیخ القرآن مولانا نورالهادي صاحب څخه وکړه.

جهادي ژوند

ملا عبدالمنان لومړی ځل هغه په جهادي عملیاتو کې اشتراک وکړ کله چې یې د ننګرهار ولایت په جهـادي مدرسـه کـې دینـې زده کـړې کـولې،د اسلامي امـارت پـه جهادي مدارسو کې به هغو طالبانو سبقونه ویل چې د جهـادي عملیـاتو پـه وخـت بـه جهادي جبهو ته تلل،جهادي مـدارس پـه ډېـرو ولایـاتو کـې وو او پـه زرګونـو مجاهـد طالبان په کې په زده کړو بوخت وو.دغه طالبان به چې جهادي جبهـو تـه تلـل زیـاتره وخت به یې مشري د کندهار د جهادي مدرسې د مشر او نوموتي مجاهد شهید قـاري فیض محمد سجاد پر غاړه وه، ملا عبـدالمنان احمـد لـومړی ځـل داسلامي امـارت د واکمنۍ په وروستي کال د عمر په ۱۹ کلنۍ کـې د شـهید سـجاد صـاحب تـر مشرۍ لاندې د تخار ولایت جهادي جبهاتو ته لاړ چې دا یې په جهادي عملیـاتو کـې لـومړنی ګډون و.

له دې څه موده وروسته چې امریکـایي طـاغوت پـه افغانسـتان یرغـل وکـړ مـلا عبدالمنان احمد هم د ډېرو نورو مجاهدینو په شان له هیواد څخه قبایلي سیمو ته پـه هجرت مجبور شو او له دینی زده کړو تر څنګ یې جهاد هم پیل کړ.

نوموړي دا ځل خپل جهادي عملیات د خوست له ولایت څخه پیل کړل، لـومړني بریدونه یې د نورو مجاهدینو پـه ملتیـا د خوسـت ښـار پـه تـوپچي پاټـک او بـاک پـر ولسوالۍ وو.نوموړی چې د طالبۍ په مهال په دې ولایت کې اوسیدلی او بلـدتیا یـې درلوده له لومړنیو کسانو څخه و چې په دې ولایت کې یـې پـه چریکـي او وروسـته پـه تهاجمي بریدونه کې برخه واخیسته.

ملا عبدالمنان احمد د خپلې جهادي وړتیا له امله وروسته د جهادي ملګرو خپل تشکیل جوړ کړ چې په پیل کې دده تر قومنده لاندې د مجاهدینو شـمیر ۱۱ تنـه وو او زیاتره یې د خپلې سیمې طالبان ملګري وو مګر وروسته یې د ملګرو شمیر تر لسـګونو او سلګونو ورسید چې د هیواد د وتلي جهادي سالار مولوي جلال الدین حقاني صاحب تر مشرۍ لاندې یې د اسلامي امارت په چوکاټ کې جهادي فعالیت کاوو.

د امريكايي يرغل په لومړيو كلونو كې د هيوادله جنوب ختيځ سره د وزيرستان په سرحدي قبايلي سيمو كې مجاهدينو خفيه جهادي مراكز جوړ كړل او له همدې ځايه يې په سرحدي علاقو كې د يرغلگرو په مراكزو او گزمو تهاجمي بريدونه پيل كړل. ملا عبدالمنان احمد د جهادي بريدونو ددې لړۍ له لومړنيو گډونوالو څخه و چې د بټيې، منې كنډو، لواړه، منگړيتي، مښې كنډو، ترخوبي او نورو سرحدي غريبزو علاقو كې بيا بيا په امريكايانو او د هغوى په گوډاگيانو ځپونكي بريدونه وكړل.

ملا عبدالمنان احمد د خوست ولايت په ډيرى عملياتو كې له خپلو ملگرو سره برخوال و له دې جملې د خوست ولايت د قلندر او د پكتيا د جاني خېل ولسواليو د مراكزو په فتحه كې يې مهم رول درلود. د خوست ولايت د عليشيرو ولسوالۍ فتحه چې د خوست ولايت ډيرو مجاهدينو په كې برخه درلوده د هغه وخت يوه ستره جهادي كارنامه وه، خو ملا عبدالمنان احمد ځكه ددې فتحې په خوند پوه نه شو چې له فتحې وروسته د امريكايي يرغلگرو لخوا په بمبار كې د خوست د لسو تنو نورو مجاهدين تر څنگ د ملا عبدالمنان يو تكړه مجاهد ملگرى ملا مصطفى هم د شهادت لوړ مقام ته ورسيد.

۲۰۰۷ ميلادي كال چې له ۱۳۸۶ هـ ش كال سره سمون خوري د ملا عبدالمنان احمد په جهادي ژوند كې له حوادثو ډک كال و، ددې كال په لومړيو كې نوموړى د خوست په ولايت كې د امريكايانو په يوه ناڅاپي حملې كې ددښمن په اسارت كې راغى او د بگرام زندان ته انتقال شو. نوموړى ۸ شپې په دې زندان كې محبوس و او امريكايي پلټونكو ترې تحقيقات كول. اما له ټولو تعذيبونو سره سره يې هم له نوموړي دا اعتراف وانخيست چې زه عبدالمنان احمديم. له ۸ ورځو وروسته نوموړي د الله تعالى په نصرت سره له دې زندان څخه نجات وموند او يو ځل بيا په جهادي ډگر كې له خپلو ملگرو سره وصل شو.

له زندان څخه د راخلاصيدو وروسته نوموړي دپكتيا ولايت د ښواک او ستو كنډو په غرنيو سيمو كې د جهادي جبهې د فعالولو كار پيل كړ. دا سيمه چې د

شوروي ضد جهاد په مهال د هيواد د وتلي مجاهد مولوي جلال الدين حقاني صاحب جهادي سنگر و دا ځل د نوموړي تر سرپرستۍ لاندې ملا عبدالمنان احمد او ورسره سلگونو مجاهدينو په كې د غربي اشغالگرو په خلاف جهاد عمليات پيل كړ.

د ۱۳۸۶ هـ ش كال په پسرلي او اوړي كې ملا عبدالمنان احمد او ورسره ملگرو يې چې شمير يې د ۴۰۰ تنو مجاهدينو په شاوخوا كې و د پكتيا ولايت په ستوكنډو او شاوخوا سيمو كې په امريكايي اشغالگرو په لسگونو مختلف النوع بريدونه لكه چاودنې،كمينونه، توغنديز بريدونه او استشهادي عمليات ترسره كړل چې دښمن ته يې د سراو مال درانه تلفات ورسول. ملا عبدالمنان احمد چې د خپلو دې فاتحانه معركو ويډيويي صحنې يې هم ثبتولې او نشرولې په لومړي ځل يې په مستند شكل خلكو ته وښودل چې امريكايي ټانگونه ماتيدلاى ، په تيښته اړ كيدلاى او بالاخره د بارودو په لمبو كې لوخړه كيدلاى شي. د ملا عبدالمنان احمد د جهادي عملياتو مستندو ويډيوگانو نه يوازې د مجاهدينو روحيات پياوړي او ددښمن تبليغات دروغ ثابت كړل بلكې په عامه ميډيا كې يې هم لويه هنگامه راوپښه كړه تر دې چې تر الجزيرې او نورو نړيوالو شبكو پورې ټيلويزوني چينلونو په دې اصداراتو تبصرې وكړې چې دا د پوځي بريا تر څنگ په رواني او تبليغاتي جنگ كې هم د مجاهدينو لپاره يوه مهمه بريا او ټاكونكې پړاو و.

ځينې خاطرې يې

د ملا عبدالمنان احمد د مدرسې د مهال ملگري وايي چې نوموړى له پيله يو مخلص او مؤدب انسان و په مدرسه كې يې له ملگرو سره نيكه رويه، د استادانو احترام او د وخت له ضياع نه ځان ساتل له مهمو صفاتو څخه وو.

د نوموړي جهادي ملگري وايي چې هغه د ايثار ، استقامت او تحمل صفات درلودل نو ځكه يې جهادي تكاليف برداشت كولاى شول. يو ځل چې له خپلو ملگرو سره د لواړه سرحدي سيمې ته په غرنيو لارو د عملياتو لپاره روان و په لاره كې يې

ولیدل چې د یوه مجاهد بوټونه شلیدلي دي او سم مزل نه شي کولی. نوموړي خپل بوټونه همدې مجاهد ته ورکړل او خپله یې په هغو شلیدلو بوټونو کې مزل شروع کړ.

د امریکایانو په خلاف د جهاد لومړني کلونه د تکالیفو او ازمویښتونو له اړخه ډیر سخت کلونه وو او چې ددې تکالیفو له جملې یو هم د مجاهدینو مالي افلاس او فقر و. خو د ملا عبدالمنان اخند په شان د لوی عزم څښتنانو له دې حالاتو سره په ډیر همت ډغرې ووهلې. یو ملګری یې وایي یو وخت په قبایلي علاقه کې حالت خراب شو نوموړي د خپل مرکز مجاهدین ډیری د ترجمې لپاره مدرسې ته ولیږل او خپله په داسې حال کې چې یوازې څلور زره کلداري ورسره وې له شپږو مجاهدینو سره دلواړه جهادي سیمې ته لاړ هلته یې ډیر وخت په همدې کمه خرڅه ګوزاره وکړه چې د مجاهدینو د اعاشې اباتې تر څنګ یې نور جهادي ضروریات هم پرې رفع کول.

ملا عبدالمنان به همیشه ویل چې مجاهدین باید د وس مطابق اسبابو له تهیې وروسته په الله تعالی باندې توکل ولري. ده به ویل چې امیرالمؤمنین ملا محمد عمر مجاهد محض په الله تعالی باندې توکل درلود نو ځکه الله تعالی برى ورپه نصیب کړ او چې ددې تحریک پیل په توکل شوی باید توکل هېر نه کړو.

نوموړي علماء کرامو او دیني پوهانو ته ژور احترام درلود په هر جهادي کار کې یې د هغوی مشوره اخیسته حتی ډیره ځله به یې مدرس عالمان خپل مراکز ته راوغوښتل تر څو مجاهدینو ته وعظ وکړي او د جهاد احکام او مسائل ورته بیان کړي.

څو تنه دیني علماء کرام چې په سرحدي سیمه لواړه کې یې د ملا عبدالمنان له مرکز څخه لیدنه کړې وایي چې مجاهدینو یې جلا خصوصیات درلودل ، د اصلاح، اخلاص او دیانت له اړخه ډیر ښه صفات په کې موجود و.

شهادت یې: ملا عبدالمنان احمد بالاخره د ۲۰۰۷ میلادي کال د اکتوبر د میاشتې په ۲۷ مه نیټه د یکشنبې په ورځ مازدیګر مهال هغه وخت د شهادت لوړ

مقام ته ورسیدکله چې د پکتیکا ولایت په سرحدي سیمه لواړه کې د امریکایانو له کمین سره مخامخ شو.

نوموړي په وروستۍ ورځ هم له امریکایانو اشغالګرو سره په میړانه مقاومت وکړ او د څو امریکایي ککرو له رغړولو وروسته بالاخره د شهادت لوړ مقام ته ورسید.انا لله و انا الیه راجعون

د یادونې وړ ده چې د شهید ملا عبدالمنان احمد کورنۍ یوه جهادي کورنۍ ده چې له ده وروسته یې دوه نورو وروڼه شهید امیرګل او شهید نور محمد هم د جهاد په لاره کې شهیدان شول.

د نوموړي جنازه په قبایلي سیمه میرانشاه کې د زرګونو مجاهدینو او مهاجرینو په ګډون سره اداء شوه د جنازې په مراسمو کې یې وتلي مجاهد او خطیب استاد محمد یاسر چې څه موده وړاندې له زندان څخه راخوشې شوی و زړه وړونکې وینا وکړه او وروسته د اسلامي مبارزې د لارې ددغه ځوان قائد ملا عبدالمنان احمد جسد د هجرت او جهاد په همدې قبایلي سیمه کې د ګڼو نورو شهیدانو تر څنګ خاورو ته وسپارل شو.

روح یې ښاد او یاد یې تلپاتې اوسه

❋ ❋ ❋

د شهيد مولوي دستگير صاحب ژوند او کارنامو ته کتنه

ليکنه: قاري سعيد

دامريکايي يرغل په خلاف د جهاد يوه توده او دښمن ځپونکي سيمه د هيواد په شمال غرب کې دبادغيس ولايت و. دا ولايت که څه هم دجهادي خوځښت په وړاندې خورا ډير موانع او مشکلات په کې موجود و، چې له دې جملې په سيمه کې د امريکاپلوو ټوپکي قومندانانو او وسلوالو حاکميت،ددښمن فشار، دوسلو، جهادي امکاناتو نه موجوديت او دهيواد په جنوب کې له گرمو جهادي سيمو څخه لريوالی او دمجاهدينو محاصره حالت د يادولو وړ دي.

خو له دې ټولو موانعو او مشکلاتو سره سره ددې ولايت غيور اولس او ايثارگر مجاهدين وتوانيدل چې د يرغل له آزمون سره ډغرې ووهي،د موانعو او خنډونو حصار مات کړي اوددښمن په وړاندې دجهادي خوځښت يو پايدار سنگر رامنځته کړي.

بادغيس د جهاد په تيره لسيزه کې د هيواد په سطحه يو نوموتی او غليم ځپونکی سنگر و،چې بيا بيا په کې دښمن سخت تلفات وليدل،سره له دې چې دبادغيس د جهادي فتوحاتو په امتياز کې ټول هغه مجاهدين او مجاهد اولس شريک دی چې په تيرو څوکلونو کې يي قرباني ورکړې،خو يو کس چې په دې ولايت کې د جهادي خوځښت محرک او مبتکر بلل کيږي اود بادغيس ولس ورته د خپل جهادي لارښود په سترگه گوري شهيد مولوي دستگير صاحب و.هغه څوک چې په خپل جرأت، ايمانداری،اخلاص او قرباني سره يې په بادغيس کې نه يوازې دعلني جهاد بنسټ کيښود بلکې د الله تعالی په مرسته او مدد يې جهاد ددې ولايت گوټ گوټ ته وغځاوو او اولس يي دجهاد هراړخيز ملاتړ ته تيار کړ.

راځئ دلته څوشيبې ددې مخورمجاهد په ژوند پيښو وغږيږو .

مولوي دستگير 7

مولوي دستگير د حاجي اصل خان زوی د حاجي فيض محمدخان لمسی په قوم پښتون / نورزی په ۱۳۹۷ هـق کال کې د بادغيس ولايت د بالامرغاب ولسوالۍ د چلونک په کلي کې په يوه ديندراه کورنۍ کې زيږيدلی .

نوموړي دماشومتوب په مهال لومړنۍ زده کړې په خپل کلي کې ترسره کړې،ورپسې يي د بالامرغاب د جهاندوستې په سيمه کې دمولوي محمدوزيرصاحب په نامه د سيمې له يوه مخور عالم څخه ديني تعليمات ترلاسه کړل. وروسته نوموړي د بادغيس ولايت په مختلفو سيمو کې دغه راز د هرات ، فراه،کندهار او هلمند په ولاياتو کې په مختلفو ديني مدارسو کې خپله ددينې زده کړو لړۍ تعقيب کړه، داسلامي امارت د واکمنۍ په مهال ډيره موده دهرات ښار چهار راهي مستوفيت ته نږدې د يوې مدرسې ناظم و او هم يي خپلې ديني زده کړې تعقيبولې .

په ۱۴۲۷ هـ ق کال کې نوموړي د ديني علومو څخه د فراغت سند د پاکستان د بلوچستان ايالت په مرکز کويټه کې د شالدارې له مشهورې مدرسې څخه ترلاسه کړ، د همدې سيمې د مشهور عالم شيخ الحديث مولوي عبدالواحد صاحب څخه يې د احاديثو داجازې په اخيستلو سربيره د فضيلت سپين دستار هم په سر کړ .

په بادغيس کې د علني جهاد پيل

مولوي دستگير صاحب د نوې ځوانۍ له مهاله جهادي جذبه درلوده،د نوموړي نږدې ملگری مولوي حيات الله اکبري وايي: دامريکايي يرغل په لومړنيو کلونو کې چې مولوي دستگير صاحب په هلمند ولايت کې درسونه ويل له هغه وخته يي په جهادي عملياتو کې شرکت کاوو،نوموړي خپل جهادي ژوند په هلمند او کندهار کې له جهادي فعاليت څخه پيل کړ.

په بادغيس کې سره له دې چې جهادي کاروانه له وړاندې پيل شوي و او په دښمن خال خال بريدونه روان و، خو دې ولايت ته د مولوي دستگير صاحب له راتگ

مخکې جهادي کارونه ډېر کم او په مخفي ډول و. مجاهدینو وسلې ،امکانات او منظم تشکیلات نلرل خو په ۲۰۰۷ م کال کله چې مولوي دستګیر صاحب له دیني علومو فارغ او په لومړي ځل یې په خپله سیمه کې جهادي فعالیت پیل کړ په خپلو هڅو سره یې په دې ولایت کې یو بشپړ جهادي انقلاب راووست.

د نوموړي یو ملګری دبادغیس دمقر ولسوالۍ اوسیدونکی مولوي عبدالقدوس چې د جهادي خوځښت په پیل کې ورسره همسنګر و داسې کیسه کوي: مولوي دستګیر صاحب خپل کار په ډېرو ابتدایي هڅو پیل کړ ، په لومړي ځل چې کله نوموړي دجهاد اقدام کاوو نو تش لاس و او یو میل وسله یې هم په لاس کې نه درلوده ، له ده سره یوازې زما په شمول څو تنه نور ملګري وو. لومړی دوسلو دپیدا کولو لپاره د بالامرغاب دپنیرک په کلي کې یوه پخواني جهادي قومندان ملاګلاب الدین ته ورغلو چې دوسلو کومک راسره وکړي، هغه دې خیر یوسي دوه میله کلاشینکوف یې راپیدا کړل. بیا دهمدې ولسوالۍ دغورتو دسیمې مولوي بازمحمد صاحب یومیل راکټ راکړ ، په دې توګه موږ یوڅو نور ملګري هم دوخت په تیریدو سره پیدا کړل او په همدې دری میله اسلحه باندې مو جهاد پیل کړ. یو وخت چې شمیر مو ۱۲ کسانو ته رسیدلی وو ، لومړی مو په سیمه کې ددښمن دیوې NGO په ساتونکو برید وکړ بله شپه مو دبالامرغاب په ولسوالۍ برید وکړ او بیا مو په مختلفو پوستو بریدونو ته دوام ورکړ ،لومړی مو کارونه یوازې دشپې کول خو دوخت په تیریدو سره مو غنیمتونه ترلاسه کړل، ملګري مو نور هم زیات شول او دوسلوله اړخه بسیا شوو. دلته نوبالامرغاب ته نږدې یوغرنۍ سیمه ده په نامه د (حوض کبود) دلته موږ مرکزیت جوړ کړ او کله چې په بادغیس کې زموږ ددې جهادي قوي مرکزیت اوازه خپره شوه ، نو له مختلفو ولسوالیو څخه خلکو له موږ سره روابط جوړ کړل . نو په دې توګه دمجاهدینو شمیر هره ورځ په زیاتیدو وو خپل علني عملیات مو نورو ولسوالیو لکه مقر ، دره بوم او نورو سیمو ته هم وغځول او ډېرې پراخې سیمې مجاهدینو فتحه کړې.

مولوي حیات الله اکبري وایي: په پیل کې د بادغیس دمجاهدینو مشري دمولوي عبدالرحمن په غاړه وه او مولوي دستګیر دنوموړي دمحاذد نظامي مسؤل په حیث دنده اجراء کوله،د نوموړي په راتګ سره په بادغیس کې علني جهادي کارونه پیل شول، مثلا نوموړي په لږه موده کې د بالامرغاب د سالوچار په سیمه کې په پوسته برید وکړ،ورپسې یې دبالامرغاب په ولسوالۍ حمله وکړه د مقر ولسوالۍ په مرکز یې عملیات وکړل،د بالامرغاب د اڅکزو په سیمه کې یې ددښمن په کمپاین برید وکړ،چې دې عملیاتو ددښمن سخت عکس العمل راوپاراوو او له هرات او بادغیس له مرکز څخه یې لویه قوه بالامرغاب ته راوسته، د مولوي دستګیر صاحب په مشرۍ مجاهدینو د جوی کار د تنګي په سیمه کې له همدې قوې سره جنګ وکړ،دښمن شکست وخوړ او بیرته د ولسوالي په خوا وتښتیدل او مجاهدینو په همدې سیمه کې دښمن ته دفاعي کرښه جوړه کړه،دښمن چې په همدې جنګ کې شکست وخوړ نو پخوانی رعب او هیبت یې له منځه لاړ له همدې سره په ولس کې عمومي دجهاد جذبه راپورته شوه او جهاد بشپړ علني شکل غوره کړ.

مولوي حیات الله صاحب وایي: مولوي دستګیر صاحب د ګوتو په شمیر څو تنو ملګرو سره جهادي فعالیت پیل کړی و، چې وسلې یې هم نه درلودې خو دوه کاله وروسته دنوموړي له شهادته بعد چې دمجاهدینو احصایه واخیستل شوه دنوموړي تر قومنده لاندې یوازې دمسلحو بالفعله مجاهدینو شمیر ۳ زره تنو ته رسیده .

مهمې جهادي کارنامې

د جهاد له علني کیدو وروسته د بادغیس ولایت په لراوبر کې دمولوي دستګیر صاحب تر نظامي مشرۍ لاندې جهادی عملیاتو زور واخیست یوازې د ۲۰۰۷ م کال په جریان کې په دښمن ۵۲ اغیزمن عملیات ترسره شول دغه راز په ۲۰۰۸ م کال کې جهادي عملیات تردې هم زیات شول، په لاندې کرښو کې د مشت نمونه خروار په توګه څو هغو جهادي عملیاتو ته اشاره کوو چې دمولوي دستګیر صاحب ترمشرۍ لاندې یې صورت نیولی.

د جوی کار په سیمه کې له جنګ څخه وروسته د مرغاب د بوکن په سیمه کې د داخلي او خارجي عسکرو یوه قوه چې د غورماچ په خوا روانه وه، مجاهدینو وربانډې برید وکړ چې په نتیجه کې یې ددښمن ۱۸ مړي په میدان پاته شول،۵ رینجر موټر ترې مجاهدینو ونیول یو خارجي ټانګ او دوه رینجر چې د جګړې په سیمه پاته وه امریکایانو بمبار کړل،مجاهدینو یوشمیر داخلي عسکر ژوندي ونیول او ډیرې وسلې یې هم غنیمت کړې،په دې جګړه کې چې کوم عسکر ژوندي پاته شول امریکایانو دڅرخکو په واسطه له سیمې پورته کړل او په دې توګه یې قوه له منځه لاړه، په دې جګړه کې ددښمن د بمبار له امله ۷ تنه مجاهدین هم شهیدان شول .

د مرغاب د منګان په سیمه کې چې دښمن غوښتل پوستې جوړې کړي،د مولوي صاحب په مشرۍ مجاهدینو وربانډې برید وکړ چې په نتیجه کې یې دښمن ته د سر دزیان په اړولو سربیره ۲ رینجر موټر او نور غنائم هم مجاهدینو ونیول ددښمن عسکر له سیمې وتښتیدل او پروګرام یې کاملا ناکام شو.

د بالامرغاب د مرکز په شاوخوا کې چې دښمن د محاصرې په حالت کې و، یو ځل یې غوښتل چې عملیات وکړي په همدې موخه د ولسوالۍ له مرکز څخه راووتل خو مجاهدینو یې په وړاندې مقاومت ته ادامه ورکړه دې جګړې نږدې یوه هفته دوام وکړ چې په پای کې دښمن غوڅ شکست وخوړ او بیرته پر شا وتښتید .

مولوي دستګیر سره له دې چې د جهاد په پیل کې هم یوځل په کندهار کې ددښمن لخوا نیول شوی او لنډ توقیف یې تیر کړی و،د ۲۰۰۸م کال په لومړیو کې ددښمن لخوا په هرات کې ونیول شو او د کابل دپلچرخي زندان ته انتقال شو،نوموړي شاوخوا اوه میاشتې په زندان کې تیرې کړې، څرنګه چې مولوي صاحب د بادغیس په عام اولس کې فوق العاده محبوبیت درلود دبادغیس ولایت قومي مشرانو، مخورو او علماء کرامو دنوموړي دخلاصون لپاره هڅې پیل کړې، تردې چې د ۷۰ کسانو یوه لویه ډله کابل ته لاړه او له حکومته یې په کلکه غوښتنه وکړه چې مولوي صاحب راخلاص

کړي، څرنګه چې دبادغیس ټول اولس دنوموړي په ملاتړ ولاړ و، حکومت مجبورا نوموړی له زندان څخه خوشې کړ .

له راخلاصیدو وروسته چې مولوي صاحب خپلې سیمې ته ستون دعاموخلکو او مجاهدینو له خورا پراخ هرکلي سره مخامخ شو، دعیني شاهدانو په وینا د مولوي صاحب راخلاصیدل په سیمه کې دیوه ولسي جشن به حیث تجلیل شول حتی عامو خلکو ډیر دشکرانې خیراتونه وکړل،ځکه نوموړي د یوه مخلص مجاهد په حیث د ولسي خلکو په زړونو کې ژور ځای خپل کړی و. دسیمې دخلکو اومجاهدینو په غوښتنه نوموړی د اسلامي امارت د مشرتابه لخوا دبادغیس ولایت د عمومي جهادي مسؤل یا والي په حیث وټاکل شو، نوموړي دامارت دمشرتابه له لارښوونو سره په سیمه کې دولسوالیو نظامي او ملکی تشکیلات، کمیسیونونه ،محاکم اونور ادارات له سره منظم کړل او په بادغیس کې منظمه جهادي اداره رامنځته شوه .

د مقر ولسوالۍ اوسیدونکی مولوي صدیق الله وایي: په همدې مهال دښمن غوښتل چې د مقر ولسوالۍ په سنجیتک سیمه کې چې د بادغیس دمرکز قلعه نو په ۱۰ کیلومترۍ کې پرته ده،پوستې جوړې کړي.مجاهدینو ددښمن له دې پروګرام سره مخالفت وکړ او دښمن ته یې اجازه نه ورکوله چې دغلته پوستې جوړې کړي، په دې مهال دښمن د سیمه ایزو پخوانیو ملیشو او حکومت پلوه اولسي خلکو سره په ګډه په مجاهدینو هجوم وروړ نه یوازې یې سیمه ایز مجاهدین تر برید لاندې ونیول بلکې د مجاهدینو او دهغوی دملاتړو مالونه یې هم چور کړل،کورونه یې وسوزول او دمجاهدینو دسیمې عام خلک یې په هجرت کولو او غرونو ته په تیښتیدلو اړ کړل. په دې برید کې دحکومتي ملیشو په لاس ۲۰ تنه عام مؤمن هیوادوال شهیدان شول او بې اندازې مالونه یې لوټ شول،دغه مهال چې مولوي دستګیر صاحب په بالامرغاب کې و دهمدې جهاد پلوه اولسي وګړو د دفاع لپاره یې مجاهدین همدې سیمې ته راوستل اوددښمن له ملیشو سره یې جنګ پیل کړ. دې جګړې یوه هفته دوام وکړ، چې په نتیجه کې دحکومت پلوه ملیشو د مشر عثمان بیګ په شمول ګڼ لوټماران ووژل شول

او ياده سيمه بيرته مجاهدينو له مليشو څخه تصفيه کړه، په دې توګه دسيمي بي ځايه شوي خلک بيرته ځای په ځای شول او حکومت پلوه مليشو داسې شکست وخوړ چې بيا يې کله هم دداسې هجوم فکر ونه کړ . په دې حادثه کې چې مولوي دستګير صاحب دعام اولس د ملاتړي او مرستندوی په حيث راڅرګند شوی و او ولسي۔ خلکو ته يې نجات ورکړی و په سيمه کې دمجاهدينو په حق کې اولسي اخلاص نور هم زيات شو.

د مولوي دستګير صاحب جهادي کارنامې خورا ډيرې دي خو هغه کارنامه يې چې ډيره خبرسازه شوه ،هغه په په ۲۷/۱۱/۲۰۰۸ ميلادي نيټه په بالامرغاب ولسوالۍ کې پيښه شوه.

مولوي حيات الله وايي : له هرات څخه ددښمن يوه خورا ستره قوه چې ۱۰۰ پوځي موټر به په کې وو د بادغيس مرکز ته راغله او له هغه ځای څخه يې د عملياتو په نيت دبالامرغاب په خوا حرکت وکړ،مجاهدينو ددې قوې د ماتولو لپاره په سيمه کې پوره امادګي نيولې وه، قوه چې د منګان سيمې ته راورسيده لومړی وربانديې هماله بريد وشو،خو له هغه ځای څخه چې راتيره شوه د اکازو د جوی نو په سيمه کې مجاهدينو ورته د سرک په دواړو خواوو کمينونه نيولې وو. کله چې دغه قوه پوره دمجاهدينو سيمې ته ننوته مجاهدينو وربانديې بريد پيل کړ، دغه جنګ چې غرمه پيل شوه ترمازيګره په کې ددښمن قوه په بشپړه توګه تارومار شوه،، په دې عملياتو کې ددښمن د لسګونو موټرو له جملې ګڼ دمجاهدينو په لاس تخريب شول او ۲۱ رينجر ٦ اکمالاتي موټر چې په وسلو بار وو روغ رمټ مجاهدينو ونيول. په دې عملياتو کې ددښمن ۴۵ تنه عسکرووژل شول او تر ۲۰ ډير ژوندي ونيول شول په دې جګړه کې مجاهدينو دومره وسلې او مهمات غنيمت کړل چې ترراتلونکو دوو کلونو پورې وربانديې مجاهدين چليدل په دې عملياتو کې مجاهدينو ته په لسګونو ميله سپکې وسلې ، هاوان ، هشتادو دو ، دهشکې ، ثقيل ماشيندار او نور ډول ډول وسلې په لاس ورغلې.

دې عملياتو نه يوازې په نړيوالو مطبوعاتو کې غوغا جوړه کړه بلکې په کابل کې يې په حکومتي کچه هم سخت مخالفتونه او اعتراضونه راوپارول، مطبوعاتو وليکل

چې دا په تيرو څو کلونو کې حکومتي قواوو ته ترټولو درنه ضربه وه،له دې عملياتو سره په نړيوالو مطبوعاتو کې دمولوي دستګير صاحب نوم د دې بريد د اصلي طراح په توګه ياد شو، نوځکه خارجي او داخلي دښمنان متوجه شول ترڅو دغه قهرمان غازي په شهادت ورسوي.

مولوي حيات الله اکبري وايي له دې عملياتو وروسته د کرزي دحکومت د استخباراتو مرستيال ډاکټر عبدالله لغماني مولوي صاحب ته ټيلفون راوکړ او رسما يې دمرګ اخطار ورکړ، مولوي صاحب ورته وويل چې څه مو له وسه کيږي ويې کړئ ، زه داسې څوک نه يم چې له مرګه وډار شم .

شهادت يې

مولوي دستګير صاحب ددښمن تر سخت تعقيب لاندې و،ترڅو چې د ۲۰۰۹ کال د فبرورۍ په ١٦ مه چې د ۱۴۳۰ هـق د صفرالمظفر له ۲۱ سره سمون خوري ددښمن په بې رحمانه بمبار کې په شهادت ورسيد.

مولوي حيات الله اکبري وايي: مولوي صاحب د ولسي۔ خلکو د مشکلاتو او عرايضو له اوريدلو او لازمو کارونو دترسره کولو نه وروسته ماښام زموږ کور ته راغی او دڅو تنو نورو مجاهدينو سره يوځای يې همدلته په ميلمه ځای کې شپه شوه، په دې شپه طيارې بيخي زياتې ګرځيدلې څرنګه چې مولوي صاحب ستومانه و د ماخوستن دلمانځه له اداء کولو وروسته سمدستي ويده شو، زه هم کور ته لاړم خو د شپې لس نيمې بجې شاوخوا به وې چې ناڅاپه درووند بمبار وشو.

کله چې راووتو الوتکو دميلمنوځای په نښه کړی و او درې بمونه يې پرې غورځولي و،چې يو په کوټه او دوه نورهم ورته نږدې لګيدلي وو، په بمبار کې يوازې يو تن په زخمي حالت کې ژوندی پاته و او دمولوي صاحب په ګډون اوه تنه مجاهدين په شهادت رسيدلي و.

په شهيدانو کې د بادغيس ولايت يو تکړه مجاهدمعاون بازمحمد هم و مولوي دستګير هم چې په ځيګر يې دامريکايي بم پرځچه خوړلې وه په شهادت رسيدلی و،نوموړی چې په جنازه کې يې ګڼ شمير خلکو او ملګرو ګډون کړی و، په خپل پلرني کلي کې خاورو ته وسپارل شو،د نوموړي يو زوی ترشا پاته شو چې دده دشهادت په مهال يې عمر ٨ مياشتې و .

خاطرې او يادونه

مولوي دستګير په دې سربيره چې يوه زړور ،مخلص او تکړه مجاهد و دسيمې په سطحه اود مجاهدينو په منځ کې يې د يوه مشر- په حيث غيرمعمولي محبوبيت درلودچې همدا يې دکاميابۍ راز و،ملايارمحمد اخند چې دنوموړي له نږدې ملګرو څخه دی وايي: مولوي دستګير صاحب په بادغيس کې خورا زيات محبوبيت او نفوذ درلود،دهغه دعامه محبوبيت وجه دا وه چې هيڅ تعصب يې نه درلود، قوم پالنه ،ډلګۍ پالنه او نور تمايلات په کې نه و، له هرچا سره يې د شريعت په رڼا کې چلند کاوو. خپل جهادي مسير ته خورا وفادار و او هميشه يې خوښوله چې د خپل اولس په منځ کې واوسي،له هغوی سره هميشه په رابطه کې و ځان يې تر عامو خلکو لوړ نه باله او همدا نږدې تعلقاتو په ده باندې داولس باور پوخ کړی و. کله چې نوموړی له زندانه راخلاص شو نو د بادغيس په عام اولس کې داسې خوشالي ګډه وه لکه د هرکور کوم غړی چې راخلاص شوی وي.

مولوي حيات الله اکبري صاحب هم همدې خبرې ته اشاره کوي او وايي: په هماغو شپو کې مې له يوه عام سړي څخه واوريدل چې په خپلو مرحومو قريبانو پسې مې دومره خيراتونه ندي کړي لکه دمولوی صاحب د راخلاصيدو په خاطر مې چې وکړل ،مولوي اکبري صاحب زياتوي: کله چې مولوي دستګير صاحب بندي و، زه او مولوي اسمعيل صاحب يوې لرې دښتې سيمې ته چې مالداران په کې اوسيږي لاړو او هلته د مالدارانو دکيږديو په منځ کې په يوه لوڅ جومات کې چې يوې کيږدۍ ته نږدې و کيناستو او له عامو خلکو سره مو مجلس کاوو، په همدې کې يوې زړې ښځې

له کيږدۍ څخه راغږ کړ، او پوښتنه يې وکړه چې مولوي دستګير نه دی راخلاص شوی؟

موږ ځواب ورکړ چې تراوسه نه دی راخلاص . په دې سره هغه بوډۍ ښځه ژړا واخيسته او ورسره يې دمولوي صاحب د راخلاصيدو لپاره دعاګانې پيل کړې، موږ يې غږ اوريد او په داسې عجز يې دعاګانې کولې چې حتی موږ يې ورسره وژړولو .

مولوي حيات الله صاحب وايي:دمولوي دستګير کورنۍ جهادي کورنۍ ده، دنوموړي پلار چې دروسانو په مهال مجاهد و پخوا وفات شوی او دامهال يې يوازې مور ژوندی وه، دمولوي صاحب مور يوه خورا ديندراه او غيرتي ښځه ده چې خپل زامن يې په جهادي روحيه سمبال روزلي دي، دمولوي دستګير له شهادت وروسته دده يو بل ورور هم په جهاد کې شهيد شو او کله چې موږ دفاتحې لپاره ورغلو نو مور يې راغله مور يې موږ ته وويل چې دوه زامن مې په جهاد کې شهيدان شول خو تراوسه ما ورباندې ژړلي نه دي.

په دې مهال د مولوي دستګير صاحب زوی چې کوچنی ماشوم دی راغی،د هغه په سر يې لاس تيراوو او ويل يې چې زه خپل زامن او لمسيان د جهاد لپاره لويوم اوتربيه کوم، او دوی مې دالله تعالی لارې ته وقف کړي خو که دوی شهيدان شول په خپله هم حاضره يم چې دالله تعالی ددين لپاره وجنګيږم .

د نوموړي نور ملګری او هغه مجاهدين چې مولوي دستګير صاحب سره يې نږدې وخت تير کړی په دې خبره متفق دي چې نوموړی يو مخلص مجاهد او اغيزمن مشر و، چې ترپايه يې خپل جهادي کردار په ډير ښه ډول ترسره کړ .

رحمه الله تعالی

❊ ❊ ❊

د شهيد ملا عبدالسلام مجروح ژوند او کارنامو ته کتنه

ليکنه: قاري سعيد

پيدايښت او ابتدائي ژوند

ملا عبدالسلام د حاجي شکراکا زوی په قوم پښتون/نورزی په ۱۳۴۵ هـ ش کال کې د هلمند ولايت د نوازد ولسوالۍ د تيزني سيمې په گلبينه کلي کې په يوه ديندار کورنۍ کې دنيا ته سترگې وغړولې.

نوموړي د لس کلنۍ په عمر په کليوالو مدرسو کې ديني زده کړې پيل کړې، لومړی يې دنوزاد په ولسوالۍ کې څه موده زده کړې وکړې او بيا د موسی کلا ولسوالۍ ته لاړ،نوموړی لا د ژوند په لومړنيو مراحلو کې و چې په افغانستان کې کمونيستان واک ته ورسيدل، افغانانو جهادي پاڅون وکړ،کمونيستانو په کليوالو سيمو بريدونه او بمبارونه پيل کړ او په دې توگه له هيواد څخه د هجرت لړۍ پيل شوه چې ملا عبدالسلام هم د هجرت ددې لړۍ يو لاروی و.

هجرت او د کمونيزم په خلاف جهاد

ملا عبدالسلام اخند په تانده ځوانۍ کې د خپلې سيمې پريښودو ته اړ او په جهاد يې پيل وکړ. په جهاد کې لومړی شموليت يې د کندهار په ارغنداب ولسوالۍ کې د ملا عبدالغني په جبهه کې و، له هغه وروسته يې پاکستان ته هجرت وکړ او د څو کلونو په اوږدو کې يې د کندهار او هلمند په بيلابيلو سيمو کې جهاد ته ادامه ورکړه، په دې مرحله کې يې د ديني علومو درسونه هم تعقيبول، د کندهار او هلمند په مختلفو سيمو سربيره يې د پاکستان په کويټه،چمن،گردي ځنگل، پنج پای او گنهو نورو سيمو کې هم درسونه وويل او د تعلم سفر يې تر پنځمې درجې پورې ورساوو.

په دې مرحله کې ملا عبدالسلام ډېر ځله کندهار ولايت ته د جهادي فريضې د اداکولو لپاره تلو نوموړي د پنجوايي، ژړی، ډنډ او ارغنداب ولسواليو په ډېرو جنگونو کې شرکت کړی دی دغه راز يي دکندهار ښار په داخل کې هم په ځينو چريکي عملياتو کې شرکت کړی.

په کندهار سربيره نوموړی د لنډ وخت لپاره په روزگان،فراه او غور ولاياتو کې هم جهاد کړی دا چې نوموړي د جهادي اعداد او نظامي تربيې دوره ترسره کړې وه نو په ټولو خفيفه او ثقيله وسلو کې يي پوره مهارت درلود. دجهاد په وروستيو کلونو کې يي ډېر موده په هلمند ولايت کې جهاد ته ادامه ورکړه د سنگين په فتحه او د قلعه گز او گرشک په جنگونو کې يي شرکت درلود، په هلمند کې نوموړي په پيل کې د مولوي عطاء محمد په جبهه کې و خو وروسته ملا محمد نسيم اخندزاده ورته ځانگړی تشکيل ورکړ.

په هلمند کې يو تريخ حقيقت د جهاد په وروستيو کلونو کې د تنظيمي جگړو پيښيدل و. دغه جنگونو چې اصلي سيمه يې دهلمند شمالي ولسوالۍ وې د حزب ،حرکت او جمعيت د مختلفو قومندانانو ترمنځ وو چې د طالبانو د اسلامي تحريک د قيام تر وخت پورې يي دوام وکړ او زرگونو جنگيالي او عام بې طرفه خلک په کې له منځه لاړل.

کله چې دغه تنظيمي جنگونه پيل شول ملا عبدالسلام له دغې نزاع څخه د خلاصون په خاطر په خپله سيمه د نوزاد په تيزني کې يوه ديني مدرسه تاسيس کړه. دغه مدرسه څلور کاله فعاله وه چې سلگونه کشرانو او مشرانو طالبانو په کې ديني زده کړې حاصلې کړې خو وروسته د يوه ځايي ټوپکمار قومندان لخوا د نوموړي مدرسه وربنده کړای شوه په دې وخت کې د مجاهدينو د حکومت په لومړي کال نوموړی د حج د مبارکې فريضې د اداء کولو لپاره حرمينو ته لاړ او دغه ستره فريضه يې ترسره کړه له حج څخه له راگرځيدو وروسته نوموړي تر هغه وخته يوازې د ځان او خپلو

مجاهدو ملگرو د ساتلو هڅه وکړه او په کور کیناست ترڅو د طالبانو اسلامي تحریک راپورته شو.

د طالبانو په تحریک کې شمولیت

کله چې د کندهار په میوند او ژړۍ ولسوالیو کې د طالبانو قیام پیل شو او وروسته یې د کندهار په ډنډ ولسوالۍ کې مرکز جوړ کړ دغه مهال د ملاعبدلکریم په نوم یو تن مجاهد چې د ملا عبدالسلام نږدې ملگری و دطالبانو له تحریک سره مل و. هغه ملا عبدالسلام ته خط ولیږه چې راشه او د طالبانو له دې تحریک سره ملگری شه،نوموړی د طالبانو له تحریک سره په رابطه کې شو او کله چې د طالبانو قطعات هلمند په خوا لاړل نوموړی له خپلو ملگرو سره د هلمند مرکز ته راغی او د تحریک له نظامي قومندان ملا محمد اخند سره یې له نږدې ولیدل، له همدې ځایه یې د طالبانو له تحریک سره عملي خدمت شروع کړ.

ملا عبدالسلام د خپلو خاطراتو یو کوچنی کتاب لیکلی چې د اسلامي امارت دواکمنۍ په مهال ۱۳۷۸ لمریز کال کې په هرات کې چاپ شوی دی. نوموړي په دې کتاب د هلمند د نیولو په اړه لیکلي:د هلمند د مرکز او گرشک مهمې سیمې د پخوانیو قومندانانو لکه میرولي، عبدالرحمن جان او معلم یوسف په لاس کې وې دوی ته له پخوا څخه ډیرې جرگې لیږل شوي وې چې له پاټکمارۍ لاس واخلي،خو دوی هیڅ هم نه منل نو ځکه دلته په دوی باندې عملیات پیل شول،د لنډو عملیاتو په ترڅ کې د هلمند ټولې مرکزي مهمې سیمې ونیولې او ټوپکیان زیاتره ونیول شول چې ټول بیرته خوشي شول او مشران یې د شمالي سیمو غور یا د سرحدي ولسوالیو په خوا وتښتیدل.

د هلمند جنگونه او د هرات فتحه

د هلمند له تصفیې وروسته دوه لوی پیښې وشوې د یوسف په نوم تښتیدلي قومندان په نوزاد حمله وکړه او دا ولسوالي یې له طالبانو ونیوله چې بیا د ملا محمد

اخند او ملا عبدالسلام په گډون طالبانو ورباندې ځوابي حمله وکړه او ولسوالي یې بیرته ونیوله. له دې وروسته د هلمند تښتیدلي قومندانان د دیشو ولسوالۍ په سرحدي غرنۍ سیمه چوټو کې رایوځای شول او لوی مرکز یې جوړ کړ چې هره شیبه یې طالبان تهدیدول. د اسلامي تحریک د مشر په لارښوونه د ملا عبدالسلام او گڼو نورو تکړه قومندانانو په شمول د چوټو په خوا تشکیل وشو چې په نتیجه کې یې په دې سیمه کې د تښتیدلیو ټوپکیانو مراکز له منځه یووړل شول او هلمند د تل لپاره ترې خلاص شو.

دغه مهال ملا عبدالسلام د نوزاد ولسوالۍ د ولسوال او د گرشک د فرقې د قومندان په حیث بیلابیل مسؤلیتونه ترسره کړل، نوموړی به ډیر ځله د هیواد په لویدیځ کې د فراه په ولایت او د هلمند په لویدیځو سیمو کې و هلته چې د تورن اسمعیل خان او طالبانو ترمنځ پرلپسې جنگ روان و.

د ۱۳۷۴ هـ ش کال په اوړي کې چې د هیوادپه لویدیځ کې لوی تحول راغی او د فراه، نیمروز ، هرات او بادغیس ولایتونه د طالبانو لخوا ونیول شول، ملا عبدالسلام په دې سترو فتوحاتو کې د نورو جهادي مشرانو ترڅنگ مخکښ رول درلود. نوموړي په خپل کتاب کې ددې پیښو تفصیلي جریان بیان کړی چې دلته یې تاریخي اهمیت ته په پام سره خلاصه تقدیموو.

د اسمعیل خان او غفار اخندزاده ځواکونو چې له کابل څخه احمدشاه مسعود هم ورته سلگونه جنگیالي رالیږلي وو په یوه پراخ تعرض سره یې د فراه په گلستان کې د طالبانو په کرښو برید وکړ،گلستان یې ونیو او وروسته یې د دلارام له ولسوالۍ هم طالبان راپه شا کړل. ملا عبدالسلام چې په گرشک کې یې د فرقې مسؤلیت و لیکي: زه د دلارام په خواروان شوم خو په لاره ملا فاضل اخند په مخه راغی ویل یې چې دجگړې عمومي قومندان ملا محمد اخند ورته امر کړی چې په شوراب باندې خط ټینگ کړئ، ځنځیر واچوئ او طالبان مه پریږدئ چې په شا لاړ شي، وروسته موږ په شوراب کې په وضع الجیش اخته شوو، ملا محمد آخند هم راغی ماته یې وویل چې ته

گرشک ته لاړ شه هلته احتیاطي دفاعي تدابیر برابر کړه او مازدیگر بیرته شوراب ته راشه، زه گرشگ ته راغلم او مازدیگر له څو تنو ملگرو سره بیرته دشوراب په خوا روان شوم، خو په لاره د حوض خشک په سیمه کې ملا دادالله اخند او گڼ نور طالبان په مخه راغلل، ډیر غمجن وو ویل یې چې ملا محمد اخند په شوراب کې شهید شو او طالبان پر شا را روان دي،په دې وخت طالبان سخت مایوسه وو او د مقاومت کوم حوصله نه وه ورپاته. دغه مهال له کندهار څخه د امیرالمؤمنین فرمان راورسید چې ملا رحمت الله اخند یې د شهید ملامحمد په ځای د جنگ مشر ـ ټاکلی و،په همدې وخت کې د اسمعیل خان او مسعود ځواکونو له یوه پراخ تهاجم او نه ماتیدونکي دریځ سره په مخ را روان وو او دگرشک ډیرې سیمې یې هم نیولې وې، د ملا رحمت الله اخند په مشرۍ د طالبانو مشرانو د ځوابي برید عاجل پروگرام جوړ کړ،د ۳۰۰ کسانو په تشکیل سره یې په دریو استقامتونو د ځوابي عملیاتو نقشه داسې طرحه کړه چې ۱۰۰کسان به د ملا دادالله اخند،ملا سراج الدین او ملا خان محمد په گډون د بغرا په استقامت ځوابي حمله کوي،د ملا رحمت الله په مشرۍ به سل کسان د نفرسنگي چهارراهي په استقامت د سرک ښي اړخ ته برید کوي او سل تنه به د ملا عبدالسلام تر مشرۍ لاندې مخامخ په ډامبر / سرک باندې متقابل برید کوي.

ملا عبدالسلام لیکلي: سهاروختي جنگ پیل شو،موږ اته تنه ملگري په یوه لنډه کروزر کې ددښمن د قواوو منځ ته ورداخل شوو، اکثرو خلکو فکر کړی و چې ملا عبدالسلام د غفاراخندزاده پخوانی ملگری دی او ورتسلیم شو. خو موږ د سهار په تیاره کې له ټولو جهتونو سره په توافق عملیات پیل کړل، زموږ په خوا کې د جنگ له پیل سره لومړی ټانگ د ملازړگي لخوا وویشتل شو او په ټولو خواوو کې جنگ زور واخیست،دښمن سختې وسلې وکارولې خو د پرمختگ مخه یې ډب شوه او شاتگ ته اړ ایستل شول، تر مازدیگر پورې سخت جنگ وشو او ددښمن لښکر بیرته دحوض خشک سیمې ته په شا ووهل شو، په جگړه کې طالبانو ته تر اندازې زیات وسایط، وسایل ، لوژیستیکي مواد او بندیان په لاس ورغلل. د اسمعیل خان له کسانو پنځلس

زغروال ټانگونه چالان د جگړې په ډگر پاته وو، د څهل میلو او په لوژیستیکي موادو بار ټیلر په گډون مو ډیر مواد غنیمت کړل په همدې ورځ امیرالمؤمنین ملا محمد عمر مجاهد گرشک ته تنها په موټر کې راغی د جگړې په لومړۍ کرښه کې یې له مشرانومجاهدینو سره ولیدل خو مجاهدینو ورباندې تاکید وکړ چې بیرته کندهار ته لاړ شي ځکه په گرشک کې د بمبار خطر و، وروسته د ملا محمد رباني، ملا مشراخند، حاجي بشر صاحب او نورو مشرانو سره یوځای گڼ شمیر طالبان راغلل ددلارام له نیولو وروسته دلویې لارې په سر تر یوه پله لاندې د امیرالمؤمنین تر مشرۍ لاندې غونډه وشوه او د فراه او هرات د سرتاسری فتحې لپاره عاجل تشکیلات وشول چې بیلابیلو جهادي قومندانانوته بیلابیل استقامتونه وروسپارل شول تر دې چې الله تعالی ټول په خپلو مسؤلیتونو کې بریالي کړل او له فراه وروسته د هرات تاریخي ښار هم د طالبانو لاس ته ورغی.

د هرات د قول اردو د قومندان په حیث

دهرات له فتحې وروسته نوموړی د هرات ولایت د څلورم نمبر قول اردو د قومندان په حیث وټاکل شو،خو د نوموړي جهادي ملگري د بادغیس او هم د کابل په جنگي کرښو کې په دندو بوخت وو. دهرات له فتحې شپږ میاشتې وروسته نوموړی د کابل جنگي خطوطو ته راغی، همدغه مهال چې د احمدشاه مسعود قواوو د عینک په سیمه کې د طالبانو په خط برید وکړ او ډیرې سیمې یې ونیولې د ځوابي عملیاتو لپاره ملاعبدالسلام او زرگونه نور طالبان عینک ته لاړل، د ځوابي عملیاتو په ترڅ کې یې ټولې سیمې له مسعود څخه بیرته ونیولې او آن د کابل ښار تر لمنو ورسیدل خو څرنگه چې احمدشاه مسعود ټولې سیمې په ماینونو پوښلې وې گڼ طالبان په ماینونو شهیدان او ژوبل شول په دې لړ کې د ملا عبدالسلام موټر هم په ماین منفجر شو چې په نتیجه کې یې دده ملا او دواړه پښې ماتې شوې.

پښې یې چې ټول هډوکي یې ریزمریز او له منځه تللي و دائما معیوبې شوې که څه هم د اسلامي امارت مشرتابه د نوموړي په علاج ډیر کوښښ وکړ پاکستان او

جرمني هیواد ته یي ولیږه خو له ټولو معالجو سره سره یي بیا هم پښې یو مخ روغې نه شوې بلکې مجبور وو چې په لکړو وګرځي.

د نوموړي له جراحت وروسته دده مسؤلیت مؤقتا دده مرستیال ملا عبدالولي زړګي ته وسپارل شو چې د کابل په فتحه کې یي بارز رول درلود ملا زړګی وروسته د مزار په لومړنۍ فتحه کې د جنرال مالک له قواوو سره د سخت جنګ په ترڅ کې شهید شو. ملا عبدالسلام چې له معالجې راستون شو له ټول معیوبیت سره سره یي خپلې دندې ته دوام ورکړ، په دې وخت کې د شمال ټول ولایتونه یو ځل بیا تصفیه او د اسلامي امارت تر واک لاندې راغلل چې د ملا برادر اخند،ملا فاضل اخند او نورو مشرانو سره یوځای ملا عبدالسلام هم په کې د هرات د قول اردو د قومندان په حیث نقش درلود،نوموړي تر هغه وخته خپلې وظیفې ته دوام ورکړ ترڅو د امریکایانو لخوا په افغانستان یرغل وشو او د اسلامي امارت مجاهدین د ټولو ښارونو غونډې له هرات ښار څخه هم ووتل.

د امریکایي یرغل په وړاندې جهاد

د هرات له سقوط وروسته ملا عبدالسلام خپل اصلي وطن نوزاد ته راغی او څرنګه چې د امریکایانو لخوا ورته خطر متوجه و، نو له څه مودې ښکاره ژوند وروسته یې مخفي ژوند پیل کړ،نوموړي ۳ کاله او ۳ میاشتې په مخفي حالت کې ژوند وکړ چې یوازې ٦ تنه اعتمادي ملګرو یي ورسره رابطه او لیده کاته درلودل، په دې وخت ملا عبدالسلام خپلو ملګرو ته د جهاد ترغیب ورکاوو او د عملیاتو لپاره یي بیلابیل هدایات ورکول.

وروسته نوموړی د علني جهادي ډګر میدان ته راووت،د نوزاد، کجکي، موسی کلا او نورو سیمو تر منځ یي تګ راتګ پیل کړ. د اسلامي امارت له مشرانو سره په رابطه او مشوره یي د مجاهدینو د تنظیم چارې پیل کړې،په دې لړ کې نوموړي یوځل د هلمند، فراه او روزګان ۲۰۰ تنه مجاهدین د نوزاد په تیزني سیمه کې د شپې په مهال راټول کړل او وینا یي ورته وکړه، په همدې غونډه کې هدایت ورکړ چې علني جهاد پیل

کړئ او وطنو ته کوز شئ دغه راز ٦۰۰ صندوقه د ثقیل مرمۍ او نور هم لوی مقدار مهمات او وسلې یي وربانډې وویشلې او د جهادي عملیاتو د پراختیا قومنده یي ورکړه.

شهادت

د ۱۳۸۸ هـ ش کال د ثور د میاشتې په ۸ نیټه هغه مهال چې ملا عبدالسلام مجروح د نوزاد ولسوالۍ د تیزني علاقې د سرپلې په سیمه کې مخفي ژوند کاوو، ددښمن لخوا یي ستلائټ ټیلفون کشف شو او چاپه یي وربانډې ووهله، ملا عبدالسلام له امریکایانو سره چې د جټ طیارو او چورلکو ملاتړ هم ورسره و جنګ پیل کړ څو تنه امریکایان یي ووژل او وروسته ددښمن لخوا وویشتل شواو د شهادت لوړمقام ته ورسید او په خپله پلرنۍ هدیره کې خاورو ته وسپارل شو. اناالله و اناالیه راجعون

د شهید ملاعبدالسلام مجروح ورور او ځایناستی مولوي محمود خان ثاقب د ملا عبدالسلام د شخصیت په اړه وایي، چې نوموړي په نظامي جهادي نبوغ سربیره د خیریه کارونو هم ښه ذوق درلود، په خپله سیمه کې یي یوه لویه مدرسه اباده کړه، دغه راز یي په مختلفو سیمو کې له ګڼ شمیر مساجدو او مدارسو سره په ودانیزو چارو کې مرسته کړې، د نوزاد او غور ترمنځ د لارې په جوړولو کې یي هم ډیرې هڅې وکړې چې اوس د خلکو لپاره لویه هوسایي ده، نوموړی د منصب شوقي نه واو له انتقام څخه یي عفوې ته ترجیح ورکوله.

په خپله اصلي سیمه کې ځیني خلک چې دده په کور او قریبانو یي بیا بیا چاپې وهلې وې، ددوی کور یي د حکومتي عسکرو په توسط لوټ کړی و، او وروڼه او قریبان یي بندیان کړي و، کله چې په سیمه کې بیرته د طالبانو حاکمیت راغی، هغو خلکو له خپلې سیمې کډې کولې ځکه ویریدل چې ملا عبدالسلام به انتقام ترې واخلي مګر ملا عبدالسلام ورته احوال ولیږه چې د ده لخوا دې خاطرجمع اوسي، یوازې که اسلامي شریعت ورته کوم مجازات ورکول هغه به د محکمې کار وي مګر دی د شخصي انتقام نیت نلري.

ملا عبدالسلام شهید شو مگر جبهه یي اوس هم فعاله ده او په زرگونو مجاهدین دده د ورور تر مشرۍ لاندې په مختلفو سیمو کې د امریکایي طاغوت په خلاف جهادي عملیات مخ ته وړي.

رحمه الله تعالی

❋ ❋ ❋

د شیخ الحدیث مولوي عبد العلي دیوبندي ژوند او کارنامو ته کتنه

لیکنه: شاهد غزنیوال

زوکړه یې:

شیخ الحدیث والتفسیر الحاج مولنا عبد العلي (دیوبندي) په کال ۱۳۱۷ هجري لمریزکال کې دکندهار ولایت د ژړۍ ولسوالۍ د سنگ حصار په لاکوخیلوکلي کې د دغې سیمې دمشهور عالم مولانا شیرمحمد مرحوم په علمي کورنۍ کې زیږیدلی.د نوموړي پلار مولوي شیر محمد او نیکه یې مولوي محمد شریف د خپل وخت د تکړه عالمانو له جملې څخه وو.

زده کړه او تحصیل یې:

ارواښاد مولنا عبدالعلي (دیوبندي) لومړنۍ دیني زده کړي له خپل والد صاحب څخه ترلاسه کړي،کله یې چې والد صاحب وفات شو نو د ښوونې او روزنې مسؤلیت یې د مشر ورور مولوي عبد الله جان صاحب په غاړه شوه او څه موده یې له هغه درسونه ولوستل. نوموړي متوسطه زده کړې د کندهار ښار په محمدیه مدرسه کې ترسره کړې وروسته د علم په حصول پسې د پاکستان د بلوچستان ایالت مرکزې کوټې ته لاړ او هلته یې د شالدرې په مدرسه مظهر العلوم کې څه موده دیني علوم ولوستل. شیخ صاحب خپلې لوړې شرعي زده کړې دخیبر پښتونخوا په مشهورې دینې مدرسې جامعه اسلامیه اکوړه خټک کې په ۱۳۸۳ هق کې سرته رسولې او له همدې مدرسې یې د فراغت سند تر لاسه کړ.

شیخ صاحب دیني زده کړې د خپل وخت له تکړه علماء کرامو ترلاسه کړې چې له دې جملې شیخ الحدیث مولانا عبدالرحمن میانوي،مولوي حمدالله جان داجوي، مولوي عبدالله اجمیري او د چارباغ مولوي صاحب د یادولو وړ دي. څرنګه چې دده استادان اکثره له دیوبند څخه فارغ و او یا یې له دې مدرسې سره ژور علمي تعلقات درلودل د همدسې مناسبت له امله شیخ صاحب هم ځان ته دیوبندي تخلص غوره کړ.

نوموړي له دیني زدکړو ترفراغت وروسته په خپلې سیمې او دکندهارولایت په بیلا بیلو سیموکې دتدریس ،دعوت اوارشاد سلسله پیل کړه او ویې کړای شول له دغې لارې څخه یوزیات شمیر داسلامي علومو طالبان دټولنې داسلامي خدمت لپاره وړاندې کړي.

جهاد اومبارزه یې :

کله چې په کال ۱۳۵۷ کې په افغانستان کې کمونستانو واک ترلاسه کړ او افغانانو یې په خلاف جهاد پیل کړ ارواښاد دیوبندي صاحب هم دکندهار ولایت دهغو علماوو په جمله کې چې مسلمانان یې دکمونستانو په خلاف جهاد ته رابلل فعال رول درلود چې وروسته پاکستان ته مهاجر اوهالته یې ددعوت اوتدریس ترڅنګ دمجاهدینو په دیني اوفکري روزنه کې دپاموړ خدمتونه ترسره کړل .

تدریس او اصلاحي فعالیتونه یې:

په افغانستان کې دکمونستي رژیم له ړنګیدو او دتنظیمي وسله والو ترمنځ دخپل منځي جګړو په پیلیدو سره یې بیرته خپل تدریس ته مخه کړه او دخپلې سیمې په کچه یې دمتحاربو (جګړه مارو) ډلو ترمنځ دسولې ډیرکوښښونه وکړل.

دخپل منځي جګړو دله منځه وړلو لپاره دطالبانو داسلامي تحریک په رامنځته کیدو سره دیوبندي صاحب ته په خپلې سیمې کې لا د دعوت او تدریس زمینه مساعده شوه، هماغه و چې خپل هیواد ته راستون اودکندهار په مرکز ي مدرسه کې یې طالبانو ته دحدیثو تدریس پیل کړل.

ارواښاد دیوبندي صاحب سره له دې چې دطالبانو دتحریک اکثره مسؤلین اوچارواکي دده شاګردان او زیات عقیدت مندان ول او خپله هم د اسلامي امارت له سترو حمایه کوونکو څخه و خو نوموړي د رسمي وظیفې سره علاقه نه درلوده نو ځکه یې کوم رسمي مسؤلیت نه درلود.

نوموړي د اسلامي امارت د واکمنۍ په مهال د شریعت غږ راډیو له څپو څخه د هیوادوالو فقهي پوښتنو ته ځوابونه ویل چې (د خلاصون لاره)تر عنوان لاندې دیوې ځانګړې خپرونې له لارې به نشریدلې او په خپل وخت کې یې ډیر زیات محبوبیت او شهرت موندلی و.

دنوموړي دغه فتواوې دژوند په بیلابیلو اړخونو عباداتو ،عقائدو ،معاملاتو ،سیاست ، اسلامي اقتصاد او احوال شخصیه باندې مشتملې دي .

دغه علمي ذخیره چې شمیر یې (۷۰۰) فتواووته رسیږي په سمعي اوبصري بڼه دارواښاد دیوبندي دزامنو اودهغه دعقیدت مندانو له لوري راټول شوي او د هیوادوالو استفادې ته عرضه شوي دي .

ددغې علمي ټولګې ځانګړتیاداده چې هغه ډیرساده ،عام فهمه او دمرحوم دیوبندي صاحب په ډیره خوږه دعوتي لهجه وړاندې کیږي له همدې امله هرڅوک که نارینه وي که ښځینه ،که عالم وي که بی علمه ،که لوستوال وي اوکه نالوستی کولای شي له هغې څخه په اساني سره استفاده وکړي .

شخصي ژوند یې :

سره له دې چې شیخ صاحب زمونږ دهیواد په کچه یومشهور علمي شخصیت وه خو ژوند یې ډیر ساده اوله تکلفاتو لیري و، انتهایي میلمه پال او ډیر سخي سړی و، اخلاص ، محبت ، تواضع او دمریض عیادت یې ځانګړي صفتونه و، هرانسان اوپه مجموع کي انساني کرامت ته په ډیر احترام قایل و، متواضع په دې اندازه و، چې

هرعالم به د ده مجلس ته راغی هغه که به دده شاګرد هم وه خوده به درناوی په غرض هغه په خپل ځای کیناوه او خپل ځای به یې ور ته پرېښود .

او چې کله به یوڅوک د دیني پوښتنې له پاره ورته راغی نو لومړی به یې دا ورته ویل چې په خپله علاقه او سیمه کي له علماء کرامو څخه په دې اړه پوښتنه کوه ، هغه تر ما ډېر اوچت خلګ دي .

تألیفونه یې :

سره له دې چې شیخ صاحب خپل عمر ټول په تد ریس ، دعوت اوجهاد کې تیرکړی خو دهغه ترڅنګ یې ددیني علومو په برخه کې لیکل اوتالیفات هم له پامه نه دي غورځولي .

نوموړي په شرعي علوموکې په پښتو، فارسي او عربي ژبو ښې لیکنې کړې چې هغه په لاندې توګه تشریح کیږي .

١ـ نصرالاحباب علی رغم المرتاب / فارسي
٢ـ نصب الخیام فی رد الاوهام /فارسي
٣ـ نصیرالاسلام فی اخبار سیدالانام / پښتو
۴ـ بلوغ المرام فی تعلیم الاسلام/ پښتو
۵ـ نصرة الاسلام / پښتو
٦ـ ارشادالمسائل بین الحق والباطل / پښتو
٧ـ قرات خلف الامام /فارسي ناچاپ
٨ ـ دجلالین حاشیة ناچاپ
٩ ـ دخیالي اوشرح العقائدحاشیة ناچاپ

او الرعایة علی الهدایة /حاشیة د صلوة هدایه او نکاح هدایه . چې دادوې برخې یې چاپ شوي خو بیع او شفع هدایة د دې وروستنۍ ورپیښې ناروغۍ له امله نیمګړي ځیني پاته شوې.

ټولنیز او علمي شخصیت یې :

شیخ صاحب زمونږ دهیواد دعلمیت اوفقاهت د صحنې هغه ځلیدونکې ډیوه وه چې علمي روڼایې دهیواد ګوټ ګوټ روښانه کړی ،او دافغانستان دمعاصروشرعی علماووپه منځ کې دیوه جامع اومنلي علمي شخصیت په توګه خپل ولس اوټولنې ته نه هیریدونکي علمي خدمتونه ترسره کړي دي.

نوموړي د افغانستان دعلمي قشرپه منځ کې دشیخ التفسیر والحدیث غوره لقب په لامنازعه توګه دځان کړی او دعلم التفسیر اوحدیث ترڅنګ دفقه، اصول الفقه، صرف، نحو، بدیع اوبیان دعلومو هم دیوه ماهر استاذ په حیث پیژندل شوی عالم وه.

دافغانستان علماوو اوددیني علوموطالبانوهغه ته دعلمي اسلافو اوروحاني اکابرینودوروستي یادګارپه سترګه کتل .مرحوم دیوبندي صاحب دخپلو دغو ټولو فضایلو تر څنګ دبي سارې تقوا اوفضیلت نمونه هم وه.له تکبر،تظاهر،حسد،اوبدبینې څخه یې ډیربد راتلل؛له هیچا سره یې دمقابلې اوسیالي خیال په سرکې نه درلود اوټولوته دیوه قدرمن اودرانه استاذ په توګه منل شوی محبوب شخصیت و.

ارواښاد دیوبندي صاحب د خو دخواهۍ ، خود پرستۍ اوځان ستایلو دبدمرغې ناروغې له اغیزوڅخه په بشپړه توګه ځان روغ ساتلی وه اوچاهم د ده په ټول علمي ژوند کې د دغې اخلاقي ناروغۍ آثارنه وه لیدلي.

مرحوم دیوبندي صاحب د دومره زیاتو فضایلوڅښتن و چې په دغې لنډې لیکنې کې دهغوئ راټولول له امکانه وتلې خبره ښکاري.

زه غواړم دمشت نمونه خرواړپه توګه دلته یواځې دخدای ښنلي دژوند یوې اهمې تاریخي کارنامې ته اشاره وکړم اوهغه داچې:

نوموړي په خپلو علمي فتواو کې چې دشریعت غږ راډیو له لارې به دخلاصون لارې ترعنوان لاندې دده په خواړه غږکې خپریدې دهرې استفتا اوپوښتنې ځواب دکتاب الله ،نبوي احادیثواوفقهي علمي دلایلوپه رڼاکې په ډیر صراحت ،فصاحت

اوبلاغت سره ورکاوه چې دعلامه ديوبندي صاحب V له دغې علمي سلسلې څخه زمونږدټولنې ډيرنارينه اوښځينه اوريدونکي په کافي اندازه مستفيدشوي دي.

نوموړي ددين په چاروکې ډيرصريح ،جرئ اوپه دې هکله يې دهيڅا دملامتي پروانلرله ، اودغه صفت دالله تعالى له لوري دهغه په مخلصو بندګانو يوه الهي پيرزوينه ده.

مرحوم ديوبندي صاحب دعلميت ،اوفقاهت ترڅنګ داسلامي دعوت اوبلنې دميدان يوحکيم اوماهر داعي هم و .هغه به د دعوت په ډيروحکيمانه اسلوبواو خوږې ژبې سره خلګ داسلام دسپڅلي دين داحکاموتبليغ ته رابلل . هيڅکله يې دهيچا په اړه له تلخ زباني اوتسرع څخه کارنه اخيست اودفقهي مسايلوپه استحضارکې الله تعالى ورته ځانګړې ملکه ورکړې وه.

په اسلامي شريعت کې ديوه عالم مفتي لپاره د مسألې دحقيقت اوځانته دهغې دټولو ابعاد معلومول داسلامي فتوى له اصولو او اساساتوڅخه بلل کيږي اومرحوم ديوبندي صاحب د دغه ضروري اصل په نظرکې نيولوسره دټولو استفتاأتو د حل په اړه فتوا ورکوله .

خلاصه خبره داده چې دعلامه ديوبندي V د علمي، جهادي ،اخلاقي اواجتماعي شخصيت دټولوفضايلو اوځانګړيتوبونواحتوا اوپه هغوئ رڼا اچول ددې ليکنې ترحوصلې وتلې خبره ده .

وفات يې : بالاخره دلوي ښښتن له قضا او تقدير سره سم دغه دعلم اوفضيلت لرونکی شخصيت د۱۴۳۰ هجري قمري کال د ذوالقعدې دمياشتې په ۱۴ ددوشنبې په ورځ له دغې فاني نړۍ څخه دتل لپاره سترګې پټې او خپله روح يې اصلي مالک ته وسپاره .

روح دي خوشاله ، اوعلمي لاره دې دده په روزل شويو علمي ځوانانو پاللې او سي.

د شهيد قاري ضياء الدين فاروق ژوند او کارنامو ته کتنه

ليکنه: قاري سعيد

د ۲۰۱۰ ميلادي کال لومړی مياشتې وې،هغه وخت چې په افغانستان کې د غربي يرغلګرو په خلاف جهاد د ګرمښت او حماسه سازۍ وروستي ټاپي ته پورته شوی و. هغه کال چې د کفري يرغلګرو لپاره د اشغال په موده کې تر ټولو خونړی کال وبلل شو.

د خپلې ژورناليستيکي دندې په مهال مې اراده کړې وه چې د فارياب ولايت د جهادي چارو له مسؤل سره مرکه ترسره کړم،د هجرت په ديار کې مې د يوه سپيره او غريبانه کور دروازه وټکوله،شيبه وروسته کوربه راووت او له روغبړ وروسته يې د يوې ختينې او زړې کوټې پر خوا رهبري کړم.

په اطاق کې يو د منځني قد، خوشرويه ځوان ناست و، په ډيره مينه يي راسره روغبړ وکړ، يو لاس يې ترلی او داسې معلومېده لکه زخم يي چې پانسمان کړی وي. له موجودو ملګرو مې د فارياب ولايت د جهادي چارو د مسؤل قاري فاروق پوښتنه وکړه چې زه يي په لټه راغلی وم،هغوی راته همدا خوشرويه ځوان معرفي کړ چې همدا قاري صاحب دی.

له قاري صاحب ضياءالدين فاروق سره مې اوږد مجلس او مطبوعاتي مرکه وکړه، نوموړی له هغو کسانو و چې په يوه مجلس يي د هر چا په زړه کې ځای پيدا کولای شوای، ډير متواضع، خاضع ، مؤدب او ورسره يو سوچه او دسنګر او د قربانۍ ډګر واقعي مجاهد و هغه چې سر، مال او ټوله هستي يي د الله تعالى د دين ګټلو او د کفر د شکست ارمان ته وقف کړې وي.

قاري ضياء الدين فاروق صاحب مې په همدې ليدو زړه ته ښکته شو خو وروسته مې چې وپيژاند رامعلومه شوه چې دغه ديرش کلن ځوان د خپل عمر په تناسب الله تعالی د لويو کارونو لپاره پيدا کړی. هوکې قاري ضياء الدين د هيواد په شمال خصوصا فارياب، سرپل او جوزجان کې د صليب ضد جهاد له بنسټ ايښودنکو څخه بلل کيږي. هغه چې په خپل مخلصانه،جهاد، همت او قرباني يي هلته د جهاد ډيوه بله کړه، اولس ته يي جهادي فکر او روحيه ورکړه،ځوانان يي وروزل او وروسته په همدې لاره کې د شهادت په مرتبه فائز شو.

راځئ دلته ددې گمنام اتل د ژوند او کارنامو له ځينو نمونو خبر شو تر څو مو يي په تذکر د يوه حقيقي مجاهد د ياد ژوندي کولو تنده ماته شوي وي.

قاري ضياء الدين فاروق

قاري ضياء الدين فاروق د حاجي عبدالباقي زوی په قوم ازبک په ۱۳۵۸ هـ ش کال کې د فارياب ولايت د دولت اباد ولسوالۍ د توپخانې په کلي کې د يوه سيمه ايز مشر / بای په کورنۍ کې دنيا ته راغی.

لومړنۍ زده کړې يي په همدې سيمه توپخانه کې د يوه سيميز عالم مولوي شمس الدين په مدرسه ترسره کړې او بيا د قرآن کريم د حفظ لپاره شيرين تگاب ولسوالۍ کې مدرسې ته لاړ،د قرانکريم حفظ يي په ډيره کمه موده کې پای ته ورساوو.

وروسته د ديني زده کړو لپاره پاکستان ته لاړ، د پاکستان د پيښور د پبو کمپ په يوه مدرسه کې يي څه موده ديني تعلم وکړ. وروسته د پاکستان به پنجاب کې رحيم يار خان سيمې ته لاړ او هلته يي د عبدالله ابن مسعود I په نوم مشهوره مدرسه کې ديني زده کړو ته دوام ورکړ.

دغه مهال چې په افغانستان د اسلامي امارت د واکمنۍ کلونه وو او د کابل په شمال کې جگړه روانه وه،قاري ضياء الدين که څه هم عمر يي کم و خو د جهاد شوق

دې ته اړ کړ چې کابل ته لاړ شي او جهاد ته په تلونکو طالبانو کې ځان داخل کړي، نوموړي ډير کوښښ وکړ چې جهاد ته لاړ شي خو د عمر د کموالي له امله ورته جهاد ته د تلو اجازه ورنکړل شوه.

قاري ضياء الدين وروسته هرات ته لاړ او هلته يي د فارياب ولايت د مشهور جهادي مشر او د اسلامي امارت د رهبري شورى عضو مولوي عبدالرحمن صاحب په واسطه هڅه کوله چې جهادي صف ته داخل شي.

مولوي عبدالرحمن صاحب وايي: نوموړي د جهاد ډير زيات شوق درلود،ما ورته وويل چې تاسو د امارت د اصولو له مخې تراوسه کشر ياست او انتظار وکړئ.

خو قاري صاحب به ويل چې د جهاد لپاره جرأت او د قربانۍ شوق ضرور دی چې زه دا دواړه لرم، خو بيا هم نوموړي تر هغه مهال په هرات ولايت کې ديني زده کړو ته دوام ورکړ تر څو د امريکايي يرغل په نتيجه کې د افغانستان لوی ښارونه د اسلامي امارت له لاسه ووتل او امريکايي نظام د افغانستان په پاکه خاوره حاکم شو.

دامريکا ضد جهاد کې تأسيسي رول

د امريکايانو له يرغل وروسته قاري صاحب فاروق تر يوه کال پورې په خپله سيمه کې واوسېد او بيا د جهاد او جهادي تربيې په نيت له څو تنو نورو ملگرو سره له کوره مسافر شو، نوموړی د افغانستان او پاکستان تر منځ قبايلي سيمو ته لاړاو هلته يي په غرنيو سيمو کې د مجاهدينو په تدريبي مراکزو کې جهادي اعداد پيل کړ.

نوموړي په دې سيمه کې له بيلابيلو مجاهدينو سره شناخته شو چې له دې جملې يي له شهيد قاري محمد طاهر فاروق سره هم تعارف پيدا شو. قاري ضياء الدين صاحب د جهاد له تربيت حاصلولو وروسته د لومړني اقدام په حيث د جهاد دعوت پيل کړ تر څو د مدرسو طالبان، د کليو ځوانان اوعام اولس د جهاد په فرضيت او ضرورت خبر کړي.

د نوموړي يو ملګرى وايي چې دغه مهال موږ په مدرسه کې درس وايه، قاري صاحب به هلته راتلو او د خپلې سيمې طالبان يې جهاد ته دعوتول، نوموړي په له ځان سره يو کوچني ډي وي ډي پلئير هم درلود. طالبانو او عامو خلکو ته به يې په خصوصي مجالسو کې جهادي ويډيوي اصدارات ښودل او په دې طريقه به يې جهاد ته دعوتول.

قاري صاحب وروسته په خپله ولسوالۍ دولت اباد کې کليوالو ځوانانو ته هم دغه دعوت ورساوو او په دې ډول ګڼ شمير ځوان جهاد ته تيار کړل.

قاري صاحب په ۲۰۱۰ ميلادي کال کې د يوې مصاحبې په مهال راته په دې ولاياتو کې د جهادي کار د ابتداء په اړه داسې وويل: مونږ لومړى هلته جهادله همدي دعوتي کارونو څخه پيل کړمونږ جومات په جومات او کورپه کور وګرځيدو او هرسړى موله خپل هدف اوفرض شوي جهاد څخه خبرکړ حتى داسي شوي چي مجاهدين به دلاري په سرناست وو او هرپه لاره تيريدونکى به يي راګرځاوو او په دي اړه به يي خپل عرض ورته وړاندى کاوو. دي کار دخلکو اذهان خورا روښانه کړل مونږ يي وپيژندلو او اعتماد يي راباندى وکړ او په خپلو سترګو يي وليدلو چي ددښمن دتبليغاتو برخلاف ټول دهمدي کليو اوسيدونکي او دهمدي ولس بچيان يو او بيګانه نه يو.

جهادي عمليات

قاري صاحب او نورو جهادي ملګرو يې په خپله سيمه کې لومړني جهادي عمليات په چريکي بڼه پيل کړل،د فارياب،جوزجان او سرپل ولايت مجاهدينو په پيل کې په ګډه چريکي عمليات کول او هميشه به په سيار حالت کې وو. څرنګه چې ددوى شمير کم او د وسلو او امکاناتو له نګاه له تنګلاسۍ سره مخامخ و نو به يي ددښمن په ضعيف مرکز حمله وکړه او بيا به له هغې سيمې ډير لري بل ولايت ته لاړل، په همدې ډول په يادو درى واړو ولاياتو کې په يوه وخت جهادي عمليات روان ول.

وروسته چې ددرست افغانستان غوندې په فارياب ولايت کې هم جهادي عمليات علني او په لوړ کم او کيف سره پيل شول، قاري ضياء الدين صاحب د يوه

وتلي مجاهد په حيث په کې د پام وړ نقش درلود نوموړى ډيره موده د فارياب د دولت اباد ولسوالۍ نظامي مسؤل و او وروسته ۲۰۰۹ ميلادي کال کې د فارياب د والي يا عمومي جهادي مسؤل په حيث وټاکل شو.

په دې مرحلو کې د فارياب په بيلابيل سيمو کې په دښمن ګڼ شمير مرګوني بريدونه او لوى عمليات ترسره شول،چې په ترڅ کې يي د اندخوى دولسوال او امنيه قومندان دغه راز د شيرين تګاب امنيه قومندان او ددښمن ګڼ نور د سر چارواکي له منځه لاړل.

په ۲۰۱۰ ميلادي کال کې جهادي ساحه دومره پراخه شوه چې مجاهدينو په دولت اباد، شرين تګاب، خواجه ناموسى، المار، قيصار، چلګزي ، ګورزوان ، بلچراغ او لولاش ولسواليو کې ډيرې سيمې تر خپل کنترول لاندې راوستلې. دغه راز د فارياب په ډيرى ولسواليو کې د امارت ملکي تشکيلات او محاکم هم فعال شول چې په دې ډول فارياب ولايت د جهاد په يوه وياړمن او نه تسخيريدونکي سنګر واوښت .

شهادت

قاري ضياء الدين فاروق له اوږدې او مخلصانه جهادي مبارزې وروسته د ۲۰۱۰ ميلادي کال د اکتوبر په اوومه هغه مهال ددښمن په بريد کې په شهادت ورسيد کله چې د نوموړي د ژوندي نيولو يا وژلو لپاره بهرنيو يرغلګرو او داخلي عسکرو د دولت اباد ولسوالي د قرغن قدق په سيمه لويه چاپه واچوله.

دغه کلى چې د ولسوالي مرکز ته څيرمه پروت دى،قاري صاحب له نورو مجاهدينو سره يوځاى په کې اوسيدو او له دې ځايه به يې په لويه لاره ددښمن قواوو ته کمين نيو. خو کله چې دښمن خبر شو په دې سيمه يې د هوا او ځمکې له لارې لوى چپاو راوړ، قاري صاحب د محلي خلکو د سلامتۍ په خاطر له کلي ووت او يوې دښتي سيمې ته لاړ، خو هلته ددښمن لخوا کشف شو، لومړى وربانديې دښمن هوايي بريد وکړ چې يو ملګرى يي په کې شهيد شو، اما وروسته نوموړى له دريو نورو مجاهدينو

سره له دښمن سره په مخامخ جګړه کې د شهادت لوړ مقام ته ورسيد. انا لله و انا اليه راجعون

د نوموړي جسد له خپل پلرني کلي لرې د بلچراغ ولسوالۍ ته نږدې ميمنه قشلاق په سيمه کې خاورو ته وسپارل شو.

د شهيد قاري فاروق د شخصيت په اړه

لکه وړاندې چې وويل شول شهيد قاري ضياء الدين فاروق له يوه ځمکه وال او ماړه خاندان سره تړاو درلود. پلار يي دخپلې سيمې خان يا باى و. ځمکې، باغونه، پيسې اوډير امکانات يي درلودل، خو نوموړي کله هم ددې شيانو شوق ونکړ.

خپل دنيوي هوسونه اوعشرتونه يي هير کړل،د آرام او راحت ژوند ته يي شا کړه او خپل ټول عمر يي د جهاد، هجرت او مبارزې ستومانيو ته وقف کړ.

د نوموړي نږدې ملګري وايي چې قاري صاحب يو پاک او تقوه دار انسان و. د بيت المال له پيسو سره يې خورا زيات احتياط کاوو، که څه هم مشر و مګر خپله يي مالي چارې نه ترسره کولې، بلکې يو بل ملګرى به يي د مالي په حيث مقرر کړى و او ټولې پيسې به له هغه سره وې.

د جهاد يي خورا زيات شوق درلود، له کشرتوبه يي د جهاد ارمان په زړه کې و، او د امريکايانو په راتګ سره يي تر هغو جهاد ته ادامه ورکړه ترڅو په همدې لاره کې دشهادت لوړ مقام ته ورسيد.

رحمه الله تعالى

❋ ❋ ❋

د مرحوم مولوي محمدرستم حنفي صاحب ژوند اوکارنامو ته کتنه

ليکنه: مجاهد

شهيد مولوي محمد رستم حنفي د ملک حبيب الله خان زوى د ملک عبدالقادر خان لمسى په قوم نورستانى او القريشي د افغانستان د نورستان ولايت د دوآب ولسوالۍ د کلم د سيمې د شهيداء کلي اوسېدونکى په کال ١٣٨٥ هـ ق کې يي په يوه ديندارہ او علم دوسته کورنۍ کې دې فاني دنيا ته سترګې وغړولې .

تعليم

شهيد مولوى صاحب محمد رستم حنفي ابتدايي ديني تعليم د خپل کلي د يو سپيڅلي عالم عبدالقادر څخه پيل کړچې تر ديارلس کلنى پورې يې دغه د تعليم او تربيې سلسله جاري وه. وروسته دخپل مشفق او دين پرست والد صاحب په هدايت د نورو زدکړو لپاره مولوى صاحب عبدالرزاق ته وليږل شو چې مولوى عبدالرزاق د ګزين په مولوى صاحب سره شهرت درلود.

د شهيد مولوى صاحب محمد رستم حنفي والد محترم اګر که خپله عالم نه و خو د علم او د علماو سره يې زښته زياته مينه درلوده له همدې کبله يې غوښتل او دا يې يو ارمان و چې خپل دغه لايق زوى په ديني علومو سمبال کړي او دجامعې لپاره يې مصدر د خدمت د وګرځوي.

شهيد مولوى صاحب هم د خپل والد محترم په دغه ارمان پوه و او په ډير شوق سره يې د مولوى عبدالرزاق سره ديني زدکړې ته دوام ورکړ.

په جهادي بهير کې ونډه: کله چې يرغلګرو او وحشي روسيانو د داخلي ګوډاګيانو او لاس پوڅو خلقيانو او پرچميانو په مرسته په ګران هيواد افغانستان

بانډې کرغېړن تجاوز وکړ او د افغانستان جهاد پروره علماوو د دوی پر ضد د جهاد فتوای ورکړه او د جهادي مبارزې اعلان یې وکړ په دغه وخت کې شهید مولوی محمد رستم حنفی د اولسو (۱۷) کالو و. څرنګه چې د ګزین مولوي صاحب د خپلې سیمې یو مخور او مشر و نو د وخت د تقاضا مطابق د خلکو لخوا جهادي قیادت هم ده ته وسپارل شو. د ګزین مولوي صاحب عبدالرزاق خپله جهادي مبارزه پراخه کړه په همدغه اساس یې د مولوي رستم صاحب شهید والد محترم ملک حبیب الله خان یې د جهاد عمومي قومندان وټاکه . ملک حبیب الله خان د غربي نورستان په سیمه کې په جهادي مبارزه پیل وکړ نو له هم هغه وخت څخه شهید مولوي رستم حنفي د خپل پلار په قیادت کې په جهادي بهیر کې شامل شو او په ډېره زړورتیا او دیانت سره یې دغه سپیڅلې مبارزه پرمخ بوتله.

پاتې دې نه وي چې د نوموړي شهید والد محترم شخصیت او قامت ټول د جهادي مبارزې سره برابر و. قوي، زړور، او د جګ قامت انسان و له همدې کبله یې په خلکو کې د حبیب الله خان دراز په نوم سره شهرت درلود. د همدغه قوي جسامت او جهادي ذهنیت په اساس حبیب الله خان په ډېر کم وخت کې وکولی شول چې جهادي مبارزه ګړندی کړي چې له کبله یې په ډېر کم وخت کې د دوآب ولسوالی فتح او جهادي مبارزه یې د لغمان ولایت د علینګار ولسوالی ته وغځوله.

هجرت

اګر چې د شهید مولوي رستم صاحب کورنۍ هجرت نه دی کړی وجه یې داد ه چې غربي نورستان یوه غرنۍ او لرې پرته سیمه ده چې هیڅ کله هم د غاصب رژیم د ځواکونو تسلط وربانډې ندی راغلی حتی چې د لغمان بعضې مجاهدینو دغې سیمې ته هجرت کاوو.

اما خپله شهید مولوی صاحب ګاونډي هیواد پاکستان ته د نورو دیني زدکړو لپاره هجرت وکړ. دیني تعلم یې د پاکستان د چارسدې د مشهورې مدرسې دارالعلوم اسلامیه چارسده څخه پیل کړ. د یوه کال د تیریدو څخه وروسته یې د مردان د

د سپین کاروان سرلاري

سعادت دارالعلوم طورو کې داخله واخیسته. تر څلورمې درجې پورې یې درسونه همدلته وویل او بیا کوهستان ته ولاړ او هلته یې د داسو په سیمه کې په دارالعلوم اسلامي امینیه کې خپلو درسونو ته ادامه ورکړه. بیا د مانسهرې بټګرام تاکوټ ته ولاړ او د سیمې د مشهور عالم مولانا شهزاده سره شاګرد شو چې د یو څه درسونو د لوستلو څخه وروسته یې د مردان سعادت دارالعلوم ته راوګرځیدو او د مشهوره عالم مولانا غلام محبوب سره یې پاتې فنون ولوستل. بیا د صوابۍ دارالعلوم تعلیم القران شاه منصور ته د چیکسر- مشهور عالم ماهرالمعقولات مولانا عنایت الله چیکسری د معقولاتو د تدریس لپاره راوستلی شو نو مولوی صاحب محمد رستم حنفی هلته تکمله ولوستله. همدغه کال کې ورسره د امارت اسلامی ځنې مشران هم ورسره همدرسه و لکه شهیدملا اختر محمد عثماني وغیره. اومولوي رستم حنفي صاحب بیا ضلع سوات اجمیر ته ولاړ او د مولانا محمد صدیق سره یې وړه دوره وکړه. او د همدغه کال په رخصتیانو کې یې د افغانستان د علماو په قطار کې مشهوره څهره حضرت شیخ الحدیث محمد نعیم (المعروف کوږ اخندزاده صاحب) V سره د پیښور د بورډ په سیمه کې د ضیاء المدارس په مدرسه کې تکراراً وړه دوره وکړه.

شهید مولوي رستم حنفي صاحب په کال ۱۹۹۵ میلادي کې د سیمې د مشهورې دیني اداري دارالعلوم حقانیه څخه د فراغت سند ترلاسه او د فضیلت دستار یې په سر کړ.

د جهادي مبارزې دوهم پړاو

چې کله مولوی صاحب په دارالعلوم حقانیه کې دوره کوله نو په همدغه کال د مرحوم امیر المومنین ملا محمد عمر مجاهد په مشرۍ د افغانستان د طالبانو اسلامي تحریک ظهور وکړ. مولوی صاحب چونکه د تحریک د شروع څخه د مخه د ختیځو ولایتونو د طالبانو د اهل سنت والجماعت د تنظیم د موسسینو څخه و او د نورستان او لغمان ولایتونو د اهل سنت والجماعت صدر هم و. نو د تحریک د شروع کیدو سره د شوری مجلس یې وغوښت او د یوه هیئت په صورت کې یې کندهار ته سفر وکړ.

هلته یې د امیر المؤمنین ملا محمد عمر مجاهد 7 سره یي ملاقات وکړ او چې کله بیرته راغی نو شورى ته یې دقیق معلومات ورکړل نو شورى په متفقه توګه د اسلامي تحریک ملاتړ اعلان کړ.

د مدرسې د دستاربندی څخه سم دستي وروسته پر ځای د دې چې خپل کور ته ولاړ شي د کندهار په لور په تشکیل کې ولاړ. او په کندهار کې د ملا صاحب په هدایت په یوه تشکیل کې نیمروز ولایت ته ولاړ. هلته له څه وخت تیرېدو وروسته د دښمن له خوا تهاجمي عملیات وشول. چې د سحر د لمانځه په وخت جګړه پیل شوه چې له کبله یې د ننګرهار ولایت مشهور عالم مولوي عزت الله عارف او مولوي یحیی په شمول ډیر ملګري شهیدان شول. او حنفي صاحب زخمي شو. چې د علاج لپاره د پاکستان د بلوچستان صوبې کوټې ښار ته منتقل کړی شواو د تداوی څخه وروسته تر دې وخته پورې جنوبي ولایتونه فتح شوي وو. نو له همدې کبله خوست ولایت ته راغی او بیا د هغه ځای څخه په بیلا بیلو وختونو کې د جګړې اول خط ته د ملګرو د تربیت او مورال لوړولو لپاره چهارآسیاب او نورو خطوطو ته تلو. بیا له دې ځای څخه بیرته قندهار ته ولاړ. او هلته د کنړ او د لغمان او نورستان د نمایندګی مشري یې کوله. او کله نا کله به مرحوم ملا صاحب د مشورې لپاره هم غوښت .

چې کله د مشرقي ولایتونو او د کابل د فتح هڅه پیل شوه نو شهید مولوي صاحب رستم حنفي د شهید ملا بورجان په مشرۍ د مجاهدینو په کاروان کې شامل شو او د کابل تر فتحې پورې د مجاهدینو سره اوږه په اوږه په جهادي مبارزه کې بوخت و.

دندې او وظایف

چې کله د افغانستان اسلامي امارت مجاهدینو کابل د الله تعالی په فضل او مرستې سره فتح کړ شهید مولوي صاحب رستم حنفي د شهر سازۍ او مسکن وزیر وټاکل شو. او چې کله دغه وزارت د فواید عامې په وزارت کې مدغم شو مولوي

صاحب رستم حنفي د فواید عامې د وزارت دوهم معین مقرر شو او د اسلامي امارت د واکدارۍ تر اخره پورې په هم دغه دنده کې پاتې شو.

د وزارت د مهمې دندې د سرته رسولو سره سره مولوي صاحب به کله کله د ملګرو د احوال پرسۍ او مرستې لپاره د جګړې اول خط ته هم ورتلو او ملګرو او مجاهدینو ته به یې د جهادي امور په رابطه عالمانه ویناوې او توصیې کولې. او د جهاد په فضایلو به یې تاثیر لرونکې وینا وې ورته اورولې.

د صلبیانو پر ضد جهادي مبارزه

د میزان په ۱۵ مه کال ۱۳۸۰ لمریز کې کله چې یرغلګرو صلیبیانو د وحشي امریکایانو په مشرۍ زموږ په ګران هیواد افغانستان باندې ناوړه تجاوز وکړ . شهید مولوي صاحب رستم حنفي د یوه تکړه مجاهد په څیر د جهاد په ړومبۍ لیکه کې ودرید او بیا د جهادي مبارزې د دوام لپاره خپل پلرنې ټاټوبي نورستان ته ولاړ او له سره یې خپله جهادي مبارزه په ډیر شجاعت او زړورتیا سره پیل کړه. خپل ملګري یې د جهاد لپاره منظم کړل او وخت په وخت یې پر دښمن تعرضي عملیات وکړل.

د شهید مولوی صاحب او د هغه د ملګرو په شجاعت او د الله تعالی په مرستې په نورستان کې جهادي بهیر ژوندی او ګرندی شو چې وارخطاء دښمن د مجاهدینو د ځپلو لپاره څو څو وارې پر مجاهدینو باندې وحشیانه بمبار وکړ. چې د نورستان د شوک کلي هغه بمبارچې په نتیجه کې یې د هغه سیمه ۳۰ تنه عام وګړي شهیدان او ګڼ شمیر نور یې ټپیان کړل د یادولو وړ ده. خو الله تعالی هر ځل مولوی صاحب د دښمن له آذیت روغ او رمټ وساته.

په کال ۲۰۱۱ میلادي کې مجاهدینو د دو آب په ولسولی کې د شهید مولوی صاحب رستم حنفي په مشرۍ د یادې ولسوالی د نیولو لپاره قوي عملیات پیل کړل چې په نتیجه کې د دوآب ولسوالی د مجاهدینو لخوا فتح شوه وروسته بیا وارخطاء دښمن بمباري وکړه چې له کبله یې لسګونه ملکیان شهیدان او ټپیان شول او نوموړی

مولوي صاحب هم پکې په سر باندې زخمي شو. چونکې په سیمه کې د علاج او معالجې لپاره خاص تدابیر نشته نو د مولوی صاحب د سر زخم په سرطان بدل شو. لکه څرنگه چې د نورستان د ولایت د جغرافیوي جوړښت له کبله د انتقال اسباب هم د نیست سره برابر دي د مولوی صاحب په ټپونو باندې څو میاشتې تیرې شوې. بلاخره دهمدې مرض له امله د فبروری په ٦ مه کال ٢٠١٢ میلادي کې د دوشنبې په ورځ د رب ذوالجلال سره د ملاقات په سفر روان شو او خپل روح یې خپل اصلي څښتن ته وسپاره. انا لله و انا الیه راجعون

د مولوي صاحب د جنازې لمونځ د پاکستان په مردان بخشامي سیمه کې د نوموړي د ورور شیخ الحدیث مولوي محمد خالد صاحب په امامت اداء او همالته د هجرت په دار کې خاورو ته وسپارل شو.

د نوموړي اړوند یوه کرامتي خبره دا وه چې په یاد تاریخ کله چې په دوه بجو مولوی محمد رستم حنفي له دې فاني دنیا څخه سترگې پټې کړې او په ٧ بجو ماښام یې د جنازې د مانځه د آداء کولو نیته او وخت وټاکل شو نو په دومره کم وخت کې په دومره زیاته اندازه علماو، طالبانو ، مجاهدینو او عامو خلکو گډون وکړ چې تصور یې نه کېده.

خصوصیات او خوږې خاطرې

الله تعالی مولوی صاحب ته ډیر ښه صفات ورکړي وو چې یو څو یې په لاندې ټکو کې د یادولو وړ دي.

١: صبر او استقامت

٢: تقوی او حلم

٣: سخاوت او میلمه پالنه

۴: شجاعت او بهادري.

۵: د ملگرو سره په ورین تندي مخامخ کېدل.

٦: همیشه د ملگرو د انسجام او اتحاد په فکر کې کېدل.

٧: د اختلافاتو څخه ډډه کول او ملگرو ته په دې رابطه توصیه کول.

٨: همیشه په حق باندې ودرېدل.

٩: عاجزي او انکساري.

١٠: په ملگرو کې محبوبیت او مقبولیت

د یادولو وړ ده چې شهید مولوی صاحب محمد رستم حنفي دری وروڼه، یوه کونړه ، دوه زامن او دری لوڼې شاته پریښودې. خدای تعالی دې د شهید جهادي او علمي خدمتونه په خپل دربار کې قبول کړي

روح دې ښاد او یاد یې تل پاتې اوسه

* * *

د مرحوم شیخ الحدیث مولوي غلام حیدر صاحب ژوند ته لنډه کتنه

ليکنه: قاري سعيد

اراده مې کړې وه چې د اسلامي امارت د يو لوړ رتبه چارواکي او مشر عالم شيخ الحديث مولوي غلام حيدر صاحب ژوندليک مرتب او له کورنۍ څخه يې معلومات را غونډ کړم.د هجرت په مينه کې د نوموړي د کور په تلاش ووتم. ما فکر کاوو چې مولوي غلام حيدر صاحب لکه څنګه چې له سترو علماء کرامو او د اسلامي امارت له لوړ رتبه اراکينو څخه و او د خپل عمر په اوږدو کې يې ددين ستر خدمتونه سرته رسولي. نو دنيايي ژوند به يې هم همداسې د ترفه او تنعم له سهولتونو ډک تير شوی وي.کور به يې د کلي او ګاونډ مشار اليه وي او د لږ تر لږه د خپلې علاقې او سيمې د معيار مناسب ميشت ځای به ترې په ميراث پاته وي.

خو زه خبر نه وم چې د الله تعالی ددين د خادمانو لکه څومره چې د آخرت برخه درنه او ودانه وي د دنيا برخه يې همدومره له التفاته غورځولې او بې اهميته بللې وي.د مرحوم مولوي غلام حيدر صاحب ميشت ځای مې له ډيرو پوښتنو وروسته وموند. دا هغه کور و چې نوموړي په کې د عمر وروستي ډير کلونه تير کړي و. د يوه جامع مسجد تر څنګ يوه د خټو کوډله چې د فقر او مسکنت علائم ورباندې نمايان ول.د شيخ صاحب مرحوم زوی مې په ډيره مينه استقبال وکړ او بيا يې د شيخ صاحب مرحوم د غريبانه مهمانخانې به خوا رهبري کړم.د شيخ صاحب مرحوم له ميشت ځای څخه د معنويت يو عجيب اغيز محسوسيده. د شيخ صاحب له زوی سره مې د نوموړي په ژوند اوږدې خبرې وکړې. هغه د شيخ صاحب مرحوم د علمي،جهادي او

تدريسي ژوند په باره کې مفصل معلومات راکړل. په پای کې يې وويل شيخ صاحب يو پرهيزګار او زهد پروره عالم و. له دنيا سره يې نه لګيده له نوموړي څخه يوازې دغه يوه الماری کتابونه په ميراث پاته دي چې مخامخ يې وينې.

ما چې د اسلامي امارت د نظامي محاکمو د عمومي رئيس شيخ الحديث مولوي غلام حيدر صاحب هغه ستر خدمات او او اخلاص او دا غريبانه ژوند سره پرتله کړل نو ذهن ته مې اوس هماغه د عبدالله ابن مسعود I تاريخي وصيتونه راځي چې خپلو ملګرو ته به يې ويل: كونوا ينابيع العلم مصابيح الهدى أحلاس البيوت سرج الليل جدد القلوب خلقان الثياب . تعرفون في أهل السماء، وتخفون في أهل الأرض". ژباړه : شئ او له ځانه جوړ کړئ د علم چينې، د هدايت څراغونه ، د خپل کورسره ملازمين(لکه هغه فرش چې هميشه په کورکې غوړيدلی وي) او شئ لکه د شپې مشالونه چې زړونه مو نوي(ژوندي وي) او جامې مو زړې وي د اسمان د اهل تر منځ پيژندل شوي او د ځمکې د خلکو تر منځ پټ او ناپيژندیه ياست.)

واقعا چې شيخ صاحب مرحوم هم همداسې ژوند تير کړ. هغه د علم چينه وه او هدايت څراغ و، نه خو يې له دنيا سره زړه وتاړه او نه يې هم د ځمکې په مخ د شهرت او عشرت تمنا وکړه. هغه د هغو کسانو له جملې وه چې يوازې د الله تعالی په نزد متعارف کيدل او مقبوليت د ځان لپاره کافي ګڼي.

مرحوم شيخ الحديث مولوي غلام حيدر صاحب

شيخ مولوي غلام حيدر صاحب په ۱۹۴۵ ميلادي مطابق ۱۳۶۴ هجري قمري کال کې دکندهار ولايت دښوراوک ولسوالۍ د بريڅو د عليزو په کلي کې دسيمې دمشهور عالم ملافقيرمحمد اخند په کور کې دنيا ته سترګې وغړولې. د نوموړي پلار يو عالم او ديندار شخص و چې د خپل زوی تربيې او تعليم ته يې ډيره توجه درلوده.

په هماغو کلونو کې چې په افغانستان تاريخي وچکالي راغلې او د ښوراوک په شمول د اکثره سيمو مالداران او نور اوسيدونکي د اوبو د نه شتون له امله کډوالۍ ته

مجبور شول. د مولوي غلام حيدر صاحب کورنۍ هم له ښوراوک څخه د کندهار د پنجوايي ولسوالۍ زنګاوات سيمې ته وکوچېده او دلته د شيخ صاحب پلار مولوي فقير محمد صاحب د ګرينډي په علاقه کې امامت ونيو. همدغه مهال مولوي غلام حيدر صاحب هم له خپل پلار څخه سبقونه ويل او هم يې د کندهار ولايت په بيلابيلو سيمو کې له نورو علماء کرامو او مدرسينو څخه د ديني زدکړو حصول ته ادامه ورکوله.

كله چې د مولوي غلام حيدر صاحب پلار وفات شو. نوموړي د علم په حصول پسې سفر پيل کړ او بيا يې د پاکستان د بلوچستان ايالت په مختلفو مدارسو کې د وخت له تکړه علماء کرامو څخه ديني علوم ولوستل. تردې چې په ۱۳۹۵ هجري قمري کال کې يې د شوال په ۲۵ مه د کوټې ښار د چمن پاټک په سيمه کې په دارالارشاد مدرسه کې له ديني علومو د فراغت سند ترلاسه او د فضيلت مبارک دستار يې پر سر کړ.

تدريسي ژوند

له فراغت وروسته شيخ غلام حيدر صاحب لومړنی تدريس د بلوچستان د کوټې د شابو کلي په قاسم العلوم مدرسه کې پيل کړ. وروسته يې د شالدرې په مظهر العلوم مدرسه او د جهاد په کلونو کې يې پ کوټه کې د حرکت انقلابي اسلامي په مشهوره مدرسه کې د تدريس دنده ترسره کړه. نوموړي د جهاد په کلونو کې په کويټه، پښين،ګلستان او نورو سيمو کې د تدريس او امامت سپېڅلې وظيفه ترسره کړه تر دې چې وروسته د بلوچستان په مشهوره مدرسه دار العلوم هاشميه کې د شيخ الحديث په توګه وټاکل شو.

مرحوم شيخ صاحب د خپل ژوند تر پايه له تدريس او تعليم سره نږدې پاته شو. حتى تردې چې د طالبانو په اسلامي تحريک کې د وظيفې په مهال به يې هم د رسمي وخت نه مخکې او يا وروسته خصوصي شاګردانو ته ځينې کتابونه ويل او کله چې امريکايانو په افغانستان يرغل وکړ نوموړي د هجرت د ژوند په مهال يو ځل بيا دديني علومو تدريس پيل کړ او د وفات تر وخته په دې مهمه او مقدسه ديني وظيفه باندې

مشغول پاته شو. مرحوم شيخ صاحب چې د خپل وخت يو ستر عالم او تجربه کار مدرس و د اسلامي امارت ډېر مشران يې شاګردان پاته شوي وي نو ځکه يې د اسلامي امارت په نظامي او ملکي مسؤلينو کې ځانګړې محبوبيت او اعتبار درلود.

جهاد او په اسلامي امارت کې خدمت

شيخ غلام حيدر صاحب د روس ضد جهاد په وخت کې د جهاد له مهمو داعيانو او حتى بالفعله مجاهدينو څخه وه چې د مولوي محمد نبي محمدي صاحب د حرکت تنظيم په تشکيلاتوکې يې د کندهار په ښوراوک ولسوالۍ کې خپل مجاهدين درلودل او خپله يې له تدريس وروسته په مسلح جهاد کې برخه اخيستله.

د جهاد له بريا وروسته چې په افغانستان کې د ټوپکيانو لخوا د هرج و مرج دوره پيل شوه او بيا يې په مقابل کې د طالبانو اسلامي تحريک قيام وکړ.دغه وخت شيخ صاحب د بلوچستان کوټې ښار په موسى کالوني کې د وړې دورې په تدريس بوخت و چې يوه ورځ ورته د تحريک څو نفره پيژندل شوي کسان لکه شهيد ملا بورجان اخند،شهيد مولوي احسان الله احسان او مولوي وکيل احمد متوکل راغلل او له نوموړي يې غوښتنه وکړه چې د طالبانو په اسلامي تحريک کې شموليت وکړي او خدمت ترسره کړي.

شيخ صاحب له همدې ځايه خپل د تدريس له مسند ولاړ شو او د طالبانو د اسلامي تحريک چې دغه وخت يې ميوند،ډنډ او بولدک ولسوالۍ نيولې وې خو لا يې کندهار ښار نه و نيولی شيخ صاحب ورسره ملګرى شو. شيخ صاحب په پيل کې د اسلامي تحريک د لومړني نظامي مشر شهيد ملا محمد اخند په قيادت کې نظامي کاروانه کول او له خپلو ملګرو سره به جهادي کمربندونو ته تلو. مګر وروسته چې د امير المؤمنين ملا محمد عمر مجاهد په امر نظامي محاکم تأسيس شول شيخ مولوي غلام حيدر صاحب د نظامي محاکمو عمومي رئيس وټاکل شو.

د اسلامي امارت نظامي محاکم ددې لپاره جوړ شوي ول چې نظامي خلک له خودسريو او تجاوزونو را وګرځوي. که په کومه دعوه کې به نظامي شخص مدعي عليه و هغه به نظامي محکمې ته راجع کيدله. دنظامي محاکمو مرکز په کندهار کې و او په کابل،هرات، مزار شريف، کندز، ننګرهار او ګڼو نورو ولاياتو کې يې محلي محاکمو او څانګې درلودې.

شيخ صاحب چې په جديت او قاطعيت مشهور و د نظامي محاکمو د رئيس په حيث يې په خپل وخت لوی او درونډ خدمت درسره کړ.نوموړي ډير نظامي خلک له تجاوزاتو منع کړل او له اولس سره ښې ګوزارې ته يې واداره کړل.نظامي محکمې ته داسلامي امارت مؤسس مرحوم اميرالمؤمنين صاحب هم ډير متوجه و او تردې چې شيخ صاحب به کله ناکله دا د اميرالمؤمنين محکمه بلله ځکه ملا صاحب يې کارونه ډير تعقيبول تر څو خدای مکړه دنظامي مجاهدينو لخوا د خلکو حقوق تلف نه شي او يا د وسلې او قدرت په توسط خلک تهديد نه کړي.

نظامي محاکم که څه هم اوس د د اسلامي امارت د محاکمو د عمومي رياست تر امر لاندې فعاليت کوي مګر د امارت دواکمنۍ په وخت په بشپړه توګه مستقلې او دومره واک او ځواک يې درلود چې د قول اردو د قوماندانانو، واليانو، امنيه قوماندانان او د جهادي لومړۍ کرښې د مسؤلينو تر حده پورې نظامي مسؤلين يې د محاکمې ميز ته را احضارول او د اړونده موضوعاتو په رابطه يې ترې پوښتنې کولې.

هغه وخت چې امريکايانو په افغانستان يرغل پيل کړ چې شيخ صاحب د هيواد په شمال کې و او هلته يې د نظامي محاکمو د اړوندو کارونو نګراني کوله. نوموړی وروسته کندهار ته راغی او کله چې اسلامي امارت د هيواد له ښارونو شاتګ وکړ شيخ صاحب هم د هجرت لاره ونيوه او د تدريس او امامت وظيفې ته ستون شو.

خو په دې مرحله کې نوموړی له تدريس او امامت سره سره د امريکا پر ضد جهاد يو ټينګ داعي او د اسلامي امارت يو مهم مسؤل و چې په هره برخه کې يې خدمت ترسره کاوو.

د امريکا ضد جهاد په لومړيو کلونو کې د اسلامي امارت مشرانو لکه شهيد ملا عبيد الله اخند، ملا برادر اخند، شهيد ملا داد الله اخند، شهيد ملا اختر محمد عثماني او نورو هميشه له شيخ صاحب سره ملاقاتونه او مشورې کولې او له ده به يې په ډيرو مسائلو کې هدايات اخيستل.وروسته شيخ صاحب د اسلامي امارت د عمومي محاکمو په عالي اداره کې کار پيل کړ او د څو نورو شيوخو سره په ګډه يې د محاکمو او تميز عالي اداره فعاله کړه چې تراوسه پورې په جهادي دوره کې د اسلامي امارت د قضايه قوې اساس بلل کيږي.

وفات او يادونه

شيخ الحديث مولوي غلام حيدر صاحب د هجرت په ژوند کې هغه مهال چې په تدريس بوخت و ناڅاپه مريض شو او له څو ورځې مرض بعد يې د ٦٧ کلنۍ په عمر د ۱۴۳۳ هجري قمري کال د ربيع الاول د مياشتې په ۲٦ مه نيټه د دوشنبې په شپه خپل روح حقيقي بادار ته وسپاره او له فاني دنيا يې رحلت وکړ. انا لله و انا اليه راجعون.

د جنازې د لمانځه له اداء کيدو وروسته د نوموړي جسد د کوټې ښار شيخ مانده ته نږدې د سيدانو په هديره کې خاورو ته وسپارل شوه.

د شيخ صاحب د شخصيت په باره کې د نوموړي يوه د ډير وخت شاګرد ملا برات شاه اغا وويل: شيخ صاحب يو ډير متدين عالم او مهربان شخصيت و. په هر چا خصوصا طالبانو يې ډيره صله رحمي او مهرباني درلوده.له دنيا سره يې هيڅ تعلق او رغبت نه درلود. په داسې حال کې وفات شو چې کومه دنيا ترې په ميراث پاته نه شوه.عبادت به يې په داسې عاجزي کاوو چې سړی به ورته حيرانيدو.د جهاد په لاره کې د خدمت ډير شوقي و او مسؤليت او څوکۍ يې نه خوښوله او هميشه به وربانديې په ډير تاکيد منل کيدله.مسؤلينو ته به يې هميشه سپينې خبرې کولې او خپلو وظائفو ته يې متوجه کول. الله تعالې دې په نوموړي رحم وکړي او برکت دې يې په اولادونو باندې کيږدي.

د شهيد حافظ بدرالدين حقاني ژوند او كارنامو ته لنډه كتنه

ليکنه: قاري سعيد

زموږ وياړلي تاريخ له پيړيو راهيسې په هرپړاو کې هميشه خورا وياړلي شخصيتونه درلودلي. ددغو شخصيتونو او دتاريخ دتلپاتې ځيرو له جملې که ځينو په علم، تصوف، تصنيف، فرهنګ، اجتماعي خدمت يا نورو برخو کې ستر کردارونه ترشاه پرې ايښې، مګر ډير بيا داسې دي چې دجهاد دلارې سرسپارلي اتلان او دهمدې برحقې لارې ګلګون کفن شهيدان دي، چې تراوسه يې وروستي نسلونه په نوم او کردار افتخار کوي .

موږ لکه څرنګه چې په تير تاريخ کې د وياړلو شخصياتو غونډې وياړلې کورنۍ هم درلودې، اوسنۍ جهادي دوران مو هم له دې افتخاره بې برخې نه دی . زموږ دهيواد په لراوبر کې ډيرې داسې جهادي کورنۍ شته، چې ټول ځوانان يې دجهاد، دين ساتنې او شهادت پالنې په روحيه روزل شوي او خپل ټول ژوند يې دالهي دين خدمت ته وقف کړی وي .

دداسې سترو وياړمنو متدينو او جهادپالو کورنيو له جملې يوه هم دافغانستان د جنوب ختيځ زون په پکتيا ولايت کې دستر مجاهد او دوو امپراطوريو دماتوونکي مولوي جلال الدين حقاني کورنۍ ده .

موږ که ددې مجاهدې او شهادت پالې کورنۍ پرونی او ننۍ تاريخ راوسپړو، نو ددوی جهادي کارنامو او شهادتونو ته په پام سره دلوی شاعر خوشحال خټک ددې بيت نغد مصداق به راته ښکاره شي چې وايي :

لوی واړه مې شهـــيدان وګــور ته تللي
پُشت په پُشت مې دا هنر دی آل په آل

هوکې، حقاني کورنۍ دافغان ملت یوه له هغو کورنیو څخه ده، چې دشهادتونو او رشادتونو مینار یې خورا دنګ او اسمانڅک دی، ددې کورنۍ په اعضاء وو لکه څرنګه چې دشرقي زبرځواک وسلو ججوري تش کړل، همداسې یې دغربي زبرځواک یرغل ته هم سینه سپروګرځوله او ګڼ شمیر شهیدان یې ورکړل . راځئ دلته دهمدې غازي او شهیدې کورنۍ دیو رژیدلي ګل (حافظ بدرالدین حقاني) دژوند او کارنامو ننداره وکړو، ترڅو مو یې دشهادت په روح پالو خاطرو خپل خواطر سیراب کړي وي .

شهیدبدرالدین حقاني

هغه مهال چې افغانستان دروسي ښکیلاک تریرغل لاندې و او په وړاندې یې دافغان اولس ویاړمنه مبارزه روانه وه. هغه مهال چې دافغانستان دجنوب ختیځ غرونه او ځنګلونه دشوروي عسکرو په هدیرو بدلیدونکي وو. هغه مهال چې دپکتیا، پکتیکا او خوست په غرونو او درو کې دجلال الدین حقاني په نوم یوه غرني افغان دشوروي امپراطورۍ څلویښتم لښکر په لومړي ځل د شکست له ګواښ سره مخ کړی و او داسلامي نړۍ په سطحه یې د (جلال الدین حقاني ، قائد المیداني ، امام شامل ثاني) لقبونه ګټلي وو. دجهاد په همدې توده مرحله کې د ۱۴۰٦ هـ ق درمضان المبارک دمیاشتې په لومړنۍ ورځ دجهاد دهمدې ستر قائد په کور کې چې دغه وخت یې دشمالي وزیرستان په میرانشاه کې دهجرت ژوند تیراوو یو هلک وزېږېد، چې نوم یې ورباندې (بدرالدین) کیښود .

بدرالدین دخپل مجاهد او مبارز پلار جلال الدین حقاني په غیږ کې رالوی شو، دژوند کولو لومړني اداب ، اخلاق او عقائد ورته خپل پلار وښودل. ډېر کوچنی و، چې په میرانشاه کې دحقاني صاحب دسترې مدرسې منبع العلوم دانجمن القرآن په څانګه کې داخل شو او ورسره یې د عصري علومو ښوونځی لوستل هم پیل کړل. نوموړي ښوونځی تر شپږم ټولګي ولوست ، چې ورسره یې دقرانکریم حفظ هم کاوو. دبدرالدین عمر یوازې لس کاله و، چې دقرانکریم حفظ یې سرته ورساوو او دکلام الله المجید دیادولو په ویاړ یې دفضیلت پګړۍ تر سر کړه .

دیني زده کړې

بدرالدین حقاني دقرانکریم دحفظ له سرته رسولو وروسته ددیني علومو په حصول پیل وکړ ، چې په دې لړ کې یې دمیرانشا په جامعه منبع العلوم ، دپښتونخوا دصوابۍ په مدرسه تعلیم القرآن ، دچارسدې مدرسه تعلیم الاسلام او نورو مختلفو مدارسو کې ددیني علومو زده کړې ته دوام ورکړ . دغه راز یې داسلامي امارت دواکمنۍ په مهال په کابل کې په خصوصي ډول له خپل والد صاحب څخه ځینې کتابونه ولوستل تردې چې دعلم سفر یې د وړې دورې (موقوف علیه) درجې تربشپړلو ورساوو .

دبدرالدین حقاني په اړه ویل کیږي چې نوموړی دحقاني صاحب په کورنۍ کې دځانګړي علمي استعداد او قوي خاوند و، له همدې امله و، چې مشر حقاني صاحب همیشه کوښښ کاوو چې نوموړی ترپایه دیني علوم ولولي او دیوه دیني عالم په صفت د ټولنې خدمت وکړي .

حقاني صاحب لکه څنګه چې په حضر کې نوموړی علم ته تشویقاوو دسفر په مهال به یې هم په نوموړي تاکید کاوو چې په پوره مواظبت سره درسونه ووایي .

حقاني صاحب به ده ته همیشه ویل چې (زما په کورنۍ کې به له ماڅخه وروسته ددیني علم ډیوه ته بله ساتې ، زما ستره کتابخانه به تاته پاته کیږي او ته به یې پالنه کوې ، زما مدرسه به ته فعاله ساتې او ته به یې خدمت کوې)

خو دا زموږ په اسلامي هیواد افغانستان دامریکایي ښکیلاک یرغل و، چې د ډېرو نورو غوندې یې دبدرالدین حقاني علمي سفر هم ټکنی کړ ، جهادي ضرورت نوموړی له دیني زده کړو راوګرځاوو ، او دجهاد دعاجل ضرورت له امله یې دینې زده کړې نیمګړې پاته شوې .

دامریکا په خلاف جهاد: هغه مهال چې امریکایي زبرځواک زموږ په ګران هیواد افغانستان باندې یرغل وکړ، حافظ بدرالدین حقاني نوی دځوانۍ مرحلې ته رسیدلی

و. څرنگه چې نوموړي له يوه جهادي خاندان سره تړاو درلود او دخپل پلار لخوا په جهادي روحيه روزل شوی و، نوځکه يې دژوند نور مصروفيتونه پريښودل او د جهاد په سرشاره مينه يې دحق او حقانيت سنگر ته ودانگل .

حافظ بدرالدين په لومړيو کې ديوه عادي مجاهد په صفت دپکتيا، پکتيکا او خوست په جنگي محاذونو کې ددښمن په خلاف جهادي فعاليت ته دوام ورکړ. لکه څرنگه چې ستر مجاهد مولوي جلال الدين حقاني دتير جهاد دهغو قومندانانو او مشرانو له جملې گڼل کيږي چې خپله يې دجگړې په ډگر کې ونډه درلوده، دبدرالدين په شمول دنوموړي زامن هم په خپله دنورو مجاهدينو سره يوځای دامريکايي يرغلگرو مقابلې ته وړاندې شول او په دښمن يې بريدونه پيل کړل .

د چريکي جگړې په ليکو کې له څه مهال خدمت وروسته بدرالدين حقاني ته داستشهادي عملياتو ديوه کنډک مشري وسپارل شوه، چې د شهادت ترنيټې يې همدغه وظيفه په پوره امانت داری، بريالیتوب او استقامت سره سرته ورسوله. دځانگړو فدايي بريدونو په انسجام سربيره نوموړي د دجنوب ختيځ زون دتنظيمه رياست دمرستيال او دخوست ولايت دنظامي مرستيال په حيث هم دندې اجراء کړې دي دغه راز يې گڼ نور جهادي خدمات او مسؤليتونه هم سرته رسولي دي .

کفر لړزوونکي فدايي بريدونه

بدرالدين حقاني داسلامي امارت په ليکو کې يو له هغو مبتکرو، مدبرو او فعالو نظامي څيرو څخه گڼل کيږي ، چې په تير دوولس کلن جهاد کې يې دخپلو دقيقو او رسا بريدونو په توسط دښمن ته بيا بيا درانه تلفات اړولي او دښمن يې مکررا په ځان پورې حيران کړی دی .

دبدرالدين حقاني په ابتکار په کابل ، بگرام ، پکتيا ، خوست ، پکتيکا ، ميدان وردگ او دهيواد په نورو مختلفو سيمو کې په امريکايي حساسو اهدافو ترسره شوي

بريدونه او په وړاندې يې ددښمن اعترافات او دشکست شواهد هغه څه دي چې زموږ لوړه ادعاء تائيدوي .

دشهيد بدرالدين لخوا طرح شوي او دسرسپارلو فدايانو په توسط ترسره شوي همدا هدفمند بريدونه وو، چې دښمن يې څو ځله له سختو تلفاتو سره مخامخ کړ او سخته رسوايي يې ورواړوله. له همدې امله دښمن دحقاني صاحب دملگرو په خلاف ځانگړي تبليغات پيل کړل ،او هڅه يې وکړه چې دحقاني صاحب مجاهدين د (حقاني شبکې) په نوم له اسلامي امارت څخه يوه جلا ډله وښيي ، خو ددښمن دغه تبليغات هم داسلامي امارت لخوا په مستنده توگه رد کړای شول.

حافظ بدرالدين حقاني دخپل مسؤليت په مهال په دښمن ۷۵ مختلف النوع استشهادي بريدونه ترسره کړل، چې دبگرام ، کابل او خوست دعملياتو غونډې ځينې عمليات يې خورا ستر او خبر جوړوونکي وو .

په دې عملياتو کې په خوست کې دصحراباغ په امريکايي مرکز لوی عمليات ، دخوست ولايت په مقام عمليات ، ددومندو په ولسوالۍ بريد، د صبريو په امريکايي اډه بريد، دبگرام په هوايي ډگر لوی بريد ، په انترکانتيننتل هوټل بريد او په پلازمينې کابل کې په ځينو نورو اهدافو لوی عمليات هغه څه وو، چې دښمن ته په کې ملاماتوونکي ځاني او مالي زيانونه واوښتل .

شهادت يې

بدرالدين حقاني چې يرغلگرو امريکايانو دخپل خطرناک دښمن په نامه پيژاند له ډيره وخته دامريکايي غاصبانو تر هدف لاندې او له همدې امله يې نوم ددوی په تورلست کې شامل کړای شوای و، ترڅو بالاخره ددښمن له مکررو هڅو وروسته د ۱۳۹۱ هجري شمسي کال د سنبلې مياشتې په اوائلو کې دبې پيلوټه طيارې په يوه بريد کې له څو تنو فدايي مجاهدينو سره يوځای دشهادت لوړ مقام ته ورسيد .

انا لله وانا اليه راجعون

داسلامي امارت رهبري شورا د بدرالدین حقاني دشهادت په مناسبت په نشرکړې اعلامیه کې وویل (دافغانستان اسلامي امارت دحافظ القران بدرالدین حقاني دشهادت مبارکي دنوموړي محترم والد(نومیالي جهادي اوعلمي شخصیت مولوي جلال الدین حقاني صاحب حفظه الله) ددوی کورنۍ ،ملګرواودوستانوته وړاندي کوي.

شهیدبدرالدین 7 دصلیبي یرغلګروپرضدروان جهادکي یونه هیریدونکی مبارز او اتل مجاهد و چې دحق ددفاع په سنګر کې یې تاریخي خدمتونه ترسره کړي الله رب العزت دي دنوموړي جهادي خدمتونه قبول کړي او الله تعالی دي ورته لوړي درجې اوپه جنت الفردوس کي عالي مقامات ورپه برخه کړي .

اسلامي امارت دشهید بدرالدین غوندي ځوانانوپه خدمت او ایثار ویاړي چي ځواني یې دالله عزوجل ددین خدمت ته وقف کړې اوداسلام اوهیواد دغلیمانوپه وړاندي یې دجهاد ډګرغوره کړی وي. الله تعالی دي ددوی دخدمتونو او پاکو وینو په برکت مسلمانانو ته بری او کفارو ته ذلت او شکست ور په برخه کړي .امین یا رب العالمین)

دبدرالدین حقاني دشخصیت ځانګړنې

په ډاډ سره ویلی شو چې حافظ بدرالدین حقاني د امریکا ضد جهاد یوه کمساري هستي وه، چې په شهادت سره یې دوستان غمجن او دښمنان د څو شیبو لپاره خوښ شول، دنوموړي دشهادت په اړه بیلابیل غبرګونونه او نظرونه څرګند شول ، په لاندې څو کرښو کې دنوموړي دشخصیت په اړه د څو تنو نظریات ولولو .

خلیفه صاحب سراج الدین حقاني وایي : دشهادت په مهال دحافظ بدرالدین وجوددامریکایي توغندي دلګیدو له امله ذره ذره شوی و، خو یوازې سینه یې سالمه پاته وه ، چې مجاهدینو له سینې څخه وپیژاند ، چې دا دده دکرامت او دقران کریم داعجاز نښه وه ، ځکه دده په سینه کې قرانکریم محفوظ و چې الله تعالی یې له ټول وجود څخه له امله سینه سالمه پاته کړې وه .

دخوست ولایت نظامي مسؤل مولوي محمدجان دنوموړي په اړه وایي : حافظ بدرالدین په خبرو او تعبیر باندې حاکم سړی و، چې همیشه یې په مجالسو کې دګډونوالو توجه جلبوله، نوموړي صبر او حوصله درلوده او په سړه سینه یې دخلکو مشورې او وړاندیزونه اوریدل ، حافظ صاحب ته الله تعالی ډیر څه ورکړي و. ښه اخلاق ، خاکساري ، تواضع ، تقوا ، ایثار ، دملګرو سره ښه تعامل او خوشطبعي دحافظ صاحب امتیازي صفات وو .

نوموړي ددښمن په لیکو کې دنفوذ لوړ استعداد درلود او ددښمن په لیکو کې دننه یې خلکو ته جهادي روحیه ورکړه ، هغوی یې استخدام کړل او په دښمن یې له دننه څخه کاري بریدونه وکړل ، دحافظ بدرالدین په استعداد او جهادي فعالیت باندې حتی دښمن اعتراف لري او انکار ترې نه شي کولای .

په حافظ صاحب کې داطاعت ماده هم خورا قوي وه او په ډیر دقت یې داسلامي امارت درهبرۍ اوامر منل او تطبیقول . نوموړي خپل ملګري هم په داسې روحیه روزلي وو چې اسلامي امارت ته یې پوره وفاداري درلوده .

دپکتیکا ولایت پخوانی نظامي مسؤل مولوي محمدسنګین فاتح وایي : حافظ بدرالدین یوه تکړه جنګي ستراتیژیست و، ځکه په تیر څو کلن جهاد کې موږ ولید چې دټولې نړۍ پرمختللي پوځونه له باتجربه جنرالانو سره زموږ هیواد ته راغلل، دخپلې دفاع لپاره یې مصئون مراکز جوړ کړل، مګر حافظ بدرالدین په خپلو بریالیو تاکتیکونو سره وتوانید چې ددښمن دفاعي کمربندونه مات کړی او ددښمن په زړه باندې بریدونه ترسره کړي، نوموړي په داسې ځایونو بریدونه ترسره کړل چې تصور یې نه کیده .

داسلامي امارت درسمي ویب سایټ الاماره ویب پاڼې خبریال قاري حبیب دحافظ بدرالدین په اړه وایي : حافظ بدرالدین یوه ویښ، بادرکه او دجهادي بریاوو په مطبوعاتي اهمیت پوه شخصیت و. نوموړي لکه څومره چې نظامي عملیات په دقت تطبیقول همدومره له عملیاتو وروسته دهغه مطبوعاتي انعکاس ته هم متوجه و. نوموړي به دپیل شویو عملیاتو په اړه په ډیر دقت او سرعت سره داسلامي امارت ویندویانو او نشراتي

اداري ته معلومات ورکول او ددقیقو معلوماتو دراټولولو کار يې په ډیر دقت ترسره کاوو. نوموړي دجهادي عملیاتو ژوندۍ صحنې عکاسي کولې ترڅو په مستنده توګه لیدونکو ته وړاندې شي، دنوموړي همدا ځانګړنه وه چې په ترسره شويو جهادي عملیاتو یې دنظامي ډګر غوندې په مطبوعاتي ډګر کې هم نتیجه ترلاسه کیدله .

دبدرالدین حقاني له شهادت وروسته امریکایي مطبوعاتو نوموړی دامریکا دیوه خطرناک دښمن په توګه یاد کړ په دې لړ کې د THE LONG WAR ژورنال په نامه یوې امریکایي نشریې ولیکل (امریکایي ځارګرو طیارو دبدرالدین حقاني په نامه دطالبانو یو مهم قومندان وواژه. بدرالدین حقاني په افغانستان کې په امریکایانو ترټولو ستر او خونړي بریدونه ترسره کړی وو. دامریکا مهمې ورځپاڼې واشنګټن پوسټ دشهیدبدرالدین حقاني په شهادت دتبصرې په لړ کې ولیکل چې نوموړی په افغانستان کې دامریکا دبریالیتوب په وړاندې یو لوی خنډ و ، چې په تیرو څو کلونو کې یې په امریکایانو پرلپسې خونړي بریدونه ترسره کړی وو)

عرب وايي (والفضل ما شهدت به الاعداء) داچې امریکایي فرعوني چارواکي دخپل کبر او غرور په اوج کې اعتراف کوي چې بدرالدین حقاني ددوی په وړاندې یو لوی ګواښ او خطرناک دښمن و، لدې څخه دنوموړي جهادي حیثیت ښه معلومیدلای شي.

بدرالدین حقاني یو له هغه مجاهدینو څخه وو چې له شهادت وروسته یې له امریکایي کفارو څخه خپل انتقام واخیست، ځکه نوموړي تر شهادت وړاندې دکابل په اریانا هوټل کې د CIA په مرکزي دفتر دبرید لپاره تیاري بشپړه کړې وه، چې دنوموړي له شهادت وروسته په ډیره کامیابي دغه د حملـه ترسره شوه او ددښمن استخباراتي چارواکو ته په کې دروند زیان واوښت .

الله تعالی دې دحافظ بدرالدین حقاني شهادت قبول کړي او الله تعالی دې یې لاره ښیرازه ولري . آمین یارب العلمین

دشهید شیخ دوست محمدصاحب ژوند او کارنامو ته لنډه کتنه

لیکنه: قاري سعید

که دشوروي یرغل په وړاندې دافغانانو کفر ماتوونکی جهاد دشلمې پیړۍ انساني حماسه وبلل شوه، نو دامریکایي طاغوت په وړاندې زموږ دمسلمان ملت جهاد چې په ډیرو کمو وسائلو خو لوړه اراده پیل شواو په درنو قربانیو دفتحې ترمنزله نږدې شو په ډاډ سره یې دیوویشتمې پیړۍ اعجوبه او حماسه بللی شو .

امریکایي یرغلګر چې ددرستي کفري نړۍ جابر ځواکونه ورسره اشرباني وو په ډیر کبر او غرور یې زموږ په پاکه خاوره یرغل وکړ. زموږ مجاهد ولس ورسره په داسې حال کې مقابله شروع کړه ، چې ظاهرا یې هیڅ په واک کې نلرل او ټولو دوستانو او دښمنانو ترې مخ اړولی وو ، مګر داچې داولس نیت صفا ، ایمان محکم او عزم پوخ و له ټولو ظاهري ناشونتیاوو سره سره وتوانید چې امریکایي کفر په ګونډو کړي .

د یوویشتمې میلادي پیړۍ په پیلیزو کلونو کې چې دافغان وطن په غرونو او هوارو کې دکفر او اسلام کومه معرکه تېره شوه، شاید د تاریخ یوه بې جوړې حماسه وي. دلته دقربانیو ، شهادتونو ، فداکاریو او حماسو خورا نادرې بیلګې ننداري ته وړاندې شوې، ترڅو داسلام دتاریخ دا ویاړلې معرکه وګټل شوه. ددې معرکې ګټل کوم ساده کار نه و، بلکې داسلامي امت بې شمیر غیرتي زامنو په دې معرکه کې خپل ځانونه قربان کړل او په دې توګه یې خپل مسؤلیت سرته ورساوو ددې معرکې غازیان که څه هم په پنځلسم قرن کې اوسیدل خو ددوی توکل ، عزم او ایماني قوت نړۍ ته دصدراسلام حالات وریاد کړل. راځئ دلته دهمدې تاریخي معرکې دیوه وتلي او نومیالي غازي او شهید په ژوند او کارنامو سره وغږیږو. دا غازي شهید شیخ دوست محمد دی ، نوموړی دامریکا په وړاندې دجهاد دپیل له نیتې بیا په ۲۰۱۳ م کال کې

دشهادت ترنيتي پورې د نورستان ولايت عمومي جهادي مسؤل و او په دې جهادپال ولايت کې يې د ټولو مجاهدينو مشري په غاړه درلوده .

شهيد شيخ دوست محمد V

شيخ دوست محمد دحاجي سفر محمد زوی د لعل محمد لمسی په ۱۳۷۷ هـ ق کال کې دافغانستان په ختيځ کې دنورستان ولايت دکانتوا په سيمه کې دنيا ته راغی .

شيخ دوست محمد چې په يوه ديندار کورنۍ کې زيږيدلی و د ۷ کلونو په عمر و، چې له خپل پلار څخه يې ديني زده کړې پيل کړې. څرنګه چې شهيدشيخ صاحب له کوچنيوالي ډېر ذکي او ذهين و، پلار يې غوښتل چې په خپل زوی باندې ديني علوم ووايي، نو ځکه يې د (کانتوا) سيمې له يوه عالم مولانا اختر محمد سره پاکستان ته واستاوو. شيخ صاحب له نوموړي عالم سره کابو څلور کاله په قبايلي سيمه باجوړ کې تېر کړل، هلته يې ورڅخه د فقهې ابتدايي کتابونه او عصري علوم ولوستل، او پاتې لومړنۍ، منځنۍ، او لوړې زده کړې يې په نورو مختلفو مدرسو کې له جيدو ديني عالمانو څخه تر لاسه کړې، د احاديثو کتابونه(صحاح سته) يې د (۱۴۰۱ هجري قمري) کال کې د پاکستان دخيبر پښتونخوا ايالت په مشهوره ديني اداره (دار العلوم نعمانيه) چارسده کې د وخت د لوی محدث مولانا (سميع الحق) V څخه ولوستل، په نهايي ازموينه کې يې بريالی او ممتاز سندتر لاسه کړ او د فضيلت دستار يې په نوموړي مدرسه کې ترسر کړ .

څرنګه چې شهيد شيخ صاحب دنبوي احاديثو سره بې کچه مينه درلوده، نوځکه يي د احاديثو کتابونه يو ځل بيا په (دار القرآن صوابي) کې د وخت له لوی عالم شيخ القرآن مولانا محمد طاهر V او شيخ الحديث مولانا محمد يار بادشاه V څخه ولوستل.

د احاديثو تر څنګه يې د قرآن کريم تفسير هم په صوابۍسيمه کې د يادو شيخينو څخه اخذ کړ، دغه راز يې يوځل دقرانکريم تفسير له مولانا عبدالسلام صاحب څخه هم ولوست .

علمي مقام او تدريسي ژوند

شهيد شيخ صاحب ته الله تعالی ستر علمي شان اومقام په برخه کړی و، چې د شاګردانو څخه پرته د هغه د سبق ملګري او د سيمې نور معاصر عالمان هم دهغوی په علمي نبوغ او تفوق باندې معترف وو.

شيخ صاحب د ټولو مروجه علومو څخه د اوو کالو په موده کې فراغت حاصل کړی و، د فراغت په کال شيخ صاحب د عمر له لحاظه ډېر خام او کم سنه و، چې پر مخ يې ډيره نه وه خو دښه لوړ استعداد له امله ورته دخپلو همدرسو ملګرو په منځ کې د بخاري شريف د قراءت وياړ حاصل و.

شيخ V خورا ذکي او سريع الذهن و، کومه مسئله به يې چې يو ځل په کتاب کې مطالعه کړه، هغه به يې بيا تر کلونو کلونو د حافظې په ارشيف کې پرته وه، د شيخ صاحب مرحوم علمي قوت او متانت له دې څخه هم څرګندېږي، چې هغوی په خپل اوږد تدريسي ژوند کې کله هم په درس کې پر پوښتنه نه دي غوسه شوي، او نه يې له کومې پوښتنې ځان تېراوو له هغوی نه خصوصا دتفسيرشريف په درس کې مختلفې پوښتنې کيدلې او ده ورته ځواب وايه.

شيخ صاحب د کتابونو مطالعې سره بې حده شوق درلود. ناشنا کتابونه به يې په بيه اخستل او مطالعه کول يې همدغه وجه وه، چې شيخ صاحب ته د کتابونو ګن عبارتونه او مشکل لغتونه زده و. په مطالعه کې د شيخ V ړومبی انتخاب د احاديثو کتابونه وو او په دوهمه درجه کې ورته د (تفسيرونو) مطالعه په زړه پورې وه، په مطالعه کې به يې عجائب او غرائب هم زيات خوښېدل، اوږدې نادرې کيسې به

ورته يادې وې، كله به چې كومه تعجبي پېښه وليده، نو ملگرو او شاگردانو تـه بـه يـې هغه په ډېره مينه اوروله.

له فراغت وروسته نوموړي ددېني علومو په تدريس پيل وكړ چې دقبايلي سـيمې باجوړ ايجنسي په (ترخو) سيمه كې د مولانا عبـدالجبار صـاحب پـه مدرسـه (تعلـيم القرآن) كې يې كابو دوويشت (٢٢) كاله د نبوي احاديثواو نورو ديني علومو په خدمت كـې بوخـت و، دغـه راز كلـه چـې نومـوړی لـه دې سـيمې څخـه ديـر تـه لاړ او هلتـه دشيرينگل سيمې په گوريال كلي كې ديره شوه هلته يې هم علم او مطالعه مشغولا وه .

په دې موده كې نوموړي طالبانو ته د لوی دورې تر څنگ د فنونو هر ډول واړه او لوی كتابونه هم تدريسول او په رخصتيو كې بـه يـې د موطـأ امـام مالـك، موطـأ امـام محمد، معاني الاثار للطحاوي، سنن ابن ماجه، سنن نسـائي رحمهـم الله او داسـې نـور كتابونه چې عموما پوره نه لوستل كيږي بالاستيعاب يي تدريسول .

نوموړي يو شمير كتابونه هم تصنيف كړي چې نومونه يې په لاندې ډول دي

١ ـ العقد الفريد في اثبات الفرد الشرعي من التقليد

٢ ـ الدرر السنية

٣ ـ الترجمان لعقائد الشبان

٤ ـ البرهان الساطع على عدم اعتبار اختلاف المطالع

٥ ـ تنبيه الانام عن حقيقة الدين والاسلام

٦ ـ هدية الكتوري في مقدمة الترمذي

٧ ـ نداء البراءة والجهاد

٨ ـ المسدسات في مباحث الجهاد

٩ ـ خطبات مجاهد

١٠ ـ نداء الفرسان لاهل البصيرة والايمان

١١ ـ دروس الجهاد

١٢ ـ تحفة الاحرار

ديني دعوت او دشريعت دنفاذ لپاره هڅې

شهيد شيخ دوست محمد صـاحب كـه څـه هـم دافغانسـتان دنورسـتان ولايـت اوسيدونكی و، مگر د ډېورنډ كرښې دواړو خواووته يې په خلكو كې پراخ نفوذ ، اعتبار او شهرت درلود ، نومـوړی پـه بـاجوړ ايجنسـۍ او شـاوخوا سـيمو كـې ديـوه پيـاوړي اومخكښ ديني مشر په حيث پيژندل كيدو .

جناب شيخ صاحب چې اصلي مشغولا يې ديني تـدريس او امامـت و، ورسره يـې هميشه دټولنې اصلاح او شريعت دنفاذ لپاره هم هلې ځلې كولې .

نوموړي به هميشه ويل چې دمسلمانانو داوسنۍ بد وضـعيت عامـل پـه اسـلامي نړۍ حاكم غيرشرعي مستبد او غرب ډول نظامونه دي، دمسلمانانو عـزت او سرلـوړي يوازې هغه وخت اعاده كيدلای شي چې په اسلامي هيوادونـو كـې اسـلامي واكمنـي د صدراسلام په ډول راژوندۍ شي، په مسلمانانو باندې بايد يوازې اسلامي قانون واكمني وكړي او شريعت چې ددنيوي ژوند هراړخيز او بشپړ نظام دی بايد په عمل كې پيـاده شي .

جناب شيخ صاحب له ډېر پخوا څخه داسلامي امارت يـا خلافـت ارمـان درلـود، كله چې په افغانستان كې دطالبانو اسلامي تحريک راپورته شو او دخلافـت راشـده پـه نهج برابر ديوه اسلامي نظام دجوړولو لپـاره يـې كـار پيـل كـړ، شيخ دوسـت محمـد صاحب ورسره هر اړخيزه همكاري پيل كړه، نوموړی له خپلو ټولو ملگرو سره داسـلامي امارت په تشكيلاتو كې داخل شو له اميرالمؤمنين ملامحمدعمر مجاهد سره يې بيعـت وكړ او دشهادت ترنيټې پورې په هماغه بيعـت وفـادار پاتـه شـو. كلـه چـې دطالبـانو تحريک دافغانستان ختيځ ته ورسيد شهيد شيخ صاحب چې دا مهال يـې دينـي علـوم تدريسول له خپل نفوذ نه په استفاده يې خورا سـترجهادي او دعـوتي خدمتونـه سرتـه

ورسول په پیل کې دکونړ او نورستان په ځینو سیمو کې داسلامي امارت په اړه غلط تبلیغات کیدل او ځینو خلکو غوښتل چې داسلامي امارت په خلاف خلک وپاروي ، مگر جناب شیخ صاحب ددې مناطقو خلکو ته د دعوت د لارې رهنمایي وکړه، داسلامي نظام گټې او ضرورت یې ورته تشریح کړ، ترڅو عام اولس په پوره اخلاص داسلامي امارت سره ودرید. په دې لړ کې نوموړي دکونړ او نورستان ولایت بیلابیلو سیمو ته سفرونه وکړل او ډیر مخالف مشران یې دخبرو دلارې داسلامي امارت منلو ته تیار کړل د نورستان ولایت کامدیش ولسوالي دجناب شیخ صاحب دهڅوپه نتیجه کې داسلامي امارت ترولکه لاندې راغله او بشپړه اسلامي واکمني په کې ټینگه شوه .

دامریکایرغل او په وړاندې یې جهاد

کله چې امریکایي اشغالگرو په افغانستان برید وکړ اوپه وړاندې مسلح جهاد پیل شو، شیخ دوست محمد صاحب یو له هغو کسانو څخه و چې په ډیر جرأت او متانت سره یې په ژبه ، لاس او مال سره جهاد پیل کړ. نوموړي دامریکایي یرغل په مهال په باجوړ ایجنسۍ او دافغانستان په نورو سرحدي سیمو کې په سلهاوو ولسي خلک جهاد ته تیار کړل ، دغه راز یې خورا زیاتې مالي مرستې هم د مجاهدینو دکومک لپاره راټولې کړې .

دامریکایي یرغل دپیل په مهال دباجوړ ، ملاکنډ او دکونړ او نورستان په گاونډ کې له نورو سیمو څخه زرگونو ولسي مجاهدین دنفیرعام په شکل ددښمن مقابلې ته وړاندې شول او داسلام لپاره دهره نوع قربانۍ وعده یې ورکړه ، چې ځینې یې دجهاد ډگر ته هم لاړل ، په دې تاریخي ولسي جهادي پاڅون او نفیرعام کې دشیخ دوست محمد صاحب ستر رول و، وروسته چې کابل دامریکایانو ترتسلط لاندې راغی ، شیخ صاحب بیا هم کرار کېنناست ، بلکې هره شیبه په جهادي هلوځلوبوخت و .

دیرغل په ابتدایي کلونو کې شیخ صاحب همیشه په دې هڅه کې و چې په اولس کې جهادي روحیه راژوندۍ کړي، دهمدې لپاره یې غږیز تقریرونه ثبتول، لیکلي

پیغامونه او رسالې یې تیارولې او بیا به یې په اولس کې توزیع کولې ترڅو دجهاد له فرضیت څخه خلک خبر شي او دامریکایانو په خلاف قیام وکړي .

نوموړي دخپلو ملگرو یوه جهادي جبهه جوړه کړه او د نورستان په ولایت کې یې په جهادي عملیاتو پیل وکړ .

نورستان ولایت چې دافغانستان په سطحه دامریکایانوپه خلاف یو قوي او تاریخ ساز مورچل بلل کیږي، دجهادي خوځښت مشري او ابتکار یې دشیخ دوست صاحب په واک کې و، شیخ دوست محمد صاحب چې داسلامي امارت په تشکیلاتو کې دنورستان ولایت د والي یا جهادي مسؤل په حیث یې دنده ترسره کوله دنورستان د ټولومجاهدینو د استاد او رهنما حیثیت هم درلود، ځکه ددې ولایت تقریبا ټول جهادي سرگروپان او ډلگۍ مشران دنوموړي شاگردان پاته شوي دي، چې جهاد یې هم دنوموړي په هدایت او ترمشرۍ لاندې پیل کړی و نوځکه دنورستان جهادي بریاوې د شهید شیخ صاحب کارنامې بللی شو. داچې دشیخ صاحب په ابتکار په نورستان ولایت کې داسلامي امارت مجاهدینو کوم فتوحات ترلاسه کړل دلته ورته په لنډو اشاره کوو.

د شهید شیخ صاحب دمشرۍ په مهال په نورستان کې مهم فتوحات

ــــ په ۲۴/ ۷ / ۲۰۰۲ م نیټه کله چې امریکایان نورستان ته راغلل نو د کامدیش دکوټیا دسیمې مجاهدینو په مارکونډه کې په یوامریکائي مرکز حمله ور وړه چې په نتیجه کې ۱۴ خارجیان ختم او گڼ نور ټپیان شول او په پای کې له سیمې وتښتیدل .

ــــ په ۲/ ٦/ ۲۰۰۴ م نیټه دکامدیش ولسوالۍ دکوټیا په سیمه کې مجاهدینو پر دښمن بریالي عملیات ترسره کړل چې دغه جگړه په نورستان کې دمجاهدینو لومړي تر ټولو مهم عملیات بلل کیږي ددې جگړې په ترڅ کې مجاهدینو د براون په نامه یو لوړ پوړی امریکائي پوځي منصبدار وواژه چې جسد او وسله یې هم دمجاهدینو لاس ته ورغلل.

— دوانت وايگل ولسوالي يوه تکړه جهادي مشر مولوی حضرت عمر فاروقي د ۲۰۰۷م کال داگست په مياشت کې دنيږدې ۱۵۰ تکړه ملگرو په ملتيا دارنس نومې کلي دامريکايانو په ستر بيز دخاردارو ټولو کمربندونو څخه په تېريدلو او بيز ته په ورننوتلو وتوانيد دامريکايانو او داخلي عسکرو په ضد بريالى بريد وکړي ددوی جگړې ۲ ساعته دوام وکړ چې په نتيجه کې بيز دطالبانو په لاس فتح شو او دکلي دهغه کسانو په وينا چې په اردو کې يې کار کاوه په دې بريد کې ۱٦ امريکايي او ۱۴ داردو عسکر ووژل شول. مولوی فاروقي اود هغه پنځه ۵ نور ملگري په همدې جنگ کې شهيدان شول خو په پايله کې يې امريکايان له سيمې وتښتيدل.

— په ۵ رجب ۱۴۲۹ هـ ق کال دوانت وايگل ولسوالي دجمچگل په سيمه کې داشغالگرو عسکرو خورا ستر بيس چې دوی ته يې خورا ستراتيژيك اهميت درلود دمجاهدينو دمسلسلو بريدونو له امله تخليه کړ او گڼ شمير غنيمتونه دمجاهدينو لاس ته ورغلل .

— د۲۰۰۸ م کال دجولائي په ۱۳ مه نيټه مجاهدينو دوانت په مرکزي بيز خورا بريالي عمليات ترسره کړل چې ترڅ کې يې لسگونه امريکايي عسکر له منځه لاړل .

— په ۲۰۰۸ م کال دکامديش ولسوالۍ دگوهرديش په ډبه بيس باندې مجاهدينو خورا بريالي عمليات ترسره کړل چې په نتيجه کې ۱٦ خارجي او داخلي عسکر له منځه لاړل او په پايله کې يرغلگرو دغه بيس تخليه کړ.

— د۱۴۳۰ هـ ق په ذوالقعدة مياشت کې ۵۰۰ تنه مجاهدينو دکامديش پر دريو سترو بيسونو اورمړو،کمو ، اوشرپيټ باندې تهاجمي عمليات ترسره کړل چې په ترڅ کې ٦۷ خارجيان او ۹ تنه داخلي اجيران له منځه ولاړل او ۴۳ پوليس او اردو اسيران شول. په اخر کې ولسوالي ، قوماندانې ، مرکزي بيز او نورې ټولې دفاعي پوستې په بشپړه توگه د مجاهدينو لاس ته ورغلل. دغو بريالیو عملياتو دافغانستان په عمومي وضعيت خورا ژور اغيز وکړ او دغربي رسنيو هغه دروغجن تبليغات په اوبو لاهو شول کوم چې دامريکايانو دکاميابۍ او پر مختگ په اړه يې کول. ان تر دې چې په هغه

وخت کې دامريکايانو مشر جنرال مك کرسټل وويل چې که ۴۰ زره اضافي عسکر زر ترزره افغانستان ته ونه ليږل شي زرده چې دافغانستان په نورو سيمو کې هم دنورستان تجربه تکرار شي.

— په ۱۳/ ۱۱/ ۲۰۰۹ م نيټه دبرگمټال ولسوالۍ د بدين شاه په سيمه کې بهرنيو او کورنيو ځواکونو دشپې پرمهال يرغل وکړ چې ديرغل نه څه شيبې وروسته دمجاهدينو لخوا له کلك مقاومت سره مخ شول دغه مقاومت کابو ٦ ساعته دوام وکړ چې په ترڅ ي تر ۸۰ تنوپورې خارجي او دهغوئ داخلي گوډاگيانو ته مرگ ژوبله واوښته.

— په ۲۹/ ۵/ ۲۰۱۰ م نيټه مجاهدينو دبرگمتال په ولسوالۍ بريالي عمليات ترسره کړل او په نتيجه کې يې ولسوالي فتحه کړه

— په ۲۰۰۸ م کال داپريل په شپږمه نيټه ددوآب ولسوالي دشوك په کلي باندې خارجيانو يرغل وکړ چې دسيمې مجاهدينو لخوا کلك مقامت سره مخامخ شول په نتيجه کې ددښمن دوه څرخي الوتکې وغورځيدلې او بالاخره يرغلگر پر شاتگ مجبورشول پدغه جگړه کې ددښمن خورازيات جنگي تجهيزات دمجاهدينو لاسونو ته ورغلل .

— د ۲۰۱۱ م کال مجاهدينو ته د دوآب پر ولسوالي تهاجمي بريد وکړ چې وروسته له ډير ساعت جگړې نه ياده ولسوالي په بشپړ توگه فتحه شوه او ډېر زيات غنيمت مجاهدينو تر لاسه کړل.

— په ۷/ ۱۱ / ۲۰۱۲ م نيټه د نورگرام ولسوالي دکله گوش په سيمه کې اشغالگرو عسکرو خپله غټه پی آر ټي چې دوی ته يې خورا ستراتيژيك اهميت درلود دمجاهدينو دمسلسلو بريدونو له امله تخليه کړه.

په د ۱۸/ ۷ / ۲۰۰۸ م نيټه دغازي اباد مجاهدينو د ډب بروړه په سيمه کې پر خارجي ځواکونو عمليات ترسره کړ چې په نتيجه کې له ۱۵ عدد ټانگونو څخه ۸

ټانګونه په بشپړه توګه له منځه يووړل چې پکې سپاره ټول سرتيري داور خوراک شول، په دغه کامياب بريد کې دوه لوړ پوړي امريکايان هم تلف شول.

ـــ په ۲۱ / مئ / ۲۰۰۹ م نيټه مجاهدينو دغازي اباد موجوده ولسوالي دنيشګام کلي سره جوړشوي دداخلي او خارجي ځواکونو په يو مهم مرکز او يو بله دپوسته باندې تهاجمي بريد وکړ او ۱۲ تنه خارجيان او ۷ داخلي دملي اردو عسکر ووژل شول او ديو ترجمان په ګډون ۱۲ تنه دملي اردو سرتيري ژوندي ونيول شول، او ياد مرکز او پوسته په کامل ډول لمنځه يوړل شول.

دغه راز په ۲۰۱۱ م کال کې دکامديش ولسوالي دګوهرديش دسيمې پر پنځو پوستو مجاهدينو تهاجمي بريد وکړچې د ګهيځ نه تر ۱۱ يوولس بجو پورې يې دوام درلود په نتيجه کې يې ۳۷ سرحدي عسکر ختم او يو تعداد ژوندي دمجاهدينو لاسونو ته ورغلل، همداراز پنځه واړه پوستې فتحه شوې .

په لوړو يادو شويو عملياتو کې چې دافغانستان په معاصرو جهادي عملياتو کې مهم او ټاکونکي عمليات بلل کيږي ، شهيد شيخ صاحب يا په کې مستقيم شرکت درلودلی او يا هم دنوموړي په ابتکار ، مشوره او قومنده ترسره شوي دي، چې دهمدې يادو شويو او نورو تاريخ سازو عملياتو په برکت په نورستان ولايت کې ديرغلګرو پوځي زور مات شو او نورستان هغه لومړنی ولايت وو چې يرغلګرو ترې تيښته او شاتګ پيل کړ .

د شيخ دوست محمد صاحب شهادت

دشيخ دوست محمد صاحب دجهادي ژوند معمول دا و، چې زياتره وخت به دخپل مسؤليت په ساحه کې په جهادي سيمو ګرځېده. کلي په کلي او جبهه په جبهه به يې دمجاهدينو او عام اولس حال اخيست، هغوی ته يې ديني موعظې او هدايات اورول او کله ناکله خو به يې دقرانکريم ترجمه او تفسيرهم ورته کاوو، دغه راز به يې دخلکو ديني پوښتنې او استفتاء وې ځوابولې .

شيخ صاحب له شهادت څخه وړاندې يو داسې خوب ليدلی و چې نوموړي دشهادت بشارت باله، چې بالاخره همداسې وشول او نوموړی په څو ورځو کې ددښمن په بريد کې شهيد شو، دنوموړي يو ملګری وايي چې شيخ صاحب له شهادت څو ورځې وړاندې راته وويل چې يو شهيد ملګری او دده شاګرد مولوي سليمان د واما د کلي اوسيدونکی کوم چې د شيخ ٧ د شهادت څخه يو کال وړاندې شهيد شوی و، هغه په آس باندې سپور دی او يو اس يې زما لپاره زين کړی له ځان سره راروان کړی دی او ماته وايي چې شيخ صيب، راځه چې ځو دا آس مې ستالپاره راوستلی دی، شيخ صاحب وويل، چې زه ورسره په آس باندې سپور شوم او ورسره روان شوم .

سره له دې چې شيخ صاحب په پرلپسې توګه ددښمن تر تعقيب لاندې و، څو ځلې يې چاپې وربانديې واچولې او د ۲۰۱۱ م کال په وروستيو کې يې دوه ځله د بې پيلوټه طيارې حملې وربانديې وکړې او څو ځله يې دنوموړي دشهادت دروغجنه ادعاء هم وکړه خو دې ټولو خطراتو نوموړی له جهادي فعاليت څخه منع نه کړ او په پوره زړورتوب يې دپخوا غوندې په نورستان کې خپل جهادي فعاليت ژوندی ساته .

تردې چې په ۲/۸/۱۴۳۴ هـ ق نيټه باندې دنورستان ولايت په شملي ګل سيمه کې په داسې حال کې چې ديوه کور ترمخ ترځپره لاندې له خپلو ملګرو سره ناست و او ديوې شرعي مسئلې دحل لپاره يې په خپل ليپ ټاپ کمپيوټر کې کتاب مطالعه کاوو ددښمن د بې پيلوټه طيارې دبريد هدف وګرځېده او ددوو تنو نورو مجاهدينو مولوي محمد طاهر او يوه بل زلمي مجاهد سره په شهادت ورسيد .

انا لله وانا اليه راجعون

❊ ❊ ❊

د شهيد مولوي سنګين فاتح ژوندليک

ليکنه: نصيب ځدراڼ

پکتيکا ولايت د افغانستان په جنوب ختيځ کې واقع ده،دا ولايت چې زياتره سيمې يې غرنۍ دي د افغانستان د نورو سيمو په څير د يرغلګرو په خلاف د جهاد يو مهم سنګر بلل کيږي.

پکتيکا د کمونيزم ضد جهاد په مهال دا امتياز درلود چې د ثور د کمونيستي کودتا نه وروسته د عملي جهاد لومړی ځپه په همدې ولايت کې راپورته شوه. د ثور د ۷ مې له انقلاب نه څو ورځې بعد د ثور د مياشتې په ۱۳ مه نيټه د پکتيکا به زيړوک ولسوالۍ کې اولسي مجاهدينو د کمونيستانو په مراکزو بريدونو پيل کړل چې ورسره د کمونيستي کفرپه وړاندې عملي جهاد شروع شوه.

د امريکايي يرغل په مهال هم د پکتيکا ولايت خصوصا جنوبي سيمې يې د جهاد له لومړنيو او کارنامه سازو مورچلونو څخه شميرل کيږي.د يرغل په لومړيو کلونو کې چې د يرغلګرو فشار زيات و زياتره مجاهدين د پکتيکا په ګاونډ کې د وزيرستان قبايلي سيمو ته لاړل خو ډير زر يې د يرغلګرو په خلاف ځوابي بريدونه پيل کړل. مجاهدينو د وزيرستان سره په پرتو سرحدي سيمو، لکه برمل، لواړه ، منې کنډو ، منګرېتې او نورو ساحاتوکې له امريکايي عسکرو سره سختې جګړې وکړې ، چې هرځل يې ورته خورا درانه تلفات اړول. دبرمل دمربوطاتو په شمول په دې سرحدي سيمو کې دحقاني صاحب دجبهاتو مختلفو مجاهدينو برخه درلوده، لکه شهيد مولوي کلام نافذ،شهيد مولوي سنګين، مولوي عبدالله حسيني، شهيد مولوي احمدجان ، شهيد عبدالمنان احمد اونور ډيرمجاهدين. په دې سيمو کې دامريکايانو په ګزمو او بيسونو بريدونه که له يوې خوا يې امريکايانو ته تلفات اړول له بلې خو اې په سخته مرحله کې

دجهاد دتړيو تنده خړوبوله او روحيه يې ورکوله. هغه مجاهد چې وروسته يې په دې سيمه کې ډېره موده جهادي خدمت وکړ او د شهادت تر وخته د پکتيکا ولايت د جهادي مسؤل په حيث يې دنده اجراء کولو مولوي سنګين فاتح و چې غواړو په مختصره توګه يې درته سوانح تقديم کړو.

پيژندنه

شهيد مولوي سنګين فاتح د حاجي مرسلين زوی په قوم ځدراڼ، د پکتيکا ولايت زيړوک ولسوالۍ د تنګي د کلي اوسيدونکی و چې په ۱۹۷۴ کال کې ی دې فاني دنيا ته سترګې وغړولې نوموړی په خپلو پنځو وروڼو کې تر ټولو مشر و .

لومړنۍ ژوند او تعليم

ملا سنګين لومړنۍ زدکړې د شمالي وزيرستان همزوني کلي کې د مولوي حبيب الرحمن صاحب نه پيل کړې، د لوړو ديني زدکړو لپاره په شمالي وزيرستان کې د ستر مجاهد مولوی جلال الدين حقاني صاحب مدرسې منبع العلوم ته لاړ. نوموړی په دې وخت کې زلمی و، د جهاد او وطن سره يې ډيره مينه درلوده، د طالبانو د اسلامي امارت د واکمنۍ پر مهال به يې د درسونو د رخصتيو نه په استفاده د شراو فساد د عناصرو په ضد جهاد کې برخه اخيستله.

وړه او لويه دوره يې په مدرسه (جامعة العلوم السلاميه زرګری) کې له شيخ الحديث مولوي عبدالستار جان 7 او شيخ مولوي سيف الله صاحب څخه ولوستله او په ۲۰۰۵ کې يې د فراغت پګړۍ وتړله.

د صليبيانو په ضد جهاد

کله چې صليبي وحشي ځواکونو په ګران وطن افغانستان يرغل وکړ، د خلکو په ذهنونو کې د دوی د ټيکنالوژي، قوت او زندان رعب و؛ په هغه وخت کې شهيد مولوي سنګين فاتح د اسلامي امارت له طرفه د مولوي جلال الدين حقاني صاحب په جبهاتو کې په پکتيکا کې د يوه نظامي مسؤل په حيث وټاکل شو.

مولوي صیب د لومړنیو مجاهدینو څخه و چا چې په کمزورو وسایلو په خوست او پکتیکا ولایتونو کې د یرغلګرو په اکمالاتي کاروانونو او د دوی په پوځي مراکزو ځپونکي بریدونه پیل کړل .

د دښمن په ضد کامیاب عملیات

شهید مولوي سنګین چې اوږده موده د پکتیکا ولایت جهادي مسؤل یا والي پاته شو په دې موده کې یې په دښمن بیا بیا کاري ګوزارونه ترسره کړل. د مولوی سنګین صاحب تر قوماندې لاندې په ۲۰۰۶ کال کې مجاهدینو د پکتیکا نکې په ولسوالۍ تعرض وکړ او په مکمله توګه یې فتحه کړه .

امریکایانو او اجیرانو یې څو وار کوشش وکړ چې په ولسوالۍ برید وکړي او بیرته یې ونیسي خو د مولوي صاحب د ملګرو له طرفه د سخت غبرګون سره مخامخ شول او ماته به یې وخوړله، د نکې ولسوالۍ تر اوسه پورې د اسلامي امارت د مجاهدینو تر ولکې لاندې ده .

د مولوي سنګین تر قوماندې لاندې مجاهدینو د پکتیکا ولایت د ګیان ولسوالۍ وداڼۍ او ورسره نږدې د امریکایانو او ځانګړو ځواکونو په ګډ کمپاین باندې تعرض وکړ او د سخت جنګ نه وروسته یې دواړه مرکزونه فتحه کړل چې د ګیان ولسوالۍ تر اوسه د مجاهدینو په لاس کې ده .

د ګیان ولسوالۍ پورې مربوط د لواړه په سیمه کې د امریکایانو په کمپاین یې مسلسل بریدونه وکړل په اکمالاتی کاروانونو یې دوامداره کمینونه ووهل چې بالاخره امریکایان مجبور شول د لواړه کمپاین پرېږدي .

د پکتیکا ولایت د چارباران په ولسوالۍ د مولوي سنګین تر قوماندې لاندې مجاهدینو تعرض وکړ او ولسوالۍ یې مکمله فتحه کړه چې لله الحمد تر نن ورځې پورې د اسلامي امارت سپین بیرغ ورباندې رپاند دی .

د منظم پلان له مخې د پکتیکا زیړوک ولسوالۍ په وداڼۍ باندې اول د موټر بم برید او وروسته پراخ تعرض هم د مولوي صاحب له طرفه ترتیب شوی وو چې په نتیجه کې یې بې شمېره امریکایانو ژوند د لاسه ورکړ .

د شهید مولوي سنګین تر مشرۍ لاندې مجاهدینو نور بې شمېره ځپونکي او بریالي عملیات د دښمن په وړاندې ترسره کړي دي چې په دې لنډه لیکنه کې د ټولو تفصیل راوړل شاید ځای نه شي.

په جهادي مزل کې زخمي کېدل

مولوی صیب په جهادي مزل کې دوه واره ټپي هم شو ،یو وار د پکتیکا ولایت اورګون ولسوالۍ مربوط ګربګي کنډو سیمه(اوس د شهیدانو په کنډو یادیږي) کې امریکایانو بمبار ورباندي وکړ د مولوی صیب څلویښت ملګری شهیدان شول او مولوی صیب سخت زخمی شو،سانحه لویه وه خو دومره نه چې د مولوی صیب حوصله یې ماته کړي وی،مولوی صیب بیا روغ شو او د یرغلګرو انګریزانو په ضد جهاد ته یې دوام ورکړ،کله یې چې په قبایلي سیمه میرانشاه بازار کې په شرخوښو او غلو باندي عملیات پیل کړل نو مولوی صیب د هر وار غونډي تر ټولو مخکې جنګیدو او په همدغو عملیاتو کې په مرمۍ ولګیدو خو الله تعالی د خپل دین د خدمت لپاره ژوندی وساته

په لومړي ځل د امریکایي عسکر بندي کېدل

شهید مولوي سنګین (فاتح) هغه بریالی قومندان و چې د پکتیکا ولایت د مسؤلیت په مهال دده تر امر لاندې د قاري اسمعیل صاحب د ډلګۍ مجاهدینو په ۲۰۰۹ میلادي کال کې د پکتیکا په ولایت کې امریکایي افسر بوبرګډال له وسلې سره د امریکایي اډې له څو مترۍ څخه ژوندی اسیر کړ . د بوبرګډال نیول کېدل او بیا د هغه په محفوظ شکل ساتل چې په پای کې ورباندې د اسلامي امارت او امریکا تر منځ تاریخي تبادله وشوه په پکتیکا کې د شهید مولوي سنګین د مسؤلیت د مهال یوه

تاریخي پیښه وه .مشهور لیکوال او د سیاسي چارو شنونکی وحید مژده په خپلې یوې مقالې کې د مجاهدینو په لاس د دغه امریکایي افسر د اسارت قصه داسې لیکي:

کله چې برګډال د ۲۰۰۹ میلادي کال د جون په دېرشمه د پکتیکا د یوسف خېلو په ولسوالۍ کې له خپل مرکز نه وتلی و طالبانو ونیو. د نیول کېدو پر مهال ورسره یو ۱٦M ټوپک و (خو که یې له دغه ټوپک څخه کار اخیستی وای، حتماً به وژل شوی و)

د بریګډال د نیولو او موندلو لپاره، امریکایانو په پکتیا، پکتیکا او د غزني په اندړو او نورو ډېرو ولسوالیو کې پراخ عملیات ترسره کړل، همدا رنګه د ده د ساتنې د ځای په اړه یې د معلوماتو پیدا کولو له پاره د جائزې وعده هم وکړه، خو طالبانو دی د امریکایانو له لاس رسي څخه لرې ځای کې ساتلی و.

د طالبانو په روایت مولوي سنګین ځدران چې هغه وخت د پکتیکا نظامي مسؤل و- برګډال یې د یوه بوډا کور ته بوتله او هغه ته یې وویل :"کاکا ! پام پرې لره چې دا سړی درنه ونه تښتي. زه ډېری وخت بوخت یم نو تا ته یې درسپارم"

بوډا له ځان سره فکر وکړ چې دا سړی خو د تښتې لار نه لري. که له کوره ووځي، نو چېرته به لاړ شي؟ نو نه یې لاس ته زولنې ور اچولې او نه یې پښې ورتړلې، خو برګډال وېرېده. هغه په دې اندېښنه کې و چې طالبان به یې ژر تعذیب کړي، یا به یې سر پرې کړي او ویډیو به یې خپره کړي، په داسې حال کې چې طالبان د دغه اسیر په ارزښت پوه ول او هېڅکله یې داسې اراده نه لرله. برګډال د تښتې لار لټوله، د همدې لپاره به چې کله بوډا ورته ډوډۍ راوړه، ده به لړه لړه پټه ساتله. تر دې چې یوه ورځ بوډا اودس ته د باندې ووت، برګډال هم له کوره نه راووت او ورک شو. برګډال چې خپل نظامي کالي بدل کړي و او ځایي کالي یې په تن و، پرته له دې چې څوک پرې پوه شي یا ورته ځیر شي، ډېر ژر د کلي له بازاره ووت او د کلي نه لرې ځنګل او غره ته یې ځان ورساوه. بوډا چې کله د اسیر له تښتې خبر شو، طالبان یې خبر کړل. طالبان درې ورځې ورپسې ګرځېدل، بالآخره کلي ته څېرمه سیمه کې یې یو وار بیا ونیو .

اوس بریګډال پوی شوی و چې د تېښتې لار نه شته، نو باید نوی حالت رامنځ ته کړي. همدغه امریکایي عسکر برګډال و چې وروسته یې په بدل کې د اسلامي امارت پنځه تنه مشران ملا خیرالله خیرخوا، ملا نور الله نوري، ملا عبدالحق، ملا محمد فاضل او مولوي محمد نبي عمري امریکایانو د ګوانتامو نه راخلاص کړل چې د اسلامي امارت لپاره یوه ستره بریا وه.

د مولوي سنګین د شخصیت په اړه

تقوی، دیانت او په نبوي سنتو تمسک د مولوي سنګین فاتح طبیعي خاصه او له تظاهر او ریاکاري څخه یې کرکه کېدله، د خپلو ملګرو تر څنګ د دښمن عسکرو هم مولوي صاحب ته لوړ احترام درلود. نوموړي د نظامي پوهې او مسلکي توب تر څنګ د ولسي قضایاوو او د هغوی د منازعاتو په حل او فصل کې خاص مهارت درلود .

مولوي سنګین (فاتح) سره له دې چې د جګړې په مورچل کې یو باتور قومندان و خو له ولسي خلکو او خپلو ملګرو سره یې د یوه صمیمي دوست او خواخوږي ورور په حیث چلند درلود.

شهید مولوي سنګین د مجاهدینو په پوځي او اخلاقي تربیه کې ډېر کوښښ کاوه او د نظامي عملیاتو د تر سره کولو په مهال به یې د ولسي خلکو د سر او مال خاصه پاملرنه کوله .

شهادت:

امریکایان د مولوي سنګین فاتح د کامیابو عملیاتو نه ډېر تنګ شوي وو همدا علت وو چې په ۲۰۱۱ میلادیکال کې یې مولوي صاحب په تور لیست کې شامل کړ، دغه د خدای د لارې سرښندونکی مجاهد د ۲۰۱۳میلادي کال د سپتمبر د میاشتې په شپږمه نېټه د جمعې د مبارکې ورځې په سهار په شمالي وزیرستان کې امریکایي بې پیلوټه الوتکې د یوه ملګري په حجره کې په نښه کړ او په دې توګه د صلیبیانو قاتل، د

مجاهدينو او عوامو محبوب مشر،مولوي سنګين فاتح په شهادت ورسيد او د تل لپاره د ابدي ژوند په لور رخصت شو.

انالله وانا اليه راجعون

مولوي صيب د خپل پلار اولنی او آخرنی شهيد زوی نه و بلکې د مولوی صاحب نه مخکې د مولوي صاحب ورور عبدالوارث 'حيدري' د پکتيکا ولايت په زيړوک ولسوالۍ کې د امريکايانو سره په مخامخ جنګ کې شهيد شوی و او د مولوي صيب د شهادت نه وروسته يې بل ورور محمد فاروق په جنوبي وزيرستان کې د پاکستاني پوځيانو په لاس په شهادت ورسيد. تقبلهم الله

روح دې ښاد او ياد دې يې تل ژوندی وي

❋ ❋ ❋

د شهيد ډاکتر نصيرالدين حقاني ژوند ته کتنه

ليکنه: قاري سعيد

شهادت

ژوند يو الهي امانت دی. دانسان خلقت هسې بې هوده او بې هدفه نه دی او نه ورته دژوند نعمت، عقل، حواس او دبدن اعضاء هسې بې هدفه عطاء شوي دي. بلکې دا ټول څه دالله تعالی له لوري امانات دي، ترڅو يې مکلف بنده يوازې په هغه څه کې مصرف کړي، چې الله تعالی يې ورته لارښوونه کړې ده .

انساني نفس ډيرلوړ قدر او منزلت لري ، چې بايد هسې مفت اود ټيټو اهدافو لپاره ضايع نه شي. دانسان ژوند له الهي رضاء پرته له بل هرڅه باارزښته ده، همدا وجه ده چې له الهي رضا پرته دبل هدف لپاره عمر تيرول يا ژوند له لاسه ورکول ، دالهي نعمت ناشکري بلل کيږي .

څرنګه چې دامانت رعايت او دنعمت شکرګذاري له لوړوحسنه صفاتو څخه ګڼل کيږي، همدا وجه ده چې دالله تعالی په لاره کې عمر تيرول او په پوره امانتدارۍ سره همدا لوی الهي نعمت (ژوند) خپل انعام کوونکي (الله تعالی) ته سپارل په ديني لحاظ له خورا محبوبو اعمالو څخه ګڼل کيږي .

دالله تعالی په لاره کې ژوند قربانولو ته شهادت وايي، هغه څه چې الله تعالی يې مرګ نه بولي، بلکې يوداسې عاليشانه ژوند يې بولي چې دانسانانو کمزوري عقول يې نه شي درک کولای .دا هماغه ژوند دی ، چې خيرولدآدم محمد مصطفی صلی الله عليه وآله وسلم يې بيا بيا تمنا کړې ده (لوددت أن أغزو في سبيل الله ثم أقتل ثم أغزو ثم أقتل . . . الی اخره) دا هماغه ژوند دی چې دالله تعالی ترټولو محبوب بندګان لکه

پیغمبران علیهم السلام، صحابه کرام، تابعین، صدیقین، اولیاء، مجتهدین، مجاهدین او علماء یې د برخمن کیدو وياړ لري .

که دشهادت په فلسفه یا اخروي او دنیوي حیثیت باندې خبره کوو شاید دامبحث مو ډیر اوږ د شي . راځئ دهمدې ستر وياړ دیوه ویاړمن، دهمدې ستر نعمت دیوه برخمن او دهمدې سعادتمند سفر دیوه مسافر په ژوند او کارنامو سره وغږیږو .

دلته به هغه شهید سره وپیژنو چې نه یوازې خپله دشهادت په لوړه درجه فائز شوی بلکې دکورنۍ لسگونه غړي یې په تیرو څو کلونو کې دشهادت له سعادته برخمن شوي دي. دشرقي او غربي فرعونیت دځغلوونکي مولوي جلال الدین حقاني دسترګو تور ډاکټر نصیر الدین حقاني دریادوو چې څه موده وړاندې یې دشهادت جام غړپ کړ .

شهید ډاکټر نصیرالدین حقاني

ډاکټر نصیرالدین حقاني دستر مجاهد مولوي جلال الدین حقاني مشر- زوی و چې په ۱۳۵٦ هـ ش کال کې دپکتیا ولایت د وزي ځدراڼ ولسوالۍ دکنډو په کلي کې دنیا ته راغی. نوموړي دپښتنو دځدراڼ قوم دمیزایي قبیلې له سلطان خیلو قوم سره تعلق درلود. نصیر الدین حقاني دخپل پلار مشر زوی و، چې په یوه دینداره او علم دوسته کورنۍ کې یې نړۍ ته سترگې غړولې وې .

نصیرالدین حقاني دیوه کال په عمر و چې په افغانستان کې کمونیستانو کودتا وکړه او د قدرت په واگو یې قبضه ټینگه کړه. په دې مهال دنوموړي پلار مولوي جلال الدین حقاني چې له وړاندې یې دکمونیستي افکارو په خلاف مبارزه پیل کړې وه خپل جهادي خوځښت یې علني کړ او دپکتیا او پکتیکا په لرې پرتو سیمو کې یې دکمونیستي رژیم په خلاف نظامي عملیات پیل کړل .

دکمونیستي ستم او شوروي یرغل څخه دنجات په خاطر دافغان اولس د سرتاسري هجرت په مهال دحقاني صاحب کورنۍ هم له ډیورنډ پولې دپاکستان خواته واوښته او د شمالي وزیرستان په میرانشا کې یې هستوگنه پیل کړه. نصیرالدین حقاني خپلې دیني لومړنۍ او ثانوي زده کړې په جامعه دارالعلوم منبع الجهاد کې ترسره کړې او دحدیثو دوره یې هم همدلته ولوستله. عصري زده کړې یې تر دولسم ټولگي پورې په انجمن القرآن عالي لیسه کې ترسره کړې او بیا دکانکور له ازموینې وروسته په بریمنه توگه طب پوهنځۍ ته لاړ، خو دامریکایي یرغل له امله دطب په برخه کې زده کړې ترې نیمگړې پاته شوې .

نصیرالدین حقاني د ډیر کم عمر و چې له خپل مجاهد پلار سره دکمونیستانو په خلاف دجهاد سنگرونوته تلو. نوموړی په جهادي چاپیریال کې رالوی شو، دخپل مجاهد پلار دلارښوونو او تربیې په سیوري کې یې وده وکړه . او همدا لامل و چې دژوند ترپایه دنه ماتیدونکي او سرلوړي مجاهد په موقف کې پاته شو.

ډاکټر نصیرالدین حقاني چې دیني او عصري علوم یې په موازي توگه تعقیب کړي او ترلاسه کړي وو، الله تعالی ورته ستر علمي استعداد ورکړی و، نوموړی له مورنۍ ژبې پښتو پرته په څلورو نورو ژبو (عربي ، فارسي ، اردو او انگلیسي) باندې روان غږېده .

دامریکا په خلاف دافغان اولس دجهاد له پیل سره ډاکټر نصیرالدین حقاني دیوه فعال ، اغیزمن او متحرک جهادي مشر په صفت دامریکایي یرغلگرو په خلاف جهاد ته ادامه ورکړه. نوموړی چې په دې ټوله موده کې یې داسلامي امارت په رهبري شوراکې دمشرحقاني صاحب په نیابت غړیتوب درلود، دجهادي تشکیلاتو په بیلابیلو نظامي او ملکي برخو کې یې خپل خدمت ته ادامه ورکوله ، ترڅو په ۱۱/۱۱/۲۰۱۳ میلادي نیټه د پاکستان په پلازمینه اسلام اباد کې د ډارن دښمن په یوه تروریستي برید کې دشهادت لوړ مقام ته ورسید .

انا لله وانا الیه راجعون

د ډاکټر نصير الدين په شهادت غبرګونونه

د ډاکټر نصيرالدين حقاني له شهادت وروسته دنوموړي دشهادت په اړه بيلابيل غبرګونونه څرګند شول. کـه لـه يـوې خـوا د خواخـوږۍ پيغـامونو دنومـوړي سره د مسلمانانو دمينې څرګندونه کوله، له بلې خوا ددښمن لخوا شـويو اظهـاراتو او تبصرـو څرګنده کړه، چې نوموړی ترکومه ددښمن دسترګو اغزی او دنړيوال کفر پـه وړانـدې اغيزمن مجاهد و .

د ډاکټر نصير الدين حقاني دشهادت په اړه لـومړنی پيغـام داسلامي امـارت د رهبري شورا و، درهبري شـورا پـه تسليتي پيغـام کـې لولـو (پـه ډېـره خواشـينۍ سره خبرشولوچې داسلامي امارت درهبري شـورى غـړي وتـلي جهـادي اوعلمـي شخصـيت محترم مولوي جلال الدين حقاني صاحب حفظه الله مشرزوى)ډاکټرنصيرالدين حقاني تقبله الله)د دښمن په يوناځوانمردانه تروريسـتي بريـدکې پـه شـهادت ورسـيد. انـاالله واناااليه راجعون

اسلامي امارت د ډاکټرنصيرالدين حقـاني V دشـهادت لـه املـه د نومـوړي والد(داسلامي امارت درهبري شورى غړي جهادي او علمي شخصـيت محـترم مولـوي جلال الدين حقاني حفظه الله) ، وروڼو، د نوموړي درنـې کـورنۍ او د اسـلامي امـارت ټولو مجاهدينوته د تعزيت او تسـليت مراتـب وړانـدې کـوي. څرنګـه چـې نومـوړي د جهاد په لاره کې خپل روح خپل خـالق او مالـک B تـه سـپارلی ، د الله تعـالی لـه دربار څخه ور ته د فردوس جنت غوښتنه کوي، دغه راز يـې قريبانوتـه هـم لـه الهـي دربار څخه جميل صبر او عظيم اجر غواړي.

د جهـاد پـه لاره کـې د نومـوړي هلـې ځلـې دزيـات قـدر وړ وې، شـهيد ډاکټـر نصيرالدين حقاني V دخپل ژوند ترپايه د اشغال په وړاندې د مبارزې پـه ميـدان کې پاتي شو، چې دښمن د ده ميړانه او د جهاد په لاره کـې فعاليـت نشـواى برداشـت کولاى ، واقعا د نوموړي شهادت د اسلامي امارت او ټول افغانستان لپاره لويـه ضـايعه ده)

د ډاکټر نصير الدين حقاني له شهادت وروسته دښمن هم دې مسئلې تـه پـراخ مطبوعاتي انعکـاس ورکـړ او دايـي سـتره بريـا وبللـه. دازادې اروپـا پـه نـوم دامريکـا ځانګړې پرغلګرې راډيو چـې پـه پښـتو ژبـه دازادۍ راډيـو پـه نامـه فعاليـت کـوي او دامريکا دحکومت رسمي نظر خپروي، وويل چې نصيرالدين حقـاني دحقـاني صـاحب دجهادي تشکيلاتو ستون فقرات (دملاتير) او مبتکـر مغـز و، چـې بيلابيلـې نظـامي او مالي چارې يې سمبالولې . دښمن دنومـوړي شـهادت لويـه لاسـته راوړنـه وبللـه ، خـو مجاهدينو په غبرګون کې وويل چې دنوموړي ځای تش نه دی بلکې لاره بـه يـې وپالـل شي.

په دې اړوند دشهيد ډاکټر صاحب پـلار نوميـالي مجاهـد مولـوي جـلال الـدين حقاني دمطبوعاتو له لارې يو داسې پيغام نشر کړ، چې ټـول دردمـن زړونـه يـې ټکـور کړل، دا اعلاميه چې له جملو او کلماتو يـې دايـمان او توکـل علـی الله بخـري اوري پـه لاندې توګه ده .

دمشر زوى په شهادت دمولوي جلال الدين حقاني ځانګړی پيغام

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُم مَن قَضَى نَحْبَهُ وَمِنْهُم مَن يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلا – الاحزاب ۲۳-

د افغانسـتان مـؤمن او مجاهـد ولسـه او لـه صـليبي يرغلګـروسره جنګيـدونکو مجاهدينو!

السلام عليکم ورحمت الله وبرکاته!

تر هرڅه له مخه عاليقدر امير المؤمنين حفظـه الله ، سرښـندونکو مجاهـدينو او خپل ځان ته د جهاد او سرښندنې دلارې ديوه سرښندونکي مجاهد ، شهيد نصيرالدين (حقاني) د شهادت تبريکي وايم ، الله تعالى دې نوموړی په خپل دربـارکې د شـهيدانو، صديقينو او صالحينو په جمله کې قبول کړي.

ورونړو !د الله تعالی پـه لارکـې شـهادت هغـه لـوړ افتخـار دی چـې رسـول اکـرم H له خپل ټول افضـلیت او لوړمقـام سره سره د هغـه غوښـتنه کـړې او پـه مبارکو احادیثوکې دشهید ستر مقام ستایلی.

شهادت یو ځانګړی ویاړ او سعادت دی چې یواځې د الله تعالی مخلص بنده ګان ورباندې ویاړل کیږي ، شهادت فضیلت دی چې د جهـاد د لارې د غـوره مجاهدینوپـه نصیب کیږي او بالاخره شهادت په معنوي لحاظ د مجاهد موفقیت دی چې د هغه پـه وسیله د څښتن تعالی د رضا مورد ګرځي او په بدل کې یې د جنت الفردوس په تلپاتي نعمتونو نازول کیږي.

مسلمان مجاهد ولسه ! نن چې زمونږ غیرتي مجاهـدین لـه خپـل هیـواد څخـه دفاع په سنګروکې له یرغلګرو سره په مقابله لګیادي الله تعالی د هغوئ د شـهادتونو او قربانیو له وجې په دغې تاریخې مقابلې کې ډیر ستر فتوحات ورپه برخه کـړي، داسـې فتوحات چې مغرور دښمن یې له خپل ټول پوځي او تخنیکـي ځـواک سره سره سـخت وارخطاکړی ، د تیښتې لاره یې ترې ورکه کړې او نړیوال وجاهت یې تـر پښـو ورلانـدې کړی.

ورونړو! دجهاد لاره د قربانیو او سرښندنو لاره ده ، د جهادي قربانیو دغه لـړۍ د احد په تاریخې غزاکې د حضرت حمزه I له شهادته پیل او د ځوارلسوسووکلونو په تیریدو سره لا همداسې جاري ده ، شهید ډاکټر نصیر هم داسلامي نظام دحاکمیت اودخپل ګران هیـواد دازادۍ پـه مبـارزه کـې د دغـې ویـاړمنې لارې یـو لاروی و چـې بـالآخره خپـل آرمـان تـه پکـې ورسـید، الله تعـالی دي یـې شـهادت قبـول کـړي . شهید ډاکټر نصیر زمونږ د کورنۍ نه لومړنی شهید اونه به اخرنی شـهید وي. بلکـې د حقاني ټوله کورنۍ د جهاد او شهادت کـورنۍ ده، د الله تعـالی د نظـام د تحکـیم او د هیواد له حریم نه د دفاع په لاره کې یې شهادت ترټولو سـتر آرمـان دی، ماتـه خپلـه د هیواد د هرشهید په شهادت کیدو دا غبطه راځي چې کاشکي دغه د شهادت تـاریخي ویاړ زما په برخه شوی وای ، ما د خپل فاني عمر ډیره برخه په دې آرمان کې تیره کړې

چې کله به مي دشهادت افتخار په برخه کیږي ، الحمد لله مونږ اوتاسو مسـلمانان یـو ، او مسلمانان د خدای په لارکې شهادت دومره خوښوي لکه کافران چې د دنیایي ژونـد خوندونه او نعمتونه خوښوي.

مسلمانو افغانانو او ګرانو مجاهـدینو ! زمـونږ غیـرتي ولـس لـه تیـرو دری نیمـو لسیزو راهیسي په خپل هیواد کې د اسلامي نظام دتحکیم په غرض قربـاني ورکـوي، د هغوئ سرښندنې او د جهاد په لاره کې تویې شـوې مبـارکې وینـې ډیـرې قیمتـي دي ، مونږ تاسو ټول بایـد د هغـوئ د وینـو درنـاوی وکـړو او د هغـوئ د وینـو او شـهادتونو درناوی په دې سره کیږي چې مونږ د الله تعالی د نظـام د تنفیـذ او اسـلامي سـپیڅلیو احکامو پیروي وکړو ، جهادي صف مو متحد وساتو ، دخپلو مشرـانو اطاعـت وکـړو او دخپل ځوریدلي ولس د آرامۍ او سوکالۍ لپاره کار وکړو.

ورونړو !له کافرانو سره دمقابلې په صف کې زمونږ د مجاهـدینو شـهادت زمـونږ دکامیابي لامل دی نه زمونږ دناکامي لامل. زمونږ د ناکامي لامل به زمونږ انحراف او د شهیدانو له مبارکو وینو سره خیانت او تفرق وي چې الله تعالی دی مونږ او په مجموع کې ټول اسلامي امت له دغه مهلک خطر څخه وژغوري.

والسلام

مولوي جلال الدین حقاني

۱۰/۱/۱۴۳۵هـ ق

۲۲/۸/۱۳۹۲هـ ش ــ ۱۳/۱۱/۲۰۱۳م

د شهید ډاکټر نصیر الدین دشخصیت په اړه

لکه عرب چې وایي (الولد سر أبیه) نصیرالدین حقاني هـم دظـاهري جوړښـت ، شخصیت ، فکر او کردار له اړخه دخپل مجاهد پلارمولوي جلال الدین حقاني صـاحب ژوندی مثال وو، نوموړي ته الله تعالی خورا ښایسته ، جذابه او لـه شـوکته ډکـه قیافـه

ورکړې وه ، د سیرت له اړخه خورا متواضع او خاکسار سړی و، چې هر چا یې په لومړني مجلس کې د تواضع صفت درک کولای شوای .

داسلامي امارت درهبري شورا یو تن غړي چې له شهید ډاکټر صاحب سره نږدې وسیدلی دی ، دنوموړي دشخصیت په اړه راته وویل (ډاکټر صاحب په مجالسو کې همیشه په ډیره حوصله او پاخه استدلال سره خپله خبره وړاندې کوله ، چې څوک به دعمر له لحاظه پرې مشر ـ و ډیر ادب یې ورسره کاوو ، ډیر مؤدب او محترم و ، دسیرت په ښکلاوو سربیره الله تعالی ښایسته صورت او ځواني هم وربښلې وه ، ژبه به یې همیشه دالله تعالی په ذکر لمده وه. له بې وزلو سره مرسته او سخاوت یې همیشنی عادت و له فرضي عباداتو نه علاوه یې همیشه نفلي عبادات هم کول، سره له دې چې خوشطبعي یې عادت وه، خو په مهمو مسئلو کې یې ښه جدیت درلود او له مسائلو سره یې سطحي چلند نه کاوو .

حقاني کورنۍ یوه دغبطې وړ مجاهده او شهادت پاله کورنۍ

ډاکټر نصیر الدین حقاني دحقاني کورنۍ لومړی شخص نه دی، چې دنړیوال کفر دبرید هدف ګرځي او دشهادت لوړ مقام ته رسیږي. که څه هم دنوموړي شهادت دجهادي صف لپاره لویه ضایعه ده، خو ددوی دکورنۍ لپاره شاید دشهادت داپیښه کومه فوق العاده او غیرمترقبه پیښه ونه اوسي. ځکه دحقاني صاحب کورنۍ چې تراوسه کوم کردار ثابت کړی دی، نو دافغانستان او اسلامي نړۍ په سطحه د غازیانو او شهیدانو یو منحصر به فرد خاندان ورته ویلی شو، چې یوازې یې دامریکایي اشغال په تیرو ۱۲ کلونو کې دنارینه ، ښځینه ، ماشومو او مشرانو شهیدانو تعداد ۵۸ تنو ته رسیږي .

دشاعر خبره:

چې په برج یې بله خښته نه ځاییږي
شهادت مو تر اسمانه پورې دنګ دی

د سپين کاروان سرلاري

دا یوازې امریکایي طاغوت نه دی چې مقابلې ته یې دې کورنۍ دشهیدانو لښکر وړاندې کړی، بلکې ترد ې پخوا د شوروي فرعونیت په وړاندې هم دجهاد په مهال دې کورنۍ ګڼ شمیر شهیدان ورکړي دي .

دا کورنۍ له دې اړخه هم فوق العاده او دغبطې وړ مجاهده کورنۍ بلل کیدای شي، چې یوازې له یوه کوره دپنځو تنو نومونه یې د کفري ښکیلاک په تور لیست کې شتون لري .

مولوي جلال الدین حقاني چې د۲۰۰۱ لومړي کال د جنورۍ په ۳۱ مه یې اسلامي نظام ته دوفادارۍ او کفر ته دسر نه ټیټولو په جرم یې نوم دکفارو په تور لیست کې ولیکل شو. سراج الدین حقاني چې د ۲۰۰۷ م کال دسبتمبر په ۱۳ یې نوم تور لیست ته داخل شو. ډاکټر نصیر الدین حقاني چې د ۲۰۱۰ م کال د جون په ۲۰ یې نوم تور لیست ته داخل شو. دحقاني صاحب ورور حاجي خلیل حقاني چې د ۲۰۱۱ م دفبرورۍ په ۹ مه یې نوم تورلیست ته داخل شو. شهید بدرالدین حقاني چې د ۲۰۱۱ م کال دمی په ۱۱ مه یې نوم په تور لیست کې ولیکل شو.

امریکایي زبرځواک نن سبا دبشري نړۍ یوازینی زبرځواک بلل کیږي، چې دخپلې یکه تازۍ په اوج کې هیڅوک ددښمن په صفت نه شي زغملی او پرلپسې هڅه کوي چې دنړۍ په وچو او بحرونو باندې خپله ولکه ټینګه کړي. امریکایي زبرځواک دخپلې استدراجي ټیکنالوجۍ، نړیوال ملاتړ، تاثیرګذاري او اقتصادي قوت په مټ داسې مرحلې ته رسیدلی چې حتی پخواني نړیوال سیالان او اتومي ابرقدرتونه هم ورته دتسلیم سرونه ټیټوي او برلاسي یې په رسمیت پیژني، مګر داچې دهمدې زبرځواک په مقابل کې دافغان اولس دنورو مجاهدینو او پرګنو غوندې حقاني کورنۍ پرلپسې مقاومت ته دوام ورکوي ، ددښمن هیڅ پوځی فشار، تبلیغات، رواني جنګ او بریدونه یې عزم نه شي متزلزل کولای، له دې څخه ښکاري چې دمشر ـ حقاني صاحب دپاک جهاد او مخلصانه موقف له برکته الله تعالی دوی ته خورا ستر استعداد، قوي ایمان او عزم ورنصیب کړی دی. ځکه تردې حده قرباني ورکول او استقامت دانساني قاصر

طاقت دتوان خبره نه شي بلل کیدای، ترڅوچې فوق العاده الهي نصرت او انعام ورسره مل نه وي .

وروستۍ خبره

په پای کې دیادونې وړ بولو چې د ډاکټر نصیر الدین په شهادت سره دښمن باید دافکر ونه کړي، چې کومه لویه بریا یې ترلاسه کړې ده او جهادي صف یې له تلپاتې زیان سره مخامخ کړ، دښمن باید په یاد ولري، چې شهادت زموږ دلارې هغه منزل دی چې هر مجاهد یې تمنا لري. دشهید وینه داسلام ډیوې ته د تیلو حیثیت لري. د شهید زخم دمبارزې په تورو ترږمیو کې درڼا او ځلیدونکي مشال رول لوبوي . په شهادت سره مجاهدین کمیږي نه بلکې نور هم زیاتیږي ځکه دالله تعالی په لاره کې دسر یا مال انفاق څو برابره زیاته نتیجه لري .

نو انساني نفس او ځان خو تر مال ډیر ارزښتمن دی، که څوک دالله تعالی په لاره کې نفس صدقه کړي موږ په دې ایمان لرو چې دده دوینو په برکت به دجهاد میدان ته په سلګونو ځوانان حاضریږي او دده لاره به تعقیبوي. ځکه دالله تعالی عادت په همدې جاري دی، چې په انفاق في سبیل الله باندې څو چنده زیاته نتیجه مرتبوي او که څوک په دې لاره کې یوه دانه ترخاوره لاندې کړي هغه به اوه سوه دانې رازرغونوي.

نو بناء موږ ایمان لرو چې د ډاکټر نصیر الدین حقاني په شهادت سره به دجهاد صف کمزوری نه شي او نه به حقاني کورنۍ بې څوکه شي، بلکې الله تعالی به د نوموړي نعم البدل پیدا کوي، ترڅوپه ښه شان دنوموړي جهادي لاره وپالي .

(رحمه الله تعالی)

* * *

د شهید مولوي محمد جان صاحب ژوند او کارنامو ته کتنه

لیکنه : قاري سعید

پیدایښت او د ژوند ابتدائي حالات

مولوي محمد جان (مخلص) چې په مولوي احمدجان یې هم شهرت درلود د حاجي عبدالرؤف زوی په ۱۳۹۲ هـ ق کال چې ۱۳۴۹ هجري شمسي سره سمون خوري ، په خپل اصلي ټاټوبي د غزني ولایت دقره باغ ولسوالۍ دبرلې په کلي کې په یوه دینداره او جهادپاله کورنۍ کې دنیا ته سترګې وغړولې.

نوموړی چې په یوه دین پالونکي خاندان کې زیږیدلی و، له ډیر کوچنیوالي دخپلې کورنۍ له خوا دیني زده کړو ته سوق کړای شو او دخپل کلي دمسجد له ملاامام څخه یې ابتدائي دیني تعلیمات پیل کړل .

نوموړي چې په خپله سیمه کې یې ابتدایي زده کړې له خپل استاذ مولوي عبدالحی یزداني صاحب څخه ترسره کړې د پنځلس کلنۍ عمر ته په رسیدو دعلم دترلاسه کولو په تکل دپاکستان قبایلي سیمې ته په سفر لاړ او دجنوبي وزیرستان د وانه د کړیکوټ په سیمه کې په تعلیم القرآن مدرسه کې یې دیني زده کړې پیل کړې . په دې مدرسه کې له څه مهال درس ویلو وروسته دجنوبي وزیرستان په اعظم ورسک سیمه کې د شهید قاري آقا محمد غزنوي مدرسې دارالعلوم المجاهد ته لاړ . په ۱۳٦٦ هـ ش کال کې د ډیره اسماعیل خان مظهرالعلوم مدرسې ته لاړ چې له هغه وروسته یې دهنګو ضلعې په توره وړۍ سیمه کې تعلیم القران مدرسه کې څه مهال درس ووایه، په همدې مدرسه کې له څه مهال درس ویلو وروسته په ۱۳٦۷ هـ ش کال کې په شمالي وزیرستان میرانشا کې دستر جهادي قائد مولوی جلال الدین حقاني صاحب

مدرسې جامعه منبع العلوم ته داخل شو او له همدې ځایه یې جهادي ژوند هم پیل شو.

د کمونیزم په خلاف جهاد

د کمونیزم په خلاف دجهاد په مهال مولوي محمدجان چې دغه وخت نوی ځوان و، په لومړي ځل دخوست په ولایت کې په جهادي تعرضونو کې برخه واخیسته. نوموړی به دحقاني صاحب له مدرسې څخه له نورو مجاهدو طالبانو سره یوځای دخوست ولایت مختلفو جبهاتو ته تلو او په جهادي عملیاتو کې یې برخه اخیسته، چې له عملیاتو وروسته به د خوست ولایت مربوط د بړي په سیمه کې دحقاني صاحب په مشهور جهادي غونډ کې میشت و .

دحقاني صاحب په مشرۍ دخوست ولایت د فتحې ۱۷ ورځنۍ معرکه چې دکمونیزم ضد جهاد دمهال مهمه کارنامه بلل کیږي، مولوي محمدجان صاحب په دې معرکه کې ګډون درلود او کله چې خوست ښار فتحه شو او حقاني صاحب د پکتیا په مرکز ګردیز باندې تعرضونه پیل کړل، مولوي محمدجان صاحب د ګردیز ښار ته څیرمه دمیلن په سیمه کې دحقاني صاحب په جهادي قرارګاه کې میشت شو. نوموړي دحقاني صاحب په جهادي تشکیلاتو کې ترهغه مهاله جهاد ته ادامه ورکړه ، ترڅو په بشپړه توګه دکمونیزم کمپله ټوله شوه اوکمونیستي رژیم وپرځېد.

تنظیمي دوره او له بیت المال څخه دفاع

د مولوي محمدجان صاحب یو نږدې ملګری قاري ضعیف وایي چې دګردیز له نیولو وروسته مولوي محمدجان صاحب سره له خپلو ملګرو دګردیز ښار دبریښنا په ریاست کې میشت شو دا مهال دخپلسرو وسله والو او تنظیمي تالانګرو لخوا په عامه تاسیساتو چور ګډ و چې ټول دولتي تاسیسات او امکانات یې له مخې چور کول او ولجه کول. په دې مهال دبې جلبه ټوپکوالو او مسلحو غلو وضعیت داسې و چې په اسانۍ یې هیچا مخ نه شوای نیولی، خو مولوي محمدجان صاحب دخپل جرأت او

میړانې په برکت وتوانید چې دخپلې ورسپارل شوې او شاوخوا ودانیو امنیت وساتي او له چورچپاول څخه یې بچ کړي .

قاري ضعیف وایي: د پکتیا ولایت په مرکز ګردیز ښار کې زموږ دریاست له څنګ سره د ګردیز دفوائد عامې ریاست و چې ګڼ شمیر حکومتي موټر او وسایط په کې ولاړ وو، چې تردې مهاله دچپاولګرو لاس نه و ورته رسیدلی. یوه ورځ څه ګورو چې د بې جلبه وسلوالو له ډلې څخه یو تن دې ودانۍ ته راغلی دی او غوښتل یې چې دغه ودانۍ قبضه او وسایط یې لوټ کړي ، کله چې مولوي محمدجان صاحب دغه ټوپکمار لیدلی، نو ورغلی دی او له ترټلو وروسته یې له دې ځایه پسې اخیستی دی .

لږ شیبه وروسته په ګڼ شمیر کې ټوپکماران چې په غلا او لوټ کې یې شهرت درلود زموږ دریاست مخې ته راغلل او غوښتل یې چې له موږ سره خبره سپینه کړي .

قاري ضعیف وایي زه داسې مهال له بریښنا ریاست نه ورووتلم ، چې مولوي محمد جان په داسې حال کې چې راکټ ته یې مرمۍ ورتېره کړې ده، له یوه ډله ټوپکمارو سره په جنجال اخته دی او ورته وایي چې که بیرته لاړ نه شي نو له خطر سره به مخامخ شي، ددغو کسان مشر ویل چې موږ ته نورو خلکو وویل چې په دې ریاست کې طالبان اوسي طالبان ډیر ښه خلک دي او ورشئ په نرمه خبره ورسره خلاصه کړئ، خو مولوي محمدجان خبره ورغبرګه کړه او ورته ویې ویل چې هرچا درته ویلي چې طالبان ښه خلک دي بد یې کړي دي، موږ دبیت المال دساتنې په مسئله کې ډیر بې لحاظه خلک یو او هیچا ته اجازه نه شو ورکولای چې عامه شتمنۍ لوټ کړي.

دغه کسان چې له شکل او کردار څخه غله او لوټماران ښکاریدل ویل یې چې دملي محاذ له تنظیم سره تعلق لرو او غواړو د فواید عامې په ریاست کې پوسته جوړه کړو، مولوي محمدجان ورته وویل چې په کومه لار راغلي یئ بیرته په هماغه لار لاړ شئ او اجازه نشته چې د نورو سیمو غونډې دغه محفوظ پاته ځای هم لوټ کړئ. کله چې دې شوکمارانو دمولوي محمدجان صاحب جدیت ولید، نو بیرته لاړل او په دې توګه مولوي صاحب په خپل جرأت سره دبیت المال له سرمایې څخه دفاع وکړه .

له خپل جهادي مقتدا او مشر حقاني صاحب حفظه الله سره يې دائمي مصاحبت

شهيد مولوي صاحب محمد جان ته الله تعالی په نورو سعادتونو سر بيره د ډېروخت لپاره د خپل جهادي مشر مولوي جلال الدين حقاني حفظه الله د مصاحبت او ملګر تيا وياړ هم ورپه برخه کړی و.

نوموړی د خوست او ګر ديز له فتحو وروسته له حقاني صاحب سره يو ځای او د هغه په ټولو مجالسوکې يې د امين السر په حيث ګډون درلود.

په کابل کې د تنظيمي جګړو په مهال نوموړی له حقاني صاحب سره په ټولو هغو هلو ځلو کې مل پاتې شوی کومې چې جناب حقاني صاحب د تنظيمي جګړه مارانو(رباني، سياف، حکمتيار او مزاري) تر منځ دسولې او يووالې په خاطر کولې.

همدا راز په هغو مجالسوکې هم له حقاني صاحب سره يوځای پاتې شوی چې حقاني صاحب د ځينو بهرنيو (عربي) هيوادونو له مشرانوسره تر سره کړي .

دا چې مولويصاحب محمد جان، جناب حقاني صاحب ته د ډير با اعتماده شخص حيث درلود، نو حقاني صاحب هم غوښتل چې په تربيوي شکل مولويصاحب په خپلو ټولو مجالسو کې له ځانه سره ملګري کړي، تر څو هغه هم په راتلونکي کې د هيواد د قضاياوو په اړه د حقاني صاحب له مصاحبت او ملتيا څخه په تأثر سره د يوه تجربه لرونکي، معلوماتي او مجرب شخصيت په توګه وروزل شي.

هماغه وه چې الله تعالی مولوي صاحب محمد جان ته د حقاني صاحب د همدې نيکې او صالحې تر بيې له برکته دمسلمانانو په خپل منځي اصلاح او جهادي ليکوته دهغوی په رابللوکې کې داسې استعداد ورپه برخه کړی و چې دهيواد دجنوبي زون د قومونو اکثره لاينحله شخړې به د ده د مصلحانه هلو ځلو په برکت حل کيدې او هغوی متنازعو خلګوبه د وروڼو په څير يو له بل سره د اخوت ژوند غوره کاوه

مولويصاحب محمد جان له حقاني صاحب سره د خپل مصاحبت او له يوه عربي هيأت سره دحقاني صاحب د ځانګړي ملاقات يوه واقعه دا سې بيان کړې :

د ۲۰۰۱ کال په لومړيوکې د متحده عرب امارتو يو لوړ پوړی هيأت له حقاني صاحب سره د ملاقات لپاره راغلی و .

د دغه وفد مشري هم د متحده عرب اماراتو دحاکمې کورنۍ يوه لوړ رتبه چارواکې کوله .

ياد وفد ته د امريکايانو لخوا دستور ورکړل شوی و چې د هغوی په غير مستقيم استازيتوب دي د امريکايانو ځينې مطالبې له حقاني صاحب سره شريکې کړي او له نوموړي څخه يې هيله لرله چې دغه مطالبې يې د امارت مشرتابه ته ورسوي .

د وفد غوښتنه دا وه چې د ځينو پخوانيو عرب مجاهدينو په اړه دې امارت په خپل موقف تجديد نظر وکړي .

حقاني صاحب د عربي وفد د خبرو په اوريدو نهايت متأثره او هغوی ته يې په ځواب کې وويل:

د د غې موضوع په اړه د اسلامي امارت موقف په يوه شرعي اصل بناء دی او هغه د پيغمبر H هغه مبارک حديث دی چې جليل القدر صحابي حضرت ابن عمر I داسې روايت کړی:

عن ابن عمر – L - أن رسول الله H قال: " المسلم أخو المسلم، لا يظلمه ولا يسلمه من كان في حاجة أخيه: كان الله في حاجته، ومن فرج عن مسلم كربة فرج الله عنه بها كربة من كرب يوم القيامة، ومن ستر مسلماً ستره الله يوم القيامة" متفق عليه [۳۷۹].

نو د دغه مبارک حديث د مفهوم په مقابل کې د يوه مسلمان هيواد د غړيو په توګه تاسو څه نظر لرئ چې مونږ د هغه په وړاندې څه ډول موقف غوره کړو؟

هماغه وه چې راغلی وفد د حقاني صاحب د ځواب په مقابل کې لا ځوابه او نوريې خپل مجلس ته خاتمه ورکړه .

شهید مولوي محمد جان صاحب نورهم د حقاني صاحب په نورو ګڼو مجالسو او هغو غونډو کې ګډون درلود چې نوموړي به دهیواد داړونده قضایاوو په اړه له سیاسي او جهادي شخصیتونو او چارواکوسره لرل ، نوموړی به په ډېر غور او دقت د هرمجلس پایلې څارلې او له هغو څخه به یې نوي معلومات او نویې تجربې حاصلولې.

د طالبانوپه تحریک کې شمولیت او خدمت

د کمونیزم په خلاف دجهاد له انتهاء وروسته مولوي صاحب یوځل بیا خپلو دیني زده کړو ته اوړه ورکړه او هغه مهال چې دطالبانو اسلامي تحریک دکابل څنډو ته رسیده نوموړی دخیبر پښتونخوا دهنګو ضلعې د زرګري په مدرسه جامعه اسلامیه کې دنبوي احادیثو په دوره بوخت و. نوموړي په همدې کال دهمدې مدرسې له شیخ الحدیث د حسین احمدمدني صاحب شاګرد (مرحوم شیخ بهره مند صاحب) څخه داحادیثو اجازه ترلاسه کړه او هیواد ته په ستنیدو یې داسلامي تحریک په صفوفو کې خدمت پیل کړ .

مولوي محمدجان له فراغت وروسته څه موده دخوست ولایت په متاچینه سیمه کې دمشهورې دیني مدرسې دنظامت دنده ترسر کړه او بیا دطالبانو داسلامي تحریک جهادي صفوفو ته لاړ چې په دې جهادي ژوند کې دکابل او دشمال دفتوحاتو غونډې په سترو فتحو کې یې شرکت وکړ. دبلخ ولایت له فتحې وروسته یې څه موده دبلخ ولسوالۍ د ولسوال په حیث دنده اجراء کړه او وروسته یې دلغمان ولایت دکفیل په حیث دندې ته ادامه ورکړه ، چې په لغمان کې د وظیفې په مهال به ډېره موده د دولت شاه په ولسوالۍ کې په جهادي دنده بوخت و ، چې په دې سیمه کې یې خورا تاریخي استقامت وکړ او ددښمن ګڼې حملې یې په شا وتمبولې .

دکابل دشمال په جنګي خطوطو کې مولوي محمدجان صاحب ډېره موده دحقاني صاحب دملګرو مجاهدینو سرپرستې هم کوله او ترهغه مهاله یې په جهادي عملیاتو کې برخه واخیسته ترڅو دامریکا په مشرۍ غربي کفارو دافغانستان په پاکه خاوره یرغل وکړ .

دا مریکا په خلاف جهاد

دامریکایانو له یرغل وروسته کله چې په پلازمینه کابل دطالبانو واکمني پای ته ورسید مولوي محمدجان صاحب هم دنورو طالبانو غونډې خپلې اصلي سیمې د غزني قره باغ ته لاړ. هغه مهال چې امریکایي یرغل تازه دمی وو ، نوموړي څو ځله پکتیا او کندهار ته سفرونه وکړل ، دغه مهال په مسلسله توګه له ستر جهادي قائد حقاني صاحب سره په رابطه کې و او هدایات یې ترې اخیستل دغه راز یې دحقاني صاحب یو مهم پیغام هم په کندهار کې دامارت نورو مشرانو ته ورساوو .

دیرغل په لومړي کال له سقوط نه څه موده وروسته چې د افغانستان دنورو سیمو غونډې دغزني قره باغ ولسوالي هم د ټوپکیانو تر واک لاندې راغلې وه، مولوي صاحب په لومړي ځل خپل نږدې ملګري راټول کړل او دجهادي عملیاتو دپروګرام جوړولو په اړه یې ورسره مشورې پیل کړې. ددې غونډې په سبا دمولوي صاحب یو نږدې ملګری معاون حقمل صاحب دمحلي حکومتي ټوپکیانو لخوا ونیول شو، خو مولوي صاحب په ډېر جرأت سره د ټوپکیانو قرارګاه ته ورغی او خپل ملګری یې ترې راخلاص کړ .

له دې وروسته مولوي صاحب له خپلې سیمې لاړ او دحقاني صاحب په جهادي تشکیلاتو کې یې خدمت پیل کړ ، نوموړي دامهال دپکتیا، پکتیکا او خوست په سرحدي سیمو کې په ډېرو هغو جهادي عملیاتو کې برخه واخیسته ، چې دروان جهاد له لومړنیو تعرضي عملیاتو نه شمیرل کیږي، ددې عملیاتو په مهال دامریکایانو سرحدي قرارګاوې بیا بیا دمجاهدینو تر درنو بریدونو لاندې راغلي او همیشه ورته درانه تلفات اوښتل .

مولوي طلحه او مولوي نوید چې له مولوی صاحب سره یې په همدې مرحله کې جهادي ملګرتیا کړې ده وایي (دامریکایي یرغل په لومړیو کلونو کې موږ چې ۲۵ تنه ملګري وو دمولوي صاحب محمدجان په مشرۍ مو دخوست په سرحدي سیمه پین او بیا په ببره خوله سیمه کې خفیه مرکزونه درلودل او له همدې ځایه مو دخوست په

ولایت کې په مختلفو سیمو کې په امریکایي قرارګاوو باندې عملیات ترسره کول. له دې جملې هغه دسکربیست عملیات دیادولو وړ دي چې په وخت په وخت دخوست دصحراباغ په هوایي مرکز ترسره کیدل، دغه راز دمولوي صاحب محمدجان په مشرۍ ملګرو له نورو مجاهدینو سره یوځای د ترخوبي، ژوره، کاریزګي، لواړه او په ځینو نورو امریکایي قرارګاوو هم بریدونه ترسره کول .

مولوي صاحب محمدجان له هغه مهاله بیا دشهادت ترنیتي پورې دیوه وفادار او نه ستړي کیدونکي مجاهد په حیث دجناب حقاني صاحب سره دهیواد په جنوب ختیځ زون کې جهادي خدمت ته ادامه ورکړه . نوموړی دحقاني صاحب له لوړرتبه او اعتمادی مشرانو ملګرو څخه و، چې نه یوازې یې نظامي کاروانه سمبالول، بلکې ملکي، اداري، دعوت او ارشاد د اولسي مشکلاتو دحل او فصل په چارو کې یې هم فعاله ونډه اخیستله او حتی ډیر ځله یې په غونډو او لیدنو کتنو کې دحقاني صاحب په نمایندګۍ برخه اخیسته ، په ۲۰۱۱ م کال کې نوموړي دحج مبارکه فریضه هم ترسره کړه .

شهید مولوي صاحب محمدجان که له یوې خوا دحقاني صاحب په جهادي جبهاتو کې دنده ترسره کوله، بله خوا یې په خپله سیمه دغزني په قره باغ کې هم یوه فعاله جهادي دلګۍ درلوده ، چې اوس هم په پوره متانت خپل جهادي خدمت ته ادامه ورکوي .

مولوي محمدجان صاحب دخپل دې جهادي ژوندپه مهال درې ځله ددښمن لخوا ونیول شو، چې په لومړي ځل یې شپږ میاشتې، په دوهم ځل دوه میاشتې او په دریم ځل یې اتلس میاشتې بندیخانه تیره کړه .

مولوي محمد جان په دې وروستیو کې دخوست ولایت دجهادي مسؤل په حیث ټاکل شوی و، نوموړی د ۲۰۱۳ م کال د نومبرپه شلمه چې د ۱۴۳۵ هـ ق کال د محرم له ۱۷ مې سره سمون خوري ، هغه مهال په شهادت ورسیده ، کله چې قبایلي سیمې ته

ځیرمه د کورمې دسیند په غاړه د ټنډورو په نامه کلي کې په یوه مدرسه کې په ارام خوب ویده و ، او ددښمن دبې پیلوټه الوتکې دبرید ښکار شو .

د نوموړي جسد دشمالي وزیرستان په میرانشاه دفدایي مجاهدینو په هدیره کې خاورو ته وسپارل شو .

انا لله وانا الیه راجعون

څرنګه چې مولوي صاحب دخپلې سیمې په عامو خلکو کې ژور محبوبیت درلود دغزني په قره باغ کې ولسي خلکو دنوموړي روح ته د دعاء په مناسبت ستر مراسم جوړ کړل او دنوموړي یاد یې ولمانځه .

له شهید مولوي محمدجان څخه د کشرورور اوخوړې مور په شمول یوه میرمن او شپږ اولادونه پاته دي ، چې دزامنو نومونه یې محمد رفیق ، محمد ، احمد او محمد عمر دي.

د مولوي محمدجان صاحب دشخصیت په اړه

مخکې له دې چې د شهید مولوي محمدجان صاحب دشخصیت په اړه دنوموړي دنږدې ملګرو تأثرات درسره شریک کړم ددې ژوندلیک مرتب غواړم دمولوي صاحب سره دخپلې لومړنۍ او وروستنۍ لیدنې خاطره درسره شریکه کړم .

څلور پنځه کاله وړاندې هغه مهال چې دامریکایانو په یوه ظالمانه بمبار کې د مولوي جلال الدین حقاني صاحب دکورنۍ ځیني کسان شهیدان شوي وو ، له څو تنو مجاهدینو سره قبایلي سیمې میرانشا ته چې هغه وخت د مجاهدینو مرکز و دهمدې شهیدانو دفاتحه خوانۍ لپاره لاړم ، کله چې دحقاني صاحب د ملګرو ځای ته ورسیدم ، نو دفاتحې په مجلس کې خپله دحقاني صاحب دکورنۍ څوک نه وو، خو په مجلس کې یو دقوي متو خاوند ځوان ناست وو ، چې دمیلمنو میزباني یې کوله .

ملګرو رامعرفي کړ، چې همدا مولوي محمدجان صاحب دی، چې دحقاني صاحب له نږدې او مشرانو ملګرو څخه دی، دهمدې مجلس ملګري چې دحقاني

صاحب دکورنۍ په شهیدانو یې ډیر زړونه غمجن وو، لږ شیبه وروسته دمولوي صاحب محمدجان په احساس پاروونکو خبرو او وعظ باندې داسې مطمئن شول ، چې د ټولو له زړونو څخه غمونه وځنډل شول .

مولوي صاحب په خپلو لنډو خبرو کې چې دټول مجلس توجه یې جلب کړه، د شهادت فلسفه بیان کړه او ویې ویل بایدپه دې شهادتونو سره دالله تعالی شکر اداء کړو چې دالله ددین دساتنې لپاره دومره قربانۍ ته اماده مجاهدین لرو. ده وویل دامریکاخلاف دجهاد په لومړیو شپو کې موږ دومره مجاهدین نلرل لکه اوس چې شهیدان لرو، معلومه خبره ده چې الله تعالی دشهیدانو وینه نه ده ضایعه کړې بلکې همیشه یې دهمدې وینو په برکت دجهاد صف قوي کړی او د مجاهدینو شمیر زیات شوی دی، په هماغه مجلس کې ما ولیدل چې مولوي صاحب یو له ایمانه ډک ، باعزمه او متوکل علی الله مجاهد دی، چې الله تعالی له امتحاني حالاتو سره دمقابلې لوی استعداد ورکړی وو .

هغه مجاهدین چې له مولوي صاحب سره یې نږدې وخت تیر کړی وایي ، چې مولوي صاحب ته الله تعالی په ښه علم سربیره تقوی، دیانت، زړه ورتیا او جرأت هم ورکړی و او په هیڅ حالاتو کې یې عزم نه ماتیده .

داسلامي امارت دفرهنګي چارو دکمیسیون مرستیال مولوي سید محمد حقاني صاحب وایي (ما یوازې څو ځله مولوي صاحب محمدجان په ځینو غونډو او مجالسو کې لیدلی و، خو په نوموړي کې مې دهوښیارۍ، تدبر، پاخه عزم او اخلاص خورا ډیر اثار لیدلي وو ، نوموړي په جهادي صف کې خورا ستر کردار اداء کاوو الله تعالی دې دده شهادت قبول کړي .

داسلامي امارت وتلی ترانه خوان او مجاهد شخصیت ملافقیرمحمد درویش دمولوي صاحب محمدجان په اړه وایي: مولوي صاحب چې ما ورسره نږدې تعارف درلود خورا مخلص او مشفق جهادي مشر و، دخوشطبعۍ خورا ښه مزاج یې درلود، او که به یې نصیحت یا غوسه کوله هم دخوشطبعۍ رنګ به په کې ظاهر و، نوموړي له

حقاني صاحب سره اوږده جهادي ملګرتیا درلود او د هغه دخورا نږدې او اعتمادي ملګرو څخه وو.

نوموړي دژوند ترپایه دجهاد لاره په خورا لوړه حوصله وپالله، دده ملګري وایي چې مولوي صاحب دشهادت خورا ارمانجن و او تل یې دشهادت دعاګانې کولې، څه موده وړاندې چې دنوموړي یو مشر- جهادي ملګری مولوي محمدسنګین فاتح په امریکایي برید کې په شهادت ورسید، مولوي صاحب محمد جان به ویل چې دشهادت وار زما وو ، خو مولوي سنګین راڅخه وار مخکې کړ ، چې له دې څخه شهادت ته دنوموړي تلوسه معلومیدله .

مولوي صاحب دمجاهدینو په منځ کې په خیرخواهۍ مشهور و او له اختلاف او نزاع نه یې خورا کرکه کیدله، نوموړي لکه څرنګه چې داولسي- شخړو او قومي جنجالونو په حل او فصل کې رول درلود دمجاهدینو نیکه تربیه او توجیه ته یې هم همیشه توجه کوله .

دشهید مولوي صاحب ورور حاجي محمد رحیم وایي : مولوي صاحب محمدجان په جهادي شوق سربیره له دیني علومو سره هم ژوره علاقه درلوده، نوموړي په خپله سیمه دقره باغ په برله کې د نصرت العلوم په نامه ددیني علومو یوه مدرسه جوړه کړه چې همدا اوس په کې ۵۵ تنه لیلیه او سلګونه تنه نهاري طالب العلمان زده کړې کوي.

سره له دې چې مولوي صاحب په شهادت سره جسما زموږ له منځه تللی دی، خو دنوموړي خوږې خاطرې، کارنامې او یادونه به تردیره دمجاهدینو په زړونو او دتاریخ په پاڼو کې خوندی وي، نوموړي دصدقه جاریه په توګه دطالبانو او مجاهدینو یو داسې صف ترشا پرې ایښی چې دنوموړي لاره تعقیبوي او په دې توګه دنوموړي په شهادت سره په جهادی صف کې خلا نه محسوسیږي .

رحمه الله تعالی

د شهيد شيخ الحديث مولوي عبدالسلام صاحب ژوند ته کتنه

ليکنه: قاري سعيد

د عالِم مرګ د عالَم مرګ دی

علم الهي صفت دی، او نبي کريم H علماء کرام خپل وارثان بللي دي. له همدې ځايه ديوه عالم وفات دامت لپاره ستر مصيبت بلل شوی دی، دلته که ددينې علم او علماء کرامو په ټولنيز او شرعي منزلت باندې تم کيږو شايد اصلي موخه رانه پاته شي، خو دومره ويلی شو چې ديوه ديني مقتدا او عالم وفات په دنيايي ممکنو تحولاتو او حوادثو کې لکه څنګه چې عادي شميرل کيږي په حقيقت کې کوم عادي يا معمول رويداد نه دی .

الله تعالى فرمايي {أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا أَفَهُمُ الْغَالِبُونَ} الأنبياء۴۴ ترجمه : آيا دوی نه ويني چې موږ له هرې خوا ځمکه راکموو؟ نو آيا دوی غالب کيدونکي دي ؟ . قال ابن عباس رضي الله عنه: خرابها بموت فقهاء وعلمائها وأهل الخير منها، وكذا قال مجاهد أيضاً: هو موت العلماء)رئيس المفسرين حضرت عبدالله ابن عباس I او لوی مفسر حضرت مجاهد V وايي چې دلته چې الله تعالى وايي ځمکه راکموو مراد يې د ځمکې خرابيدل دي په وفات د فقهاء او علماء سره، ځکه چې علماء له ځمکې وکوچيږي نو جهل او فساد خپريږي.

دغه راز نبي کريم H په يوه متفق عليه حديث کې د ديني علماء کرامو درحلت په اړه داسې فرمايي (إن الله لا يقبض العلم انتزاعا ينتزعه من صدور الناس، ولكن يقبض العلم بقبض العلماء، حتى إذا لم يترك عالماً اتخذ الناس رؤوساً جُهّالاً. فسئلوا فأفتوا بغير علم ؛ فضلوا وأضلوا." (متفق عليه) رسول الله H فرمايي چې بې له شکه الله تعالى علم په داسې ډول نه قبض کوي چې دخلکو له سينو

يې وباسي، بلکې علم قبض کوي په وفات او اخيستلو د علماء سره، تر دې چې الله تعالى يو عالم هم په ځمکه پرينږدي،نو خلک به جاهلان خپل مشران مقرر کړي،نو دوی به له هغو پوښتنې کوي او هغه به پرته له علم څخه فتواوې ورکوي نو هغه به هم په خپله ګمراه شي او هم به نور خلک ګمراه کړي.

په لوړ آيت کريمه کې ثابته شوه ، چې دعلماء کرامو او فقهاء و وفات په حقيقت کې دځمکې او نړۍ لپاره نقصان او نړېدل دي. دغه راز په نبوي حديث کې هم دامت دعلماء رحلت دعمومي ګمراهۍ او ضلالت مقدمه بلل شوې ده ، دامت دعلماء کرامو په رحلت چې وخت په وخت دامت لويانو کوم تأثرات څرګند کړي ، له هغه څخه هم په څرګنده فهمولی شو ، چې ديوه ديني مقتدا وفات په حقيقت کې څومره ستر وير دی ، چې زياتره انسانان ترې ناخبره دي .

حضرت امام حسن I فرمايي (دعالم وفات په اسلام کې ديوه لوی شګاف (چاود) مثال لري ، چې ترڅو ورځ او شپه راځي هيڅ شی به يې هم جبيره نه کړای شي) حضرت امام احمد بن حنبل V بيا دعلم دمنزلت په اړه فرمايي (الناس أحوج إلى العلم منهم إلى الطعام والشراب،لأن الطعام والشراب يحتاج إليه في اليوم مرتين أو ثلاثاً، والعلم يحتاج إليه في كل وقت) خلک له ډوډۍ او څښاک څخه علم ته ډير محتاج دي ، ځکه ډوډۍ ته خوبه په ورځ کې دوه يا درې ځله ضرورت احساسوي خو علم ته دژوند په هره شيبه کې محتاج دي .

له لوړ وضاحت څخه څرګنده شوه ، چې ديوه رښتيني ديني عالم او فقهي رهنما رحلت داولس لپاره خورا دروند غم بلل کيږي ، خو دتأسف وړ داده چې نن سبا داخرالزمان په فتنو کې راګير مسلمانانددا ډول درنو غمونو او ويرونو له درک او احساس څخه په بشپړ ډول عاجزه شوي دي .

په دې وروستيو کې د سترو مصائبو له جملې يو هم د مخورو علماء کرامو پرلپسې شهادتونه وو، د شيخ الحديث مولانا عبدالغني صاحب ، شيخ الحديث مولوي عبدالغني مهاجر صاحب ، شيخ الحديث مفتي رحمت الله صاحب او نورو زبده علماء

کرامو له شهادتونو وروسته په وروستیوکي تازه پیښ شوي د شهادت وقائع د شیخ الحدیث مولوي عبدالسلام صاحب او شیخ الحدیث مولوي عبدالله ذاکري صاحب شهادتونه وو، چې د ایمان او علم د خاوندانو زړونه یي سخت ودردول، په دې لیکنه کې د علم او شهادت دهمدې منورې قافلې د یوې لاروی شیخ الحدیث شهید مولوي عبدالسلام صاحب د ژوند او کارنامو په اړه درسره لنډ معلومات شریکوو، هیله ده چې راسره ویي لولئ .

شیخ الحدیث مولوي عبدالسلام صاحب

شیخ عبدالسلام صاحب د حاجي خانګل زوی په قوم خروټی بانزی چې اصلي وطن یي د پکتیکا ولایت د ګومل سیمه وه،په ۱۹۴۷ میلادي کال کې په یوه دینداره کورنۍ کې دنیا ته راغی،نوموړی د خپل ۴ ورونو له جملې دریم و، چې پلار یي په ۴ کلنۍ کې د دیني علومو زدکړې ته رهنمایي کړ.

هغه مهال چې شیخ صاحب ماشوم و ددوی کورنۍ به په اوړي دافغانستان دزابل ولایت د دایچوپان سیمې ته تلله او د ګرمۍ موسم به یي د بلوچستان په سیوۍ/سبي او شاوخوا سیمو کې تیراوو، د شیخ صاحب ورور وایي چې نوموړی څلورکلن ماشوم و چې د خپل پلار لخوا دیني علم ته وقف شو، د دایچوپان په خاکران سیمه کې یو مشهور دیني عالم او مدرس و، شیخ صاحب په څلورکلنۍ کې د هغه په درس کې شامل شو او چې کله به ددوی کډې د یخ په موسم کې سیوۍ ته تلې هم نوموړی به همالته په خاکران کې په کلیواله مدرسه کې پاته و او دیني زده کړو ته به یي دوام ورکاوو.

د شیخ صاحب د قریبانو په وینا ده یو خصوصیت داو چې له دیني تعلم او تعلیم پرته یي بل هیڅ دنیوي مصروفیت نه دی درلودلی.ځکه نوموړی په څلور کلنۍ دیني زدکړو ته شامل شو، تر ۱۳ کلنۍ پورې یې په خاکران کې دیني زده کړې کولې،په همدې عمر له دې سیمې لاړ او د زابل په نورو سیمو کې یي په مشهورو علماء کرامو لکه د زابل د شاجوی ولسوالۍ مشهور عالم مولوي سردار صاحب چې د پاسنو په

اخندزاده صاحب مشهور و، د قلات ستر عالم مولوي عنایت الله اخندزاده صاحب چې د غبرګي په اخندزاده صاحب یي شهرت درلود.په دې سربیره یي په کندهار،میدان وردګو،غزني او دهیواد په نورو مختلفو سیمو کې یي له مشهورو علماء کرامو څخه دیني کتابونه ولوستل ، تردې چې دیني فنون یې په مکمل ډول پای ته ورسول .

شیخ صاحب د طالب العلمۍ په دوران کې دکابل د قلعه جواد له حضرت ضیاء المشائخ محمدابراهیم مجددي صاحب سره د تصوف بیعت وکړ او تر پایه یي د نقشبندیه مجددیه طریقې د یو سالک په حیث د تصوف او تزکیې لاره پالله.دا چې شیخ عبدالسلام صاحب په ډیر کشرتوب کې دیني زده کړه پیل کړې وه نو په ځوانۍ کې یي ټول دیني کتابونه پای ته ورسول او د احادیثو د لوېې دورې لپاره د پاکستان او سیمې مشهورې مدرسې درالعلوم حقانیه اکوړه خټک ته لاړ .

شیخ عبدالسلام صاحب په درالعلوم حقانیه مدرسه کې د ستر دیني عالم او شیخ الحدیث مولانا عبدالحق صاحب سره د احادیثو دوره ترسره او د عمر په ۲۵ کلنۍ کې یي ددیني علومو د فراغت سند ترلاسه کړ.

تدریسي ژوند

شیخ الحدیث مولوي عبدالسلام صاحب له فراغت وروسته ددیني علومو په تدریس پیل وکړ، نوموړي دتدریسي ژوند په لومړیو دریو کلونو کې عام دیني کتابونه تدریس کړل او له هغه وروسته یي داحادیثو د کتابونو تدریس پیل کړ چې د وفات تر نیټې پورې یي د یوه پیژندل شوي شیخ الحدیث په حیث د صحاح سته تدریس ته دوام ورکړ .

شیخ صاحب لومړی تدریس د پاکستان دبلوچستان د سیوۍ/سبي په سیمه کې په مفتاح العلوم مدرسه کې پیل کړ. له هغه وروسته د کوټې په بروري روډ باندې په بحرالعلوم مدرسه کې مدرس شو، دلته له څه وخت تیرولو وروسته د کوټې په شابوکلي کې دارالعلوم قاسمیه ته لاړ او له هغه وروسته یي د کویټې په حاجي

محمدایوب کلي کې واقع په خیرالمدارس مدرسه کې تر ۱۹۹۴ میلادي کال پورې تدریس ته ادامه ورکړه .

په ۱۹۹۴م کال کې د پاکستان د پښتونخوا ایالت ډیره اسمعیل خان ته لاړ او هلته یې په پهاړپور سیمه کې دمولوي عبدالجبار صاحب په مدرسه کې د احادیثو تدریس پیل کړ. په همدې مدرسه کې یې ۳ کاله تیر کړل او بیا د جنوبي وزیرستان په مرکز وانه کې مشهورې مدرسې دارالعلوم جنوبي وزیرستان کې د شیخ الحدیث په حیث مقرر شو چې شپږ کاله یې په همدې مدرسه کې نبوي احادیث تدریس کړل او ګڼو طالب العلمانو ترې علمي فیض او د فراغت اسناد ترلاسه کړل .

په جنوبي وزیرستان کې له شپږ کاله تدریس وروسته دیوه کال لپاره بیا په ډیره اسمعیل خان کې دمولوي عبدالجبار صاحب مدرسې ته لاړ او له هغه وروسته په ۲۰۰۶ م کال کې یوځل بیا د بلوچستان مرکز کویټې ته لاړ او د حاجي محمدایوب کلي سیمه کې په خیرالمدارس مدرسه کې یې داحادیثو دوره پیل کړه. همدلته یې د شهادت تر نیټې ۲۰۱۴ م کال پورې د صحاح سته تدریس ته ادامه ورکړه چې هرکال به ورسره سلګونه داحادیثوطالب العلمانو درسونه ویل او په سلهاوو فاضلان به یې له مدرسې فارغیدل .

شیخ صاحب په خپل ژوند کې درې ځله په ۱۹۹۹ م - ۲۰۰۵ م - او ۲۰۰۹ م کلونو کې د حج د مبارکې فریضې داداء کولو لپاره حرمینو ته هم تللی و.

شهادت یې

شیخ الحدیث مولوي عبدالسلام صاحب په خپله مدرسه خیرالمدارس کې د نبوي احادیثو تدریس ته ادامه ورکوله دتدریس ترڅنګ د خیر او صلاح په چارو او داولسي مشکلاتو د حل په چارو هم بوخت و، نوموړي چې په عامو مسلمانانو کې یې پراخ محبوبیت درلود، هرچا یې خبرې ته غوږ نیو او دده په منځګړیتوب لو یې لانجې په ډیره اسانۍ هواریدلې .

د ۱۴۳۵ هـ ق کال د محرم میاشتې د ۲۷ په شپه چې کله شیخ صاحب له خپل یوه بل ملګري سره له یوه دعوت څخه بیرته د کور په خوا روان و، د شپې ۹ بجې ددوو تنو موټرسایکل سپرو کسانو لخوا په تفنګچه دوه مرمۍ وویشتل شو او سخت ټپي شو.

شیخ صاحب چې سخت ټپي شوی و، روغتون ته نقل شو،خو درې ورځې بعد د محرم د میاشتې په ۳۰ مه د شپې په ۱۱ بجې یې د سختو ټپونو له امله خپل روح خپل مالک ته وسپاره او دشهادت جام یې نوش کړ . انا لله وانا الیه راجعون

د شیخ صاحب د شهادت خبر د یوې غمووونکي حادثې په حیث د علم او عمل د خاوندانو په منځ کې خپور شو. عام مسلمانان، طالبان او علماء کرام یې وژړول ، داحادیثو نیمه خوا شاګردانو یې په هجران اوښکې تویې کړې، دافغانستان داسلامي امارت رهبري شورا یې په اړه د غمرازۍ اعلامیه صادره کړه او ټول مؤمنانو ددې ستر عالم د شهادت له امله دده په نامرده قاتلانو نفرین ووایه .

د شیخ صاحب د جنازې لمونځ د محرم په دیرشمه نیټه د نوموړی دنږدې ملګري او دهیواد دتکړه عالم شیخ الحدیث هبة الله اخندزاده صاحب په امامت اداء او له هغه وروسته په کویټه کې خاورو ته وسپارل شو.

د شیخ صاحب درې زامن پاته شول چې دوه یې فارغ علماء او دریم یې په دینې زده کړو بوخت دی .

د شیخ صاحب د شهادت په اړه د اسلامي امارت د رهبري شورى د تسلیت پیغام

اعوذ بالله من الشیطن الرجیم بسم الله الرحمن الرحیم

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ عَلَيْهِ فَمِنْهُم مَّن قَضَىٰ نَحْبَهُ وَمِنْهُم مَّن يَنتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا (الاحزاب ۲۳)

په ډیره خواشینۍ سره مو خبر تر لاسه کړ چې دهیواد وتلی او منلی عالم جهادي شخصیت شیخ الحدیث والتفسیر مولوي عبدالسلام صاحب چې درې ورځې

وړاندې داسلام اودین ددښمنانو له لوري پرې ناځوانمردانه حمله ترسره شوه او شدید ټپي شو، تیر ماخستن ناوخته یې دهجرت په دیار دپاکستان هیواد دکوټې ښار په یوه روغتون کې داخیستوزخمونو له امله ساه ورکړه او د۶۷کالو په عمر په شهادت ورسید ، اناالله وانا الیه راجعون.

څرنګه چې مرحوم شیخ صاحب دافغانستان په سطحه یووتلي عالم او داسلامي امارت له پیاوړو علمي او جهادي شخصیتونو څخه وو،داستاد کل حیثیت یې درلود،زرګونو طالبانو ترې ددیني زده کړو او پوهې علمي فیض ترلاسه کاوه ، شهادت یې دافغانستان او سیمې دعلمي او جهادي خوځښتونو لپاره یوه ستره او نه جبرانېدونکې ضائعه ده.

مرحوم شیخ صاحب **V** دحاجي خان ګل زوي دپکتیکاولایت اوسېدونکي وودنوموړي خپل ټول عمر ددین په خدمت کې صرف شوي ،نوموړی په ۲۵ کلنۍ کې له دیني علومو فارغ شوی،له فراغت دوه کاله وروسته یې دنبوي احادیثو(لوې دورې) ددرس په ورکولو پیل کړی له تیرو ۳۴ کلونو راهیسې په مختلفو مدرسو کې دلوې دورې په درس ورکولو بوخت وو. په جنوبي وزیرستان دارالعلوم وانه ،دډېره اسماعیل خان په لویه مدرسه او دبلوچستان دکوټې ښار دشیخ مانده په جامعه خیرالمدارس او داسې نورو مدرسو کې دحدیثو د شیخ او استاد په توګه پاته شوي .

شهیدشیخ صاحب یو ستر دیني عالم وو،دخپلې پوهې،تقوی او له خپلو عقیدتمندانو سره دزیاتې مینې او محبت کولو له امله یې دعامو خلګو په زړونو کې ځان ته ځاي پیدا کړي و. نوموړی په سیمه کې دیوه وتلي شیخ الحدیث په توګه دشهرت ترڅنګ د ستر مبلغ او جهادي بلونکي په حیث پېژندل شوی شخصیت و.همیشه به یې په سترو ناستو او جهاد ي غونډو کې په خپلو جراتمندانه ویناوو کې دمجاهدینو حمایت کاوو او دمجاهدینو د ذهن سازۍ او اصلاح ترڅنګ به یې عام خلګ داشغالګرو په خلاف ځاني او مالي جهاد ته هڅول.

شهید شیخ صاحب له کلنو راهیسې داحادیثو لویه دوره او دقران کریم تفسیر کاوو، هرکال تر یو نیم سلو زیاتو طالب العلمانو له نوموړي څخه علمی فیض حاصلاوو او دفضیلت ددستار تړلو ویاړ یې ترلاسه کاوو.

دا چې دشهید شیخ صاحب ژوند او موجودیت ددین ښمنانو ونه زغملای شو او دیوې بزدلانه حملې په ترڅ کې یې نوموړی په شهادت ورساوه ،ددښمن دا کرغیړن عمل د شیخ صاحب د دارینود سرلوړې او دقاتلینو لپاره ددنیا او اخرت دمختورۍ سبب شو.

.دافغانستان اسلامي امارت ددې ستر ویر له امله دشهیدشیخ صاحب کورنۍ،شاګردانو او دحق دلارې مبارزو مجاهدینو او ټولو هیوادوالو ته دغمرازۍ او تسلیت مراتب وړاندې کوي،څښتن تعالی دې دمرحوم شیخ صاحب شهادت قبول او لوی خدای ج دې دنوموړي کورنۍ،زامنو،قریبانو او شاګردانو ته ددې ستر ویر دزغملو توان او دصبر جمیل توفیق ورنصیب کړي.

دافغانستان اسلامي امارت رهبری شوری

د شیخ عبدالسلام صاحب د شخصیت په اړه

شهید شیخ الحدیث مولوي عبدالسلام صاحب په دې سربیره چې متبحر عالم ، د احادیثو استاد او دقرآن دتفسیر، احادیثو او حنفي فقهې یو منل شوی پوه و، د روس ضد جهادپه مهال او اوس د امریکا ضد جهاد په مهال دجهاد کلک ملاتړی او دمجاهدینو لپاره یي د یو لارښود حیثیت درلود، نوموړي همیشه له مجاهدینو سره لیدل، هغوی ته یي توصیې کولې او دخپل توان په اندازه یي ورسره دخیر په چارو کې همکاري کوله ،

شیخ صاحب په خپل ژوند کې د تدریس ترڅنګ د عامو مسلمانانو په ژوندچارو کې هم دخیل شخص و، دخلکو جنجالونه او تنازعات یي هوارول او حتی د قومونه په سطحه د لویو لانجو مخنیوی یي کاوو، شیخ صاحب لکه څنګه یو دقیق عالم و په عامه

عرف هم پوره خبر و. نوموړي د مسلمانانو ترمنځ د بدیو په شان لویې لانجې هـوارولې مسلمانان یي سره پخلا کول او د مرګونو او جنجـالونو مخنیـوی یـي کـاوو، نومـوړی د مسلمانانو په غم غمشریک شخص و او ډیر کوښښ یي کاوو چې مسلمانان له جنجالـه خلاص او زړونه یي خوشاله شي .

د نوموړي نږدې ملګری جیدعالم شیخ الحدیث هبة الله اخندزاده صاحب وایـي: دحضرت شیخ صاحب سره زما ډیره علاقه اوملګرتیا وه اوډیـر لیـري اونـږدې سـفرونه موسره وکړه ،په مختلفومجلسونو اوجلسوکې به موشرکت کاوو، دحضرت شیخ صـاحب امتیازي خصوصیت داو چـي ده بـه ډیرکوښـښ کـاوو چـي دیـوه مـؤمن مسـلمان زړه خوشحاله وسـاتي اودمسـلمانانوترمنځ بـه یـې خصوصـا دعلماءکراموداتفـاق او اتحـاد کوښـښ یـي ډیرکـاوو، لهـذاچي کلـه بـه مـوږ یوجلسيـ یایوفـاتحي یادمسـلمانانویوبل اجتماعي أمرته ورغلو،د بیرته راتلو بـه شـیخ صـاحب ویـل: څـه ښـه کاروسـوچي دغـه مسلمانان خوشحاله سوه په تقریر کښې به یې علماء ته ویل چي تاسو ولي اختلاف کوئ له اختلافه ځان وساتئ .

د افغانستان وتلی جهادي شخصیت او دیني عالم مولوي فریدصاحب چې شهید شیخ صاحب یي له نږدې پیژاند د نوموړي په اړه وایي :د شهید علامه شیخ عبدالسلام رحمة الله علیه ژوند واقعا په دې پُـرفتن دور کـې د فخـر او تقلیـد وړ و، داسـلافو یـوه نمونه وه ،صورت او سیرت یـي پـه شریعـت برابـر و، بـاطن یـي تـر ظـاهر ماتـه غـوره ښکاریده ، بي ریا او مخلص انسان و، دشپې په آخر کې به راجګ شو د تهجد لمونځ بـه یي په پټه طریقه اداء کړ، بیرته به آرام پرې ووت ، خلکـو تـه بـه یـي دا پـه خیـال کـې ورکوله،چې ګویا زه بالکل د شپې تهجد ته پورته شوی نه یـم، مالـه ده سره دملګرتیاپـه وخت کې دده د احالت په خپله لیدلی دی.

ډیر باجرأته جید عالم ،خوش اخلاقه د شاګردانو محبوب او جذاب شخصـیت و، د مسلمه امت په موجوده دربدره حالت او د کفري نړۍ په دسیسو خبر سړی و، همدا

وجه وه چې ددین او وطن دښمنانو ته دده مبارک وجود د زغم وړ نه و، نو دسیسـه پـه کار شول او مسلمانان یي د غم په ټغر کینول .

که خپلې خاطرې په لنډو ټکوکې راخلاصه کړم،نو بایـد ووایـم چـې کـه د شـهید شیخ صاحب رحمة الله علیه په شان ډیر خلک موږ درلودلای ،نو دنیا تـه مـو د صـحابه کرامو ا م په شان به زغرده دا اعلان کولای شوای چې : کونوا مثلنا .. یعنی لکـه دا موږ داسې شئ ، چې دا قول به صحابه کرامو دنیاوالو ته کاوو.

د هیواد نومیالی عالم شیخ الحـدیث و التفسیر مولـوي عبـدالحکیم صـاحب د شهید شیخ عبدالسلام صاحب په اړه وایي : حضرت شیخ الحـدیث شـهید عبدالسـلام صاحب مرحوم ډیر عابد او متقي شخص و،زموږ سره په ډیرو سفرونو کې ملګری شوی و، دنوموړي یوه خاصه دا وه چې هرڅومره ستړیا به وه دتهجد لمونځ یي نه پریښود.

علمی استعداد یي دومره قوي و، چې کله به د یوې مسئلې ذکر وشو یا به د کوم حدیث شریف پوښتنه وشوه،نو ده به د کتاب له ذکر سره د هغه حواله ورکړه،په فقهي مسائلو کې ډیر محتاط و همیشه یـي پـه معتـبرو کتـابونو حوالـه ورکولـه،د اخلاقـو او تواضع یي دا حال و چې یو وخت په سفر کې سره ملګري و، ملګرو خوراک تیـاراوو، نـو شیخ صاحب په خپله د اور په بلولو او خدمت باندې اخته و.

د نوموړي اخلاق د اسلامي اخلاقو یوه نمونه وه، د خوشطبعۍ یو ځـانګړی مـزاج یي درلود چې هیڅوک نه ورسره تنګیدل، دملګرو د طبیعت د راستګي لپاره به یي ډیر خوږ مجلس کاوو، له کشر او مشر سره به یي د هغوی د مرتبې په مناسب انداز خبرې کولې.

شیخ صاحب یو دلاوره او جرأتمند سړی وه ، ما هیڅکله د وهم او ویرې خبره نـه ده ځینـي اوریـدلې.د مجاهـدینو سره یـي ځـانګړی محبـت درلود،همیشـه یـي لـه مجاهدینو سره لیدل کتل، ښې ښې توصیې یي ورته کولې او دهغوی پوښتنې یي په ډیر ښه انداز په سړه سینه ځوابولې .

د شهيد شيخ صاحب په اړه د ځو تنو علماء كرامو تأثرات مو د نمونې په حيث راواخيستل، د شيخ صاحب په اړه هرچا چې ليدلی همداسې نيک تأثرات لري، نوموړي ته الله تعالی خورا ښه اخلاق او ستر علمي استعداد وركړی و، الله تعالی ته خواست كوو چې دده بركات يې په زامنو او شاګردانو كېږدي او دعلم خير دي يې الله تعالی همداسې جاري ولري . آمين يارب العلمين

❊ ❊ ❊

د شهيد مولوي نورقاسم حيدري ژوند او كارنامو ته كتنه

ليكنه: قاري سعيد

د ۱۳۹۳ هـ ش كال د حمل مياشتې په ۱۸ نيټه رسنيو خبر وركړ، چې دكونړ ولايت په شيګل ولسوالۍ كې دهمدې ولايت لپاره د طالبانو نظامي مسؤل /والي د امريكايي بې پيلوټه طيارې په بريد كې په شهادت رسيدلی.

له معمول سره سم د مولوي نورقاسم حيدري صاحب د شهادت خبر د ورځنيو عادي خبرونو په حيث په مطبوعاتو كې بدرګه شو،خو ددې نوميالي مجاهد دشهادت خبر كوم عادي خبر نه و، په هماغه ورځ په حقيقت كې افغان مؤمن اولس خپل يو كمساری باتور بچی له كفر سره دمقابلې په جګړه كې له لاسه وركړی و.

هو كې، مولوي نور قاسم هغه مجاهد و چې د رجالو دقحطۍ په دې زمانه كې يې نه يوازې په جهادي ډګر كې ديوه نه ماتيدونكي، زړور، مخلص او لارښود مجاهد په حيث دنده اجراء كوله بلكې د خپلو ملګرو مجاهدينو ترمنځ په محلي كچه د يوه رهنما په موقف كې و، چې په شهادت يې ډير زړونه ودرديدل .

راځئ يوه شيبه ددې نوميالي مجاهد په ژونديښو، كارنامو او شخصيتي ځانګړنو سره وغړيږو او د ياد په تازه كولو يې دهجران تنده ماته كړو .

پيدايښت او زدكړې

نورقاسم حيدري د حاجي محسن زوی په ۱۳۵۲ هجري شمسي كال د افغانستان د خوست ولايت دصبريو ولسوالۍ په نيكنام كلي كې په يوه ديندراه كورنۍ كې دنيا ته سترګې وغړولې .

نوموړي خپلې لومړنۍ زده کړې د ماشومتوب په مهال په خپله سیمه کې د مسجد له ملاامام څخه ترسره کړې، د کمونیستي کودتا وروسته یي د هجرت په مهال د پاکستان په خیبر پښتونخوا کې په مختلفو مدارسو کې د دیني علم حصول ته دوام ورکړ.

په دې لړکي نوموړي خپلې زده کړې په کوهاټ کي پیل کړې ورپسې یې د هنگو ولسوالۍ مربوط د درسمند سیمې رحمانیه مدرسه، په میرانشاه کې منبع العلوم مدرسه،د خوست منبع الجهاد مدرسه، د وزیرستان دشوې سیمې ریاض العلوم مدرسه، د هنگو دکاهي سیمې سراج الاسلام مدرسه او دافغانستان او پاکستان په گڼو نورو مدارسو کي یي دیني زده کړو ته دوام ورکړ تردې چې له دیني علومو د فراغت سند یي په ۱۳۷۶ هـ ش کال د هنگو مربوط زرگري سیمه کې واقع په جامعة العلوم الاسلامیه مدرسه کې له مشهور استاد شیخ الحدیث بهرمند صاحب څخه ترلاسه کړ.

مولوي نورقاسم حیدري صاحب خپلو دیني زدکړو ته په داسې مهال ادامه ورکوله چې ورسره یي جهادي فعالیت هم نه هیراوو نوموړی به دکال په اوږدو کې څه موده په سنگر کې او څه موده په مدارسو کې و، له دیني علومو له فراغت وروسته یې څه موده دخوست ولایت د صبریو ولسوالۍ په مچۍ سیمه کې دشمس العلوم مدرسې دمهتمم او مدرس په حیث دنده اجراء کړه ددې مدرسې دبنسټ ډېره نوموړي په ۱۳۷۱ هـ ش کال کې ایښې وه چې تراوسه فعاله ده او دشهید حیدري صاحب دخیرجاري په حیث په کې طالب العلمان ددیني علومو زده کړې کوي.

د کمونیزم په خلاف جهاد

مولوي نورقاسم حیدري د صورت او سیرت په لحاظ د جهاد او مبارزاتي ژوند یو مجسم تصویر و. په نوموړي کې د اسلام د لارې د یوه سرسپارلي مجاهد ټول صفات موجود و. تا به ویل دغه انسان الله تعالی یوازې د خپل دین ددفاع او دکفر په مقابل کې دجنگیدلو لپاره خلق کړی دی، ځکه نوموړي خپل ټول ژوند جهاد ته وقف کړی و. خبرې، فکر او ټول کړه وړه یي د جهاد په اړه و، نوموړی په کشرتوب لا له شوروي

یرغلگرو او دهغوی له کمونیستي گوډاگیانو سره وجنگېد، په تانده ځوانۍ کې یې د شر او فتنو په مقابل کې د جهاد سنگر وپاله او په نسبتا پاخه عمر کې یې دامریکایي طاغوت په مقابل کې د مسلح جهاد سنگر تر هغو تود وساته چې په همدې لاره کې یي د شهادت جام غړپ کړ.

د شهید حیدري د جهادي ژوند، اتلولیو او کارنامو داستان خورا اوږد دی چې دلته یي موږ په لنډو جهادي خدماتو ته اشاره کوو.

هغه مهال چې د شوروي اتحاد سرو لښکرو په افغانستان هجوم راوړی وو او په زرگونو مسلح ځواکونه یي په خوست ولایت کې ځای په ځای کړي وو، هغه مهال چې خوست ولایت د اسلام او کمونیستي کفر ترمنځ د تودې معرکې په ډگر اوښتی وو او د شوروي عسکرو د ډیرښت له امله یي د دوهم مسکو لقب گټلی و، په همدغه وخت کې نورقاسم حیدري چې لا بیخي کم عمره وو دخوست ولایت په باک، علیشیرو، ځاځي میدان، یعقوبي، ژوره او توره غاړه سیمو کې یي د کمونیزم په خلاف په جهادي تعرضونو کې برخه واخیسته. نوموړی له کوچنیوالي د مرمیو له باران، د سکډ توغندیو له چاودنو او د روسي مېگ او برگیو له بمبارونو سره بلد شو. دگړو په لمبو او ماینونو په چاودنو کې رالوی شو، دخوست د بري په ساحه کې زخمي شواو دالله تعالی په لاره کې د وینو دصدقې خوند یي وکوت، له کفري لښکرو سره دمخامخ جنگیدلو او د کمونیزم په پوستو د ورختلو هنر یي عملا تجربه کړ، د ستر اتل جناب حقاني صاحب تر مشرۍ لاندې د خوست په عظیمه فتحه کې یي د یوه تاند مجاهدپه حیث رول ولوباوو، دخوست له فتحې وروسته د کمونیزم د ټغر ټولولو په نیت له نورو مجاهدینو سره یوځای د پکتیا د مرکز گردیز په خوا لاړ. په ستو کنډو، مچلغو او د گردیز ښار په شاوخوا نورو سیمو کې یې د کمونیستانو خلاف په سختو جگړو او تعرضونو کې برخه واخیسته او ترهغه یې جهاد ته ادامه ورکړه تر څو کمونیستي حکومت ونړید.

د تنظيمي دورې په وروستيو کې چې د مولوي عبدالحکيم شرعي صاحب په مشرۍ په خوست ولايت کې دنظم راوستلو او فساد دمخنيوي لپاره کوم تشکيلات جوړ شول مولوي حيدري هم په کې ګډون وال و چې د خلکو دسر او مال د خوندي کولو لپاره يي ستر خدمتونه ترسره کړل.

د طالبانوپه اسلامي تحريک کې خدمت

په ۱۳۷۳ هـ ل کال کې چې دطالبانو اسلامي تحريک په کندهار کې ظهور وکړ ، مولوي نورقاسم حيدري چې دغه مهال يي په پاکستان کې ديني زده کړې کولې د خوست ولايت د يوشمير طالبانو سره يوځاى د بلوچستان له لارې کندهار ته لاړ او په هماغو ابتدائي شيبو کې له اسلامي تحريک سره ملګرى شو، نوموړي د شهيد ملا بورجان اخند، شهيد ملا مشر او داسلامي تحريک د نورو مشرانو په ملګرتيا د غزني او ميدان وردګو ولايت په تصفيه کې برخوال و، تر څو چې دطالبانو اسلامي تحريک تر خوست پورې ورسيد. دغه وخت چې د طالبانو جنګي کرښه د کابل په چهار اسياب کې وه مولوي نورقاسم د خوست ولايت د ۷۰ تنو طالبانو سره يوځاى چهاراسياب ته لاړ. دوى داسې مهال چهار اسياب ته ورسيدل چې په همدې ورځو کې طالبانو د دهمزنګ او کارته سه په سيمو کې د حزب وحدت لخوا تخليه کيدونکي سيمې نيولې،مولوي نورقاسم صاحب هم له خپلو ملګرو سره دکابل ښار په جنوب لويديځ کې همدې سيمو ته داخل شو، وروسته چې په همدې سيمه کې مسعود ناځاپه په طالبانو بريد وکړ، د سختې جګړې په پايله کې مولوي نورقاسم صاحب هم زخمي شو.

د نوموړي دهمدې صحنې يو ملګرى وايي: طالبانو او دمسعود کسانو چې تردې وړاندې يي جګړه نه وه سره کړې په ډيره نږدې فاصله کې اوسيدل، ماسپښين مهال مسعود ناځاپه په طالبانو بريد وکړ، همدلته جنګ ونښت، موږ د سرک په يوه غاړه وو او بلې غاړې ته په پنځه يا شپږ مترۍ کې دمسعود وسلوال و، زه له لږ جګړې وروسته ټپي شوم اومولوي حيدري ته مې وويل چې له دې ځايه بايد ووځو، ده په اطمينان راته وويل ته يو پټ ځاى کينه زه په دښمن ګوزارونه کوم تر څو د وتلو لار پيدا شي، له

نوموړى سره راکټ لانچر و په دښمن يي پرلپسې څو ګوزارونه وکړل، چې ددښمن ګڼ کسان په کې له منځه لاړل، دهمدې جګړې په مهال يوه ملګري په مولوي حيدري باندې غږ وکړ چې په نږدې ودانۍ کې ددښمن کسان دي چې هشتادودو ورسره دى، تاسو سر مه پورته کوئ هسې نه زيان درته ورسيږي، مولوي حيدري راکټ ته مرمۍ واچوله او ويل يي چې وار به پرې مخکې کړم، خو چې کله يي د فير لپاره سر ورهسک کړ مخکې له دى چې دراکټ فير پرې وکړي له مقابل جانب څخه د هشتادو فير وشو، چې ددرانه انفجار په نتيجه کې مولوي حيدري په سر باندې په پرخچو ولګيد او ځاى په ځاى بې هوشه شو.

کله چې راپه هوښ شو نو سره له دې چې سخت زخمي و بيا يي هم له موږ سره دچهاراسياب په خوا تګ ته ادامه ورکړه همدغه مهال طالبان د کابل له غرب څخه بيرته د وتلو په حال کې وو، موږ چهاراسياب ته راغلو او څرنګه چې مولوي صاحب سخت زخمي و د شپې مو خوست ته ورساوو، د خوست په روغتون کې ډاکترانو چې ايکسري واخيستي او دده د سر ټپ يي وليد نو حيران شول چې څرنګه ژوندى پاته دى ځکه دده د سرهډوکي مات وو او پرخچي يي په دماغو کې ښخې وې، ډاکترانو وويل چې ددې علاج زموږ د وس کار نه دى او دژوند يي هم لږ احتمال شته، د ډاکترانو د جواب نه وروسته موږ پيښور ته ورسولو، خو هلته هم چې ډاکتران ددماغو ټپ وليد نو له عملياتو يي انکار وکړ، ډاکترانو وويل چې دده ټپ ډيرحساس دى که عمليات يي وشي ژوند به له لاسه ورکړي ښه داده چې کور ته يي ورسوئ ترڅو له خپلو خپلوانو سره وروستۍ دژوند شپې تيرې کړي، ډاکترانو ويل چې ددې سخت ټپ سره سره موږ حيران يو چې څرنګه ژوندى پاته دى او په خپلو پښو ګرځي، دوى ويل چې دا يوازې ددې مجاهد کرامت کيدلاى شي او بس .

کله چې مولوي حيدري ته د ډاکترانو د ځواب خبره ورسيده ده دا آيت وواية :
اذا جاء اجلهم لايستأخرون ساعة ولا يستقدمون . يعني مرګ په خپل وخت دى او هيڅکله مخکې يا وروسته کيدلاى نه شي.

په پيښور کې د ډاکټرانو له ځواب وروسته نوموړي ملګرو بيرته خوست ته راوستلو خو خپل کور ته تر رسولو وړاندې يې په خوست کې د بادشاه زار په نوم ډاکټر ته وروستلو ترڅو يې دخپل وس مطابق علاج وکړي، دې ډاکټر وويل چې د مولوي صاحب زخم ډېر ژور او حساس دی عمليات يې خطرناک دي چې په عملياتو کې يې يوازې لس فيصده د ژوندي پاته کيدلو احتمال شته، زه يې په دې شرط عمليات کوم چې له کورنۍ او ملګرو څخه يې داجازې لاسليک راته راوړئ. د ملګرو له مشورې وروسته نوموړي ته همدا لاسليکونه راوړل شول او نوموړي دمولوي صاحب د سر زخم عمليات کړ، د ډاکټر دعملياتو له پيل سره يوځای دمولوي صاحب ملګرو د سورة يس ختم او مأثورې دعاګانې پيل کړې، لږ شيبه وروسته ډاکټر زيرى راووړ چې دمولوي صاحب عمليات کامياب شول او له اعصابو څخه يې هډوکي راوايستل شول .

دهمدې عملياتو په نتيجه کې دمولوي صاحب د سرزخم يو مخ ښه شو، خوډاکټر ورته سپارښتنه کړې وه چې تر ډېر وخت پورې به په جنګ کې شرکت نه کوې او نه به په راکټ لانچر باندې فير کوې ، خو دمولوي صاحب د جهاد جذبه خورا غالبه وه تردې چې له صحت يابۍ وروسته بيا داسلامي امارت جهادي ليکو ته لاړ او دامريکايي يرغل ترمهاله يې بيا بيا په جهادي تعرضونو کې شرکت وکړ نوموړی د چاريکارو په جنګ کي يوځل بيا زخمي شو او تر هغه وخته يې د شراو فساد په مقابل کې جهاد ته ادامه ورکړه چې امريکايانو په افغانستان يرغل وکړ .

دامريکايانوپه خلاف جهاد

په افغانستان د امريکايانوله يرغل وروسته مولوي صاحب نورقاسم له مقدمو مجاهدينو څخه و چې دخوست په ولايت کې يې دامريکايانو په خلاف مسلح جهاد پيل کړ،د نوموړي دمدبرانه مشرۍ له برکته د خوست ولايت د صبريو ولسوالي په همدې سيمه کې دجهاد په يوه نه ماتيدونکي سنګر واوښتله او امريکايانو په کې سخت تلفات وليدل، سره له دې چې امريکايانو په دې سيمه کې خورا سخت ظلمونه

د سپين کاروان سرلاري

او وحشتونه ترسره کړل، د صبريو او خوست د نورو سيمو په زرګونو خلک يې بنديان او شهيدان کړل خو بيا يې هم په اولس کې دجهاد جذبه ونه وژله .

مولوي نورقاسم صاحب چې څه موده د خوست په صبريو ولسوالۍ کې د جهادي چارو مشر او ورپسې ډېره موده د خوست ولايت عمومي جهادي مسؤل/ والي و په دې ولايت کې ستر جهادي خدمتونه سرته ورسول.

نوموړي چې خپله يې په جهادي عملياتوکې شرکت کاوو او دعملياتو قومنده به يې په غاړه وه د خوست څلور ولسوالۍ باک، عليشير، صبري او قلندر ولسوالۍ دغه راز دپکتيا مربوط جاني خيل ولسوالي يې په مکرر ډول فتحه کړې، دخوست په لراوبر کې ددښمن ډېرې پوستې يې هم بيا بيا فتحه کړې چې ددې عملياتو په ترڅ کي يې نه يوازې دښمن ته درانه تلفات واړول بلکې بيا بيا يې لوی مقدار غنايم هم ونيول.

په خوست کې يوه سخته جګړه چې نوموړی په کې زخمي شو، دخوست په عليشيرو ولسوالۍ عمليات وو،ددې عملياتو په نتيجه کې نوموړي ددښمن ګڼې دفاعي پوستې فتحه کړې او دولسوالۍ مرکز ته ورسيدل، خو کله يې چې د ولسوالۍ په مرکز بريد وکړ د مجاهدينو مهمات کم شول ، همدغه مهال دنوموړي همسنګر او تکړه مجاهد دکابل اوسيدونکی ملا مصطفى په شهادت ورسيد، مولوي حيدري ملګرو ته وويل چې د مهماتو دنشتوالي له امله بايد عقب نشيني وکړي او شهيد له ځان سره واخلي د عقب نشينۍ په مهال په مجاهدينو امريکايي الوتکو بمبار وکړ چې د مولوي حيدري ګڼ تکړه مجاهد ملګري په کي شهيدان شول او خپله هم سخت ټپي شو. دا ځل هم د نوموړي ټپونه خورا سخت و او ډاکټرانو ويل چې ښايي د نوموړي بدن فلج شي، خوالله تعالى د ډاکټرانو د باور خلاف نوموړي ته يوځل بيا صحت ورکړ. له همدې زخمونو څخه له جوړيدلو وروسته مولوي صاحب له خپلو ملګرو سره يوځل بيا ددښمن په محاصره کې واقع شو، چې ټوله شپه له دښمن سره وجنګيد، په دې جګړه کې نوموړی يوځل بيا په سرباندې دوه مرمۍ ولګيد، خو دا چې الله تعالى د خپل دين دخدمت لپاره ورباندې ژوند لورولی و له سختو ټپونو سره سره بيا هم ژوندی پاته شو.

په خوست ولايت کې د نوموړي وروستي دوه ستر عمليات چې خپله يې مشري او ترتيب په غاړه و يوځل د خوست په خلبيسات سيمه کې دامريکايانو په ستره قرارگاه باندې لومړني فدايي عمليات و، چې پلان او نقشه يې مولوي صاحب جوړه کړې وه په دې عملياتو کې فدايان په لومړي ځل دامريکايانو په اډه ورننوتل، امريکايان يي سخت وځپل او د باوري سرچينو په استناد په دې عملياتو کې تر سلو ډير امريکايي عسکر مړه او ټپيان شول .

له همدې عملياتو وروسته په ۲۰۰٦ م کال کې د مولوي صاحب په مشرۍ دخوست ولايت په دريو ولسواليو صبريو، باک او عليشيرو باندې په هم مهاله توگه ستر عمليات پيل شول چې دښمن ته په کې درانه تلفات واوښتل، ددې عملياتو په مهال مولوي حيدري صاحب چې دخلبيسات په سيمه کې ددښمن په پوستو په عملياتو کې برخوال و، يوځل بيا ټپي شو چې دا په جهادي ژوند کې دنوموړي شپږم ځل ټپي کيدل و، خو په دې ځل هم الله تعالی دتيرو ځلونو غوندې کامله شفاء ورته نصيب کړه.

د کونړ ولايت د مسؤل په حيث

د ۲۰۱۲ ميلادي کال په لومړيو کې شهيد مولوي نورقاسم د اسلامي امارت د مشرتابه په فرمان د کونړ ولايت د جهادي مسؤل په حيث وټاکل شو، نوموړی له ټاکل کيدو وروسته له خوست څخه کونړ ته لاړ او په جهادي صحنه کې يي عملا د جهادي صفوفو په تنظيم او ابتکاري برنامو په تعميل پيل وکړ، په کونړ کې دغه مهال يو ستر شکايت ددښمن له جاسوسانو څخه موجود و. مولوي صاحب په ټولو ولسواليو کې د ځانگړو خفيه گروپونو په گمارلو سره وتوانيد چې ددښمن ډير جاسوسان تشخيص او بيايي له مينځه يوسي، په دې سربيره نوموړي د جهادي تهاجمي عملياتو لپاره نوې طرحې وړاندې کړې چې په ډيری سيمو کې يې ښې نتيجې درلودې. په دې لړ کې د کونړ په مروره، دانگام، اسمار، غازي اباد، مانوگي او ناړۍ ولسواليو کې ددښمن ۱۴

پوستې دمجاهدينو په عملياتو کې فتحه شوې دښمن ته په کې درانه تلفات ورسيدل او مجاهدينو ډيرې وسلې او مهمات غنيمت کړل .

د مولوي صاحب د جهادي پلانونو په نتيجه کې په ناړۍ کې دانچه گل په نامه ددشمن مهم مرکز چې تر ۴۰ پورې ددښمن ځواکونه په کې موجود وو فتحه شو. د کونړ په دانگام کې دښمن نيت درلود ترڅو دلته يو قوي مرکزي بيس جوړ کړي، خو کله چې مولوي صاحب ددښمن له دې پلان څخه خبر شو په متقابلو عملياتو او بريدونو سره يي ددښمن د دپلان د عملي کيدو مخه ونيوله او دښمن ونه توانيد چې دلته خپل اهداف ترلاسه کړي .

په کونړ کې دمولوي حيدري صاحب د مسؤليت په مهال يوه بله مهمه بريا د ۱۳۹۲ هـ ش کال د کب مياشتې په څلورمه د غازي اباد په ولسوالۍ کې ترلاسه شوه په همدې نيټه مجاهدينو ديوه دقيق پلان له مخې د مزدورې اردو په يوه قرارگاه بريد وکړ چې په نتيجه کي يي ددښمن شاوخوا ۲۵ تنه عسکر ووژل شول او ٦ تنه نور مجاهدينو ژوندي ونيول بايد وويل شي چې په دې فتحه کې اساسي کردار د هغو نفوذي مجاهدينو و چې له مجاهدينو سره يي تماس درلود او مجاهدينو ته يي د دې بيس په اړه پوره معلومات ورکړي وو .

په کونړ ولايت کې دمولوي نورقاسم بله کارنامه د خپلسريو له منځه وړل او په جهادي صفوفو کې همآهنگي رامنځته کول و نوموړي په دې لاره کې خورا ستر خدمات سرته ورسول او د ډيرو ناخوالو مخه يي ونيوله.

هغه غوليدلي افغانان چې ددښمن په ملکي او نظامي اداراتو کې يي وظايف اجراء کول مولوي صاحب ټولو ته دعوت ورکړ او حتی خطونه يي ورته واستول ترڅو له دې کار څخه لاس واخلي په دې لړ کې په سلگونو کسان د ډاډ له حاصلولو وروسته ددښمن له ليکو راووتل او خپل عادي ژوند ته ستانه شول. دمولوي نورقاسم صاحب د مسؤليت په مهال په کونړ ولايت کې د دعوت والارشاد / جلب او جذب پروسه په خورا برياليتوب سره روانه وه ، په دې لړ کې يوازې دکونړ په شيگل ولسوالۍ کې ۱۳٦

تنه هغه کسان چې پخوا يي ددښمن په صف کې دنده اجراء کوله مجاهدينو ته تسليم شول او له دښمنۍ څخه يي لاس واخيست .

د ولسمشرۍ د دريم ځلي انتخاباتو په لومړي پړاو کې مولوي صاحب نورقاسم د لومړني مسؤل په حيث خپله په صحنه کې و نوموړي له انتخاباتو لس ورځې وړاندې د کونړ ولايت مختليفوسيموته سفر وکړ ترڅو ددښمن دغه پروسه شنډه کړي نوموړي په درست کونړ کې د انتخاباتو د شنډولو لپاره يو مؤثر پروګرام جوړ کړ، ټولو مجاهدينو ته يي قومنده ورکړه چې دانتخاباتو په ورځ د سهار له پنځو بجو څخه ددښمن په مراکزو، پوستو، د ولسواليو په مراکزو او نورو دولتي اماکنو باندې بريدونه پيل کړي. ددې عملياتو په لړ کې د ورځې په اوږدو کې په کونړ ولايت کې مجاهدينو ۷۰ لوی او واړه بريدونه په دښمن ترسره کړل، چې په نتيجه کې يې ددښمن ۸۸ تنه عسکر، اربکيان او منسوبين له منځه لاړل او ګڼ نور ټپيان شول او په دې توګه په دې ولايت کې دانتخاباتو غربي منحوسه پروسه په بشپړه توګه شنډه شوه .

د مولوي نورقاسم شهادت

د ۱۳۹۳ هـ ش کال د دحمل د مياشتې په اتلسمه نيته مولوي نورقاسم حيدري چې له خپلو څو تنو ملګرو سره د کونړ د شيګل ولسوالۍ په مربوطاتو کې روان و او نيت يي و چې دکونړ ولايت له نورو جبهاتو څخه ليدنه کتنه وکړي، ناڅاپه دامريکايي بي پيلوټه الوتکې تربريدلاندې راغی چې په نتيجه کې يي مولوي نورقاسم حيدري له خپلو دريو تنو مجاهدو ملګرو مولوي عبدالکريم جانباز ، منصور او حميدالله سره يوځای د شهادت لوړ مقام ته ورسيد .

انا لله وانا اليه راجعون

مولوي صاحب نورقاسم خپل هميشني ارمان ته وصل شو او د شهادت په ابدي سفر لاړ او ترشا يي شپږ اولادونه ۳ زامن او ۳ لوڼې پريښول . رحمه الله تعالی

خاطرې او د شخصيت ځانګړنې

د شهيد مولوي نورقاسم يو ملګرى مولوي احرار وايي : له امريکايانو څخه د هجرت د ژوند په مهال زه او مولوي صاحب حيدري په يو کور کې اوسيدلو، چې هغه کور په دوو برخو مشتمل و، په يو حصه کې يې زه اوسيدم او په بله کې يې حيدري صاحب اوسيدلو، يوه ورځ حيدري صاحب په جهادي سفر ولاړ، دراستنيدو پرمهال په لاره کې دمنافقانوتر بريد لاندې راغی چې حيدري صاحب په سر دسترګو د کونجو په هډوکو ټپونه وخوړل، خو الله B يې سترګې له ړنديدو وساتلې، او په همدې سفر کې يې چيرته په يوه روغتون کې ديوڅه مودې درملنې لاندې وو، کله چې کور ته راستون شو، زه له دې ناخبره وم چې حيدري صاحب ته مشکل پيښ شوي دي،هسې د پوښتنې په نيت مې د کور دروازه ورټکوله مولوي حيدري صاحب په دروازه کې سر رابهر کړ ګورم چې ډير سخت ټپي ده، ما ورته وويل چې دا ولې؟ ده کيسه راته وکړله، چې په لار کې دمنافقينو لخوا ټپي شوم، اوس دمجلس طاقت نلرم، ما ورته وويل چې ځه ولاړ شه آرام وکړه، ځکه ډير زيات په تکليف و، په لمانځه کې يې دسجدې داداء کولو توان او طاقت نلرلو، کله چې راتلونکي شپه تيره شوه، نو سهار مې پوښتنه پرې وکړه، چې اوس به څنګه وي دروازه مې ووهله چې کله بيرون راووتلو ما ترې وپوښتل چې څنګه يې؟ ده په ځواب کې راته وويل: چې نن جوړ يم، او راته ويې ويل چې بيګا شپه مې خوب وليدلو چې مفتي محمد فريد V (د دارالعلوم حقانيه مفتي او شيخ الحديث)په خوب کې راغلو او راته ويې ويل: چې صبا به جوړ يې، دحيدري صاحب په وينا چې سهار له خوبه راپاځيدم چې کله په لمانځه ودريدلم بس جوړ تيار وم سجده مې هم وکړله او پخوا مې سجده نشواى کولاى، هيره دې نه وي، چې حيدري صاحب دمفتي محمد فريد V مريد او مسترشد وو، او دطريقت تر شپږم سبق پورې وظائف يې سرته رسولي وو.

د اسلامي امارت د واکمنۍ په مهال د رياست الوزراء مرستيال او ختيځ زون تنظيمه رئيس مولوي عبدالکبير صاحب وايي :

مولوي نورقاسم زړور او متواضع شخص و، د خوست په سطحه له مقدمو مجاهدینو څخه حسابیږي چې نه یوازې په خپله سیمه صبریو کې ستر جهادي خدمتونه وکړل بلکې په درست خوست ولایت کې یې د جهاد په پراختیا کې ستر رول درلود، په کونړ ولایت کې دمسؤلیت په مهال هم مجاهدین تربنه خوشاله و، نوموړی د کافر په مقابل کې سخت او نه ماتیدونکی او دمسلمان په مقابل کې متواضع و، دمشر لپاره مناسبه وې چې په سخته مرحله کې خپله ځان مقاومت ته وړاندې کړي، لکه رسول الله H چې د حنین په غزا کې په سخته مرحله کې مستقیم پاته شو، ټول صحابه په شا لاړل خو رسول الله H ځان قرباني ته وړاندې او ثابت پاته شو، په مولوي نور قاسم صاحب کې همدا دایثار او فداکارۍ صفت موجود و.

د خوست ولایت اوسیدونکی شیخ الحدیث مولوي افضل حسین صاحب د مولوي صاحب په اړه دوه لیدلي خوبونه داسې بیانوي : یوځل مې لیدل چې له مولویصاحب نه شاوخوا ډیر زمریان تاو وي ټول دده پیره کوي مولوي صاحب له یوه زمري سره پنجه اچولي وي خو دزمري پنجه ترې لاندې وي او داسې ښکاري چې زمری ورته تسلیم وي.

دوهم دا چې په خوب کې ګورم چې یو صندوق وي دمولوي صاحب یو مخالف دښمن یې دخلاصولو هڅه کوي نو څوک په خوب کې ورته وواېي چې دا دنبي کریم صلی الله علیه وسلم له طرفه محترم مولوي صاحب ته تحفه ده بل چا ته یې دخلاصولو اجازه نشته.

یو بل ملګری چې بیخي یې مولویصاحب لیدلی نه و، کله یې چې دکونړ ولایت په وروستۍ نشر شوې ویډیو کې مولوی صاحب ولیدلو نو له یوه بل ملګري څخه یې وپوښتل چې دا څوک ده چې غړیږي هغه ورته وویل چې دا مولوي نورقاسم نومیږي په قوم صبری د خوست اوسیدونکی دی او اوس دکونړ ولایت جهادي مسؤول دی. هغه ورته وویل: چې قسم بالله څه وخت مخکې مې همدغه سړی له رسول الله صلی الله علیه وسلم سره په خوب کې څنګ په څنګ لیدلی وو.

د مولوي صاحب اقتصادي ژوند درست عمر د فقر او غربت ژوند و، دبیت المال له پیسو سره یې سخت احتیاط کاوو، مولوي احرار وایي کله چې دامریکایانو یرغل په اوائلو کې مولوي صاحب هجرت ته اړ شو نو د هجرت په ژوند کې یې په یوه داسې خونه کې اړولي وو چې بیخي داوسیدو قابله نه وه، په همدې وخت کې به یې د ډوډۍ پخولو لپاره په خپله شا له غره څخه د مزرو او کیکرو ګیډۍ راوړلې او کله به چې ځینې مجاهدین ملګري ورسره میلمانه شول، نو په کور کې یې یوازې یو چاینک وو چې په هغه کې به یې چای جوشاوو هم او میلمنو ته به یې هم پکې راووړ، نو کله به چې چای ختم شو چینک به یې کور ته یووړ بیا به یې چای جوشولو او میلمنو ته به یې راوړلو، هغه مهال چې مولویصاحب دخوست ولایت جهادي مسؤلیت په غاړه درلود بیا یې هم په خپله له غره څخه خس راوړل.

مولوي صاحب ظاهرا غریبانه او فقیرانه ژوند درلود خو نوموړي دایمان په پانګه غني او الله تعالی ورته لوی جرأت او اخلاص ورکړی و. مولوي احرار وایي : یو ځل دیو موټر بم جوړولو لپاره د څلور ټنه باروتو جوړولو او انتقالولو کار و ملګري ډیر وو خو شهید مولویصاحب په خپله په کار مصروف و، ملګرو ډیر اصرار پرې وکړ چې ته کار مه کوه موږ ډیر یو، یوه سرګروپ ورته وویل چې هرڅومره ملګري دې پکار وي دکار لپاره له ما یې واخله خو ته کار مه کوه، شهید حیدري صاحب ورته په ځواب کې وویل: چې زه هم دثواب دحصول لپاره راغلی یم، آخر هغه دلګی مشر- هم له محترم مولویصاحب سره په کارپیل وکړ.

مولوي احرار د شهید حیدري صاحب د جهادي تاکتیکي بریدونو په اړه وایي : دمحترم مولوي صاحب په قیادت کې یو ځل مجاهدینو دخوست ولایت صبریو ولسوالی کې یو کور څو ورځې موقتا داسې معرفي کړ لکه د مجاهدینو مرکز چې وي، یو موټر بم یې جوړ کړ، او دهمدې کور په منځ کې یې ودرولو، او اطاقونو ته یې ګڼ شمیر بوټونو چپلکې او څپلۍ کیښودلې او یو فدایې ملګری دننه په اطاق کې ناست و، چې د موټر بم شارټي مزی ورسره و ، دشپې چې کله په دوو درو چورلکو کې امریکایان

د چاپې لپاره راغلل اوټول کور ته داخل شول چیغې یې وهلې چې تسلیم شئ وسله پرزمکه کیږدئ، په دغه وخت کې استشهادي مجاهد موټر بم ته انفجار ورکړ، چې په لسهاوو امریکایې عسکر پکې مړه او ټپیان شول وروسته نور امریکایان ددغو مړو او ټپیانو دانتقالولو لپاره راغلل ملګرو له وړاندې له کور نه دماینونو حلقه تاو کړې او ټول یې په داسې ترتیب برابر کړي وو چې یوځای انفجار وکړي، کله چې امریکایان دمړو او ټپیانو په پورته کولو بوخت شول دملګرو له لوري ماینونو ته انفجار ورکړل شو چې په دې کې هم ښه پریمانه امریکایان مردار شول، دعیني شاهدانو په وینا په دغو کامیابو عملیاتو کې دامریکایانو مړه او زخمیان له سلو اوښتي وو.

د مولوي نور قاسم صاحب د جهادي ژوند خاطرې او کارنامې خورا ډېرې دي ، چې د ټولو یادول ددې لیکنې د توان خبره نه ده ، الله تعالی ته سوال کوو چې ددې رښتیني مجاهد او دحق سنګر د رښتیني ساتونکي قرباني او خدمات په خپل دربار کې قبول کړي او برکات یې په کورنۍ او ملګرو جاري ولري .

آمین یا رب العلمین

❋ ❋ ❋

د شهید ډاکټر عبدالواسع عزام جهادي ژوند ته لنډه کتنه

لیکنه:قاري محمد یونس راشد

هوکې : شهید الحاج ډاکټرعبد الواسع عزام V شهید شو. شهید حاجي ډاکټر صاحب تقبله الله دابدي ژوندپه لور یون پیل کړ، هغه به دشهادت دنېټې څخه دابد لپاره دهر راز ستونزو څخه بیغمه وي نور به هغه ستوماني نه لري نور به دښمن ونه توانیږي چې هغه دوحشتونو په زندان کې زنداني کړي نور به شهید ډاکټر عبدالواسع عزام V دخپلو زنداني ورونو او خویندو په کړیکو ونه ځوریږي ځکه هغه اوس داسې دار ته ولاړ چې هلته نور ځورول نشته هلته غم نشته هلته د رښتینو مؤمنانو لپاره ټوله دنیاوي غمونه دردونه په بې پایانه رحمت ، جنتونو او خوښیوبدلیږي.

شهید حاجي ډاکټرصاحب دشهیدانو دسپیڅلي کاروان ملګری شو هغه اوس د نورانیت دقافلې لاروی شو ، امید مودی انشا ءالله چې هغه به اوس دالهي خطاب دا شرف ترلاسه کړی وي چې : یا ایتها النفس المطمئنة ارجعي الی ربک راضية مرضية ، فادخلي في عبادي وادخلي جنتي .

قهرمان شهید الحاج ډاکټر عبدالواسع عزام V د اسلامي امارت یو له هغو پیاوړو قوماندانانو څخه و چې له تنکۍ ځوانۍ څخه بیا تر شهادته پورې یې د اسلام له مقدس دین او مظلومو مسلمانانو څخه دفاع وکړه او په جهادي ژوند کې یې هر ډول ستړیاوو او تکالیفو ته سینه سپر کړه.

شهید حاجي ډاکټرصاحب په سپېڅلي جهادي روحیه، پوره اخلاص او مدبرانه مشرتوب د مجاهدینو د ښه نظم او نسق او نظامي تربیې په برخه کې پراخې هلې ځلې

وکړې او په ډېرو سختو حالاتو کي يې په ټينګ عزم او پوره استقامت جهادي خدمتونه ترسره کړل.

پېژندنه :

اتل شهيد ډاکټرعبدالواسع عزام د١٣٨٦ هجري قمري کال د جمادي الثاني د مياشتي په ١٥ نېټه د کندهار ولايت د پنجوايي ولسوالۍ د سپېروان د سيمي د حاجي عبدالباقي صاحب په ديندار ه کورنۍ کي وزېږېد.

زده کړه :

شهيد حاجي ډاکټر صاحب د خپل عمر په اووه کلنۍ کي ديني زده کړي په پنجوايي کې دخپل کلي په مسجد کې پيل کړې. نوموړی لا تنکی ځوان و چي د وحشي روسانو سرو لښکرو پر ګران هيواد يرغل وکړ او د نورو مظلومو افغانانو په شان د ډاکټر صاحب کورنۍ هم هجرت وکړ. ډاکټرصاحب په دارالهجره کي خپلو د يني زده کړو ته دوام ورکړ، دغه مهال نوموړي دبلوچستان په پنجپای کمپ کې په مدرسه افضليه کې تر څه موده ديني زده کړې ترسره کړې مګر د نوموړي په زړه کي د جهادي ولولو غورځنګ او پاک احساس دې ته اړ کړ تر څو خپلي زده کړي همداسي نيمګړي پرېږدي او د نورو مجاهدينو ورونو سره يو ځاي د سپېڅلي جهاد ګرمو سنګرونو ته ولاړ شي .

ځرنګه چي هغه مهال په جهادي ليکو کي زيات شمېر مجاهدين زخميان کېدل او د نورو اسبابو تر څنګ يوه داسي کس ته هم اړتياوه چي د جګړې د ډګر زخمي مجاهدين معالجه او تداوي کړي نو مجاهدينو د شهيد حاجي ډاکتر صاحب د هغه ځانګړي استعداد او ذکاوت له مخي چي لوي الله B دی پرې نازولی و دغه خدمت ته انتخاب او طبي زده کړو ته وهڅاوه، همدا و چي حاجي ډاکتر صاحب د همغهه مهال ضروروي طبي زده کړي بشپړي کړې او ديوه ابتدايي معالج ډاکتر په

حيث يې دسنګرونو د زخمي مجاهدينو په خدمت پيل وکړ او دا دنده يې په پوره اخلاص او ديانت ترسره کړله .

جهاد او مبارزه يې :

شهيد ډاکټر عبدالواسع عزام لا نوی ځوان و چي د سرو لښکرو سره يي د مقابلې ډګر ته ور ودانګل او د کندهار په سنګحصار کي يې د مرحوم فيض الله اخندزاده صاحب په جبهه کي په جهاد پيل وکړ، دده جهادي تربيه او روزنه پداسي يوه جهادي جبهه کي وسوه چي د اسلامي امت نامتو غازيان او د سپېڅلي جهاد مشران يي غړي و لکه د اسلامي امارت زعيم عاليقدر اميرالمومنين ملا محمد عمر مجاهد V ، الحاج ملابرادراخند حفظه الله او يو شمېر نور مشران .

په جهادي صفوفو کي له څه مودې نظامي خدمتونو وروسته د جبهې د مشرتابه لخوا د جګړې په ډګر کي د زخمي مجاهدينو د علاج او تداوي لپاره د مجاهدينو د طبي زده کړو و مرکز ته ور وپېژندل شو، نوموړی د طبي زده کړو له فراغته وروسته خپل جهادي سنګر ته ستون شو او سمدلاسه يې په عملي توګه د زخمي مجاهدينو په خدمت پيل وکړ ددې تر څنګ يې په فارغه وخت کي د سيمي د عامو مسلمانانو سره په پراخه او نه ستړي کيدونکي ډول روغتيايي مرستي کولې او دغي سپېڅلي دندي ته يې تر هغو پوري دوام ورکړ تر څو د شر او فساد، نا امنيو او ناوړه حالاتو څخه د مسلمان ملت د نجات او خلاصون په موخه د طالبانو اسلامي تحريک ظهور وکړ .

د طالبانو د اسلامي تحريک سره يې يو ځاي کېدل:

شهيد حاجي ډاکټر صاحب په هماغه اوائلو کي د طالبانو د اسلامي تحريک سره ملګری شو او دطالبانو داسلامي تحريک دعمومي نظامي قومندان قهرمان شهيد ملامحمد اخند په مشرۍ يې سپېڅلي جهاد ته ادامه ورکړه، دغه مهال نوموړي يو سيار کلنيک جوړ کړی و چې د جګړې د ټپيانو معالجه يي کوله د هرات ولايت د فتح په درشل کي يې د زخمي طالبانو د تداوۍ او معالجې په برخه کي نه ستړي کېدونکي

او مخلصانه خدمتونه ترسره كړه اوبيا د همدې ولايت د روغتيا رئيس او ورپسې د انحصاراتو د رئيس په توګه وټاكل شو.

د كابل ولايت له فتحي وروسته د افغانستان دسرې مياشتي د عمومي رياست د معين په توګه وټاكل شو او په دغه مهمه اداره كي يې د يو لړ مهمو اصلاحاتو او مثبتو بدلونونو په راوستلو سره خپل استعداد او قوي مديريت څرګند كړ.

شهيد حاجي ډاكټر صاحب پر دغه دنده پر افغانستان د صليبي يرغلګرو تر بريده پوري پاته و او د يرغل په جريان كي يې د امريكايي وحشيانو په بمبارد كي دزخمي سوو مظلومو افغانانو سره په خورا مېړانه او سرښندنه عاجلي مرستي وكړې .

په بمبار د كي له زخمي سوو مجاهدينو او اولسي خلكو سره يې د خپلو سيارو كلينكونو په مټ داسي چټكي او مؤثري روغتيايي مرستي كولي چي تر هر زخمي پوري به يې طبي ډله رسوله او هلته به يې تداوي كاوه. د يرغل په بهير كي يې بل لوي خدمت د هغو عربو مجاهدينو د كورنيو او ماشومانو ساتنه او بيا محفوظو ځايونو ته انتقال و چي د كور سرپرستان يې يا شهيدان او يا د جګړې په ليكه كي بند پاتي وو .

له امريكايي يرغل وروسته يې جهادي خدمات :

له امريكايي يرغل وروسته شهيد حاجي ډاكټر صاحب په مسلحانه جهاد پيل وكړ او لومړى يې د كندهار په مختلفو ولسواليو كي په محاربوي عملياتو او د مجاهدينو په اكمال كي برخه واخيسته چي پدې لړ كي يو ځل په ارغستان ولسوالي كي د لنډ مهال لپاره بندي هم شو.د صليبي يرغلګرو په مقابل كي په هيواد كي د جهادي عملياتو په طوفاني لړ كي شهيد حاجي ډاكټر صاحب هم په كابل، كندهار، هرات او بلخ ولايتونو كي يو شمېر لوي استشهادي عمليات پلان او ترسره كړل چي دغو ښارونو ته ده پخپله فدايان او د فدايي عملياتو لوازم رسول او تر خپل نظارت لاندي يې عمليات ترسره كول .

بايد وويل سي چي شهيد حاجي ډاكټرصاحب يو ځل د همداسي عملياتو د پلان په درشل كي په مزارشريف كي ونيول شو چي ژر تر ژره د الله B په نصرت را خلاص شو مګر د يوه بل مهم پلان د عملي كولو په لړ كي دى كابل ته رسيدلى و چي د صليبي جاسوسانو له خوا كشف او ونيول شو او بيا د اوږدې مودې لپاره بندي كړاي شو.

شهيد حاجي ډاكټر صاحب او زندانونه :

په كابل كي له نيول كېدو وروسته لومړى د كابل د خاد رياست ته انتقال شو او تر پېژندني وروسته رياست هفده ته ولېږل شو، په رياست هفده كي د دغه رياست د رئيس ګلالي لخوا دومره تعذيبونه او شكنجې وركول شوې چي ددغه رياست د مرستيال په خبره تراوسه هيچاته هم دومره وهل او شكنجې ندي وركړل شوي خو د الله B په فضل ددومره فشارونو سره سره بياهم هيڅ ډول اقرار او خبره دده له خولې نه ده وتلي .

سره لدې چي حاجي ډاكټر صاحب هيڅ ډول اقرار ونكړ مګر غلامو قاضيانو بيا هم په لومړى او دوهمه محكمه كي په لس لس كاله بند محكوم كړ او په رياست هفده كي له اتو مياشتو تېرولو ورسته د پلچرخي د مركزي زندان څلورم بلاک ته انتقال كړل شو.

د پلچرخي په څلورم بلاک كي د اسيرو مجاهدينو مشري ورترغاړې شوه او دغه بلاک يې د خپلو تكړه ملګرو په ملګرتيا په مدرسه بدل كړ او بنديانو ته يې نه هېرېدونكي خدمتونه ترسره كړل.

په پلچرخي زندان كي د شهيد حاجي ډاكټر صاحب د فعاليتونو او نفوذ له ويري د زندان چارواكو دى څو ځلي نورو زندانونو ته هم انتقال كړ چي پدې لړ كي يې د كندهار محبس، د پلچرخي نظامي يا ګوانتنامو بلاک او بيايي بګرام زندان ته يووړ.

له زندانه خلاصون او وروستني جهادي خدمتونه :

شهید حاجي ډاکټر صاحب په زندانونو کي مجموعاً پنځه کاله او اته میاشتي تیري کړې او د اسلامي امارت د مشرتابه په خاصه توجه له زندان څخه راخلاص شو، له زندانه تر خلاصېدو وروسته سمدستي د اسلامي امارت د مشرتابه له لوري د کندهار ولایت د ولایتي کمېسیون مسئول وټاکل شو او په دغه اداره کي یې ډېر اصلاحات او خدمات ترسره کړل چي د اسلامي امارت دمسئولینو له لوري تقدیر شول، د ولایتي کمیسیون د ریاست وروسته د مشرتابه لخواد کندهارولایت د عمومي مسئول په توګه وټاکل شو او دلته یې هم ولایتي اداره منظمه او نور ډېر خدمتونه ترسره کړل .

د کندهار د والي په حیث له ټاکل کیدو وروسته نوموړي دمجاهدینو لپاره معسکر جوړ کړ چي دری ځله له ۶۰ تر ۸۰ پوري په حربي فن سمبال مجاهدین ترې فارغ شول ، دغه راز یي په ولایتي اداره کې نور هم مثبت نوښتونه رامنځته کړل، د ملکي او نظامي ادارو جلاجلا میاشتنی مجالس او بیاپه دوو میاشتوکې مشترک مجلسونه یي پیل کړل، دکندهار د ټولو ادارو لپاره عمومي طرز العمل، دولایتي کمیسیون لپاره طرزالعمل دغه راز دمعسکر لپاره طرز العمل یي ترتیب کړل او هره میاشت یي د ټولو ادارو راپور ورکول د یوه مکلفیت په حیث عملي کړ، دغه راز یي دولایتي دندې په مهال دعمومي هیئتونو څخه پرته دولایتي اداري لخوا دکندهار مختلفو سیمو ته هیئتونه لیږل ترڅو جهادي چارې له نږدې ووینې، دولس شکایتونه واوري او دمجاهدینو مشکلات رفعه کړي .

شهادت یې :

د ۱۳۹۳ کال د جهادي عملیاتو له پیل مخکې د کندهارولایت د مجاهدینو دجهادي تعلیماتو پنځه ورځنی مجلس له پاي ته رسېدو سره سم شهید ډاکټر صاحب سمدستي د جهادي عملیاتو په منظمولو پیل وکړ. دغه مهال سره له دې چې نوموړی په کندهار کې دلومړني مشرمجاهد په حیث ددښمن لخوا ترسخت تعقیب لاندې و، دښمن یي حتی عکسونه ځوړند کړي و او له خلکو یې غوښتنه کوله چې دانعام په

مقابل کې دده په اړه معلومات ورکړي خو بیا هم شهید ډاکټر صاحب ددښمن دداسې تعقیب او هڅو پروا نه کوله نوموړي په پوره زړورتیادکندهار بیلابیلو ولسوالیو ته سفرونه وکړل او ترهغه وخته په جهادي سنګرونو کې پاته شوترڅو یې د شهادت غمجنه پیښه رامنځته شوه .

حاجي ډاکټر صاحب چې دجهادي دندې په مهال د یوه کرایي ډاټسن موټر د موټروان په ملګرتیا د هلمند ولایت د ګرمسېر ولسوالۍ د صفار له سیمي څخه تېرېده د همدې سیمي پولیسو لخوا د درېدلو امر ورته وشو، څرنګه چي حاجي ډاکټر صاحب له ځان سره خپل کیوبایي توپک هم درلود دا یي هیڅکله ضمیر نه قبلوله چي له وسلې سره دي ژوندی ونیول شي ، سمدستي یې موټروان ته امر وکړ چي موټر مه ورته دروه چي پدې سره پولیسو په خپل رینجر موټر کي دوي تعقیب کړل او رینجر یې ددوي د موټر سره پر بغل کړ، کله چې د پولیسو رینجر ددوي د موټر برابرۍ ته راورسېد پولیسو په خپلو توپکانو حاجي ډاکټر صاحب تهدید کړ او ورته ویې ویل چې موټر ودروئ ! حاجي ډاکټر صاحب ددوي د خبرو په جواب کي پر دوي د خپل کیوبایي توپک خوله راواړوله او په سیټ کي سپاره پولیس یې وویشتل مګر د رینجر په باډۍ کي دوه پولیس پاته شوه، هغوي پر دوی ټکان شروع کړل، ددوي په ټکانو کي حاجي ډاکټر صاحب په پښه، لاس او نس کي زخمي شو او موټر هم له کاره ولوېد،خودښمن یې هم له پښو وغورځاوه چي دوی یې نورتعقیب نکړای شوای له څه تګ وروسته موټر ودرېد موټروان او حاجي ډاکټر صاحب په پښو یو څه تګ وکړ. وروسته حاجي ډاکټر صاحب له تګه ولوېد او موټروان ته یې وویل چي ته ولاړ شه زه نور نسم تللای ،دغه مهال چې موټروان د بل موټر د پیدا کولو او د ډاکټر صاحب دانتقال په هڅه روان شو د موټروان له تګ وروسته حاجي ډاکټرصاحب د سختو ټپونو له امله شهید شو او خپل وروستي ارمان ته ورسېد . اناالله وانااليه راجعون.

د شهید حاجي ډاکټر صاحب تقبله الله له شهادت وروسته د پنجوایي ولسوالۍ د سفیدروان سیمي خلکو دده جسد را انتقال او په خپله پلرنۍ هدیره کي یې په ډېر عزت او درناوي سره خاورو ته وسپاره ، روح دي یې ښاد وي.

عجیب اتفاق : دالله B شان دی چي د شهید حاجي ډاکټر صاحب مرحوم د زېږېدني او شهادت ورځي سره یو دي، حاجي ډاکټرصاحب د جمادی الثاني پر ۱۵ زېږېدلی او پر همدې تاریخ د شهادت لوړ مقام ته ورسېد ، تقبله الله

باید ووایو چي شهادت د ډاکټر صاحب ډېر پخوانی ارمان و، شیخ مولوي حبیب الله صاحب وایي چې ډاکټر صاحب یو وخت په داسې حال کې چې یوازې زه او دی په اطاق کې ناست و راته ویې ویل چې شهادت مې ډېر لوی ارمان دی باور وکړه لکه خلک چې د واده شپې ته څومره خوشالیږي زه تر هغه زیات شهادت ته هوسیږم.

د ملګرو یو څو خاطرې :

د شهید حاجي ډاکټر صاحب تقبله الله جهادي ژوند د جالبو خاطرو یوه مجموعه ده چي دهر ملګري سره یې په زړه کي خوږې خاطرې نقش دي، د ټولو خاطرو ذکر کول یوه لوي کتاب ته ضرورت لري مګر د لته یې د ځینو ملګرو بعضې خاطرې د نمونې په ډول وړاندي کوو :

د شهید حاجي ډاکټر صاحب خاص ملګری الحاج حافظ بسم الله صاحب چي په زندان کي یې هم په کلونو ملګرتیا ورسره کړې د زندان څو خاطرې داسي راته وایي :

مدرسه : د شهید حاجي ډاکټر صاحب له خوږو خاطرو څخه زما دا یوه خاطره ډېره په زړه کي ده چي کله دی د پلچرخی زندان څلورم بلاک ته راوستل شو په دغه بلاک کي یې بندیانو ته د نورو خدمتونو تر څنګ یوه منظمه مدرسه هم جوړه کړه او دزندان دغه بلاک یې کاملا د مدرسې په شکل واړاوه، دلته له لسو زیاتو استاذانو درس کاوه او د سلګونو ډول ډول کتابونو تر څنګ یې د دغه مدرسې ټول ضروري لوازم ورته مهیا کړل. باید ووایم چي ددغه مدرسې څخه په لسګونو حافظان او قاریان

فارغ شوي او ګڼونورو طالب العلمانو پرې خپله علمي تنده ماته کړېده، د نورو طالبانو تر څنګ خپله حاجي ډاکټر صاحب هم له دغي مدرسې څخه عظیمه استفاده وکړه، قرانکریم یې ټول په قرائت او تجوید زده کړ او د ازادي مطالعې تر څنګ یې یو شمېر نور درسي کتابونه هم ولوستل، دغه مدرسه اوسه هم فعاله ده او له کتابو څخه یې ددغه بلاک تر څنګ د نورو بلاکونو بندیان هم استفاده کوي .

تقوی : حاجي ډاکټرصاحب شهید ډېر متقي او همېشنی عابد و، زما په زندان کي نه یادېږي چي ده دي د تهجد لمونځ قضاء کړئ وي ، هره هفته به یې صلاة تسبیح لمونځ اداء کاوه حتی ځیني وختونه به یې هره ورځ هم کاوه، د قرانکریم تلاوت یې خپل عادت جوړکړئ و، په ملګرو کي مشهوره وه چي کوم ملګری به په عبادت کي کمزوری و؛ ویل به یې ځم د حاجي ډاکټر صاحب سره په اطاق کي ملګری کېږم تر څو د عبادت رنګ ورڅخه واخلم .

ایثاراو سخاوت : شهید حاجي ډاکټر صاحب ډېر سخي و،څرنګه چي ده ته ډېر پایوازان راتلل او ډېر شیان یې ورته راوړل ده به ټول تقسیمول. حتی پداسي وخت کي هم چي ده به ډېر ضرورت ورته درلود. کله چي یې موږ د بګرام زندان څخه بیرته پلچرخي زندان ته راوړو نو له دغو ملګرو سره نه پیسې وې او نه کوم بل د ضرورت شی، بندیان حیران وو چي خپل ضرورتونه څنګه پوره کړي، حاجي ډاکټر صاحب د بلاک کانتین والا را وغوښتی او ورته ویې ویل چي ورسه د بګرام څخه د را وستل سوو ټولو بندیانو پراطاقو وګرځه او ورته ووایه چي هر شي ته مو ضرورت وي راته ووایاست زه یې درته راوړم او ټولي پیسي حاجي ډاکټر صاحب راکوي، کانتین والا همداسي وکړل او په پای کي ټولي پیسې حاجي ډاکټر صاحب ورکړې .

سرشاري اوجرئت : د حاجي ډاکټر صاحب له خوږو خاطرو څخه یوه مي دا ډېره یادېږي چي ده به د زندان او د حکومت له لوړپوړو چارواکو سره هر وخت د بندیانو دحقوقو د دفاع په خاطر په ډېر جرئت سره خبري کولي او په خبرو کي یې هیڅ ډول تنزل نه ښکاره کاوو، همدا علت و چي هر وخت به دی مرحوم جزایي او کوټه قلف و.

دکندهار په ښار کې تیر کړ په هغه وخت کې به دګوډاګی اداري چارواکو اکثره سرف موټر کارول شهید ډاکټر صاحب هم سرف موټرددې لپاره واخست، چې هرځای یې پولیس ونه دروي اودچا توجه جلب نه کړي او موږ ته به یې ویل چې ښه لوکس او جدید لباس اغوندئ، تر څو ځوک پوه نشي چې موږ مجاهدین یو همداسي موکول ډاکټر صاحب به را سره و او ښه ډیر وخت موپه ښار کې دننه جهادي فعالیت وکړ.

حاجي خلیل د ډاکټر صاحب دجرئت او تدبیر په اړه وایي :

شهید حاجي ډاکټر صاحب له مهماتو ډک مازدا موټر په لاس راکړ او دی خپله تر مخه په ټونس کي روان و، کله چي دکندهار ښکارپور بازار ته ورسېدو هلته عسکرو سخته تلاشي کوله، زما مخکي یوه کرولا وه او د هغه مخته د ډاکټر صاحب ټونس روان و، عسکرو د حاجي ډاکټرصاحب موټر له تلاشۍ وروسته ایله کړ او روان سو کله چي کرولا تلاشي ته ودرېدل ما فکر وکړ چي تلاښي هم سخته ده او حاجي ډاکټر صاحب هم ولاړ، دده د خبرولو لپاره مي د مازدا غټ هارن وواهه ، عسکر راغی او خوشکه یې راته وکړه چي ته په هارن له تلاشۍ څخه ځان خلاصوې ؟ ده لا خوشکه نه وه خلاصه کړې چي حاجي ډاکټر صاحب راغی او له عسکر څخه یې پوښتنه وکړه چي څه کیسه ده ؟ عسکر ورته وویل چي دا موټروالا په هارن ځان له تلاشۍ څخه خلاصوي. حاجي ډاکټر صاحب وویل هو دا خلکو لوی لوی موټران را رهي کړي وي او لوی لوی هارنونه هم وهي ، ددوي د لاسه خلک په کورو کي خوب نسي۔ کولای، ډاکټر صاحب ماته سخت بدرد وویل او تر ګریوان یې ونیولم له موټر څخه یې راښوه کړم او څو چپلاخي یې ووهلم او بیا یې موټر ته ور پوري وهلم او راته ویې ویل چي زه حرکت وکړه. عسکر هک حیران پاته دی او ماحرکت وکړ اوپه دي ډول مو موټر له تلاشي خلاص اوتیر کړ، لړ چي ولاړو حاجي ډاکټر صاحب شهید په هنداره کي راته وکتل او خندل یې . . .الله تعالی دي ورڅخه راضي سي ډېرجرئتمند او دلاوره مشر وو

قاري محمد یونس راشد وایي :

خاصه خاطره : یو ځل مي له حاجي ډاکټر صاحب شهید څخه وغوښتل تر څو زما د ملګرو د یادګارونو په کتابچه کي خپل یو یادګار راته ولیکي ده د یادګار په پیل کې خپل ادرس داسي لیکلی وو : اوسنی ادرس : پلچرخی زندان څلورم بلاک ، دایمي ادرس : جنت الفردوس لوړ منزلونه ...

په اسلامي امارت کې دهرات پخوانی والي او بیا دفواید عامي وزیر مولوي احمدالله مطیع وایي:

شهید ډاکټر صاحب زه له ډیرکشرتوبه پیژنم په یوه مدرسه کې مو درسونه سره ویلي دي له هغه وخته ډاکټر صاحب ډیر لوړ اخلاق درلودل اوډیرخواریکښ سړی و له جهاد سره یې ډیره زیاته مینه وه دتعلقاتو په ټینګولو اوپاللو کې یي خورا ښه مهارت درلوددااسلامي امارت په استازیتوب به یې له ډیرو خطرناکوجهتونوسره تماسونه ټینګول او بیا به یې دملاقاتونو لپاره زمینه سازي کوله او له خطره ډک سفرونه یي کول ،ډیرزړور انسان وحتی په دا اوسني جهاد کې به هغو کسانو چې دډاکټر صاحب له جهادي فعالیتونونه به خبر وو له ده سره به یې په یوه موټر کې سفر کولو ته زړه نه ښه کاوو ځکه چي شهید ډاکټر صاحب به په خپل موټر کې نظامي مواد لکه منفجره توکي او وړه وسله یوه اوبله خوا انتقالوله او دمجاهدینو مراکزو ته به یې رسول زه چي یې په شهادت خبر شوم نوډیر زیات غمګین شوم الله تعالي دي جنتونه ور په برخه کړي .

دشهیدډاکټرصاحب یو جهادي ملګری اغاجان وایې :

شهید ډاکټر صاحب به په جهادي کارونو کې خورا ښه تکتیکونه کارول یوځل یې ماته داستشهادي برید لپاره یو جوړ شوی اوله منفجره موادو ډک شوی ټونس موټر په لاس را کړ چي دکندهار په ښار کې یې خوندي کړم ما هم دسیمتي خښتو دجوړولو په یوه کار خانه کې ودراوو هلته کارګرو او ځوانانو به زیاتره وخت پټي (قطعې) سره کولي ډا کټرصاحب ماته وویل ته یې هم ور سره کوه او ټوکي ټکالي هم ور سره کوه، چي شک وانخلي. که څه هم زما زده نه وې ،خو پري ور ګډ شوم او دري ورځې مې هلته تیري کړې خو دغه خلک راباندې پوه نه شول همدا رنګه موږ ښه ډیر وخت

اخلاص : زه د حاجي ډاکټر صاحب له اخلاص څخه ډېر متأثر وم، چي کوم جهادي خدمت به يې کاوه په مخ کي د پرتو ستونزو، خطرونو او سترياوو هيڅ پروا يې نه کول. يو ځل يې څوتنه علماء د يوه طرزالعمل د تسليمولولپاره دعوت کړيوه، دغه طرزالعمل بايد د اسلامي امارت د يو شمېر لوړپوړو مسئولينو په حضور کي دوي ته سپارل سوی واي مگر تصادف داپېښ سو چي په کومه ورځ دا طرزالعمل علماوو تسليماوه په هماغه ورځ حاجي ډاکټرصاحب بل مهم مجلس هم درلود، نوله همدې امله دواړه مجالس کول ناممکن و . حاجي ډاکټر صاحب علماوو ته وويل چي د شپې پر درو بجو سفر لرو، د سهار لمونځ هلته کوو او لمانځه وروسته ستاسو مجلس کوو چي مجلس خلاص سي زه خپل بل مجلس دائروم (بايد وواېو چي ددواړو مجلسونو د موقعيتونو تر منځ نژدې سل کېلومتره لار وه چي ډېره برخه يې خامه او خرابه هم وه) کله چي داخبره علماوو واورېده سخت حيران سوه چي والي وگوره او دشپې پر دريو بجو دومره ليري ځاي ته تگ ؟ لکه چي حاجي ډاکټر صاحب ويلي و همداسي د شپې پر دريو بجو راغلی، يو ملگری ورسره و هغه موټر چلاوه موټر هم بې اسناده و، ما ورته وويل چي حاجي ډاکټر صاحب دا وخت خطرناکه دی او موټر دي هم بې اسناده دی، سهار وختي ولاړ سه، ده وخندل او په پوره جرئت يې وويل چي ان شاء الله شی نسته، پداسي حال کي يې خداي په اماني واخيست چي پر څېره يې موسکا او اطمينان له ورايه ښکارېدل، همداسي يې دواړه مجلسونه وکړل، اوس مې هم دده دهغه شپې خندانه څېره ترسترگو گرځي، الله دي ورڅخه راضي سي او جنت الفردوس دي يې ځاي سي آمين.

قاري سعيد وايي ډاکټر صاحب خپل دبندي کيدو او په زندان کي دگوزارې په اړه خپل نظر داسې راسره شريک کړ:

ما به له ډېر وخته دا ارمان کاوو چې الله تعالی ددينې علومو دزده کړې، يا د دين دخدمت لپاره الله تعالی يو ښه ارام ماحول راته برابر کړی وای، ترڅو مې دښو ملگرو په ملگرتيا کې ديني علوم لوستي وای .

کله چې په پل چرخي کې بندي شوم نو سره له دې چې ظاهرا موږ بنديان بلل کيدلو خو هلته ملگرو په خپل همت او کوښښونو سره دزندان فضاء داسې جوړه کړې وه، چې موږ ترې بې مثاله فايده واخيستله .يقينا که څوک وغواړي، له هرډول حالت څخه دخپل دين او دنيا دخير لپاره گټه اخيستلای شي، زندان که څه هم نوم يې ډېر بد دی، خو که مؤمن او مجاهد بنديان کوښښ وکړي له همدې زندان څخه هم دديني خدمت ډگر جوړولای شي .

موږ په پل چرخي کې دملگرو دهمت، اتفاق او تفاهم په برکت دخپلو اوسيدو په ځای (څلورم بلاک) کې يوه منظمه مدرسه جوړه کړې وه ، دامدرسه چې په پيل کې دبغلان ولايت داوسيدونکي ملاجنت گل اخند په کوښښ باندې پيل شوه، وروسته ملگرو په خپلو هڅو سره ټول فرش او ظرف، لکه دکتابونو ميزونه، الماری، پردې د ۱۵ استادانو لپاره تدريسي او دمطالعې کتابونه، دغه راز د ۱۲۰ طالبانو او تر ديرش ډېرو حافظانو لپاره کتابونه او قرانکريمونه برابر کړل، مدرسې دنورو مدارسو غوندې سم منظم فعاليت کاوو، لومړی يې دجلال اباد مولوي محب الله مهتمم وو، له هغه وروسه دغزني مولوي محمدعثمان او وروسته بيا دننگرهار مولوي روح الامين يې مهتمم وټاکل شو .

دغه راز موږ يو لوی کتابتون هم جوړ کړی و چې تقريبا ددری لکو روپو کتابونو مو راغونډ کړي و او ملگرو به مطالعه کول دڅلورم بلاک سربيره دوهم ، دريم او اووم بلاک سره مو هم دکتابونو مرسته کوله .

دپل چرخي زندان په څلورم بلاک کې يوه اندازه بهرني غيرمسلم کسان هم بنديان وو چې په دوی کې زياتره افريقايان وو، يو تن دانگلستان اوسيدونکی هم په کې و دوی اکثره نصرانيان يا يهود وو، ددې لپاره چې موږ دخپلو ملگرو سربيره دې غيرمسلمو کسانو ته فايده رسولي وه نو دهغوی دعوت او اسلام ته رابللو ته مو خاص توجه وکړه، دوی ته مو داسلامي معلوماتو انگريزي کتابونه او ثبت شوي فيتې پيدا کړې، چې په نتيجه کې يې په دوی کې څو تنه داسلام په مقدس دين مشرف شول،

چې دا زموږ لپاره یوه بله لویه لاسته راوړنه وه، د دوی داسلام راوړلو په مناسبت مو په زندان کې مراسم جوړ کړل، چې ټولو ملګرو ورته مبارکي وویله دغه راز یې څه نقدي پیسې او نور تشویقي شیان هم ورته اهداء کړل .

نو پل چرخي سره له دې چې زندان و خو زما په شمول ډېر وملګرو ترې دیوې مدرسې کار واخیست، ماخپله دنحو، اصولو،ادب او نورو دیني علومو ګڼ کتابونه په پل چرخي کې ولوستل .

د یادونې وړ ده چې د شهید ډاکټر عبدالواسع صاحب لخوا لیکل شوي د زندان خاطرت په کتابي بڼه هم چاپ شوي چې عنوان یې دی(د زندان خاطرې او تجربې) چې په کې یې د زندان خاطري او ګټورې تجربې خوندي کړي دي.

الله تعالی دې په شهید ډاکټر صاحب ورحمیږي او کورنۍ ته دې یي صبرجمیل، اجر عظیم او نعم البدل ورنصیب کړي .

رحمه الله تعالی

❋ ❋ ❋

د شهید ملا عبدالرحمن آخند ژوند ته کتنه

لیکنه: قاري سعید

د ۱۴۳۵ هـ ق کال د ذوالقعدة الحرام میاشتې په ۲۸ مه نیټه د فراه ولایت په بکوا ولسوالۍ کې د دښمن په یوه هوایي برید کې د هرات ولایت لپاره داسلامي امارت عمومي جهادي مسؤل ملا عبدالرحمن آخند له خپلو شپږو تنو نورو ملګرو سره په شهادت ورسید.

دا په همدې کال کې داسلامي امارت دریم ولایتي مسؤل/ والي و چې دجهاد په تاوده ډګر کې د شهادت لوړ مقام ته ورسید، تردې وړاندې د کونړ ولایت والي مولوي نورقاسم حیدري او دکندهار ولایت والي ډاکټر عبدالواسع عزام هم په جهادي ډګر کې په شهادت رسیدلي و،په دې لیکنه کې مو د شهید ملا عبدالرحمن آخند ژوند ته ځغلنده کتنه کړې هیله ده چې راسره ویې لولئ .

شهید ملا عبدالرحمن آخند

الحاج شهید ملا عبدالرحمن آخند چې په (نیکه) سره یې شهرت درلود د ملامحمد هاشم زوی د ملامحمد رسول آخند لمسی په قوم پښتون /نورزی په ۱۳۹۷هـ ق کال د فراه ولایت د بکوا ولسوالۍ په چیچه سیمه کې په یوه دینداره او علم دوسته کورنۍ کې زیږیدلی .

د نوموړي پلار دیني عالم و، چې له خورا کشرتوب څخه یې په نوموړي دیني درسونه پیل کړل.ابتدائي دیني زده کړې یې په خپل کور کې له خپل والد صاحب څخه ترسره کړي او بیا د بکوا ولسوالۍ د غازي اباد په سیمه کې د مشهور عالم شیخ الحدیث مولوي محمد حسین صاحب مدرسې ته لاړ. په دې مدرسه کې له ډېره موده درس لوستلو وروسته د هلمند ولایت ته لاړ ، د هلمند په نوزاد ولسوالۍ او دپاکستان

دبلوچستان ایالت په پنجپای سیمه کې یي په مختلفو مدارسو کې دیني زدکړو ته دوام ورکړو. نوموړي خپله ددیني زده کړو لړۍ پنځمې درجې ته رسولې وه، چې په افغانستان کې دشراو فساد په خلاف دطالبانو اسلامي تحریک پیل شو، هغه مهال چې طالبانو کندهار ښار نیولی و، خو دهیواد نورو سیمو ته لا نه و داخل شوي ملا عبدالرحمن آخند د فراه ولایت د تکړه جهادي مشر- شهید ملامحمدصادق اغا تر مشرۍ لاندې دطالبانو په اسلامي تحریک کې شامل شو.

په اسلامي تحریک کې خدمتونه

د کندهار له نیولو وروسته د طالبانو داسلامي تحریک عمده جنګي جبهات د کابل او دهرات په استقامتونو جنګي خطوط و، چې همیشه په کې سختې جګړې روانې وې. ملا عبدالرحمن آخند دغه مهال څه وخت د میدان ښار په جنګي کرښه کې خدمت ترسره کړ او وروسته دهرات په استقامت د ګرشک او فراه جنګي کرښو ته لاړ، نوموړي دګرشک او هرات ترمنځ په سختوجګړو کې چې څو ځله د اسلامي تحریک مجاهدین پرمخ لاړل او بیا راپه شا شول په دې ټولو جګړوکې یي شرکت درلود، تردې چې د هرات ولایت په تاریخي فتحه کې هم ګډونوال و .

د هرات له فتحې وروسته چې د بادغیس او فاریاب په حدودو کې دطالبانو دفاعي کرښه وه، شهید محمدصادق اغا همدلته د نظامي قطعې مشر- و چې ملا عبدالرحمن اخند هم ورسره د مشر انډیوال په حیث وظیفه اجراء کوله. د فاریاب ، مزار اودشمال دنورو ولایاتو ترفتحې وروسته چې شهید ملامحمدصادق اغا د فاریاب دوالي په حیث وټاکل شو، د نوموړي د شهادت ترنیټې پورې ملا عبدالرحمن اخند په فاریاب کې دنوموړي دنظامی ملګروله جملې د یو مشر ملګري په حیث په خدمت بوخت و چې دملامحمدصادق اغا ترشهادت وروسته څه موده د فاریاب ولایت د سرپرست والي په حیث هم پاتې شوی دی په دې موده کې نوموړی د شمال په مختلفو سیمو کې جهادي کرښو ته هم تلو چې په دې لړ کې د تخار، دره صوف او غور په سیمو کې جهادي خدمت یي دیادونې وړ دی .

په افغانستان د امریکایانو تر یرغل وړاندې نوموړي د هرات ولایت په غوریان ولسوالۍ کې دولسوال په حیث دنده اجراء کوله،کله چې امریکایانو په افغانستان یرغل وکړ نوموړی خپلې سیمې ته راغی او د امریکایي یرغل په خلاف یي په جهادي ترتیباتو لاس پورې کړ .

د امریکا په خلاف جهاد

د امریکایي یرغل نه وروسته چې داسلامي امارت مجاهدینو د هیواد له ځینو سیمو عقب نشیني وکړه ملا عبدالرحمن اخند هم خپلې سیمې ته راغی.څه موده وروسته یي په جهادی ترتیباتو لاس پورې کړ،څرنګه چې هغه مهال دجبهه یي عملیاتو امکان لږ و اوترټولو مؤثره وسیله د انفجاراتو په توسط ددښمن له منځه وړل و، ملا عبدالرحمن تر هرڅه وړاندې له نوروماهرو مجاهدینو څخه د ریموټي بم د جوړولو او استعمال تخنیک زده کړ،وروسته یي په خپله سیمه کې دامریکایي یرغل په دوهم کال عملا په خارجي یرغلګرو بریدونه پیل کړل. دا په فراه ولایت کې لومړني جهادي تحرکات و د ملاعبدالرحمن اخند ورور وایي : نوموړي دامریکایي یرغل په دوهم کال په لومړي ځل دبکوا ولسوالۍ په مربوطاتو کې دکندهار – هرات په لویه لاره دخارجیانو یو کروزین موټر په ریموټي بم والوزاوو ، له دې وروسته یې په همدې سرک دداخلي عسکرو یو دوه موټر په یوه کمین کې له منځه یووړل او ورپسې یي د ایټالوي یرغلګرو یو موټر په ریموټ کنټرول بم والوزاوو، په دې چاودونو سره په فراه کې په یرغلګرو د بریدونو لړۍ پیل شو ه چې وروسته دا ولایت په یوه ګرم جهادي ډګر واوښت .

د یرغل په همدې لومړنیو کلونو کې چې داسلامي امارت د مشرتابه لخوا د ټولو ولایاتو جهادي تشکیلات جوړ شول، په فراه ولایت کې هم پنځه جهادي محاذونه تشکیل شول چې د بکوا دجهادي محاذ مسؤلیت ملا عبدالرحمن ته وسپارل شو. وروسته چې دمحاذونو تشکیلات د ولسوالیو په تشکیلاتو واوښتل او په هره ولسوالۍ کې دمجاهدینو ځانګړی جوړښت رامنځته شو، ملا عبدالرحمن دفراه ولایت د بکوا

ولسوالۍ جهادي مسؤل وټاکل شو چې شپږ کاله يي هم همدا دنده په خورا ښه ډول ترسره کړه .

نوموړي شپږ کاله د بکوا ولسوالۍ د مسؤل په حيث دنده ترسره کړه بيا يو کال دفراه ولايت د بالابلوک ولسوالۍ دمسؤل په حيث پاته شو،له هغه وروسته يي يوکال بيا د بکوا ولسوالۍ دمسؤل په حيث وظيفه ترسره کړه ،چې ورپسې د نيمروز ولايت د جهادي مسؤل په حيث وټاکل شو په نيمروز کې يي ۸ مياشتې جهادي خدمت ترسره کړ او بيا د هرات ولايت د جهادي مسؤل په حيث وټاکل شو،په هرات ولايت کې يي ۱۹ مياشتې وظيفه ترسره کړه تردې چې د همدې وظيفې په مهال په شهادت ورسيد.

د يادو وظائفو سره هم مهال نوموړی ډيره موده د فراه دولايتي کميسيون دمشر په حيث هم دنده ترسره کړې دغه راز يي ترڅه وخته داسلامي امارت د مرکزي نظامی کميسيون غړيتوب هم درلود .

ملا عبدالرحمن اخند چې په فراه ولايت کې يي خورا فعاله ډلګۍ درلوده دده د ډلګۍ ځينو مجاهدينو په نيمروز او هرات کې هم د محلي مسؤلينو په حيث جهادي وظايف سرته رسول ، دنوموړي ترمشرۍ لاندې مجاهدينو په فراه کې خورا زيات عمليات ترسره کړي چې څو بيلګو ته يې په لاندې توګه اشاره کوو.

ــ ، د ۲۰۰۴ م کال په اوړي کې د بکوا ولسوالۍ د بالبالک کاريز په سيمه کې مجاهدينو ددښمن په يوه لوی کتار بريد وکړ چې په نتيجه کې يې ددښمن ۱۸ تنه عسکر ځای په ځای ووژل شول ، شپږ موټر مجاهدينو په غنيمت ونيول او خورا زياتې وسلې او مهمات هم مجاهدينو ته په لاس ورغلل.

ــ دالفتح عملياتو په کال د بکوا ولسوالۍ د اسحاقزو په سيمه کې ددښمن په کاروان په حمله کې ددښمن ۱۴ موټر له منځه لاړل او ګڼ شمير عسکر يي هم ووژل شول .

ــ دالفتح عملياتو په اوږدو کې د نوموړي تر مشرۍ لاندې مجاهدينو يوازې د فراه په بکوا ولسوالۍ کې ددښمن ۱۸۰ ټانګونه په انفجاراتو کې له منځه يووړل چې ددښمن سلګونه عسکر هم په کې ووژل شول .

ــ دالبدر عملياتو په لومړيو کې د بکوا ولسوالۍ د سياواغا په سيمه کې مجاهدينو د امريکايي سيکورټيانو په کاروان بريد وکړ چې په نتيجه کې يي ۵ موټر او ۱۵ عسکر ختم شول. دسيکورټيانو مشر ژوندی ونيول شو او دجنګ په مهال ددښمن يوه طياره هم راوغورځيده. دالبدر عملياتو په لړ کې يوه بله کارنامه د ګلستان ولسوالۍ د پيتاوک په سيمه کې ددښمن داکمالاتي کتار له منځه وړل و چې په ترڅ کې يي ددښمن ۲ سرف موټر او ۲۲ اکمالاتي کانتينر له منځه لاړل. په همدې کال د ګلستان ولسوالۍ دچهارراه په سيمه کې ددښمن داکمالاتي کتار په موټرو چې په يوځای ولاړ و ۱۲ يوځايي انفجارات ترسره شول چې ددښمن کتار يي له منځه يووړ .

ــ د البدر عملياتو په وروستيو کې چې دژمي موسم و،په امريکايي ساتونکو په بريد کې ددښمن ۱۲ موټر او ۱۸ عسکر له منځه لاړل مجاهدينو ۱۲ ماشيندار ۴ ثقيلان او نور ډير وسائل او مهمات غنيمت کړل .

ــ دالفاروق عملياتو په لړ کې د ملاعبدالرحمن تر مشرۍ لاندې مجاهدينو د ګلستان ولسوالۍ د توت او چهارراه ترمنځ سيمه کې دداخلي ګوډاګيانو په يوه لوی کتار بريد وکړ چې په نتيجه کې يي ددښمن تر شپيتو زيات عسکر مړه او ټپيان شول مجاهدينو ګڼ غنائم هم ونيول او ددښمن قوه يی له منځه يووړه خو له جګړې نه دستنيدو په مهال ددښمن الوتکو بمبار وکړ چې په نتيجه کې يي د دملا عبدالرحمن اخند ۲۲ تنه جهادي ملګري په يوه ځای شهيدان شول .

شهادت يې

د شهيد ملاعبدالرحمن اخند کورنۍ يوه جهادي او شهيدپاله کورنۍ ده. دامريکا ضد جهاد کې د نوموړي د دوو وروڼو شهيد عبدالسلام او شهيد عبدالغفار په

شمول ددوی د کورنۍ ۱۱ کسان په شهادت رسيدلي دي. نوموړی په خپل جهادي ژوند کې دوه ځله ټپي شوی و. په دې وروستيو کې دښمن ډير کوښښ کاوو چې نوموړی په بريد کې له منځه يوسي. دهمدې لپاره يي پخوا هم څو ځله وربانديې چاپې اچولې وې، دغه راز په وروستي ځل چې نوموړی د هرات ولايت څخه په ليدنه کتنه بوخت و، لومړی ځل په شينډنډ او بيا د هرات په غوريان ولسوالۍ کې ورباندې امريکايانو چاپه واچوله. دغوريانو په چاپه کې دری تنه مجاهدين شهيدان شول خو ده ته الله تعالی نجات ورکړ . له هغه وروسته چې کله خپلې سيمې بکوا ته راغی ، دهمدې ولسوالۍ د دوشنبې په سيمه کې ددښمن د بې پيلوته طيارې تر بريد لاندې راغی چې له شپږو تنو نورو مجاهدينو سره يوځای د شهادت لوړ مقام ته ورسيد. انالله وانااليه راجعون

د نوموړي دشهادت پيښه د مجاهدينو لپاره يوه دردوونکي پيښه وه ، دنوموړي دشهادت په اړه داسلامي امارت وياند ښاغلي قاري محمديوسف احمدي په خپل بيان کې وويل : په ډيره خواشينۍ سره مو خبر ترلاسه کړ چې داسلامي امارت يو وتلی او نوميالی قوماندان دهرات ولايت دجهادي چارو مسؤل الحاج ملا عبدالرحمن اخندچې په نيکه سره يې شهرت درلود د اشغالگرو له لوري د الوتکې په هوايي بريد کې دڅو نورو ملگرو سره يوځاي په شهادت رسيدلی. شهيد ملا عبدالرحمن په فراه او هرات ولايتونو کې داشغالگرو ځواکونو او دهغوی دگوډاگيانو په خلاف له څو کلونو را هيسې په وسلوال جهاد او مبارزه بوخت و. نوموړي دخپلو ګړنديو جهادي فعاليتونو او عملياتو په توسط په سيمه کې د اشغالگرو عسکرو او هغوی دمزدورانو ژوند نا ارامه کړی و،همدا لامل و چې نوموړی ډير وخت دډارن دښمن تر څار او تعقيب لاندې و.

اتل شهيد الحاج ملا عبدالرحمن چې دجهاد په لار کې يو نه ستړی کيدونکي مبارز، قهرمان مجاهد او په خپله سيمه کې يو پيژندل شوی او بانفوذه جهادي شخصيت و، دجهاد په لار کې يي ډير ستر خدمتونه ترسره کړي او په دې لار کې يې بې ساري قرباني ورکړې.

شهيد الحاج ملا عبدالرحمن اخند د اسلامي امارت دحکومت په مهال او همدا راز داشغالگرو ځواکونو په خلاف په اوسني جهاد کې په ډيرو سختو او نامساعدو شرايطو کې د هيواد په مختلفو ولايتونوکې دپام وړ جهادي فعاليتونه او خدمتونه ترسره کړي .

د قهرمان قوماندان الحاج ملا عبدالرحمن اخند شهادت که څه هم يوه دردمنه پيښه او ستره ضايعه ده ، خو دښمن دي په دې نه خوشحاله کيږي چې دنوموړي شهادت به په سيمه کې دنورو مجاهدينوپه مورال او جهادي فعاليتونو منفي اغيزه وکړي، د اسلامي امارت مجاهدين له شهادتونو سره اشنا دي، ان شاءالله ډير ژر به رامنځ ته شوې تشه دنوموړي دسنگر ملگري ډکه کړي.

لکه څنگه چې داسلامي امارت د وياند په څرگندونو کې ورته اشاره شوې، شهيد ملاعبدالرحمن واقعا د هيواد په لويديځ کې له مطرحو جهادي شخصيتونو څخه و چې په خپلو نه ستړي کيدونکو هڅو يي په همدې حوزه کې يو قوي جهادي صف رامنځته کړ. نوموړي يوه قوي جهادي ډلگۍ درلوده چې دبالفعله مجاهدينو شمير يې تر ۹۰۰ تنو زيات دی.

نوموړي نه يوازې په فراه ولايت کې دسلگونو مجاهدينو مشري په غاړه درلوده بلکې کله چې په هرات کې مسؤل وټاکل شو هلته يي هم خورا سترې جهادي کارنامې ترسره کړې نوموړی به اکثره وخت په جهادي جبهاتو کې و او په خپله يې په جگړو کې برخه اخيسته .

د نوموړي دنږدې ملگرو په استناد شهيد ملاعبدالرحمن په خپلو جهادي چارو کې هميشه له علماء کرامو سره مشوره کوله او جهادي چارې يي په ډير تدبر او جرأت سره پر مخ وړې ، همدا لامل و چې نوموړي په خورا پيچلو شرايطو کې خورا بريالۍ مبارزه وکړه او په پای کې خپل وروستي هدف شهادت ته ورسيد. روح دې يې ښار اوياد دې يي تل وي.

د مرحوم مولوي عبد الهادي اخندزاده ژوند او خدمتونوته کتنه

لیکنه: بشیر همدرد

مرحوم مولوي عبدالهادي اخندزاده په ۱۳۳۷ هجري شمسيـ کال کې دپروان ولایت کوه صافي ولسوالۍ اړوند په سیاه سنگ کلي کې(چې په علاقه کې دملایانو په کلي سره شهرت لري) دسیمې د مشهور روحاني او بزرگوار شخصیت اروابښاد ملا حبیب الرحمن اخندزاده په علمي او روحاني کور کې نړۍ ته سترگې غړولې وې.

ملا حبیب الرحمن اخندزاده چې په ټوله سیمه کې یې په مشر اخندزاده صاحب شهرت لاره، نه یواځې دکوه صافي دننه ورته خلکو د روحاني مرشد په سترگه کتل بلکې دکوه صافي نه بهر په شمالي ،کوهدامن او ده سبز کې یې هم په لوی شمېر خلک عقیدتمن او ارادتمن ول.

زده کړې یې

مولوي عبدالهادي اخندزاده صاحب په کور دننه دعلمي او دیني ماحول په وجه په ډېر کوچنیوالي کې زده کړو ته کېنول شوی و، البته له کوره بهر په علم پسې هغه مهال ووت چې د ځوانۍ مرحلې ته نژدې و. لومړي دیني کتابونه یې په کورکې له بزرگوار پلار،مشر ورور او ترونو څخه ولوستل، بیا دنورو سبقونو لپاره په شمالي کې د باغ عالم مولوي صاحب په درس کې شامل شو، هلته له څه موده سبق ویلو وروسته له مولوي نصر الله او مولوي اسد الله سره دیره شوله هغوی دواړو څخه داستفادې وروسته دکابل په شیوه کیو کې د مشهورمدرس عالم مولوی محمود(چې په صوفي مولوي صاحب مشهورو) درس گاه ته ورغی، له هغه څخه دکافیې په گډون کتابونو ویلو وروسته دنورو زده کړو لپاره پاکستان ته لاړ، هلته دخیبر پښتونخوا مردان په قیامه مدرسه کې شامل شو، بیا له هغه ځایه روستم ته لاړ چیرته یې چې دوه کاله پرلپسي د

فنونو کتابونه له مشهورو استادانو هریو علامه سید قریش بابا V) او شیخ الحدیث مولانا قاضي محمد امین V نه وویل، بیا د فنونودوروستیو کتابونو دتکمیل لپاره دمردان طورو کې مشهور مدرس مولانا غلام محبوب صاحب ته ورغی او دهغه څخه یې دفنونو کتابونه مکمل کړل، وړه دوره یې دکوهاټ په قاضی حسام الدین مدرسه کې له مفتي محمدنعیم V څخه وکړه او دلویې دورې لپاره یې دپیښور جامعه امداد العلوم غوره کړه، چیرته یې چې د لویې دورې ټو کتابونه له نومیالي شیخ الحدیث شهید مولانا محمد حسن جان مدني V او له شیخ الحدیث مولانا امان الله [مروت] څخه وویل او په۱۳٦٦ لمریز کال کې یې له جامعه امداد العلوم څخه دفراغت سند ترلاسه کړ.

دشوروي یرغل په وړاندې جهادې مبارزې ته یې کتنه

کله چې مولوي صاحب په سبقونو پسي له افغانستانه پاکستان ته سفر کاوه، دغه مهال افغانستان کې دکرغېړنې کمونستي کودتاه پرضد د جهاد د پیل ورځې شپې وې، جهادي فعالیتونه خال، خال ترسترگو کېدل، لږ وروسته په ټول هېواد کې جهادي فعالیتونه منظم شول، له دیني مدرسونه په لوی شمېر کې طالبان جهادته لاړل، مولوي صاحب هم جهاد ته دتلونکو طالبانو له ډلې څخه و، ددې لپاره یې لومړی په میرانشاه کې نظامې زده کړې وکړې او بیا دجهاد په نیت دخپلې سیمې له طالبانو سره یوځای کوه صافي ته ستون شو او د جهادي امورو په منظمولو کې یې کاري رول ترسره کړ. دیاونې وړده چې په کوه صافي کې دجهاد په پیلولو کې د اروابښاد مولوي صاحب سربیره،دهغه مشر وروږشهید مولوي عبدالصبور اخنذاده بنسټیز او قائدانه رول اداء کړی دی، ځوک چې په۱۳٦٥ لمریز کال کې کوه صافي کې دشورویانولخواد گنو الوتکود ناځاپه یرغل په ترڅ کې له یوشمیر مجاهدینو سره یوځای شهید شو. دشهید مولوي عبد الصبور اخنذاده V له شهادت وروسته د هغه جهادي ملگرو او قومندانانو ځوځله کوښښ وکړ چې مولوي عبدالهادي صاحب د شهید مولوي صاحب عبد الصبور په شهادت سره د رامنځته شوې تشې په ډکولو قانع کړي او دهغه ځای

ناستی شي، خوداچې نوموړي ددرس او تدریس په لور زیات میلان او رجحان لاره ، لـه هغوی څخه په مننه کولو یې ور ته عذر وړاندې کـړ،او پـه جهـاد کـې دځپلـې کـورنۍ دونهې لرلو لپاره یې خپل ترټولو مشر ورور ملاعبد الغفار اخنـدزاده غـوره کـړ چـې د اسلامي انقلاب د بري تر وخته یې جهادي وظائف په ډېره ښه توگه انجام کړل.

دمولوي صاحب دوی کورنۍ چې په۱۳٦۱ لمریز کې یې له افغنستانه پاکستان ته هجرت کړی و، اول د کرمې ایجنسۍ په خواجه علي پنډغالي کې میشت شول او بیا له هغه ځایه د صوابۍ پنډ غالي ته لاړل، هلته دکا ل یونیم لـه تیرولـو وروسـته دکوهـاټ غلام بانډې صافیانو کیمپ ته لاړل چېرته چې تردي مهاله میشت دي.

تدریس یې:

په ۱۳٦٦ ل کـال کـې دپیښـور لـه امـداد العلـوم نـه د فراغـت وروسـته دخیـبر پښتونخوا کوهاټ کې دانصارو په یومسجد کې یـې تـدریس پیـل کـړ، چـې د شـلو پـه شاوخوا کې طالبان ورسره وو ، په بل کال د کوهاټ بلي ټنگ شمس العلوم مدرسې تـه دمدرس په حیث لاړ، هلته دیو کال تدریس وروسته دکواټ غلام بانډې دمهاجرینو په پنډ غالي کې د منبع العلوم مدرسې ته وغوښتل شو،دلته له نوموړي سره په هر کتـاب کې دروند شمېر طالبان وو، او طالبانوته یې د درس طرز اوطریقه ډېره په زړپـورې وه. مولوي مطیع الله شاکر چې دمولـوي صـاحب پخـوانی شـاگرد او دتـره ځـوی یـې دی دمولوي صاحب د تدریسي اوعلمي صلاحیتونو په اړه داسې رڼا اچوي:

زما او د شهیدمولوي صـاحب روح الله روحـاني ابتـدایي تربیـت اوپالنـه مولـوي صاحب کړې له نوموړي څخه مې ډېر کتابونه درسا ویلي دي،دمولوي صـاحب د درس طریقه ډېره عام فهمه وه، اول به یې دسبق اجمال یا لنډیز ووایه بیا بـه یـې تفصـیل او دکتاب عبارت حل کاوه، په دې توگه یې پـه سـبق کـې فـیض او برکـت هـم زیـات و، کوښښ به یې کاوچې طالبان په اسانه او روانه توگه پـوی کـړي هیڅکلـه یـې مغلـق او پیچلې تعبیرات نه کول سبق یې ډېر روان اوسلیس و پـه دې عـلاوه دهـرې روژ ې پـه میاشت کې به یې دعظیم الشان قرآن ترجمه (دوره یې تفسیر) هم کوله ددې ترڅنـگ

مولوي صاحب ښه کامیاب واعظ او مبلغ هم و،چې په خلکو یې وعظ زیات تاثیر درلود په دې وجه دخواصو ترڅنگ دعوامو په منځ کې هم منلی او مقبول شخص و.

په ورته توگه د خدای بښلي مولوي صاحب یوبل خاص شاگرد مولوي محمد علي خان زاهد چې ډېره موده دمولوي صاحب سره نیږدې پاته شوی دی او داسلامي امارت په دوره کې د کونړ دبانک رئـیس هـم و دمولـوي صـاحب د درسي خصوصـیاتو پـه اړه وایي: مولوي صاحب ښه کامیاب مدرس و، هـیڅ داسې نـه احساسـیده بـه چـې هغـه یوکتاب درس کاو او هغه دي وربانـدې بـوج وي نومـوړي شـاگردانوته ددینـې تربیـې ترڅنگ اخلاقي اوسیاسي تربیه هم ورکوله، طالبان یـې دوخـت او حـالاتو نزاکتونـو تـه ځېر کول پخپلـه یـې هـم ځـان د درس او تـدریس ترڅنـگ دافغانسـتان لـه حـالاتو او جریاناتو خبرساته، وخت په وخـت یـې د خپلـو ملگـرو سره نـوي معلومـات او حـالات شریکول، خو دطالبانو اخلاقي تربیې ته ډېر متوجه و

دنوموړي پـه وینـا: مولـوي صـاحب پـه درس او تـدریس دومـره حـریص و چـې دحکومتي منصب ترڅنگ یې تل ارزو دا وه چې خلکوته علمي گټه ورسوي نو ځکه یـې د څو کتابونو تدریس همیشه جاري ساته.

دپروان او کاپیساه دطالبانو دمشر په حیث یې رول او کردار ته کتنه:

هغه مهال چې افغانستان کې دشوروي او کمونستي رژیم په ضـد جهـاد روان و ، دپاکستان په دیني مدرسو کې کومو افغاني طالبانو سبقونه ویل، هغوی دولایتونـو پـه سطحه ددې لپاره چې پخپل منځ کې له یوبل سره وپیژني، دیـو بـل لـه غـم او درد نـه خبر اووسي،یا داچې افغاني طالبان دنویو مذهبي اندونو په لومو کې ونه نښلي ترمنځو یې نوې تفرقې او ډلې ټپلې پیدانشي داهلسنت والجماعت په نوم جلا، جلا منظمـې او اتحادیې جوړې شوې وې، دهر ولایت طالبانو ځانته یوه شـورى درلـوده، هغـې شـورى دټول ولایت اړوند طالبانو چارې بررسي کولې اودخپل ولایت دټولو طالبانو یولست به ورسره پروت و، دطالبانو کوایف به یې معلومول، بیا به یې دهر تعلیمي کال په پای کې دافغانانو په کیمپونو کې غونډې جوړولې د اړوند ولایت طالبانو به په هغو غونډو کې

ګډون کاو، په دې تو ګه به یې دیوبل سره پیژندل او اړیکې به یې غځیدل، بېلا بېل استعدونه او فکرونه په یوځای راټولیدل دیوبل له معلوماتو او وړتیاوو به خبریدل ، مولوي صاحب د پروان او کاپیساه په سطحه داهلسنت والجماعت دمنظمې او اتحادیې بنسټ ایښودونکی و، کله چې دپروان او کاپیساه داهلسنت اتحادیه تشکیل شوه، مولوي صاحب د اتحادیې دمرستیال په صفت غوره شو او یوکال وروسته دملګرو په ټینګار او غوښتنه دعمومي مشر (صدر)په حیث تعین شو، ترهغه وخته په دغه موقف او دنده پاته وځو په کندهار کې دطالبانو داسلامي تحریک په نوم دافغاني طالبانو یو منظم جهادي او سیاسي تحریک راپورته شو، چې په دې سره دولایتونو په سطحه جوړې منظمې او اتحادیې منحل شوې او دهېواد ټول طالبان او علماء دطالبانو داسلامي تحریک په لیکو اوصفوفوکې منظم او منسجم شول مولوي صاحب هم له خپلو ټولو ملګرو سره یوځای په دغه تحریک کې ګډون وکړ، چې دژوند ترپایه له هم دغه کاروان ملګری و او په ډېر اخلاص او للهیت اوصداقت سره یې پکې بېلا بېل خدمتونه تر سره کړل

دطالبانو داسلامي تحریک په لیکو کې ګډون او خدمتونه:

کله چې دشر او فساد پرضد دهېواد په جنوب کندهار کې دامیر المومنین ملا محمد عمر (مجاهد) په مشرۍ طالبانو شرعي پاڅون وکړ، دهېواد دنورو جیدو علماوو ترڅنګ مولوي صاحب عبد الهادي اخنداده هم دیوتګړه جید عالم او مدرس په حیث او دپروان اوکاپیساه دعلماوو او طالبانو له منځه دیو قوي او بانفوذه سیاسي او اجتماعي شخص په توګه ددغه پاڅون څخه په کلکه ملاتړ اعلان کړ، ددې لپاره یې دخیبر پښتونخوا ایالت په جنوبي سیمو کې ستري غونډې جوړې کړې اوپکې یې ددغه پاڅون په ضرورت او اهمیت ګډونوالوته ویناوې وکړې اوبیا دپروان او کاپیساه دعلماوو او طالبانو سره یوځای یې لومړی دخوست دلارې نه لوګر او بیا دهغه ځایه کندهار ته سفر وکړ، ددغه سفر نه په بیرته راستنیدو دپروان او کاپیساه دنورو دوه سوه طالبانو سره یوځای دخوست دلارې نه چهار اسیاب او بیا د کارته سه لومړۍ

کرښې ته لاړ، هلته په لومړۍ کرښه کې دشهید ملا بورجان اخند او ملایار محمد اخند سره یوځای شو،چیرته چې دمسعود په چل ول او دوکه طالبان دکارته سه سیمې څخه شاتګ ته اړشول او له امله یې لوی شمېر طالبان شهیدان، ټپیان او بندیان شول دپروان او کاپیساه له ملګرو څخه هم زیات شمېر بندیان او ټپیان شول، چې ځینې ټپیان هم دښمن په لاس ورغلل ، چې وروسته هغوی ټول دهرات په عمومي تبادله کې راخلاص شول

دهغه مهال را په دیخوا مولوي صاحب او ملګري یې داسلامي امارت په لیکو کې دسترو فداکاریو او قربانیو په بدرګه په مهمو خدمتونو بوخت و چې دهغوی په شاندارو خدمتونو داسلامي امارت مشران ویاړي

هم دا راز کله چې په کند هار کې دهېواد ۱۵۰۰ جیدو علماوو دطالبانو داسلامي تحریک له مشر ملامحمد عمر مجاهد سره دامیر المومنین په حیث بیعت وکړ، په هغه غونډه کې مولوي صاحب دپروان ا و کاپیساه دیوشمېر جیدو علماوو سره یوځای ګډون وکړ اودامیر المؤمنین(حفظه الله) سره یې دهېواد دزعیم په حیث بیعت وکړ.

کله چې دهېواد ختیځ ولایتونه نیول کیدل ، په فتحه اونیولو کې یې دمولوي صاحب دقاري احسان الله بریال (دکاپیساه ولایت لپاره داسلامي امارت موجوده والي) په مشرۍ نه ستړیې کیدونکې قربانۍ ورکړې او ددغو قربانیو په وجه یې دجهادي مشرانو په زړونو کې دقدر ځای پیدا کړی و، کله چې کونړ ولایت فتحه شو دشهید ملا بورجان او حاجې ملا محمد رباني په وړاندیز عالیقدر امیر المؤمنین دکونړ ولایت چارې دپروان او کاپیسا طالبانوته په وسپارلې او د۱۳۷۵ ل کال د میزان په ۴مه نیټه مولوي عبد الهادي صاحب دکونړلپاره دوالي او قاري احسان الله بریال د امنیه قوماندان په توګه تعین شول. کله چې شهید ملا بورجان اخند دکونړ دفتحې بشپړولو وروسته بیرته د ننګرهار په لور روانیدو مولوي صاحب ته یې د کونړ د ټولو ملکي او نظامي ارګانونو لپاره دمسولینو دمعرفي کولو حکم پریښود، چې دهغه دحکم سره سم مولوي صاحب دکونړ د ملکي او نظامي ارګانونو لپاره مسؤلین معرفي کړل او په په

لنډه موده کې يې دولايت درياستونو په ګډون ټولې ۱۸ ولسوالۍ فعاله کړې دبازار او ښاروالۍ چارې يې ورغولې ښوونځي، ليسې او مدارس يې پرانستل دترانسپورت چارې يې تنظيم کړې ددولتي عوايدو راټولولو طرز العمل يې نافذ کړ ، د ځنګلونو وهلو پرضد يې ګامونه پورته کړل پاکستان ته د نا قانونه لاروځخه د لرګيو په انتقال يې بنديز پلي کړ،په لويو لارو او درو کې امنيت قايم شو،دخلکو دسر او مال خوندي کولو په غرض شپه ورځ مجاهدينو ګزمې پيل کړې زورواکان له سيمې څخه وشړل شول اجتماعي عدالت پلي شو، ټولو سوداګروته بهرته دبولدک دلارې دچارتراشو وړلو قناعت ورکړای شو، په دې اړه هغوی ته دافغانستان او خلکو ملي مصالح ورپه ګوته کړای شول چې ټولو سوداګرو په يو اتفاق دبولدک دلارې دچارتراشو دليږد نظر تائيد کړ.

په کونړ کې يې سياسي او جهادي برياوې:

د اسلامي امارت لپاره کونړ ولايت کنترولول اوپکې حکومت جوړول يو چيلنج و ځکه ددې ولايت اراضي ډېره خطرناکه او له غرونو او ځنګونو تشکيل شوی دی، له نيکه مرغه مولوي صاحب ته الله پاک دستونزو دحلولود اوحکومتي چارو درهبري کولو او له خلکو سره دافهام او تفهيم يوه بيمثاله اومؤثره ملکه ورکړې وه، چې دهغې په وجه يې په لنډ وخت کې دکونړ اونورستانونو [دمرکزي او شرقي] په ګډون په ۱۸ولسواليو کې داسلامي امارت واکمنې قايمه کړه او داسې چې ترپايه پاته شوه، له شک پرته چې دجنګ دلارې ديوشمېر ولسواليو نيول طالبانو ته آسان نه و. خو هغه ټولې له جنګ پرته د کامياب حکمت عملي په جوړولو دخبرو او ولس ته دقناعت ورکولو دلارې فتحه شوې او پکې داسلامي امارت واکمنې ټينګه شوه.تردې پورې چې دمرکزې نورستان دلارې ترپنجشير پورې دامارت واک وغځېد او دشرقي نورستان په خوا دبدخشان ولايت ترحدودو پورې سيمې بې له جنګه يوازې له خلکو سره دمفاهمې او خبرو دلارې ونيولې.

دافغانستان داسلامي امارت دواکمنۍ په مهال داطلاعاتو او کلتور او بيا دپوهنې وزير الحاج مولوي اميرخان متقي وايي :مولوي صاحب عبدالهادي په عملي ډګر کې يو موفق اوکامياب مسئول و ددې خبرې دثبوت لپاره دا درې دلايل کافي دي چې يو خو يې دوفات تروخته دپروان او کا پيسادمجاهدينو او طالبانو په منځ کې خپل محبوبيت او دمشرتابه مقام په داسې ډول وساته چې که يې رسمي دنده وه که نه وه خو دا تير شل کلونه ټولو ورته دمشر په نظر کتل.

بل دا چې پنځه کاله يې داسلامي امارت په وا کمنۍ کې دکونړ غونډې غرني،سرحدي او له نظامي اړخه نهايت مهم ولايت خورا ښه رهبري وکړه په داسې ډول چې هم يې ميشت ولسونه لکه دورو نو غونډې سره لنډ کړل او هم يې په داسې حال کې ولايت دمخالفينو له حملو وساته چې په غرنيو سيمو کې مخا لفينو فعال حضور در لود او لوی لوی مخالف قومندانان له يوي او بلي خواورته اکماليدل خو د مولوي صاحب د مدبرانه مشرتوب له امله دښمن ونه توانيد چې په خپلو شومو اغراضو کې بريالی شي او په دې سيمه کې اسلامي امارت ته کومه جدي ستونزه ايجاد کړي ځکه مولوي صاحب عام اولس په اعتمادکې اخيستی و او اولس د اسلامي امارت په ملاتړ دفاع ته چمتو وو

دمولوي صاحب بله ځانګړ تيا داوه چې سره له دې چې داسلامي امارت مشر تابه ته يې ډېر ځان نه ور ښکاره کاوه او ځان ځلونه يې نه خو ښيده خو دعاليقدر اميرالمؤمنين اعتماد دومره ور باندې زيات و چې ډېره کمه به پيښه شوې وي چې مشر ملاصاحب دې دده خبره پر ځمکه غورځولې وي چې همدا په نوموړې داسلامي امارت د زعيم د بشپړ باور ښه بلل کيدای شي.

مسعود په ځلونو کوښښ وکړ چې طالبان په کونړ کې په جنګ کې مصروف وساتي، څو دبدخشان دلارې هغه ته مشکلات پيدانکړې، ددې لپاره يې په لومړي ګام کې له پنجشير څخه دمشرقي پخواني شړل شوي قومندانان چې پنجشيرته يې پناه وروړې وه لکه حضرت علي ، حاجي قدير اوکشميرخان له پريمانه پيسو او اکمالاتو سره

کونړته راولیږل ځودپیسو ورکولو دلارې خلک دمجاهدینو پرضد پورته کړي دپاکستان دلارې نه حاجي زرین او حاجي روح الله په دې هڅه کې وو چې هغوي دواړه هم په کونړ کې دطالبانو پرضد جنګونه پیل کړي ملک زرین ځو ځله داسمار ولسوالۍ دنیولو کوښښ وکړ خو هر ځل دشکست سره مخ کېده، په ورته توګه کشمیر خان د شیګل ولسوالۍ دنیولو هڅه وکړه، خو بریالی نشو، هم دا راز دپېچ درې له لارې ځینو قومندانانو ځو ځله کوښښونه وکړل چې ځیني ولسوالۍ ونیسي۔ خو دجزئي پرمختګ پرته هغوی کوم پراخ پرمختګ ونشو کړای، ځکه چې مولوي صاحب دقومونو سره له ډېر نږدې په تماس او ارتباط کې و، او دولس دملاتړ په بدرګه د مخالفینو په ځپلو کې برلاسی و، تردې پورې چې کله هغوی ټول په کونړ کې ناکام شول مسعود ټول لرې کړل دټولو لپاره دمشرپه توګه یې سیاف ته وظیفه ورکړه او له پنجشیرنه یې هغه نورستان اوکونړ ته راولیږه، هغه (سیاف) پخپل ټول توان هڅه وکړه، چې دمخالفینو متلاشي ځواکونه سره یوځای کړي او په کونړ کې دامارت پرضد قوي محاذ پرانیزي د اوریدو له قراره سیاف به په خبرو کې دکونړ خلکو ته ویلي: چې زما پلرونه اونیکونه دکونړ نورګل ولسوالۍ له مزار درې نه پغمان ته تللي دي، زه هم په اصل کې کونړی یم! ماسره ودریږئ او په ما ننګ وکړئ! خو هیچا یې فریاد نه اوریده او ورسره ملګري نشول. بالاخره سیاف هم ناکام او نامراد پنجشیرته ستون شو، په دې توګه دمسعود دا ارمان پوره نشو چې په کونړ کې دجنګ پراخولو له لارې امارت ته ستونزې ایجاد کړي، ددې ټولو دسیسو شنډولو او پلانونو په خنثا کولو کې مؤثر اوفعال رول دوالي په حیث دمولوي صاحب دعلمي او سیاسي بصیرت و، چې د الله تعالی په مدد یې دکونړ خلک او علماء په ځان رامات کړي وو او د اولس اعتماد یې د امارت په ګټه خپل کړی و.

مولوي محمد علي خان چې په دغه ټوله دوره کې دمولوي صاحب له باوري او راز دارو ملګرو څخه و، وایي: دمولوي صاحب دبري راز په دې کې و، چې نهایتي مهربان او زړه سواند مشر و، او ددې لپاره الله تعالی ورته عجیبه لویه حوصله ورکړې وه دشپې ترناوخته به ددې لپاره ناست و، چې کیدای شي دچا کار ترما پورې بند وي هسې۔ نه

هغه راشي او زه ویده یم بیرته به مایوس لاړشي! هم دا وجه وه چې درسمي وخت نه پس به یې هم دخلکو په عریضو احکام لیکل او هیڅ یو عارض یې په دې وجه بیرته ندی لیږلی چې اوس رسمي وخت ختم شوی دی، هم دا سبب و چې دعوامو په زړو کې ورسره زیات محبت واو هر سړي ته ګران و.

هغه وایي: دمولوي صاحب مزاج دتعصب او کینې څخه هم ډېر پاک و، کونړ یو داسي ولایت و چې دنورو ولایتونو په پرتله پکې مذهبي اختلافات ډېر وو، مولوي سره ددې چې پخپل مسلک باندې ټینګ ولاړو، خو دنورو علماوو یې نهایتي احترام او قدر کاوو، دهغوی سره تعصب او کینه یې نه درلوده، دهغوی سره راشه درشه او تعلقات یې یومخ عادي ووچې په دې اړه ترپایه دهیچا لخوا کوم شکایت ندی اوریدل شوی.

هم داشان نرمه رویه یې دومره زیاته مؤثره او راښکونکې وه، چې مخالفینو هم ورباندې اعتراف کاو،حتی یوځل یو مخالف قومندان چې دباجوړ نه کونړ ته دطالبانو خلاف جنګ ته راتلو او دمرورې په سرحدي ولسوالۍ کې په یو کورکې ځان پټ کړی و ، دهغه کور ښتن یې چې نژدې ملګری و ورته مشوره ورکړه چې جنګ ته دتلو نه وړاندې یو ځل والي صاحب سره وګوره او بیا لاړشه،هغه ویل: څنګه به ورسره ووینم؟ کوربه ورته و ویل: ستا دهر څه ضامن زه یم راځه چې والي صاحب ته دې اوس بوځم، قومندان دهغه سړي سره نیغ دمولوي صاحب لیدو ته راغی کله چې هغه دمولوي صاحب خبرې واریدې او دهغه نرمه رویه او اخلاق یې ولیدل له هم هغه ځایه دمخالفینو سره جنګ ته روان شو او ترپایه دامارت سره ملګری پاته و څو چې امریکا په افغانستان یرغل وکړ او طالبان له کونړاو نور هېواد نه وتلو ته اړشول بیا هم هغه دامارت نه خپله لاره بدله نکړه.

دستونزو اومشکلاتو پرمهال یې د بیمثاله استقامت اوجرئت بېلګې:

یوځل مخالفینو په داسې وخت کې د کونړ د ننګلام په ولسوالۍ حمله وکړه چې داختر شپه وه، زیاتره طالبان داختر رخصتیو لپاره کورونوته تللي وو، له دې وجې دطالبانو شمېر کم وو، مخالفینو ولسوالۍ ونیوله،تردې چې دولایت لورته یې پرمختګ

هم وکړ، مولوي علی خان زاهد وايي: دغه مهال دوه شپې مولوي صاحب خوب ونکړ او خپله ټوله شپه بېلابېلو پوستو ته ورته او طالبانوته به يې روحيه ورکوله چې ګورئ حوصله دلاسه ورنکړئ اوپخپلو مورچلو کې بيدار اوسئ هغه وايي: دغه مهال ورسره خپل ساتونکي هم نه وو ځکه هغو يې ټول لومړۍ کرښې ته ليږلي وو، يواځې دغه مهال ز ما نه علاوه ورسره مولوي نورجلال(دکورنيوچارو وزارت معين)او اينجنير ګل آغا (دمولوي نجيب الله ورور) ملګري ول چې دولايت دفاعي پوستې مو کتلي او مجاهدين مو بيداروـل چې غفلت ونکړي، په دوهمه ورځ زه ورسره تر دوه بجو تم شوم خو نور خپل صبر ځواب راکړ خوب راغی ويده شوم، خو هغوی ټوله شپه بيدار ول او په مجاهدينو ګرځيدل، په سبا ته طالبانو مخالفين دولايت له حدودو بيرته په شا وتمبول او ننګلام ولسوالۍ يې بيرته ونيوه

په ورته توګه يوځل مخالفينو دشيګل ولسوالۍ له استقامت نه دمجاهدينو دفاعي پوستو په نيولو اول خط دشينکوړک سيمې ته را نژدې کړ، چې ولايت ته لنډه پرته ده، دغه مهال له ځينو نورو ولايتونو څخه دملاتړ لپاره يو شمېر مجاهدين راغلي وو، هغوی په دې شکست سره دومره ورخطاء شول چې ټولو ځانونه دولايت مرکز(اسعد آباد) ته ورسول او مشران يې نيغ مولوي صاحب ته راغلل چې پنځې دقيقې وخت دی که ولايت خالي کوي مونږ درته پنځه دقيقې تم کيدای شو چې کوم ضروري شيان وي هغه راوخلئ مخالفين مرکزته را لنډ دي، اومونږ خامخا درومو دلته جنګ ګران دی او ولايت دسقوط په حال کې دی بيځايه ملګري مه خرابوئ! مولوي صاحب ورته وويل: که تاسو خامخا ځئ تاسو نه راګرځوم په مخ موښه شه دا خو اوس هم مخالفين لري دي مونږ دلته دولايت دچغسرای(اسعد اباد) بازار له دروازو نه مخالفين بيرته په شاتمبولي او دولايت دپريښودو خو سوال نه پيدا کيږي اونه دومره بې همته يم، په دې سره هغوی ټول موټروته پورته شول او دننګرهار په لور روان شول او مولوي صاحب خپل موټرته پورته شو دخپلو ملګرو سره شينکوړک ته ورغی هلته يواځې کونږ کې په خدمت مامور طالبان پاته وو کومکي کسان تللي وو، هلته يې مخالفينوته خط واچوه او

بيا څو ورځې وروسته دشهيد ملا داد الله اخند په راتلو په مخالفينو تعرض وشو او په لږ وخت کې هغوی په شاه شول او ولسوالي بيرته ونيول شوه.

مولوي علي خان وايي: کله چې دکومک په هدف راغلي کسان بيرته لاړل دې کار دشته مجاهدينو په مورال منفي تاثير وکړ، خو شينکوړک ته دمولوي صاحب په ورتګ او هلته دخط اچولو حکم مجاهدينو ته مورال او حوصله ورکړه بيا مولوي صاحب ماته دنورو ملګرو نه جلا وويل:دوی ماته وايي ولايت تخليه کړه، اياولايت داسې تخليه کړم چې زه تري ژوندی ووزم؟ زه به ترهغه ولايت مخالفينوته پرنيږدم چې څو زما مړی له دې ځايه تللی نه وي، ځکه په شريعت کې له جګړې تيښته او په شا تګ جوازنلري... خو ان شاء الله مونږ به بری ترلاسه کوو کوم لوی تشويش نشته.

داطاعت کولو جذبه يې:

مولوي صاحب چې دشريعت ښه خبير عالم و، هميش به يې دشريعت په حکمونو خپله هم دعمل کوښښ کاو اونورو ملګروته به يې په شرعي حکمونو دعمل کلکه توصيه کوله دځان په باب به يې ويلي: زه دلته دخدمت او داعلاء کلمة الله په سپيڅلې جذبه او اراده راغلی يم، له دې پرته بله هيڅ اراده نلرم، اونه راته په خدمت کې دولايت څوکۍ کوم ستر اهميت لري که ما امير المومنين صاحب دو لايت څخه لرې کوي او په ځای يې راته بل ددينه وړوکی مسوليت راکوي نوزه يې په قبلولو کې تردد نلرم زکه چې ماته دولايت څوکۍ مهمه نده بلکې دامارت شرعي واکمني مهمه ده او په امارت کې خدمت مهم دی که هغه په لوړه څوکۍ وي او يا په ټيټه رتبه.

ناروغي:

مولوي عبدالهادي اخندزاده صاحب ته د عمر په ورستيو کې دشکر او وينې دفشار ناروغې پيدا شوې وه، دهغې په وجه يې روغتيايې حالت ښه نه و، خوپه ژبه يې له ناروغۍ څخه شکايت نه کا و، بيا يې څه موده پس دسترګو ليد هم کمزوری شو، کرار کرار يې نوربدن هم متاثر شو له وفات کيدو وړاندې يې روغتيايي حالت ترډېره

ښه و، دسترګونظر یې هم یوځه بیرته ځای ته راغلی و، خو داچې دمرګ ټاکلې نیټه نه بدلیږي،هلته ټول تدبیرونه ناکام او هیڅ دي بالاخره د۲۰۱۴ میلادي کال د لسمې میاشتې په ۳۰ مه نیټه دپنجشنبې په ورځ دسهار داشراق لمانځه کولو وروسته یې روح والوت او دتل لپاره یې سترګې له فاني نړۍ څخه پټې شوې. داولادونو سربیره یې په سوونو شاګردان(چې زیاتره یې دیني علماء مدرسین اومجاهدین دي) مجاهدین او ملګري صدقه جاریه پریښودل په جنازه کې یې په لنډوخت کې لوی شمېر عوامو او خواصو او دامارت مسولینو اومجاهدینو ګډون وکړ،دجنازې وروسته یې جسد د پښتونخوا د کوهاټ غلام بانډې د مهاجرینو په هدیره کې خاوروته وسپار ل شو انا لله وانا الیه راجعون،ان لله ما أخذ وله ماأعطی وکل شئ عنده بأجل مسمی.الله تعالی دي مولوي صاحب ته مغفرت نصیب کړي او دنوموړي ټولې سترړیاوې، جهادونه ، درسونه او تکلیفونه دي قبول کړي.

* * *

د شهید مولوي میر احمدګل صاحب ژوند ته کتنه

لیکنه: ملا خبیراحمد مجاهد

شهید مولوي میراحمدګل هاشمي **V** داسلام، جهاد اوغیرتمن ټاټوبي افغانستان، ددفاع هغه فولادي سپراوتیره توره وه، چې زه هیڅ داسې عبارات اوټکي په ذهن کې نه لرم اونه یې تمثیلولی شم، ترڅو دهغه دپرافتخاره ژوند، سرشاره دیني اوجهادي خدمتونو اوځلانده قربانیوکماحقه حق پرې اداکړل شي .

ځکه دشهید مولوي میراحمدګل هاشمي ژوند،جهادونه، طالبي ، پوهه اوتدبیر اوبالاخره شهادت، که هره برخه یې راوسپړل شي ، دوفا، دیانت ، اطاعت ، متانت اواسلامي تشخص منارونه پکې دنګ اوله ورایه ځلیږي .

زه پورته دعوه له دې امله په جرأت کوم، چې ماته دشهید میرصاحب دژوند قیمتي شیبې اوکارنامې یوه یوه مخې ته ولاړې اوترډېره ځایه ترې اګاهي لرم، ځکه ځوکاله سره یوځای په طالبي اوکتابونوکې شریک اوهمدوره وو،بیا الله تعالی هغه ته دخاص جهادي اوسیاسي فراست له مخې چې پرې لورولی یې و، هغه مو دجهاد او مبارزې مشرهم پاتې شو .

دغیرتمن میرصاحب ، سیاسي اوجهادي ژوند ټول له غیرت اومیړاني ، اطاعت او زغم څخه ډک و. دافغانستان اسلامي امارت څخه وړاندې چې کله دافغانستان دهرولایت لپاره داهل سنت والجماعت اتحادیې تاسیس شوي وې، میرصاحب دلوګر ولایت په منظمه کې دخدمت ممتاز حیثیت درلود، داسلامي امارت د طلوع، حاکمیت اودامریکایانو داشغال په اوږدو کې بیا دشهادت تر نیټې پورې، مجاهد میرصاحب په داسې حال کې چې بیلابیلی دندې اومهم مسؤلیتونه یې ترسره کړي

اوياورله غاړي وو اوهم يې په دغه مقدسه لارکې دتکاليفو، زخمونه ، زندانونو ډول ډول مرحلې تيرې کړي وي ، متعال رب B ، پـه ټولـو دورو اوپړاوونـو کـې سرفـرازه راويوست.

ميراحمدگل هاشمي څوک وو :

شهيد مولوي ميراحمدگل هاشمي، دمرحوم ميرعبدالله ځوی، په ختيځ (سيد) پـه د(۱۳۵۲) لمريز کال کې دلوگر ولايت دمرکز اړوند(دپادخواب شانه) کـلي کـې دې فاني دنياته سترگې وغړولې. والد محترم او نيکونه يې روحاني هستۍ تيرې شوي ،چې په عام ولس اوخواصوکې يې ځانگړی ځای اومقام درلود.

درس اوطالبي :

دطالبی دوراوبيافراغت يې ټول له خاکساری،ادب اوالفت څخه ډک و، په داسې حال کې چې په خپل وخت کې له ممتازو اوذهينوطالبانو څخه گڼل کيده اوچې کـوم کتابونه به يې له استادانو ويل، الله تعالی دهغودبالفعله تدريس قوه اوپوهه هم ورکـړې وه.

شهيد ميرصاحب په خپل قلم ليکل شوو سوانحواوخاطروکې راوړي، چې ړومبنی زدکړې يې له خپل مشر ورور څخه ترلاسه کـړي، منځنـی زدکـړي يـې دپاکسـتان پـه بيلابيلو ديني مدارسو کې حاصلې کړي اودفضيلت اوفراغت دستار يـې د پښـتونخوا د اکوړه خټک په حقانيه دارالعلوم کې په سرکړ .

دالله ددين دغه نوميالی مجاهد، چې له يوې بزرگوارې روحـاني کـورنۍ سره يـې تعلق درلود، خو دخپل ټول عمر په اوږدو کې شايد چا نه وي ترې اوريـدلي اويـايې نـه وي ترينه محسوس کړي ، چـې (زه سـيد، هاشـمي اودلـوړې علمـي اوروحـاني مرتبـې څښتن يم ، يعني زما درناوی اواحترام دې وشي)

دهراستاد لاس به يې ښکلاوه، سره لدې چې استادانوبه ورته ويل چـې گـوره ، تـه سيد يې زمونږ لاس مه ښکلوه. خـو دميراحمـد هاشـمي خپـل شرافـت اوکـمال و چـې دژوندترپايه الله تعالی په همدغه ادب او عقيدت سيرابه وساته اودوام يې ورکړ.

دشـهيد ميرصـاحب يـوتن مشـفق اسـتاد شـيخ القـران والحـديث مولانامحمـد اسماعيل رحماني وايي: مولـوي ميراحمـدگل هاشـمي چـې گـڼ کتابونـه يـې لـه هغـه لوستي،په دې سربيره چې دښه ذهانت څښتن و، کلکه مطالعه به يې کوله، وخـت يـې هيڅکله نه ضايع کاوو ، له کتاب، مدرسي اواستادانوسره به يې انتهايي مينه اومحبـت درلود او دهغوی احترام به يې کاوو.

کله ناکله به ملگرو ورته ويل چې ميرصاحب ته خو(سيد) هم يـې يوتعويـذ راتـه وکړه اويامو سر دم کړه ، هغه به تبسم وکړ چـې هرسـه مـې زده اوپخـې اجـازي لـرم اودالله تعالی په فضل اثر هم کوي، ولې په دې ميدان کې ډير خلک شته، هغـوی بـس دي ، ځکه داکارلويه جانداري غواړي اوتقاضاوي ورسره زياتيږي ، مثلا له خلکو به توقع کوي چې ستااحترام دي وکړي اولاسونه دې چپ کړي اوماته لدغـه کـاره سـخته حيـا راځي !! .

دميرصاحب جهادي اوسياسي اړخ :

مرحوم ميرصاحب دطـالبۍ پـه مهـال چـې پـه درس ويلـوسربيره يـې لـه جهاد اوعملي مبارزي سره خاصه علاقه درلوده، ددرسونو دکلنيو رخصتيودری مياشتې به يې له نورو ملگروسره دروسانواودهغوی دگوډاگيانوپه خلاف په جهـادکې تيـرولي، داهـل سنت والجماعت په ولايتي اتحاديه کې يې مهم غړيتوب درلود، دنومـوړې منظمـې لـه لارې به دمسلمانانوترمنځ داصلاح، وحدت اودمنکراتو دمخنيوي لپاره چټکي هلې ځلې کولې.

کله چې په ۱۹۹۴ م کال کې دافغانستان دنجات پـه هيلـه اوپـه هيـوادکې ديـوه اسلامي نظام دنفاذ په خاطر دعاليقدراميرالمؤمنين ملامحمـدعمر مجاهـد ترمشرۍ

لاندې دطالبانواسلامي تحریک پیل شو، جناب میرصاحب دیوه مخلص سپاهي اوغړي په توګه د جهاد ډګر ته راودانګل .

دشهید میرصاحب دسنګر یو نیږدې ملګری، مولوي نذیراحمد اخندزاده، دطالبانو دتحریک دپیل شیبې اودمیرصاحب اخلاص داسې په ګوته کوي : غالبًا پنجشنبې ورځ دتحریک دطلوع تازه شپې ورځې وې، مازدیګرمهال میرصاحب زموږمدرسي ته راغی دغه وخت موږد پیښور ورسک روډشیردادګړی په دارالعلوم ضیاالاسلام کی دیره وو.

دمدرسی انګړته له ننوتوسره سم یې ماته وویل دمدرسې ټول مشران طالبان جومات ته راغونډکړه، ډیرمهم اوپه زړه پورې خبرمې راوړي پخپله یې په اوداسه شروع وکړه کله چې طالبان جومات ته راغونډشول هغوی ته دمیرصاحب دخبرومهم ټکی دری ؤ

اول : دمیډیاتبصرواودخبریالانوپه راپورنوپسي سرمه ګرځوی نننی میډیا دغرب دلوډ سپکرحیثیت لري، زماخبره واوری په یقین درته ویلای سم چې په کندهار کې دطالبانو کوم حرکت پیل شوی،داخلک په رښتیاواقعي طالبان دي، موږیې په هکله مکمل معلومات وکړل داددینې مدرسوشاګردان دي، هیواد له تجزیې ژغوري ،دافغانستان حال ډیرخراب دی خپل منځي جګړو افغانستان نور لولپه کړ، اسلامي شرائع اواحکام د توهین لاندې دي دخلکوسراومال په خطرکی دی، نولازمه ده چه څومره ژروي ملاوې وتړی جهادته ولاړسئ.

دوهم : دهرولایت طالبان دې د ځان لپاره یونظامي مسؤل وټاکي اوسرله سبادې ددغه مسؤل ترمشری لاندي افغانستان ته حرکت وکړی.

دریم: له کوموملګروسره چې دکرایې پیسې نه وي هغوی دې یوڅه معطلي وکړي له یوشمیرخواخوږومسلمانانوڅخه دی دجهادپه نوم چنده وکړي بیادې ولاړسي.

داسلام اوجهاد دلارې دغه اتل،دهیواد په بیلابیلو جبهواوړومبیو جهادي کرښو کې دخپلولسګونو فداکارو ملګروسره مخامخ دمعرکې میدان ته دانګل اوپه اکثروړومبی مهمو کرښوکې چې دښمن به ورته ډیر تدابیر نیولی وو، میرصاحب به یې په ساتنه او په دښمن په فاتحانه بریدونو کې کلیدي رول لوباوو .

دبیلګې په توګه دکابل دفتحې تاریخي جګړه یادوو چې دشهید ملابورجان رح ترمشری لاندې یې دپکتیا دځینوسیمو له تصفیي څخه پیل، دمشرقي ترفتحې اوبیادکابل ترڅنډو پورې وغځیده، په دغو ټولوفتوحاتوکې میرصاحب لویې ستړیاوې ګاللې اودمیړانې حیرانونکي داستانونه لري، تردې چې دملابورجان دشهادت په ورځ، میرصاحب هم په مخامخ توده جګړه کې کلک زخمي شو.

دغه ډول میرصاحب دتخاردبنګي په ړومبی کرښه کې، دلغمان په دولت شاه، دلوګر په پل قندهاري،دکاپیسا په تګاب، نجراب اواله سای ولسوالیو کې، دشمالي په ګلدره، شکردره، چاریکارو، پل مټک اودبګرام دوه لاري په ړومبیو جګړییزو کرښوکې ،دغه راز د بامیانوپه حاجي ګګ اودننګرهار اوکونړ په بیلابیلو برخوکې داسلامي امارت دیوزړور جهادي مشرپه توګه حاضر و او جهادي حماسې یې د تاریخ یادګار کړې.

د امریکایي یرغل په مهال

شهیدمولوي میراحمدګل هاشمي، په خپله یوه مرکه کې دصلیبي یرغل په وړاندې دخپل جهاد، مبارزي پیل اوڅرنګوالي په دې الفاظو روښانوي : کله چې اسلامي امارت په کال ۱۳۸۰ لمریزکې دصلیبي یرغل له امله له ښارونو څخه دهیواد لري پرتو اوقبایلي سیموته عقب نشیني وکړه، نوملګري سره تیت اوپراګنده شول، ترهغو چې ملګري بیرته سره منظم کیدل اورابطه ټینګیده،نو یو څو میاشتي یې واخیستي، له لنډي وقفي ورسته موږپه عملي جهاد پیل وکړ اودلوګر ولایت په ټولوساحو کې سره لدې چې حالات زیات پیچلي او حساس وو خو دملګرو همت اودعام ولس اخلاص وو په یرغلګرو خال خال بریدونه پیل شول.

مجاهدینوپه لوګر کې په داسې شرایطو کې په مکار نړیوال دښمن بریدونه پیل کړل، چې دهغوی شیطاني میډیاپه مسلسل ډول داتبلیغات کول چې په امریکايي اوخارجي وسایطو اوټانګونو یو شی هم کار نکوي، بلکې خنثی کوي یي. همدارنګه داتبلیغات هم په درز روان وو چې څوک امریکایي اډو ته ورنیږدي شي اودبرید هڅه وکړي، هغوی یې په څو کلومتري کې ویني اوهم له هواڅخه ۵۲ Bامریکایی الوتکي دځمکي په سر یو یادوه اینچه څیز تشخیصولی او ترهدف لاندې نیولی شي،خو باور وکړي چې مونږ ته دغه غلیمانه تبلیغات یو یو دروغ ثابت شول .

د لوګر ولایت یو تن پیژندل شوی مجاهد چې اوس د اسلامي امارت په تشکیلاتو کې د غزني ولایت جهادي مسؤل دی مولوي محمد قاسم صمیم وایي:په کال ۱۳۸۰ هـ ش کې چې د صلیبیانو د یرغل شپږ میاشتې وتلې وې،میرصاحب په لوګر کې زموږ کور ته راغی چې د څرخ ولسوالۍ احمدي صاحب هم ورسره و،میرصاحب راته وویل چې باید د صلیبي یرغلګرو په خلاف جهاد پیل کړو،ما ورته وویل چې لږ انتظار به وکړو تر څو وضعیت روښانه شي. خو میرصاحب وویل چې انتظار کول ګناه ده،جهاد فرض عین دی او باید د خپل وس مطابق جهادي ترتیب جوړ کړو.هماغه و چې د احمدي صاحب او د څرخ ولسوالۍ د شهید مولوي محمد صاحب په همکارۍ مو یو میل راکټ او دوه کلاشینکوف پیدا کړل،په لومړي ځل مو د څرخ ولسوالۍ په عمومي سرک د شپې په یوه بجه ددښمن ګزمې ته کمین ونیو،کله چې د دښمن د ګزمې موټر راغلل،میرصاحب د تکبیر له غږ سره د راکټ فیر ورباندې وکړ چې د یرغلګرو و جیپ موټر مکمل تخریب شو. له دې وروسته مو په برکي برک او د مرکز پل عالم په مربوطاتو کې هم د انفجاراتو او هاوان بریدونو عملیات ترسره کړل چې په دې توګه دمیرصاحب په هڅو په لوګر ولایت کې جهادي بهیر راژوندی شو .

د جهاد دپیل د لومړنیو څینو عملیاتو په اړه میرصاحب په خپلې یوې مرکې کې ویلي : د۱۳۸۱کال دثور په میاشت کې مو دلوګر دتنګي واغجان په سیمه کې په ړومبي ځل دخارجیانو په کتار یوه کارنده بمي چاودنه ترسره کړه چې څو عرادي موټرې له

منځه ولاړل اوګڼ اشغالګر پکې مړه اوټپیان شول. هغه بم مجاهدینوپه خپله جوړ اوریموټ یې ما د(کارتلس) ټلیفون نه برابرکړ . ماهلته ملګرو ته وویل چې وملیدل دامریکا شاخ لرونکي درواغ، څنګه دطالب بم اوریموټ پرې خوله خښه کړه اودهغوی ټول تدابیر یې بې معنا وګرځول. دغه راز یوه شپه زه سره له څوتنو ملګرو د لوګر دپادخواب شانه اوآبچکان په دښته کې دامریکایانوقوي کمپاین ته نیږدې دتوغندي توغولو لپاره ورغلو. دشپې یوه بجه وه، مونږ په توغندي لګیاوو چې امریکایي څرخکه زمونږ په سر تیره شوه په کمپاین یې دوري وکړي . ماته شهیدخان محمد اوشهید طالب وویل چې میرصاحب څرخکي ولیدلواوبیرته راباندي راګرځي. ماورته وویل چې څرخکه په کمپاین ګرځي اوخپله ګزمه کوي ورخطاکیږئ مه ، هماغسي وشول څرخکي څو دوري په کمپاین وکړي اوبیا دګردیزپه طرف ولاړه، بیا موڅوتوغندي په کمپاین ور وتوغول اودروند زیان یې ورواړاوه .

میرصاحب و یلي: په همغه ساعت کې مې ملګرو ته وویل، چې دالله تعالی په فضل سره دامریکایانو بل دروغ هم راته ثابت شو اووموولیدل چې دکمپاین په څو سوه متري کې یې هم مونږ تشخیص نشو کړ لای.

میرصاحب لیکلي: بیا مونږ اومجاهدین ټول له یوې نه بلې ورځې ته ډاډه کیدلو اومورال مو اوچتیده، ترڅو په هرځای کې پریکنده عملیات او ګوزارونو په دښمن شروع شول .

مسؤلیتونه :

په دې سربیره چې شهید میرصاحب دلوګر دطالبانو اومجاهدینو یونومیالی مشر اوسوونه سربکف مجاهدین یی لرل، دامارت په لیکو کې یې ددې پروا نه ساتله چې لوړ ه څوکۍ ورته ورکړل شوي، که ټیټه. داطاعت اوخدمت جذبه یې په رګونو کې همیشه په غورځنګووه، کله چې دطالبانو اسلامي تحریک لویی پکتیا ته ورسید، دسیدکرم ولسوالي چې یوه ناامنه سیمه وه اوان دپکتیا مرکز ګردیز ته به ترې امنیتي ګواښونه متوجه کیدل، نومیرصاحب سره له ملګرو هلته ولیږل شو اودمشرانو له لوري

په دې نیت چې میرصاحب ګڼ اووفاداره ملګري لري اوخپله هغه نظامي تجربه اوزړورتیا لري نو دسیدکرم ولسوالی دامنیه قومندان په توګه وټاکل شو. یوه ملګري ترینه پوښتنه وکړه چې میرصاحب په لسګونو تکړه مجاهدین اوملګري لري اولوړ نوم اوحیثیت دې دی، ته ایله دسیدکرم ولسوالی امنیه قومنداني قبلوي، باید مشرانودرته دپکتیا ولایت درکړي وای. میرصاحب ورته په خندا کې وویل چې مشرانو به لازمه بللي وي اوهمدومره استعداداو وس به زمونږ ورته ښکاره شوي وي، بله خبره داچې تحریک زمونږ خپل کور دی او داټول منصبونه که لوي دي او که واړه ټول زمونږ دي!! په همدې ډول داسلامي امارت دواکمني په مهال چې اتل شهید مولوی خوشحال ملنګ دکاپیساوالي اوشهیدمولوي محمدشریف سعیددولایت مرستیال و، میرصاحب په نظامي دندې سربیره دولایت مستوفیت دنده هم په مخ وړله ،داراز دغزني دفرقې معاونیت اودننګرهار منتظره قطعي کې دڅو سوو ملګرو په مشری سربیره دچپرهارولسوال په توګه هم په خورا صداقت خدمتونونه اوجهادونه ترسره کړي .

له صلیبی یرغل ورسته مرحوم میرصاحب، دپنځو کلونو لپاره دلوګر دوالي په توګه دنده اوجهادي مسؤلیت لاره اوپه ډېره ځیرکتیا او زړورتیا یې په دغه موده کې هلته دجهاد رهبري ترسره کړه . دهغه ترځنګ یې دنظامي عمومي کمیسون غړیتوب هم درلود. یوڅه موده دموسساتواو شرکتونو د چارو دعمومي کمیسون مشرهم پاتي شو . له هغه وروسته یې دوه ځله دننګرهار ولایت دوالي په توګه یې په خورا متانت او اخلاص سره دنده ترسره کړه. د ننګرهار د والي په حیث د لومړي ځل وظیفې په مهال میرصاحب ونیول شو او څو کاله یې سخت زندان تیر کړ له راخلاصیدو وروسته ددوهم ځل لپاره دننګرهار والي شو چې دشهادت مرتبه هم په داسې حال کې چې دننګرهار والي و ورته ورسیده.

د میرصاحب د میړانې په زړه پورې واقعه

مولوي محمد قاسم صاحب چې د میرصاحب د طالبۍ او د جهاددوخت نږدې ملګری پاته شوی دی وایي،چې د طالب العلمۍ په وخت کې ما له میرصاحب سره

یوځای د پېښور په بورډ سیمه کې په ضیاء المدارس مدرسه کې له شیخ الحدیث محمدنعیم اخندزاده صاحب سره درسونه ویل،د مدرسې له څنګ سره یو هوار میدان و، په دې سیمه کې دننګرهارولایت یو ملک یا قومي مشر هم اوسیده یوه شپه یې د زوی واده و او د سرود محفل ته یې سازنده او رقاصې راوستې وې، طالبانو د شپې کتابونه کتل خو د ساز اواز دومره جګ و چې موږ ترینه کتاب نه شوای لوستلای .

په دې وخت میرصاحب راغی ما او نورو طالبانو ته یې وویل چې دا به ډېره کمزوري وي چې زموږ په څنګ کې دلته د ساز او ناروا اعمالو مجلس جوړ وي او موږ ورته هیڅ نه وایو ، راځئ چې په دې محفل برید وکړو او دغه بدکاره خلک له دې سیمې وشړو .

ماورته وویل چې دا به څنګه امکان ولري ځکه دې خلکو د خپل سرود د مجلس امنیت نیولی او موږ تش لاس یو، میرصاحب وویل چې دمدرسې په انګړ کې پخې خښتې پرتې دي دا به راسره واخلو او حمله به پرې وکړو .

وروسته میرصاحب ګڼ شمیر طالبان رایوځای کړل ،د حملې ترتیب یې جوړ کړ او دشپې په یوه بجه یې د ساز په هغه محفل حمله وکړه چې امنیت یې مسلحو کسانو ساتلی و،دالله تعالی په نصرت میرصاحب په خپل مخلصانه کار کې کامیاب شو او هغه د ناروا اعمالو مجلس یې تارومار او عاملین یې له سیمې تیښتې ته مجبور کړ ل چې د دنوموړي د میړانې او جرآتمندانه کردار یوه جالبه خاطره وه .

دمیرصاحب زغم اواستقامت :

میرصاحب یواځې په عادي حالاتوکې دلوړې حوصلې ، تدبیر اوزغم کمال اولوړ نوم نه درلود، بلکې له هرې سختۍ اومشکل حالت سره به هم چې مخ شو، الله تعالی یې حوصله، صبر اواستقامت پرځای ساته اوپه دریغ اوموقف کې به یې تزلزل اوبې ځایه تغیر نه محسوسیده، همیشه به یې ملګرو ته دلوړ مورال خبري کولې ، دډار اووهم کیسي یې هیڅکله په خوله نه راتلې .

دامریکایانودیرغل ړومبی شپي ورځي وي ، یعني تقریبادری که څلور میاشتي به تیرې شوي وي ، اکثره ملګري سره نادرکه اویوپه بل خبرنه وو، دغلیم تبلیغات هم اوج ته رسیدلي وو ، زه (قلموال) هم په کور کې غلی اوسیدم اوډیر نه ښکاره کیدلم اوباور وکړی یو ډول ذهني تکلیف راته لویدلی و چې دابه څه کیږي. یومازدیګر یوتن مجاهد زمونږ کورته راغی چې میرصاحب راغلی اوماښام دلته راځي، مونږ ددې انتظار کاوه چې میرصاحب به په کومه لار راځي داسې نه چې څوک یې و ویني. ماښام چې کله تیاره شوه میرصاحب زمونږ دکور مخامخ دغونډۍ په سر راواوښت، اوپیاده راروان وو، په لیدویې که له یوې خوا له خوشالۍ نه په جامو کې نه ځایدم، خو له بلې خوا سخت تشویش راسره وو، چې تعقیب شوی نه وي،ځکه امریکایي چورلکې هم مسلسلې ګرځیدي. ماورته وویل دغونډۍ شاته خو په یوکلومتري کې دامریکایانو کمپاین پروت دی، څنګه راتیرشوې؟ په خنداشو چې همداسې په څنګ یې راغلو، مطلب مو داو چې لږ یې اندازه هم راته معلومه شي ، ترڅو دشپې له پلوه پرې کله ناکله توغندي وتوغوو. بیا میرصاحب دسقوط دستومانه شپو ورځولوی داستان بیان کړ، ورسره یې دمشرانو ځینو ملګرو دارتباط ذکروکړ، همدغه ډول یې دعملي جهاد عزم ښکاره کړ اودخپل راتګ موخه یې همدغه وبلله، بیا ترینه ما څو پوښتني وکړي چې میرصاحب څنګه ممکنه ده چې په دغسي حالاتوکې چې څوک هغه دچا خبره ، (پر) نشي- وهلی وطن ټول امریکایانو او دهغوی جاسوسانو نیولی،دامریکایانو امکانات وګوره اوتش لاسي مجاهدین!!!؟

پیاوړي اوجوهرشناس میرصاحب زمادمزاج برابردډاډ داسې یوڅو کیسې- راته وکړي چې زما په رګونو کې نوې وینه پیداکړه اوزما ذهن یې دیته اماده کړ چې بیرته په عملي مبارزه پیل وکړو، دمیرصاحب دهغه مجلس خلاصه ټکي داوو (زمونږ اوستاسي داسې یوه داعیه ده، چې ملت یې راسره تسلیموي، ولس اوامت ته مودغیرت امتحان ورکړ، صرف یو وهم او رعب ددښمن پروت دی اوهغه په دې لیري کیږي چې

مجاهدین یوڅو عملیات ترسره کړي اودامریکایانو پلیدي ویني تویی شي، بیا الله تعالی مهربان دی ، کارونه سمیږي)

زما په فکر له همدې شپې وروسته، میرصاحب سره له نورو ملګرو په لوګر کې دامریکایانو په لوی کمپاین (خدر) باندي بریدونه پیل کړل هره شپه به یې پرې دتوغندیوواورونه کول ،همدې پیل دمجاهدینو اوعام مخلص ولس په ذهن کې داخبره اوروحیه واچوله ، چې دامریکایانو مقابله کیدلای شي .

داچې میرصاحب دوه ځله زنداني شوی وو، یوځل په خوست کې دامریکایانو په لاس ، بل ځل په پاکستان کې ، په پاکستان کې یې چې نیږدې دوه کاله دزندان سخت تکلیفونه تیرکړل. دمیرصاحب د زندان یوملګري ،(موسی فرهاد) وایي (میرصاب هلته ډیر ځوریدلی وو کله چې اول ځل نیول شوی وو بیا یې ډیر سخت ځای ته اچولی وو ، ده په هغه ځای کې هم له کړاوه ډکه څه موده تیره کړې وه ، چې وزن یې تقریباً له شاوخوا ۱۰۰ کیلو څخه ٦۰ کیلوته را ټیټ شوی و، بیا یې کله چې له هغه سخته ځایه مونږ ته راووست، د وجود لخوا ډیر سخت ناتوانه سوی و، کومو ملګرو چې هغه پخوا لیدلی و او اوس یې ولیدی هیڅ یې نه پیژانده او تصور یې نه کاوو چې دا هغه میرصاب دی، خو په خبرو ، ټوکو او حوصله کې همغه سړی و، هیڅ ډول تکلیف یې نه محسوساوه . هر یوه ته به یې ډیره تسلي ورکوله ، چې کله به دزندان یو مشر- اوپابل افسرراغی ، نو ده به هغوته ډیرسپین حقایق ویل ، خو بی نزاکتي او یا په بد اخلاقه لهجه خبرو کولو نه به یې هم خپله ځان ساته او هم به یې ملګرو ته ویل چې داسې حرکت به نه کوو ، چې دوی ته مونږ سپک خلک ښکاره شو او یا وارخطا ورته ښکاره شو، دوی ته به خبره په نزاکت او درنه لهجه کوو او څرګند حقایق به ورته وایو ، ترڅو چې دوی بی نزاکتي کړي نه وي.

دفرهاد په وینا، خلاصه داچې شهید میرصاحب V معقول ،هوښیار او ښه تقوا داره سړی و . عبادت به یې ډیر زیات کاوه . په ډیر لږ وخت کې یې تر شل، پنځه

ويشت پارو پورې قرانکريم چې له زندان څخه ووت حفظ کړی و، الله تعالی دي ټول تکليفونه او قرباني ورته قبولي وګرځوي .

شهادت :

داسلام دلارې دلوی مجاهد اوداسلامي امارت دنوميالی مشر، شهيد مولوي ميراحمدګل هاشمي جهادي کارنامواوراتلونکو اتلوليزو پلانونو چې داسلام اوافغانستان ددښمنانو په سترګوکې اغزي جوړ کړي وو اوتحمل يې نشو کولای ،دهغوی په کرغيړنو لاسونود ۱۴۳٦ هجري قمري کال دشعبان المعظم مياشتي په ۲۴ نيټه دجمعي په مبارکه ورځ دهجرت په دیارکې په يوه بزدلانه حمله کې دشهادت لوړې اوسترې درجي ته ورسيد. اناالله وانااليه راجعون

دشهيد ميرصاحب جنازه په خپل ابايي ټاټوبي لوګر کې په داسې حال کې چې په زرګونو مسلمانانوپکې په ډېراخلاص اوعقيدت برخه اخيستي وه ادا اوبيا دپادخواب شانه دکلي دجامع جومات (مزار) په انګړ کې دنومورې سيمي دلوي ولی الله (ميرسيدمحمد ولي) رحمه الله خواته دفن کړل شو.

سپيڅلي اروا دې ښاده ، جهادي کارنامي دي ځلانده اودلاري مشعلونه وي ، امين.

❊ ❊ ❊

د مرحوم مولوي سيد محمد حقاني ژوند ته کتنه

ليکنه: قاري سعيد

د ۱۴۳۷ هجري قمري کال د دريمې مياشتې په ۲۲ نيټه چې د ۲۰۱٦ ميلادي کال د جنورۍ له دوهمې سره برابره وه د اسلامي امارت يو وتلی او منلی شخص مولوي سيد محمد حقاني د اجل داعي ته لبيک ووايه. مولوي سيد محمد حقاني د حاجي ملا لعل محمد اخند زوی په قوم پښتون /اڅکزی په ۱۹۷۲ ميلادي کال د کندهار ولايت د ډنډ ولسوالۍ مربوط ښار ته نږدې سيمه محله جات کې د اڅکزو په کلاچه کې په يوه متدين او علمي خاندان کې دنيا ته سترګې وغړولې.

نوموړی چې د خپل عالم پلار مشر زوی و له کوچنيوالي يې په ديني زده کړو پيل وکړ. په کور کې له ابتدايي تعليماتو وروسته يې په ډېر کشر عمر د سيمې له يوه تکړه عالم مولوي لال محمد اخند څخه چې د مور لخوا دده نيکه هم کيده زده کړه پيل کړه،او لومړني کتابو نه يي ولوستل.

د کمونيستانو له انقلاب وروسته نوموړي په علم پسې له سفر وړاندې په کندهار ښار کې په بيلابيلو مساجدو کې له علماء کرامو څخه ديني زده کړې وکړې لکه د کندهار ښار د لرګو د ګنج په سيمه کې احمديه مدرسه،د شرکت ميوې په سيمه کې حميدالله جان اخندازده، ثاني مولوي عبيد الله جان صاحب او مولوي عبدالعلي صاحب څخه يي څه موده ديني زده کړې حاصلې کړې او بيا دعلم په تلاش له هيواده ووت او دپاکستان په ستر ښار کراچي کې يي د دديني علومو تحصيل پيل کړ.

له علم سره کمساري مينه

د حقاني صاحب د خپلې ژبې اقرار دی چې د تعلم او طالبۍ په مهال مې له کتاب او سبق پرته په بل هيڅ شي ځان نه دی مصروف کړی. د نوموړي نږدې قريبان

او د طالبۍ ملګري هم همدا خبره کوي چې نوموړی د تعلم په مهال يو جدي او خواريکښ طالب و چې حتی د مازديګر او ماښام تر منځ يي هم ډير ځله مطالعه کوله.

حقاني صاحب په کراچۍ کې له څه مهال درس ويلو وروسته د بلوچستان کويټې ښار ته لاړ اود شالدرې په مشهوره مدرسه مظهرالعلوم کې يي داخله واخيسته په دې مدرسه کې له دوه کاله تعلم وروسته يي د کويټې په يوه بله مشهوره مدرسه الجامعة الاسلامية الاشرفية کې زده کړې پيل کړې چې د فراغت تر مهاله يي ۷ کاله پرلپسې په دې مدرسه کې زده کړو ته دوام ورکړ.

د مرحوم حقاني صاحب ماما ملا محمد حسين آخند وايي چې حقانی صاحب له سبق سره نادره مينه درلوده، کور يي په کندهار کې وه چې کويټې ته نږدې دی، خو ده په علم پسې له کال زياته مسافري کوله . ۱۳ مياشتې بعد به کور ته ستنېده، او چې کله به کورته لاړ نو هلته يي هم ټوله مشغولا له تعلم او تعليم سره وه.

د ۱۹۹۴ ميلادي کال په اکتوبر کې هغه مهال چې د حقاني صاحب په اصلي ټاټوبي کندهار کې د طالبانو د تحريک په نوم يوه نوي خوځښت سر راپورته کړی و.حقاني صاحب د کويټې په اشرفيه مدرسه کې د صحاح سته وو د وروستيو احاديثو سمع کوله او د تعلم له پړاوه فراغت ته يي ځان جوړاوو.

د ۱۹۹۴ ميلادي کال د نومبر په دريمه نيټه چې د ۱۳۷۳ لمريز د عقرب له ديارلسمې سره سمون خوري، هغه ورځ چې حقانی صاحب له ديني علومو د فراغت دستار په سر کاوو او په دې وياړ لوی مراسم رابلل شوي و، په کندهار کې طالبانو د پنجوايي،ډنډ او بولدک له نيولو وروسته د کندهار ښار په خوا سوقيات پيل کړي و چې دوه ورځې وروسته دنومبر په پنځمه يي دغه ښار له جګړه ماروقومندانانو څخه ونيو.

مولوي سيد محمد حقانی صاحب د احاديثو اجازت نامه له وتلي او مشرـ عالم شيخ ابوعبدالله نورحبيب سواتي صاحب څخه ترلاسه کړه او د لوی عالم شيخ الحديث عبدالبصير صاحب په ګډون مشهورو علماء کرامو يي په سر د فضيلت پګړۍ وتړله.

دری ورځې دمه

د حقاني صاحب ماما ملا محمد حسين وايي: د حقاني صاحب له فراغت وروسته چې کله مو غوښتل کندهار ښار ته ستانه شو نو چې بولدک ته راغلو لار بنده وه ځکه په کندهار ښار طالبانو جنګ شروع کړی و،څه ځنډ وروسته چې طالبانو ښار ونيو کور ته ستانه شوو، حقاني صاحب دری ورځې په کور وکړې او په څلورمه ورځ بيا له کوره لاړ. دا ځل يي د طالبانو په تحريک کې خدمت پيل کړ چې بيا تر هغه وخته چې په همدې اسلامي خوځښت کې د خدمت په مهال يي خپل روح باري تعالی ته وسپاره نوموړی د اسلامي امارت په چوکاټ کې په خدمت بوخت پاته شو.

ملا محمد حسين اخند وايي:د حقانی صاحب د والدې شريفې هميشنی ارمان همدا و چې له خپل مشر، صالح او شريف زوی حقاني صاحب سره په ګډ ژوند مې تنده نه شوه ماته، له ډير کوچنيوالي راڅخه په علم پسې مسافر شو او چې له علم نه فارغ شو نو دری ورځې بعد يي د طالبانو په تحريک کې خدمت او جهاد پيل کړ ډير وخت به له کوره بهر و تر څو په همدې لاره کې حق ته وصل شو.

په اسلامي امارت کې خدمتونه او مسؤليتونه

لکه وړاندې چې وويل شول مولوي سيد محمد حقاني صاحب د طالبانو په لاس د کندهار ښار له نيولو وروسته له مقدمو کسانو څخه و چې د طالبانو په اسلامي تحريک کې يي خدمت پيل کړ،نوموړي خپله وظيفه د کندهار د اطلاعاتو او کلتور له رياست څخه پيل کړه،د کندهار د اطلاعات و کلتور رياست چې په تنظيمي دوران کې د جګړه مارو مرکز او فرهنګي محيط يي د چرسو بوی او د سګريټو پاټې شونو په سر اخيستی و، د سيد محمد حقاني صاحب په شمول د تحريک د فرهنګي ځوانانو په مټ يو ځل بيا د علم او فرهنګ په مرکز بدل شو.

طالبانو چې د عقرب مياشتې په نيمايي کې کندهار ښار ته داخل شوي و لږ وخت وروسته يعني د همدې کال په جدي مياشت کې يي نه يوازې د کندهار مشهوره

ورځپاڼه طلوع افغان له چاپه را وايسته بلکې راډيو يې هم فعاله او ورپسې يې د خلافت او کندهار مجلو د چاپ لړۍ هم پيل کړه.د طلوع افغان ورځپاڼې د هماغه کال په لومړنيو ګڼو کې د مرحوم حقاني صاحب څو ليکنې هم خوندي دي .

مرحوم حقاني صاحب وروسته د کندهار ولايت د اطلاعاتو او کلتور رياست مرستيال او څه موده بعد ددې رياست رئيس وټاکل شو. چې د خپل مسؤليت په وخت کې يې د پام وړ فرهنګي خدمات انجام کړل.

د طالبانو په لاس د کابل له فتحې وروسته نوموړی د بهرنيو چارو د وزارت اداري مرستيال تعين شو، خو لږ موده بعد د اسلامي امارت د چارو د ادارې د لوی رياست د رئيس په حيث وټاکل شو.

څرنګه چې له طالبانو وړاندې په پلازمينه کابل او ولاياتو کې حکومتي اداري سيستم بشپړ فلج و د طالبانو له سترو کارنامو يوه هم د اداراتو له سره فعالول و، چې په دې برخه کې د جناب حقاني صاحب خدمتونه د يادونې وړ دي .

مرحوم حقاني صاحب په دې اړه په خپل يوه ياداشت کې ليکلي : کله چې د مشرقي ولاياتو د فتحو لړۍ پيل شوه، دملا نورالدين ترابي په مشرۍ ځانګړی کميسيون وټاکل شو ترڅو د مفتوحه سيمو ادارات فعال کړي دوی هر ولايت ته په ورتګ سره د هغه ولايت اداري تشکيل ټاکه او اداري نظام يې فعالاوو، دبيلګې په توګه ننګرهار ته په ورتګ سره شهيد مولوي احسان الله احسان د والي په حيث وټاکل شو، دغسې نور رئيسان هم وټاکل شول، څو ورځې وروسته چې کله مجاهدينو کابل ونيو، نوپه کابل کې دچارو د کنترول لپاره لومړی د عاليقدر اميرالمؤمنين لخوا شپږ کسيزه عالي رتبه شورى وټاکل شوه ، ورپسې يې په کابل کې دحکومتي اداراتو د عاجلانه فعاليت لپاره د کندهار ولايت ټول رئيسان په کابل کې دخپلو اړوندو وزارتونو د سرپرستو وزيرانو په حيث وټاکل، په دې توګه د کابل له فتحې سره هم مهال حکومتي ادارات بې له کوم ځنډ او خنډ څخه فعال شول او خپل اصلاحي او انکشافي چارو ته يې دوام ورکړ .

نوموړی د چارو د ادارې د لوی رياست د کار په اړه ليکي: د حکومتي دود سره سم د اسلامي امارت په واکمنۍ کې هم د چارو د ادارې رياست د حکومتي چارود کنترول او بررسۍ د مرکز په حيث فعاليت کاوو.د ټولو وزارتونو، رياستونو او ولاياتو عرايض،پيشنهادات او راپورونه له همدې لارې رياست الوزراء او داميرالمؤمنين دفتر ته رسيدل. دغه راز د مشرتابه فرامين، هدايات او احکام هم د چارو د ادارې د رياست لخوا ټولو وزارتونو او اړوندو مراجعو ته رسول کيدل.

څرنګه چې د چارو د ادارې رئيس د کابينې غړيتوب درلود او دوزيرانو د شورى د منشي مسؤليت يې هم درلود، همدا کار د حکومتي چارو په هماهنګۍ او شفافيت کې نور هم مرستندوی واقع شوی و، داسلامي امارت د وزيرانو شورا هره چهارشنبه غونډه درلوده، تر غونډې وړاندې د ځانګړي پلاوي لخوا د غونډې اجنډا ترتيب کيدله، چې مجلس به ورباندې ترسره کيده،د غونډې فيصلې چې کله په پښتو او کله په دري ليکل کيدلې،د چارو د ادارې د رياست لخوا ټولو اړوندو مراجعو ته د اجراء لپاره استول کيدلې.

حقاني صاحب دچارو د ادارې د رياست له دندې وروسته په اسلام ابادکې د افغانستان د سفير په حيث تعين شو خو څه کم يو کال وروسته بيرته د چارو د ادارې د رئيس په حيث وټاکل شو، نوموړی چې په اداري امورو کې يې د پاموړ استعداد درلود په افغانستان د امريکايانو د يرغل تر مهاله په همدې مهمه دنده پاته شو، چې ورسره يې د اسلامي امارت د وزيرانو د شورى د منشي په حيث هم دنده اجراء کوله.

په افغانستان له يرغل نه وروسته چې کله پلازمينه او د هيواد لوی ښارونه د يرغلګرو لخوا اشغال شول او مجاهدينو اطرافي سيمو ته خپل تشکيلات نقل او په مسلح جهاد يې لاس پورې کړ، مرحوم حقاني صاحب هم دنورو مجاهدينو په څنګ کې دجهادي بهير په بېلا بېلو شعبوکې له هيڅ راز خدمت نه مخ نه اړاوه چې بلاخره په ۲۰۰۷ م کال يې د اسلامي امارت د فرهنګي کميسيون د مرستيال په حيث دنده پيل کړه.

په دې مرحله کې نوموړي په پوره اخلاص،جدیت او تدبر سره د کفري یرغل په وړاندې فرهنګي او نشراتي جهاد ته خپل ژوند وقف کړ او د فرهنګي کمیسیون د مشر جناب متقي صاحب تر څنګ یي د یوه مخلص، فداکار او پُرکاره ملګري په حیث د غرب د تبلیغاتي توپان د دفع کولو او په وړاندې یې د اغیزناکې جهادي نشراتي مبارزې د سنګرونوپه ودانولو پیل وکړ.

په افغانستان امریکایي یرغل لکه څنګه چې په پوځي لحاظ یو پراخ ایتلاف تر شا درلود، تبلیغاتي بُعد یي هم همدومره پراخ او په مقابل کې یې د مجاهدینو نشراتي فعالیت هم د حجم او مؤثریت له اړخه دومره دقیق او اغیزناک و چې حتی دښمن یې په څواکمنۍ اعتراف وکړ او د مجاهدینو رسنیز فعالیت یي سریع او مؤثر وباله. چې د نورو ګڼو قلمي مجاهدینو ترڅنګ ددې ویاړمن مطبوعاتي سنګر یو تکړه او نه ستړی کیدونکی غازي مرحوم حقاني صاحب و چې له الله تعالی څخه ورته د ټولو خدمتونو د قبولیت خواست کوو.

مرحوم حقاني صاحب د ملګرو په خاطرو کې

د حقاني صاحب د ډیر وخت ملګری مولوي امیر خان متقي صاحب وایي: حقاني صاحب یوښه څیرک دیني عالم وو ، جهاد او اسلامي امارت سره یې دزړه له تله مینه اوخلوص درلود. داداري کار په زړه پوري وړتیا یې لرله، له ملګرو سره یې وفا اومینه ریښتیني وه، په عملي کارونو کې یې ښه ابتکار درلود اودعام ولس په درد به دردمن اوپه خوښیو به یې خوشحاله وو.

د اسلامي امارت ویاند ذبیح الله مجاهد: حقاني صاحب دحق ویلو، حق دید، حق اوریدلو، حق منلو او حق اوسیدلو یو دنګ منار وو، کله به یې چې یقین وو چې دا لاره حقه ده، د هیڅ شي په بدل کې یې هم هغه مسیر نه پریښود، د منازعاتو او مشاجرو په اړه د فیصلې پرمهال به یې حق ته کتل، دغوصې او خفګان له امله له حق څخه نشو تیریدای، د عمر تر پایه په حق پاتې شو او له حق سره ملګری دحق په لاره له حق سره وصل شو.

د اسلامي امارت ویاند قاري محمد یوسف احمدي: مرحوم حقاني صاحب به باربار راته ویل چې دکار له ملګرو سره چې مو څومره کوښښ کیږي نور هم په صمیمیت کې پاتې شئ څکه لیري والی هغه څه دي چې ستاسو پر کارونو مستقیماً بد تأثیر پرې باسي او دی به دملګرو تر منځ په دوستانه فضا ډیر زیات خوشحالیده ډیر له شهرت او خودنمایي نه لرې خدای ته نیژدې یو مخلص انسان و.

لیکوال او شنونکی مولوي عبدالرحیم ثاقب: مرحوم حقاني صاحب سره له دې چې ټول وخت یې د یوه ښه اداري کار پوه او تجربه لرونکي دیپلومات په توګه په مسؤلیت کې تیر شوی و خو بیایي هم هیڅ کله خپل ځان پرخپلو ملګرو باندې لوړ نه ګاڼه ؛ بلکې کوښښ یې کاوه چې د خپلو کاري ملګرو له تجربو او کاري پوهې څخه استفاده وکړي.

دهیواد نامتولیکوال ملا عتیق الله عزیزي: هرځل چې زه ورسره مخ شوی یم داخلاقو اودیانت د دغه هسک منار له خولي اوژبي څخه به داسې توصیې او مجرب نکات لورول کیدل چې باور وکړئ زما لپاره به هغه ډیر قیمتي ثابتیدل اودخدمت دسرعت باعث به ګرځیدل ، هیڅکله ما نه وو ترې اوریدلي چې داکار اوکارنامه ما کړي بلکې هرڅه به یې دملګرو دخدمت اوهڅو محصول ګڼل .

د مرحوم حقاني صاحب وروڼه دده د کورني ژوند په اړه وایي: مرحوم حقاني صاحب په شخصي ژوند کې هم عجیب عادات درلودل،له چا سره یې په خپګان او حسد کې هیڅکله سیالي نه کوله، ډیر ځله داسې شوي چې یو څوک به ترې خپه و او حسد به یي ورسره کاوو مګر دی به خپله کور ته ورغی، که به هغه ځان ترې پټ کړ نو د کور غړو ته به یي ووېل چې ورشئ پلانی راولئ له هغه سره مې کار دی په دې طریقه یي هرڅوک دې ته مجبورول چې ښه دوستي ورسره وپالي.

خپلو وروڼو ته یي همیشه دا توصیه وه چې صله رحمي او خپلوي به له هیچا سره نه قطع کوئ، که څوک هرڅه درسره کوي خو تاسو به یوازې د یوه دیني اصل په حیث

صله رحمي او خپلوي ورسره پالئ.د شهيدانود کورنيو او يتيمانو يي ډير خيال ساته، تر خپله وسه يي کومک ورسره کاوو.

ما (ددې کرښو ليکوال) هم له حقاني صاحب سره اوه کاله نږدې ملګرتيا درلودلې ده چې نوموړی مې هميشه د شخصيت په لحاظ د يوه مستعد انسان په حيث درک کړی دی. د حقاني صاحب يو ستر خوی شرافت او لوړه اخلاقي رويه وه،نوموړی داداري سلسله مراتب له اړخه زموږ مشر و، مګرد ځو کلنې ملګرتيا په ترڅ کې مې له نوموړي هيڅکله داسې قول،فعل يا چلند حس نه کړ چې ځان د نوموړي په نسبت حقير يا تر امر لاندې حس کړم.

نوموړي په اداري ماحول کې له کارکوونکو سره په افقي تعامل باور درلود، تجربو ثابته کړې چې په اداري ماحول کې د عمودي تعامل په نسبت افقي چلند په مراتبو ښه اثر لري،په افقي چلند کې آمر خپلو ترلاس لاندې کسانو ته د مأمورينو نه بلکې د ملګرو په نظر ګوري، فرمان يي د أمر نه بلکې د التماس په لهجه وي او د ملګرتيا يو ماحول يي جوړ کړی وي، په اصل کې دا چلند د رسول الله H طريقه ده،چې خپل تر لاس لاندې کسان يي اصحاب يعني ملګري بلل،له هغوی سره تعامل يي بشپړ طبعي او د لوړو ديني انساني اخلاقو او صميميت څخه مالامال و.

د مرحوم حقاني صاحب بل صفت چې له امله يي نوموړی په هر چا خوږ لګېده،خوشرويي،هميشنۍ موسکا او مينه ناک چلند و،هيڅکله يي غوسه او سخت ګيري نه کوله، د ترخو تجربو د زغم ، له پامه غورځولو او هيرولو چل يي زده و.

نوموړي د شرافت او اخلاقو کرښو ته هميشنی تعهد درلود، هيڅکله په ټيټو او کم ارزښته موضوعاتو نه غږېده، هيڅکله مې د ضدبازۍ،سيالۍ،انتقام،قومپالنې، منطقه پرستۍ، تاوېلي ماوېلي او دغسې نور مبتذل او بي ارزښته بحثونه حتی په ډيرو خصوصي مجالسو کې هم ترې وانه وريدل.د ګيلې، شکايت او غيبت عادت يي نه درلود او تر ډيره حده يي په اشخاصو بحث نه کاوو بلکې په موضوعاتو به غږېده.

وفات

حقاني صاحب چې د خپلو جهادي وظايفو په مهال په سفر بوخت و د ۱۴۳۷ هـ ق کال د ربيع الاول په ۲۲ مه نيټه د شنبې په ورځ يي د ورپيښې ناروغۍ له امله خپل روح حقيقي بادار او ملک الارواح ته وسپاره. انا لله و انا اليه راجعون

د مرحوم مولوي سيد محمد حقاني صاحب تر شا پنځه کشران وروڼه او اته زامن پاته شول، چې لله الحمد په ټولو کې دده اثار ښکاره او زامن يي په ديني زده کړو بوخت دي.

د حقاني صاحب د وفات خبر په رسنيو او ټولنيزو شبکو کې په کمساري ښه بدرګه او ډيرو خلکو ورباندې د حسرت او تسليت ليکنې وکړې، د اسلامي امارت د مشرتابه لخوا هم د نوموړي په وفات رسمي تعزيتي بيان نشر شو چې په يوه برخه کې يي راغلي: د افغانستان د اسلامي امارت مشرتابه، د اسلامي امارت رهبري شوری او فرهنګي کميسيون د اسلامي امارت د ټولو منسوبينو په نمايندګۍ د نوموړي د وفات له امله د مرحوم کورنۍ ته د تعزيت او تسليت مراتب وړاندي کوي.

متعال څښتن دې د جناب حقاني صاحب خدمتونه په خپل دربار کې قبول کړي، الله تعالی دې ورته په دنيوي عباداتو او د اسلامي نظام لپاره په زغملو ستړياوو کامل کامل اجرونه ورکړي او الله تعالی دې يي کورنۍ ته صبرجميل او نعم البدل ورنصيب کړي. آمين

❊ ❊ ❊

د شهید مولوي محمد عالم کلیم ژوند او کارنامو ته کتنه

لیکنه: قاري سعید

د ۲۰۱۶ میلادي کال د جنورۍ په شپږمه نیټه د افغانستان اسلامي امارت د خپلو نظامي جهادي کدرونو له منځه یو خورا غښتلی او کارنامه ساز مجاهد له لاسه ورکړ.

هو کې، مولوي محمد عالم کلیم هغه مجاهد و چې لکه څرنګه یې چې د مجاهدینو تر منځ د یوه ویاړلي او مخلص مجاهد په حیث شهرت درلود همداسې یې په کفارو او د حق په دښمنانو کې هم زړونه خوړین کړي و، دا چې مولوي محمد عالم څوک و؟ څرنګه ژوند یې وکړ؟ او د اسلامي نظام په لاره کې یې کوم جهادي خدمتونه وکړل ؟ په راتلونکو کرښو کې یې لوستلی شئ.

شهید مولوي محمد عالم کلیم

مولوي محمد عالم کلیم د ۱۳۴۳ هـ ش کال په پسرلي کې د زابل ولایت د میزاني ولسوالۍ په لنډۍ نومې سیمه کې د کوچیانو په یوه کاله کې دنیا ته راغی. د پلار نوم یې محمد اصغر او د پښتنو د اندړو له قبیلې سره یې تعلق درلود.

محمد عالم کلیم په کم عمر کې ددیني زده کړو حصول ته ملا وتړله. لومړۍ زده کړې یې په تانده ځوانۍ کې د پاکستان د بلوچستان په پښین سیمه کې ترسره کړې،وروسته د دیني تعلیماتو لپاره قبایلي سیمو ته لاړ هلته په شمالي وزیرستان میرانشاه کې د وتلي جهادي مشر مولوي جلال الدین حقاني صاحب په مدرسه منبع العلوم کې شامل او دیني زده کړو ته یې ادامه ورکړه.

څرنګه چې د مولوي جلال الدین حقاني مدرسه په تعلیمي خدمت سربیره د جهادي فکر مدرسه هم وه، مولوي محمد عالم کلیم په همدې مدرسه کې په جهادي

د سپین کاروان سرلاري

فکر وروزل شو او وروسته یې د مولوي جلال الدین حقاني تر مشرۍ لاندې دافغانستان په جنوب ختیځ خوست اوپکتیا کې عملا په جهاد کې برخه واخیسته او لومړنی جهادي سفر یې له همدې ځایه پیل کړ.

نوموړی په خوست کې له څه مودې جهاد وروسته زابل ته راغی او په خپله سیمه کې یې د زابل د میزان په ولسوالۍ کې د آمر ملا ظریف تر قومانده لاندې د سرو لښکرو او کمونیستي رژیم پر ضد جهاد ته ادامه ورکړه.

مولوي محمد عالم کلیم له جهاد سره سره خپل ددیني زده کړو سلسله هم تعقیبوله،د بلوچستان په لورلایي، کویټه اونورو مختلفو سیمو کې یې له دیني مدارسو دیني تعلیم ترلاسه کړ. نوموړي د کمونیستي نظام د سقوط تر وخته همیشه جهاد ته هم تلو، خو دکورنۍ جګړې او تنظیم شاهۍ په دوران کې یې ټوله توجه یوازې دیني زده کړو ته راوګرځوله.

نوموړي خپله ددیني زده کړو سلسله د اسلامي امارت دواکمنۍ په مهال پای ته ورسوله او د پاکستان په مردان کې یې له مشهور عالم شیخ الحدیث مولوي حمدالله جان داجوی صاحب څخه د احادیثو او فراغت سند ترلاسه کړ.

د طالبانو په اسلامي تحریک کې شمولیت او خدمتونه

مولوي محمد عالم کلیم هغه وخت د طالبانو له تحریک سره ملګری شو،چې دې تحریک په کندهار کې نوی ظهور کړی و او لا د کندهار ښار واک یې نه و ترلاسه کړی. نوموړي د زابل ولایت د دایچوپان ولسوالۍ د یوه ډلګۍ مشر مولوي عبدالخالق تر مشرۍ لاندې په دې اسلامي تحریک کې خدمت پیل کړ، په ګڼو جګړو کې یې برخه واخیسته، د کابل له فتحې وړاندې د وردګو ولایت په میدان سیمه کې زخمي شو خو الله تعالی ورته شفاء ورکړه. د کابل له فتحې وروسته یې هم په پروان، کاپیسا او د افغانستان په شمالي ولایاتو کې په ډیرۍ جنګونو کې د یوه مخلص او مطیع مجاهد په حیث برخه واخیسته.

په ۱۹۹۷ میلادي کال کې چې کله د طالبانو یو لوی لښکر د سالنګ تونل له لارې د افغانستان شمال ته واوښت دغه مهال مولوي محمد عالم د جبل السراج په سیمه کې د شورای نظار لخوا ونیول شو او څو میاشتې ورسره بندي پاته شو.

مولوي محمد عالم چې د شورای نظار له کوم قوماندان سره بندي و د هغه ورور له اسلامي امارت سره بندي و. دغه قوماندان مولوي محمد عالم ته وویل چې که ته زما ورور راخلاص کړې نو زه به هم تا ازاد کړم،مولوي محمد عالم له یوه دریمګړي سره یوځای کابل ته راځي او د جهادي خط قوماندان ته وایي چې دی په مشروط ډول له دښمن څخه راغلی دی او وعده یې ورسره کړې چې د پلاني قوماندان ورور به د ځان په مقابل کې خلاصوي،نو که ستاسو خوښه وي هغه د قوماندان ورور ازاد کړی او که مو خوښه نه وي نو زه به بیرته دښمن ته ورشم.

دغه مهال په لومړیو کې دقوماندان دورور په خلاصولو موافقه ونه شوه نو ځکه مولوي محمد عالم بیرته دښمن ته د ورتلو اراده وکړه، خو له روانیدو وروسته یې د مجاهدینو مشرانو پریکړه وکړه،د شورای نظار دقوماندان ورور یې ازاد کړ او مولوي محمد عالم له نیمې لارې بیرته راستون شو. چې دغه دښمن ته بیرته د ورستنیدلو او حتی له دښمن سره وعده پالل د نوموړي یوه کمساري کارنامه وه او ددې قرآني أمر نغد امتثال و چې الله تعالی په وعده د وفا په اړه فرمایي: و أوفوا بالعهد ان العهد کان مسؤلا.۳۴ سورة الاسراء . ترجمه: او په عهد وفا وکړئ د عهد په اړه په یقین سره پوښتنه کیدونکې ده.

د امریکا په خلاف جهاد

له کابل څخه د طالبانو له وتلو او امریکا له حاکمیت وروسته مولوی محمد عالم له هغو لومړنیو مجاهدینو څخه و چې له څو تنو نورو مجاهدینو سره په ګډه یې په زابل ولایت کې جهاد پیل کړ.د زابل ولایت په شاجوی ولسوالۍ کې نوموړی له مقدمو مجاهدینو شمیرل کیږي.

د مولوي محمد عالم نږدې ملګری مولوي محمد انور وایي: هغه د پیل وخت ډیر د غربت او تش لاسۍ وخت و. د مولوي صاحب او نورو طالبانوکورونه حکومت تلاشي کړل او وسلې یې ترې یوړې. حتی یو میل سلاح هم نه پیدا کیدله. مولوي محمد عالم زه د سیمې یوه قوماندان ته ورولیږلم چې یوه میل سلاح راکړي،هغه راته وویل چې ټول امارت ړنګ شو اوس په یوه یوه کلاشینکوف نه راټینګیږي. ما دا خبره مولوي محمد عالم ته وکړه هغه قسم یاد کړ چې که ټول مجاهدین تسلیم شي هم ارام به نه کینم او که په تش لاس هم وي جهاد ته به ادامه ورکړم.

مولوي عبدالحلیم منصور چې هغه مهال لومړنی ډلګۍ مشر و وایي: په پیل کې د مولوي صاحب د ملګرو له جملې موږ دری کسان یعنې مولوي محمد عالم،شهیداسدالله جمشید او زه و چې مخفي جهادي کارونه مو پیل کړل. لومړی مو یوازې په شاجوی کې فعالیت کاوو وروسته دایچوپان،خاکران او ارغنداب ته مو هم فعالیت پراخ کړ.نوموړی وایي له مولوي محمد عالم صاحب سره په ګډه مو ۵۴ میله وسله توزیع کړه او ځوانان مو جهاد ته تیار کړل چې وروسته ددې ټولې ډلګۍ مشر- مولوي محمد عالم وټاکل شو او تشکیلات یې خورا پراخ شول.

عبدالحلیم منصور د هماغو لومړیو سختو شپو انځور داسې راته وړاندې کړ: هغه سخت وخت و چا له ډاره مجاهد ته شپه نه شوی ورکولی،موږ به د بازار له نانوایي ډیرې ډوډۍ واخیستې، له ځان سره به مو غرو ته یوړې هلته به مو یوه هفته وربانديې ګوزاره کوله. د یخ او ګرمۍ ټولې شپې به مو په تورو غرو کې تر آسمان لاندې کولې،حتی کله به چې ډیر یخ و نو په ریګونو کې به مو د قبر غوندې ځایونه راته ژور کړل او ریګ به موپه ځان واړاوو تر څو د شپې له سخت یخ نه وربانديې ځان وساتو،له ډیر یخ څخه دځینو ملګرو رنګونو داسې تور اوښتي وو چې شناخته خلکو نه پیژندل حتی له لوږې او تندې ځیني ملګري بې حسه کیدل.

له همداسې امتحاني شیبو څخه مولوي محمد عالم صاحب د یرغلګر کفر په خلاف جهاد پیل کړ،خو له نوموړي سره د ټولو مجاهدینو په څیر الهي نصرت ملګری

و. ډير زر يي ملگري اضافه شول، الله تعالى غنائم په لاس ورکړل،د کار ساحه يي پراخه شوه، دزابل په مختلفو ولسواليو سربيره يي په غزني او کندهار ولاياتو کې هم جهادي خدمت پيل کړ، تردې چې په وروستيو کې يې د خپلې مربوط ډلگۍ د مجاهدينو شمير تر زرو مسلحو مجاهدينو ورسيد.

د جهاد په لومړيو کلونو کې د مولوي محمد عالم له مشهورو جهادي بريدونو څخه يو د هغه ايټالوي چارواکي وژل و چې غوښتل يي له کندهاره کابل ته په موټر سايکل لاړ شي چې د شاجوی ولسوالۍ د بازرگان په سيمه کې دنوموړي په مشرۍ مجاهدينو له منځه يووړ،چې دې بريد هغه وخت په رسنيو کې يو ځل بيا د مجاهدينو د موجوديت خبرونه تاوده کړل.

ورپسې د نوموړي په مشرۍ مجاهدينو د ارغنداب امنيه قومندان عبدالمحمد سره له ملگرو د سياگز بند په سيمه کې په يوه کمين کې له منځه يووړل او ورپسې په لويه لاره د تازي په سيمه کې له دښمن سره ټوله ورځ سخته جگړه وشوه او په دې ډول جهادي عملياتو علني شکل غوره کړ.

د جهاد له علني کيدو وروسته د لومړنيو کلونو هغه لوی عمليات چې مولوي محمدعالم صاحب له نورو مجاهدينو سره په کې برخوال و، د ارغنداب د باغ پوسته له منځه وړل،د خاکران ولسوالي د مرکز نيول،د ارغنداب د ولسوالۍ مقام او گڼې پوستې نيول،له امريکايانو سره په ارغنداب کې سخت جنگ چې په لومړي ځل د امريکايانو تر لسو پورې مړي پاته او څلور ټانگونه له منځه لاړل او له غزني څخه د راغلې قوې په شا تمبول چې د جاويد په نوم هزاره قومندان يي د خرني په سيمه کې د مولوي محمدعالم لخوا په موټر کې سپور په راکټ وويشتل شو اووژل شو.

په يادو عملياتو سربيره مولوي محمد عالم نور هم گڼ عمليات او جهادي کارنامې سرته رسولې چې د ټولو يادول ددې ليکنې تر حوصلې لوی کار دی،خو په مجموع کې ويلی شو چې نوموړی د زابل ولايت په سطحه يو له سترو او پُرکاره مجاهدينو څخه و چې ډير وخت يي په سنگرو کې تيريدو. په تيرو څوارلسو کلونو کې

دنوموړي د زر کسيزې ډلگۍ ۲۰۳ تنه مجاهدين له يرغلگرو سره په سختو جگړو کې شهيدان شوي،مولوي محمد عالم صاحب په امريکا ضد جهادکې درې ځله ټپي شوی دی،نوموړي د امارت په تشکيلاتو کې د زابل د ارغنداب، شهرصفا،شلمزو، نوبهار، شينکی،ميزاني او چوپان ولسواليو نظامي مسؤليتونه کړي همدارنگه د زابل د ولايتي کميسيون غړی او څه موده يي رئيس هم پاته شوی دی.

د شهيدمولوي محمد عالم کليم د شخصيت په اړه

مولوي محمد عالم کليم په ټوله معنی يو رښتينی،فداکار او سرسپارلی مجاهد او د الله تعالى ددين خادم و. نوموړی يو ورزيده او مدرس عالم هم و د خپل کور له خوا سره يې دوه مدرسې يوه د هلکانو او بله د نجونو تاسيس کړې، چې سلگونه ماشومان او لويان په کې زده کړې کوي،په دې سربيره د نوموړي اصلي مشغله د الله په لاره کې مسلح جهاد و.

نوموړی لکه څرنگه چې د بهرنيو کافرو يرغلگرو سرسخته دښمن و د هغوی دداخلي گوډاگيانواو جاسوسانو په خلاف يي هم جدي موقف درلود. ملا احمدالله وثيق وايي: مولوي صاحب به په دې آيت ډير استدلال کاوو چې د رسول الله H د اصحابو صفت دا و چې اشداء على الكفار رحماء بينهم. له همدې امله خو نوموړي د کفارو او د هغوی د ملگرو په خلاف له ډير جديت څخه کار اخيست او د نوموړی د جديت له امله د زابل به ډيرو سيمو کې ددښمن پلويان خصوصا جاسوسان له منځه لاړل اوځيني يي له سيمې تيښتې ته اړ شول.

وثيق صاحب وايي چې د بگرام په زندان کې د تحقيق په وخت يي يوه ورځ ټول تحقيق د مولوي محمد عالم صاحب په اړه راڅخه کاوو، چې دا څرنگه سړی دی؟ چيرې اوسي؟ څه ډول ملگري او امکانات ورسره دي او څرنگه عمليات کوي؟

د شهید مولوي صاحب یو نږدې ملګری یحیی وایي چې د مولوي صاحب همیشنی معمول د قرانکریم تلاوت و چې که به یې لس دقیقې فرصت پیدا کړ هم قرانکریم به یې راواخیست او تلاوت به یې کاوو.

د جنید په نوم مجاهد وایي چې د ډیر تلاوت له امله به ډیرځله په خوب کې هم د نوموړي په ژبه د قرانکریم آیتونه تلاوت کیدل چې په خپله یې ترې اوریدلي دي،په تلاوت سربیره دتهجد لمونځ هم دده داسې معمول چې په هرڅومره سخت حالت کې یې هم نه قضاء کاوو.

د شهید مولوي محمد عالم صاحب مرستیال او د ډیر وخت ملګری نقیب الله مقیم د نومړي د شخصیت په اړه وایي: په مولوي صاحب کې د یوه ښه مؤمن او معیاري مجاهد ټول صفات موجود و خو څلور صفات یې داسې تر نورو ښکاره او تر لمر روښانه و چې حتی دښمن یې هم شاید سترګې ورباندې پټې نه کړي.

مولوي صاحب انتهایي غیرتي و او الله تعالی ورته لوی زړه او د جګړې په ډګر کې د ثبات توفیق ورنصیب کړی و.بله داچې ښه تقوا یې درلوده زما ورسره د ملګرتیا دوولس کاله وشول ډیرې شپې مو یوځای کړې خو زما نه یادیږي چې کومه شپه یې تهجد پرې ایښی وي.دریم داچې د خپلو امیرانو په اطاعت کې خورا جدي و،په هیڅ وجه یې دشرعي امیر له اطاعت څخه غاړه نه غړوله او څلورم داچې تواضع یې درلوده، له کبر او شهرت څخه یې نفرت کیده دا یې زړه غوښتل چې د خدای ددین خدمت وکړي اونوم یې پټ پاته شي. نمایش او ځان مطرح کول یې خوښ نه و.

د فاروق په نوم مجاهد وایي چې د زخمیتوب په شپو کې مولوي صاحب له ماسره یوځای په موټرسایکل ګرځیده، یوه شپه چې د پسرلي لومړۍ باراني شپې وې او سخت یخ و د شاجوی د کرتو په سیمه کې زما او مولوي صاحب په غرو کې شپه وه، نیمه شپه مې کړپ کړوپ تر غوږ شو زه وارخطا شوم چې هسې نه امریکایان راغلي وي. خو چې کتل مې مولوي صاحب چې زخمي هم و په باران او یخه هوا کې پاڅیدلی د غره په سړو اوبو یې اودس کړی او د تهجد په لمانځه ولاړ دی.

د نوموړي د ملګرو په وینا د مولوي صاحب بل صفت دا و چې د جماعت لمونځ یې هیڅکله نه پریښود،حتی که دوه کسان به هم و، نوموړي به ملګرو ته ویل چې یو طالب او یو امي مجاهد په موټرسایکل سره ملګري کیږئ او د جماعت لمونځ هیڅکله مه پریږدئ.

شهادت

مولوي محمد عالم کلیم 7 چې بیابیا ددښمن له چاپو او بریدونو څخه الله تعالی ورته نجات ورکړ په پای کې داجیر دښمن په یوه ناځوانمردانه او بزدلانه برید کې د ۲۰۱٦ میلادي کال د جنورۍ میاشتې په شپږمه نیټه د پاکستان د بلوچستان ایالت په کچلاغ سیمه کې د شهادت لوړ مقام ته ورسید.

چې په جناره کې یې لسګونه زره مهاجرینو، مجاهدینو او عامو مؤمنانو ګډون درلود.

روح دې یې ښاد او یاد دیې یې تل وي.

رحمه الله تعالی

* * *

د شهيد ملا عبدالسلام بريالي ژوند او کارنامو ته کتنه

ليکنه : قاري سعيد

د ۱۳۹۵ هجري شمسي کال د حوت د مياشتې په اتمه نيټه داسلامي امارت يو لوړ رتبه او مهم جهادي مشر او د کندز ولايت والي ملا عبدالسلام بريالی د امريکايي بې پيلوټه الوتکې په بريد کې د شهادت لوړ مقام ته ورسېد.

ملا عبدالسلام ددې زمانې يو له سترو جهادي شخصيتونو څخه و چې د خپل عمر ډېره برخه يې لومړی د فساد پر خلاف او وروسته د امريکايي يرغل په خلاف په جهاد کې صرف کړې وه. د نوموړي شهادت په پراخه کچه غبرگونونه درلودل، په دې سربيره چې اسلامي امارت يې د شهادت په مناسبت ځانگړې اعلاميه صادره کړه، په ټولنيزو رسنيو کې ډېرې مقالې او تعزيتي ليکنې يې په اړه نشر شوې او په ټول کندز سربيره يې په مختلفو سيمو کې فاتحې واخيستل شوې. دښمن د نوموړي د شهادت په اړه په لوړه کچه اظهارات وکړل،چې په دې لړ کې اشرف غني د حوت په نهمه د سرتيرو د ورځې نمانځنغونډې ته په وينا کې د نوموړي يادونه وکړه او هغه يې د طالبانو يو مهم مشر-وباله او ورپسې د امريکايي يرغلگرو مشر جنرال نيکولسن هم په دې اړه اظهارات وکړل او د ملا عبدالسلام شهادت يې خپله يوه لويه لاسته راوړنه وبلله.

په راتلونکو کرښو کې د جهاد او مبارزې د لارې د دې نه ستړي کيدونکي او اتل غازي په کارنامو باندې رڼا اچوو او د شهيد ملا عبدالسلام اخند د شخصيت په اړه ناويلې خاطرې درته وړاندې کوو.

شهيد ملا عبدالسلام بريالی: ملا عبدالسلام د محمد سرور زوی په ۱۳۵۵ هجري شمسي کال کې د کندز ولايت د دشت ارچي ولسوالۍ په سرفراز تېپه کلي کې په يوه غريبه او متدينه کورنۍ کې دنيا ته راغی.نوموړی لا د عمر په لومړيو کلونو کې

و چې په افغانستان د شوروي ښکيلاک لخوا يرغل وشو او په هيواد کې د جنگ اور ولگېد. د ملا عبدالسلام اخند کورنۍ هم د نورو مليونونو افغانانو په شان د هجرت لار ونيوله،د هيواد له شمال کندز څخه بيا په جنوب کې د پاکستان تر سرحد پورې د هجرت د سختو پړاوونو له وهلو وروسته د دوی کورنۍ د بلوچستان د ځنگل پيرعليزي په سيمه کې د مهاجرينو په يوه ميشت غالي کې ځای پر ځای شوه.

ملا عبدالسلام اخند همدلته د هجرت په ماحول کې را ستر شو، ابتدايي عصري او ورپسې ديني زده کړې يې وکړې او د يوه ممتاز طالب په حيث يې د علم سفر ته ملا وتړله. خو لا يې د علم په حصول ارمان نه و ختلی چې په افغانستان کې د فساد او گډوډۍ پر ضد د طالبانو اسلامي تحريک پاځون وکړ. ملا عبدالسلام اخند خپلې زده کړې په نيمايي پرېښودې او په تانده ځواني کې چې ايله يې پر مخ د ږيرې آثار ښکاره شوي و د طالبانو له اسلامي تحريک سره وصل شو.

د طالبانوپه اسلامي تحريک کې د فرد په حيث

مولوي محمد رحيم وايي: هغه وخت چې طالبانو کندهار او د هلمند مرکز لښکرگاه نيولې وه خو د هلمند د شمالي ولسواليو موسی کلا او کجکي لپاره يې تشکيلات کول.په هماغه وخت کې مې په لومړي ځل ملا عبدالسلام وليد چې په کندهار کې له طالبانو سره په تشکيل کې و او بيا د هلمند موسی کلا ته لاړل.ملا عبدالسلام چې دا يې د ځواني لومړي کلونه وو د جهاد ډېر مينه وال و. نوموړي داسلامي تحريک په جهادي تشکيلاتو کې د مولوي عبدالعلي صاحب په ډلگۍ کې و چې د هلمند له تصفيې وروسته ميدان ښار، له هغه ځايه، دلوگر عينک ته لاړ، ورپسې يې څه موده د کابل جنوب ته د ريشخورو په سيمه کې په جهادي ليکو کې وظيفه اجراء کړه او بيا د ميدان ښار د کوه قرغ په علاقه کې تر هغه وخته په جهادي خدمت بوخت و چې کابل د اسلامي امارت د مجاهدينو په لاس فتحه شو.

د کابل له فتحې وروسته د دوی ډلگۍ لومړی د خيرخانې کوتل ته نږدې په شپاړسمه فرقه کې پر ځای وه وروسته د د شمالي خطونو ته لاړل چې ملا

عبدالسلام هم ورسره همیشه د قره باغ او کلکان په دفاعي خطونو کې و. د شمالي د دوهم ځلي فتحې وروسته چې کله جبل السراج او ګلبهار ونیول شول او د طالبانو خط د پنجشیر په خوله دالان سنګ سیمه کې و، ملا عبدالسلام اخند هم همدلته جهادي وظیفه سرته رسوله چې همدلته په یوه سخته غرنۍ سیمه کې د جګړې په مهال ټپي او د علاج لپاره له سیمې انتقال شو.

له صحت یابي وروسته نوموړی یو ځل بیا د شمالي خط ته راغی او بیا چې کله د شمالي صفحاتو د عمومي فتحې په لړ کې د سمنګانو ولایت ونیول شو نوموړی له خپلو ملګرو سره سمنګان ته لاړ، د امریکا تر یرغل اته میاشتې وړاندې له سمنګان څخه دوی پلخمري ته تبدیل شول او بیا تر پایه همدلته و چې د جهادي نوبت تیرولو لپاره به د تخار جنګي خطونو ته هم تلو.په پلخمري کې د وظیفې په مهال یې څه وخت د آمر کشف په حیث هم وظیفه ترسره کړه. ملا عبدالسلام اخند بیا تر هغه وخته په شمال کې و چې امریکایانو په افغانستان یرغل وکړ.

د کندز محاصره او د شبرغان زندان

ملا عبدالسلام اخند هم د زرګونو نورو مجاهدینو سره د امریکایي یرغل په مهال په کندز کې محاصره شو، هغه وخت چې دوی له هرې خوا کلابند و او له پاسه ورباندې ظالمانه بمبار شروع و سخته امتحاني مرحله وه، د نوموړي ځینو ملګرو د شخصي رابطو له لارې له محاصرې د ځان ایستلو کوښښ وکړ او ده ته هم همداسې وویل شول. مګر ده به ویل زه څرنګه دا دومره د ډیر وخت ملګري او نابلده مهاجر مجاهدین همداسې یوازې پریږدم او د خپل ژوند بچ کولو هڅه وکړم. سره له دې چې کندز دده اصلي وطن و او په ډیره اسانۍ یې کولای شوای خپل ځان ددوستم له کانتینرو او زندان څخه بچ کړي، مګر ملا عبدالسلام په هماغو امتحاني شیبو کې د خپلو ملګرو سره وفا وپالله او یوازې یې هماغه لاره غوره کړه چې مجاهدینو ورباندې عمومي سلا او توافق کړی و.

ملا عبدالسلام د زرګونو مجاهدینو سره یوځای د یوه توافق له مخې د مزار په خوا روان شو، مګر غدار دوستم له دوی سره غدر وکړ، هغوی ته د لارې ورکولو په ځای یې دوی په کانتینرونو کې واچول چې په دې کې زرګونو مجاهدین شهیدان او ملا عبدالسلام په داسې حال کې چې د کانتینر ډیری ملګري یې شهیدان شوي و په بې هوښه حالت کې له کانتینر څخه ژوندی را وایستل شو.

وروسته نوموړي اته میاشتې په شبرغان کې ددوستم په هغه زندان کې تېرې کړې چې د وحشت او ظلم له اړخه یو مثالي محبس بلل کیده،ملا محمد رحیم اخند چې دغه وخت یې د نوموړي په راخلاصولو کې ډیرې هڅې کړې دي، وایي چې بالاخره مو ملا عبدالسلام اخند دپیسو په مقابل کې ددوستم له زندان څخه راخوشی کړو مګر کله چې له زندان څخه راووت ماته یې لومړۍ خبره دا وه چې ته خو دلته یو څه بلد شوی یې او د بندیانو د راخلاصولو درک در معلومیږي، دلته ډیر بیچاره مجاهدین بندیان دي زما مشوره دا ده چې ته همدلته پاته شه، زه ځم اوپه هره طریقه چې وي پیسې درته پیدا کوم او رالیږم تر څو دا نور مجاهدین هم راخلاص شي.

د امریکایانو په خلاف د جهاد بیا پیل

د شبرغان له محبس څخه له راخلاصیدو وروسته نوموړی د افغانستان جنوب ته لاړ،هلته یې څه موده په خپله پخوانۍ ډلګۍ کې فعالیت وکړ او وروسته د اسلامي امارت په تشکیل کې مستقله ډلګۍ ورته منظوره کړای شوه او خپله ملا عبدالسلام یې دمشر په حیث وټاکل شو.

په دې مرحله کې چې دکندهار په سپین بولدک، معروف او نورو سیمو کې د شهید حافظ عبدالرحیم صاحب لخوا جهادي عملیات پیل شوي وو، ملا عبدالسلام هم ورسره جهادي عملیاتو ته تلو، نوموړي په معروف، ارغسان او زابل سیمو کې په لومړنیو جهادي عملیاتو کې شرکت وکړ او کله چې مجاهدینو د کندهارپه پنجوایي او ژړۍ کې عملیات پیل کړل هم نوموړی څو ځله پاشمول ته لاړ او په جهادي بریدونو کې یې برخه واخیسته.ملا عبدالسلام اخند چې د جهاد سخت شوق او جذبه یې درلوده او د

کفري يرغل په مقابل کې مسلح جهاد يې خپله فريضه بلله،چې هر ځای به جهادي عمليات ګرم و ځان به يې ور رساوه په دې لړ کې نوموړي د شهيد قاري فيض محمد سجاد، شهيد ملا شهزاده اخند او ګڼو نورو جهادي قومندانانو سره د هيواد په جنوبي ولاياتو کې په عملياتو کې شرکت وکړ.

د ۲۰۰۴ ميلادي کال په وروستيو کې ملا عبدالسلام آخند د اسلامي امارت د مشرتابه لخوا د کندز ولايت د مرستيال په حيث وټاکل شو،نوموړی له يوه بل ملګري شهيد ملاجانان اخند سره کندزته لاړ، دا وخت په کندز کې د جهادي عملياتوکوم څرک نه و.دوی په علي اباد کې د ملاغازي کور ته ورغلل هغه ورسره ملګری شو او په پيل کې يې په کندز کې د مساجدو له امامانو سره ليدل کتل پيل کړل او خلک يې جهاد ته دعوت کړل. لږ موده وروسته ملا عبدالسلام د کندز ولايت د جهادي مسؤل په حيث تعين شو.

د ملا عبدالسلام ترمشرۍ لاندې په کندز کې لومړی خفيه جهادي کاروانه پيل شول،وروسته کرار کرار جهادي کاروانه علني شول او د۲۰۰۶ ميلادي کال تر پايه پورې د کندز ټولو ولسواليو ته جهادي عمليات پراخ شوي وو،له دې وروسته په کندز کې پرلپسې جهادي وضعيت په کمي او کيف لحاظ دښه کيدو په حال کې و، اګر که ۲۰۰۷ م او ۲۰۰۸ م کلونه هم په کندز کې دجهادي برياوو له اړخه بي ساري وو ، خو په ۲۰۰۹ کال کې جهاد دورځنيو عملياتو له اړخه خورا مهم پيشرفت وکړ ، په دې کال کې يوازې دهغو راپورونو له مخې چې رسما نشر شوي دي مجاهدينو په کندز کې ۱۹۶ بيلابيل عمليات سرته ورسول ، چې په کورنيو سرتيرو سربيره يې بهرنيو جرمني عسکرو ته هم درنه مرګ ژوبله له ځان سره درلوده. په دې کال له مهمو بريدونو څخه دالمان په چانسلره (انګيلا مرکل) او دفاع وزير باندې دمجاهدينو بريد و کله چې هغوی کندز ته دخپلو سرتيرو دليدو لپاره راغلي وو په دې بريد کې دغه دوه الماني مشران بچ شول خو الماني سرتيرو ته يې په ځاني زيان سربيره دښمن ته منفي رواني پايلې هم درلودلې .

د ۲۰۰۹ م کال په پسرلي کې هغه مهال چې جرمني يرغلګرو عسکرو په چهاردره کې عمليات پيل کړي وو او ملا عبدالسلام اخند د مجاهدينو مشري په غاړه درلوده له الاماره ويب پاڼې سره په يوه مرکه کې يې د هغه مهال جهادي وضعيت داسې انځور کړی((په چاردره کې ۱۱ ګروپونه لرو چې په هرګروپ کې له ۱۵بيا تر۲۰مجاهدين شته، دټولومجاهدينوشمېر له ۲۰۰ اوړي . داخو زمونږ هغه مجاهدين دي چې هروخت ددښمن مقابلې ته آماده وي نور دعام اولس په منځ کې مونږ بيخي ډېر ملاتړي لروچې دضرورت په وخت کې وربانديې غږکولای شو. څوورځې وړاندې جرمني ځواکونه د لاسپوځو پوليسو او اردو په ګډون چې نږدې ۱۰۰ ټانګونه اوپوځي وسايط ورسره وو،د عملياتوپه موخه دچاردرې ولسوالۍ ته راغلل. دلته يوه لويه دښته ده په دې کې يې واړول مجاهدينوددې لپاره چې کليوته يې دداخلېدومخه يې ونيسي- له وړاندې يې ورته کمينونه اوريموت کنترول ماينونه اماده کړي وو. جرمني يرغلګر لومړی دعين المجر سيمې ته راداخل شول چې مجاهدينو وربانديې بريد وکړ په څوساعته جګړه کې ۳جرمني ټانګونه په راکټو ولګېدل اواوريې واخيست اوزيات شمېر سپاره سرتيري يې ووژل شول. په همدغه ورځ دوی دباسوسوپه خوا هم پياده سرتيري رامارش کړل چې کلي ته دداخلېدو په وخت په نږدې باغچوکې دمجاهدينوپه کمين کې ولوېدل. زمونږ ملګري کيسه کوي چې ۸ تنه جرمنيان يې وليدل چې په لومړي بريد کې دمرميوخوراک شول. ددې ورځې په پای کې ددوی ټانګونودسجانيوپه خوامخه وکړه هلته هم مجاهدين ورته اماده وو دلته په جګړه او د ماينونوپه انفجارونوکې ددوی ۴ټانګونه له منځه لاړل اودسر دروندزيان هم ورواوښت.

د عملياتوپه دوهمه ورځ د چاردرې د سرک بالا په خوا دوی حرکت وکړ دلته دميرشيخ په سيمه کې ددوی يوټانګ په ماين وخوت چې سپاره سرتيري يې ووژل شول. له دې پېښې شېبه وروسته دقريه فتاح په سيمه کې دوی دمجاهدينوله کمين سر ه مخامخ شول چې په سخته جګړه کې ددښمن ۲ټانګونه وويشتل شول بياپه ميرشيخ کې ددوی بل ټانګ هم له منځه لاړ لنډه داچې په دې ۲ورځوکې دوی په پله

پسې توګه دمجاهدینوتربریدونولاندې وو چې په یادو ټولوپیښو کې ورته دسر درونډ زیان واوښت د دوی د مړو او ټپیانو د انتقال لپاره په بیابیاځرخکې راغلې په پای کې دوی اړشول چې دعملیاتوپای اعلان کړي اوبېرته دکندز دښارپه خوادخپلوقرارګاووپه خواوتښتېدل)

د همدې کال په وروستیو کې ملا عبدالسلام اخند پاکستان ته د سفر په مهال په اکوړه ختک کې د پاکستان د استخباراتي اداري لخوا ونیول شول او بیا په پیښور،کراچي او اسلام اباد کې څه کم څلورکاله بندي و. د زندان دا مرحله د نوموړي لپاره د صبر، مصیبت ګاللو او ریاضت یو طلایي مرحله وه، نوموړي به ویل چې د پاکستان په زندان کې یې صحیح البخاري،صحیح المسلم، سنن ترمذی، تفسیر ابن کثیر او د البدایة و النهایه په شمول ګڼ نور کتابونه ټکي په ټکي مطالعه کړي دي. ملا عبدالسلام اخند که څه هم دیني سبقونه یې لږ ویلي و مګر د پراخې مطالعې او ذهانت له امله د ډېر ښه علم څښتن و.

په کندزکې د مسؤلیت دوهمه مرحله

ملا عبدالسلام اخند چې کله له زندان څخه را خلاص شو لومړی لنډه موده د بلخ ولایت والي او د یوه معسکر د مسؤل په حیث مقرر شو مګر وروسته یو ځل بیا د کندز ولایت د والي په حیث وټاکل شو.

کندز دا مهال د حکومتي عسکرو او په خاص ډول اربکیانو تر تسلط لاندې و. مجاهدینو په اکثرو سیمو کې مخفي شتون درلود، په کلیو او ټولو اطرافي سیمو کې اربکیانو او ځایي ټوپکي ملیشو پوستې جوړې کړې وې. ملا عبدالسلام اخند په کندز ولایت کې ددوهم مسؤلیت له پیل سره سم د اربکیانو د ټغر ټولول دخپل مهم هدف په حیث وټاکل، نوموړي یو ځل بیا اولس په اعتماد کې واخیست،اولس چې اربکیانو ورباندې ډېر ظلمونه کړي وو یو ځل بیا یې مجاهدینو ته غیږ خلاصه کړه او په دې توګه له کندز څخه د اربکیانو د جارو کولو لړۍ پیل شوه. په چهاردره، دشت ارچي، ګورتیپه، امام صاحب او نورو سیمو کې مجاهدینو په مسلسلو عملیاتو کې داربکیانو

سلګونه پوستې له منځه یووړې او ددښمن ددغې شیطاني طرحې ټغر یې ټول کړ، د یوه کال په موده کې د کندز نظامي وضعیت یو ځل بیا هغه حال ته راغی چې د ملا عبدالسلام اخند د نیول کیدو په وخت کې و، اطرافي کلي او د ښار مضافات د اربکیانو له شتون څخه تصفیه شول.

په دې مرحله کې د دښمن ملیشې نه یوازې د وسلې په زور له سیمې وشړل شوې بلکې ډېری یې د دعوت له لارې تسلیم هم شوې.له ملیشو د سیمو له ازادولو وروسته د ملا عبدالسلام اخند په ابتکار په ټولو تر لاس لاندې سیمو کې یوه معیاري امارتي اداره رامنځته شوه، د دیني او عصري زدکړو مراکز فعال شول، محاکم او حکومتي مراجع د اولس د ستونزو په حلولو بوخت شول،د مجاهدینو د تربیې لپاره ځانګړي معسکرات پرانیستل شول تر دې چې د بیارغونې اود هیواد د ابادۍ کارونه هم پیل شول. کندز چې د قومي تنوع له امله ورته کوچنی افغانستان ویل کیږي ملا عبدالسلام اخند په کې داسې په درایت سره خپل مسؤلیت ترسره کړ چې د ټولو قومونو او قشرونو په منځ کې یې زیات محبوبیت وموند او نوموړي ته یې د یوه عادل حاکم په حیث ډېر احترام درلود.

په کندز ولایت کې د ملا عبدالسلام اخند د مسؤلیت په دوهمه مرحله کې ډېر فتوحات هم وشول چې په دې لړ کې دوه ځلې د چهاردرې مرکز،دوه ځله د قعله زال ولسوالۍ مرکز،یو یو ځل خان اباد، دشت ارچي او د امام ولسوالۍ مراکز او دوه ځله د کندز مرکزي ښار دمجاهدینو په لاس فتحه شو.

دکندز فاتح

د ۲۰۱۵ میلادي کال د سبتمبر د میاشتې په وروستیو کې هغه مهال چې د اسلامي امارت د مؤسس امیرالمؤمنین ملا محمد عمر مجاهد V د وفات د خبر له اعلان او د نوي امیر شهید ملا اخترمحمد منصور د ټاکل کیدو لږ وخت وتلی و. مجاهدین په غیرنورمال حالت کې و. له یوې خوا د مرحوم ملاصاحب د وفات غم او له بلې خوا د ځینو اختلافاتو او نارضایتونو راپورته کیدلو د مجاهدینو اذهان مغشوش

کړي وو. په همدې مهال ملا عبدالسلام اخند د کندز د مرکزي ښار د نیولو لپاره عزم وکړ.

د نوموړي یو نږدې ملګری ملا حمزه وايي: ملا عبدالسلام آخند په هغه خاص وخت کې د کندز ښار له نیولو څخه خاص اغراض درلودل، هغه دا چې مجاهدین به له مایوسۍ را ووځي او د فتحې په خوښیو به یې روحیات لوړ شي، د اختلافاتو خبرې به پرېږدي او د فتحې بحثونه به پیل شي،ددښمن تبلیغاتي رُخ به بدل شي،د کندز په محبس کې پراته زندانیان به را ازاد شي، دښمن ته به دا وښودل شي چې ولایتي مرکزونه هم د ولسوالیو د مراکزو په شان نیول کیدای شي او دا به ددښمن د عسکرو مورال وځپي، دښمن به مجبور شي چې له اطرافو خپل عسکر ټول او توجه په ولایتي مراکزو را ټوله کړي.

نوموړي څو ځله نظامي کمیسیون ته خپل پلان وړاندې کړ، چې وروسته د اسلامي امارت د زعیم ملا اختر محمد منصور صاحب په تأیید دکندز د فتحې پلان نهايي شو. خبره یې په ډېره رازدارۍ وساتله تردې چې په ټاکلې نیټه یې د کندز په مرکز له څو خواوو برید وکړ.

ملا همايون وايي چې ملا عبدالسلام اخند د عملیاتو د پیل په شپه تر سهاره په نوافلو او دعاء ګانو بوخت و، کله چې عملیات پیل شوه نوموړي له خپل ځانګړي مرکز څخه د دوو تیلفونونو او یوې لویې مخابرې له لارې مجاهدینو ته د قومندې ورکولو کار پیل کړ، چې د عملیاتو د پیل له وخته بیا د فتحې تر شیبې مسلسل له ټولو مجاهدینو سره په تماس کې و شیبه په شیبه یې قومنده ورکوله چې د نوموړې همدې ژوندۍ قومندې مجاهدینو ته خورا ډېره روحیه ورکوله او ټول کاروانه له پلان سره سم مخته تلل.

کله چې د مخابرې له لارې خبر راغی چې مجاهدین د ښار زړه ته ورسیدل او د کندز محبس یې مات کړ، ملا عبدالسلام اخند بې اختیاره الله تعالی ته په سجده پریوت چې تر ۷ یا ۸ دقیقو د شکر په سجده پروت و . وروسته یې بیا له مجاهدینو

سره د مخابرې او ټیلفونونو له لارې رابطې ته دوام ورکړ، نوموړي وروسته د مخابرې کار بل ملګري ته پرېښود او خپله د کندز ښار داخل ته لاړ چې بیاتر پنځلس ورځو پورې چې مجاهدین په کندز ښار کې و او په جګړه بوخت و نوموړی له مجاهدینو سره په ښار او یا هم اطرافو کې و.

ملا عبدالسلام اخند او ملګري يې تر هغه وخته دکندز په ښار کې میشت او واکمن پاته شول تر څو چې د اسلامي امارت د مشرتابه لخوا د کندز د تخلیې اعلامیه صادره شوه تر څو عامه وګړي له بمباریو خوندي شي.

د کندز په فتحه کې مجاهدینو ته بې شمیره غنائم په لاس ورغلل،ډول ډول وسلې او مختلف النوع لوکس اونوي موټرونه. سره له دې چې عادي مجاهدین لا د لوکسو موټرونو خاوندان شول خو ملا عبدالسلام اخند دهیڅ ښه موټر هوس ونکړ، ملا همايون وايي ملا عبدالسلام آخند له فتحې وروسته هم په خپل هماغه زاړه ډاټسن موټر کې ګرځیده چې ډیر زوړ و او د مخې ښیښه یې هم ماته وه.

د کندز لومړۍ فتحې په نړیواله کچه په رسنیو کې پراخ انعکاس وموند. مجاهدینو ته یې نوې روحیه ورکړه او ددښمن روحیه او اعتبار یې تر وروستۍ کچې وځاپه. دښمن چې د کندز دې فتحې سخت سراسیمه کړی و په راتلونکې کال یې په کندز کې د پراخو عملیاتو اعلان وکړ، ددښمن سلګونه ټانګونه د دشت ارچي ولسوالۍ ته لاړل تر څو دا ولسوالي له مجاهدینو ونیسي.

خو د ملا عبدالسلام اخند په مشرۍ د کندز مجاهدینو دا ځل له دښمن سره داسې تاکتیک وکړ چې دښمن هم ورته حیران شو، هغه دا چې کله چې دښمن په دشت ارچي کې په پراخو عملیاتو بوخت او ټول قوت یې هلته نقل کړی و، ملا عبدالسلام اخند په ډېره بیړه څوارلس سوه مجاهدین برابر اود کندز په ښار یې حمله وکړه، د کندز د ښار دوهم ځل فتحې نه یوازې په دشت ارچي کې ددښمن عملیات ناکام کړل بلکې په ټول ولایت کې یې ددښمن تهاجمي روحیه وځپله او بیا دښمن دعملیاتو جرأت ونکړای شو.

شهادت

دښمن ډېر كوښښ كاوو چې د اسلام دغه وياړلی غازي له منځه يوسي له همدې امله يې څو ځله د ملا عبدالسلام اخند د وژلو هڅه وكړه او هم يې څو ځله په دروغو د هغه د شهادت اوازه ګډه كړه.په نوموړي يوځل په ګورتيپه سيمه كې د امريكايي ډرون الوتكې لخوا دوه بريدونه وشول خو الله تعالی نجات وركړ. نوموړي به هميشه د شهادت سوال كوو او حتی په مطبوعاتي مركو كې به يې هم ويل چې شهادت يې له ارمانونو څخه دی او دده په شهادت به اسلام او جهاد ته هيڅ نقصان ونه رسيږي.

د نوموړي يو ملګری موسی فرهاد وايي: په ۲۰۱۲م كې مو يو وخت له راډيو نه په ګډه خبرونه اوريدل وروسته يو راډيويي بحث پر دې خبره پيل شو چې امريكايان له افغانستانه وځي ، له څه اوريدلو وروسته ملاسلام اخند راډيو بنده كړه ماته يې وويل : الله تعالی دې د دې كافرانو ظالمانو مخ پرته كړي ، خدای دې پخپل طاقت سره ټوټه ټوټه او زموږ وطن دې الله ج ځنې خلاص كړي . او بل دې الله تعالی ماته د دوي په لاس شهادت نصيب كړي. دا زما يو خاص ارمان دی.

د ملا عبدالسلام اخند ددې خاص ارمان د پوره كيدو لپاره الله تعالی د ۱۳۹۵ هجري شمسي كال د حوت د مياشتې اتمه نيټه ټاكلې وه. نوموړی ددې ورځې په سهار په چهاردره كې و،وروسته دشت ارچي ته لاړ تر څو د خپلې مور ملاقات وكړي، غرمه يې له خپلې مور سره مجلس وكړ او بيا خپل كلي ته نږدې د اميرملوک په كلي كې د يوه مجاهد كور ته لاړ ، نوموړي په دې ورځ له مجاهدينو سره مشورتي مجلس هم درلود، په همدې كور كې ماسپښين څه باندې درې بجې ورباندې د ډرون الوتكې درې ميزايل وتوغول شول چې يو په موټر او دوه په كور ولګيدل،او ملا عبدالسلام اخند ځای په ځای د خپلو دريو نورو ملګرو سره د شهادت لوړ مقام ته ورسيد.

انا لله و انا اليه راجعون.

د نوموړي جنازه په همدې ماښام خاورو ته وسپارل شوه. او فاتحې يې څو ورځې وروسته په ټول كندز او ګڼو نورو سيمو كې واخيستل شوه.ملا عبدالسلام شهيد شو او دوه ماشومانې د يتيمو اولادونو په حيث ترې پاته شوې.

د اسلامي امارت لخوا د نوموړي د شهادت په اړه په خپره شوې اعلاميه كې راغلي: دكندز فاتح شهيد ملا عبدالسلام اخند شهادت خپل تر ټولو لوی آرمان باله، د ده په شهادت سره به نه تنها داچې د اسلامي امارت صف كمزوری نشي، بلكې سلګونه نور ځوانان به د قربانۍ او په اسلام د سرښندنې ميدان ته را ودانګي، الحاج ملا عبدالسلام اخند په خپله مدبرانه مشرۍ كې زرګونه داسې مجاهدين روزلي وو چې ان شاءالله هريو به د ده لاره تعقيبوي او د دښمن په وړاندې به لكه هغه د يوه قوي سپر په توګه له خپل دين، هيواد او آزادۍ څخه دفاع كوي.

خاطرې او يادونه

د ملا عبدالسلام اخند نږدې ملګري دده د خاصيتونو او اخلاقو په اړه داسې وايي:

ملا عبدالسلام په دې سربيره چې له تصوف سره يې تعلق درلود او د پيرسباق صاحب مريد و تلاوت او اذكار يې هميشه كول، اذكار الصباح و المساء او مسنونې دعاګانې يې ياد وې او هميشه يې په خوله وې، بريتونه به يې په مسنونه طريقه هميشه كوچني كول، يو ملګری يې وايي: ما ورته وويل چې د مجاهدبريتونه بايد غټ وي. ده ځواب راكړ چې رسول الله H بريتونه كوچني كول او له هغه لوی مجاهد نه و او نه به پيدا شي.

همدغه ملګری كيسه كوي چې ملا عبدالسلام اخند به په هر څه كې تيامن كاوو او زه به ډير ورته متوجه وم، حتی تردې چې ساعت يې هم په ښي لاس په لاس كاوو، ما ورته وويل چې د ساعت قانون دادی چې بايد په چپ لاس وي. ده وويل دا په كوم كتاب كې راغلي ته يې راوښيه. ما ورته وويل چې په ښي لاس كارول يې نو په كوم

کتاب کې راغلي؟ ملا عبدالسلام راته دغه وخت هغه حدیث ذکر کړ چې الله تعالی نبي والی یا تیامن خوښوي حتی په څپلی پښو کولو او سر ږمنځولو کې.

نظم او نظافت ملا عبدالسلام اخند ته ډیر خوند ورکاوه، په کندز کې د معسکر مسؤل وایي چې کله به معسکر ته راغی نو چې په کوم اطاق کې به یې شپه وه نیمه شپه به چې تهجد ته پورته شوی و له هغه وروسته به یې د اطاق په نظم او جارو کولو شروع کړې وه،دغه راز به چې د مجاهدینو هر مرکز ته ورغی نو به یې مجاهدینو ته وویل راځئ نن د نظافت اشر دی او بیا به په خپله لګیا و جارو کول، کاسې او لوښې مینځل او نور د صفایي کارونه به یې په خورا شوق کول.

د ولس په خلګو یې خورا ډیره مهرباني درلوده حتی داسې شوي چې یوه ولسي- کس یې موټر ور وهلی او ډیر پرې ګرم شوی مګر ده ورته تشه ګیله او خبره هم نه وي کړې، یو ځل د مجاهدینو یوه ولسوال، معاون یې او د ولسوالۍ دکمیسیون مشر- یو ولسي سپین ږیری وهلی و، ملا عبدالسلام چې کله خبر شو، دغه دریواړه مسؤلین یې بندیان کړل، او بیا چې کله دپوښتنو په مهال هغوی ورته اقرار وکړ چې موږ دا سپین ږیری وهلی، ملا عبدالسلام بي اختیاره په ژړا شو، تردې چې لوېې لوېې چیغې یې وهلې او په ژړا کې یې همدا ویل چې :اې الله تعالی که څوک زما دمسؤلیت په ساحه کې داسې کارونه کوي، زه ترې بیزاره یم، زه یې دغه کارونه نه تائیدوم، زه دغسې ظلم نه خوښوم. اې الله تعالی ما د دوی په ګناه مه ور شریکوې.

یو وخت ددشت ارچي په ولسوالۍ کې اربکیانو د سیمې د تخریب لپاره د نهرکهنې اوبه را خوشې کړې خو دغه اوبه د ترکمنو په یوه کلي ورغلې او تر ۷۰ پورې کورونه یې ونړول او ډیر خلک د کورونو پرېښودلو ته اړ شول.دغه خلک لاړل په کندز او کابل کې یې حکومت ته ډیر خواستونه وکړل چې اوبه ترې واړوي مګر هیڅ یې غږ وانه ورید وروسته دوی ملا عبدالسلام اخند ته راغلل. هغه په ملیونونو افغانۍ مصرف کړې دوه لوی اسکواټورونو یې راوستل او پنځه کیلومتره اوږد نوی نهر یې ویوست تر څو اوبه له دې اولسي سیمې په بله خوا لاړې شي.

د جګړې په میدان کې خورا غیرتي او د مطمئن مزاج څښتن و. په هیڅ وخت کې نه دي لیدل شوي چې چا یې وارخطایي یا د جنګ په وخت په غږ کې بدلون حس کړی و، حتی که کله به مجاهدینو شکست خوړلی و او پر شا به روان و هم د ده وضعیت به عادي و. په جنګ کې به یې په خپله شرکت کاوه او جهادي مینه یې په مزاج کې ګډه وه هیڅکله یې د بهانې له امله له جنګ څخه ځان نه څنګ ته کاوو بلکې تعرض ته به یې اولویت ورکاوو.

له بیت المال سره ډیر محتاط و او د دنیا شوق یې نه درلود سره له دې چې ډیر وخت یې د کندز ولایت د مسؤل په حیث وظیفه اجراء کړه اما په دې موده کې یې نه کوم مال او جایداد پیدا کړ او نه یې هم اقتصادي وضعه بدله شوه. یو طالب وایي چې تیر کال په لوی اختر کې یو چا ملا عبدالسلام اخند ته د قربانۍ لپاره پسه ورکړی و چې په کور کې یې حلال کړي، دی وایي زه د ملا عبدالسلام اخند له ورور سره د پسه په حلالولو بوخت وم خو ورور یې راته وویل چې زما په ټول عمر نه یادیږي چې په موږ دې قرباني فرض شوي وي، څکه هستي مو دومره نه ده چې د اختر قرباني راباندې فرض شي.

ملا عبدالسلام اخند اسلامي امارت ته سخت وفادار و او اسلامي امارت یې په اوس وخت کې د ترټولو معتبر حقاني صف په حیث پیژاند.کله چې ملا شهید ملا ختر محمد منصور V د اسلامي امارت د زعیم په حیث وټاکل شو نوموړی له لومړنیو کسانو و چې په ډیره عجله یې له اسلامي امارت سره بیعت وکړ.بیا چې کله ځیني خلکو له اسلامي امارت څخه بغاوت وکړ. نو ده به خپلو ملګرو ته همیشه دا توصیه کوله. چې انسان له خپل انجام اوعاقبت څخه خبر نه وي کله چا ته انحراف مقدر وي، خو که خدای مکړه زه کوم وخت هم له اسلامي امارت څخه منحرف کیدلم ګورئ چې تاسو مې اتباع ونکړئ،که زه له امارت سره وم او که نه وم خو له اوسه لا وایم چې همدا حقاني صف دی او هیڅکله له دې کاروان څخه ځان مه جلا کوئ.

(رحمهم الله تعالی و رضي عنهم)